

A VARGYASI DANIEL CSALÁD

KÖZPÁLYÁN ÉS A MAGÁNÉLETBEN.

KIADJA

VARGYASI ID. DANIEL GÁBOR

A FŐRENDIHÁZ TAGJA STB.

TÖBBEK KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL

SZERKESZTETTE

Dr. VAJDA EMIL

FŐREÁLSK. R. TANÁR.

BUDAPEST.

1894.

ELŐSZÓ.

Régi dal, Régi dal,
Régi dicsőségről.

ERDÉLY egyik délkeleti, félreeső, vadregényes, szép zugában, szeszélyes fonatú, festőileg ide-oda görbülő hegylánczon belül, sokszázados őserdők árnyékában, apró, de tiszta székely házikók közül magasra kiemelkedik egy díszes uri lak.

Valóságos aranycsatt egy aprószemű, de igazgyöngysor végén!

*Ósi kastély*nek czímeznék mindenütt innen a Királyhágón.

A székely szótár szerény rátartisága csak *udvarháznak* mondja.

Van benne mindkettőből.

Ódon falai az egyik szárnyon; igénytelen, földött lépcsőzete; széles ivezetű, szellős és tágas oszlopos tornácza s az egész épület zöme: régi szabású udvarház, aminő túl a Királyhágón épenséggel nem ritkaság s meghatóan emlékeztet erkölceikben és építkezéseikben egyaránt egyszerű, de szolid mult időkre és emberekre.

A francziás tetőzet; a palotaszerű másik szárny; a modern melléképületek, és egy, czifra lugasokkal tarkított nagy kert ellenben, gondosan ápoltságával

és tervszerűleg egymáshá vágó utáival, már újabb idők- és fiatalabb izlésnek ékesen szóló hírnökei.

Anélkül mégis, hogy az egymástól különböző, egymástól elütő két korszak izlése és építészeti stílusa a benyomás egységét s az architekturai hatás összhangját csak legkevésbé is zavarná vagy csökkentené.

Olyan ez a hatás, akár egy legújabb divatú főúri bársonymentée vagy dolmányé, melynek legfő ékességét, becsét ahhoz értők szemében a régiről lefejtett drágaköves csattok, lánczok s egyéb «családi kincsek» teszik.

Gazdát és formát gyakran cserélt ház és jószág itt is ... Volt, aki tíz-tizenöt földbirtoknak küldözgetett innen parancsokat ... Osztózó örökösök szétforgácsolták, szétaprózták másszor magát az ősi telket is!

Csak egy maradt mindig «közös». Csak egyről nem mondott le soha, csak egyhez ragaszkodott vetélkedő önérzettel és hagyományos szivósággal minden egyes még akkor is, mikor a családi fa egyik ágán *bárái* korona himbálózott ...

A «vargyasi» praedicatumhoz t. i., melylyel együttjárt egy *ezeresztendő*s származásnak és szereplésnek pénzen meg nem vehető, ranggal nem pótolható, magától a királyi kegytől is független összes előnye és dicsősége, melyet egyéni nagyság fokozhat ugyan *általánoságban* is alkalmilag, de egyéni gyarlóság, sőt elfajulás is csak *egyéni*leg homályosíthat el ideiglenesen, történelmi jelentősége és súlya pedig sértetlenül száll át nemzedékről nemzedékre azontul is.

A «*Vargyasi Daniel*»-név minden örököse és tulajdonosa, akár nagyúri kastélyban, akár köznemesi kuriában lakott, jogosan véshette, jogosan írhatta föl

ennek kapuja fölé aranybetűkben vagy fekete festékkel a Kölcey hangzatos hexameterét: «Büszke magyar vagyok én, *keleten* nőtt törzsöke fámnak!»

Mert onnan került az elvitázhatlanul Erdély bércei közé, s ha koronája itt nőtt is a felhők közé, ágai itt sűrűsödtek lombsátorrá, s virágja és gyümölcse már az új hazának öröme és haszna: első gyökérszálai még ott fogamzottak Ázsia messze vidékein, a nomád élet vászon-sátrai körül, s a *honfentartás* milliókkal közös érdemén felül rész illeti így e nevet és viselőit abból a *történelmi* nimbusból is, ami kevesek, egyesek osztályrésze csupán ma már magyar földön: a *honfoglalás* világhírszerző véres harcaiból épűgy, mint a *honalapítás* és *szervezés* ezer évet túlélő alkotásaiból és sikereiből.

Kézzelfogható bizonyítékai ezen eredetnek együtt porladoznak ugyan azok hamvaival, akik jeltelen sirjaikba magukkal vitték több századnak a *Daniel*-névvel kapcsolatos minden ragyogását és boruját is...

S az «ösi kastély», vulgo: udvarház, a *vargyasi* kies völgyben jelenlegi külső alakját szintén csak lassan-lassan nyerte. Első alapkövén a *16-ik század első tizedét* túllépő dátumot maga a családi hagyomány sem sejt, keres és vitat.

De a nikápolyi csata hősei közt főlemlít már a történelem egy *Danielt* is; a várnai ütközetben királyának oldala mellett vérzik el egy másik; a *tizenötödik század mesgyéjén* pedig *írott okmánynyá* testesülnek a történeti nyomok, s czáfolhatlan tények és kétségbevonhatlan adatok támogatnak innen kezdve minden állítást, ami ingatag föltevés vagy ködös kombináció a messzebbeső múltra nézve.

Szentül hiszszük, arra vall ezen okmányok számos

helye, sora, hogy Erdély zivataros napjaiban, nemzeti és nemzetségi folytonos válságok közt, annyi más köz- és magánértékkel lángok martaléka, erőszakos támadások szomorú prédája lett tömérdek családi irat újabb időkben is... Másokat ismét családi huzavona, atyafiságos pörpatvar s ezeknél is jóval veszedelmeseb, ártalmasb fölnemvevés és nagyúri közöny engedett át intra muros penésznek és molynak... Aranyat ér mégis igen sok abból, ami elkerülte az enyészetet, s *nincs az egész csomóban egyetlen olyan csonka vagy egész lap*, mely ne mehetne bátran ereklyeszámba az utódoknál, s ne volna érdemes távolabbi és szélesebb körök *tudományos* vagy *hazafias* érdeklődésére is.

Kicsiny hija *ötszáz* okirat kerül most ezek közül a nyilvánosság színe elé nyomtatásban... többszázados ide-oda hányatás-vettetés, gyakori hurezolkodás és alkalmi utilizáltatás által annyira megviselve egy-egy ponton, hogy a hézagokat teljesen restituálni gyakorlott szem és tapasztalt kéz szívélyes közreműködésével sem sikerült sem a gyűjtőnek, sem a szerkesztőnek.

S ugyanannyi fejtörést okozott és szintannyi bajjal járt volna a *csoportosítás* és *osztályozás* is, ha a *kronológikus* egymásután helyett tartalmi rokonság, anyagi vonatkozások vagy *történelmi* és *korrajzi* szempont szerint kell vala azokat minősíteni, egybefűzni és elhelyezni.

Mert ha szép számmal vannak is itt olyanok, melyek egyenesen a historikusnak hoznak nem egy érdekes új adatot; tisztázni segítik, ami homályos vagy kétes másutt; megerősítik a már bizonyost; czáfolják egyben-másban, amit ilyennek hittek eddigelé; czáfolhatlan tény, hogy a szigorúan vett *családi* iratok, a kimagasló

vezéralakok leveleitől le egy-egy kollegiumi tanuló kiskorú kezevonásaig, szintén becses adalékok *kulturai* vagy *társadalmi* tekintetben, s a korszak képéhez többé-kevésbé élénk, annak *teljességéhez* pedig határozottan nélkülözhetlen vonásokat szolgáltatnak különféle irányban és színvegyülettel.

Századok szerint — a *15-ikre* a főrészen csak egy, a függelékben három darab esik.

A 16-ik századra összesen	29.
A 17-ikre	316.
A 18-ikra	101.
A 19-ikre	42.
Kerek szám	492.

Szám és súly csodálatosan és meglepően összeesnek, harmonizálnak most az egyszer véletlenül.

Erdély legmozgalmasabb századában, s az «aranykort» közvetlenül megelőző és nyomon követő fontos eseményekből vette ki legbővebben a *Daniel* család is maga részét hírnévben és befolyásban; s habár a bárói cím és méltóság későbbi vívmány és kitüntetés, *történelmi jelentőséggel és hatáskörrel* előtérben a világ színpadán a *Danielek* legfőképen mégis a *Rákóczyak* és *Bethlen* Gábor alatt állanak és szerepelnek; még pedig, — ami különösen feltűnő ama háborús időkben, — kizárólag vagy legalább túlnyomóan *politikai és diplomacziái* téren, *polgári* ambícióval és *közigazgatási* tevékenységgel.

Családias jellege, szorosb értelemben, mintegy 130 db okmánynak van. Fele ezeknek szintén a 17-ik századból keltezve.

Történelmi több-kevesebb beccsel majdnem két-

annyi bir. Rákóczy és Bethlen Gábor sajátkezű levélkéit külön nem is említve — ebben a csoportban nem egy példány eminenter fontos és kiváló... Így a Daniel János és István diplomacziái jelentései, s korrajzi tekintetben Bethlen G. és a Rákóczyak ismételve előforduló, hol családi, hol meg országos szempontból bensőleg bizalmas és kényes megbízásai.

Szűkebb határok közé csak a csekély ráadás utalható; *magánczélok*at szolgálván eredetben és tartalomban. A történelmi háttér és politikai zamat egészen azonban még itt sem hiányzik; a házi tűzhelyre, rokonsági kapcsolatokra, társadalmi érintkezésre, vagyoni viszonyokra stb. világot derítő, helylyel-közzel csattanós és jellemzetes részletekben.

Szükségtelen rámutatnunk, hogy a «*családi*» jelző mellé, akár láthatatlanban oda jegyezhetnők azt is, hogy: *pörök*, kölcsönök és zálogok, egyezségek, csereberék jobbagyakban és jószágrészekben, haszonbéri szerződések, inskripcziók, folyamodványok, végrendeletek, meghívók lakodalomra és temetésre, gyászjelentések, leltárak, jegyzékek és tutti quanti hétköznapi vagy szokatlan apropos-k és malapropos-k, kis bajok és nagy gondok, guerillaharcok és komoly katasztrófák, életsors és életfolyás örök napirendje szerint, egyenként föl sem sorolható gazdag változatossággal, tanulást, okulást százféle-képen nyújtva sorok között és nyílt betűkben.

Az *első századbéli* okiratok kevés kivétellel *pörös* akták egyremásra; a legtöbbje természetesen *latin* nyelven. Az első *magyar* szó és hang csak a század derekán, a «II. János király» donationalis levelében üti meg a fület. A *pörök* tárgya viszont a legtöbb esetben *birtokot* keres vagy oltalmaz, s a szakadatlan sok admoneálás,

kontradikálás, repulsio és más ily fajta törvénykezési műszó a *régi magyar igazságszolgáltatásnak* ezer apró formáját, eszközét, furfangját tárja az olvasó elé, hébe-hóba volgamelléki származás eltagadhatlan bélyegével és erkölesi jegyével. Egyik-másik nagyobbszabású pör — például a *Jánosi*-akkal és a *Szalánczy*-féle zálogügyben — szinte létkérdés a családra nézve. Más esetben felperes maga a *fejedelem* (Apaffi), s rövid úton brachiummal végez... A fasciculus bővítéséhez hozzájárulnak aztán takáros kis summával a hagyatéki tárgyalások, hozománnyivisszakövetelések, igény- és osztálypörök is tarkabarka egyvelegben; de van akta arra is, hogy «iszákoság» és «bő költés» czímén kéri a vis-major beavatkozását, s eszközöl ki gondnokságot a vagyonsfélő óvatosság és «rokoni szeretet». Nem érdektelen a *Béldi* Judith keresete sem a csíkiak ellen, akik rajtütnek s utolsó szalmaszálig kiürítik egy izben a ládafiát, éléskamrát, istállót, hijut, pinczét, szóval az egész házat; s mulatságos egy szelidebb fajtájú bűnvádi pör, ahol a gavalléros férj *biróhoz* fordul elégtétel végett D. Péter ellen, amiért ez vádló nejével az utcán összeszólalkozván, állítólag a tíz körmével támadt és védekezett, s így diadalmaskodik végül és bizonyúl «erősebb nemnek» e furcsa viadalban.

Nők és férfiak máskülömben is sokat néznek farkaszemet egymással az idevágó oklevelekben. Százszor megújuló családi tusa s minduntalan vitás kérdés *a gyakorlatban*: juthat-e s mi jusson «az ősi birtokból» leányágra? Noha *elvben* mindkét fél elismeri a honfoglalásból eredő «ősi tulajdonnak» Vargyast és toldalékait; s jogczímet osztózásra és birtoklásra más alakban eszel ki és próbál érvényesíteni mindig, egyenes fiörökös hiá-

nyában, az intra dominium élő, s a «beati possidentes»-t ekként alkalmazó leányutód.

Árnyékot ezek a pörök, családra vagy egyénre — önként érthető, hogy nem vethetnek. Erdélyben a *vagyongkérdés* egy füst alatt *rangkérdés* volt. Ezen sarkallott a hajdanta bizonyosan társadalmilag is egyszínvonalú és *egyenjogú* székelység szétmállása primor, lófő és pixidarius-renddé; az első stadiumon valószínűleg csak ellenséggel szemközt, harcztérre sietve, hadi osztályozással; de elháríthatlan visszahatással utóbb a polgári jogok gyakorlatában és a socialis érintkezésben is.

Szemesnek, élelmesnek, körmönfontgazdának, üzleti dolgokban jártasnak és otthonosnak nem egy *Daniel* mutatkozik. Önzőnek, haszonlesőnek, szennyes és enyves kezűnek vagy kérges tenyerűnek egy sem! Aki házi körben és házi köntösben a legszűkebb markú: önfeláldozásig adakozó, valahányszor esdő szóval vagy követelve a Haza közeledik feléje, s közczélok, egyházi és iskolai érdekek kopogtatnak ajtaján és — pénzes ládáján.*

A Danielek materialisztikus emberi gyöngéit átalában tündöklő polgári erények fődözik, feledtetik, aranyozzák meg elejétől végesvégig. Erkölcsi tartalmukban úgy átöröklődnek ezek apákról fiakra, nemzedékről nemzedékre, mint a hasonlóan «ösi eredetű» podagra, melynek nyoma van egy fájdalmas sóhajban már a 16-ik század kezdetén; a múlt század utolján pedig egy vitéz tábornok, *Daniel* Lajos Mikes Kelemenre emlékeztető, kifogyhatlan humorú és jóízű külföldi levelei egyikében

* Betáblázás nélkül, ami akkor «zálog és cessio», még «supremus Iudex» és nábob létére sem kölcsönöz 4 frtot D. Ferencz; másutt 45 frtot csak akként kapnak (1601) a Jánosiak, hogy készpénzül fogadnak el tetejében egy — alkalmasint — ócska sisakot is pánczélostul.»

tréfásan elkereszteli azt «családi nyavalyának»; veszett fejsze nyelével hitegetve és vigasztalva önmagát és Elek öcsését egy «csodaszerben», melyet ép akkor «talált föl», és óriási reklámok kíséretében «drága pénzen árulgat» a jelenkori szabadalmazott kuruzslók egyik hasonszőrű előde és mintaképe, egy hetedhétországban «híres amerikai doktor».

Jellemök intimusabb sajátságait a közéletben sem vetkőzik le, a közpályán sem tagadják meg a Danielek, sem a gondolkodásban, sem a cselekvésben. *Gyakorlati* észjárás, bölcs mérséklet, higgadt fölfogás vezeti őket itt is. Nem lesik lomha fatalismussal a sült galambot; röptiben fogják el az életet. S nincs miért követ dobnunk rájuk, ha aztán megkopasztják és el is költik, mert rászolgáltak.

Törik magukat előkelő állásokért; urát vesztő, gazdára váró minden kövér falatért jószágban, jobbágyban, anyagi jókban,* de a haza rovására s hazájok ellen soha

* A «jobbágyszerzés» módzatait illetőleg válogathatnánk csattanós példákban, annyi a jellemző variáns erre nézve minden században. Akinck paráznaság, szökés, hitszegés, nőcsábítás, lopás, garázdaság, bigamia, emberölés vagy súlyos beszámítás alá eső más turpisság miatt hajszálon függ a drága élete, «leköti magát és maradékait örökre», s ép bőrrel menekül a hurokból. Máskor Daniel-féle mezőn babázik meg egy jöttment idegen nő; a szülőhely jogán hasonló rendelkezés éri. Ismét máskor «gazdátlanul» tengődik Vargyason egy ágról szakadt «német». «Ország és község rendje kívánja», hogy «ne bitangoljon» így tovább. Apaffi jobbágyul ajándékozza őt D. I.-nak, a rendes záradékkal, «fogassék feje, ha kerekét old». Könyörületes sziveknek szolgáljon balzsamul, hogy Danieljobbágyinak lenni nem volt épen netovábbja a földi boldogtalanságnak. Okmányaink között van néhány kimutatás is e jobbágyok vagyoni helyzetéről. «Négy és hatökrös», ami a régi magyar népdalban és szójárásban egy a paraszt-Cresussal, fölösen akad ott. «Szabad földön» gazdálkodó akárhány «szabad gazda» be örömet cserélne ma ily «rabszolgákkal»,

sem foglalnak állást. S nem a zászlótartót nézik, hanem a zászlót minden korszakban és minden fordultnál. Ha ez Erdély színeiben lobog, s ott vásznán a hagyományos Háromság: «Deus, Patria, Libertas», vezér, tábor másodrendüvé törpül; lelkiismeretök megnyugszik a változásban, mely változhatlannak és másíthatlannak a nyers erő túlsúlyával jelenkezik.

Politikai morál dolgában túl a Királyhágón libertas in dubiis, ami egyedül üdvözítő, föltétlenül kötelező rideg dogma már akkortájt is a Duna-Tisza partján s a nyugati független nagy nemzeteknél. A *Martinuzzi* és *Bethlenek* ruganyos külpolitikája és tág lelkiismerete, mely nem válogat a szövetségesekben, de hamarosan faképnél is hagyja őket, ha így parancsolja Erdély állami léte és önállósága: en miniature «Politik meines Hauses» minden egyes főrangú családnál a rohamosan föl- és letűnő földi istenkékkal szemben. Hajthatlan következetesség a személyi vonatkozásokban egyet jelentett ott a koldusbottal a legjobb esetben is. S ura a helyzetnek, saját maga és hazája sorsának csak úgy maradhatott az erdélyi főnemesség, ha meg-meghajlik a fatum keze és a körülmények exigenciái előtt, s nem bocsátja ki markából a gyepelöt, bármi kevésre taksálta koronként az államhintóban ülő, irányt és rendeleteket onnan osztogató dölyfös s a múlt század végétől egyúttal «idegen uraságot».

Daniel híjával az utolsó három század folytában fejedelmi udvar, királybirói és főispáni szék, királyi tábla és egyházi méltóság ezért nincsen soha.

Nehezebben csupán a katonai pályán boldogultak. Még akik megveszik is borsos áron a tiszti pátenst, kapitányi ranggal kvietálnak igazságtalan mellőztetés

miatt. Vak szerencse kedvezésének látszik, hogy Ferencz ezredessé lesz. Lajos pedig, az egyetlen «generális», aki végig szenvedti a francia háborúkat s 20—25,000 frtnyi adósságba veri magát a külföldi garnizónokban, paprikával hinti be sorait, valahányszor a bécsi köröket és bécsi tényezőket emlegeti.

A családi irományok halmazában innen oly sok a kinevezés, beiktatás, diploma, fejd. rendelet s más közérdekű oklevél. Mellékesen persze a — donáció is. Az ősi birtokra nézve a család pillanatra sem tágit ugyan eredeti álláspontjáról, de nem bánja, ha Erdély önállósítása után «nova donatio» szilárdítja az ősi alapot, legkivált ha az a nova donatio megfelel jelentésének, s hoz a konyhára egy kis szaporodást és gyarapodást is földi javakban.

Vétkeznénk azonban a meztelen igazság ellen, ha elhallgatnók, hogy isteni és fejedelmi áldásból ők is csurrantanak-cseppentenek másoknak: egyháznak, templomnak, iskolának, szegényeknek * alkalmi segélyben és állandó alapítványokban, kimerülhetlen jótékonyssággal ... Ha nem imádják is egy templomban: egyforma hitbuzgósággal áldozik saját oltárán istenének mindenikök. Jut vagyonukból «katholikus misére és barátklastromokra»; jut szegény reformatus, s még szegényebb és elhagyottabb unitarius eklézsiáknak; s reform. tanulók és tanítók istápolására nem kevésbbé, mint unitarius hiten lévőknek. A «főkuratori» állás hála és tisztelet

* Rendeltetésénél fogva valóságos «szegények házának» embriója a D. Imre kir. tanácsos 8000 renens forintnyi alapítványa, «a Hazában minden vallás és Nemzetbeli tekinteten kívül oly húsz Nyomorútnak fölségítésére, akik betegség vagy más Isteni látogatás miatt mindennapi élelmőknek megszerzésére éppen alkalmatlanok».

közös szimboluma nálok. Magasztaló rigmusok, amiket ravataluk mellett zengedez az ifjúság, és amikből irodalmi értékű egész kis kötet található e vaskos kötetben is, valóban a szív mélyéről fakadnak, onnan kísérik az Ur trónusa elé az elköltözött lelket.

Csoda-e ennél fogva, ha nyilvános pálya és magánélet, polgári működés és egyéni jellem, alattvalói hűség és hazafi érzés, jogtisztelet és szabadságszeretet fönséges harmóniában olvadván egybe, a *Danielek*-hasonló mértékben kedveltek az udvarnál, mint népszerűek a saját körükben és jobbágyaiknál?

Az a «községrendezési egyezés», melyet Daniel Mihály köt (1641) a vargyasiakkal; és ugyanezen derék község meleg részvétirata (1848 márcz. 31.) a család egyik büszkesége és dicsősége, *Daniel* Elek halála fölött, (akit V. Ferdinand az erdélyi rendek óhajára nevezett ki e század hajnalán a kir. tábla elnökévé, emlékezetét pedig egyebeken kívül szónoki tehetségre valló egyházi és politikai néhány gyönyörű beszéd örökíti meg e gyűjteményben) — szintannyit mondanak egyik, mint másik irányban a fejedelmi rendeletek, melyek máskülömben is és mindenképen rendkívül érdekesek és tanulságosak.

Hatalma tetőpontján, félvilágtól ünnepelve, egyetlen reménye a magyar népnek, oszlopa honn és künn a protestantismusnak és a vallásszabadságnak, szövetségben a leghatalmasb államokkal és uralkodókkal, sűrűn váltogatva levelet világhírű diplomatákkal és koszorús hadvezérekkel, ráér *Bethlen* G. olyan aprólékos, csip-csup dolgokra is, amiknek közvetlen eligazítása nem kormányzati tett, sőt inkább kuriózum gyanánt hat az olvasóra. S az ő példáján indulnak, utánozzák ezt a fokozatosan törpébb epigónok is...

Kaleidoskóp szüntelen változó, czifránál czifrább képábráiban nincsen annyi szín, mint ezekben az egymást érő fejd. rendeletekben.

És sokoldalú ügyesség, és nem csekély adag önmegtagadás kellett hozzá, hogy a legfölső bizalmat kicsiben-nagyban egyaránt igazolja, akire fejed. kegy és szeszély ilyen kvalitással árasztott pazarúl sugárözönt.

Végrehajtani akármi fontos hadügyi intézkedéseket; szemmeltartani «éjjel-nappal» a gyanús szomszéd oláh vajdákat; kémeket küldeni szét a szélrózsa minden irányában; behajtani extra adókat rossz termés idején is: hagyján!

Követségben járni a fényes portán, német császárnál, hesseni hgnél, svéd táborban; alkudozni ott saját szakállra és szabad kézzel milliók jelene és jövőjéről: hizeleghet a legkielégíthetlenebb, legfőnhéjazóbb hiúságnak s csiklandozza a legnemesb, legmagasb becsvágyat is...

De előteremtteni Brandenburgi Katalin egy elzüllött vizslácskáját; «Frauenczimmereket» keríteni előkelő családból udvari szolgálatra a fejedelemnő mellé; 200 db deszkát metszetni és liferálni rövid terminusra padlózatnak; 200 db fejedelmi sertés számára olcsón eszközölni makkoltatást; házasságtörés, gyermekgyilkosság, szalonnalopás daczára pusztán fejedelmi szóval helyreállítani társadalmilag is a bemocskolt női és férfi becsületet; villát rögtönözni a beteg fiával fürdőbe készülő Telekynek s «fényes ovációk», zajos ünneplés, obligát tömjénzésen kívül nemcsak «ökrökről» gondoskodni,* me-

* Jó Teleky Mihály nem azért volt kanczellár és generalissimus, hogy kicsiségekkel is bibelődjék. Fállákkal már útban, még mindig «törődik és maga sem tudja, hova megy? mert ki egykép, ki máskép beszéli mind az utaknak, mind a faluknak állapotját!»

lyek «átvonszolják a *bőződi* hágón,» hanem arról is, hogy az erdőben történetesen se «zsurolja lehajló ág a hintó bőrernyőjét»; vagy háztűznézőbe küldetni szabórőffel, nagyító lencsével és erkölcsi kutaszszal, hogy a fejedelmi praesumtiv ara ne legyen se hórihorgas, se kurta; «se vézna, se otromba»; magaviselésében ne rusnya és az ottvaló állapotokhoz képest is felette szemtelen; de legyen természetben ép; ábrázolja nem legszebb ugyan, mindazonáltal természet munkája, nem festék által csinos»; s mindezek után «ellenkező felektől is tudakozni»: hát bizony tisztelet, becsület, de mindezek egyenként és együtt furcsa kívánságok, amiket királybíró uraiméknak boszúság és — mosoly nélkül bajos lehetett betölteniök, ha még oly «serio» hagyja is meg nekik «secus non facturi» «Ő Nagysága».

A Danielek mindig helyt állottak. Császárok, miniszterek, hadvezérek dicsérettel nyilatkoznak finom modoruk, síma előzékenységök, diszkrét föllépések s egész eljárásuk és magaviseletök tapintatos volta felől... a fejedelmi elismerésnek viszont szabad sóvágatás, dézma, 120 veder jó bor és zsíros inskripcziók kölcsönöznek konkrét nyomatékokot.

A hóhérpallos mindazonáltal közeljár a nyaka körül ő közülök is egynek. A *Béldy Pál* tragödiájában ott áll a színlapon a Daniel István neve is.

Kegyetlenül lakol! Hőségé válik egy utójátéknak, mely meghatóbb talán, mellékkörülményei által, magánál az izgalmas főcselekvénynél.

Börtönbe hurczoltatik. Ott sanyarog éveken körösz-től. Még anyja és vérrokonok is csak hosszas lótás-futás, könyörgés, közvetítés után léphetik át a börtön küszöbét; s midőn lelkész és istenes könyvek után sóvárog,

hogy legalább bensőleg épülhessen, — a testben lélekben megtört fogoly, papot saját hitfelekezetéből nem hajlandók bebocsátani hozzá; utóbb: «engedmény» és «kedvezés», melyért superos et Acheronta movent övéi, míg végre kieszközlük.

«Bűnrészességét» D. István nem tagadhatja. Ellene bizonyítanak rosszúl őrzött, sajátkezű levelei.

Kettévágják ezek azt a gordiusi csomót is, melynek megoldásán *Deák* Farkas saját vallomása szerint hiában erőlködött... És szétosztatják a ködöt, melynek sűrű kárpítja mögött ugyancsak ő távcsővel sem képes megtalálni «*Béldy* Pál valódi czélzatait».

És tiszta fényt, csakhogy deczemberi fényt árasztanak korra és viszonyokra, emberekre és erkölcsökre, hogy szinte borzong a hátunk e télies világosságtól.

Bizalmas természetök kizárja a kétkedést. A fogalmazás szándékos óvatosságából önként foly, hogy a valóság még sötétebb, a háttér még zordonabb lehetett akkor a közéletben és közszellemben.

Nem birunk csodálkozni *Deák* Farkassal «*Béldy* Pál» örökös habozásán és féligtevézésén.

Fejjel megy a falnak; örült, nem bátor, ha többet mer.

Ilyen nemzedékkel bátran beszélhet foghegyről, kényekedve szerint paczkázhatik egy *Apaffi* is... S előre látható, hogy a német inváziót itt már nem «párduczok és sasok» hasonló ivadéka fogja visszaverni, de tétlenül nézi majd vagy alázatosan üdvözli egy nagy tömeg kész szolgálja...

A ködfátyol alól, glóriával fején, egy női alak bontakozik ki vakító sugármezben.

A szerencsétlen fogoly édes anyja, *Béldy* Judith.

«Szíve galambé»; akarata aczél. Leveleiben és folyamodványaiban *Apaffi*hoz és *Bornemisza* Annához anyaszív vére, anyaszem könye minden egyes betű.

Fájdalma, remegése, reménysége megragadó hangokat, fönséges gondolatokat, meggyőző érveket sugall tollának. Ivekkel fölér, hosszú dikezióknál többet mond, hatásosb, megindítóbb — rövid néhány sora.

De nemcsak könnyörögni ért behizelgő édes nyelven, olvasztó melegséggel; cselekszik is férfias elszántsággal, mikor süket fülekre, zárt keblekre talál a döntő hatalomnál.

Fűt-fát megmozdít, költekezik, ajándékoz, s talpa alá szegi végül a balsorsot. *Apaffi* vad haragja megnyhül; daczossága megerjed; féktelen gyűlölete okossággá szelidül.

Tizezer tallérnyi kezességgel biztosítja magának jövőendő eshetőségekre *D. István* megingott hűségét.

Az összeg szokatlan nagysága s a főrangú kezesek fényes névsora egyenlően hirdetik a *Daniel* család gazdagságát, tekintélyét és népszerűségét.*

De nemcsak szabadulását küzdi ki fiának *B. Judith*, feleséget is ő szemel ki és szerez, aki erélyben és szívóságban még ő rajta is túltesz.

S mikor, özvegyen maradva, vállaira nehezül a legmostohább közviszonyokkal egy exponált család és terjedelmes gazdaság minden gondja, terhe: «árva *Kemény Zsófia*» diadalmasan megállja a sarat.

Egymagában is szálka lehetett ez a német kormány

* Az ilyenfajta kezességnek fele sem volt tréfa. «Pusztá gyanú» beválthatott «ürügyül», hogy fölhajtsák és megvegyék az aláírókon, jegyzi meg a legkompetensebb bíró, «Erdély országgyűlési Emlékei»-ben, Erdély koszorús historiografja, *Szilágyi Sándor*.

kancsal szemében. Hogyne szúrta volna ezt bántó éllel, hogy fia, Mihály, künn jár «a táborban, Oláhországban.»

Az erdélyi országtanács rá is rivall keményen az anyára, hogy «minden további halogatás nélkül menjen be valamelyik praesidialis városba, az melyikben már ahhoz készületi vagyon, mivel a Generál ő nagysága künnlakni Kegyelmedet semmiképen tovább nem engedi, bizonyos okokra nézve.»

Vigasztalásúl megsúgják neki: *socias habebit malorum*. Nem lesz egyedül. Minden városba, ahol praesidium vagyon, internáltak delnöket — kezesekül, «akiknek urok vagy fiok odavagyon Oláhországban».

Kemény Zsófia ezer női fortélylyal, kifogással húzza-halasztja a költözködést.

De hasonló makaessággal utasít vissza rokonai beavatkozásokat is, mikor eladó idős leánya kezéért egész tuczat parthie-vadász kérő verseng, s szószólóul, közbenjáróul mindenik hoz egy közel-atyafit a vásárra és a — csatatűzbe.

Hadd csempészszerűk be ide a röpke megjegyzést, hogy a *Daniel*-lányok általában szépek, műveltek, gazdagok: kapósak is ergo minden időben. Grófné, báróné lesz a legtöbb; egy pláne gubernátorné is. *Daniel* Polixena neve pedig örök hírrel száll az utókorra, ő szülvén, ő nevelvén a hazának a halhatatlan két *Wesselényi* közül az idősbet, az apát.

Az egykorú *Daniel* Zsófia levelei D. Samuhoz szintén azért nevezhetők főképp ereklyéknek, mert *Wesselényi* fogságáról többször gyöngéd rokonszenvennel emlékeznek. A boldogúlt *Kemény* Zsigmond azonban alighanem elképedne még a másvilágon is, ha szemé elé vetődnek az

a rettentő ítélet,* mely irgalmatlanul belémarkol a mennyei aureolába, amit az ő fenomális költői lángelméje és mindenható bűvös tolla mint «az anya és feleség» «utolérhetlen eszményképe»-nek vont a Cserey Héléna homloka köré...

Végzetes csapás történelmileg, hogy a legválságosb, legzimankósabb órában férfiaknak csak a nők tetszenek.

Ha a gyámoltalan, pipogya *Apaffi* helyén ekkor egy *Bethlen* Gábor ül, gigantikus terveihez illő alkalmas nemzedékkel, *Martinuzzi* merész álma játszva megvalósul... Vagy a német, vagy a török, lehetséges az is, hogy mindakettő, — az ő számára kaparja ki a gesztenyét a tűzből... S Erdély független Magyarországgá nő a régi tört. határokkal.

Szerencsétlenségünkre időközben Konstantinápoly is visszaüledt, visszazsugorodott Byzanczczá... Erőben, erkölcsben megfogyatkozva, sejteni sem képesek már ott, mi volt a világverő, nagy Szolimán genialis, titkos vezéreszméje és utógondolata, midőn Erdély önállóságát megalkotta? S hogy hasonló alapon egy teljes magyar állam mostantól épen oly védbástya és védpajzs volna a hanyatló ozmán birodalomnak, amily erős földzetül

* «Szegény Wesselényiről írhatom, hogy őt egész Esztendeje elhunyt novemberben, hogy fogolj de szabadulásában még semmi sint, felesége ugyan már majd Esztendeje hogy Bétsben van de ugy látszik minden haszon nélkül mert egyéb kérelme nem volt hanem csak az Udvarnál hogy az urat fogjul Bétsben hozzák hogy láthasa, aban nem tudom mitoda gyönyörűsége volna de aztis még meg nem nyerhette, hanem azt tudom hogy a heljet minthogy mint tökéletes Társ aki igazán szeretti búsulna, Ő vigan éli Világát Bétsben, szálását czifran Stafirozta, maga tsimosan jár komediában mindenüve szüntelen kéri a költséget, ez elég jele anak hogy nem nagy bánatja van Ura fogságán, hanem csak hogy Aszonya legyen Ura vagyonjának, az főnebb gyönyörűsége, mert szüntelen disponál onan fejul Joszágában»...

szolgált egykoron s megkönnyítette szabad mozgását Bécs felé egy külön Erdély az emelkedőnek és hódítónak!

Ha nem mondanak is sok újat, tetemesen és szomorúan kibővítik a régít idetartozó okmányaink.

S a lapról-lapra, napról-napra vissza-visszatérő német sarczok: önkéntes «kényszerkölesönök» pénzben, gabonában, élelmezésben, a sz. István tornyának nagy harangjára szóló utalványokkal és nyugtákkal... s a j'y suis, j'y reste: a kényelmes elhelyezkedés és rendszeres térfoglalás számtalan merényletei, alkotmánya, törvényre rá sem hederítő önkényes és erőszakos rendeletekben — előrevetett vészjósló árnyéka annak a gyászos jövőnek, hogy ugyanazon Erdély, mely önként meghozva, ennyi áldozattal magát is, az anyaállamot is biztosan megválthatta volna e fatumtól — ezentúl már nem mankója és erőssége a török kiűzése után rabigát nem vesztő, csak cserélő Magyarországnak, de állandó csász. tábor, melylyel két tűz közé szorít és menthetlenül eltipor még csírájában minden fölkelési kísérletet és szabad törekvést Királyhágón innen «Bécsnek büszke vára».

Az utolsó fejedelem, *Rákóczy* Ferencz, akivel földönfutóvá lesz hosszabb időre két *Daniel* is, keservesen megérezte és megsínlette immár e siralmas átalakulást Erdély közjogi helyzetében.

S csak tehetetlen visszahatás és véto, mikor a székek nem csupán az «avenam», de a «vitam et sanguinem» mellé is odakiáltják, hogy «non!» s a legnépeseb falvak összes épkézláb ifjúsága rengeteg erdőkben bujdosik a Mária Terézia «Verbungosai» elől...

Utóbb pedig Udvarhelymegyének 40 községe polgári

igényeit és nemzeti aspirációit egyhangúlag a francia forradalom jelszavaival formulázza.

Rab anyának rab leánya: élőhalott Erdély dicsőségeseen csak 1848-ban támad föl, kél ki ismét a sírból és segít összetörni a lánczokat, amiknek élesebb és súlyosb fele az ő kezén-lábán zörgött, véres sebeket vágva, melyek ma is fájnak s amiket még soká, nagyon soká nem fog ott kiheverni teljesen a — magyar faj és magyar érdek.

* * *

Hosszú sor okirat hever még előttünk a jelen gyűjteményben, amikre nem fog kiterjeszkedni s futólagosan sem történik allusio e tarlózatban.

Sajnálók, ha azokat más kéz sem érintené.

Érdekfeszítő, pompás regénytárgy par exemple a *Tarnóczy* Sára esete, akit a Mikes-fiúk beduinmódra elrabolnak. E középkori kalandért első sorban a Mikesek vagyonán áll boszút *Rákóczy* György, aki kész a «torturát» is «applikáltatni», ha nem sikerülhet másként kivallatni, aranyát-ezüstjét hová «dugacsolta» az öreg Mikesné? És kegyvesztéssel és elcsapatással fenyegeti *Daniel* Mihályt, amiért humanus módon jár el és égerutat nyit az üldözötteknek az oláh határ felé.

Korrajzi adatoknak egész tárháza továbbá a Daniel-lányok ékszereinek és díszruháinak többszörös jegyzéke; a vargyasi, olaszteleki és siménfalvi udvarházak leírása minden egyes lakosztály, melléképület, berendezés stb. pontos felsorolásával; a különféle leltárak és «pénzes zacskók», amikből szabatos és biztos következtetések vonhatók el a főúri háztartás, életmód, házi eszközök, és házi szokások s párhuzamosan a korszak műveltsége, ízlése, ipara és gazdasága felől is . . .

A legutolsó pontra nézve különösen sokat érők *Macskássy* Boldizsárnak, a *Daniel* István sógorának és üzletársának levelei és elszámolásai, aki gyomrából utálja a németet, de nem mer színt vallani, — csak szűr alatt mutogat ennek fűgét!, — bejárja bevásárlások végett az egész keletet, s mellékesen diplomáciai tárgyalásokat folytat a nagyvezirrel, sőt legmagasb színe és fényes arca elé kerül ily minőségben a felséges Padisah-nak is . . .

A czímeres bölcsoében született két kereskedő-volontair öt-ötezer forintot forgat közös nyereségre és veszteségre; adnak-vesznek rubintokat, smaragdokat, igaz gyöngyöt, kalárist, kénesöt, patyolatot, skárlát posztót, birkabőrt, nádméz-cukrot stb. en gros et en detail, s kölcsönös elszámolásaik annyira lelkiismereteseek és részletesek, hogy ebben a 3—4 db iratban benne vannak körvonalai, s leleményesb észjárás, különösb elme él és fönszárnyaló fantázia nélkül is fölismerheti bárki: minő volt akkortájt a napszám, fuvarbér, közlekedés, szállítási mód, pénznem és pénzláb, fizetési határidő s átalán a kereskedés és árúforgalom minden csínyabínya.

Vastag kérdőjellé kíváncsiság és tudvágy csak e század elején, nevezetesen a *40-es évek*nél alakúl.

Hatalmasan előre törő, méltóságos ömlésű széles folyamok így tűnnek el helyenként pillanat alatt Afrika forró fövenyében.

Ünnepi zene harsogó akkordjai így némúlnak gyakran váratlan és hirtelen egész pauzákká.

Nem rajtunk múlt, a «kiadó» akarja, hogy így essék itt is.

Kénytelenek valánk meghajolni azon patriarchalis

fölfogás és önérzetes szerénység előtt, mely saját fejére olvasta rá Virgilből a «*Sic vos non vobis*»-t.

Félszázaddal rövidül emiatt a Danielek nyilvános szereplése e gyűjteményben.

Félszázad érdemeinek és sikereinek egyetlen nyoma idealis büszkeségből itt csak a címlapon van.

Harmincz évet az ötvenből V. id. *Daniel* Gábor, főrendih. tag, a királybírói és főispáni polezon töltött, mely a családi örökségnek, a leányágot meg nem illető «ősi résznek» mondhatnók integrans alkateleme századról-századra, folyvást öregbedő tekintélylyel és népszerűséggel.

S e harmincz év alatt újjászületett a halálból, szebbé épült a romokból s Phœnixként emelkedett ég felé a szenvedések tisztító tűzéből a nagy magyar Hazával és Hazában a kicsi székely föld is!

S ha «ő maga» kizárta is innen néma jegyekben és holt betűkben a bizonyítékokat, hogy «*magna pars fuit utriusque*»: királyi kegy ország-világnak látható, nyílt tanúságai ott csillognak magas rendjelekben keble fölött az élőnek, homloka köré pedig örökzöld cserkoszorút font messzeható zajos ünnepléssel a polgári méltatás és hála.

Nem csoda!

V. id. *Daniel* Gábor fényes nyomokon indúlt... Vezércsillagúl a *saját családjának múltját*, kötelező példaképekül a legkiválóbbakat választotta a *saját — ősei közül*.

Szabad idejének majdnem minden percét arra szánta illyégből, hogy összeszedje, kiegészítse, megmentse az enyészettől a százfelé szétszórt, százhelyen csonka, idő porától és évek porával már-már szintén porrá omladozó

családi irományokat, — s csak határozott parancsának engedelmeskedtünk, midőn a czímlapon elhallgattuk, hogy a «*többek közreműködéséből*» övé voltakép az — oroszlánrész.

S hogy «monumentumot», mely «*ære perrennius*», állítván e költséges kötetben néki és a Székelyföldnek egyaránt drága, egyformán szent hamvak fölé, a jelentékeny *anyagi* áldozat csak kisebbik fele az ő hathatós, alkotó közreműködésének.

Legyen neki az ő érdeme szerént!

S pótolja ki az okmányok közvetlen hatása a bevezetés és bemutatás gyarlóságát.

S váljék közmeggyőződéssé közelismeréssel, hogy e díszes gyűjtemény nyereség a magyar történetírássra.

Hálátlanság és együgyűség, ha a fának koronája fitymálja a fának — gyökereit, amik nélkül nincsen számára sem lét, sem növekedés.

Elhervadó lomb után új fakad az ágon. Elszáradt, letört ágért újat hajt *a törzs*, melyet ég haragja érint s összevissza vagdosnak néha gonosz kezek: mégis megél, mégis fönnáll ép gyökérrel.

Megölni *ezt* is csak gyökérszálaiban sikerülhet.

Fejlődő jelennek, virágzó jövőnek ilyen elő-, ilyen létföltétele a Múlt... S éltető és áldott minden sugár, mely belévilágít ennek a századokkal mélyedő sötét-ségébe.

Százszorosan igaz ez a magyar faj, magyar nép, magyar állam és nemzet múltjáról.

S nagybecsű minden legcsekélyebb adat, ami oktat, erősít, vigasztal, fölemel és lelkesít e Múltnak emlékeiben.

S ha bizonyosb az egyszer-egynél, hogy két száza-

don köröszkül magyar udvar, magyar társadalom, magyar politika, magyar szó, magyar dicsőség csak túl a Királyhágón, — s a véráztatott mohácsi mezők és a könyharmatos majtényi síkság között a kerek földön «magyar» ország csak egy létezett: Erdély, — úgy jogosan kérhet egy kis zúgot magának ez a könyv is, a millennium-kiállítás történelmi osztályzatában.

I.

**A VARGYASI DANIEL CSALÁD
OKMÁNYTÁRÁNAK TARTALOMJEGYZÉKE.**

Szentgyörgyi és Bazini Péter erdélyi vajda és székely ispán megparancsolja a kolosmonostori conventnek, hogy Bikfalvi Jánosi Györgyöt és Jánost, kik Vargyasi Daniel Lukácsnak Rákoson Fejér vármegyében fekvő részjóságait hatalmasul bitorolják, idézze az ő törvényszéke elébe. Kelt Encsen. 1499. április 5-én.

Amicis suis reverendis conventui ecclesie de Kolosmonostra Petrus comes de Sancto Georgio et de Bozyn voivoda Transsylvanus et comes Siculorum amicitiam paratam cum honore. Dicitur nobis in persona nobilis Luce Danielis de Vargyas, quomodo in anno cuius iam vigesima quinta vel citra preterisset revolutio annalis, agilis quondam Michael Janosy de Bykafalva totales portiones possessionarias in possessione Rakas vocata in comitatu Albensi existenti habitas occupasset, occupatasque quousque in humanis vixisset potentialiter tenuisset et conservasset; et postquam mortuo eodem quondam Michaelae Janossy, Emericus frater eiusdem Michaelis carnalis easdem porciones possessionarias dicti exponentis modo simili potentialiter occupasset, occupatasque similiter quousque in humanis vixisset tenuisset; tandem eodem quondam Emerico defuncto Georgius et Joannes præscriptas porciones possessionarias annotati exponentis modo simili occupative tenerent et conservarent etiam de præsentis, easdemque ad sæpissimas petitiones et requisitiones ipsius exponentis iidem Georgius et Joannes eidem exponenti remittere et resignare recusassent recusarentque etiam in præsentiarum erga se detinendo et conservando potentia mediante in præiudicium et damnum dicti exponentis valde magnum. Super quo vestram amicitiam præsentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo præsentis Georgius vel Blasius aut Stephanus de Elekes, sive Petrus de Komyathzeg seu Georgius de Syle, sive Joannes de Moha neve Emericus Gereb de Heasfalu, nam

Gaspar Valkay de Gywla aliis absentibus homo noster scita prius præmissorum mera veritate evocet præfatos Georgium et Joannem contra annotatum exponentem ad octavas festi beati Georgii martiris nunc venturas nostram in præsentiam rationem de præmissis reddituros efficacem, litis pendentia si qua foret inter ipsos non obstante, insinuando ibidem eisdem, ut sive ipsi octavis in prædictis coram nobis compareant sive non, nos ad partis comparentis instantiam id faciemus in præmissis, quod iuri videbitur expediri; et posthæc huiusmodi inquisitionis, evocationis et insinuationis seriem cum nominibus evocatorum, ut fuerit expediens, octavas ad prædictas nobis amicaliter rescribatis. Datum in possessione Encz feria sexta proxima post festum beati Ambrosii doctoris anno domini Millesimo quadringentesimo nonagesimo nono.

Kívül: Amicis suis reverendis conventui ecclesiæ de Kolosmonostora pro nobili Luca Danielis de Vargyas contra nobiles Georgium et Joannem filios quondam Emerici Janosy de Bikafalva ad octavas festi beati Georgii martiris nunc venturas inquisitionem, evocatoria et insinuatoria.

Eredetije papiroson, zárlatán pecséttel, a kolosmonostori convent levéltárából az országos levéltárban (DL. 26465).

Közölte Szabó Károly a «Székely Oklevéltár»-ban III. k. 135. l.

2.

1499. ápr. 18.

A kolosmonostori convent bizonyítja, hogy Jánosi Györgyöt és Jánost, rákosi Fejér vármegyei részjószágaikban, Daniel Lukács a vajda törvénytörésére megidőzte. Kelt 1499. április 18-dikán.

Inquisitionem et evocationem. Feria secunda post Thybureii. De possessione Rakos. Wayuodalis Petrus de Komyathzeg, noster frater Barnabas.

Nos itaque premissis amicalibus petitionibus vestris annuentes ut tenemur, unacum memorato Petro de Komyathzeg homine vestro nostrum hominem videlicet religiosum virum, fratrem Barnabam sacerdotem, socium nostrum conventualem unum ex nobis ad premissas inquisitionem, evocationemque et insinuationem faciendas nostro pro testimonio fidedignum duximus destinandum, qui tandem ex inde ad nos reversi nobis uniformiter retulerunt isto modo, quod ipsi feria

secunda proxima post festum beatorum Thybureii et Valleriani martirum noviter preteritum in predicto comitatu Albensi Transsylvaniae simul procedendo, ab omnibus, quibus decens et opportunum fuisset, nobilibus videlicet et ignobilibus eiusdem comitatus hominibus palam et occulte diligenter de premissis inquirendo omnia præmissa et quævis præmissorum singula sic et suo modo acta, facta et perpetrata fore rescivissent, prout ipsi vestrae magnificentiae dictum extitit et quemadmodum tenor literarum vestrarum per omnia contineret præscriptarum, habitaque huiusmodi inquisitione die in eodem idem homo **vester** dicto nostro testimonio præsentem annotatos Georgium et Johannem filios dicti quondam Emerici Janossy in possessione Rakos vocata quemlibet videlicet eorum de portione sua possessionaria in eadem habita, contra prelibatum Lucam Danielis exponentem ad octavas festi beati Georgii martiris nunc venturas vestram evocasset in præsentiam rationem de præmissis redditurum efficacem, litispendentia si qua foret inter ipsos non obstante, insinuando ibidem eisdem, ut sine ipsi octavis in prædictis coram vobis compareant sive non, vos ad partis comparentis instantiam id facietis in præmissis, quod iuri videbitur expediri. Datum quarto die diei inquisitionis, evocationis et insinuationis prædictarum anno domini supra dicto.

Fogalmazvány Szentgyörgyi és Bazini Péter vajda 1499. ápr. 5-én kelt parancsa hátára irva, az orsz. levéltárban.

Közölte Szabó Károly a «Székely oklevéltár» III. k. 137. l.

3.

1525.

Dersi Antal plebános, közjegyző és esküdt levéltárnok tudtára adja (azoknak kiknek illik), hogy vargyasi Dáne Péter Szent-Pálon lévő többeli részét zálogba adja Kornis Miklósnak 10 forintért, oly formán, hogy ha a kitűzött határidőben ki nem váltaná, az első halálszat Kornisé legyen s e mellett a zálogot is bírja mind addig, míg nevezett Dáne Péter kiváltja. Kelt Bögözben 1525-ben.

Nos Anthonius plebanus de Ders Autoritate apostolica notarius publicus et tabellio Juratus universis et singulis præsentibus literas nostras visuris lecturis pariter et audituris salutem ac honores in domino devotos memoriæ commendamus ut

nobilis et egregius Petrus Dane de Vargyas coactus necessitate quadam totalem portionem piscinæ in territorio Szent-Pal adiacentem in florenos decem nobili et egregio domino Nicolao Kornis ad festum nativitatis domini usque impignoravit, tali autem conditione et ordinatione ut si idem nobilis Petrus Dane supra dictos illos florenos prænominatos ad terminum præfixum solvere non posset egregius dominus Nicolaus Kornis primam piscationem totalis portionis eiusdem Petri Dane jam dicti habeat atque assummat et insuper portionem prædictam illius piscinæ idem egregius dominus Nicolaus Kornis tam diu impignoratam habeat occupat donec nobilis Petrus Dane jam sæpe præfatus plenariam (.) sup. fl. fecerit solutionem atque satisfactionem (. . .) vigore et testimonio harum nostrarum literarum mediante præsentibus ibidem nobilibus et egregiis dominis Francisco Pethki et altero Francisco Kaczai et Paulo Bethlen.

Datum in Begez Anno Dom. 1525 tempore sedis juramenti.
Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

4.

1540.

Maylad István erdélyi vajda 1540-ben megparancsolja Fosztho Tamásnak, Jánosy Péternek, Borbát Györgynek és Ferencznek, hogy miután vargyasi Gyeurke Gáspár azzal vádolta vargyasi Danel (Dániel) Pétert, hogy ez egyetértvén többekkel, nevezetesen Sós Péterrel, az ő tisztességes nejét rút szókkal és veréssel illették s haját is tépték; vádlott pedig ezzel ellenkezőleg azt állítja, hogy ő sem nem gyalázta, sem meg nem verte panaszló nejét, de sőt ez körmölte vérontásig Sós Péter arczáját: 15 nap alatt szálljanak ki Vargyasra, s ott a megnevezendő tanukat a gyalázás és verés elkövetése-vagy el nem követésére nézve eskü alatt kihallgatván, a tanuk neveinek följegyzése mellett 15 nap alatt tegyenek neki jelentést.

Stephanus Maylad de Fogaras Vaÿvoda Transilvanicus, et siculorum comes etc. Agilibus thome fosztho de fytle, Petro Janossy de Bordoczfalva Georgio Borbath de Olasztheleke et Francisco de Barolth salutem et favorem.

Noveritis . . . hodierna die Benedictus deak de kis Baczon pro Agile Gaspar Gÿeurke de Vargyas actore sibi adherente juxta continentiam literarum nostrarum præceptoriarum in forma nostri Judicii comparente, Contra Agilem petrum danel

de eadem Vargyas in pro se personaliter astan-
tem per modum actionis, inter cetera, proposuit in hunc mo-
dum Quomodo ipse in his proxime præteritis
diebus, nescitur qua auctoritate . . . et qua temeritatis audacia
ductus assumptis secum quibusdam complicitibus suis, et sig-
nanter Joanne sos de dicta Vargyas armatis et potentiarum
manibus, in et addomum ipsius actoris in eadem Vargyas habi-
tam, et ipsummet actorem cum uxore sua Illic existente ,
eandem honestam dominam uxorem suam, turpibus vitupiiis et
diris verberum plagis, et expilatione capillorum suorum affecis-
sent, potentia mediante, in præjudicium ac derogationem hono-
ris et libertatis ipsius actoris uxorisque suæ, et damnum valde
magnum, Quæ omnia Idem actor cum probis qui vidissent et
audivissent verificare vellet, Quo audito præfatus in coram
allatus respondit ex adverso hoc — — — — foret,
ipsa domina uxor actoris præfatum Joannem sos servitorem
suum, in faciem suam, cum unquibus suis totaliter (lac) erasset,
et sanguinem emisisset, tamen actor cum nemine vellet hoc
verificare, uxorem suam Illic — — — — — vel vitu-
pio, vel percussione vel laceratione capilli affecisset, Quibus sic
habitis et procuratore actoris — — — — — et justitiam
postulante et de ceteris actionibus — — — — — Judi-
cio habito Eundem actorem ad — — — — — verificanda ex-
mittendum duximus et ad eam acceptandum vos — — — — —
transmitti debere videbamus — — — — — igitur vos et nihilo-
minus vobis harum serie Regia — — — — — sub oneribus alias
in talibus observari solitis firmiter committimus, quatenus
acquisitis præsentibus Quintodecimo die datarum præsentium
ad prædictam possessionem Vargyas cunctim vel divisim per-
sonaliter veniendo, Ibiq[ue] universos testes dicti actoris utrius-
que sexus — — — — — præostensione præsentium nominan-
ter et adducendo, vestram in præsentiam vocare, Quos et vos
serie præsentium — — — — — oneribus ad perhibendum veri-
tatis testimonium Illorum accedere Jubemus, Ab eisdemque ad
fidem — — — — — fidelitatemque domino nostro Regi et
sacræ coronæ observandam, tacto denique crucissigno — —
— — — — — de præmissis vituperatione scilicet ac ver-
beratione, et expilatione seu laceratione capillorum dictæ uxoris

ipsius actoris per quempiam factis vel non factis, constabit seu constare poterit, sciatis inquiratis et expiaini meram plenam atque omnimodam constituentes veritatem, Quam tandem per et sub quibuscunque formis verborum fuerint attestati cum propriis et cognominibus testium ut fuerit expediens, ad quintum decimum diem huius inquisitionis vestræ simili fide vestra mediante nobis suo modo rescribatis, Secus non facturi, Præsentibus perlectis exhibenti restitutis, Datum in oppido nostro fogaras — — — feria quinta proxima ante festum purificationis gloriosissimæ semper Virginis et matris — — — eius Millesimo quingentesimo quadragesimo Anno.

L. S.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

5.

1549.

A Dicső-Szent-Mártonban hozott végzés Mikola Ferencznek azon telepítvényesei ellen, kik a Bogati Gáspár hason állapotú embereit Dersben a nyílt utcán a vérzésig megverték. Kelet 1549.

Nos Joannes thobiasÿ comes Item Michael Rakosy et Gaspar Kontria Judicialium Comitatus de Kykellus, damus pro memoria Quod cum nos feria quarta proxima post festum Epiphaniarum In oppido Dücső Szentmarthon loco sedys Judicialiæ una cum Juratis Assessoribus pro ferend Judicio causarum consedissemus tunc prefatus Michael Rakosy fassus est in hunc modum Quod ipse Ad litteram Requisitoriam Egregii Gasparis Bogathi accessisset ad possessionem Ders ubi quidam coloni Egregii Francisci Mykola, fasso Bucti Joannes Nicolaus Szasz et stephanus nagy cum pluribus compluribus suis in Ders commorantibus potentia mediant. Invenisset Ad colonos præfati Gasparis Bogathi In communi platea Idem in Ders hunc et hinc Impullissent verberassentque usque exfusionem sanguinis tertia namque die septem valachorum Jurati Nos itaque Ad fassionem præfati Judicial præfatos colonos præfati francisci Mykola In capitali con permisimus et permittimus harum literarum

nostrarum mediante Datum loco et termino prænотato Anno domini Millesimo quingentesimo quadragesimo nono.

Eredetije a vargyasi Dániel család levéltárában.

6.

1551.

Mikola László Izabellának és fiának erdélyi alhegytartója és albirája meghagyja Apor Imrének, Kurtha Máténak, Béli Ferencznek és Balázsnak, Daczó Andrásnak, Veres Andrásnak, Nemes Bálintnak, Nemes János és Tamásnak, hogy miután vargyasi Daniel Ferencz és Balázsnak, néhai Mihály Mihály özvegye ellen a rákosi birtokra nézve tett előterjesztéseket igazságosnak látja, admonealják nevezett özvegyet, hogy a figyelmeztetéstől számított 15-dik napon személyesen vagy törvényes ügyvédje által képviselve, új ítéletre jelenjék meg. 1551.

Ladislauſ Mykola de Zamoſfalva vicelocumtenens Reginaliſ Maieſtatiſ et Illuſtriſſimi filii ſui ac in Regno Tranſſylvanie viceiudex Generaliſ etc.

Egregiis et Agilibus Emerico Apór de Thorya, Mattheo Bartha de Zentivan, Francisco et Blasio Beldý de Bodola, Andree Daczo de Szentgyörgy alteri Andree Veres de Szentmarýa Valentino Nemes de Killyen, Joanni et Thome ſimiliter Nemes de Hidvég Saluſtem et Amicitiam paratam cum honore, Dicitur nobiſ in perſoniſ nobiliuſ et agiliuſ Franciſci et Blaſii Daniel de Vargyaſ, qualiſ diebuſ ſuperioribuſ noſ in quadam cauſa inter ipſoſ exponenteſ ut in . . . ab una, ac nobilem Dominam Annam Relictam Agiliſ quondam Michaeliſ Mýhacz de Aldobol veluti Actricem partibuſ ab altera . . . noſtre admiſſe diſiſioniſ porcioniſ poſſeſſionarie eorundem exponentiuſ in poſſeſſione Rakoſ vocata in comitatu Albendiſ exiſtenti habite mota, per noſ veniendo et noſtram comparitionem eorundem exponentiuſ, oneroſum quoddam per noſfactum fuiſſet Judiciuſ, cum tamen ſe iidem exponenteſ ad terminuſ diſcuſſioniſ cauſe prenotate, noſtram in preſentiam venire vel mittere, deſenſioneſque ſuaſ coram nobiſ proponere potuiſſent, ſperanteſ ſe aliud iudiciuſ a nobiſ reportare potuiſſe, prout poſſe ſperarent etiam de preſentibuſ, Unde pro parte eorundem exponentiuſ noſ requeſiti ſumuſ, ut eiſdem circa premiſſa de gratia novi iudicii provideremuſ virtute cuiuſ annotatam dominam actricem pro in premiſſa cauſa novo iudicio, noſtram

in presentiam ad certum terminum citare possent, et quia postulatio eorundem exponentium nobis justa et juri consona admittendaque videbatur, propterea requirimus vos et nihilo minus vobis harum serie autoritate domini nostri gratiosissimi qua fungimur committimus, quatenus acceptis presentibus, sub oneribus alias in talibus observari solitis, simul vel duo vestrum ad prefatam dominam Annam accedendo ammoneatis eandem dicatisque et committatis eidem verbo nostro, ut ipsa decimo quinto die ammonitionis vestre ipse fiendum computandum, personaliter vel per procuratorem suum legitimum literas nostras adjudicatorias causa in premissa pro sui parte confectas et per eum extractas, exhibitura, ac causa in premissa novum iudicium et justiciam receptura coram nobis comparere debeat et teneatur, certificando eandem ibidem ut sive ipsa termino in prescripto coram nobis compareat, literasque nostras prescriptas adjudicatorias, certius exhibeat sive non, nos ad partem comparentis instantiam id faciemus in promissis quod juris erit ordo, et post hec vos seriem huiusmodi ammonitionis et certificationis vestre ut fuerit expedita nobis terminum ad predictum fide vestra mediante referre vel rescribere debeatis et teneamini. Secus non facturi. Presentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in Zamosfalva feria quinta proxima post festum purificationis Beate Marie Virginis Anno domini millesimo quingentesimo quinquagesimo primo

Lecta et correcta.

Kivül: Novum iudicium gratiosum pro parte Francisci et Blasÿ Daniel contra Annam Michaelis Mihacz consortem 1551.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában R. 1731. Lit. K. F. sub A. 1-o. Nro 16-o.

7.

1554. jun. 12.

Szentpáli Kornis Miklós s választott bíró társai vargyasi Daniel Ferencz és Balázsnak aldobolyi Mihálcz Mihály özvegyével Annával s fiaival: Istvánnal és Ferenczczel a Fejér vármegyei felső-rákosi részjóságért folytatott perében a kérdéses jóságot a Danielek részére ítélik, mint a kik jogukat előttük oklevelekkel bebizonyították. Kelt Felső-Rákoson, 1554. június 12-kén.

Nos Nicolaus Kornÿs de Szentpal, Benedictus Sykesd de Also-Rakos, Paulus Daczo de Szentgyörgy, Franciscus Beldi

de Uzon, Stephanus Daczo de Olasztelek, Nicolaus Botz de Köpecz, Judices delegati universis et singulis præsentium notitiam habituris damus pro memoria, quod Egregii et Nobiles Franciscus et Blasius Daniel de Vargyas ab una, ex altera vero domina Anna Relicta quondam Michaelis Mýhacz, ac filii eiusdem Stephanus et Franciscus Mýhacz de Alý dobol causantes pro portione possessionaria possessionis Felső Rakos in Comitatu Albensi existentis habita, utraque pars pari et unanimi voluntate tali conditione deliberaverunt, Quidquid præscripti delegati Judices inter ambas partes iuxta Decreti contenta iudicaverint ac cognoverint, sub amissione litigiosæ portionis præscriptæ perpetuo et irrevocabiliter utraque pars velit contavi. Idem prædicta domina Anna relictæ quondam Michaelis Mýhacz de Alýdobol coram Nobis Judices delegatos probare queat, quod portio litigiosa præscripta per genealogiam iure successorio eam concerneret. Idem Franciscus et Blasius Daniel et domina Anna et filii eiusdem videlicet Stephanus et Franciscus Mihacz de prædicta Aldobol pari et unanimi (unanimi) voluntate causas eorundem feria quarta proxima post festum beati Barnabe Apostoli proximum coram Nobis proposuerunt, quod quidem propositionem Egregy Franciscus et Blasius Daniel litteralibus suis Instrumentis videlicet donationalibus Capitularibusque et sententionalibus adductis et præsentatis, visis et consultatis omnem justitiam eorundem Egregiorum Francisci et Blasý Daniel ab prædicta Vargyas, portionem possessionariam possessionis Felső Rakos habitam, eiusdem adiudicavimus perpetuo et irrevocabiliter tenendam pariter et habendam, ex eo, quod prædicta domina Anna unacum filiis suis, videlicet Stephanus et Franciscus Mýhacz, cum nullis instrumentis et aliis approbationibus verificare minime potuerunt. Harum nostrarum literarum vigore et testimonio mediante. Datum ex possessione prædicta Felső Rakos feria quarta proxima post festum beati Barnabe Apostoli Anno domini 1554 jun. 12.

(P. H.) (P. H.) (P. H.)

Kiirva a Székely oklevéltár II. kötetéből 115. lap. (Eredetije a brassai evang. gymn. könyvtárában van, melyből Trausch Ferencz másolta.)

8.

1566. július 11.

II. János választott király megparancsolja Losonczy Bánfi Pálnak, a 6 székely szék kapitányának, hogy az egyenként megnevezett székely előkelőknek, kiket a közelebbi hadjáratban tett hű szolgálataikért az ország kérésére jobbágyos jószágokkal megadományozott, Maros, Gyergyó, Csik és Udvarhelyszék megnevezett falvaiban a megírt számú jobbágy házhelyeket bocsássa kezökbe s ezen jobbágyságot semmiféle várszolgálatra ne kényszerítse. Kelt Gyula-Fejérvárt 1566 július 11-kén.

Joannes Secundus Deigratia electus Rex Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiae etc.

Egregie Fidelis nobis sincere dilecte, salutem et gratiam. Miért hogy mi më az më hiveinket az Zekely fw Népeket Ország köniörgesere, és az ő zolgalattiokat megh tekintvén, mellet az el mult hadakozásunkban werek hullásával is megh mutattak jobagios jozaggal illienkeppen mynt következik megh latogattuk kegyelmesen: Maros Zekben Cheyd nevű faluban tizen eoth ház jobagioth Kun Benedeknek. Zenth Martonban tizen ház jobagioth Zekely Janosnak es Csany Istvannak. Jobbagy-falvában tizen eoth ház jobagioth Tot Balasnak, es Tot Ferencznek, Berekerezturban het ház jobbagioth Nywtodi Pálnak. Gialakutában tizen hat ház jobbagioth Lazar Imrehnek. Zenth Miklosban tizen ház jobbagioth az Nehai Gerdey Janos megh hagiott feleségének. Boosban hat ház jobbagioth Mihályffy Tamásnak. Sardba ház jobbagioth Lazar Mihálynak. Mosonban huzon három ház jobbagioth Kacya Tamásnak. Menesben tizen negy ház jobbagioth Barabasy Farkasnak. Giergióban Zaregyben eotven ház jobbagiot Lazar Istvannak. Jenőfalvában harminch ket ház jobbagioth Lazar Farkasnak; és Lazar Balaznak. Karchifalvában harmynch ház jobbagioth Janos Gerebnek es Balasko Ferencz arvainak. Wocharchyban tizen ház jobbagioth Fejr Györgynek. Chychoban tizen ház jobbagioth Lazar Janosnak. Zent Királyban negyven két ház jobbagioth Andrassy Martonnak és Andrassy Péternek. Chekefalvában harminch negy ház jobbagioth Bech Pálnak, Udvarhelyben Kys Bachonban nioch ház jobbagioth Daniel Ferencznek. Dobóban tizen egy ház jobbagioth Daniel Péternek. Hermanyban tizen egy ház jobbagioth Jánosy Péternek. Zent Palon es Rechenievben huzonket ház jobbagiot Kornis Mihálynak, Betlen

falvaban huzon egy haz jobbaggioth Farkas Palnenak. Jastfalvaban egy haz jobbaggioth Petkÿ Györgynek. Musnaban negyven negy haz jobbaggioth Petky Lazlonak es Petky Mihálynak. Fyatalvaban huzon het haz jobbaggioth Benedek Gerebnek. Kadychyalvaban tyzen kilencz haz jobbaggioth Benedekffy Farkasnak. Zent Mihalyban huzon eoth haz jobbaggioth Myklos Gerebnek. Kobatfalwaban tyz haz jobbaggioth Benedekfy Istvánnak. Zÿrefalwaban tyzen eoth haz jobbaggioth Niwtodi Gyeorgynek. Hidegkutban tyzen het haz jobbaggioth Chakany Gyeorgynek, Zwchaky Janosnak, es Chiernezy Gáspárnak. Betfalvaban tyzen eoth haz jobbaggioth Kachay Ferencznek. Hagiuk azert neked es parancholiwk, hogy ez felíwl megh irt falwkban az meg zamlalt jobbagiokat az megh nevezett Zemelieknek had zabadon birni, bochasd kezekben, és semmi war zolgalattiar ne erőlted őket. Secus nullo modo facias. Datæ Albæ Juliæ undecima die Julÿ Anno Domini Millesimo quingentesimo sexagesimo sexto.

Kiirva a Székely oklevéltár II. kötetéből 208—210. lap.

9.

1577. márczius 17.

Somlyoi Bathori Kristof erdélyi vajda és a Székelyek Groffja alábbi levelében meghagyja bardoczfalvi Jánosi Péter, Jánosi Tamás és Jánosi Györgynek, továbbá telegdi-bacsoni Kaczay Mihálynak, fülei Fosztó Menyhártnak és ugyan oda való Zejk Péternek, hogy vargyasi Daniel Ferenczet, kinek a magyar korona, — testvére: a lengyel király és az ő javára egész készséggel teljesített szolgálataiért a még II-dik János választott királytól adományozott 13 jobbágyi telepítvénybirtokokat, melyek közül őt, úgymint: a Demjen Gergelyé, Koza Lászlóé, Fülep Györgyé, Szabó Istváné, Iván Jánosé Bardoczfalván; nyolcz pedig tudniük: a Szentes Gergelyé, Rapolti Péter özvegyéé, Benko Mihályé és Jeromosé, Boda Boldizsáré, Szentes Lukácsé, a Benko Pál és Balázsé Kis-Bacsonban van, a maga részéről is adományozta, minden hozzá tartozó részeivel együtt, illetőleg annak birtokában megerősítette, a szomszédok és határosok jelenlétében adják át s azok birtokába iktassák be. — Ennek következtében a kiküldött biztosok bardoczfalvi Jánosi Péter, Tamás és György jelentik a fejedelemnek, hogy nevezett vargyasi Daniel Ferenczet és örököseit az adományozott birtokokba minden ellenmondás nélkül beiktatták, az erre meghívott és érdekelt felek jelenlétében. A jelentés kelt 1577 márczius 17-kén.

Illustrissime Princeps et Domine nobis semper Clementissime perpetuorum servitorum nostrorum in gratiam vestræ

Magnificentiae humilimam oblationem, Vestra noverit Magnificentia Quod nos literas eiusdem Vestrae Magnificentiae Introductorias et Statutorias pro parte Egregii Francisci Daniel de Vargyas ex sede Udvarhely confectas et emanatas nobisque inter alios Magnificentiae Vestrae homines vajvodales preceptorie sonantes et directas summo quo decuit honore percemus in hæc verba.

Christophorus Bathory de Somlyo Wajwoda transsylvaniaensis et Siculorum Comes etc. Egregiis Agilibus Petro Janossy de Bardoczfalva Tome Janossi et Georgio Janossy de dicta Bardoczfalva, Michaeli Kaczay de Telegdi Baczon, Melchiori Foszto de Füle, Petro Zejk de eadem Füle Salutem et favorem Cum nos attentis et consideratis fide et integritate et fidelibus serviis Egregii Agilis Francisci Daniel de Vargyas quæ Ipse sacræ primum Regni Hungariæ coronæ deinde sacræ Regiæ Majestati Polonorum et domino et fratri nostro observandissimo ac nobisque cum summo animi sui promptitudine constanter exhibuit et impendit deinceps exhibiturus et impersurus est: tredecim Igitur colones sessionatos quorum quinque videlicet Gregorius Demyen, Ladislaus Koza, Georgius Fylep, Stephanus Szabó, Joannes Ivan in Bardoczfalva, octo vero videlicet Gregorius Szentes Relicta Petri Rapolti, Michael et Jeronimus Benkő, Boldisar Boda Lucas Szentes, Paulus et Blasius Benkő in Kis Baczon possessionibus omnino in sede nostra siculicali Udvarhely existentibus residentes atque commorantes in quorum omnium quieto et pacifico dominio et perpetua collatione serenissimi Principis quondam Domini Joannis secundi Electi Regis Hungariæ et piæ memoriæ Idem Franciscus Daniel præstitisse ac nunque persistere, verum supra eis evis donationalibus destitutus esse perhibetur simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibilibet terris scilicet arabilibus, cultis et incultis agris pratis pascuis, campis fænetis, silvis nemoribus montibus vallibus, vineis, vinearumque promontoribus aquis, fluviis, piscaturis aquarum decursibus, molendinis et earundem locis generaliter vero quarumlibet utilitatum et pertinentiarum suarum integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis ad ratam portionem præscriptorum tredecim colonorum sessionatorum de jure et ab antiquo cedere et pertinere debentibus sub suis

veris metis et antiquis limitibus existentibus, eidem memorato Francisco Daniel Ipsiusque hæredibus et posteritatibus universis de mera et pleno authoritate nostra, vigore aliarum literarum nostrarum donationatarum superinde confectarum et emanatarum salvo jure alieno in perpetuum elementer dederimus donaverimus et contulerimus velimusque eundem in dominium præscriptarum sessionum jobbagionalium medio vestri legitime facere introduci super quo vobis harum serie committimus et mandamus firmiter ut acceptis præsentibus statim simul vel duo vestrum sub oneribus alias in talibus observari solitis ad facies præscriptarum possessionum consequenterque portionum possessionariarum in eisdem habitarum vicinis et commetaneis earundem universis in ibi legitime convocatis et præsentibus accedendo introducatis præfatum Franciscum Daniel in dominium earundem portionum possessionariarum, statuatisque easdem eidem suisque hæredibus et posteritatibus universis simul cum cunctis suis utilitatibus jure ipsi et perpetua donatione et collatione nostra incumbente perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum, contradictores vero si qui fuerint, evocetis eosdem contra annotatum Franciscum Daniel ad decimum quintum diem a die contradictionis eorum computandum in curiam nostram scilicet in præsentiam, rationem contradictionis eorum reddituros et post hæc vos seriem huiusmodi introductionis et statutionis vestræ ut fuerit expedita simul cum contradictorum et evocatorum si qui fuerint vicinorumque et commetaneorum, qui præmissæ statutioni intererunt nominibus et cognominibus terminoque assignato nobis fide vestra mediante rescribere modis omnibus debeatis et teneamini. Secus non feceritis, præsentibus perlectis exhibenti restitutis, Datum in castro nostro Udvarhely vigesimo quinto die mensis februarii Anno Domini 1577.

Quibus receptis mandatisque Vestræ Magnificentie in eisdem consertis per omnia ut tenemur obedire volentes mox hoc est decima septima die mensis Marcii nunc preterita ad facies prædictarum portionum possessionariarum in possessionibus Bardoczfalva et Kis Baczon consequenterque portionum possessionariarum dicti Francisci Daniel in eisdem possessionibus habitarum antea ut prefertur per Serenissimum quondam

Principem Dominum Joannem secundum Dei gratia Electum Regem Hungariæ et piæ memoriæ eidem Francisco præstitisse dignoscitur in sede siculicali Udvarhely, vicinis et commetaneis earundem portionum possessionariarum convocatis signanter vero qui Statutioni interfuerunt in Kis Baczon Clemens Nagy, Franciscus Domokos, Jacobus, Petrus, Dionisius Imreh ex Herman jobbagiones Petri Janossy. Ex Bibarczfalva vero Caspar pro Matheus Simon jobbagiones relictæ Francisci Nagy, Petrus Simon, Benedictus Tokos jobbagiones eiusdem dominæ et eadem possessione Bibarczfalva, Georgius Tokos primipilus de eadem, Michael Ferencz iudex Joannes Mihaly, Albertus Nyolczas et Telegdi Baczon, Simeon Szentes, Georgius Benedek jobbagiones Michaelis Kaczay, Joannes Kis, Andreas Kis jobbagiones Petri Jánossy ex Kis Baczon et Bardoczfalva jobbagiones mei Albertus Szabo falva qui introductioni et statutioni interfuerunt Joannes Borbat primipilus, Baltasar Szabó iudex Elias Keresztes jobbagiones Principis ex Olasztelek. Blasius Cziok, Petrus Hermany Georgius Hermany, Joannes Fosztó primipili Joannes Cziok Dionisius Dako, Stephanus Deczei, Gregorius Dako jobbagiones Principis, Michael Valali jobbagio Petri Daniel, Nicolaus Gaspar jobbagio Michaelis Kaczay, Michael Fylep jobbagio Emerici Bardocz ex Bardoczfalva Elias Beke ex Kis Baczon, ex Zaldobos primipilus Blasius Miklos, Matias Kurta, Georgius Valaly, Joannes Laszló jobbagiones Principis Aliisque quam pluribus inibi legitime convocatis et præsentibus accessimus introduximusque præfatum Franciscum Daniel in dominium dictarum portionum possessionariarum in præfatis possessionibus Bardoczfalva et Kis Baczon habitis statuimusque easdem eidem suisque hæredibus et posteritatibus universis simul cunctis præscriptis earundemque utilitatibus et pertinentiis quibusbet jure ipsi ex præmissa donatione Vestræ Magnificentiæ incumbente perpetuo possidendas congruis et legitimis diebus in faciebus earundem portionum possessionariarum moram facientes nemine contradictore apparente, nos itaque seriem huiusmodi introductionis et statutionis nostræ ut expedita est cum nominibus et cognominibus vicinorum et commetaneorum fide nostra mediante rescripsimus Vestræ Magnificentiæ Earundemque Vestram Magnificentiam ad vota

felicissima valere desideramus. Datum ex Kis-Baczon 17 die mensis Marcii Anno Domini 1577.

Magnificentiae Vestrae

fideles et perpetui servitores

Petrus

Tomas

et Georgius Janossy de Bardoczfalva.

Külczüm: Illustrissimo Principi et Domino Christophoro Bathory de Somlyo Wajwodae Transsylvaniensis et Siculorum Comiti, Domino nobis semper Clementissimo.

Oldalirat: 1580 Aperta per magistrum Nicolaum de Wisselni protonotarium.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 1731. F. 1-mo. L. A. Nro 1-mo.

10.

1579. jun. 29.

A vargyasi Daniel Ferencz özvegye Daczó Anna, mint felperes és maros-szentgyörgyi Tot Mihály, mint alperes között hosszasan folyt per a Racz Mihály, Daczó György, Petki Mihály, Mikes Benedek, Mikes Mihály, Bassa Péter, Kálnoki Bálint és Donát Ferencz által 1579 június 29-kén kiállított egyezség szerint akkép enyésztetik el, hogy alperes a kolozsmegyei Turon, Pagocsa és Domb-, továbbá a tordamegyei Gerebenes községekben lévő birtokrészeit örökösen átengedi felperesnek, úgy azonban, hogy ha ennek rokonai az egyezség miatt őt perelni kezdenék, az átengedett rész a fennebb említett községekben lévő birtokokhoz adatván, az egészből arányosan osztózhassék; ha ezen eset be nem következik, az őt illető birtokot kártétel nélkül fogja kiadni. Az egyezség felbontása mind két félre nézve 500 forint- és a peres jószág elvesztésében állapítatik meg.

Mű Racz Mihál várhegyi tiszttartó és Háromszéki kapitán és királbíró, Daczó György sepsiszentgyörgyi, Petki Mihal dersi, Mikes Benedek papolczy, Mikes Mihal Bassa Peter zabolyaiak, Kálnoki Bálint köröspataki, és Donát Ferencz nyútódi: Emlékezetül adjuk mindeneknek kiknek illik, hogy jövének mű elönkbe mint fogott bírák eleibe az nemes Daczo Anna aszszon, az néhai vitézlő Vargyasi Daniel Ferencz meghagyott felesége és özvegye mint felperes egy felől, más felől pedig az vitézlő Tot Mihál maros-szentgyörgyi mint alperes, tőnek előttünk egyenlő egy akaratból ilyen végezést, hogy az mint az megnevezett felperes az alperest az ő rész jószágáért, kit Tot Mihal birt, mely felől hoszszu per is köztök forgott és indult volt, de az két

fél azért többet nem akarván költeni és fáradni, igyenesedének igy meg, hogy az alperes az felperesnek atyafi szeretetért Tuzon nevű, Pagocza, Domb, kik vannak Kolos vármegyébe, és Gerebenes, ki vagyon Thorda vármegyébe, azokban való részeit éppen meghivathatatlanul örökbe ada, ily conditio alatt, hogy ha történnék, hogy az alperest Tot Mihált valamely vér szerint való atyafiai az felperesnek azon jószágért újolankeresnek és megnyernék, ha az alperes kívánja, az felperes az megnevezett négy falubeli részt az több jószág közibe oszlásra bocsássa, és az után az teljes jószágból az ő része kiadassék mindjárt. Ezt is hozzátévé, hogy az jövendő Nagy Bódog aszszon napján az két fél ezt az vegezést Miklós mester előtt személyek szerint bevallják, de igy, hogy az mig az felperesnek az alperes az megnevezett négy falubeli részeket meg nem adja, az alatt semmi kárt és pusztítást azba az rész jószágokba ne tehessen, de adóság is ha mi volna azokba az részekbe, kivehesse belőle az felét az alperes, Mihálynak Orsolya aszszonnak tulajdon terhet rá véve, és felele felőle. Valamelyik fél ez feljül megirt dolgokat teljességgel vagy rész szerint meg nem állaná, öt száz forinton maradjon, és az peres jószágot elveszesse. Kinek bizonyosságára adtuk az két félnek továbbára való igasságoknak ótalmokra az mű pecsétés levelünköt, örök emlékezetére. Ez levél költ Sepsz Szentgyörgyön Szent János nap után való hétfőn 1579 esztendőbe.

(P. H.) (P. H.) (P. H.) (P. H.) (P. H.) (P. H.) (P. H.) (P. H.)

Másolat. Eredetije papíron a Székely-Muzeumban.

11.

1580.

Fiatfalvi Gereb Boldizsar és fülei Fosztó Menyhért. előterjesztik somlyói Bathori Kristóf erdélyi vajdának, hogy az ő rendeleténél fogva, mely az előterjesztésben szóról szóra közöltetik, Daczo Annát, néhai vargyasi: Daniel Ferencz özvegyét, és Boyer Balázst meg Boer Györgyöt concambii titulo őket illető vargyasi husz népies jobbágyságokba, melyek lakosai név szerint elősoroltatnak az okmányban, minden ellenmondás nélkül bevezették és beiktatták. Az előterjesztés kelt 1580. évben.

Illustrissime Princeps domine et domine nobis semper clementissime.

Fidelium perpetuorumque servitiorum nostrorum in favo-

rem Celsitudinis vestre humilimam oblationem. Vestra noverit Celsitudo nos literas eiusdem Introductorias et Statutorias pro parte et in personis Generose domine Anne Daczo Reliete Egregii quondam Francisci Daniel de Vargyas, ac Egregiorum Georgi et Blasi Boyer junioris filiorum quondam alterius Blasii Boyer senioris, de dicto Vargyas confectas et emanatas nobisque ceteros fideles servitores eiusdem Celsitudinis vestre literis in iisdem nominatim conscriptos, preceptorie sonantes et directas summo quo decuit cum honore recepisse in hec verba. Christophorus Bathory de Somlyo vaywoda Transsylvanie et Siculorum Comes etc. Egregiis Agilibus Michaeli Petthkÿ de Ders Balthasary et Georgio Gereb de fyatthfalva Joanni et Luce Hoggiay de Hoggia, Melchiori et Emerico Foztho de Füle Salutem et favorem. Dicitur nobis in personis generose domine Anne Daczo, relictæ egregy quondam Francisci Daniel de Vargyas et egregior Georgiy et Blasy Boyer senioris, qualiter ipsi in dominium viginti sessionum Jobagionalium populosarum in possessione Vargyas, in sede Siculicali Udvarhely existentium habitarum in quarum prima Demetrius Zekely, in altera Michael Imreh, in tertia Gregorius Leorynez, in quarta Albertus Zarmany, in quinta vidua Demetri Balas cum filiis, in sexta Demetrius Balas, in septima Balthasar Kovachy, in octava Georgius Tako, in nona Laurencius Farkas junior, in decima Benedictus Farkas, in undecima Valentinus Sebe, in duodecima Martinus Nagy, in decima tertia Blasius Nagy, in decima quarta Gregorius Varga, in decima quinta Gregorius Soos, in decima sexta Stephanus Pal, in decima septima Joannes Mathe, in decima octava Laurencius Farkas, in decima nona Gregorius Demyen, in vigesima Valentinus Demyen ad presens personales faciunt residentias, per viam concambÿ seu commutationis nobis pro portionibus alias suis possessionariÿs in possessionibus Domb, Thuson in Colosiensi Pagocha et Gerebenes in Thor-densi comitatibus existentibus habitis per nos eisdem datarum ipsos optimo jure concernentes medio vestri legitime vellent introire seque statui facere. Proinde mandamus vobis harum serie firmiter ut acceptis presentibus, statim simul vel duo vestrum sub oneribus alias in talibus observari solitis, ad facies annotate possessionis Vargyas, consequenterque prenominata-

rum viginti sessionum Jabbagionalium in eisdem habitarum, vicinis et commetaneis earundem universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo introducatis prefatos dominam Annam Daczo ac Georgium et Blazium Boyer in dominium dictarum viginti sessionum Jabbagionalium, in dicta Vargyas habitarum Statuatisque easdem eisdem ipsorumque heredibus et posteritatibus universis simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibusbet, premissi concambÿ titulo incumbente perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum. Contradictores vero si qui fuerint evocetis eosdem ibidem ad decimum quintum diem a die huiusmodi contradictionis eorum ex hinc fiendum computandum in curiam nostram, nostram scilicet in presentiam, rationem contradictionis reddituros efficacem. Et post hec vos seriem huiusmodi contradictionis et statutionis vestre simul cum contradictorum et evocatorum si qui fuerint, vicinorumque et commetaneorum qui premisse statutioni intererunt, nominibus et cognominibus ut fuerit expediens nobis terminum ad predictum fide vestra mediante referre vel rescribere debeatis et teneamini. Secus non facturi. Presentibus perlectis, exhibenti restitutis. Datum Albe Julie vigesima sexta die Aprilis. Anno domini Millesimo quingentesimo octuagesimo.

Quibus receptis nos mandatis eiusdem Celsitudinis vestre, in omnibus semper ut tenemur obedire et satisfacere volentes feria secunda proxima post festum sancti pentecostes, id est vigesima tertia die mensis maij proxime preterite ad facies prescripte possessionis Vargyas consequenterque prenominarum viginti sessionum jobbagionalium populosarum in dicta Sede Siculicali Udvarhely existente habitarum ibique vicinis et commetaneis earundem universis nobilibus agilibus Georgio Balas altero Georgio Ferencz in Zaldobos Francisco Borbath in Olasztelek, Demetrio Imechy et Joanne Balas in dicta Vargyas item providis Mathia Bartha iudice, Stephano Varga et Nicolao similiter Bartha in prescripta Zaldobos, Petro et Jacobo Balogh ac Blasio Varga omnino Jobbagionalibus Celsitudinis vestre in dicta Vargyas, Petro Nagy Mihály iudice, Michaelae Pal et Petro Dienes in Felső Rákos nec non Andrea Pal Jobbagionibus nobilis Petri Janossy in Bardoczfalva possessionibus commorantibus: In persona Domini Ipsorum terrestres aliis etiam quam

plurimis Inibi legitime convocatis et presentibus accessisse et juxta continentiam pretectarum literarum Celsitudinis vestre Introductoriarum et Statutoriarum dum prefatos Dominam Annam Daczo Relictam Egregii quondam Francisci Daniel ac Egregios Georgium Boyer et Blasium quondam filium Georgii literati, In dominium prescriptarum viginti sessionum Jobbagionalium populosarum premissi Concambii titulo Introducere Statuereque voluissemus et Introduximus et nobis non obveniente Quantum ad prescriptas viginti sessionales Jobbagionales populosas In dicta Vargyas attinet Introduxisse prefatos Dominam Annam Daczo Relictam prefati quondam Francisci Daniel ac Egregium Georgium Boyer et quondam filium Georgii literati Blasium In dominium prescriptarum viginti sessionum Jobbagionalium populosarum In prefata possessione Vargyas et dicta Sede Siculicali Udvarhely existenti habitantis statuissetque eosdem eisdem ipsorumque heredibus et posteritatibus universis simul cum prescriptis cunctis suis utilitatibus et pertinentiis Quibuslibet jure ipsis promissi Concambii titulo Incumbentibus perpetuo possidendi ac in facie earundem viginti sessionum Jobbagionalium populosarum Juxta huius Regni Transsylvanie legem et consuetudinem continuis et legitimis tribus diebus moram continuam faciendo nullo penitus tunc in facie Earundem nec vero ex post coram nobis contradictionem apparente. Nosque eiusdem Dominam Annam Daczo ac Egregium Georgium Boyer et Blasium quondam filium Georgii literati In quieto et pacifico Dominio predictarum viginti sessionum Jobbagionalium populosarum simul cum prescriptis cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet Reliquimus et commissimus cuiusquidem Introductionis et Statutionis nostre per nos est expedita et peracta eidem Celsitudini Vestre fide nostra mediante rescriptimus.

Quam Deus optimus maximus ad vota conservatione huius Regni quam felicissime incolumem Conservare dignetur. Datum In prescripta possessione Fiatfalva Decimo Sexto Die a die Huius modi Introductionis et Statutionis nostre prenotate. Anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo. — Eiusdem Celsitudinis vestre fideles humiles perpetuique servitores

Balthasar Geréb de dicta Fiatfalva
Melchior Foszto de predicta Füle.

Külezim: Illustrissimo principi domino et domino Christophoro Bathory de Somlyo Vayvode regni Transsylvanie et Siculorum Comiti etc. domino ac domino nobis semper clementissimo.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában R. 731. o.

12.

1580.

Báthory Kristóf erdélyi fejed. 1579. okt. 27. Tordán kelt rendeletére vonatkozólag, melyben több előkelő udvarhelyszéki kisbirtokosnak meghagyja, hogy Daczó Annát felsőrákosi vargyasi, dersi és ramocsaí, a néhai férje Daniel Ferencz által részint elzálogosított, részint örök áron neki eladott birtokokba vezessék be, Geréb Boldizsár és Héjjásfalvy Gergely jelentik, hogy midőn a beiktatáshoz kezdtek volna, annak Daniel Péter ellene mondott.

Ill(ustriss)ime Princeps, Domine et Domine | nobis semper clementissime.

Fidelium seruitiorum n(ost)rorum in fauorem Cels(itudinis) v(est)re humillimam | oblationem. Vestra nouerit Cels(itudo) nos literas eiusdem introductor(ias) | et statutor(ias) pro parte et in persona nobilis Domine Anne | Daczo relictę Gregy Agilis quondam Francisci Daniel de | Ders confectas et emannatas nobisq(ue) inter cæteros fideles | (Seruitores eiusdem Cels(itudinis) V(est)re literis in ysdem nominatim | conscriptos preceptor(ie) sonan(tes) et directas, summa qua | decuit obedia et reuerentia recepisse in hec verba :

Christophorus Bathory de Somlyo Waywoda Tanss(ilva)nie et | Siculorum Comes etc. Egregys agilib(usque) Luce et Joanni | Hoggiay de eadem, Joanni Veres et Petro de Ders, | (Georgio ac Balthasarý Gereb de Fyattffalwa, Paulo | Balthasarý et Gregorio Heasffalwy de eadem Salutem et | fauorem. Cum nos illi fassioni, obligationi et inscriptioni | perpetueq(ue) donationi, qua egregius agilis quondam Franciscus | Daniel de Ders totales et integras portiones suas possessionar(ias) in poss(e)sionibus Felseö Rakos in Comit(a)tu Alben(si), Transs(ilva)nie, ac | heredit(a)tes Siculicales aviticas in poss(e)sionib(us) Wargyas et Ders | nec non pꝛedium Ramochya vocatum in Teritorio predictę | poss(e)sionis Ders in sede Siculicali Vduarhely existen(tes) certis | et rationabilibus de Causis in alys literis nostris fassionalibus | clarius denotatis, nobili domine Anne Daczo, relictę sue

in | et pro summa octingentorum florenor(um) currentis et
 vsualis | monetę obligasse et inscripsisse, portionem aut(em)
 possessionar(iam) | in dicta Vargyas habitam ac empticiam jure
 perpetuo | dedisse, donasse et contulisse dinoscebatur, n(ost)rum
 consensum | prebuerimus beneuolum pariter et assensum, veli-
 musq(ue) eande(m) | medio vestri in dominiu(m) pre tactar(um)
 portionu(m) poss(e)sionar(iarum) | predyq(ue) ac heredit(a)tum
 Siculicalium prenotatar(um) p(er) v(ost)ros legittime | facere intro-
 duci. Super quo vobis harum serie [co]mmittimus | et manda-
 mus firmiter, vt acceptis presentib(us), statim simul vel | duo
 vestrum, sub onerib(us) alias in talibus obseruari solitis | ad
 facies pretactar(um) portionum poss(e)sionar(iarum) ac heredi-
 t(a)tum Siculica | lium, vicinis et com(m)etaneis earundem vni-
 uersis inibi legittime | conuocatis et presentibus acceden(s),
 introducatis prefata(m) domina(m) | Anna(m) Daczo in domi-
 niu(m) earundem portionu(m) poss(e)sionar(iarum) | predyq(ue)
 ac heredit(a)tum Siculical(ium) statuatis(que) easdem eide(m) |
 portionem aut(em) empticiam in Wargyas habitam, heredibus |
 etiam et posterit(a)tibus vniuersis jure perpetuo et irrevocabili-
 ter | tenen(dam), possiden(dam) et haben(dam) saluo jure alieno |
 jure ipsi ex premissis incumben(te), si non fuerit contradictum.
 Contra- | dictores vero si qui fuerint, euocetis eosdem ibidem
 contra prefata(m) | Annam Daczo ad decimum quintum diem
 a die contradictionis | eorum computan(dum) in curiam nostram,
 nostram se(ili)cet in pr(ae)sentiam | ratione(m) contradictionis
 redditur(os). Et post hec vos seriem huiusmodi | introductionis
 et statutionis vestre simul cum contradictorum | et euocato-
 r(um), si qui fuerint, vicinorumq(ue) et commetaneor(um), qui |
 premissis statutioni intererunt, nominib(us) et cognominib(us)
 terminoq(ue) | assignato, ut fuerit expedien(s), nobis terminu(m)
 ad predictum fide | vestra median(te) rescribere modis omnibus
 debeatis et teneamini. | Secus non facturi, pre(se)ntibus per-
 lectis exhibenti restitutis. | Datum Thorde, Vigesima Septima
 Octobris. Anno Domini | Millesimo Quingentesimo Septuage-
 simo Nono.

Quibus receptis | nos mandatis eiusdem Cels(itudinis) |
 Vestre, in omnibus vt tenemur | obedire et satisfacere Volen(tes),
 die dominica in festo vi(deli)cet | sacr(e) pentecostes domini

proxime præter(itæ), *idest vigesima sexta die mēnsis may*, ad facies prædictę portionis | poss(esi)onar(iæ) Felseo Rakos vocat(æ), in dicto Comit(a)tu Albensi | Transs(ilva)nie existen(tem) habit(æ), vicinis et commetaneis eorund(em) | vniuersis, nimirum nobilibus Agilib(usque) Michaelē Barothy, | Georgio Theoreok in Barotth, Francisco Borbat. Clemente | Bartha in Olazthelek, Demetrio Imechy et Joanne Balas in | Wargyas, Georgio Balas, Alter(o) Georgio Ferencz in Zaldobos, | item prouidis Thoma Gal iudice, Mattheo Egyed, St(ep)hano | Thako jobagionib(us) Cels(itudinis) V(est)rę ad arcem Vduarhelj pertinen(tibus) in | dicta Barotth, Elia Kerezthes iudice et jobagione similiter | Cels(itudinis) V(est)rę in Olazthelek, Petro Balogh iudice, Blasio Warga | et Jacobo similiter Balogh, jobagionib(us) Cels(itudinis) V(est)re in Wargyas, | Matthia Bartha iudice, Georgio Valaly et St(ep)hano Varga | jobagionib(us) Ill(vstrissimæ) Cels(itudinis) V(est)rę in Zaldobos ad præscripta(m) Arce(m) | Vd(uar)helj pertinen(tibus), Petro Nagy Mihaly iudice, Michaelē | Pa[...], Petro Dýenes jobagionibus nobilis Petri Janossy in Felseo Rakos prenominationis poss(es)sionibus commoran(tibus) et | alijs etiam quam plurimis inibi legittime convocatis, et | presentibus accessimus, ibique cum nos præfatam dominam | Annam Daczo, relictam egregj agilis quon(dam) Francisci Daniel | in dominiu(m) præscriptę portionis poss(es)sionar(iæ) Felseo Rakos | vocatæ, in dicto Comit(at)u Albensi Transs(ilva)nie existen(ti) habit(æ) | introduceremus statueremusq(ue) easdem et idem eidem, | jure ipsi ex premissis incumben(te), perpetuo possiden(dam), tunc | nobilis Petrus Daniel de prædicta Wargyas eodē die | in propria sua persona totali introductioni | et Statutioni nostrę contradictionis velamine obviauit. Quum | quidem Petrum Daniel, juxta continen(tiam) pretactar(um) Litte(rarum) | eiusdem Cels(itudines) V(est)rę introductor(iarum) et Statutor(iarum) personaliter | ad decimum quintum diem a die contondictionis ipsius | Computan(dum) [közbe szúrva: contra præfata(m) domina(m) Anna(m) Daczo] in curiam Cels(itudinis) Vestrę rationem Contradictionis | redditur(us) euocavimus in presentiam. Nos igitur huiusmodi | introductionis et statutionis [Kihuzva: ac Contradictionis] euocationisq(ue) | nostrę seriem, prout per nos est expedita, eidem Cels(itudini)

V(estræ) | fide nostra median(te) rescripsimus, Quam Deus Opti-
mus | max(imus) ad vota usq(ue) felicissime conseruare digne-
tur. | Datum in pos(se)ssione Fyadffalwa, Decimo Sexto die
diei | Statutionis nostrę p̄notate. Anno domini 1580.

Eiusdem Cels(itudinis) Vestre

fideles humiles p(er)petuiq(ue) Seruitor(es)
Balthasar Gereb de dicta fyadfalwa et
Gregorius de p(ræ)dicta héasffalua.

Correcta per eosde(m) Vaywodales.

Kívül: Ill(ustriss)imo Principi domino et do(m)ino Christophoro |
Bathory de Somlyo Waywode Regni | Transs(ilva)nie et Siculorum Co-
miti etc. | domino ac domino nobis semper | clementissimo.

Ezálatt későbbi irással: Felseő Rakos. És: Fasc. 8° Nro 6. 83.

Ellenkező oldalon: 1580 Aperta p(er) mag(ist)rum Nicolau(m) de
Wyttelen | uprum (protonotarium).

Alatta mult századbeli irással: 1580 26-a Maji. Nro 7°.

Ez alatt: Rakosrol Valo statutio cui contradixit Petrus Daniel |

(Ivrét alaku, levél formában összehajtva, papíron. Két papírba nyo-
mott pecséttel. Eredetije a Székely N. Múzeumban, Özv. Cserey Jánosné
úrhölgy ajándékából.)

Jelek: ()-be tett betűk a rövidítések megoldását, [] az okmány
elhanyagolódott részeiről hiányzó betűket jelölik, a | jel pedig a sorok
végét.

13.

1580 aug. 24.

*Somlyoi Bathori Kristóf Daniel Ferenczné özvegy Daczo Anna ré-
szére 1580 augusztus 24-kén újból kiadja azon okmányt, melynél
fogva beleegyezését adta volt Daniel Ferencz azon intézkedésére nézve,
hogy jószágait 800 forintért feleségére írassa; a vargyasi szerzemény
birtokokat pedig örökösön reá ruházza. — Az okmányban fel van
említve, hogy Daniel Ferencz indítatva azon körülmény által, mi-
szerint vargyasi Curiáját a megelőző években a törökök és az erdélyi
meg moldovai oláhok felégették, ingó javait pedig — két ló és négy
ökör kivételével — elrabolták, és azután midőn Daczó Annával
egybekelt, Mihácz István a felső-rákosi jószágot elfoglalta, és a var-
gyasi meg dersi örökségét, úgy szintén a ramocsaí prædiumot perrel
támadta meg, mely őt a négy éven át tartó folytonos és nagy kiadá-
sok miatt annyira kimerítette, hogy nejének aranyos övét, arany-
gyűrűit, pármát, szőnyeget s más ékszereit kényszerült eladogatni
200 forintért, s e mellett még feleségével szerzett 400 forintját is rá-
fizetni, míg a pert megnyerheté; továbbá mivel — ő kőszvény baja
miatt ügyhöz lévén szegedve — neje vezette a gazdálkodást: mind-
azon ingatlan javakat, melyek Felső-Rákoson, Dersben és Vargyason*

örökségképpen birtokába jutottak, a ramocsai prædiummal 800 forintért feleségére iratta, oly formán, hogy testvérei — kikre ezen székeky örökségek szállának — csak úgy és akkor vehessék át azokat, ha és mikor feleségének az említett összeget lefizetik. Ezen kívül Daczó Annáé legyenek örök tulajdon joggal mindazon ingó és ingatlan javak, miket Vargyason ő maga szerzett.

Nos Christophorus Bathori de Somlio, Wajvoda Transilvaniae et Siculorum Comes etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, Quod pro parte et in persona Nobilis dominae Annae Daczo relictæ Egregii Agilis Francisci Daniel de Vargyas exhibitæ sunt nobis et praenotatae quædam literæ nostræ fassionales in simplici papyro patenter sub autentico sigillo nostro confectæ et emanatæ, quibus mediantibus præfatus quondam Franciscus Daniel dominus et maritus suus totales integrasque portionem suam possessionariam in possessione felseo Rakos in Comitatu Albensi Transilvaniae ac portiones possessionarias hæreditatesque siculicales aviticas in possessionibus prædicta Wargyas et Ders necnon prædium Ramochia vocatum, in territorio prædictæ possessionis Ders in Sede Siculicali Udvarhely existenti habitas, modo et conditione in dictis literis fassionalibus specificatis, eidem dominae Annae Daczo, in et pro summa ottigentorum florenorum bonæ et usualis monetæ nunc currentis inscripsisse, obligasse et inpignorasse Insuper totalem portionem possessionariam in praenotata possessione Wargyas emptitiam, cum omnibus rebus suis mobilibus eidem dominae Annae, Jure perpetuo et irrevocabiliter tenendam possidendam et habendam dedisse et donasse dinoscebatur tenore infrascripti, Supplicatum itaque est nobis in persona sepefatæ dominae Annae Daczo, ut nos easdem literas fassionales ac omnia et singula in eisdem contenta ratas, gratas et accepto habendas præmissæ fassioni et perpetuæ inscriptioni donationique nostrum consensum præbere dignemur, pariter et assensum. Quorum quidem literarum nostrarum tenor talis est. Nos Christophorus Bathori de Somlio, Wajvoda Regni Transilvaniae et Siculorum Comes etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis quod Egregius Agilis Franciscus Daniel de Wargyas, coram nobis personaliter constitutus, matura primum intra se deliberatione præhabita sponte et libere ac unitæ vocis suæ

propriæ oraculo confessus est, pariterque retulit in hunc modum. Quod quamvis Annis superioribus Turcæ et Valachi Moldavien-
ses et Transsalpinenses, domum et Curiam suam nobilitarem in
possessione siculicali Wargyas vocatam in Sede Udvarhely existenti
habitam Ignis voragine consumpsissent resque suas uni-
versas mobiles, duobus solummodo equis et quatuor bobus reli-
ctis, in prædam convertissent, ac tandem postquam ipse Gene-
rosam dominam Annam Daczo in legitimam coniugem sibi
copulasset statim Egregius Agilis quondam Stephanus Mýhacz
portionem suam possessionariam in possessione felseo Rakos
in Comitatu Albensi Transilvaniæ existenti occupavisset Cetera
etiam bona et jura possessionaria ac hæreditates siculicales in
possessionibus Wargyas prædicta et Ders ac insuper prædium
etiam Ramochia in iam fata Sede Udvarhely existenti sita litibus
impetere in tantum cepisset, ut quatuor continuis Annis pro
suis litis prosecutione, continuas et maximas expensas facere
coactus fuisset In cuius quidem causæ prosecutione, idem
Franciscus Daniel penitus exhaustus, res etiam paraphernales
eiusdem dominæ Annæ Daczo consortis suæ, puta Baltheum
Argenteum deauratum Annulos aureos culcitra tapeta et alia
ornamenta muliebria, ad valorem ducentorum florenorum
divendere impulsus fuisset, ac una cum alys quandrings
floreis, cum ipsa conjuge sua acquisitis expendere sicque jam
fatam portionem possessionariam in prædicta possessione felseo
Rákos habitam de manibus dicti Stephani Mýhacz, maximis
suis laboribus et fatigys, eliberasset, ceteras etiam portiones
possessionarias hæreditatesque Siculicales in possessionibus et
Sede prædictis existentibus habitas, ab impetito et
conservasset, cum vero in acquisitione rerum et expensarum qui-
bus tunc lites prosequi debuit (hiányzik, kizsakadt nehány szó)
prædicta possessione Vargyas extruere coactus sit, præfata
domina antea plurimum sollicita, et omni medio eius res et
pecuniæ aggregatæ et aquisitæ fuerint, cum ipse propter gravis-
simum morbum podagra semper fere in lecto decumbere coac-
tus sit. Horum igitur benefitiorum annotatæ dominæ Annæ
consortalis suæ præscriptæ motus respectu, dictas portionem
suam possessionariam in præfata possessione felseo Rakos in
dicto Comitatu Albensi habitam, ac portiones similiter posses-

sionarias hæreditatesque universas Siculicales aviticas in prænotatis possessionibus Wargyas et Ders ac insuper prædium etiam Ramochia vocatum in territorit et intra veras metas dictæ possessionis Ders, omnino in sede Udvarhely existingi habitas, in et pro octingentis florenis bonæ et usualis monetæ, nunc currentis, præfatæ dominæ Annæ Daczo coniugi suæ duxisset inscribendas et obligandas, Imo inscripsit et obligavit coram nobis tali conditione mediante, ut fratres sui ad quos successio eorundem bonorum et hæreditatum siculicalium spectaret non aliter nisi depositis prius et integre persolutis dictis octingentis florenis ab eadem occupare possint et valeant. Præterea totalem portionem possessionariam in prænotata possessione Wargyas emptitiam, una cum omnibus rebus suis mobilibus similiter eidem dominæ Annæ Daczo, consorti suæ jure perpetuo et irrevocabiliter tenendam possidendam, pariter et habendam, legasset dedisset et donasset, Imo dedit, legavit, donavitque nostri in præsentia, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante. Datum in Oppido Zekely Wasarhely feria secunda proxima post dominicam jubilate, Anno Domini Millesimo quingentesimo septuagesimo nono.

Nos itaque præmissa supplicatione pro parte eiusdem, cuius supra nobis porrecta exaudita et faventer admissa, præscriptas literas nostras fassionales, non abrasas non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus intro et suspitione carentes præsentibus literis nostris de verbo ad verbum sine diminutione et augmento aliquali insertas, quoad omnes earum concernentes clausulas et articulos eatenus quatenus eadem vere et legitime existunt emanatæ, viribusque earum veritas suffragatur, ratas gratas et accepta habendas, præmissæ fassioni inscriptioni ac perpetuæ collationi portionis in Wargyas dicti quondam Francisci Daniel ac alijs omnibus et singulis in tenore earundem contentis nostrum consensum præbuimus, benevolum præbemusque pariter et assensum, Salvo Jure alieno, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante. Datum Albæ Juliæ vigesima quarta die mensis augusti, Anno Domini Millesimo quingentesimo Octogesimo.

Christophorus Bathory

de Somljo m. pr.

Vollfgangus Kovachoczky

(L. S.)

Cancel. m. pr.

Kívtül: A° 1580. Bathori Christoph consensusssa Daniel Ferencz jószágjáról az mint feleségének Daczo Annának kötötte volt.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Reg. 1731. Fasc. sub A 1-mo Nro 18.

14.

1581. ápr.

Hoggiai Hoggiai Lukács és fiadfalvi Geréb Boldizsár előterjesztik Somlyai Bathori Kristof erdély vajdának, hogy az ő rendelete folytán, mely az előterjesztésben szóról-szóra közölve van, Daniel Ferencz özvegyét, Daczó Annát 1581 aprilis hóban többek jelenlétében beiktatták a férje által neki 800 forintért elzálogosított s részben adományozott felső-rákosi és dersi ősi székely birtokokba, úgy szintén a Ramochia nevű prediumba. De vargyasi Daniel Péter megjelenvén a bizottság előtt, az ősi birtokok beiktatása ellen a maga személyét illetőleg tiltakozott, miért is őt az ellenmondás napjától számított 15 napra okainak bővebb előadása végett a fejedelem személyje elé idézték.

Illustrissime princeps domine et domine Nobis semper elementissime.

Post fidelium perpetuorumque servitorum nostrorum in favorem Illustrissimæ Celsitudinis Vestræ humilimam oblationem. Vestra noverit Illustrissima Celsitudo nos literas eiusdem introductorias et statutorias pro parte et in persona nobilis dominæ Annæ Daczo relictæ egregii Agilis quondam Francisci Daniel de Vargyas, confectas et emanatas, nobisque inter ceteros fideles servitores eiusdem Celsitudinis vestræ literis in eisdem nominatim conscriptos preceptorie sonantes et directas, summo cum honore et obedientia quibus decuit recepisse in hec verba. Christophorus Bathori de Somlyo vaivoda Transsilvanie et Siculorum Comes etc. Egregiis Agilibus autem et Joanni Hoggiai de eadem, Joanni Veres et Petro de Ders, Georgio ac Balthasari Gereb de Fiadfalva, Paulo Balthasari et Egregio Heasdfalvi de eadem Salutem et favorem.

Cum nos illi fassioni obligationi et inscriptioni, perpetuoque donationi, quo Egregius Agilis quondam Franciscus Daniel de Vargyas, totales et integras portiones possessionarias, in possessionibus Felseo Rakos in Comitatu Albensi Transsylvanie ac hereditates siculicas aviticas, in possessionibus Vargyas et Ders, nec non predium Ramochia vocatum, In territorium prediete possessionis Ders, in Sede Siculicali Udvarhely existentem Certis

et rationabilibus de causis, in aliis literis nostris fassionalibus clarius denotatis, nobili Domine Anne Daczo relicte sue in et pro summa octingentorum florenorum currentis et usualis monete obligasse et inscripsisse, portionem autem possessionariam in dicta Vargyas habitam, ac emptitam, cum jure perpetuo dedisse, donasse et contulisse dinoscebatur, nostrum consensum prebuerimus benevolum, pariter et assensum, velimusque eandem medio vestri, in dominium pretactarum portionum possessionariarum prediique ac hereditatum Siculicalium prenotatarum per vos legitime facere introduci. Super quo vobis harum serie committimus et mandamus firmiter, ut acceptis presentibus, statim simul vel duo vestrum, sub oneribus alias in talibus observari solitis, ad facies pretactarum portionum possessionariarum ac hereditatum siculicalium vicinis et commetaneis earundem universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo, introducatis prefatam dominam Annam Daczo in dominium earundem portionum possessionariarum prediique ac hereditatum Siculicalium, Statuatisque easdem eidem, portionem autem emptitam in Vargyas habitam, hereditibus etiam et posteritatibus universis jure perpetuo et irrevocabiliter tenendas, possidendas pariter et habendas, salvo jure alieno Jure ipsi Expremissis incumbente si non fuerit contradictum. Contradictores vero si qui fuerint, evocetis eosdem ibidem contra prefatam Annam Daczo ad decimum quintum diem a die contradictionis eorum computandum, in curiam nostram, nostram scilicet in presentiam rationem contradictionis reddituros. Et post hec vos seriem huiusmodi Introductionis et Statutionis vestre, simul cum contradictorum et Evocatorum si qui fuerint, vicinorumque et commetaneorum qui premissis statutioni intererunt, nominibus et cognominibus terminoque assignato ut fuerit expediens nobis terminum ad predictum fide vestra mediante rescribere modis omnibus debeatis et teneamini. Secus non facturi, presentibus perlectis exhibenti Restitutis. Datum Albe Julie vigesima quarta die Augusti Anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo. Quibus receptis nos mandatis eiusdem Celsitudinis vestre in omnibus semper ut tenemur obedientia satisfacere volentes feria quinta proxima Ante festum Beate Georgii martiris proxime preteriti ad facies

predicte possessionis Vargyas vocatas consequenterque totalis
 et integre portionis possessionarie Egregii Agilis quondam
 Francisci Daniel de dicta Vargyas, nec non etiam empt . . .
 ibidem in dicta Vargyas in Sede Siculicali Udvarhely existenti
 habitas hereditatisque siculicalis ibidem existentis, vicinis et
 commetaneis eorundem universis, nimirum nobilibus Agilibus
 Francisco et Petro Borbatth In Olasztelek Georgio Ferencz In
 Zaldobos Item providis Emerico Kelemen Judice Petro similiter
 Kelemen et Michaele Marthon In Olasztelek Petro Balogh
 Judice et Stephano Marczel In Vargyas Georgio Valali Judice
 et Nicolao Bartha In Zaldobos Jobbagionibus Celsitudinis
 vestre Antonio Zekely Stephano Nagy ac Gregorio Dyenes, Petri
 Janossy In Felső Rakos, Egregiorum et nobilium Jobbagionibus
 commorantibus aliis etiam quam plurimis In personis domino-
 rum suorum terrestrium Inibi legitime convocatorum et presen-
 tibus accessimus Ibique nunc juxta continentiam pretactarum
 literarum Celsitudinis Vestre Introductoriarum et Statutoria-
 rum Annotatam dominam Annam Daczo, relictam dicti quon-
 dam Francisci Daniel, in dominium prescripte totalis et integre
 portionis possessionarie dicti quondam Francisci Daniel, here-
 ditatisque siculicalis Ibidem habite In dicta Sede Siculicali
 Udvarhely existentis Introduceremus Statueremusque easdam
 eedem, Jure sibi Expremissis Incumbente. Mox nobilis Petrus
 Daniel de dicta Vargyas eadem die nostram veniens in presen-
 tiam, in propria sua persona totali et integre Introductioni et
 Statutioni nostre avitice videlicet tantummodo contradictionis
 velamine nobis obviavit, nobisque eundem statim Ibidem perso-
 naliter Contra prefatam dominam Annam Daczo ad decimum
 quintum diem a prescripta die contradictionis ipsius computan-
 dum, In Curiam Celsitudinis vestre rationem contradictionis
 sue redditurus Vestram scilicet evocavimus In presentiam. Quod
 autem ad portionem empticionem, hereditatisque Siculicalis
 prefati Egregii Agilis quoque Francisci Daniel in dicta Vargyas,
 ac dicta Sede Siculicali Udvarhely existenti habitam attinet,
 Introduximus prefatam dominam Annam Daczo In dominium
 eiusdem portionis possessionarie hereditatisque Siculicalis em-
 pticie scilicet Statuimusque easdem eedem suisque heredibus et
 posteritatibus universis Jure perpetuo et Irrevocabiliter tenen-

dum possidendum pariterque habendum Jure ipsi expremissis Incumbente. Ac juxta Regni legem et consuetudinem continuis legitimis tribus diebus in facie earund moram continuam faciendo, nullo penitus pro tunc sed nec ex post coram nobis contradictore apparente. Cuius quidem Introductionis et Statutionis nostre seriem prout per nos est expedita et peracta eidem Celsitudini vestre fide nostra mediante rescripsimus. Quam Deus optimus maximus ad vota usque quam felicissime conservare dignetur. Datum in prescripta possessione Fiadfalva, decimo sexto die, diei Introductionis et Statutionis nostre prenotate. Anno domini Millesimo quingentesimo octuagesimo primo

Eiusdem Celsitudinis vestre fideles humiles perpetuique servitores

Lucas Hoggiai de eadem

Balthasar Gereb de predicta Fiadfalva.

Külczim: Illustrissimo principi domino et domino Christophoro Bathory de Somlyo Vayvode Regni Transsylvanie et Siculorum Comiti domino et domino nobis semper Clementissimo.

Eredetiye a vargyasi Dániel család levéltárában. R. 731. F. sub A 1-mo Nro 7-mo.

15.

1582.

Balázs Tamás, a Boér György és Daniel Ferenczné jobbággya örökösén leköti magát 1582-ben, igérvén, hogy tőlük soha el nem távozik, hanem mint szökött jobbággyak kell szolgálnia, ő is úgy végzi dolgait; mit ha nem teljesítene fejét is megfoghassák.

En Balas Thamas vargyasi az vitézlő Boer György uram és Daniel Ferenczné asszonyom örökös jobbággya adom azt emlékezetre mindeneknek az kiknek illik ezen levelemnek rendiben. Mimodon kötöm és ajánlom enmagamat erre ő kegyelmeknek hogy az mig én ez világban élek, addig én az ő kegyelmek kezek és nevek alol sohova nem eredekek nem is megyek, hanem minden engedelmességgel mint szökött jobbággyak kell szolgálni én is ő kegyelmeknek úgy szolgállok melliet ha én meg nem akarnék teljesíteni ő kegyelmek azon órában fejemet megfoghassák érette Ennek erős bizonyására adom az én levelemet pecsétemmel megerősítvén az tiszteletes személyek előtt ugymint

Karoli Gergej vargyasi eskla mester előtt Phülep György urunk
 ő n. darabanti előtt és Gyürke Pál vargyasi jámbor lófő ember
 előtt szent demeter nap előtt való szerdán anno 1582.

(P. H.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában R. 1731. Fasc.
 II-do Sub B. Nro 42-do Ns. 42.

16.

1585.

Damokos Tamás 1585. évben a Boer György és Daniel Ferencznétől kölcsön vett 40 forintért zálogba teszi bardoczfalvi három ház jobbágyát, hogy azokat hitelezők mindaddig bírják, míg nekik a kölcsönzött pénzt visszaadják.

En Damokos Tamas, Ika falvan lakozando, kezdi szekbe, adom emlékezetre, mindeneknek az kyknek Illik az én levelemnek rendiben, hogy ezen 1585 esztendőbe, Zent Ivan havanak 9 napján, vetettem én zalogon, az vargyasy néhay Daniel Ferenczné Daczo Anna asszoninak és az vitézlő Boér Györgynek pfl. 40 az Bardoczfalvy három ház jobbágiomat tudni Illik (.) Györgyöt (.) Gergelt, Sugar (.) oly condicioval hogy ezen én levelemnek erejével az felyebb megirt három ház Jobbágymat elfoglalhassák és békeségesen mind addig birhassák, miglen én az ő kegyelmek pénzét megadom és annak utánna ő kegyelmek is az én jobbágymat en nekem kezembe tartozzanak bocsátani minden törvény nélkül, én is semmi törvénynek remediumaval ellenek ne állhassak mind addig békeségesen birhassák az mig pénzeket megadom, mely dolognak nagyobb bizonságára adom az én pecsétés leveletem az vitézlő bardoczfalvi Jánossy György és az vitézlő nagy Bazoni Kaczai István előtt az felyül megirt napon és esztendőbe.

(P. H.)

Küloldalon: 1585 Domokos Tamás veti Daniel Ferencznek és Boér Györgynek Bardoczon 3 jobbágyát zálogban.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Fasc: II-do. Sub Litt. B. Nro. 3. ns. 3.

17.

1585.

A Daniel Ferenczné, Boér György és Boér Balázs részükről, másfelől a Battiz Orbán és Lőrincz részéről 1585-ben létrejött csereszerződés szerint az utóbbiak a Vargyasfalu felső végén, a Hagymás kapuja mellett lévő földjüket cserébe adják az előbbiektől által «Szomoroban» adott földért.

Anno Domini 1585 esztendőben.

Mi előttünk tudniillik az nemes Imeczi Demeter és az tiszteletes Balog Péter előtt tön az néhai Daniel Ferenczné és az vitézlő Boer György és Boer Balas ilyen cserélést egy darab föld felől az vargyasi Battiz Orbánnal és Battiz Lőrinczczel ugyan vargyasiak Udvarhelyszékben, mely föld vagyon az kit Battiz Orban és Lőrincz ad az vargyas falvának az felső végén az Hagymás kapuja mellett egiek felől vicinusa ugyan az vitézlő Boér György, És az kit Battiz Orbánnak és Lőrincznek adott az néhai Daniel Ferenczné és Boer György és Boer Balas vagyon Szomoroban egyik felől az földnek vicinusa Barrabas Balas és másik felől Fülöpös Lőrincz ugyan az vitézlő Boer György jobbágya Ennek az cserélésnek bizonyosságára adtuk az mi levelünket ugy mint birák, és felelték mindenik mindenek felől hogy soha senki sem egyiket sem másikat nem háborgatja benne és lön az cserélés fiu fiura örökbe kit az mi pecsétünkkel meg is erősítettünk.

(P. H.)

(P. H.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 1731. Fasc. II-do Sub Litt. B. Nro 40. ns. 40.

18.

1586. aug. 1.

Báthori Zsigmond 1586 augusztus 1-én kelt adománylevelében azon felsőrákosi részbirtokot, mely ez előtt a Daniel Péter e községben lévő többi birtokaihoz tartozott, de ősei idejében nem tudni mi módon elidegenítettén, a bardoczfalvi János Péter kezébe került s most is az ő birtokában van, nevezett Daniel Péternek a korábbi fejedelmek s az ő személye iránt tanusított hűsége és hű szolgálatáért az arra vonatkozó fejedelmi joggal együtt átruházza.

Nos Sigismundus Báthori de Somlyo Vajvoda Transsylvaniæ et Siculorum Comes etc. Memoria commendamus tenore

præsentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum Consiliariorum nostrorum, nobis propterea factam Intercessionem, tum vero attentis et consideratis fidelitate et fidelibus servitiis Egregii Agilis Petri Daniel de Vargyas, quæ ipse huius Regni Transsylvaniae principibus, deinde nobis quoque pro locorum et temporum varietate fideliter exhibuit et impendit ac in futurum quoque exhibiturus et impensurus est, totum igitur et omne jus Regium, si quod in portione Possessionaria in Possessione Felső Rákos in Comitatu Albensi Transsylvaniae existenti habita, quæ antea ad Portionem suam possessionariam in eadem Possessione Felső Rákos sitam pertinuisset, verum temporibus Majorum et Progenitorum suorum, nescitur quibus modis, ut asserit a reliqua Portione sua avulsa et abalienata, ad manus et Proprietatem Egregii Agilis Petri Jánosy de Bardoczfalva devenisset qui etiam ad præsens possideret qualitercunque haberetur, aut idem nostram ex quibuscunque Causis, viis, modis et rationibus concerneret collationem, pariter cum cunctis eius utilitatibus et pertinentiis quibus libet Terris videlicet Arabilibus, cultis et incultis, Agris Pratis, pascuis, piscaturis, molendinis et eorundem locis, nec non Aquarum decursibus, Generaliter vero quarumlibet utilitatum et pertinentiarum eiusdem integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis ad idem de Jure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus, sub suis veris metis et antiquis limitibus existentibus, annotato Petro Daniel ipsiusque Hæredibus et Posteritatibus universis elementer dedimus, donavimus et contulimus, imo damus, donamus et conferimus Jure perpetuo et irrevocabiliter tenendas possidendas pariter et habendas. Salvo jure alieno. Harum nostrarum vigore et Testimonio Literarum mediante. Quas nos in formam Privilegii nostri redigi faciemus, dum nobis in specie fuerint reportatæ. Datum in arce nostra Fogaras die vigesima prima Augusti Anno Domini Millesimo Quingentesimo octuagesimo sexto.

Sigismundus Báthori

de Somlyo.

Wolfgangus Kovachoczy

(L. S.)

Cancellarius.

Családi levéltárban lévő azon transmissióból, mely a Daniel Lőrincz és Redeiné között történt örökösödési perfolyást tárgyalza 101—102. lap.

*Bathori Sigmond Concensus Regiussa Daniel Péterhez arról a Felső Rákosi Portioról, melyet birtak a Jánosiak ad virilem sexum
A. 1586.*

Nos Sigismundus Bathori de Somlio, Vaivoda Transsylvaniæ et Siculorum Comes etc. Memorie commendamus tenore Præsentium significantes quibus expedit universis: Quod nos cum ad nonnullorum Dominorum Consiliariorum nostrorum nobis propterea factam intercessionem tum vero attentis et consideratis fidelitate ac fidelibus servitijs Egregj Agilis Petri Daniel de Vargyas, quæ ipse huic regni Transsylvaniæ principibus, deinde nobis quoque pro locorum et temporum Varietate fideliter exhibuit et impendit, ac in futurum etiam exhibiturus et impensurus est: totum igitur et omne ius regium, si quod portionem suam possessionariam in possessione Felseo Rakos, in Comitatu Albensi Transsylvaniæ existenti habita, quæ antea ad portionem suam possionariam in eadem possessione Felseo Rakos habitam pertinuisset, verum temporibus maiorum et progenitorum suorum nescitur quibus modis ut asserit a reliqua portione sua avulsa et abalienata, ad manus ac potestatem Egregj Agilis Petri Janossy de Bardoczfalva devenisset, qui etiam ad præsens eam possideret, qualitercunque haberetur. Aut idem nostram ex quibuscunque causis Viis modis et rationibus concerneret collationem, pariter cum cunctis eius utilitatibus et pertinentiis quibusbet terris videlicet arabilibus cultis et incultis, agris pratis, pascuis campis, fœnetis, sylvis, nemoribus, montibus, vallibus, vineis, vinearumque promontorijs, Aquis, fluvjjs, piscinis, piscaturis, molendinis et eorundem locis, nec non aquarum decursibus Genaraliter vero quarum libet utilitatum et pertinentiarum eiusdem integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis ad idem de iure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus sub suis veris metis et antiquis limitibus existentibus Annotato Petro Daniel ipsiusque hæredibus et posteritatibus universis clementer dedimus, donavimus et contulimus, Imo damus donamus et conferimus iure perpetuo et irrevocabiliter tenendum possidendum pariter et habendum Salvo iure alieno, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante. Quas nos in formam privilegii

nostri redigi faciemus dum nobis in specie fuerint reportatae.
Datum in Arce nostra Fogaras die vigesima prima Augusti Anno
Domini Millesimo Quingentesimo Octuagesimo Sexto.

Sigismundus Bathori m. pr. Volfgangus Kovaczoczy m. pr.
de Somlio (L. S.) Cancell.

Reg. 731. Fasc. I. No. 6. Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

20.

1588.

Bardoczfalvi János Péterné Sándor Margit a Boer György és Daniel Ferencznétől kölcsönzött 60 forintért 1588. évben zálogba adja hitelezőknek Csik-Szent-Mihályon lévő két házjobbágyát és tanorokját,

Én bardoczfalvi Janosi Péterné Sandor Margit asszony Udvarhelyszékben lakozo A. D. 1588 esztendeoben Szent Giörgi nap eleot való kedden kértem az néhai Daniel Ferencznétől és Boér Györgytől Vargyason lakóktól ugyan Udvarhelyszékben hatvan forintot mely hatvan forintért Csikban szent miháليون vetem zálogon két ház jobbágiomat tudniillik Kosza Jánost Török Kelement fiával minden örökségekkel földekkel szenafüvekkel és minden hozzátartozokkal egyetembe és egy tanorokomat is mely tanorok ugyan az Török Kelemen háza mellett vagyon és mindenik fordulóba az hová buzát vetnek az az köbölre való földet mind addiglan bekesegesen birhassanak, az mig kész pénzoal az hatvan forintot megadhatom és ha mikor megadom tartozanak bocsátny ily kondicioval hogy mindenik giermekem ellen bekesegesen birhassak, mivel hogy idegen kézből kel meghváltanom eszt penigh se én magam se wram se giermekim egik is semminemő törvennek remediumaval se initio se repulsio se semmi tilalom ne használhasson se törvénybe fogás és kerreses hanem mindenikunk ellen bekesegesen birhassák mind adigh migh az hatvan forintot meghadom ha perrel keresnek érette az felíwl meghirt jobbágiokat is oda veszessem, kinek bizonyására adtam az én leveleket ket nemes ember előtt tudni illik baczoni Benedek Janos és vargyasi Imecs Demetter előtt Udvarhely székbe es pecsetömmel is megherösittetem.

(P. H.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 1731. Fasc. II-do. S. B. Nro. 4-to.

Daniel Péter 1588. évben Opra Györggyöt, ki magát nála 60 juhig beadósította, Farkas Benedeknek, a Bojér György jobbágynak kezességére oly feltétel alatt adja ki, hogy ha nevezett kezés neki az egyezés szerint kikötött 20 fejös juhot bárányaival együtt és a 20 dizke juhot is a jövő Szent Mihály napig meg nem adná, rajta minden törvény nélkül eleget vehessen. Hasonlóképen Opra György is több társával kezességet vállalt Farkas Benedek és ura, Boér Györggyel szemben, és egyetemesen kötelezték magukat, hogy ha kötelezettségöknek eleget nem tesznek, azok fejökhöz nyulhassanak, s mind addig fogságban tartsák, míg személyenként 40 forintot magukat ki nem váltják.

Anno 1588 esztendőben majusnak 14 napján azaz áldozó nap előtt való kedden mi birák kik vagyunk tudni illik Száldobosról Ferencz György Füléből Keresztes Albert Vargyasról Balazs Gergely Udvarhelyszéki agyuk emlékezetre mindeneknek az kiknek illik Hogy vevé ki az vargyasi Daniel Péter uramtól kezesen ugyan vargyasi Farkas Benedek Bojér György jobbágya Opra Györggyöt Hogy az miképpen Daniel István törvény szerint megadosította 60 Juhval ezt törekedés által végeztek el 20 fejös juhval 20 dizke Juhval Hogyha az fejös Juhot meg nem adná bárányaival együtt az Jövő eszeni vásárnap az kezesen minden törvény nélkül Igazat vehessen az 20 dizke Juhot is ha meg nem adná és jövendő Szent Mihály napjára ezért is minden törvény nélkül Igazat vehessen az felül megirt Farkas Benedeken Daniel István uram minden nemű marhájából. Ha ki ellenkező ebben az dologban lenne...

Az felül megirt vargyasi Farkas Benedeknek és az úramnak bojér Györggynek is lőnek kezesek tudni illik ő maga Opra György

és az kezesek kötték magokat ilyen conditioval Hogyha bele hadnák az felül megirt kezesek minden törvén nélkül fejekhez nyulhassanak mind farkas benedek és az ura bojér György is mind városon mind mezőn erdőn falun Házba Ház kívül. malomba és minden nevezetes Helyen Itt az ő Nsga ... Sigmond Birodalma alatt és birodalma alatt is és mind addig tartassák az felül megirt személyeket oláhokot egyről egyig az mig nem díjokon változhassanak ki mivel hogy Ilyen fogságból

vötte ki és szabadította melyre szabad akaratjok szerint kötöték magokat nem kötélbe Hogy ezt soha semmi nemű törvénynek remediumával ellene ne állhassanak se urak se Espanyok se semmi nemű gondviselőjük Hanem az ő magok kezességek és kezesek szerint mindenütt fejekhez nyulhassanak és az ő kötések szerint díjokon változhassanak ki az az fl. 40 40 se törvényre se kezesen ki ne tartozzanak adni az míg nem igazat tesznek az felül megirt bojér Györgynek és az kezesnek farkas benedeknek mely nevezetes mi nekünk szabad akarat szerint ugymint Biráknak kezeket beadák Hogyha meg nem adnák és neki nem állának mindenütt fejekhez nyulhassanak az mint megirtuk melynek bizonyosságára és erősségére adtuk az mi jelen való levelünket melynek nagyobb bizonyosságára Erattuk az mi Hitünk szerint és pecsétünkkel is megerősítettük.

(P. H.)

(P. H.)

(P. H.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

22.

1589.

Sos György és Gal Gergely udvarhelyszéki közbirák által 1589. kiállított bizonyítvány szerint Rápolti János Boér György birájának szolgáját halálosan megsebesítvén, fogságba esett, de feje megmentéséért leköté magát Boér Györgynek örökös jobbágyul.

Anno Dni 1589. Mi Sós György Vargyasrul és Gal Gergely Olasztelekeről Urunk eö N. darabonti Udvarhelyszékről, ugi mint köz birák, agygyuk emlékezetre mindeneknek az kiknek illik ez levélnek rendiben, miképpen az rápolti János kötötte mi előttünk eö magát feje mentsegiert eörök jobbágyul fiuról fiura az vitézlő Bojér Györgi uramnak. Ilj okból, hogy kis Baczonban az eö k. birojanak szolgáját levágta volt és halálos sebbe ejtette volt és ot azután megh fogatott volt és fogságban esett volt. Köti penigh magát ilyen bizonyos módokkal, hogy ha eö, tudniillik az felül megh iratott rápolti János valamikor valaminemű gondolatából valamire tekintve az kötését megh nem állaná, hanem innét az vitézlő Bojér György uram neve alol és birodalmából valahova elmozdulna és el menne, tehát ugyan ezen levélnek erejénél az vitézlő Bojér György uram eötet mindenünét megh hozhassa, megh foghassa és fejéhez

nyulhassan. Mind kerített városokban mind mező városokban, falukban, országos sokadalmakban és minden névvel nevezetett helyekben sehol senki megh ne tarthassa sem fő ember sem tisztbéli ember semminemű névvel neveztetett ember, hanem az ország articulusa tartása szerint mintegy eöstől marat jobbágyát mindenünét úgy megh hozhassa az eő tulajdon nevü kötése szerint. Mely dolognak erős bizonságára mi felül megh iratott birák agyuk az mi levelünket hütünk szerént és pecsétünkkel is megh erősítvé az felül megh irt esztendőben vizkereszt nap után való vasárnapon. — (január 9-ike.)

(P. H.)

(P. H.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Fasc. XVII. Nro 12

23.

1590.

Báthori Zsigmond Tamás Györgyné Mihácz Ilona kérésére, kinek szülei Mihácz Mihály és Geréb Anna, nagyszülei Geréb László és Daniel Ilona, a Daniel Bálint leánya és Daniel Balázs unokája voltak, 1590 kiadott rendeletében megparancsolja id. Apor Istvánnak és Péternek, Török Mihály- és Istvánnak, Mihácz Balázsnak és Ferencznek, hogy Daniel Pétert, — kinek atyját és nagyatyját is e néven hívták, mely utóbbi Daniel Balázsnak volt fia, — szőlítsák fel (admonealják), miszerint a felső rákosi osztatlan részbirtok felét nevezett Mihácz Ilonának adja ki.

Sigismundus Bathory de Somlio Vaivoda Transsylvaniae et Siculorum Comes etc. Nobilibus Agilibus Petro et Stephano Apor senior Michaeli Theoreok Stephano Theoreok de althorja Blasio et Francisco Mihácz de aldoboly salutem et favorem. Exponitur nobis in persona nobilis dominæ Helenæ Mihacz relictæ Egregii quondam Georgii Thomas de keokeos filiæ autem nobilis quondam Michaelis Mihácz de dicta aldoboly ex nobili quondam domina Anna consorte sua filia vero Egregii quondam Ladislai Geréb de Arapataka ex nobili quondam domina Helena consorte sua filia autem Egregii quondam Valentini Daniel filii olim Egregii Blasii Daniel de Vargyas. Qualiter ipsa exponens cum Egregio Petro Daniel filio vero Egregii quondam alterius Petri Daniel filii quondam Ante filii olim Petri filii dudum Blasii Daniel de dicta Vargyas progenito. In totali et integra portione possessionaria in possessione felseo Rakos in Comitatu Albensi Transsylvaniae existenti habita . . .

condivisionali et hactenus indiviso ipsam exponentem cum dicto Petro Daniel æquali jure concernentem, rectam et æqualem divisionem habere portionemque suam sibi ex inde cedere et pervenire debentem media vestri excidere et facere vellet jure admittente. Proinde vobis harum serie committimus et mandamus firmiter ut acceptis præsentibus Statim simul vel duo vestrum sub oneribus alias in talibus observari solitis erga anotatum Petrum Daniel cum præsentibus accedere Qui si personaliter reperiri poterit eundem ibidem personaliter alioquin de domo habitationis suæ solita sua residentia ne de bonis hæreditatibusque juribus possessionariis unde videlicet præsens ammonitio vestra ad scitum suum commode devenire poterit ammoneatis eundem dicatisque et committatis eidem verbo nostro ut ipse præscriptam divisionem dictæ portionis possessionariæ in dictis possessione et comitatu existentibus habitæ medio vestri fiendum quiete et pacifice admittere modis omnibus debeat et teneatur Qui si fecerit bene quidem alioquin evocetis eundem ibidem ratione prævia coram latius declarandum ad octavam diem a die huiusmodi ammonitionis vestræ computandum in Curiam nostram scilicet in præsentiam rationem redditurum efficacem. Certificantes eundem Quod sive ipse termino in prænotato coram nobis compareat sive non. Nos tamen ad partis comparentis instantiam Id faciemus in promissis quod juris erit ordo. Et post hæc vos seriem huiusmodi ammonitionis evocationis et certificationis vestræ ut fuerit expediens nobis terminum ad prædictum fide vestra mediantes rescribere modis omnibus debeatis et teneamini. Secus non facturi. Præsentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum In Civitate Alba Julia feria quarta proxima post dominicam Reminiscere. Anno domini millesimo quingentesimo nonagesimo.

(L. S.)

Lecta.

Eredetiye a vargyasi Daniel család levéltárában.

24.

1591. ápr. 28.

Dersi Petky János és bibarczfalvi Nagy Menyhárt Báthory Zsigmondhoz 1591. évi kelettel intézett előterjesztésükben jelentik, hogy midőn vargyasi Bojér Györgyöt és Székesfejevári Literati Balázst

más néven Bojér Balázst, a fejedelemnek 1591. évi április 28-án kelt beiktatási parancsa értelmében a vargyasi részbirtok és két nemesi házba, úgyszintén a Kis-Bacsonban, Bardoczfalván, Olaszteleken, Száldoboson, Dobóban, Fülében, Barothon és Száraz-Ajtán lévő részbirtokokba számos szomszédosok (kiknek nevei elősoroltatnak) jelenlétében beiktatni akarnák: vargyasi Daniel Ferencz, a Péter fia mindazon ősi javakra nézve, miket most Boér Balázs és György a Daniel Ferencz özvegyével együtt bírnak; és azokat illetőleg, miket Daniel Ferencz Bardoczfalván, Kis-Bacsonban és Olaszteleken halála előtt birt, a beiktatásnak ellenmondott. Hasonló ellenmondási nyilatkozatot tett a fejedelem nevében vargyasi Daniel Péter is azon, vargyasi négy jobbágytelek és ennek erdei és mezei járulékaira vonatkozólag, melyek — mint ellenmondó állította — nevezett adományozottak által újonnan foglaltattak el, de a fejedelmet illetik. — Miért is ellenmondókat 15-öd napra a fejedelem curiaja elé idézték, hogy ott tiltakozásuk okát bővebben előadják; Boér Balázst és Györgyöt pedig a többi részbirtokokba és nemesi házakba beiktatták.

Illustrissime Princeps, Domine Domine nobis naturaliter Clementissime post fidelium ac perpetuorum Servitiorum nostrorum, In favorem Celsitudinis vestrae, humilimam semper paratamque oblationem. Vestra noverit Celsitudo nos literas eiusdem Introductorias et statutorias pro parte et in personis Egregiorum Georgii Boier, et Blasii literati Szekesfejevári, alias similiter Boier dicti de Vargyas: confectas emanatas, nobisque inter alios fideles Celsitudinis vestrae preceptorie sonantes et directas summa qua decuit reverentia et obedientia precepisse in hæc verba. Sigismundus Bathori de Somlio vavoda Transsylvaniae et Siculorum Comes etc. Egregiis et nobilibus Benedicto Henter de Nagy Aytha Assessori Sedis nostrae Judiciariae, Item Michaeli Sambokrethi de Ders, Joanni Bernatffy, Mattheo , Georgio Teoreok, Demetrio Adamosy Juratis notariis majoris Cancellariae nostrae de Curia nostra missis, nec non Georgio Gereb de fiatfalva, francisco farkas de Beogeo, Joanni Pettky de Ders, Georgio Janossy de Bardoczfalva, Tomæ similiter Janossy de Bodoghasszonyfalva, Joanni et Georgio Hogyjai de eadem Hoggia, Stephano Kaczay de Telegd Baczon, Casparo et Melchiori Nagy de Bibarczfalva, francisco et Thomæ Daczo de Szent Gieorgy, Blasio et Caspari Barothy de eadem Baroth, Salutem et favorem. Cum nos tum ad nonnulorum dominorum Consiliariorum nostrorum, nobis propterea factam intercessionem, Tum vero attentis et consi-

deratis fidelitate et fidelibus servitiis Egregiorum Georgii Boier et Blasii literati szekesfeivari alias similiter Boier dicti de Vargias, qui ipsi inprimis huic regno principibusque eius prædecessoribus nostris, deinde nobis quoque pro locorum et temporum varietate, summa semper fide, constantia, et animi sui dexteritate exhibuerunt et impenderunt, ac in futurum etiam exhibituri et impensuri sunt. Totales itaque et integras portiones possessionarias, in possessionibus Vargias, simul cum duabus domibus sive curiis nobilitariis ibidem, Item Kisbaczon, Bardoczfalva, Olasztelek, Szaldobos, Dobo et Füle in Udvarhely, nec non Baroth, Szaraz aytha in Sepsi sedibus siculicalibus existentes habitas, in quarum quieto et pacifico dominio, ipsi a tempore adeptionis earundem perstitisse et nunc quoque persistere se asserunt. Totum item et omne ius regium, si quod in eisdem portionibus possessionariis et curiis nobilitariis qualitercunque existeret, aut eadem et idem nostram ex quibuscunque causis viis modis et rationibus concernerent collationem simul cum cunctis earum utilitatibus, et pertinentiis, quiblibet terris scilicet Arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, pascuis, campis, fenetis sylvis, nemoribus, montibus, vallibus, vineis, vinearumque promontoriis, aquis, fluviis, piscinis, piscaturis, aquarumque decursibus, molendinis et eorundem locis, Generaliter vero quarumlibet utilitatum et pertinentiarum earum integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis, ad eandem et idem, de iure et ab antiquo spectantibus, et pertinere debentibus, sub suis veris metis, et antiquis limitibus existentibus præmissisque sic ut præfertur stantibus et se habentibus memoratis Georgio Boier, et Blasio literato Szekesfeivary ipsorumque hæredibus et posteritatibus universis, novæ donationis titulo, vigore aliarum literarum nostrarum donationalium, superinde confectarum et emanatarum in perpetuum, salvo iure alieno, elementer dederimus, donaverimus et contulerimus, velimusque eosdem Georgium Boier, et Blasium literatum Szekesfeivari, alias similiter Boier dictum, in dominium earundem portionum possessionariarum, ac duarum domorum, sive curiarum nobilitiarum, et dicti Juris regii in eisdem qualitercunque habiti per vos legitime facere Introduci. Super quo vobis harum serie committimus et mandamus firmiter, ut accep-

tis præsentibus, statim simul vel duo vestrum sub oneribus alias in talibus observari solitis, ad facies præscriptarum possessionum Vargias, Kisbaczon, Bardoczfalva, Olasztelek, Szaldobos Dobo et Füle In Udvarhely, nec non Baroth et Szaraz Aytha in Sepsi sedibus siculicalibus existentibus, consequenterque portionum possessionariarum ibidem habitarum, ac duorum domorum sive curiarum nobilitariarum in eadem Vargias existentium, vicinis et commetaneis earundem universis inibi legitime convocatis et præsentibus accedendo, introducatis præfatos Georgium et Blasium literatum Szekesfeiertvari alias similiter Boier nuncupatum in dominium earundem portionum possessionariarum, ac duarum domorum seu curiarum nobilitariarum, ac dicti quoque iuris regii in eisdem qualitercunque habiti, statuatisque easdem et idem eisdem, ipsorumque hæredibus et posteritatibus universis iure scilicet ipsis expræmissa nova nostra donatione incumbente perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum, Contradictores vero si qui fuerint evocatis eosdem Ibidem contra annotatos Georgium Boier, et Blasium literatum Szekesfeiertvari, ad decimum quintum diem, a die huiusmodi contradictionis eorum ex hinc fiendum computandum, in curiam nostram, nostram videlicet in præsentiam, rationem contradictionis eorum reddituros efficacem, et post hæc vos seriem, huiusmodi Introductionis et statutionis vestræ simul cum contradictorum et evocatorum, si qui fuerint, vicinorumque et commetaneorum, qui præmissæ statutiōni vestræ intererunt, nominibus et cognominibus, terminoque assignato, nobis terminum ad prædictum, fide vestra mediante, referre et rescribere modis omnibus debeatis et teneamini. Secus non facturi. Præsentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in oppido nostro Torda, die vigesima octava Aprilis. Anno Domini Millesimo Quingentesimo, Nonagesimo Primo.

Nos itaque mandatis Vestræ Celsitudinis In omnibus ut tenemur obedire et satisfacere volentes, decimo sexto die Maij. Anno Domini, Millesimo, Quingentesimo Nonagesimo primo ad facies præscriptarum portionum possessionariarum Vargias, consequenterque prænotatarum duarum domorum et curiarum nobilitariarum Ibidem, Item Kisbaczon, Bardoczfalva, Olasztelek, Szaldobos, Dobo et Füle in sede Udvarhely omnino exi-

stenti habitarum, vicinis et commetaneis earundem universis (Putā: Providis, Emerico Dienes relictæ Petri Janossy, Clemente Nagy et Thoma Miklos, Georgii Dobay Jobbagionibus in Hermanÿ. Martino Tokos Judice et Joanne Molnar, Egregii Stephani Pernessy in Telegd Baczon: Jacobo Bartalis Judice Joanne Osvat Melchioris Nagy et Jacobo Gieorg Caspari Nagy in Bibarczfalva. Georgio Keresztes primipilo, Georgio Colomban pedite pixidario, francisco Szabo, Clemente faggias Illustrissimæ Celsitudinis vestræ in Olasztelek. Joanne Boda Valentino foszto primipilis Georgio Czok, Andrea Marczel, Petro sennies Illustrissimæ Celsitudinis vestræ in Füle. Valentino et Emerico Bodor Relictæ Petri Janossy, Toma Dobai primipilo In dobo. Joanne Borbat primipilo, Mattia Barta Judice Gregorio Dementer Illustrissimæ Celsitudinis vestræ in Szaldobos. Petro Nagymihaly, Joanne Kadar, Blasio fitori Relictæ Petri Janossy in felseo Rakos, Demetrio Imecz primipilo Petro Sos pedite pixidario, Mathia Marczel Judice et Blasio Varga Illustrissimæ Celsitudinis vestræ in Vargias), Aliisque quam plurimis personis inibi legitime convocatis et præsentibus accedendo, dum iuxta tenorem et continentiam literarum Introductoriarum et statutoriarum Celsitudinis vestræ præfatos Georgium Boier et Blasium literatum Szekesfeiertari, alias similiter Boier dictum In dominium dictarum portionum possessionariarum domorumque et curiarum nobilitariarum, Jurisque regii in eisdem habiti Introducere, eisdemque et idem, eisdem ipsorumque hæredibus et posteritatibus universis Jure ipsis ex præmissa nova vestræ Celsitudinis donatione Incumbente perpetuo possidendas statuere voluissemus secunda scilicet die statutionis nostræ Egregius Franciscus Daniel, filius Egregii Petri Daniel de Vargias, omnibus illis bonis aviticis, quæ nunc Georgius et Blasius Boier, simul cum relictæ domina Francisci Daniel possident, et quæ bona avitica ante excessum ex hac vita Franciscus Daniel In Vargias Bardoczfalva, Kis Baczon Olasztelek possedit. Contradicit.

Item eodem die Egregius Petrus Daniel de Vargias, illis quatuor sessionibus Jobbagionalibus Illustrissimæ Celsitudinis Vestræ in possessione Vargias, quastunc præfati donatarii ut ipse contradictor retulit, de novo occuparunt simul cum cunctis illarum pertinentiis, tam in sylvis quam in campis, quæ perso-

nam Illustrissimæ Celsitudinis vestræ concernere viderentur. In persona Celsitudinis vestræ contradicit.

Quos quidem videlicet Franciscum et Petrum Daniel de Vargias, eodem die contradictionis ipsorum præscriptæ iuxta tenorem pretractarum literarum eiusdem Celsitudinis vestræ Introductoriarum et statutoriarum, ad decimum quintum diem a die huiusmodi contradictionis eorum computando, In curiam eiusdem Celsitudinis vestræ rationem contradictionis ipsorum reddituros efficacem evocavimus. In residuitate vero earundem portionum possessionariarum domorumque et curiarum nobilitariarum Juxta tenorem et continentiam pretactarum literarum Introductoriarum et statutoriarum Celsitudinis vestræ, Annatos Georgium Boier, et Blasium literatum szekesfeivari alias similiter Boier Introduximus, easdemque et idem, eisdem ipsorumque hæredibus et posteritatibus universis simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet In literis videlicet statutoriis clarius denotatis Iure ipsis ex præmissa nova donatione et collatione celsitudinis vestræ Ipsi Incumbenti statui-mus perpetuoque possidendas reliquimus; Congruis et legitimis tribus diebus in faciebus eorundem bonorum, portionum videlicet possessionariarum domorumque et curiarum nobilitariarum in possessione Vargias In prædicta sede Udvarhely existenti habitarum, iuxta regni consuetudinem continuam moram faciendo, nullo præter hoc tunc in facie eorundem bonorum prædictorum neque vero ex post, coram nobis contradictore appa-rente. Cuius quidem Introductionis et statutionis nostræ seriem prout per nos est expedita, cum contradictorum et evocatorum, vicinorumque et commetaneorum, qui præmissæ Introductioni et statutioni interfuerunt nominibus et cognominibus, terminoque assignato Celsitudini vestræ suo modo fide nostra mediante rescripsimus. Quamdeus optimus et maximus ad vota diu feliciter conservare dignetur. Datum ex possessione Vargias sexto die præmissæ Introductionis et Statutionis nostræ. Anno Domini Millesimo Quingentesimo nonagesimo primo.

Eiusdem Celsitudinis Vestræ

Humiles ac Perpetui Servitores

Joannes Pettky de Ders.

Melchior Nagy de Bibarczfalva.

Külczim: Illustrissimo Principi Domino Sigismundo Bathori vavoda Transylvaniæ et Siculorum Comiti etc. Domino nobis semper naturaliter Clementissimo.

Másik oldalon: 1592 Aperta per Magistrum Martinum protonotarium.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában Reg. 731. o.

25.

1593.

Dobai György Dobóból és kis-baczoni Benedek Balázs 1593. évben előterjesztik Báthori Zsigmondnak, hogy Janosi Péterné Sándor Margit kérelmére kiadott parancsa értelmében Bardoczfalván 18 tanut, kik között Valali Pál a Daniel Péter jobbágya és Bodor Bálint a Janosi Tamás jobbágya Dobóból említettnek, eskü alatt kihallgatták, s ezek azt vallották, hogy Hannagyék csinálták a töltést a bardoczi határon. — Minthogy egy tanu s maga Dobai Györggy, a vallató biztosok egyike is Dobóból valónak mondatik, feltehető, hogy ezen község a hasonnevű predium helyén 1593-ban még létezett.

Kegyelmes Nagyságos Urunk Nagyságodnak örökké való hűséges szolgálatunkat ajánljuk mint természet szerint való kegyelmes fejedelmünknek.

Azt akarok Nagyságodnak tutára adni hogy az Bardoczfalvi és tiszteletes Janosi Péterné Sándor Margit aszony Udvarhelyszekben lakok Hozak mi nekünk az Nagyságod vallato parancholatjat melliet minő tisztesseggel vevenk az mint tartoztunk vele. Menenk az meg nevezet Bardoczfalvaba az tizteletes és szabo Ambrus Hazához az Bőjtre kelő első penteken christus születese utan 1593 esztendőben es ott a mely Bizonisagokatt az megnevezet Janosi Peterne fiaival Janosi Peterrel és Janosi mihallial mi előnkbe Hittanak vala Azokat mi erős Hittel megesketők es megfeleltetők kiknek vallasok ez keppen következnek

1. Bizoniság szaldobosrol Balas györgy lofó ugymint ötven esztendos embör meg esküvek hite utan azt valla. Hallottam azt hogy az Hannagyek chinaltak azt az sart azon keppen az Bardociak chinaltak egyenlő keppen.

2. Bizonisag szaldobosi Valali Pal Daniel Peter Jobbagya ugymint harminczharom esztendös embör meg esküvek hite utan azt valla tudom azt Hogy az Hannagyek es az bardocziak szamokra chinaltak azt az sart de falu tolteset nem tudom rajta.

3. Bizonisag szaldobosrol miklos Balas lofó hatvan eszten-

dös embör megesküvek hite után ezt valla tudom azt hogy az also arokra fülöp mihaly chinalta a küpüt az Bardocziak erős-ségére.

4. Bizonisag fülei fozto menihart lofö ugymint ötvennioltz esztendös embör meg esküvek Hite utan ezt valla tudom azt hogy a Hannagyek es nagy györgy chinaltak az utan Bardocziak számára is chinaltak Azt is tudom hogy het hold föld vagy on az föld mellett kívül mely az fülei erősegehez valo de kívül tel-liesseggel Bardoczfalvi hatar.

5. Bizonisag fülei matzkos Andras urunk ő nagysaga Jobbagya 42 esztendös embör meg esküvek Hite utan ezt valla tudom azt hogy Hannagyek chinaltak es az Bardocziak orokse-gehez is chinalta azt az sart.

6. Bizonisag fülei chog tamas urunk ő nagysaga Jobbagya 48 esztendös embör megesküvek hite utan ezt valla tudom azt hogy az örökösök chinaltak azt az sart az Hannagyek es Bar-docziak felöl töltest nem tud rajta

7. Bizonisag fülei Boda Balint 40 esztendös embör meg-esküvek hite utan ugyan azont valla mint chog tamas az hato-dik Bizonisag.

8. Bizonisag fülei kovach gergely urunk ő nagysaga Job-bagya 44 esztendös embör megesküvek hite utan azt valla tudom azt hogy Giörg küpüköt chinala arra az Sarra az ki között vonakodnak.

9. Bizonisag fülei keresztes albert 40 esztendös embör meg esküvek hite után azt valla tudom azt hogy György tamas kü-püt chinalt arra a sarra.

10. Bizonisag Simo István fülei urunk ő nagysága Job-bagya 40 esztendös meg esküvek Hite után azt valla tudom azt hogy apam Simo tamas chinalta azt az sart györgy Hannagy szamara miatt hogy szalagos földe vala apamnak azt az felső sart arra chinalta.

11. Bizonisag Dobobol Bodor Balint Janosi tamas Jobbagya 50 esztendös embör, meg esküvek Hite utan ezt valla tudom azt hogy györgy Hannagy azt az sart az Bardoci chinalta azt is tudom hogy fülöp mihal is chinalta az Bardocziak örök-ségehez.

12. Bizonisag fülei chjog Istvan urunk ő nagysága dara-

bontya 42 esztendős ember meg esküvék Hite utan azt valla tudom azt, hogy györgy Hannagy és phülei Mihály chinalta azt az also sart az bardoczi öröksegekhez a felsöt a Hannagyok es az galak chinaltak.

13. Bizonisag fülei chjog miklos lofö 46 esztendős embör meg esküvek Hite utan azt valla tudom azt hogy az also hidat az felet nagy györgy chinalta az felet az Bardoczek öröksegehez Birtak ök chinaltak az felsöt penig az Hannagyek chinaltak közönsséggel de emböri emlekezetre soha nem tudom hogy falu chinalta volna Azt is tudom hogy az ut kül felen gal földé masod mellette chjog Simone harmad chjog Miklose negyed chjog Istvané ötöd mellette chjog györgyne fiae, Hatod Dako gergelje Kovach Alberte Heted Boda fiae az kívül Bardoczfalvi földek.

14. Bizonisag fülei chjog Marton urunk ő nagysaga veres darabontja 42 esztendős embör meg esküvek Hite utan azt valla tudom azt hogy györgy Hannagygyal lakom vala öt mü chinaltuk az also sart az Bardoczfalvi öröksegehez az felsöt penig az Hannagyek chinaltak közönsséggel.

15. Bizonisag fülei tatar gaspar urunk ő nagysaga Jobbagya 45 esztendős megesküvek Hite utan azt valla tudom azt hogy Nagygyörgy es az Hanagyek chinaltak azt az sart az Bardoczfalvi öröksegekhez kezdi lörinczis chinalta az Bardoczek öröksegehez.

16. Bizonisag fülei chjog Antal urunk ő nagysaga Jobbagya meg esküvek Hite utan azt valla, tudom azt hogy az also Sar Nagy györgyek es az bardoczek öröksegehez valok az felső sar az Hannagyeknek marada s ök chinaltak mert megis perlöttenek vegette Az földek felöl ugyan azont valla az mit chjog miklos az 13 Bizonisag.

17. Bizonisag fülei Jakab andras urunk ő nagysaga drabantja 42 esztendős embör meg esküvek hite utan azt valla tudom azt hogy az also sart nagy györgy chinalta az Bardoczekkal egyetembe az felső Sart az Hannagyek chinaltak

18. Bizonisag fülei rapoltti Istvan 40 esztendős embör urunk ő nagysaga drabantja meg esküvek Hite utan ugyan azont valla az mit Jakab Andras.

Az felul meg Irt Bizonisagoknak vallasokott mü az mü

Hitünk szerent Igazan meg irattuk nagysagodnak, Isten algya meg nagysagodat es eltesse sok esztendeig Bodogul.

Datum die loco et anno ut prænотatis.

Nagysagodnak Hússeges es alazatos szolgálai

Dobai György Dobobol

Denedek Balas küs Baczonbol Udvarhelyszekben lakok.

Külezím: Illustrissimo Domino et Domino Principi naturaliter nobis semper Clementissimo Sigismundo Batori de Somljo Sieulorum Comiti etc. Domino nobis semper naturaliter Gratosissimo.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

26.

1600. junius 27.

A belső-szolnokmegyei adószedő (a neve nincs a levél alá írva) 1600 junius 27-ről merész kifejezésekkel telt levelet intéz Bogathy András-hoz, Belső-Szolnokmegye főispánjához, melyben kijelenti, hogy az adót addig el nem viszi, míg neki úti költséget nem küld; a főispánt mostan illető 24 frt adóból Posa Istvánnak fizetését kiadta, de a többi számadásig magánál tartja; nem lévén hajlandó semmit átadni a főispán gazdájának; mivel neki vele, és nem a gazdájával van dolga. Szemére lobbantja, hogy azon díjt is, mi a más megyei rendszer szerint a pénzszedésért őt illetné, magának tartja. Értésére adja a megyének a főispán ellen nyilvánuló véleményét: hogy csak a maga hasznát nézi, s azon kívül semmi gondja sincs a vármegyére, mely miatt nagy az elégtelenség. Végül tudósítja a nemesség táborba hívásáról és arról, hogy onnan a Ráczok Besztercze felé Moldovába mentek.

Szolgálatomat ajánlom kegyelmednek. Isten aldgia megh kegyelmed szerelmes haza nepevel minden Jovaiban.

Megh ertettem, Uram, mind ez mostani, s mind az elebbi levelebeol kegyelmednek kevansagat az Ado elvitele feleol, de szinthe az feleol nem akar kegyelmed választ tenni, Az mi legh feokeppen kivantatnek: mert az utra keoltsegh kellene, Az migh kegyelmed arra választ nem teszen, es keoltseget nem rendel kegyelmed, En addigh ki nem Indulok velle, Mert Nagy Caspar Uram es az teob nemessegh en ream kialtnak, hogý nem hogý eo viselne gondgiat ez mostani Ado elvitelnek, De megh inkab az Jeovedelem feleollis ereossen szolnak hogý semit kegyelmed nem erdemelne, Mert kegyelmed az varmegyenek semi szüksegebe nem munkalkodik semi gondgia kegyelmednek nintsen

reiaiok az mint az Ispan tiszte kívánna, hanem kegyelmed tsak az maga hasznat Jeovedelmet szorgalmaztattja, keresy. Mostis, az az tegnap edszere gyültek vala, sok Panaszt teonek hogý noha bizonnial tudgiak hogý erti kegyelmed az had levelet minden varmegyekre, de megis kegyelmed megh nem mozdult rajta, hogy akar tsak az kegyelmed Jarasabeli Nemesseget, lova-got gýalogot rendelne igazgatna kegyelmed, mint egieþ var-megiekben tselekednek az Ispanok. Mert az vice Ispan arra nem eleg, nemis bizzak eo rea azt. Eleg nagý kedvetlenségbe vagon kegyelmed nallok. En mindazaltal ez Ideigh az kegyel-med Penzit az negý forintos adobol kezemhez veottem, Azert nem kültem megh, hogy mikor az hat forintos adot kegyelmed-nek megh adam kegyelmed illien bosszu szoval illete, hogý azt is tsak imigý amugý attam megh, Az mint en akartam tsak ugy leon. En azzal nem Jartam Imar tiz esztendeoteol fogva, enne-kem azt senki nem monta, mindeneket igazan megh elegitet-tem, De azmigh kegyelmed arról ennekém menedeket nem ad, Addigh en sem adok kegyelmednek egý Penztis az elebbi negý forintos adobul. Ne ketelkedgýk kegyelmed ez utan en hozzam.

Az mostani adobul azki kegyelmedet illette volna Tudni illik 24 frt. Annak az tizenketteje Posa István az ellebbi adobul valo fizetesiért kit kegyelmednek attam vala kegyelmed kevan-saga szerint hogy Posa uramnak adgia kegyelmed, mostan fel veotte. Az teobbi nalam leszen szamadasig. En az kegyelmed gazdaja kezibe semit nem adok. Mert nem eo velle vagon dol-gom hanem kegyelmeddel. Nagy dologh hogý kegyelmed nem akar Tudakozný mint Ilnek az teob Ispanok az Ado felszedesi-vel es be szolgáltatatasaval, Az kire bizzak Tordaba Colosba, adnake fizetést keoltseget az Penz szedeonek vagý nem, micsoda rendtartasok legýen. Hiszem kegyelmed ha Ispansagot akar viselni kegyelmed, engemetis fellieb es küleomben nem ereoltet-het kegyelmed. Legien tsak mellette valami hasznotskam mint masnak bator kegyelmed affele ne Jeojeonis, gondgiat viselem fogiatkozás nélkül, de hogy tsak szolgalljak es minden helyen legýen kegyelmed tavol leteben, Es az alat, azmý az Penz sze-deonek Jarna masut, azt is kegyelmed maganak vegýe, az nem lehet. Segiteni kellene kegyelmednek inkab, nem hogý az igen kitsid Jeovedelmet is elkivanna kegyelmed vesztený toollem.

Kegyelmed arra nem szorult, En pedig azzal taplalnám magamat. Mindazáltal Im arra hagiom, ha Colosba fizetese nintsen az Penz szedőnek vagý egieb varmegyén az kapu szam Jeovede-mibeol, nekem se legien. Ha vagion pedig, bizon en inkab megh erdemlem, mert legh vegbe vagiunk es mindeniknel meszszeb. Kegyelmed erre tegien valaszt mert az Penzel addigh senki el nem indul. En el megýek be Adom szamot is adok tsak legien megh az modgýa. Az nemesseget mindgýarast hijak vala taborba, es egy egy kapurol lovas puskast, de addig futottak 8 kaputol engedte megh . . . Mihaly, Es hogy igen keszen legiunk minden oraba mert eotet hirtelen hivattya Urunk ut-hanna. Az Raczok tegnap menenek el tollunk Moldovaba Besz-tercze fele. Isten eltesse kegyelmedet io egessegbe. Ex Dees 27 Juný 1600

Servitor dominationis vestrae

M. P. Na.

Egregio domino Andreae Bogathi, Comiti
Comitatus Szolnok interioris etc. domino
observandissimo.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

27.

1601. ápr. 16.

D. Péter fiával Ferenczcel Jánosy Mihálynak kölcsön ad 45 frtot egy sisakot pánczélostul.

«Mü kik ez dologban szabad akarát szerint Fogott Birák vagyunk ugymint Ferenczi Mihály szaldobosi Lofü személy és Karácsonfalvi Ferencz ugyan Karácsonfalvi nemes ember adgyuk emlékezetére mindeneknek az kiknek illik ez mi leve-lünknek rendiben hogy jövének mi elünkben egy felől az vitézlő Daniel Péter uram fiával Ferenczel együtt, másfelől az vitézlő Jánosi Mihály uram Bardoczfalvi Udvarhelyszékiek és adának Daniel Péter uramék Jánosi Mihálynak készpénzt Rf. 45 és egy sisakot Pánczélostol Rfr. 10, mellyért Janosi Mihály uram ígéré magát készpénzül meg adgya Daniel Péter uramnak ha hol meg nem adhatná Szent Márton napjára Rákoson valo három Jobbik Jobbágýát elfoglalhassa mind addig birhassa valameddig

készpénzül meg nem adgya Daniel Péter Uramnak vagy maradekainak, melyről mü is adtuk fide nostra ezen pecsétetes levelünket, hogy előttünk így lön az egyezés. Datum in Vargyas 16-a die aprilis Anno 1601.

aláírva a fentiek által és pecséteikkel ellátva.

(Az eredeti után kir. táblai Transumtumban kiadta Augustonovich Pál ítelőmester M. Vásárhely 1829 mart. 13-án.)

28.

1601. nov. 26.

A Daniel Ferenczné Daczó Anna és Boér Györgyné meg fia Boer Gábor, mint eladók, továbbá Daniel Ferencz és atyja Daniel Péter, mint vevők között 1601. november 26-án létrejött szerződés szerint Daniel Ferenczné és Boer Györgyné a Vargyason lévő, közösen vásárolt javaikat együttesen, e mellett Boer Györgyné különösen azon birtokokat is, miket Boer György vett s vele együtt birt, a szűk időben kapott pénzért, buzáért, zabért és két fehér lóért, melyeknek értéke 180 forintban állapittatik meg, átadják Daniel Ferencznek. Ezen kívül Daniel Ferenczné Daczó Anna nevezett Daniel Ferencznek engedi át minden ősi és szerzett birtokait, hogy ezért őt élete végéig tartsák. Mit Daniel Ferencz atyjával együtt elfogadván, az özvegy eltartására kötelezik magukat.

Anno 1601 esztendeoben ugimint mindszenhavanak 26 napan Jeovenek mü eleonkben egi feleol az Vitezleő Daniel Peter Uram fiaval Egüt Daniel Ferentz urammal, mas felöl Az nehay Daniel Ferentzne Daczo Anna aszszony es Boer Georgne aszszonomek fyaval Boer Gaborral együtt: es szabad akarat szerent münkeot megh biralva mind ket feleol, Adak Daniel Ferentzne es Boer Georgne az szük üdeonek volta miatt Vargiason valahol mi penzen vettek volt Daniel ferentznevel es Boer Georg is az mit veött es orotatot szalagositot az falu szabad heleben es Birtak mind ketten az ket Udvarhazokhoz molmokot szanto feoldeket szena füeket, akar mi nevel neveztessek penzert buzaert szabert es ket fejer loert mely egi sumaban megh teon szamot vetven flo. szaznyolczvan. Azon keveol Daniel ferentzne is minden birodalmat a mitt birt mindenüt Vargiason es egeb helekenis eos ioszagot penzen veottot orotasat szenafüet szabad akaratia szerent hagia Daniel Ferentz uramnak, hogi eoteot eleteigh jól eltarczak taplaliak, melire Daniel Peter uram is fiaval együtt ra igere magát es az szük üdeöben minden segeczegel leottek Boer Georgnenek is fiaval Egütt, mely

Vegezes es adas mü eleotünk így leott meljreol müis hitünk szerent valo Peczetes levelet adtunk ez dolognak nagio bizon-sagara. Datum ex Vargias die supra notato.

Corecta per eundem

Corecta Sos Peter vargiasi lofeö

per eundem Balas Gergelj lofejek nemes emberek.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

29.

1603. aug. 12.

Básta két rendelete K.-Szolnokmegyéhez.

Georgius Basta Comes Huztiensis Liber Baro, dominus in Sult, Eques Auratus, Sacrae Cæsareo-Regiæque Maiestatis ac Catholici regis Hispaniarum Consiliarius Bellicus, Eiusdemque Sacrae Cæsareo-Regiæque Maiestatis exercitus et Regni Transsylvaniæ Generalis Capitaneus etc. et Paulus a Krasenegk in Vesendorf Sacrae Cæsareo-Regiæque Maiestatis Aulicæ Cameræ Consiliarius ac per Hungariam Superiorem et Transylvaniam Generalis Commissarius etc. Universis et singulis, Magnificis, Generoris, Egregiis, Nobilibus, Comitibus, Vice Comitibus, Judicibus, ac universitati nobilium Comitatus Szolnok Interioris Amicis nobis honorandis Salutem et benevolentiam nostri Commendationem.

Mivelhogy immár az országba vagyunk és császárnak ő felségének, az mi kegyelmes urunknak kegyelmetekkel való kegyelmét jó akarattját értésére akarjuk adni, és bizonyossá tenni felőle, mihez tartsa kegyelmetekis magát kívántatik, mi nálunk az kegyelmetek jelenléte; Hadjuk azért és parancsoljuk Császártul nekünk adatott Auctoritasunkbol, hogy kegyelmetek mind fejenkent, Vármegyével ad ultimum diem huius mensis Augusti oda jöni tartozzék, az kapu számtul való Registomokat velek elhozván, valahol az mi személyünket hallja sine mora ulla et cunctatione, Secus nulla ratione facturus. Præsentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum ex Castris ad oppidum Szászváros positis, Duodecimo mensis Augusti. Anno Domini Millesimo sexcentesimo tertio.

G. Basta

Paulus Krasenegk.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

30.

1603. szept. 14.

Georgius Basta Comes in Huzt, Liber Baro, Dominus a Sult, eques Auratus, Sacræ Cæsareo-Regiæ Majestatis et Catholici Regis Hispaniarum Consiliarius bellicus. Eiusdemque Cæsarii Maiestatis Sacratissimæ exercitus et Regni Transsylvaniæ Generalis Capitaneus.

Hadjuk és parancsoljuk, hogy ad primum diem Octobris az kapu számról való Registromokat, minden fogyatkozás nélkül Fejérvárra Stenczel Krakker, ott való Udvarbirónak kezéhez administralni tartozzatok, hogyha pedig ő kegyelme az præfigalt időn honn nem lenne, Szebenben Daniel deaknak vigyetek. Secus non facturus. Datum in Castris ad Devam positis decimo quarta Mensis Semptembris. Anno Domini Millesimo Sexcentesimo tertio.

G. Basta.

Külczím: Generosis Egregiis nobilibus Comitibus vice Comitibus et Judicibus nobilium Comitatus Szolnok interioris.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

31.

1605. okt. 25.

Daniel Péter és fia meg Jánosi János közt 1605. október 25-én létrejött haszonbéri szerződés szerint amazok ennek Rákoson lévő birtokát esztendeig 60 forintért haszonbérbe veszik, 100 arany forintot kötvén ki biztosítékul, hogy azt a haszonbér meg nem fizetése esetében Jánosi Danielen felvehesse, s viszont Danielnek is jogában álljon ugyanannyit felhajtani Jánositól, ha ez a szerződést meg nem állaná.

Anno Domini 1605. 25 die Octobris.

Mi Vargiason lako Sos Peter, es ugian azon faluban lako Balas Gergeli, és Olasz Teleken lako Barta Istvan, Aggiuk tutara mindeneknek az kiknek illik az mi Levelünknek rendiben, hofi ieovenek mi eleonkben, egi feleol Bodogh Asszoni falvan lako Janosi Janos, mas feleol Vargiason lako Daniel Peter fiaval eggiüt, es tönek illien vegezest Janosi Janossal az Rakosi Joszaga felől, minthogy bírásához ereotlen. Ada arendaba Daniel Peternek esztendeigh fl. 60. Rakoson minden birodalmat, Illien okon, hogy ha esztendeigh az 60 forintot megh nem adna Daniel Peter, 100 Arani forinton maraggon Daniel Peter:

Holot Janosi Janos is ezt az dolgot megh nem allana, ő is azon 100 Arani forinton maraggion, azt pedig a meg nem allo felen, az Birak ezen Levelnek ereivel az megh nem allo felen minden teorveninek remediuma nekult megh vehessek raitok, avagi Joszagon.

Mi felliül megh irt Birak és fogot emberek ebben az dologhban, mi eleottünk igi vegezenek, mijs azt hütünk szerint irattuk es peczietünkkelis megh erőssítettük.

(P. H.)

(P. H.)

(P. H.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

32.

1606. ápr. 28.

*Rákóczi Zsigmond, erdélyi főkapitány, kormányzó és Borsodmegye főispánja 1606. április 28-án kelt rendeletében meghagyja Orbai szék rendeinek és közönségének, hogy miután a fejedelem vargyasi Daniel Mihályt ezen szék kapitányává kinevezte, s az ezen hivatalba való beiktatással őt megbizta, nevezett Daniel Mihályt igazi és törvényes kapitányoknak ismerjék, ezen hivatalában otthon és a katonaságnál neki engedelmeskedjenek, s a mit a fejedelem vagy az ő nevében (míg ezen kormányzói hivatalt viseli) parancsolni fog, teljesítsék, attól függjenek, s őt ezen hivatalával járó jövedelmében meg-
rövidíteni ne merjék.*

Nos Sigismundus Rakoczi de Felsővadas, Serenissimi domini domini Stephani Dei gratia Hungariæ Transsylvaniæque Principis ac Siculorum Comitatus Consiliarius, per Transsylvaniam Generalis Capitaneus et Gubernator nec non Comes Comitatus Borsodiensis Etc.

Memoriæ commendamus tenore præsentium significantes, quibus expedit universis: Quod cum præfatus Serenissimus dominus Princeps attentans et considerans fidelitate et fidelibus servitiis Egregii Michaelis Daniel de Vargyas, quæ ipse Suæ Serenitati et huic regno Transsylvanico in præteritis bellorum disturbiis recuperandæ salutis, et pristinæ libertatis patriæ vindicandæ causa, excutiendoque jugo Germanico susceptis, ac in subjiciendo imperio Suæ Serenitatis universorum Siculorum animis exhibuisse et impendisse perhibetur: Eundem Michaelem Daniel mediantibus quibusdam litteris Suæ Serenitatis superinde confectis in Capitaneum sedis siculicalis Orbai eligendum,

nominandum, præficiendum et ordinandum destinaverit, ac in illud officium per nos medio certorum commissariorum ad id transmittendorum introducendum et locandum commiserit: Nolens mandato Suæ Serenitatis deesse, pro arbitrio Suæ Serenitatis præfatum Michaellem Daniel in præfectum officium Capitaneatus medio certorum Commissariorum statuendum et locandum duximus: Proinde vobis universis et singulis Egregiis Nobilibus et Agilibus, Primoribus, Potioribus, Primipilis ac universitati libertinorum Siculorum prædictæ Sedis Siculicalis Orbai, nomine Suæ Serenitatis committimus et mandamus harum serie firmiter, quatenus a modo in posterum per antefatos commissarios in prenotatum officium introductus locatusque fuerit, prælibatum Michaellem Daniel pro vero et legitimo Capitaneo vestro agnoscere et reputare, ac in eo munere suo, in omnibus justis et legitimis rebus ac negociis, domi militiæque eidem obtemporare, et quicquid nomine Suæ Serenitatis aut (nostro quamdiu in hoc munere Gubernatorio erimus) vobis dixerit, jussa capessere, ab eo dependere eidemque morem gerere, sed nec solitis jussisque suis redditibus ac proventis eundem defraudare debeatis, nec sitis ausi modo aliquali. Secus non facturi. Præsentibus perlectis exhibenti restitutus. Datum Albæ Juliæ vigesima octava die mensis Aprilis. Anno Domini millesimo Sexcentesimo sexto.

Sigismundus Rakoczy.

(L. S.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

33.

1606. május 1.

*Generose, Egregii, Nobiles, et Agiles domini amici observantissimi;
Salutem et nos . . commendationem.*

Az Ur Istentől kegyelmeteknek minden jót kívánunk.

Mivelhogy az székelj uraink s atyafiak az elmúlt Kolozsvári gyűlésben egyenlő akaratból teljes és értelemmel oda bocsátott követei által ő felségének az országnak mostani fogatkozott állapotát megtekintvén egész székelységtől az mostani szükségben és akaratjokból ő felségének kevés segítséggel és ajándékkal kedveskedtek; kinek felszedésére az egész szé-

kelysége az kegyelmetek rendelése s kívánsága szerint, holott Pünköst napja csak előttünk vagyon, magunk embereit tudni illik az vitézlő fejérvári Dombi Mátét és Récsei Bojér Istvánt bocsátottuk kérjük azért kegyelmeteket szeretettel s ő felsége kedvéért is kegyelmetek az megirt segítségnek és ajándéknak felszedésében kibocsátott embereinknek, mikoron az kegyelmetek székiben érkeznek, minden segítséggel legyen, s azon legyen mentől hamarább fogatkozás nélkül felszedhessék, kit ő felsége is kegyelmedtől jó neven s kedvesen vehessen; azon oda bocsátott embereinknek egyéb dolgokról is instructiot adtunk, kit kegyelmetek magoktól megért, abban is kegyelmetek minden jó akaratját s hivségét mutassa ő felségéhez. Tartsa meg Isten kegyelmeteket. Datum Albæ Juliae 1. maii Anno Domini 1606.

G	Eg	N
A	D	V

Amicus

Sigismundus Rakoczy m. p.

Czím: Generoso, Egregiis, Nobilibus et Agilibus dominis Michaeli Daniel de Vargyas Capitaneo, Item Iudicibus Vice Iudicibusque Regiis Sedis Siculicalis Orbai et. Amicis honorandissimis.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

34.

1607. jan. 9.

Orbai stb. szék Rendeihez intézett körrendelet, mely szerint meghatározzák, hogy Bocskay István tetemének Kassáról K.-Fehérvárra leendő szállítása alkalmából azon «élés» felét, minek összegyűjtésére nézve a meghalt fejedelem már rendelkezett volt, szállítsák K.-Fehérvárra, a másik felét pedig jó gondviselés alatt tartsák meg a jövőendőbeli fejedelem számára. A rendelet kelt 1607. januárius 9-kén.

Generosi Egregii et Nobiles Agiles domini Amici nobis honorandi salutem et servitorum nostrorum Commendationem. Algya megh kegyelmeteket az szent Isten kívánsága szerént való sok javaival.

Elhittük azt hogy immar kegyelmeteknel az eo felsége Testamentariusi leveleibeől melliet az elmúlt napokban kültének be kegyelmeteknek az mi kegyelmes urunknak fejedelmünknek halála nyilván vagyon azért minthogy immár az

eöfelsége beöchyületes testével innen Kassarol Februariusnak első napjan megh indulván tizen nyolczadik napjára azon hónapnak Feyervaratth akarunk lenni, Erdélynek ilyen pusztult és romlotth állapottyában itillyük feles voltunkhoz képest hogy az elesbeöl megh kezdünk fogytakozni. Akarok azért kegyelme-
teknek értésére adni. Az mely eles feleöl az eleöt ö felsége kegyelmeteket megtaláltatta vala, hiszük kegyelmetek ekkedigh egyben gyütötte, és készen vagyon Inttyük azért szereteö Attyánkfiái kegyelmeteket szeretettel annak az élésnek feleth jo gondviseles alatt megh annak előtte negy vagy eot nappal migh beerkezénék Fejervarra az ott valo Udvarbiró kezében vitesse alá mutassa meg ezzel is kegyelmetek mint hogy eo felsege kegyelmeteknek edes Attya helyen valo Attya volt és szabadságtoknak megh tartoja eörizeöje akart lenni hogy ha eletiben kegyelmetek eö felségének igazan szolgalt utolso tisztességeben szükségében tessék megh az hogy kegyelmetek halaado hive volt eö felségének. Az másik felet pedegh azon elesnek kegyel-
metek jo gondviselés alatt tarczya megh az jeövendeobeli feje-
delem számára es kegyelmetek kedveskedjek annak vele tud-
gyuk bizonioson hogy kegyelmetek nem kichin kedvett talál vele az fejedelemmel. Bene valeant, nec secus faciant. Cassovie
9 die mensis January Anno Domini 1607.

Generosorum Egregiorum et Nobilium

Dominationum vestrarum

Servitores et Amici

Paulus

Georgius

Külezím: Generosis Egregiis Nobilibus Agilibus Capitaneo, Judici-
bus Vice Judicibusque Regiis potioribus primoribus, Primipilis, pediti-
busque, pixidariis et universis libertinorum Siculorum Sedis Siculicis
Orbay etc. Dominis et Amicis nobis honorandis.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

Daniel Péter perli Literati Jánost, a miért egy Vargyasfalván Bardóczzékben levő zálogos malmát 1603-ban sz. Jakabnak táján pro se occupalta és annak minden ususát majd kilencz hónapig percipialta.

Actor Egregius D. Petrus Daniel de Vargyas, Inctus Joannes Lrati di Vargyas, Ambe partes Sedis Bardocz, Proponit Actor cum solita protestatione praemissa per procurator. Stephanum Literati de Almos. Ezert hittam kegmtetek eleýben az I. hogy vagyon ennekem Vargiasfalvan Bardaz székben egy zalagos malmom kinek vicinussa egy feleöl Chykoereoksegek mas feleol Domokos Palne eoreoksege, mely malmomat az I. az elmúlt 1603 esztendőben Zent Jakab nap tatayat Potentia mediante pro se occupalt es annak mynden usussat maid kilencz holnapig pro se occupalta es percipialta kinek hasznairol hittel valo Zamadasra kévánom es apt cum estimatione restitultatni az malmot ms keresem mert az mostan kezeben vagyon.

protestatur ad ulteriora.

Ertem az Daniel Péter uram keresetet az Malom
eö kegielme marhaya felol. Hogj zalagos malmat hat
elfoglaltam volna es hogj eo kigülme Zekerit elvittem volna, De
ha ennekem arra kellene mennem hogj azokrol választ kellene
tennem jo választ tehetnék mert az nilvan vagion hogj az
malom ennekem Eosreol marath Eöreöksegezen vagion es
Boer Georgj ugj minth Donatarius foglalta el teollem az feleth
az felds pedig Ugian en Attiam fae volth kireol holta uthan
en ream Zalloth. Az mikor elfoglalta akkoris malom vala. Azt
az malthoth es Annak hasznairol az uthan epittete,
Az Donatio pedig expirralvan a Zabadsagh szerint ugy jötht
vala en kezembe.

Affelet Basta Uramtul eö Nagstul keneorgesemre irt level
vagian ennekem melliek ellen, mind az Zabadsagh ellen s
mind pedig az eö Nagha levele ellen hatalmasul fegjveres kez-
zel elfoglala en teollem Daniel Mihallial (ezen név egészen más
tentával van írva s a rendfelébe a leíró megjegyzése).

Noha akkor Capitanunk Beodeo Istvan uramis megh engette vala s kezembe hatta vala az eo Naga parontsiolattjara. Ha en pedig hatalmasul foglaltam volna el nm veotte volna eö kieglme hatalmasul kj kezembeöl hanem kerestet volna teorvennjel Erette, vette volna suis modis kj kezembeoll de hogj aszt nem tsielekette az utolso hatal, megh nyomja az elseöth azt mond hogj eö kigielme vagion az hatalmon Erette nem én mellieth foglalta el az el mult 1607 esztendeobe Beoytben az nagy hetben. Attol fogva el veoth hasznaijval kivanhato megh, melj Malom vagion az vargias vizen az én Eoreoksegemen az Zaboeck es Domokosok szomszedsagokba.

Az Eoreoksegh eppen mostis enim nem mondhattja hogj semmj Jussa hozza volna, az kinek penzet Atta kerje megh teölle.

Az zeker es eokreök s egieb marhak feleol pedig illien valaszt tehetek, hogj nylyan vagion minemü zürzavar ideo leon az eo kegielme felesége talala engem megh mikor megh jeovek Brassobol az hadból es envelem igj vegeze, hogj minden marhajatl vegiem kezemhez eö maga hoza pedig az en hazamhoz, nem en, ugj vegeze en velem hogj minden marhajanak fele enym legien tsiak oltalmazsam megh. Seöt ugian aszt mon-dotta hogj inkab bar mind enym legien, tsiak masnak ne biryak. Noha en sem felit, sem mind maganak nem akartam tartany, de az zegeny Aszonnak kérésere el fogattam es az Hajduktul Dali kozmatul mind az . . . s mind az Zaraz Aytarul nagy sok faradsagos uthan hoztam megh, de az utan ismeth Sebestieni Janos hatalmasul elveve teollem. Hiszem vette volth eszeben hogj eo kegielk akarom megh tartanj. eoth keresse eö kegielme enis abban bizonisagh lehetek eö kegielni. Ezen minth hogj mig tsiak ketten voltunk mikor igj vegeztünk az zegenj Aszonnyal illendo teövénthkezik.

De az mi Nagiob dologh eo kegielme Daniel Péter Ura en rajtam Farkas Janosson mas neven Janos Deakon teorvenj keözbe Potentiakot exerciált kik mind Bardocz 'Zekben mas Nevel Vargias 'Zekben lakunk Vargias falvaba, Ugj mint elmult 1601 esztendeoben Akkory feoldes Ura eleöth Boer Balas eleöth megh perleth vala engem melj Causakoth Botsiatol vala

az feő 'zekre Udvarheljre elöllek melliet ha szuksegh megh bizonitom, Ez alath in Anno 1607 az nagj hetben öt véka buza-moth vitte avagi vitette el az Actor Daniel Peter Ura az Suteo katalin hazatull melj hazba akkor Suteo Janos lakik vala Vargiasson in sede Bardotz alias Vargias, melj haznak viciniussa Damakos Palne es Suteo Benedeknek hazok a felett eszt az malmotis kit fen megh neveztem melj vagion az Vargias vizen viciniussi a Zaboek eoreoksegek, Suteoek, Damokossok hazok 'zomszedsagaban Vargias faluaban bardotz 'zekben mas Nevel Vargias 'zekben esztis teorvenjkeozben tsielekede in Anno superiory scripta 1607 Az nagj hetben foglalta.

Harmadoth eszt tsielekette az teorvenj keozben eo kegielme rajtam hogj az elmúlt 1602 esztendeoben Punkeost nap tajat aszt izenne ennekem eo kegielme melj keovettegeth igj mondanak megh, hogj Daniel Peter ura asz Izeni Janos ura hogj az minth aszth mondotta hogj az falunak romlasara vagion hazuts benne bestie Arulo kurva fyauull, merth the Sigmond kiralynak Aruloja vagj ugjmond.

melj teorveniunk ha volna edjekkel azzal fogtam volna szembe, de most vagion ideom hozza s most fogom szembe azzalis.

Negied teorvenykezesem ez, hogj in Anno 1607. Niarba 20 keobeol buzamm vetet buzamnak az harmad reszit kj enim leth volna hatalmasul el arattatta letakartata vitette az Vargiassi Határbol, Bardotz más névvel Vargias Zekbe Veres füz Zege nevűj helybelj feoldireol melj feold ugj vagion hogj Daniel Peter urame de hogj latam hogj hiyaba all, merth a teobbij hiyaba allott, annak az feoldnek maskeppen pedigs az Zegienj aszonjm adomanjabol vettem vala ki tizedébe, de hogj a Commissarius urak eo Nagok affele nemes emberek feoldej feleol ugy concludalanak, hogj az harmad czazarre az mas harmad resze az feoldes embere az harmadik harmad része az szanto emberre legien az is ahoz derivaltatek de eo kegielme el veve az en reszemetis az harmad reszt ki tudom hogj keonjen leth zaz kalongja (megh teob de modia eo kegielme megh menji leth) adjion annjt erette eo kegyielme a mennji leth

Eoteodik teorvenjkezesem az minth megh monta feo felele-

temnek rendebe hogj az Zegenj asszonjommal minjemü vegeze-
sem volth, ebbeolis meg tetzeth hogj ugj volth, hogj az mj
marhajath en eo kegielk megh tarthatta, megh atta és mikor
megh atta azt monda eo kegylme edj dolmanj felöl hogj jo
Zerencséd, hogj beoreodre ne vonad merth az napokba beo-
reodre vonod vala regen megs Zavattal volna, ezt sem tehette
volna in medio litis hogj halál fenieguessen, avagj feniegetet
volna, mely Zava eo keglk özen 1605 eztendőben Remete
Zentpal nap tajatleon Vargiasson az falus biro udvara

Affelet hallek illientis eo kegielme felöl hogj hezellj volth,
hogj hazamra jeo és elhannja (hannjatja) illyek vesztegh az
feoldeon, de az Hazat elhaniattja Evvel azt kivano, hogj kegiel-
metek országh keotelit vesse keozinkbe, hogj ne hatalmaskogiék
eo keglme rajta, hane tartsia teorvenjhez magath. Ez okoko hogj
eo kegielme az eokegielme teorvenje alat, en rajta ennj zantala
sokat hatalmaskodot, azt modom, hogj minde keresetiteol el
eseth: Affelet az maltho el veté haznajval kezembe kevanom.

Hogj pedigh ollian gialazath teth zidosh en soha
Sigmund feiedelmeth el ne Arulta ha züksegs illendeo teorvenjt
kerek Erette diomon vagion

Protestalok Zava halva eo kegilk teobbet zolok.

Nemes Udvarhely Szék levéltárában találtatott, eredeti perfolyamból
betűről betűre íratott ki.

36.

1609. okt. 17.

*Báthory Gábor 1609. október 17-én kelt adománylevelében, tekin-
tettel lévén vargyasi Daniel Mihály, Udvarhelyszék alkapitányának
hűségére és hű szolgálataira, miket az ő személye és az ország iránt
teljesített s jövőben is teljesítendő lesz, a Vargyas, Száldobos, Olasz-
telek, Bardoczfalva és Füle községekben lévő részbirtokokat és járu-
lékait egészben, minden, ezen javakra vonatkozó fejedelmi jogokkal
együtt új adományozás czímén nevezett Daniel Mihálynak és mind-
két nembeli utódainak adja visszavonhatlanul.*

Nos — — — Dei Gratia Princeps Transsylvaniae Partium
Regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes etc. Memoriae
commendamus Tenore praesentium significantes quibus expedit

universis; Quod nos cum ad nonnullorum Fidelium Dominorum Consiliarium nostrorum singularem Intercessionem — — — — nobis propterea factam, tum vero attentis, et consideratis Fidelitate et fidelibus servitiis Generosi Fidelis nobis sincere dilecti Michaelis Daniel — Vargyas Vicecapitanei Sedis siculicalis Udvarhely quæ ipse nobis et huic Regno nostro Transsylvaniæ in omnibus occasionibus et negotiis — — — et industriæ suæ Commissis pro locorum et temporum diversitate fideliter exhibuit et impendit ac in futurum quoque exhibiturus et impesurus est, totales et integras Portiones ipsius Possessionarias in Possessionibus Vargyas, Száldobos, Olasztelek, Bardoczfalva et Füle vocatis, aliasque quaslibet Hæreditates ipsius Siculicales justo et legitimo Titulo eundem concernentes in iisdem Possessionibus Possessionariis, et antelata Sede Siculicali Udvarhely existente habitas, in quarum scilicet quieto et pacifico Dominio idem Michael Daniel a Tempore adeptionis ac consecutionis earundem perstitisse ac nunc quoque persistere Literis solummodo — — — — Instrumentis super inde necessariis et sufficientibus destitutus esse perhibetur, Totum item et omne Ius nostrum Regium, Si quod — — — — Portionibus Possessionariis etiam aliter qualitercunque existeret vel haberetur, aut eandem et idem nostrum ex quibuscunque causis, viis, modis — — — — concerneret — — — — Simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibuscunque libet, Terris scilicet arabilibus cultis et incultis, Agris — — — — pascuis, campis, fœnetis, sylvis, nemoribus, montibus, Alpibus, vallibus, vineis, vinearumque Promonthoriis, aquis, fluviis, Piscinis, Piscaturis, aquarumque decursibus, Mòlendinis, ex eorundem Locis generaliter vero quarumlibet utilitatum et pertinentiarum suarum integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis, ad easdem et idem de Iure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus, sub suis veris metis, et antiquis limitibus existentibus, præmissis qui sicut præfertur Stantibus et se habentibus, memorato Michaeli Daniel ipsiusque Hæredibus et Posteritatibus utriusque Sexus universis, novæ nostræ Donationis Titulo gratiose dedimus, donavimus et contulimus, imo damus, donamus et conferimus, Iure perpetuo irrevocabiliter tenendas, possidendas, pariter et habendas, Salvo Iure alieno, Harum nostrarum

vigore et testimonio Literarum mediante. Quæ tunc in formam Privilegii redigentur dum in specie fuerint reportatæ.

Datum in civitate nostra Kolosvár die decima septima mensis Octobris Anno Domini Millesimo sexcentesimo nono.

Gabriel Princeps (L. S.)

Stephanus Kendi Cancellarius.

Erasmus Ádám Secretarius.

Kiiratott a Daniel Lőrinczné és Daniel Maria közti örökösödési perfolyamban lévő hitelesített másolatból lásd ezen transmissio 81—82-ik lapjain.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

37.

1610. márczius 6.

Almási István Deak és Bogárfalván lakó Lippai András Udvarhelyszékben lakó nemes emberek adják tudtára azoknak, a kiknek illik, hogy Nagyságos és Tekintetes Németi Gergely úr mindazon jobbágyságait kiket Báthori Gábor fejedelemtől Fülében, Bardoczfalván, Száldoboson, Olaszteleken kapott, adja Daniel Mihály urnak «ezt mondván: Rokon emlékezzél meg az én barátságomról».

Datum ex Udvarhely Anno Domini Millesimo sexcentesimo decimo, sexta die Marcii

Nos Judices idem qui supra.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

38.

1610. márcz. 6.

Némethy Gergely, Udvarhelyszék főkapitánya, a Báthory Gábortól kapott s új donatióval is megerősített, Fülében, Bardoczfalván, Száldoboson és Olaszteleken lévő jobbágyságait barátságából vargyasi Daniel Mihálynak adja, egy 1610. márczius 6-án kelt okmány szerint.

Mi kik ez dologban bizonios fogot birak vagiuk ugy mint Almasi Istvan Deak es Bogarfalvan lako lippai Andras udvarhelyszéki nemes emberek Agiuk emlekezeterere mindeneknek az kiknek illik, az mi levelünknek rendibe, hogy az Nagos es Te-

kentetes Nemeti Gergely urunk ő Naga, ki mostan Udvarhelyszéknek feo kapitania, mi előttünk oda szabad akaratia szerent, Vargiason lako Daniel Mihaly uramnak az micsoda es minemü allapottal valo jobbagiokat Bathorigabor Fejedelem urunk ő Felsége Udvarhelyszéken, Fülében, Bardoczfalvan, Szaldoboson Olaszteleken adott volt es Nagak Nemethi Gergely urunknak, melyeket Nemethi Gergely urunk es Naga. kapitany urunk Donatioval statualtotott is volt es minden nemü birodalmat, Igassagat, valamicsoda fundamentummal eo Naga. birta, statutoriaival együtt ugy ada Daniel Mihaly uramnak, ezt mondvan Batron emlekezzel megh az en baratsagomrol mi urunk ő felsege az mily iobbagiokat vargias videkin adot mindenik faluban, tudni illik Phuleben Bardoczfalvan Szaldoboson, Olaszteleken, Neked attam aiandekön minden igassagommal, Mely dologhrol miis attunk fide nostra mediante Pecsetes levelünköt. Datum ex udvarhely. Anno Domini Millesimo sexcentesimo decimo, sexta die Marcy.

Nos Judices idem qui supra.

Correcta

per eundem

(P. H.)

(P. H.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

39.

1610. ápr. 19.

Gabriel Dei gratia Princeps Transylvaniae partium regni Hungariae Dominus, et Siculorum Comes etc.

Egregie fidelis nobis sincere dilecte. Salutem et gratiam nostram.

Zekely Udvarhelyen lakozó hiveink talalanak meg minket alázatos könyörgésök által, jelentvén, hogy abban az városban Pápás templom volna, kit mind ekkoraig is azok birtak, s mivel hogy a pápás pap elszökött. Hadjuk azért es serio parancsoljuk is kegyelmednek mindjára ez levelünk látta, az mi Religionkon való Egyházi keresztén rendeknek bocsássa kezekhez, és az mi oly bálványozó oltár, kép, és egyéb féle az templomban volna,

mind kihányattassanak. Secus non facturus. Datum in civitate nostra Alba Julia, die 19 April. Anno 1610.

Gabriel princeps.

Czím: Egregio Michaeli Daniel, Vice Capitaneo Sedis Siculicalis Udvarhely etc. Fideli nobis sincere dilecto.

Bonis levelek közül a vargyasi Daniel család levéltárában.

40. 1610. május 13.

Jobbagyalvi Totth Balázs (a többi név helye kiszakadt) 1610. május 13-án kelt előterjesztésekben jelentik a fejedelemlennek, hogy a vargyasi Daniel Péter által előmutatott parancsolatja értelmében felszólították Csikfalván lakó Bakó Imrét Daniel Péter két jobbágjának, Benedek más néven Biró Jánosnak és Bakó Demeternek kiadására, ki azt felelte, hogy ha meggyőződik, miszerint nevezett jobbágyok a Daniel Péteré voltak, kiadja őket; de ezt megelőzőleg «szembe akar lenni Daniel Péterrel». Miért is Bakó Imrét nyolczadnapra elégséges okadás végett a fejedelem elé idézték.

Serenissime Princeps et Domine Domine nobis gratiosissime.

Post Servitiorum nostrorum fidelium in gratiam Serenitatis vestrae humilimam nostri oblationem et subiectionem.

Azt akarok felsegednek ertesere adni, hoza mij nekünk az Vitezleo Vargyason lako Daniel Peter felseged Parancziolattyatt Anno Praesenti 1610 die 11 May: melyben my nekunk teob hivey keozeott felseged Parancziolt, hogy az Vitezleo Csykfalvaban lako Bako Imrehez elmennenk es az megh nevezett Daniel Peternek kett Jobbagytt, Benedek mas neven Biro Janost es Bako Demetertt, kik az elmult haborusagoknak idejen az havas elfeoldi Mihaly Vajdanak Erdely Orszagaban titkon valo berohanasanak utanna az megh nevezet Daniel Peternek feoldereol fejervarmegyeben leveo Rakosrol eo neki hirenelkül es ellenere el Jeottenek volna, es az megh nevezet Bako Imrehnek Marosszekben ugyan Csykfalvaban leveo Szekely Eloreoksegiben szallottak volna es mostan is ot laknanak az Exponensnek nyľvan valo karara, kiket mi altalunk felesegestöl gyermekesteol, es minden Ingho marhajokkal az Orszagh Articulusanak tartasa szerentt kett szaz magyar forint tereh alatt akarna megh keretni megh kerneok, ki ha megh adna iol esylekedne, ha penigh nem felseged eleiben nyolczad napra elegedendeo ok adasra ki hinok.

Bizoniossa teven eoteott ugyan ott hogy eo az megh Irtt terminuson vagy leszen Jelen vagy nem, felseged mindazon által az eleoszamlalt dolgokban az mi az teorvennek rendi az Jelen leveo szemelynek eleo allasara azt csielekedi. Es annak utanna az mÿ illien Intesünknek kihivasunknak, es bizoniossa tevesünknek seriesset az mÿ általunk veghezvitetik felsegednek annak modgya szerentt az megh mondot terminusra hÿtünk szerentt megh vinni, avagy megh Irni mindenkeppen tartozunk. Mÿ azért az felseged Parancziolattyanak engedelmesek leven, az feliül megh Irtt napon az megh nevezet Marosszekben Csykfalvaban lako Bako Imrehez az felseged Parancziolattya tartasa szerentt elementünk es az megh nevezet Daniel Peternek kett Jobbagÿtt Benedek Janost mas neven Biro Janost es Bako Demeterett mostan ugyan az megh mondott Csykfalvaban Bako Imreh szekely Eoreoksegeben lakokat felesegesteol, gyermekesteol es minden Ingho marhajval ket szaz magyar forint tereh alatt megh kertuk. Mely mÿ megh keresünkre Illien valaszt teon hogy eddigh megh nem tutta hogy az az kett mostan eo feolden lako Emberek Daniel Peter Jobbagÿ leottenek legyen, de veghere megien ha eo Jobbagÿ lesznek megh adgÿa, de eo maga is szembe akar Daniel Peterrel lenni. Mely valasz tetele utan mÿ Bako Imreht niolezad napra felseged elebe elegendendö okot adni kihittuk. Bizoniossa teven eoteot ugyan ott, hogy az megh mondot terminuson vagy leszen eo ielen avagy nem, felseged mindaz által az Jelen leveo felnek Instantiaira azt csielekedi az mi az igazsagnak rendi. Et post hæc nos seriem huiusmodi Ammonitionis, Evocationis, Certificationisque nostræ ut per nos fuit expediens terminum ad præfixum suo modo fide nostra mediante modis omnibus rescripsimus. In reliquis eandem — — — — perconservatione huius Regni quam diutissime florere valere desideramus. Datum in Possessione Csykfalva die Decima tertia may Anni prædicti Millesimi sexcentesimali Decimi

Blasius Totth de Jobbagyfalva
(a többi le van szakadva).

Külczim : Serenissimo Domino, Domino Gabrieli Dei gratia Principi Transylvaniæ, partium Regni Hungariæ domino et Siculorum Comiti etc. Domino domino — — — gratiosissimo.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

41.

1610. decz. 14.

Németi Györggy tanácsos és Udvarhelyszék főkapitánya részére történt donatio folytán, melyről az adománylevél a fölterjesztésben szórol szóra közöltetik, az introdukálásra kiküldött biztosok közül, kik között vargyasi Daniel Mihály is említettik, gagyí Pálfi Ferencz és udvarhelyi Horváth Mihály előterjesztést tesznek Báthori Gábor fejedelemnek, hogy a fennemlített Németi Györggyöt és nejét, Kendi Krisztinát a nekik adományozott udv.-szék., szent-királyi, bogárfalvi, farkaslaki, kecsedi, benzédi, kismődi, siklódi, szolokmai, gagyí, tordátfalvi, korondi, parajdi, medeséri, nagy-galambfalvi, szentléleki, tiboldi, ilkei, szenttamási, olaszteleki, száldobosi, bardoczfalvi, fülei és iénlaki birtokokba introdukálták, melynek azonban több helytt és többen névleg: fülei Fosztó Imre, száldobosi Ferenczi Györggy, kecsedi Gálfi István, tiboldi Tiboldi Györggy, korondi Ambrus Gergely, udvarhelyi Benke Ilona, mezei Istvánné, kadácsi Balassi János, málomfalvi Székely János, gagyí Péterfy Mihály, kadácsi Mihály Péter, gagyí László Gergely, kobátfalvi Miklósi Ferencz, fiatfalvi Geréb András, gagyí Miklósi Ferencz, korondi Kovácsi Antal, csehédfalvi Imreh János, kismődi Foris Márton, ugyan kismődi Várallyai Pál, gagyí Pálfi Ferencz, részint az egyes községekben eladományozott birtokok némelyikére, részint a személyekre nézve zálogjog, költsönadás és fövétel alóli megváltás czímén kontradikáltak. Minek következtében nevezett ellenmondók az ellenmondás napjától számított 15-ik napra ő fensége személye elé hivatnak.

Serenissime princeps domine et domine nobis gratiosissime etc. Fidelium obsequiorum nostrorum in favorem, serenitatis Vestrae debitam et humilimam subjectionem. Vestra noverrit serenitas nos literas ejusdem serenitatis Vestrae introductorias pariter et statutorias pro parte et in persona Magnifici domini Georgii Némethi consiliarii serenitatis vestrae ac sedis Siculicalis Udvarhely capitanei confectas et emanatas, nobisque inter alios fideles in ejusdem literis serenitatis Vestrae statutoris nominatim insertis sonantes et directas, summa qua decuit reverentia recepissemus in hæc verba:

Gabriel dei gratia Princeps Transylvaniæ partium regni Hungaria dominus et Siculorum comes etc. Fidelibus nostris, generosisque egregiis et nobilibus Francisco Balassi de Véczke, Andreæ Geréb, Michael Daniel de Vargyas, Joanni Benedekfi, Francisco Pálfi, Michaeli Horvát et Matheo Nagy nobis syncere dilectis, salutem et gratiam nostram. Quamvis iuxta superiorum regnicolarum generalibus in comitiis super huiusmodi

violentiam pignoris titulo, sine ultro aut etiam ob crimen aliquod emenda capitis, libertatem in servitutem et jobbagionatum a quibusvis et in quibuscumque sedibus Siculicalibus subiectis et subjugatis Siculis in rationem fisci nostri reoccupantibus editos articulos fideles nostri Spectabiles et magnifici domini Pancratius Sennyei de Kis Sennye et Joannes Petki de Ders, consiliarii nostri, necnon in Siculiam delegati commissarii, ex commissione nostra diligenter omnia consignaverint nobisque reportaverint et capitaneis confescant . . . commiserint. Attentis tamen et consideratis fidelitate et fidelibus servitiis magnifici domini Georgii Némethi consiliarii nostri ac sedis Siculicalis Udvarhely capitanei fidelis et affinis nobis honorandi, hactenus semper exhibitis et in futurum exhibendis. Totales igitur et integras portiones possessionarias modo prædeclarato in rationem nostram confiscatis in possessionibus Szt. Király, Bogárfalva, Farkaslaka, Kecsed, Benczéd, Kis Mőd, Siklód, Szolokma, Gagy, Tordátfalva, Korond, Parajd, Medesér, Nagy Galambfalva, Szent Lélek, Tibold, Ilke, Szent Tamás, Olasztelek, Száldobos, Bardoczfalva, Füle et Ijenlaka (Enlaka), sic vocatis omnino in prædicta sede Siculicali Udvarhely existentibus habitas. Totum item et omne jus nostrum regium, si quod in præscriptis portionibus possessionariis etiam aliorum qualitercumque existeret et haberet aut eadem et idem nostram ex quibuscumque causis viis modis et rationibus concernerent collationem: Simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet terris videlicet arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, pascuis campis fœnetis, sylvis nemoribus montibus, vallibus, vineis, vinearum que promontoriis, aquis fluviis, piscinis, piscaturis aquarumque decursibus molendinis et eorundem locis, generaliter vero quarumlibet utilitatum et pertinentiarum suarum integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis, ad easdem et idem de jure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus, sub suis veris metis et antiquis limitibus existentibus, exceptis tamen iis jobbagionibus quos violenter subegisse dignoscentur. Iisque sub conditionibus, ut nimirum idem jobbagiones inposter juxta ordinationem in Comitatus factam, in rationem fisci census persolvere in capitalibus sive criminalibus quibusvis negotiis etiam ante hæc patrat

gratiam nostram impetrare, neque quispiam imposterum, sive nobilis, sive primipilus aut cujuscumque conditionis existant, sub pœna quingentorum florenorum hungaricorum quempiam libertinorum aut alterius conditionis siculorum (közbe szúrva) — quovis sub titulo aut prætextu ad jobbagationatum cogere: imo depositis et persolutis suis debitis . . . libere ac prædictos pignoraticos jobbagiones innumeralium? reliquorum libertinorum nostrorum siculicorum remittere debeat — et sit astrictus memorato domino Gregorio Némethi, ac consorti ejus Christinæ Kendi, hæredibusque et posteritatibus ipsorum utriusque sexus universis, vigore aliarum literarum nostrarum donationalium superinde confectarum et emanatarum jure perpetuo et irrevocabiliter salvo jure alieno elementer dederimus, donaverimus, contulerimus. Proinde velimus eosdem in dominium portionum possessionariarum jurisque regii in eisdem loci medio vestri legitime facere introduci. Super quo vobis harum serie committimus et mandamus firmiter, quatenus acceptis præsentibus, statim simul vel duo vestrum sub onere alias in talibus observari ad facies antelatarum possessionum Szent Király, Bogárfalva, Farkaslaka, Recsenyéd, Benczéd, Kismőd, Siklód, Szolokma, Gagy, Tordátfalva, Korond, Parajd, Medesér, Nagy Galambfalva, Szent Lélek, Tiböld, Ilke, Szent Tamás, Olasztelek, Száldobos, Bardoczfalva, Füle et Ijenlaka nuncupatarum consequenterque prænominatarum portionum possessionariarum in eisdem ac supra fata sede Siculicali Udvarhely habitarum vicinis et commetaneis earundem universis in ibi legitime convocatis, et præsentibus accedente, introducatis annotatum Gregorium Némethi et consortem suam Christinam Kendi in dominium earum portionum possessionariarum, jurisque regii in eisdem qualitercumque habitati, statuatisque easdem et idem eisdem hæredibusque et posteritatibus ipsorum atque sexus universis simul cum præcensitis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet. Jure ipsis ex præmissa donatione nostra incumbente perpetuo possidentes si non fuerit contradictum. Contradictores vero si qui fuerint, evocatis eosdem ibidem contra annotatum Gregorium Némethi et consortem suam ad decimum quintum diem, a die hujusmodi contradictionis ipsorum, ex hinc fientes computantes in curiam nostram

..... in præsentiam, rationem contradictionis eorum red-
dituram efficacem. Et post hæc vos seriem hujusmodi introduc-
tionis et statutionis vestræ, simul cum contradictorum et evoca-
torum si qui fuerint, vicinorumque et commetaneorum qui
præmissa statutioni intererunt, nominibus et cognominibus
terminoque assignato prout per vos fuerit expedita, nobis ter-
minum ad præfixum fide vestra mediante referre vel rescribere
modis omnibus debeatis et teneamini. Secus non facturi.
Præsentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in Oppido
nostro Maros Vásárhely die decima quarta mensis decembris,
Anno D. Millesimo sexcentesimo nono.

Nos itaque mandatis serenitatis Vestræ in omnibus ut te-
nemur obedire et satis facere volentes, die decima sexta mensis
januarii in hoc ipso anno domini millesimo sexcentesimo de-
cimo, ad facies præscriptarum portionum possessionariarum
Füle, Bardoczfalva, Száldobos et Olasztelek, vicinis et comme-
taneis earundem universis inibi legitime convocatis et præsen-
tibus accedentes, signanter vero Stephano Varga iudice, Stephano
Simon libertinis, Georgio Rápóti pedite, pixidario serenitatis
Vestræ in Füle, Valentino Gáspár iudice, Georgio Juan, Ste-
phano Gaspar libertinis in Bardoczfalva, Stephano et Petro
Barta primipilis, Gregorio Márton libertino in Olasztelek, Petro
Pál iudice, Mattheo Valali libertinis, Joanne Barbát, Gregorio
Ferencz primipilis in Száldobos Petro Sós primipilo Davide
Nagy iudice, Joanne Literato alias Farkas libertinis in Vargyas,
Antonio György iudice, Casparo Péter, Lucæ similiter Péter pe-
ditibus pixidariis in Herman. Item hinc transeundo accessimus
ad possessionem Nagy Galambfalva, consequenterque portionem
possessionariam in eadem possessione existentes, die vigesima
januarii Laurentio Elekes iudice, Ezsaia et Petro Nagy, Georgio
Demjén libertinis, Francisco Mihály primipilo in eadem Nagy
Galambfalva. Blasio Szabó iudice Joanne Fulo, Michaele Hegyi
libertinis in Magyarós Stephano Kovácsi primipilo in Vágás,
Luca Magyar iudice, Georgio Kerestély libertinis, Laurentio
pedite pixidario in Kis Galambfalva. Hinc Nagy eadem vigesima
januarii Michaele Ferencz iudice, Volfgango Las, Petro Domo-
kos, Daniele Marton, Joanne Osvát primipilis, Petro Miklós
jobbagione nobilis Francisci Pálfi in eadem Nagy, Andrea Ti-

boldi primipilo, Joanne Nagy cive, Michaelae Szász jobbagionibus nobilis Francisci Molnos in Andrásfalva. Georgio Váralyai, Nicolao Osvát primipilis, Joanne Szederjesi jobbagione nobilis Joannis Osvát in Kis Kede, Valentino Török primipilo in Nagy Kede. Hinc Énlaka (Ijenlaka) vigesima prima januarii Georgio et Paulo Vinceze peditibus pixidariis, Andrea similiter Vinceze libertino in eadem Ijenlaka, Andrea Sebe judice, Paulo Miklósi primipilo, Benedicto Vas pedite pixidario in Martonos. Hinc Tordátfalva et Medesér eodem die Francisco Benezér primipilo, altero Francisco Kádár judice, Sigismundo Gergelyfi libertinis in Medesér, Blasio Pósa judice, Joanne Nagy altero Joanne Kis peditibus pixidariis in Tordátfalva. Hinc Siklód vigesima secunda januarii Stephano Kelemen judice, altero Stephano Bakó, Nicolao Balás, Stephano Kis primipilis in eadem Siklód. Hinc Küsmöd Martino Foris, Paulo Várallyai primipilis, Michaelae Elekes, Georgio Santa libertinis, Stephano Kelenfi pedite pixidario in eadem Küsmöd, Petro Lukácsi judice, Stephano Gedő primipilo, Nicolao Hannagy (Hadnagy) libertino in Etéd. Hinc Szolokma Emerico Jakab judice, Jacobo Czyok libertinis, Petro Szász pedite pixidario in eadem Szolokma. Hinc Korond vigesima tertia januarii, Valentino Gáspár judice, Gregorio Molnos libertinis, Francisco Sükei, Joanne Fábian altero Joanne Ambry primipilis in eadem Korond Valentino Illyés judice in Pálfalva, Joanne Lázár Daniele Kovácsy, Joanne Fodor primipilis in Atyha. Hinc Parajd Demetrio Illyés judice, Gregorio Bonis Joanne Nagy salicidis in eadem Parajd. Mattheo Illyés primipilo, Stephano Szász salicidis in Sófalva. Hinc Kobátfalva vigesima quarta januarii Blasio Veres judice, Andrea Bakó primipilo, Simone Barrabás libertinis in eadem Kobátfalva, Joanne Miklósfalvi judice, Francisco et Ambrosio Gergely primipilis in Tarcsafalva. Hinc Kádács Andrea Pálfi judice, Petro Mihály, Georgio Lemjén, Stephano Csenker primipilis in eadem Kádács. Hinc Benczéd in eodem die Paulo Benczédi judice, Daniele Boldizsár jobbagione nobilis Francisci Pálfi, Joanne Daniel jobbagione nobilis Stephani Gálfi in eadem Benczéd. Stephano Kovácsy libertino, Petro Nagy primipilo, Thoma Varga pedite pixidario in Szent Mihály, Joanne Miklós judice, Francisco et Ambrosio Gergely primipilis in Tarcsafalva, Georgio Ambrus judice, Eme-

rico Miklós libertinis in Csehédfalva. Hinc Szent Lélek Joanne Bartha judice, Valentino Hegyi, Mattheo Eötvös primipilis in eadem Szent Lélek. Hinc Kecsed Stephano Gálfi nobile, Luka Elekes, Georgio Barrabás libertinis in eadem Kecsed, Joanne Kisfaludi primipilo in Kisfalud. Hinc Farkaslaka Joanne Magyar judice altero Joanne László primipilo in eadem Farkaslaka. Hinc Bogárfalva Luca Miklós judice, Francisco Biró primipilo, Stephano György libertino in eadem Bogárfalva, Andrea Hannagy judice, Francisco et Gregorio similiter Hannagy primipilis in Malomfalva. Hinc Szent Király eodem die Mattheo Ferencz judice, Joanne Benedek libertinis Alberto Benedek primipilo in Oroszhegy, Gregorio Bodó primipilo, Gregorio Pál pedite pixidario in eadem Szent Király. Hinc Tibóld et Szent Tamás vigesima quinta januarii Georgio Tibóldi primipilo Matthia Pál judice, Laurentio András libertinis in eadem Tibóld, Antonio Csender judice, Joanne Demén libertinis, Gregorio Csender primipilo in Szent Tamás. Francisco Fodor judice, Michaelae Balassi altero Michaelae Fancsali, Gregorio Szász libertinis in Ilke. Et juxta tenorem et continentiam præactarum literarum introductoriarum et statutoriarum Serenitatis Vestrae præfatum dominum Gregorium Némethi et consortem suam dominam Christinam Kendi in dominium dictarum portionum possessionariarum jurisque regii in eisdem possessionibus Szent Király, Bogárfalva, Farkaslaka, Kecsed, Benczéd, Kismőd, Siklód, Szolokma, Gagy, Tordátfalva, Korond, Parajd, Medesér, Nagy Galambfalva, Szent Lélek, Tibold Ülke, Szent Tamás, Olasztelek, Száldobos, Bardoczfalva, Füle et Jenlaka, sic vocatis omnino in prædicta sede Siculicali Udvarhely existenti habitis, aut eadem et idem ex quibuscumque causis viis, modis et rationibus serenitatis Vestrae concernerent collationem Simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibusbet ad eadem de jure et ab antiquo spectant . . . et pertinere debent . . . sub suis veris metis et antiquis limitibus existentibus, exceptis tamen conditionibus in literis serenitatis Vestrae denominatis eisdem ipsorumque heredibus et posteritatibus utriusque sexus universis jure perpetuo ex præmissa nova donatione serenitatis Vestrae possidentes statuissimus et reliquissimus mox et in continen . . . eadem prima die stationis nostrae agilis Emericus

Fosztó de Füle, primipilus Petro Szennyes personæ uxoris et liberis simul cum hæreditatibus. Item Ursulæ Sánta fœmine de Füle domui hæreditatibus et omnibus pertinentiis; item Joanni Kopács de Bardoczfalva simili modo contradixit. Item quarta die statutionis nostræ prænotate nobilis Georgius Ferenczy de Száldobos, Petro Bartalus domui hæreditatibus cum omnibus pertinentiis de eadem Száldobos personaliter contradixit. Eodem die idem Georgius Ferenczi in persona nobilis Joannis Bardocz de Futásfalva in sede Siculicali Kizdi commorantis hæreditati Bardocz öröksége vocatæ in possessione Bardoczfalva existenti, quam quidem incolit quidam Valentinus Kis, Valentino tamen Kis excluso contradictionis velamine obviavit. Item quinta die statutiõnis prænotatæ nobilis Stephanus Gálfi de Kecsed in persona nobilis dominæ Elisabethæ Jánosi consortis suæ, Caspari Kis una cum domo in qua ad bene placitum suum commorantes gratiam permisit. Item Valentino Kis solum personæ in possessione Bardoczfalva commorantis et existentis contradixit. Item eadem die Agilis Georgius Tibóldi de eadem Tibóld, Valentino Varga de Ülke et Andreæ Köpöczi de Szent Tamás contradictionis velamine obviavit. Item octava die statutionis agilis Martino Foris de Kismőd primipilus unæ domus in possessione Siklód quam nunc incolit Gregorius cognomine Kupás, cum omnibus hæreditatibus ad eadem pertinentiis ad pignoris usque titulum contradixit. Item agilis Gregorius Ambrus de Korond primipilus eodem die domui Ravasz Tamás háza vocatæ in eadem possessione Korond existentis una cum hæreditatibus ad eandem pertinentibus similiter ad pignoris usque titulum contradixit. Item eodem die nobilis domina Helena Benke consors nobilis Stephani Mezei de Udvarhely in scriptis per dictum maritum suum Staphanum Mezei contradictionem suam tali tenore præsentavit: Contradicálok én az háznak, melyet Orbán János házának hínak, Gagyban levőnek, mert az énnekem nemes házam, hozzá tartozandó örökségivel egyetemben. Item eodem die Joannes Balassi nunc in possessione Kadács commorantes personæ suæ, et in persona Annæ Istvánfi consortis suæ, omnibus paternis bonis et hæreditatibus in eadem possessione Kadácsi contradixit. Eodem die agilis Johannes Székely de Malom-

falva primipilus contradictionem suam in scriptis hoc modo præsentedavit: mondok ellene szent királyi Szondi Istvánnak, mert fejét váltottuk haláltól meg; Nagy Jánosnak azon képpen, Miklós Péternek, Sima Tamásnak és Ferencznek azokáért, hogy kötték magokat éhségekben, Vékás István csak kölesön kért pénzt; ezeknek pénzem megadásáig contradicálok. Item nona die statutionis prænótatae agilis Michael Péterfi de Gagy primipilus similiter exhibuit contradictionem suam hoc modo: Én Péterfi Mihály gagy, contradicálok az gagy Orbán János házának, örökségének, melyet most birt gagy Miklósi Ferencz, udvarhelyi Mezei Istvánné Benke Ilona asszony adományából. Eodem die agilis Petrus Mihály de Kadács primipilus az Kadácsi néhai Istvánfi Tamás házának, örökségének úgy mint nemes háznak pénzen más földdel örökséggel vettnek, melyben most lakik, Balassi János lakott contradicál, de Balassi Jánosnak személyének nem contradicál. Item decima die statutionis agilis Gregorius László? de Gagy primipilus in persona consortis suae Catharinæ Thomae Kis filio Andreæ Kis personæ contradixit. Item undecima die statutionis prænótatae, agilis similiter Franciscus Miklósi de Kobátfalva, Petro Elekes et relictæ Danielis Péter, ad pignoris usque titulum contradixit, aliter personis non. Item duodecimo die egregius Andreas Geréb de Fiaťfalva, Gregorio Kupás in possessione Siklód commoranti tanquam colono contradictionis velamine obviavit. Item agilis Franciscus Miklósi de Gagy primipilus az Orbán János házának örökségének Gagyban és az maga udvarában lakó sellyériben mint nemes örökségében afelett az falun több házaiban, örökségiben az mint iktatták mindeneknek contradicál. Az sellyéreknek pedig némelyiknek személyeknek is, némelyiknek pedig pénzeig, úgy mint kiknek éhségekben adott, személyeknek különben nem, melyeket exponal tempore. Item decima quarta die statutionis prænótatae agilis Antonius Kovácsi de Korond primipilus Farkaslakán lakó Nagy Mátyásnak személyének, házának örökségének pénzeig contradicál. Eodem die agilis Joannes Imreh de Cseherdfalva primipilus in persona nobilis Alberti Tarcsafalvi de Szent Mihály, Martino Fábián de Kecséd personæ et omnibus hæreditatibus contradixit. Eodem de Kismódi Foris Márton primipilus

az Bereczki Péter házának örökségének, melyben most Gyepesi János lakik; zálogjaig úgy mint hat forintig contradicál az mely ház ugyan Kismődön vagyon, de Gyepesi Jánosnak személyének nem contradical. Eodem die agilis Paulus Várallyai de Kismőd primipilus contradical annak az örökségnek, melyet éhségében adott volt neki Mat ugyan Kismődön pénzéig. Item annak az *üles* helynek melyet Lukácsy Simontól, Lukácsy Jánostól, Lukácsy Mártától és Lukácsy Annostól (?) vött, erdejével, mezejével. Eodem die nobilis Franciscus Pálfi de Gagy, talem contradictionis signaturam curat: ha mit az jószágában mind kün és ben, vagy jobbágyát iktatták, volna jus regiumnak neve alatt Gagyban, Tordátfalván Benczédben és Korondon. Quos quidem Emericum Fosztó et Georgium Ferenczi personaliter, Joannem vero Bardocz medio prædictis Georgii Ferenczi, Elisabetham vero Jánosi medio prænotati mariti sui Stephani Gálfi, Georgium Tibóldi personaliter, Martinum Fóris de utrisque, Gregorium Ambrus personaliter, Helenam Benke medio præfati mariti sui Stephani Mezei, Joannem Balassi personaliter, Annam vero Istvánfi consortem ejus medio ejusdem. Joannem Székely et Michaellem Péterfi, Item Petrum Mihály personaliter. Catharinam Sas medio prænotati mariti sui Gregorii Lázár, Franciscum Miklósi et Andream Geréb. Item alterum Franciscum Miklósi, Antonium quoque Kovácsi personaliter, Albertum Tarcasfalvi medio Joannis Imreh, Martinum Fóris et Paulum Várallyai. Item Franciscum Pálfi personaliter ad decimum quintum diem, a die contradictiones eorum computan rationem contradictionis eorum redditurum efficacem, Serenitatis Vestre evocavimus in præsentiam. Cujus quidem introductionis et statutionis nostræ seriem pro ut per nos est expedita in faciebus earundem portionum possessioniariarum continuam moram facientes simul cum contradictorum vicinorum et cometaneorum qui præmissæ introductioni et statutioni interfuerunt, nominibus et cognominibus, terminoque assignatis serenitati vestre inducentis, fide nostra mediante sub sigillis nostris duximus Quam Deus optimus maximus, diu feliciterque conservare dignetur.

Datum in possessione Gagy die decima Sexta introductionis

et statutionis nostræ, anno domini Millesimo sexcentesimo decimo.

Serenitatis ejusdem Vestræ, humiles perpetuique servitores
Franciscus Pálfi de Gagy,
Correcta. Michael Horvát de Udvarhely,
In sede Udvarhely commorantes nobiles.

Kegyelmes uram, Gagyban az egy faluban velünk volt Nagy Máthé de Alsó Boldogasszonyfalván (!)

Külczim: Serenissimo principi domino et domino Gabrieli dei gratia Transsylvaniæ principi, partium regni Hungariæ domino et Sieulorum comiti etc. Domino nobis gratiosissimo.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

42.

1612. jul. 8.

Daniel Mihály 1612 jul 8-a a keokeosi várban (Datum ad castris ad Keokeos) Fjattfalvy Gereb András és Bogárfalvi Lippay Andras nemes emberek által aláírt eredeti okmány szerent ad cserében Nagos Nemethj Gergely Udvarhelyszék feő Capitanianak Derzsben több jobágyot és földeket és kap Vargias vidéken Füleben, Bardoczon, Száldoboson Olaszteleken jobagyokat

Reg. 731. fasc. II. No 9.

1612. jul. 8.

Fjattfalvi Geréb András és bogárfalvi Lippay András által 1612. július 8-án kiállított csereszerződés szerint ngs. Némethy Gergely, Udvarhelyszék főkapitánya a Füleben, Bardoczfalván, Száldoboson és Olaszteleken lévő jobbágysáit vitélő vargyasi Daniel Mihálynak adja, ki viszont ezekért cserébe adá Némethy Gergelynek Derzsben lakó Menyhárt Balás nevű jobbágyát és azon szántóföldeket, melyek a derzsi határban vannak, de oly kikötés mellett, hogy mind a jobbágy, mind pedig a föld Némethy G. halála után visszaszálljon Daniel Mihályra és maradékaira.

Mi Andras Gereb Fjattfalvy Lippay Andras Bogarfalvy Udvarhelyszékben lakozó nemes emberek, Aggyuk emlékezetre mindeneknek az kiknek illik ez jelen valo levelünknek rendiben hogy az mostani 1612 esztendőben die 8. mensis Julii mi

előttünk jelen lévén egy felől az nagos. Nymethy Gergely Udvarhelyszeknek fő kapitánya más felől az vitézlő Daniel Mihály Vargiason lakozó, és mi előttünk szabad és jó akaratjok szerint tőnek ilyen cserét végezést és alkalmat hogy az mely rész confiscalt jobbagy voltak Vargias vidékén Nymethy uramnak ugyanint Fülében, Bardoczfalván, Zaldoboson, Olaszteleken, mindazokat adá Daniel Mihály uramnak minden hozza tartozandó hasznaival akár mi névvel neveztessek iure perpetuo et irrevocabiliter cserében, kiért ada viszont Daniel Mihály egy Menhart Balázs nevű jobbagyot, ki Dersben lakik ahoz bizonyos szántóföldeket kik dersi határban vannak ezt hozza tévén hogy az mely darab földé zalagon volt Petky Jánosnak Korhan loka nevű helyben az is Nemethy Gergelynél legyen, de azok mind a jobbagy, mind az megnevezett föld, kiket Daniel Mihály oda ada, ha Nymethy Gergelynek holta történnék ismég Daniel Mihályra és maradékira visszaszálljanak, és birhassák mint sajátjokat az miképpen hogy mi előttünk az felyül megírt mód szerint cserélnek, és egyik az másiknak kezében ereszték kinek bizonságára és erősségére adtuk ez mi pecsétés levelünket kezünk írásával megerősített hitünk szerint. Datum in castris ad kökös positis, Anno et die prænotato.

Idem qui supra

Andreas Gereb
(P. H.)

Andreas Lippai
(P. H.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

43.

1613. jan. 10.

Felső-boldogasszonyfalvi Jánosi István az 1613. évben kelt kötelezvény szerint magának és Fejérmegyében meg Udvarhelyszékben lévő jószágainak gyámjával kéri fel és nyeri meg Daniel Mihályt, ki azt elvállalván, kötelezi magát, hogy ha gyámfiának és az ő jószágainak nem lenne hű gyámolója, vagy ha az érett korra jutván, birtokait kezéhez nem adná, kétszáz arany forinton marasztaltassék el; viszont emnyi összeg fizetésére kötelezé magát Jánosi István is Daniel Mihály részére, ha ezen kötelezvényt felbontaná.

Anno Domini 1613 esztendőben ugymint Januáriusnak tizedik napján Pál Remete napján, jöve mi előnkben az Bódógh Asszonyfalvi Jánosi István, mely Bodogh Asszony falva vagon

Odvarhely székben ; Tön mi előttünk ilyen vallást, maga jó akaratjából, szabad akaratja szerent ; vallá Daniel Mihály uramot az Vargyason lakozandót Odvarhelyszékit, tutorul magának s jószágának, mindenütt való jószágának, Fejérvármegyében, Odvarhelyszékben, valahol jóságá vagyon mindenütt való jószágának ; Ilyen conditioval hogy ha ő azt meg nem állaná, és valami okból megrevocalná két száz arany forinton maradjon Jánosi István. Daniel Mihály uram is arra köté magát, hogy ha ő is módja szerént, mind maga személyének s mind josznak nem tutorkodnék ugy az mint kívántatnék s mind magának s mind jószágának, ő is két száz arany forinton Daniel Mihály uram is rajta maradjon. Ezt hozzá tévén, hogy valamikor Jánosi Istvánnak magának való esze és elméje leszen, az jóságot Daniel Mihály uram is minden perpatvar nélkül kezéhez bocsássa azon két száz arany forint kötel alatt ; Ezt is hozzá tévén, hogy ha ezt az vallást, végezést meg nem állaná, az két száz arany forintig jószágából is igazat vehessen, az meg nem álló félen, az megálló fél, ezen levélnek ereivel. Irattuk mi Birák Vargyason Odvarhelyszékben, az felül megirt esztendőben és napon.

Mű Birák ez dologban, Sos Péter, Máthé István nemes emberek Vargyasiak és Foszto Mathe Fülei nemes ember Odvarhely szekiek ; Ezeket a felül megirt dolgokat és végezéseket mi hitünk szerent irattuk, melyeket mi feljel megirt Birák pecsétünkkel meg is erősítettünk.

(P. H.)

(P. H.)

(P. H.)

44.

1613. jan. 13.

Előterjesztés 27 tanunak 1613. évben történt kihallgatásáról, kik nagy részben azt vallják, hogy a «Csudaló» kö háborus időben menhelyül szolgált a vargyasiaknak, és a kö alja mezőn termett fű használatáért az almásiaktól nem háborgattak.

Illustrissime ac serenissime Domine Domine Princeps nobis elementissime obsequiorum nostrorum paratam semper commendationem.

Jelentjük azt felségednek mint kegyelmes urunknak hogy hozák mi nekünk az felséged mandatumát az Vargyasi Daniel Péter és Daniei Mihaly az több vargyasiakkal együtt vargyasfalva képeben. Anno 1613 die 13 mensis Januarii, melyben fel-

séged parancsolja hogy valahova minket azzal intenének és hinának elmennénk

Mi is azért eljöttünk és elmentünk az vargyasi udvarhelyszéki határba melyet kő alja mezőnek hinak és valakiket mi előnkbe hittak azokat megfeleltük és az előnkbe adott kérdés szerint az mi hitünk szerint megkérdezvén feleletöket igazán fogytakozás nélkül megirattuk melyek így következnek.

1. Testis. Franciscus Bodocs de sepsi Baczon pixidarius juratus et fassus. Hallottam az atyámtól és az régi emberektől, hogy Csudalo kő az vargyasiaknak háboruság idején futó helyök volt és soha senki az kő alja mezőbeli fűért nem háborgatta.

2. Testis. Johannes Ferencz de Száldobos sedis Udvarhely primipilus juratus. Tudom azt hogy az ellenség elől mikor Csudalo kőbe futtunk az vargyasiakkal én is velek voltam az kő alja mezőbeli fűvet mind mi mind az vargyasiak szabadon étettük, de soha sem minket sem az vargyasiakat nem háborgatták az fűért. Azt is tudom hogy mikor Kornis Mihály birja vala akkor is megétettük az kő alja mezőből fűvet de soha ő sem ellenzette az futó embereket rólla. Sum annorum 75.

3. Testis. Andreas Marko de Bibarczfalva Sedis Udvarhely primipilus juratus. Én Vargyason mikor laktam, akkor a kő alja mezőben eleget jártam de soha senki almási ember nem háborgatott: az mikor az vargyasiak a kőbe futtak soha nem tudom hogy háborgatták volna az kő alja mezőbeli fűért.

4. Testis. Tomas Tugias de Olasztelek Sedis Udvarhely libertinus juratus. Tudom hogy futás idején az vargyasiak Csudalo kőbe futtak és az kő alja mezőből fűért senki sem háborgatta őket még az atyám idejében is. Annorum 60.

5. Testis. Emericus Fosztó de Füle Sedis Udvarhely primipilus juratus. Tudom azt hogy futás idején csudalo kőbe futtak az vargyasiak, de én nem hallottam, hogy az oda futásért valaki valaki ellenzette volna őket.

6. Testis. Johannes Demeter demeter de Száldobos primipilus Sedis Udvarhely juratus et fassus. Tudom azt hogy háboruság idején az vargyasiak az Csudalo kőbe futtak és a kő alja mezőből fűért soha az vargyasiakat sem egyebütt valokat nem háborgatták István diak ideig senki, hanem most István diak az almási. Sum annorum 60.

8. Testis. Stephannus Simon de Füle Sedis Udvarhely libertinus juratus ita fatetur sicut Joannes Demeter. Annorum 50.

9. Testis. Clemens Marton de Olasztelek Sedis Udvarhely libertinus juratus. Én háborúság idején az vargyasiakkal együtt sokszor voltam az Csudalo köben de soha az kő alja mezőbeli füért senki nem háborgatta: sem nem ellenzette senki hogy meg ne étessek hanem most István diak. Annorum 50.

10. Testis. Emericus Kelemen de Olasztelek pixidarius Sedis Udvarhely juratus ita fatetur in omnibus sicut octavus. Annor. 55.

11. Testis. Tomas Borbát primipilus et decimus primus Georgius Kolumbon pixidarius de Olasztelek Sedis Udvarhely jurati ita fatentur in omnibus sicut Clemens Márton.

12. Testis. Petrus Miklós de Sedis Udvarhely Colo. Francisci Kornis juratus. Én soha nem tudom hogy az vargyasiakat az kő alja mezőbeli füért háborgatták volna futás idején. Sum annorum 75.

13. Testis. Johannes Apáczai pastor ecclesiæ Nagyajtaiensis juratus. Ép mikor Székely Mózes megverék akkor vargyasi prædicator valék akkor a kő alja mezőn voltunk a vargyasi szeke-
rekkel és senki érte nem háborgatott.

14. Testis. Petrus Benkő de Okland Sedis Udvarhely juratus. Tudom hogy az vargyasiak Csudalo kőbe futtak háborúság idején, de az kő alja mezőbeli füért senki nem háborgatta István diák ideéig. Annorum 70.

15. Testis. Lucas Szolga de Oklánd primipilus Sedis Udvarhely juratus ita fatetur sicut decimus quartus. Annorum 50.

16. Testis. Stephanus Elekes de Okland Colonus Francisci Kornis juratus. Én Báthori István kapitánságától fogva valo dolgra emlekezem Kornis Farkas birája voltam tizenhárom esztendeig sokszor takartattam meg de soha ez előtt sem az Kornis uram sem senki nem háborgatta az vargyasiakat az kő alja mezőbeli füért háborúság idején, akkor Kornis Farkasé vala kő alja mező. Annorum 50.

17. Testis. Tomas Antal de Újfalu Sedis Udvarhely pixidarius juratus ita fatetur sicut Petrus Benkő. Annorum 75.

18. Testis. Matheus Kálmán de Oklánd pixidarius Sedis Udvarhely juratus fatetur sicut Petrus Benkő et Thomas Antal. Annor. 50.

19. Testis. Andreas Kovács de Almás Sedis Udvarhely primipilus juratus. Tudom azt, hogy háboruság idején az vargyasiak Csudalo köbe futtak de én az Mihály vajda kijövése előtt nem tudok futást, az után tudom hogy oda futtak, de én nem tudom hogy senki háborgatta volna az vargyasiakat sem az oda futásért sem az kő alja mezőbeli füért István diákig.

20. Testis. Andreas Márton de Almás primipilus Sedis Udvarhely juratus ita fatetur sicut Andreas Kovács.

21. Testis. Petrus Benedek de Almás primipilus Sedis Udvarhely juratus ita fatetur sicut Andreas Kovács et Andreas Márton. Annorum 45.

22. Testis. Antonius Benedek de Oklánd pixidarius Sedis Udvarhely juratus. Én Vargyason is laktam Almáson is laktam, tudom hogy háboruság idején az vargyasiak Csudalo köbe futtak és az marhájok az kő alja mezőn szabadon járt de senki almási István diak ideig nem háborgatta az vargyasiakat sem kárt nem keresett rajtok. Annorum 70.

23. Testis. Andreas Imreh de Almás Sedis Udvarhely pixidarius juratus ita fatetur sicut Andreas Kovács de Almás. Annorum 60.

24. Testis. Balthasar Kovács de Almás libertinus juratus ita fatetur sicut Andreas Kovács.

25. Testis. Petrus Szász de Almás juratus ita fatetur sicut ceteri de Almás. Annorum 50.

26. Testis. Bernardus Rigo de Almas libertinus juratus et fatetur sicut ceteri de Almás. Annorum 60.

27. Testis. Michael Szöcs de Almás Sedis Udvarhely libertinus juratus ita fatetur sicut ceteri de Almas. Annorum 50. Datum anno et die præscripto.

Felségednek alázatos hivei ajánljuk szolgálatunkat mint kegyelmes urunknak:

Füléből Foszto Bálint
Barta Péter Olasztelek
Kis Baczoni Benedek keresztes
Udvarhelyszékiek lófő személyek
és Sepsi széki Péter
Balas ugyan lófő személy.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

45.

1614. jun. 12.

Néhány székelyföldi felhívja Báthory Andrást, hogy testvére halálát bosszulja meg. Az árulók közt emlegetvén Daniél Mihályt is.

Anno domini 1614 junii die 12. Vaarhalli nas (!) scripta.

Csodálkozunk mü Háromszéken lakszandók minden rendek kik vagyunk mind nagy és kicsiny és azok is, akik nem ismerték, sem nem látták az nagyságod szerelmes bátyját, az szegény Báthori Gábort, minden rendek siratják és ohajtják, még az leányasszony népek és gyermekek, nam elfeledkezett ngod az bátyád haláláról mintha ugyan nem atyádfia lött volna, avagy munekünk ha nem volna igaz hitünk, talán háládatlannak állit ngod münköt mind fejenként, azt tudja ngod, hogy mi elfeledkeztünk volna az Báthory Gábor számtalan müvelünk tett jóvoltarul. Érnök isten nekök azt ne adja, hogy elfelejtsük az mi hozzánk való kegyelmességét, münekünk mindjájunknak örök siralom az ő felsége keserves halála, büntesse meg az isten az más világon az árulókat, mint Lucipernek fattyait. Emlékezzék rea ngod igen jól, mikor Brasso elárulá urunkat és az förenden való uraim, kiket meg is irok benne az latrában mi Háromszékiek elhattuk házunkat, feleségünket, gyermekünket az havason az ellenségnek ránk tartott torkában veszni, nem gondoltunk semmi kárunkkal, mind fejenkent felköltönk, hadba gyültünk az mint mi töllünk tellett, Báthori Gábor mellé mentünk, Szebenbe megmutattuk a hűséget nekie mint kegyelmes urunknak, kit mi töllünk igen jó néven vött ő felsége, tisztességünk is igen nagy vala ő felségénél, meddig éle ez világon. Oh mely nagy csudánk ez nekünk, hogy édes hazádot, édes országunkat távol idegen országból nézed, mü is csak sohajtjuk ngodat mint kegyelmes urunkat, inkább elhisszük azt, hogy az ngod szüve kemény töc (így : tök) lött, hogy meg nem akar emlékezni rollunk valaha meg egyszeren, az vitéz Báthoriak jó hírét jó nevét ne gyalázza ngod, mert immár nincs több ngodnál, mü mindnyájan azt állitanók magunkban, hogy a bátyád nyomát követnéd mindenben boldogul.

Mikoron kijövének az oláh vajdák az pogánokkal az Havason Magyar Oglival az pasával mi Háromszékiek készek valánk

megvívni vele, de megtartottanak az nagy árulók úgy mint árulók: Jött ment az Bethlen levele az nemes uraimhoz mind addiglan mesterkedének, miglen véget érék az szigyn urunknak Ha az jo Isten behozná ngodat az romlott szegin Erdélyországban megtudnók mondani ngodnak az árulókat; fő árulók ezek mind: Göröfi János, ő utánna Simon deák, Balassi Ferencz, Kornis Ferencz, Bethlen Farkas, Daniel Mihály, Beld Kelemen, Micko György Micko Ferencz Mickes Sigmond, Toldalaky Mihály, Csoma György Kálnoky János, Damokos István, Bernad Ferencz, Nagy István, Donat János ugyan nagy, Gyótó Miklós, Mihacz András, Kun István ugyan rutul szitta az szegyen urunkot, Segitse rá az isten nagyságodat, hogy állhasson boszut az árulókon. Halljad immár az jámbor hivednek is neveket: Kússebb Mátyus János hadnagy, vice hadnagya Mártonosi Nagy Gergely, Birthan Balint vice hadnagy, Hady Mihály hadnagy Bornád Benedek, Csüvös Janos vitéz, Cziie Péter Pál miklós Mihály, Vajda János, Gál János Arros Imre, Czudör Gáspár, Szögön István Koris (?) Gergely, Mártonosi Nagy Mihály Hady György Bertalan Péter. — Isten ő szent felsége az ő áldott szent fia az kristus Jézus úgy segéljen, úgy adja jó szerencsénket örök üdvösségünket, megláthatnunk az örök életet, hogy igaz szolgálid vagyunk, noha távol vagy mi töllünk, csak halhatnók azt, hogy készen vagy minden érődvel közelebb jön-nél, mü is megmutatnok hüséges voltunkot

Ez levelünk adassék az Báthory Andrásnak mü nekünk kegyelmes urunknak, a valahol feltalálják ő nagyságát — Az levélvivő emberünknek viseld gondját, mert nem szabad Erdélyben lakni Bethlen Gábor ideiben, — legyen gondja nagyságodnak nyavolyás atyánkfiára.

Ez levelünk költ Készdi-Vásárhelt, Kisaszszonyhavában 1614.

Jegyzet: A levél kezdetleges írással egy nyitott ivnek belső két lapját átírva foglalja el. — A levél alsó szegélye be van csipkézve s minden csipke felhajtva egy-egy pecsétet fed, melyek a keltezés sorát érintik.

(Ered. a bécsi titk. államlevéltárban. Hungarica.)

(«Erdélyi Országgyűlési Emlékek» 6-ik kötet 535—537.)

Rákóczy György rendelete Udvarhelyszékhez, melyben biztosítja őket, hogy az ott eddigelé divatozott rendtartást nem akarja megváltoztatni. (A szék t. i. bevádolta D. Mihályt, hogy néhány kevés falubeliekkel a régi szokást megháborítani s valami új usust kíván bevinni.)

Georgius Rakoci dei gratia princeps Transylvaniae partium regni Hungariae Dominus et siculorum comes stb.

Generosi, egregii, et nobiles agiles, fideles nobis dilecti. Salutem ac gram nram.

Hűségtek levelét vévén mit írjon székiek mindenkor emberi emlékezettől fogván, sőt régi protoculumoknak idejektől fogvást való szokása felől, hogy soha több vice capitán és vice királybíró köztök nem lőtt volna, hanem avagy két vice királybíró, avagy egy vice kapitány és más egy vicze királybíró, kik az egész széket igazgatták az fő tisztek után, és törvényeket töttenek szolgáltattnak, s mostan abban Daniel Mihály hívünk akarná az székiek régi szokását, néhány kevés falubeliekkel együtt megháborítani, és valami új usust bevinni és állatni: Holott azért mi senkit régi elejektől maradott szokásában, törvényében rendtartásában meg nem akarunk háborítani, sőt inkább abban mindeneket akárki ellen is megoltalmazni és tartani.

Arraképest az hűségtek eddig való rendtartását is nem akarjuk megváltoztatni, hanem valamint ez előtt való régi jó emlékezetű fejedelmeknek idejekben volt ebbeli rendtartása, az mi időnkben is azt kívánjuk megtartani, s parancsoljuk is kglsen ugy lenni és maradni mindenkor senkinek egyéb gondolkodása ne legyen. Quibus in reliquo gratiose propensi manemus. Datum in nram Szászsebes.

G. Rakoczy m. p.

Külezím: Generosis egr. nobilibus, agilibus supremo judici regio, vice capitaneo, vice item judici regio, cæterisque jur. assessoribus primoribus etiam, at potioribus, primipilis, peditibus, pixidar ac toti univers. nobilium sedis siculicalis Udvarhely. Fidelibus nobis sincere dilectis.

(Eredetije pecséttel lezárva Udvarhelymegye levéltárában: Mandata Princ. ab anno 1615 usque annum 1667. N.ro. 4.)

47.

1616. febr. 21.

Balázsy Ferencz levele Péchy Simonhoz, melyben segítséget kér, minthogy igen «megfogyatkoztak Daniel urammal», s mindennap többet költött 400 osporánál szolgálaira s lovaira.

Magnifice domine etc. Servitiorum etc.

Áldja meg isten stb.

Nagyobb csodám nincs uram énnekem, hogy kegyelmed mostan utólszor semmit énnekem nem ira, holott ő nagysága levelet irtt mostan, örömet érteném azokát ha lehetne. Semmi oly hirt egyebet nem irhatok kegyelmednek, hanem Szkender passa boznai passa és fő szerdár a lengyelek ellen egész kani-zsától fogva az Duna mellől az Fekete tengerig melléje rendeltettek. Ma is úgy beszélgettünk vele, hogy csak tatáron kívül leszen százezer embere, az kazulokra is elegendő hada vagyon; senkitől az császár nem fél. Kegyelmedet az Istenért kérem uram, hogy az portának igen keresse kedvét kegyelmedek; az postának gyakran ide való jövésevel és adománynyal találjuk pedig kedveket. Mü pedig uram igen megfogyatkoztunk Daniel urammal, ha urunk ő nagysága költséget nem küld, mindennap többet költök négyszáz oszporánál szolgálaimra és lovaimra, mely hat magyar forintot teszen. Nem igen sokad magammal vagyok pedig, csak huszonötöd magammal, az mit adnak is, otthon anynyin megvehetnök a mennyivel ide hozatjuk; de immár sem árpát, sem fát nem kezdenek adni, csak szénát is egy nap és egy éjjel huszonöt oszpora éröt megennék egy ló ha neki adnák. A császár lovainak is pénzen vesznek, a mint értem. En uram kegyelmedeknek csak jó akaratját várom. Tartsa meg Isten egészségben kegyelmedet. Datum Constantinapoli di 21 februarii Anno 1616.

M. dnis vestrae

Servitor et pater

Franciscus Balassy mp.

Külczim: Magnifico domino Simoni Péchy de Szent Erzsébet consillario illustrissimi domini principis Transylvaniæ etc. dno. filio observandissimo.

(Eredetiye a m. kir. orsz. ltár. ktári oszt. Act. Thurz. Fasc. 93 ad Num. 33.)

(«Történelmi Társ» 1881. évfolyam 604. lap.)

48.

1616. márcz. 29.

Balázsy Ferencz újabb levele Péchy Simonhoz, melyben Lippa átadását sürgeti s saját s Daniel Mihály uram érdemeinek erős hangsúlyozásával nemcsak a régi sallárium megküldését kéri, hanem annak a megtöbbitését is.

Magnificie domine etc. Az uristen stb.

Az kegyelmed levelét énnekem megadá az magam szolgája, kiből mit írjon kegyelmed, bőségesen megértettem. Azért uram azmi a Lippa dolgát nézi, hogy az mint valóban két tűz között égünk, mesterség kell hozzá, mint maradassunk meg az miatt, az uram ugyan úgy vagyon, az mint kegyelmed írja, de az mint ezelőtt is sok uttal immár megirtuk, mind elmentünk arról késő bizony csak megemliteni is azt, hanem kételen, ha Erdélynek és fejedelmünknek megmaradását akarjuk, meg kell annak lenni. Nekem annyi fejem nincsen, hogy annak akármilyen módon való halasztását is csak említeni is merjem, nemhogy sollicitálnom avagy urgeálnom; akár mit írjon. Glezel uramnak Prágából irogatni, de mi látván ily hatalmas fejedelemnek felőlünk elvégezett boszuálló haragját Lippa megadásáért, mit tehetünk egyebet, hanem kedvét kell keresni inter duo mala minus est eligendum, jobb Lippának oda lenni, hogysem fejedelmünknek országunknak semivé és pusztává lenni, Glezel Prágából nem hiszem, hogy igen nagy oltalommal lehetne, ha mire menne az dolog is. Írja azt is kegyelmed, hogy Glezel azt mondotta, hogy császár soha különben meg nem békéllik, hanem ha Lippának örökösön békét hagynak. Azért uram ő azt mondhatta, de itt meg azt mondják, hogy a németnek semmi közi, se igazsága nincs Erdélyben, se Lippában, attól senki ne féljen, mert bizony hatalmas császár megoltalmazza mindenek ellen, nem is engedi senkinek ott az gubernálást. Az én itt való késedelmem is uram, nem egyéb hanem az, hogy meg legyen Lippa, mert addig bizony innét ki nem megyek; más az, hogy oly gondjok is leszen reá, hogy soha bizony többször nem kéri. En uram a kegyelmed írása szerint hazámhoz való szeretetemet constantissime meg akarom mutatni oly módjával, hogy engesztelhetetlen harag miatt veszedelem reánk ne jöjjön, sőt ezeknek

hozzánk való kedveket is el ne veszítsem, mert uram Isten úgy segélyen engemet, Lippa megadása nélkül itt semmit véghez nem viszünk, sőt fejedelmestől, országostól utolsó veszedelmünk most leszen meg. Nagy dolog volt uram csak az ideig való halogatást is mint oltalmaztuk, és mint vettük eleit, de elhiggye azt kegyelmed, hogyha Husvét után egy hétre meg nem adják, félek hogy nem kívánják azután, bizony gondjok leszen reá. A mint Zkender pasa oltalmunkra rendeltetett száz ezer emberrel bizony ellenségünk leszen mindjárt, ha Lippa meg nem leszen. Én uram omni conatu et facultate rajta voltam, de abba sőt egyéb nem lehet, meg kell lenni. Továbbá uram én az kegyelmed jó akarattját várom ezután is, nem is kételkedem abban. Im ő nagyságának is irtunk, hogy ő nagysága se az én jószágomat se a Daniel uramét ne erőltesse a fejérvári építésre, kevés arendamat is engedné meg, kegyelmed is legyen jó törekedő benne; úgy tetszik uram, ilyen súlyos félelmes szolgálatunkra ő nagyságának ebbeli sőt nagyobb kegyelmét is megérdemljük, megtalálja a fiam kegyelmedet felölle. Hirt kegyelmednek semmit irni nem tudok, a perzsa követ még itt van, nagy csendességben vannak, semmit nem értek. Ha mit érthetek, ezután is értésére adom kegyelmednek, kegyelmed nekünk parancsoljon, szeretettel szolgálunk kegyelmednek. Halat ígért vala kegyelmed, nem tudom ha megadta, hanem talán nem lenne még késő, megcsolálnám kegyelmednek. Uram azelőtt is irtunk az Erdélyi ház felől, ez jövőendő postától ha ő nagysága pénzt nem küld, bizony eldől, a ki nagy kár és gyalázat is. Költségünkrol se feledkezzék meg kegyelmed, mert uram noha az élés dolga megvagyon írva és ígérve, de bizony se nekem, se Daniel uramnak meg nem adják, magunk költségével toldottuk eddig is; ő nagysága nem haszontalan emberekre költ mi reánk. Bizony Daniel uramnak is nem csak salláriumot kellene küldeni, hanem az időhöz állapothoz képest ő nagysága meg is többletse, mert megérdemli. Azért mi minden dolgunkat csak kegyelmedre bízuk. Tartsa meg Isten kegyelmedet. Data Constantinopoli die 29 Martii anno 1616.

Magnificæ Dominationis Vestræ servitor pater

Franciscus Balassy senior

Kegyelmetek uram mi felölünk csak úgy gondolkodjék, hogy mi itt kegyelmetekért, szegény hazánkért semmi fáradságunkat bizony nem szánjuk, igaz szolgálatok vagyunk, csak kegyelmetek is ilyen jámbor szolgálatunkért ne fizessen gonosszul.

Külczím: Magnifico domino Simoni Pécsi cancellario et consiliario III Principis Transylvaniæ Domino et filio observandissimo.

(Egykoru másolat az országos levéltárban. Actor. Thurzó. Fasc. 101 ad Num. 8.)

(«Történelmi Tár» 1881. évfolyam 604—606. lap.)

49.

1617. jun. 5.

Lajos István uram Daniel Mihály uramnak egy darab földet ad a Baróthi határban Rákos előtt örök örökbe.

Mű ez dologban fogott és bírált emberek, tudniillik Ilyefalván Sepsi székben lakó Mihác András és Mikó János Hidvégén Fejérmegyében lako nemes emberek. Tön mi előttünk fogott bírák előtt ilyen végezést az Vitézlő Daniel Mihály urammal vargyasival Udvarhelyszékivel ki akkor Sepsi és Orbai kapitán vala Lajos István Barolti sepsi széki nemes ember, hogy ennek előtte való időkbe nemü nemü törvénybeli dolgo-kért maradt volt sulyos terheken mely terheknek igaz vételéért hogy ne exequalják az tisztek úgy mint Daniel Mihály uram ki akkor kapitán vala Sepsi székben és Orbaiban és Miko György uram ki háromszéki főkirálybíró vala akkor végezett volt Lajos István két földes hordo borral ő kegyelmekkel hogy contentálja ő kegyelmeket Daniel Mihály uram penig az ő kegyelme részéről mikor igazat akart volna vétetni az földes bor áráról és marháját elvitette volna Lajos Istvánnak törekedésére tevé az dolgot mi előttünk s így componala Daniel Mihály urammal, hogy Daniel Mihály uramnak ada egy földet az Barolti határban Rakos előtt örök örökbe melyről mindenek ellen menedékséget fogada Lajos István Daniel Mihály uramnak Mely föld volt Szabó Antal földé felé Lajos Istvánnal zálogon vicinussa ab una Orbán Gergely földé felől más felől Herman Máténé földje vagyon Baroltiaké Sepsi székieké. Ilyen okon adá Daniel Mihály

uramnak az földet Lajos István hogy az földes hordó bort ki Daniel Mihály uram részére lett volna ő kegyelme is lehadja mert ekkor egy földes bor husz forinton jár vala Erre is rá igéré magát Daniel Mihály Uram hogy Mikó György uramtól az ő kegyelme részét ugymint az egy földes bort hogy ne erőltesse rea az megvételére Lajos Istvánt Annak utánna is tehetsége szerént ha lehet azon leszen hogy le hadja Mikó György Uram s ugyan ne is kérje. Ez pediglen volt az végzés Szent János havának ötödik napján A. 1617 az föld színén Baralti határban az megnevezett helyen az felül megírt napon és esztendőben Irtuk mű birák az mű hitünk szerént melyet peccsétünkkel és kezünk írásával meg is erősítettünk

Andreas Mihácz de Ilyefalva
Joannes Mikó, de Hidvég

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

50.

1617. jul. 8.

Bethlen Gábor rendelete Benedekfy Tamáshoz az orthodoxok között támasztott egyenlenség eligazítását illetőleg.

Gabriel Bethlen Dei gratia Princeps Transsylvaniae partium Regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes.

Egregie ac Providi, fideles nobis dilecti. Salutem et favorem nostrum. Minemű egyenlenséged és viszálykodásod legyen az ott való orthodoxa religion levő hiveinkkel, megértettük, melyet magunk akarván eligazítani köztetek. Hadjuk s parancsoljuk is serio, hogy ez levelünk látván, vasárnapra ugymint ad 26 diem Julii, három orthodoxas öreg ott való emberekkel együtt annak jó véggel való eligazítására jő be ide, itt magunk eligazítván, tudjátok annak utánna magatokat mihez tartani. Secus non facturur. Datum Albæ Juliae die 8. Julii Anno Domini 1617.

G. Bethlen m. p.

Külczim: Egregio Thomæ Benedekfy de Rugonfalva, ac Providis Judici et Juratis Civibus ejusdem Possessionis et fidelibus nobis dilectis.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

51.

1617. nov. 26.

*Kis Imre előbb asszonyszöktetés később ludlopás miatt bajba kerül-
vén, hogy a büntetést elkerülje, mindörökké fiuról fiura leköti magát
Daniel Mihály uram és maradványinak.*

Mű tudniillik az dologban szabad akarat szerent megbírált nemes emberek, ugymint, Baroti Ferencz ugyan baroti nemes ember, Sos Péter vargyasi lófő ember, adjuk tudtára mindeneknek az kiknek illik, hogy jövének mi előnkben egy felől az vitézlő vargyasi Daniel Mihály uram; Másfelől bardoczfalvi Kiis Imreh, és minthogy annak előtte esztendőben is egy asszony állattal, kinek ura volt, elszökött volt Kiis Imreh, melyért halált érdemlett volna akkor, de fejét akkor is Daniel Mihály uramnak kötözte volt életének megmaradásáért, mostan pedig ujolag 1614 esztendőden 24 die novembris lopta volt el Kiis Imreh száldobosi Demeter Balásnak két ludját, melyet megkeresvén Demeter Balázs Kiis Imrénnek hazánál, meg is találván, hozzák volt nyakon kötve, mind ludastól fogva Daniel Mihály uram házához Kiis Imréht, Demeter Balázs is rá akarván eskeni nagy sok törekedéssel mint káros embert, az ludért megelégtvén, és Daniel Mihály uramnak sok szóval törekedvén életének megmaradásáért, minthogy sok nyilván való vétkeket cselekedett volt az előtt is, nagy nehezen engedé meg Daniel Mihály uram életét Kiis Imrénnek; ilyen conditiokkal; hogy mindörökké fiuról fiura köté magát az Daniel Mihály uram maradványinak örök jobbágyul mi előttünk, ha meg nem álla na ez levélnek erejével mind falun, városon, mezőn, erdőn, nemes ember háza megett, malomban hozza nyulhassson, és minden fel is akasztathassa. Ezt mű előttünk így végezék, és Kiis Imreh így köté magát előttünk, melynek adtuk mű is hitünk szerént íratott pecsétes levelünket hűt szerént. Datum ex Vargyas die 26 novembris 1617.

Franciscus Baroti de Barot
et Petrus Soos de Vargyas

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

52.

1618. nov. 11.

Bethlen Gábor rendelete D. Mihályhoz, hogy a határszéleken mindaddig résen legyen, valameddig Iskender basa ott elhalad.

Gabriel Bethlen dei gratia etc. etc.

Generose fidelis nobis syncere dilecte salutem et favorem nostrum. Ez mai napon 11 novembris adák meg a kegyelmed levelét, kiből értvén az odabevaló állapotokat ezen postát mindjárt vissza bocsátottuk. Azt jól cselekedí, hogy hirrel tart bennünket, és a havasok alá is vigyázokat szállított. Im mi is megparancsoltuk a háromszéki hiveinknek, viritim felkelő táborban szállván, mindenekből kegyelmedtől hallgassanak. Azért vévén, szállítsa őket a havas alatt levő falukra és valameddig Iskender passa elhalad, mindaddig vigyáztatásban legyen, hogy valami tréfa a szélföldön véletlenül ne történjék. Bennünket pediglen minden hírek felől igen szorgalmatosan éjjel nappal szüntelen tudositson. Secus non facturur. Datum in Civitate nostra Kolosvár die 11 novembris anno domini 1618.

G. Bethlen mp.

C. Beoleonyi mp.

Külczim: Generoso Michaeli Daniel de Vargyas trium sedium Siculicalium Sepsi, Kezdi et Orbai vicecapitaneo etc. fideli nobis syncere dilecto. (Eredetiről.)

«Történelmi Tár» 1885. évfolyam 456. lap.

53.

1618. nov. 19.

Bethlen Gábor rendelete D. Mihályhoz, hogy 3—400 embere legyen a havasok alatt való falukban mindaddig, míg az Iskender basához küldött Daniel deák vissza nem tér.

Gabriel Bethlen dei gratia etc. etc.

Generose fidelis nobis syncere dilecte, Salutem cum favore. Értjük a kegyelmed leveléből, hogy az havasalföldi urak immár felszabadultanak volna, ki ha ugy vagyon magunk sem bánjuk. Mindazáltal ilyen könnyen ez mellől nem illik elmenni, nem is kell hinni, hanem a vigyázásra szükséges képpen gondot kelletik viselni. Abban ellent nem tartunk, ámbátor kegyelmedek maga

házához szálljon, hanem három avagy négy száz embernek kívántatik ott a havas alatt levő falukban fennlételek nem tovább, hanem csak szintén az idő alatt; minekünk is oda be bizonyos postaink vannak, főképpen pediglen a tegnapi napon expediáltuk Dániel Deákot Zkender passához ő nagyságához. Valamедdig Dániel Deák meg nem érkezik, addig a három avagy négyszáz gyalog a havasok alol el ne oszoljon, onnan bizonyos hírünk érkezvén, mihez tartsa Kegyelmetek magát, értésére adjuk. A hajduság pedig ez idő alatt Prázsmárott leszen, nekik is megparancsoltuk mihez tartsák magokat. Kegyelmed mind azáltal ha mi bizonyos hirei lehetnek, éjjel nappal értésünkre adja. Secus non facturus. Datum Albæ Juliæ die 19 novembris anno domini 1618.

G. Bethlen mp.

C. Beoleonö mp.

Külczim: Generoso Michaeli Daniel de Vargyas stb. (Eredetiről.)
«Történelmi Tár» 1885. évfolyam 456—457. lap.

54.

1618. nov. 21.

Bethlen Gábor sajátkezű levele D. Mihályhoz, hogy a havas alatt való faluban 600 embere legyen kéznél mindaddig, míg a basa Dunán innen leszen. Egyuttal 200 drb száraz szép deszkát küldjön neki, hogy házaít megpáulimentomozhassa.

Salutem. Leveledből szorgalmas vigyázástokat értjük, mely igen jól vagyon, és noha az Brassai bíró az utak felszabadítását nekem igen bizonyosan írja, azonképpen az pasa elő haladását, mind az által az vigyázás ugyan igen kívántatik, valamig az pasa Dunán innen leszen. Azért 600 emberetek mindenkor rendel legyen az havas alatt való falukon (.) vagy háromban a több had is oly készen legyen azonban, hogy mihelyt kívántatik, azonnal viritim insurgalhassanak, Béldi urammal egyetértni. Az hajduk hogy alol reatok ne járjanak, annál inkább hogy ne száljanak serio demandaltam Török Istvánnak. Valamit érthetsz bizonyost, minket tudosits is mindenekről. Végezetre igen szép igen megszáradott öreg fűrész deszkát vétess mindjárt én számomra csak 200 ne többet bátor de az a 200 deszka igen szép száraz és egy arányu legyen mind hosszára szélességére, küld ki

igen sietséggel magad bizonyos emberét rendelve melléje ide Fejérvárra hozassa éjjel nappal, magam házait akarom megpadimentomoztatni velek, szárazok legyenek igen az árát az Bereczki vámról adasd meg sietséggel küld ki Légy egészségben. Albæ die 21 novembris 1618.

G. Bethlen mp.

Külezím: Generoso Michaeli Daniel de Vargyas Trium Sedium Siculicalium Sepsi Kézdi et Orbai vice Capitanéo etc. fideli sincere nobis dilecto.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

55.

1619. jan. 3.

Bethlen Gábor rendelete D. Mihályhoz, hogy a moldovai vajda főkövetét Fejérvárra kísérje.

Gabriel Bethlen dei gratia princeps Transylvaniae etc.

Egregie fidelis nobis dilecte, salutem et favorem nostrum. Vöttük leveledet, kiből a moldovai vajda ő nagysága főkövetének országunkban létit megértettük. Azért kegyelmed úgy igyekezzék vele jönni, hogy egy nap Medgyesen mullasson, vasárnap onnan Kús Selykre, onnan hétfőn Szászszebesben, és kedden hozza be Fejérvárra Érkezhessünk mi is egyéb előttünk álló dolgaink miatt akkor tisztességes excipialására. Secus non facturus. Datum Albæ Juliæ 3 die Januarii 1619.

Ugy rendeld utadat hogy hétfőn okvetetlen Szászszebesben jöjj, hogy Kedden tisztességesen fogadhassuk a követet.

G. Bethlen.

Külezím: Egregio Michaeli Daniel de Vargyas vicecapitanéo etc. etc. (Az utóirat és aláírás a fejedelem saját kezeirása.)

Történelmi könyvtár 1885. évfolyam 459. lap.

56.

1621. aug. 5.

Bethlen István levele D. Mihályhoz. Első részben híreket közöl vele, a II-ik részében bizonyos jószágról beszél, melyet úgy látszik Bély követel magának.

Generose Domine mihi observantissime

Servitiorum nostrorum paratissimam commendationem

.....

Ez occasioval nem tehetem, hogy kegyelmednek ne írnék, az ide be való hírek s állapotok felől ne tudositánám kegyelmedet. Mi Istennek hála ide be mind ez ideiglen csendes békeségbe voltunk s vagyunk mostan is, kiért legyen áldott az Úr Istennek szent neve: Az Császár mostani állapotja felől írhatom; csak szintén az este érkezék egy posta, szintén az császár táborából, ki által írja bizonyoson Daniel Deak Uram, hogy a császár köttetvén által a Dunát, maga is személy szerint az elmúlt hétfőn jött által Hadai pedig két héttől fogva mind költöztenek. Igen nagy hadnak kell Uram lenni, az mint a posta maga is beszéli; mert azt mondja, hogy continue másfél nap mind ment az taborán, míg Daniel Deakhoz jutott. Írja Daniel Deak Uram, hogy az víznek szűk volta miatt, az Prutnak az tulsó felin megyen fel, es akarja által köttetni az Nestert, és egyenesen mindjára akarja az tengelyen continualni utat. Isten mi végét adja és engedi ilyen nagy indulatjának, csak az ő szent felsége titkos tanácsában vagyon elrejtve; Kegyelmedet én is szeretettel kérem, kegyelmed is az oda fel való állapotok felől engemet gyakorlatossággal tudositson, érthessek én is minden bizonyost az ő felsége és kegyelmetek jó szerencsés állapotja felől, kit szívem szerint kívánok hallani. Tartsa meg Isten kegyelmedet sokáig jó egészségben bódogul. Datum Albæ Juliæ die 5-ta Augusti Anno 1621.

Generoso Dominationis Vestrae

Frater benevolus servire paratus.

Asszonyom ő kegyelme minden dologról irt énnekem, ez nekem szóló ő kegyelme leveléből kegyelmed megértheti, im én parancsoltam, hogy supersedealjon Béli ur az elfoglalásától míg compositionalis levelét az ő felsége tanácsi elejébe producálja, de én tudván supersedealé? nemé? Kegyelmed jó ítélete

rajta ha ő felségét kelleit-é kegyelmetek megtalálni felőle vagy nem? Az dolgot én nem tudom teljességgel miben legyen, azért akartam kegyelmedet felőle tudositani mivel Béldi úr levelet is kegyelmed azt írja hogy bele száll az jószágban, mert donatitot exponal rola, componalt is az asszonyynyal hogy csak éltéig hadja benne, az után bár Béldi uramra szálljon.

Stephanus Bethlen m. p.

Külczim: Generoso Michaeli Daniel de Vargyas, Certorum militum siculorum Sedium Siculicalium Sepsi Kézdi et Orbai, nunc in expeditione Sacrae Hungariae existentium Capitaneo Fratri mihi observantissimo.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

57.

1621. okt. 3.

Bethlen Gábor 1621. október 3-án kelt adománylevelében vargyasi Daniel Mihálynak és örököseinek adományozza az egész ősi birtokot Felső-Rákoson, ugyyszintén a vargyasi részjóságot a nemesi kúriával együtt; továbbá az olaszteleki, száldobosi, bardoczfalvi, fülei, hermányi, telegdi-baczoni birtokokat, a dóboi egész praediumot és a Baróthon, Köpeczen, Száraz-Ajtán, Nagy-Ajtán és Bölönben lévő egész birtokokat, még pedig oly formán, hogy azok a férfiág kihaltával a női ágra is átszálljanak.

Mi Gábor, Isten kegyelméből Magyarország, Dalmácia, Horváthország, Szlavonia, Rama, Szerbia, Galiczia, Lodomeria, Cumania, Bulgaria stb. választott királya; Erdély fejedelme és székelyek grófja stb.

Emlékezetébe ajánljuk, — jelen irat sorai által nyilvánítván — mindenkinek a kiket illet, hogy a természettel az összeillő, miszerint az erény mindenkit a maga csodálatára leginkább ragad és méltán azokat, kik erénynyel a többieket fölülmulták, és kiknek munkájával és igyekezetével ama dicséretes királyok és fejedelmek a közigazgatásban éltek, kedvesek és kedvelteknek tartván; többnyire a legmagasabb hivatalokkal és bő adományokkal fölékesíteni akarták; a mit mind a történelem, mind az irodalom legrégibb emlékei bizonyítanak, és valóban méltán; mert jóllehet több ok van, a miért Isten a fejedelemségeket a földön létesítette, mégis főképp kettő a legfőbb és legkitünőbb; egyik: hogy az erényekkel ékeskedők tetteiknek méltó jutalmát elvegyék; másik: hogy a kik rosszul cselekedtek, érdemlett bünte-

téssel sujtassanak. Mi is, ki ezeket mindig szem előtt tartván, fejedelemségünk kezdetétől fogva semmit sem ohajtottunk inkább, mint hogy a legdicséretesebb királyok és fejedelmeknek, főleg pedig Magyarország kitűnő királyainak, t. i. a mi elődeinknek nevezetes intézkedései és nyomdokaiba lépve, sőt azoktól egy ujnyira sem akarva távozni, minden gondolatunkat és cselekedetünket arra irányozzuk, hogy hű alattvalóinkat, kivált azokat, kik hősi erényekben bővelkednek, hivatalokkal, jutalmakkal és királyi jóindulatunkkal megajándékozzuk, a rosszakat pedig érdemök szerint méltó büntetéssel sujtsuk, hogy ily módon azok, kik az erényt kedvelik, mintegy bizonyos ösztön által buzdítva, a rut tétlenség elhagyásával magasabb lelkesedésre buzduljanak és bármily jeles tett, véghez vitelére vetélkedve siessenek; ezek pedig a büntetés félelme által megrettentvén, vagy megjavuljanak, vagy a gonosz cselekedetekkel fölhalgyjanak. Azok között tehát, kiket erényeseknek mondottunk, a mi tapasztalatunk szerint is nem utolsó helyet foglal el vargyasi nemes Daniel Mihály, Háromszéknek Sepsi-, Kézdi és Orbainak alkapitánya, ki elsőbben Erdélyországunknak, az ő kedves hazájának és fejedelmeinek, t. i. a mi elődeinknek ifjúsága első napjaitól hű szolgálatai által néhány ütközetben és a haza kegyetlen ellenével vívott harcokban élete veszélyeztetésével és vére bőséges ontásával, azután fölségünknek máskor is, de leginkább azon időtől fogva, midőn a hatalmas Isten különös gondviselése által erdélyi békés fejedelemségünkben ezen híres Magyarországra hivattunk és ebben a rendek közös és egyhangu ohajtása és szavazatával a királyi méltóság magaslatára emeltettünk, minden hadi vállalatainkban, miket II-dik Ferdinánd római császár ellen a magyar nemzet régi szabadságai, kiváltságai és sérthetlenségei helyreállítása végett, melyek általa tönkre téve valának, Isten pártfogása mellett magunkra vállaltunk és már két év óta folytatunk, semmi munkát, éberséget és költséget nem kimélve és elhagyva otthonát, távol feleségétől, gyermekeitől és kedves családjától, velünk együtt idegen helytt utazván, minden alkalmossal és nagy fontosságu ügyekben, mik hűségére és tevékenységére bizattak, állhatatosan és nevének legnagyobb dicséretére teljesített és véghez vitt és bizunk hogy jövőben is teljesíteni és véghez vinni fog. Hogy tehát ezen kiváló érdemeiért királyi jo-

tékonyságunknak némi példája fennmaradjon, az egész és teljes ősi birtokot Felső Rákoson, Erdély Fehérvármegyéjében; a részbirtokokat (portiones possessionarias): Vargyason a nemesi lakkkal és malommal; Olaszteleken, Száldoboson, ezen helység erdőterületének egy bizonyos részével, mely Valálnak nevezetik; a Bardoczfalva, Füle, Hermány és Telegdi Baczonnak nevezett helységekben; nem különben az egész és teljes Dobónak nevezett tanyát (prædium), bizonyos Farkasmező nevezetű kaszálóval, mind ott Udvarhelyszékekben; hasonlóképen a Baróth, Köpecz, Száraz-Ajta, Nagy-Ajta, Bölön helységeknek nevezett, Sepsi, Kézdi Orbai székelyszékekben lévő, részint ősi, vett és cserélt (concambiatas), részint más, igazságos czímen szerzett és vett minden részbirtokokat Ugy szintén minden királyi jogunkat, ha mi az említett birtokban, részbirtokokban és tanyában másképp és akármiképp mutatkoznék és léteznék, vagy a mi bármily okon, uton, módon és tekintetből a mi átruházásunkhoz tartoznék, minden hasznaival és bármily járandóságai-val együtt t. i. művelt és műveletlen földekkel, szántókkal, rétekekkel, legelőkkel, mezőkkel, kaszálókkel, erdőkkel, ugarakkal, berkekkel, hegyekkel, völgyekkel, havasokkal, vizekkel, halas folyókkal, halászással, vízfolyásokkal, malmokkal és azok helyeivel; általában pedig azok bármily hasznai és járandóságainak bármiképp nevezett egész összességével, melyek igazi jeleik és régi határaikban jogosan és régtől fogva azokhoz tartoznak vagy tartozniok kell, említett Daniel Mihálynak és örökösének, meg utódainak és pedig első sorban a férfiaknak, ezek kihaltával, vagy nem létében a nőknek is mindnyájoknak új adományozásunk czímén kegyelmesen adtuk, adományoztuk, átszállítottuk, sőt adjuk, adományozzuk és átszállítjuk örökös joggal és visszavonhatatlanul, hogy elfoglalják, birtokolják és birják; mások jogai sértetlenül hagyatván. Ezen függő és valódi pecsetünk erejével megerősített levelünk által, melyet kiváltságunknak szokott szerkezete szerint létre hozattunk, midőn előnkbe terjesztetett.

Kelt morvai-, Sztrasznicza város mellé helyezett táborunkban 1621. október hó 3-án.

Gábor.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

Aldor I. és Dr. Vajda E. A Vargyasi Daniel család okmánytára.

1621. okt. 3.

Nos Gabriel, Dei Gratia Electus Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiaë, Sclavoniæ, Ramæ, Serviæ, Gallitiæ, Lodomeriæ, Cumanæ, Bulgariæque ve. Rex, Transylvaniæ Princeps, ac Siculorum Comes. etc.

Memoriæ commendamus tenore præsentium significantes quibus expedit universis, quod cum natura ita comparatum sit, ut omnes virtus in sui admirationem, maxime rapiat, non immerito illos, qui virtute cæteris antecesserunt, quorumque opera, et studio in Republica administranda prisci illi Laudatissimi Reges et Principes usi . . . sunt; charas et acceptas habentes, maximis et plurimum honoribus, et amplissimis Beneficiis exornatos voluerunt, quod Historia quod antiquissima Literarum testantur monumenta: et recte Sane, nam tametsi; plures sunt Causæ, cur Principatus in terris, a Deo sint constituti, in primis tamen duæ sunt Excellentiores, et præcipuæ; Una ut virtutibus præditi, digna rectefactorum suorum præmia recipiant, Altera, ut qui malefecerunt merita afficiantur pœna Nos quoque, qui hæc semper ob oculos versantes inde ab initio Principatus nostri, nihil magis in votis habuimus, quam ut Laudatissimorum Regum, et Principum, maxime vero Excellentissimorum Hungariæ Regum, prædecessorum videlicet nostrorum, præclarissimis institutis, et vestigiis insistentis imo ne latum quidem Unquem ab eis discedere volentes, omnes nostras cogitationes et actiones eo dirigeremus, ut fideles Subditos nostros, maxime vero Heroicis virtutibus pollentes, honoribus, præmiis, et Regia nostra Liberalitate prosequeremur, malos vero secundum demerita sua dignis pœnis afficeremus, ut hac ratione illi, qui virtutem amplectuntur, quasi stimulo quodam incitati, turpi Socordia relictæ, spiritus majores conciperent, et ad præclara quæque facinora audenda certatim accurrerent, Hi vero pœnæ metu perterriti, in meliorem frugem redirent, vel certe a male faciendo supersederent. Inter illos ergo, quos virtuosos diximus, vel nostro Testimonio, cum non ultimum obtineat locum, Generosus Michael Daniel de Vargyas, trium Sedium Siculicalium Sepsi, Kezdi, et Orbai Vice Capitaneus,

qui primum Regno nostro Transylvaniae, Patriae Suae charissimae, et Principibus ejus, Prædecessoribus videlicet nostris a primis Adolescentiæ suæ diebus fidelia sua Servitia in aliquot præliis, et conflictibus cum infensissimis Patriæ Hostibus commissis, etiam cum vitæ suæ discrimine, et Larga Sanguinis sui effusione, deinde Matti. [Majestati] quoque nostræ cum alias, tum potissimum ab eo tempore, quo Singuli Dei præpotentis Providentia in hoc Inelutum Regnum nostrum Hungariæ ex tranquillo Principatu nostro Transylvanico evocati in hocque Regiæ Dignitatis Culmen, communi et unanimi omnium Statuum ac Ordinum voto ac Suffragio sumus evecti, in omnibus bellicis expeditionibus nostris, quas contra Ferdinandum Secundum Romanorum Imperatorem, pro antiquarum Libertatum, Privilegiorum immunitatumque Gentis Hungariæ, quæ jam per eundem pessum data lacebant, restitutione, Deo auspice Feliciter susceperamus, et jam duos annos continuamus, nullis laboribus, vigiliis, Expensisque parcendo, relictis Domi procul Conjuge, Liberis, charissima familia sua, Una nobiscum peregre profectus, in omnibus occasionibus, et magni monumenti negotiis, fidei et industriæ suæ, concredit, constanter, et summa cum nominis Sui Laude exhibuit, et impendit, ac in futurum etiam exhibiturum, ac impensurum ipsum confidimus. Ut igitur ob hæc præclara sua merita aliquod Regiæ nostræ Benignitatis erga eundem exstet Exemplum. Totales igitur et integras Possessionem Aviticam, Felső Rákos, in Comitatu Albensi Transylvaniae, item Portiones Possessionarias in Possessionibus Vargyas, cum Curia nobilitari et molendino ibidem, Olasztelek, Száldobos, cum parte quadam Territorii, seu Silvæ ejusdem Possessionis Valal dictæ, Bardoczfulva, Füle, Hermany et Tegel di Baczon, sic nuncupatis Possessionibus. Item totale et integrum Prædium Dobo dictum, cum Fæneto quodam Farkas mezö vocato, ibidem omnino in Udvarhely, nec non totales Similiter et integras Portiones Possessionarias in Baroth, Kopecz, Száraz Ajta, Nagy Ajta et Bölön, Sic vocatis Possessionibus, in Sepsi, sedibus Siculicalibus existent habitas, partim aviticas, emptitias, concambiatas, partim alio quovis Justo titulo acquisitas, et Partas, in quarum quidem omnium quieto, et pacifico Dominio, a tempore adeptionis et Consequentionis

earundem perstitisse, et nunc quoque persistere, Literis Solummodo nostris, et Literalibus instrumentis destitutus esse perhibetur, Totum item et omne Jus nostrum Regium, si quod in prædictis Possessione, Portionibus Possessionariis, et Prædio, etiam aliter qualitercunque existeret, et haberetur, aut eadem, et Idem, nostram ex quibuscunque Causis, viis modis et rationibus concernerent Collationem, simul cum cunctis suis utilitatibus, et pertinentiis quibuslibet, Terris scilicet Arabilibus, Cultis, et incultis Agris, pratis, pascuis, campis, Fænetis, silvis, Novalibus, Nemoribus, montibus, Vallibus, Alpibus Aquis, fluviis, Piscinis Piscaturis, aquarumque decursibus Molendinis et eorundem Locis, Generaliter vero quarumlibet utilitatum, et Pertinentiarum Suarum, integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis ad easdem, et Idem de Iure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus, sub suis veris Metis et antiquis Limitibus existentibus memorato Michaeli Daniel, ipsiusque Hæredibus et Posteritatibus, primum quidem Masculini, illis vero deficientibus, vel forte non existentibus, etiam Fæminei Sexus Universis, Novæ nostræ Donationis titulo Gratiose dedimus, Donavimus, et contulimus, Imo Damus, Donamus, et conferimus jure jure perpetuo et irrevocabiliter tenendum possidentum pariter et habendum Salvo Iure alieno. Harum nostrarum pendentis et authentici sigilli nostri munimine roboratarum Literarum mediante, Quas nos in Formam Privilegii nostri redigi faciemus dum nobis in specie fuerint reportatæ. Datum in castris nostris Moravicis ad oppidum Sztrasnicza positis, Die tertia Mensis octobris. Anno Domini Millesimo Sexcentesimo vigesimo primo, Regni nostri Hungariæ Secundo.

Gabriel m. p.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

58.

1622. febr. 1.

Bethlen Gábor 1622. február 1-én kelt kiváltságlevelében méltányolván hidvégi Mikó Ferencz, Csik-Gyergyó és Kászon kapitányának, ügyszintén vargyasi Daniel Mihály, sepsi-kézdi és orbai székek vicekapitányának közhasznú szolgálatait, nekik azon jogot adja, hogy az udvarhelyi és sepsi, kézdi és orbai székek közt elterülő erdőségben, mely közönségesen Rikának neveztetik, mindazon helyeken, hol a nagy sár, vízáradás vagy torlódás és más nehézségek miatt a közlekedés akadályozva van, erős hidakat s melléjük töltéseket csináltassanak; ezek építési és fenntartási költsége fejében ők és utódaik a törvény és az ország szokásai által erre vonatkozólag megengedett vámot szedessenek és e célból Rákos és Olasztelek községekben vámházat állíthassanak.

Nos Gabriel Dei gratia Electus Hungar Dalmatiæ, Croatiae, Slavoniæ, Ramæ, Serviæ, Gallitiæ, Lodomeriæ, Cumanæ, Bulgariæq Rex: Transylvan Princeps et Siculorum Comes. Memoriae commendamus tenore præsentium significantes quibus expedit Universis: Quod nos cum ad nonnulor fidelium Consiliarios nrorum singulatim Matti nræ propterea factam intercessionem. Tum vero attentis et consideratis fidelitatribus et fidelium gratisimorq servitior meritis Generosorum Francisci Miko de Hidéghe, Curia nræ Magistri et Capitanei Csik, Gyrgio et Kászon; ac Michaelis Daniel de Vargias, Vice Capitanei trium Sepsi Kézdi et Orbai, Sedium Siculicaliu; qua' ipsi nobis tum in rebus et negotijs nostris domesticis, ipsor ad latus nostrum existentium fideli cura' et industriæ commissis; tum etiam in omnibus bellicis expeditionibus nostris, pro locorum et temporu varietta ad necessitatem susceptis, cura indefessa, vigilis inquietis, sumptibus suis interdum magnis, animo tamen hilari juxta possibilitatis suæ exigentiæ fideliter exhibuerunt et impenderunt, ac in futurum etiam exhibituri sunt et impensuri: Et deniq optime gnari, quot molestiis, quot itinerationis difficultatibus, omnes itinerantes in locis iam declarandis frequentissimè præpediantur, volentes etiam eorum commodo et utilitti, quò facillior et expeditior commeatus ipsis præberi possit, libereq ac sine molestia rerumq suar iactura, per loca tœnosa et multis modis impedita transeuntes, notiam et damnosam

itineris sui remoram minori cum labore vitare valeant et in suis negotiis susceptis, citius, facilius, indeq̃ utilius progredi possint, consultum esse per nos clementer provisum: Eisdem igitur Francisco Miko et Michaeli Daniel ex speciali gratia et potestatis nostræ plenitudine, id annuendum et concedendum duximus, ut ipse per totum et omne iter seu viam publicam sylvæ instar Alpium profunda, inter Udvarhely et tres Sepsi, Kézdi et Orbai Sedes Siculicales interiacentis, Rika vulgo nuncapata, et in omnibus eiusdem via locis cœno difficiliori, aquarum exundationibus vel decursibus aut aliis quibusvis difficultatibus præpeditis, ad numeru duo denarium eirer se se extendentibus, hic pontes firmos, illic aggeres sive repleturas profundas, prout cuiusq̃ loci natura requirat magnis, frequentibus et aliis quibusq̃ oneribus ferendis et sustinendis idoneos et sufficientes, fieri, extrui, confici et refici facere; Tributumq̃ ab et singulis mercatoribus, negotiatoribus et aliis quibusvis viatoribus, tantum, quantum, de legibus et antiqua Regni consvetudine, aliis huiusmo exigi solitum est, ipsi quoq̃ et hæredes ac posteritates ipsoru universa pro istarum pontiu, aggerum et repletaru exstruktionem ædificat formatione, restitutione et continua firmitatis eorum intertentione, exigere et exigi facere, ac in signum exactionis eiusmodi tributū, rotas sive telonia in duabus possessionibus sive pagis Rakos et Olasztelek vocatis, pro itinere prædictoru aditus et exitus ratione erigere et intertenere possint et valeant, prout annuimus et concedimus præsentium per vigorem. Quo circa nobis universis et singulis præfatis mercatoribus, negotiatorib et aliis quibusvis viatoribus, per prædictam modo præmisso firmatam et reparatam transeuntibus har serie committimus et mandamus firmiter, quatenus dum et quando ac quotiescunq̃ cum rebus et mercibus vestris per dictam sylvam transeuntes, ad loca exactionis tributū ibidem pendere soliti prædicta perveneritis, ex tunc vos et vestrum quilibet, iuxta limitationem aliis similibus in locis de legibus Regni factam, de et pro præditis rebus et bonis ac mercibus vestris, tributū prædictor Franci Miko et Michaelis Daniel hæredumq̃ et posteritatum suar universarum exactoribus, præter omnem difficultatem et renitentia persol-

vere modis oibus debeatis et teneamini, nec secus feceritis. Præsentibus perlectis exhiben restis. Super quib oibus præsentibus literas nostras, authenticici sigilli nri ipsis impressi munimine roboratas annotatis Francisco Miko, Michaeli Daniel, hæredibusq et posteritatibus ipsor universis clementer dandas duximus et concedendas. Datum in libera Civitate Eperiensien, die prima Februar Anno doni Millmo Sexcentmo Vigmo sedo.

Gabriel m. pr.

Stephanus Kováchochky.

Kívül az okmány hatod rétén az áll: 1622 Sabbatho proximo post festum Sacratissimæ Pontheostis in Comitýs Generalibus dominorum Regnicolarum trium nationum Regni Transilvaniæ et partium Regni Hungariæ eidem annexarum, ex edicto Serenissimi domini Principis nostri. ad diem primum Maý indietis, exhibitæ, Lectæ publicatæ et extradatae sunt præsentibus literæ, certorum Comitatum, nunciis universis dominis Siculis et Saxonibus, nec non Generoso domino Francisco Kornis eatenus etiam, quantum suæ interesset contradicentibus Magister Stephanus Frater Protonotar.

59.

1622. jul. 6.

Bethlen Gábor 1622. július 6-án kelt kinevezési okmányában vargyasi Daniel Mihályt, azon érdemeiért, miket nemcsak az ő kormányja alatt, hanem az előtt is, nemzete javára irányult lankadhatlan munkássága által szerzett, Seps, Kézdi és Orbai székek Főkirálybirájává nevezi ki; megparancsolván azon székek rendinek, hogy nevezett Daniel Mihályt Főkirálybirájuknak elismerjék, neki a kellő tiszteletet megadva engedelmeskedjenek és az ezen tisztséggel járó jövedelmeket minden hiány nélkül kiszolgáltassák.

Nos Gabriel Dei gratia Sacri Romani Imperii et Transsilvaniæ Princeps, partium regni Hungariæ Dominus, Siculorum Comes, ac Opoliæ Ratiboriæque Dux etc.

Tibi fideli nostro Generoso Michaeli Daniel de Vargyas sincere nobis dilecto Salutem et gratiæ nostræ Principalis continua incrementa. Id esse leges in rebus publicis quod animam sive Spiritum vitalem in corporibus, antiqui rerum naturalium et supernaturalium ac etiam communis societatis humanæ et suæ cuiusque vitæ, bene, prudenter, honeste et utiliter (ex cuius in publico tradendæ et docendæ prima institutione Socrates

omnium qui præcessissent sapientissimus habitus fuit) instituendæ regendæ et conservandæ scientia celebres viri asseruere. Cui rei usus quotidianus et experientia, rerum et scientiarum certissima magistra, documento sunt. Notum est enim corpora per se mortua et minime sentientia, non nisi animæ vivificantis infusione vitam et eius propria sortiri, postque eam ipsæ ablatam, illa sensibus iterum omnibus privata sine ullo vitæ præcedentis iudicio mutila iacere. Haud etiam secus, si leges e rerum publicarum nunquam sine illis constitutarum medio sufferas, quantumvis alias hæ florentes, maxime firmissimeque extiterint, minui tamen illas, collabi, et tandem omnino subverti necesse fuerit. Quæ tamen pulcherrima et societati humanæ et conservandæ legum effecta, cum ex ipsis per se proficisci non valeant, is ab antiquitate sapienti usus in omnes posteros invaluit, postque legum Divinarum mundo traditarum tempora, cælesti etiam ordinatione in nos firmatus est, ut viris, quo potuit longiori rerum experientia pollentibus, legum et consuetudinum noticia claris, probitate commendatis, iusticiæ amore cognitis, aliarumque virtutum his consilium laude condecoratis, leges, Rerum publicarum administrandarum instrumenta, committerentur. Quod Nos quoque cum alias semper ab ineunte ætate nostra, in iis quæ vel in privato Statu nostro Divinitus nobis bona collata fuerant; Tum vero potissimum in Regno hoc nostro Transsylvaniæ Ditionibusque eidem tum ante hac, tum iam recens Dei benignitate per nos subiectis observatum esse volentes, eos publicis in nostra Republica officiis præficientes semper censuimus qui maioribus in patriam gentemque suam servitiis et meritis cogniti maxime in veritatis et iustitiæ defensionem, et promotionem, non in privatorum affectuum qualitercunque explendorum vim, leges constitutas et sibi concreditas esse nossent, duxissentque et persuasum habuissent. Quemadmodum in tuæ personæ consideratione Nos, non nostri saltem temporis gratiose memores, sed eorum etiam quæ ante auspica tum fœlix hoc regimen nostrum Transsylvaniæ tu integra fide, constantia perseveranti, assiduisque laboribus in tuam gentem contulisti merita, ex iis dignum te publico inter tuos officio, servitiorum tuorum nobis etiam impensorum gratiositate accedente, indicavimus. Illibata namque in Nos et publicum patriæ

bonum fides tua superioribus temporibus cum æquissimæ nostri et patriæ etiam defensioni, adversus vitæ famæ et Reipublicæ nostræ, sine ulla causa ex nobis præbita impetitores, insistere-
 mus variantibus et in fidelitate nostra nutantibus aliorum complurium animis, constans inter alios fideles nostros inno-
 tuit, ex quo post modum etiam non sumptuum profusorum gravitas, laborum exantlatorum magnitudo, verum gestorum impedimenta, adversitatum superatorum anceps expectatio, vel aliarum difficultatum consideratio, retinere potuerunt, quin ex summo patriæ utiliter inserviendi nobisque ex inde complacendi studio nihil remisisse nosceris. Quibus omnibus postquam Nobis spem de perpetua fidelitatis constantia certissimam fecis-
 ses, signumque dedisses, te publicum aliquod munus admini-
 strante, suum cuiusque ius et Justitiam, quantum in te esset inibi salvam fore: hoc respectu et consideratione in honorem etiam recensitorum et aliorum complurium meritorum tuorum: Tibi officium et honorem Supremi Judicatus Regii Trium Sedium Siculicalium Sepsi Kezdi et Orbai, per mortem Generosi quondam Georgii Miko de Oltszeme nunc vacantem plena cum authoritate et existimatione, simulque cum solitis suis perti-
 nentiis; redditibus et emolumentis quibuslibet, ad eandem functionem ab antiquo pertinere consvetis, ad bene placitum nostrum conferendum, teque ei præficiendum duximus, Ita tamen ut super eo officio Nobis et fidelibus nostris quorum interest Iuramentum præstare, literas et mandata nostra exequi, unumquemque sub officio tuo existentes in suis libertatibus, Iuribus et immunitatibus conservare, Iudicium et Iustitiam sine ullo personarum respectu omnibus administrare ac omnia quæcunque ex antiquo usu tui muneris erunt diligenter et fide-
 liter peragere debeas et tenearis; prout damus conferimus teque ei præficimus præsentium per vigorem. Quocirca vobis Generosis, Egregiis, Nobilibus, Agilibus, Supremo et Vice Capitaneis vice Iudicibusque Regiis, Juratis Assessoribus, Primoribus, Potioribus Primipilis, Peditibus pixidariis ac universitati Liber-
 tinorum Siculorum nostrorum dictarum Trium Sedium Siculicalium Sepsi Kezdi et Orbai, harum serie committimus et man-
 damus firmiter quatenus a modo deinceps Eundem Michaellem Daniel pro legitimo et a nobis ordinato supremo Iudice vestro

Regio agnoscere postque debitum honorem ipsi omnimode exhibitum in omnibus legitimis et consuetis rebus omnem obedientiam præstare, Iudicia illius antiquo usui et Regni legibus consona acceptare, solitosque eius functionis redditus et emolumenta eidem sine omni defectu administrare modis omnibus debeatis et teneamini. Secus non facturi. Præsentibus perlectis, Exhiben restitutis; Datum in civitate nostra Alba Julia die sexta Julii; Anno Domini Millesimo sexcentesimo vigesimo secundo.

Gabriel m. p.

Elias Vaniay m. p.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

60.

1622. jul. 8.

Bethlen G. rendelete Kemény Boldizsárhoz stb.-hez, hogy az általa Háromszék királybíróvá nevezett D. Mihályt hivatalába beigtassák.

Gabriel Dei gratia Sacri Romani Imperii et Transsylvaniæ Princeps partium Regni Hungariæ Dominus, Siculorum Comes, ac Opuliæ Ratiboriæque Dux etc.

Generosi fideles nobis sincere dilecti, Salutem et gratiam nostram. Mivel Nemzetes és Vitézlő hivünknek Daniel Mihálynak régi Jámbor szolgálatját és mellettünk való hű forgolodását eleitől fogva kegyesen megtekintvén, az Háromszéki Királybírósnak tisztét usque ad bene placitum nostrum neki conferraluk; Hadjuk azért és parancsoljuk is hűségteknek ez levelünk látva Daniel Mihályt az Háromszéki Királybírósnak Tisztiben introductálja és statualja be kegyelmetek. Secus non facturi. Datum Albæ Juliæ die 8. Julii Anno Domini 1622.

Gabriel m. p.

Czim: Generosis, Balthasari Kemeny de Bükös Comitatus Alben-sis Transsylvaniæ Comiti Consiliario nostro ac Arcis et præsidii nostri Fogarasiensis Capitaneo; Francisco Miko de Hidveghe Supremo Cubiculario et Consiliario nostro, ac Sedium Siculicalium Czik, Gyergyo et Kaszon Capitaneo; Francisco Kornis de Homorod szent Pál Sedis Siculicalis Udvarhelyensis Judiei Regio, Francisco Balassi de szent Demeter, ac Georgio Sükösd de Teremi etc. fidelibus nobis sincere dilectis.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

61.

1622. jul. 9.

Kolozsvári Bornemisza D. Mihályt és nejét lakodalomra hívja meg diószegi kastélyába.

Generose Domine, Amice nobis honorande Salutem et Servitiorum nostrorum commendationem.

Quando quidem ordinatione et dispositione divina ad hoc Sacrosancti matrimonii vinculo me omnino constrictum esse cupiam. Quo tantis jactatis fortunæ fluctibus, solatium vitæ meæ, in quibusvis occasionibus habens, tam prospera quam etiam adversa quæque fortiori possim animo perferre.

Accedente itaque ad hoc meum propositum: multorum etiam etiam Dominorum Amicorum sed et consanguineorum pia voluntate. Juxta Sacrosanctæ Catholicæ Ecclesiæ ritum et consuetudinem. Magnificam Dominam Elisabetham Zolyomi de Albis relictam viduam Magnifici quondam Domini Michaelis Imrehffi de Szeredahely; honestis et claris ortam parentibus fœminam, mihi in vita legitimam elegi thori sociam, jamque mihi desponsavi, sponsaliorumque solennitatum diem, communi, et meorum, et ipsius quoque consanguineorum et amicorum consensu septimo Augusti videlicet die Dominica juxta novum Anni præsentis proxime subsequenti in castello Dioszegh fiendam destinabimus. Itaque Dominationem Vestram Generosam rogatam esse duxi, dictæ sponsaliorum nostrorum solennitati, die, et loco superius specificatis velit haud gravatim una cum charissima vitæ socia, mature adesse, suaque optatissima et perjucunda præsentia, solennitates et festivitates sponsaliorum nostrorum inter cæteros amicos apprimè condecorare. Id quod nos quoque Dominationi vestræ Generosæ omnibus occasionibus omni officiorum genere, promereri non intermittam. Cui de cetero longævam vitam, et felicia quæque animitus una cum suis charissimis comprecor. Datum Albæ Juliæ die 9. mensis Julii Anno Domini 1622

Generosæ Dominationis Vestræ
Benevolus servire paratus

.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

62.

1623. márcz. 20.

Bethlen Gábor rendelete D. Mihályhoz, hogy a két Oláhországbelieknek Marhát venni s Erdélyből kivinni semmi szin alatt se engedje.

Gabriel Dei gratia Sacri Romani Imperii et Transsylvaniæ Princeps, partium Regni Hungariæ Dominus, Siculorum Comes, ac Oppuliæ Ratiboriæque Dux.

Generose fidelis nobis dilecte. Salutem, et gratiam nostram.

Bizonyosan adják értésünkre, hogy az két Oláh Országokra onnét a Székelyföldről, és egyebünnetis mindenféle marhákat tehenet, ökröt, juhokat megvévén igen hajtánának. Azért hívségednek hadjuk s parancsoljuk is serio ennek utánna szorgalmatos gondja lévén rea, semminemü marhát az két oláh országbelieknek ott megvenni, és országokban átal hajtani semmi módon ne engedjen, és marhát is az megmondott Országbeli Oláhoknak senkinek szabad ne legyen eladni. Secus non factur. Datum in Oppido nostro Tokaiense die 20. Martii Anno 1623.

Gabriel m. p.

Czím: Generoso Michaeli Daniel de Vargyas Trium Sedium Siculicalium Zepsi, Kezdi, et Orbai Judici Regio Fideli nobis dilecto.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

63.

1623. aug. 6.

Bethlen Gábor rendelete D. Mihályhoz, hogy a moldvai had kijövésére aug. 14-éig várakozzék. Ha akkorra meg nem érkeznek, 15-én induljon és siessen a fejedelem után, de úgy, hogy őt Kolozsvárott elérhesse.

Gabriel stb.

Generosi fideles nobis dilecti, salutem et gratiam nostram.

Az Hüségték levelét vevén, irását kegyelmesen megértettük. Az mi illeti azért az (connumerált) jobbágyoknak állapotjokat, azokat az connumeratio (szerint) kapuszámokra eligazíttattuk, és Hüségtéknek az bizonyos regestrumot kezében küldöttük, melyekhez képest jó módjával el tud az dologban igazodni. Az mi az gratuitus laborra valo elküldést és ennek continuálását illeti, annak kegyelmesen annuálunk, hogy ez holnapnak 25.

napjáig bátor azokat el ne küldje, az meddig hisszük, hogy az takarodást is az szegénység jó részént elvégezvén, dolgoknak kevesebb fogyatkozásával indíthatja azután el őket, megparancsolván az utánna való tiszteknek, hogy annak rendi szerént azután fogyatkozás nélkül continuáltatván az gratuitus labort, elküldjék mindgyarást. Az moldvai hadnak kijövéseire való várakozást az mi nézi, Hivségednek Daniel Mihály hivünk parancsoljuk, hogy ez holnapnak 14. napjáig bátor várakozzék reá, ha addig kiérkeznék, ha pedig nem, 15. napján meginduljon es siessen utánunk jönni, úgy hogy bennünket Kolozsváratt érhesen, otthonn mindazáltal az élest illendőképpen felvétetvén szükségekre, utánna való tiszteknek, hogy arra gondot visélyenek, meghagyja, és két nemes embert is rendeljen, az kik eleikben menvén, szintén az Ojtozig mindenütt velek legyenek, útt yokra és szállításokra viselvén gondot valamig táborunkban érkeznek. Secus non facturi. Datum in civitate nostra Alba Julia die 6. Augusti anno domini 1623,

Gabriel m. p.

Külczim: Generosis Clementi Beldi de Vzon capitaneo et Michaeli Daniel de Vargyas iudici regio trium sedium Siculicalium Sepsi, Kezdi et Orbai etc. fidelibus nobis dilectis.

(Eredetije a Bónis család ltárban.)

(Történelmi tár 1886-iki évfolyam 418., 419. l.)

64.

1623. dec. 16.

A moldvai vajda levele D. Mihályhoz, melyben a lengyelek és tatárok felől közöl vele néhány hírt s felkéri, hogy esetleg e figyelmet hasonlóval viszonozza.

Generose Domine et Vicine nobis observande!

Az Kglmed nekünk küldött leuelet nagi io akarattal veot-tük melbeol hagi kjrajl Urunknak eő Felsegenek jo egesseges, szerenczies és diadalmos állapotját ertiük, szivünk szerent öruendezünk rajta keuanuan a Szent Istenteöl naprol napra azon jo szerencziejit neukednj eő Felsegenek. Az Lengielek allapatiokat az mi nezj, mostan jo allapatban vadnak; az mint ertiük, az Hatman az maga Uduara nepevel Kameniczen tul negj napi jaro földön vagion, perlustraluan az szel földet, de

taborokat lennj sehul sem halliuk. — A Tatároknak is sohul semmj olj **derekas taborok** ninczen, hanem Kantimer hada mikor elozlott, akkor valamj **giüleuez** (gyülevezs) tatárok szakadtak vissza, az kik nem mentek által **Krimbe miuel** affele hely neküll valo cziauargok (csavargók) uoltak azok: **tagadhatatlan**, mondgiak lopua be mennek az szélbe, ott egieket ket falut elrabolnak s ugi elnek farkas modra az mind tudgia kglđ allpattioakat ha valami olj, dologh esnek, minekünk is ertesünkre lenne, kit mingiarast Cubernator urunknak s Kglđnek postan ertesere adnank. — Kglđis ha mi bizoniost erthet, onnan fel-liüll, adgia ertesünkre, Kglđtöl io neuen veszük. — Tarczia Isten Kglđet jo egesseghben. — Datum in Oppido nostro Jaas die 16 X-bris Anno Domini 1623. — Generosi Dominationis Vestrae

amicus :

(a vajda czinczárbetüs s. k. aláírása.)

Kütlezim: Generoso Domino Michaeli Daniel de Vargias, Trium Sedium Siculicalium Sepsi, Kézdi et orbai Judici Regio supremo etc. Amico nobis benevolo.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

65.

1624. okt. 21.

A moldvai vajda levele D. Mihályhoz, melyben értesíti a tatárok visszatérése felől és arról, hogy egy csomó foglyot huzczolnak magokkal. Kiknek kiszabadításában ő maga is tesz lépéseket, de a fejedelem is felszólítja.

Generose Domine, amice, ac vicine nobis observandissime :
Salutem, ac benevolentiam nostram paratissimam Commendationemque

Az kegyelmed hujus mensis nekünk küldött levelét ma este felé adák meg melynek continenziajat meg értvén az tatárok visszatérése felől miis azont értettük, az hol kegyelmed írja hogy török tábor állott volna elejekbe azok az törökök nem voltak másféle Passaság alol függők, hanem pasa az magához hallgatokkal, ki nem csak (kit másképpen hivunk) állotta utjokat de maga is szintén ide az Pruthoz jött elejekbe, az honnét nekünk írja levelében. hogy Bojarinkat küldjük és az raboknak megszabadításá-

ban igyekezik mely nekünk irt levelet postán ő felségének küldtünk, mi (hogy ez után reánk semmiben ne vethessen) mindjárt hozza bojarinkat mind jó móddal elkészítvén expedialtuk, immár mi jót cselekedhessek az szegeny rabokkal Isten tudhatja. Irhatjuk bizonyosan kegyelmednek hogy az az fényes portánál megbékéltett erős confederatiot egymás között csinálván, az porta szép ajándékkal hozzája kiküldvén fiait is ki küldte volt neki, de ő annál is szebb ajándékkal követet bocsátván, maga két fiait is nagyobb hitelnek okáért beküldte császárhoz: Hozánk is egy fő Balesi pasáját küldi, ki a Kán számára való mézet esztendőnként kezéhez szokta venni, melynek szolgálai ma érkezének, maga is egy néhány napok elmulva ide jut, nekünk is minden jóval ajánlja magát, szánozkodván az mostani maga hire nélkül való esetén ez két országnak, ki ugy segitné, Isten tudó lenne.

Az még most is táborban vadnak vigyazat
 láltassanak erősen vigyáznak mostan
 mind lovok az tatároknak
 elé mig lovok megnyugvást nem
 addig meg nem indultak, vagy az
, ha meg nem csalatnak, eszünkbe
 akaratjokat, ha mit érthetünk
 kegyelmednek értésére adni igyekezünk kegyelmedet is azon szeretettel kérjük az oda fel való hírek és állapotok felől, ha mi bizonyost értett értésünkre adni nekünk is ne neheztelje, kegyelmednek mind szomszéd jóakaró Urunknak nagyobb dologban recompensalni akarjuk. Isten kegyelmedet jó egészségben tartsa meg. Datum in Oppido nostro Szuczava die 21 mensis Octobris. Anno Domini 1624.

Generosæ Dominationis

Vestræ

Amicus benevolus

Külczim: Generoso Domino Michaeli Daniel de Vargyas Tr.
 Siculicalium Sepsi Kézdi et Orbai Judici premo atque Amico
 et vicino nobis ob

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

Bethlen Gábor rendelete Erdély hatóságaihoz stb., hogy az ökrök, lovakkal való kereskedést kiviteli czélokra megakadályozzák. Egy füst alatt megbizza Daniel Mihályt, hogy valahol efféle gyűjtött marhákat talál, bárki is a gazdájuk, azonnal mindennemű kedvezés és barátság nélkül confiscálja és senki neki ellenszegülni ne merjen.

Gabriel Dei gratia Sacri Romani Imperii et Transsylvaniæ Princeps, partium regni Hungariæ Dominus et Siculorum Comes ac Oppoliæ Ratiboriæque Dux etc. Fidelibus nostris universis et singulis Magnificis Generosis Egregiis Nobilibus, Comitibus Vicecomitibus iudlium quorumcunque Comitatum Capitaneis Præfectis Iudicibus Vice Iudicibusque Regiis quarumcunque Sedium Siculicalium Provisoribus Castellanis Arcium ac aliorum quorum cunque locorum officialibus, Tricesimatoribus, Teloniatoribus, pontium passuum vadorum Viarumque Custodibus, eorumque vices gerentibus Prudentibus item ac circumspectis magistris civium, Primariis Regiis et sedium Iudicibus Villicis cæterisque Juratis civibus quorumcunque civitatum, oppidorum, Villarum et possessionum; cunctis etiam aliis cuiuscunque Status conditionis ordinis honoris et prænominatis hominibus ubi vis locorum in ditionibus nostris Transsylvanicis præsentibus nostras visuris, nobis dilectis Salutem et gratiam nostram.

Noha mindezeknél nyilván vagyon, hogy az ökrökkel lovakkal való kereskedést, és azoknak országunkból birodalminkból való kihajtásokat viteleket igen serio interdicaltuk, mind az által ugy adatik értésünkre, hogy némely emberek az mi interdictumunkkal nem gondolnak, az ökröknek lovaknak kereskedésre való gyűjtésétől meg nem szűnnek, hanem azokkal alattomban is kereskednek; mely parancsolatunk ellen való contumatiájokat nem akarván elszenvedni, bocsátottuk ki vitézlő hívünket Háromszéki fő királybiránkat az nemzetes Daniel Mihályt teljes autoritással, hogy valahol afféle kereskedésre gyűjtött marhákat találhat, akár uraké akár nemes embereké legyenek azok de ez levelünknek vigoranal mindjártást confiscálja, és Fogarasban hajtassa. Azért birodalmunkban levő akár mi renden állapotban lévőeknek hadjuk és parancsoljuk is serio, hogy az ökrökkel lovakkal való kereskedéssel supersedealjanak; sőt ha kiknek ke-

reskedésre gyűjtött marhait valahol az megnevezett Daniel Mihály találhatja, és mi számunkra confiscálni akarja, senki semmi uton ellene állani resistálni ne merészeljen, mert semmi-képpen büntetés nélkül el nem szenvedjük; Daniel Mihály is penig az parancsolatunkban kedvezés barátság nélkül eljárjon és minden afféle marhát Fogarasban hajtasson. Secus non facturus.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

67.

1625. ápril 11.

Bethlen Gábor 1625. április 11-én kelt rendeletében a megyei és széki törvénnyhatóságoknak, a városok tanácsának, minden rendű és rangu polgároknak és Száraz-Ajta közönségének megparancsolja, hogy miután szárazajtai Bakó Lukács nevű jobbagynak, ki egy szász embert megölt és más alkalommal egy szalomnát ellopott, némely tanácsosainak, névleg vargyasi Daniel Mihálynak, sepsi, kézdi és orbai székek főkirálybírójának közbenjárására megkegyelmezett: őt mindaddig, míg hasonló büntől őrizkedik és jámbor életet él, gáncsolni, gonosznak tartani, személyében vagy vagyonában károsítani ne merészeljék.

Nos Gabriel Dei gratia Sacri Romani Imperii et Transsylvaniæ Princeps, partium Regni Hungariæ Dominus, Siculorum Comes, Oppulieque et Ratiboriæ Dux etc.

Memoriæ commendamus tenore præsentium significantes quibus expedit universis. Quod nos tum ad nonnullorum fidelium Consiliariorum nostrorum, nominanter vero Generosi Michaelis Daniel de Vargyas, trium Sedium Siculicalium Sepsi Kezdi et Orbai Judicis Regii, singularem pro parte Providi Luca Bako Jobbagionis eiusdem Michaelis Daniel in Száraz Ajta commoranti Serenitati nostræ factam intercessionem: Tum vero ex illa gratia, benignitateque nostra Principali, qua delinquentibus veniam, lapsis vero refugium et sublevamen solemus impertiri, rigoremque Juris interdum levitate misericordiæ consuevimus mitigare: Eidem igitur Lucae Bako, nec non capiti, famæ honorique, et rebus ac bonis suis quibusvis super iis criminibus homicidii et furti, quod ipse superioribus diebus quemdam Saxonem interemisit; ac aliunde unum lardum furto abtulisse; de quibus utrisque etiam si iis, quorum interfuit, satis fecisset, cum eisdemque concordasset ac in

pacem rediisset, honoris tamen iacturam et hodie pati et infamis haberi perhibetur, gratiam et misericordiam, rebus tamen sicut præfertur stant . . et se habent . . , duximus faciendam specialem: Ita tamen ut ipse ab huiusmodi crimine immunem se deinceps studeat conservare, pariter et innocentem, alioquin præsens hæc gratia nostra ipsi hæc in parte minime videatur suffragaria: Imo gratiam et misericordiam specialem facimus, præsentium per vigorem. Quocirca vobis Magnificis, Generosis, Egregiis et nobilibus Agilibus, Comitibus, Vice Comitibus, Inclitum quorumcunque Comitatum: Capitaneis vice Capitaneis, Iudicibus vice Iudicibus Regiis, trium Sepsi Kezdi et Orbai, ac aliarum quarumcunque Sedium Siculicalium: Magistris item Protonotariis Causarum fiscalium Directoribus et Tabulæ Iudiciariæ Assessoribus. Cunctis etiam Regni nostri Iudicibus et Justiciariis: Prudentibus item et circumspectis magistratis civium, Primariis, Regiis, et Sedium Iudicibus, Villicis et Juratis Civibus quarumcunque civitatum et oppidarum, villarum et possessionum: Iudicibus item, Juratis, ac universis civibus et inhabitatoribus possessionis Száraz-Ajta, modernis et futuris quocunque pro tempore constituendis earumque vices gerentibus: Cunctis etiam aliis quorum interest seu intererit, harum serie committimus et mandamus firmiter, quatenus vos quoque a modo deinceps annotatum Lucam Bako, ratione prævia ad quorumvis instantias vestro astare Iudicio et Iudicatu cogere et compellere, eidemque præmissa crimina exprobrare, objicere vel ipsum ob id infamem habere, aut propterea eundem in persona, rebusque et bonis suis mobilibus quibilibet et immobilibus impedire, turbare, molestare seu quovis modo damnificare nequaquam præsumatis vel sitis ausi, modo aliquali. Secus non facturi. Præsentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in arce nostra Fogaras, die decima prima Mensis Aprilis. Anno Domini Millesimo sexcentesimo vigesimo quinto.

Gabriel
mp.

Stephanus Kovachochi
cancellar mp.

Gregorius Ozmankeozy mp.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

68.

1625. júl. 31.

Bethlen Gábor rendelete D. Mihályhoz, hogy aug. 22-én Kolozsvárra jöjjön valami kényesebb ügyek lévén ott eldöntendők.

Gabriel Dei gratia Sacri Romani Imperii et Transsylvaniae Princeps, partium regni Hungariae Dominus, Siculorum Comes, ac Oppuliae Ratiboriaeque Dux etc.

Generose fidelis nobis dilecte. Salutem et gratiam nostram. Mivel Fiscusunknak bizonyos Causainak discussioit halasztottuk volt bizonyos okokból Colosvarra való menetelünkre ad 22 Augusti, hogy ott hites Assessorinkkal közönségesképpen ki-menetelünk előtt decidaltatnok; Hűségteknek annak okáért hadjuk sőt parancsoljuk is kegyelmesen az megirt napon és helyen okvetetlen legyen jelen, hogy a minemű causansok comparealnak, hűséged is értelmét adjicialvan lehessen finalis decisioik Táblai Assessorink előtt. Secus non facturus. Datum in Civitate nostra Alba Julia die ultima Mensis Julii Anno Domini 1625.

Gabriel mp.

Czím: Generoso Michaeli Daniel de Vargyas Judici Regio trium Sedium Siculicalium Sepsi Kézdi et Orbai ac sedis nostrae Judiciariae Jurato Assessori etc. Fideli nobis dilecto.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

69.

1626. júl. 27.

Bethlen Gábor sajátkezű levele D. Mihályhoz, melyben megbizza őt, beszéljen Eordeoogh Mihályhjal, hogy ez közbelső leányát udvarához hocsássa.

Salutem. Mivel szegény Istenben bodogul idvezült szerelmes Atyánkfiától elmaradt árváknak Isten szerencsijet parancsolvan senkinek az szerencsejeit meg nem tartottuk és így mostan az két leanis asszonnal több Anna asszon mellett nem lévén akarnánk valami jó rendű nemes emberek gyermeket négyet ha több nem lehetne is le menj az végre hogyha Isten házasságunkat megengedné lenne magyar frauczimmerrel is kinek

elejében menni. Horvat Istvánné asszonyom monta nénédek commendalta Evrdevgh (?) Mihál közepső leányát illendőnek, hivásd magadhoz íncsis meg hozza maga ala és bizza gongya viselését nénédre megnyugodjék abban hogyha Isten szerencsiéjét paran Evrdevgt leányának, oly tisztességesen haza adjuk kit maga sem reméllett volna, haza adására bátor gongya ne legyen és addig is úgy viselik gongyát a mint tisztességet szerető udvarhoz illik, választ várunk tőled és magad is ad 20 Augusti jöjj Tordához, mivel kimegyünk ercs magamtul mihez tartsátok magatokat. Legyetek egészségsben. Albæ 27 Julii.

G. Bethlen.

Külezím: Egregio Michaeli Daniel etc.

Tört. Kalászkok.

70.

1626. aug. 2.

Bethlen Gábor rendelete Ugron Pál stb.-hez, hogy Incze Jánosnének D. Mihálynál és Péternél tartózkodó szökevény jobbágyai előbbi úrnőjüknek visszaadassanak. Együttal felszólítja D. Mihályt és Pétert, hogy azokat 200 magyar frt büntetés terhe alatt elbocsássák.

Gabriel Dei gratia Sacri Romani Imperii et Transsylvaniæ Princeps, partium Regni Hungariæ Dominus Siculorum Comes, ac Oppuliæ Ratiboriæque Dux etc. Fidelibus nostris Generosis Egregiis Nobilibus, Agilibus Paulo Ugron de Abrahamfalva Arcis et Sedis Siculicalis Udvarhely Capitaneo, Mattheo, Valentino et Stephano Fosztó, martino Boda omnino de Füle, Petro et Stephano Orban de Lengyelfalva, Francisco Nijro et Petro. Iromos de Udvarhely nobis dilectis. Salutem et gratiam nostram.

Exponitur nobis in persona nobilis Dominae Susannæ Jánososi consortis Egregii Joannis Incze de Felső Bodogaszszonfalva, qualiter superioribus disturbiorum temporibus, post clandestinum videlicet Michaelis quondam voivodæ Transalpinensis in hoc Regnum nostrum Transsylvaniæ ingressum, Providi Valentinus, Michael et Antonius Kortomáz, Joannes Fazakas et Blasius Bodor jobbagiones ipsius exponentis, alias in portionibus suis possessionariis in possessionibus Dobo, in

Udvarhely, et Bardoczfalva in Udvarhely Similiter alias Bardocz Sedibus Siculicalibus existenti habitis residentes clam inscio invitaque ipsa exponentis aufugissent, ac sese in et ad possessiones Telegdi Baczon Olasztelek Füle Vargyas consequenterque terram sive hæreditatem siculicam: Generosi Petri et Michaelis Daniel de Vargyas, in sede Siculicali Udvarhely existenti habitam commoran. gra. contulissent, ibique residerent et commorarent, etiam de præsentis in præiudicium et damnum ipsius exponentis manifestum: Quos vellet eadem exponens una cum uxore liberis rebusque suis mobilibus universis, iuxta publicam Dominorum Regnicolarum constitutionem super reductionibus fugitivorum brevibusque Judiciis æditam, sub onere singulorum ducentorum florenorum Hungaricalium a præfatis Petro et — Michaele Daniel medio vestri pro se reperire et rehabere Iure admittente; Proinde committimus et mandamus firmiter vobis harum serie, ut acceptis præsentibus, statim simul vel duo vestrum, sub oneribus alias in talibus observari solitis, erga præfatos Petrum et Michaelem Daniel cum præsentibus accedend. : Qui si personaliter reperiri poterint eosdem ibidem personaliter, alioquin . . domibus habitationum, sive solitis ipsorum residentiis, vel de bonis juribusque ipsorum possessionum unde videlicet præsens ammonitio nostra ad scitum eorum commode deveniri poterit ammoneatis eosdem ibidem dicatisque et committatis eisdem verbo nostro, ut ipsi præfatos Valentinum, Michaelem et Antonium Kortomaz, Joannem Fazakas et Blasium Bodor, jobbagiones ipsius exponentis fugitivos una cum præcensitis uxoribus liberis rebusque ipsorum mobilibus universis, sub præfacto onere singulorum Ducentorum florenorum Hungaricalium eidem exponenti reddere et restituere debeant et teneantur; Qui si fecerint bene quidem, alioquin evocetis eosdem ibidem ratione prævia coram latius declaranda juxta brevium iudicarium processum ad octavum diem a die huiusmodi ammonitionis vestræ ipsis ex hinc fiendum computandum in Curiam nostram nostram scilicet in præsentiam rationem reddituram efficacem; Certificantes eosdem ibidem quod sive ipsi termino in prædicto coram nobis compareant sive non, nos tamen ad partis comparentis instantiam id faciemus in præmissis quod Juris erit ordo; et post hæc vos seriem

huiusmodi ammonitionis, evocationis et certificationis vestrae rite, prout per vos fuerit expedita nobis suo modo terminum ad praedictum fide vestra mediante referre vel rescribere modis omnibus debeat et teneamini. Secus non facturi. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in Civitate nostra Alba Julia die secunda Mensis Augusti Anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimo sexto

Lecta.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

71.

1627. ápr. 6.

Bethlen Gábor 1627. április 6-án kelt iratában, tekintettel lévén vargyasi Daniel Péternek, a vargyasi kerület királybírájának hajlott korában is tanúsított hűségére és szerzett érdemeire, hogy ezek valamennyire megjutalmazva legyenek, neki adományozza a királybírói hivatalnak, — melyet most visel, — minden azzal járó törvényes és régi időktől fogva használt jövedelmeit és hasznait; úgy szintén a hadi birságokat, vagyis mindennemű taxat, mely akár hadi vállalatokkor, akár más időben és alkalommal ezen vargyasi kerületben fizettetni szokott.

Nos Gabriel Dei Gratia Sacri Romani Imperii etc. Memoriae commendamus etc. Quod Nos dignum habere respectum preclaro fidelitatis meritorumque laudatissimorum ac ætatis Senilis et peractæ Generosi Petri Daniel de Vargyas, Districtus et Territorii Vargyasien Regii Iudicis fidelis Nobis dilecti, quæ ipse cum nobis et Patriæ Nostræ, tum etiam prædecessoribus Nostris Principibus Regni Transsylvaniæ felicis remiscientiæ scilicet in vigore ætatis suæ maxima animi sui promptitudine exhibuit et impendit, ac etiam in posterum eadem fidelitate exhibitur et impensurum eum non dubitamus. Ut igitur in hoc gravescent et senili ætate sua huiusmodi fidei incorruptæ, ac meritorum suorum dignum aliquo consequere præmium eidem ex libertate et Clementia Nostra Principali id annuen et concedendum duximus, ut ejus quo nunc p fungitr Iudicis Regii Officio omnes redditus et proventus solitos ac emolumentum quælibet ad eand functionem de jure et ab antiquo spectan et pertinere debent Birsagia item bellica seu taxas omnis generis quæcunque sive p expeditionib bellicis tempore levationis Siculor illoru

p jure et libertate patriæ asseren sive alio quovis tempore, quacunq occasione in eodem Districtu Vargyasien dan impenden et solven quibuslibet imponi et legitime irrogare solent vita ipsius durante, p se et non alio quolibet plene et integre, plenaq cum Authoritate recipere, tollere et administrari facere valeat et possit; prout annuimus et concedimus præsen p vigorem. Quo circa Vos Univer et singulos, Capitaneum et Judicem Regium Sedis Siculicalis Udvarhely modernos, vel tempus intra præmissum forsitan constituen ac Egr Nobiles, Agiles, Primores, Potiores, Primipilos, Pedestres, Pixidarios præsen visur harum serie requirimus, quatenus præactos univer reditus et Birsagia omnis generis antelato Petro Daniel concedere, dare ét impendere ac vita ipsius duran p ipso tantum et non alio quolibet in eodem territorio plena cum authoritate peipi admitterre velitis et debeatis. Quib etc. Præsen etc. Datum Albæ Juliæ die 6-a Aprilis Anno Millesimo sexcentesimo vigesimo septimo.

Et subscriptum erat a sinistra parte Gabriel m. p.

a dextera vero parte Gregorius Ormanykövi Secretarius m. p.

(Kiadatott a gyulafehérvári káptalantól Transumtumban a Liber Regiusbol 1807. jun. 3.)

72.

1628.

Instructio Daniel János részére, midőn Rákóczy Zsigmond háztűznézőbe küldte.

1. Ez dologban legelső az Istennek segítségül hívása
2. Mind két részre nézve az dolognak igen secretumba tartása
3. Az személynek, idejének, természetiknek, ábrázatjának, formájának, termetinek, mindenekfelett pedig jó erkölcsinek, igen szorgalmatoson, az mennyiben lehet legtitkosabban, de igen igazán volt megtudakozása, és magaviselésénekis megértekezése.

Az személyt az mi illeti mindenekfelett valo legszebbett nem ugyan, mindaz által olyantt kívánnánk, ki tekintetre méltó, és az így más szeretetre alkalmas lenne, egyebaránt

az ábrázolja nem képes nemis kell benne törekedni azt pedig az természett munkája által, nem Festékek által valónak akarjuk lenni.

Idős liántis mellyis ad summum az tizenhit vagy tizen-nyolcz esztendőtt meghaladta el nem veszünk.

Természetiben szelid, Istenfélő, buzgo; nem mérges; hébe hurgiatermészetűett, kevélyt, kívánnánk, ebben mindaz által az maga viselésében, nem mindenestől az magyar formára nézünk, hanem az ott valo szokáshoz képest, mindazon által ottis ugyan sokaknak természetikhez képest szokott lenni az maga-viselése is.

Termetiben igen nagy ottromba ne lenne, hanem közép, az az ne telyességgel kitsin ember; derekában, járásában illendő és noha az igen titkos dolog, mind az által termetében valo épsége Felől szorgalmatosan kellene tudakozni, sött jövődöben ha az dolognak tovább kellene menni azt ugyan nyilvánis megkellene kérdeni.

Maga viselésiben rusnyát, az ottvalo állapotokhoz képestis felette szemtelent nem javallunk, az kevélység nélkül valo tisztességes modosság szemérmetséggel egyezőleg bátorság nem ártalmas, de az tékozlássall valo köntösbéli luxusis nem az Magyar humorhoz valo.

Az jó erkölcsött az mi illeti, az az Istennek kiváltképen valo ajándékja ugyan, mindaz által nemzetiktermészet szeréntis, bévitetik neveltetés és rosz társaság által is az, minthogy azért semmirekellők az házasságban minden több requisitumok ez nélkül, ugy mindenek felett ennekis kell legjobban vegire menni.

4. Ezek után meg kell tudni ordinario mitsoda dostt szoktak vellek adni, az kikett eddig eladtak azoknak mit adtak. Ellenben azokis mitt kértének.

5. Ha az öregebbiknél a kisebbszerűek íteltetnének alkalmasabbaknak az öregebbik előtt eladnáké.

6. Az kikett eddig eladtak azokkal ordinario menyi emberből álló Udvartt, mind külső belső cselédeket adtak és rendelték, azoknak tartásokra voltaké obligatusok az elvivők. Egyébbskéntis Pohárszékekett s mindenféle supellectileket, szekereket menyit és mimoddal valokatt.

7. Micsoda állapotu és méltoságu 's értékü emberek háza-

sodtak abbol a házból. Az elvitelben micsoda modott rendet tartottak 's expensatis cselekedtek.

8. Tisztességes és becsületinek sérelmi nélkül való moddal expiscalni kell nem Frustaltatnánké az dologba?

9. Ezeknek megértekezésiben való modok felől micsoda levelekett kikhez Fog irni és aszt mintis dirigállja Bisterfeld Uramtoll megértvén ő kegyelme kövesseis.

10. Ha az dologban egész alkalmatlanságott lát ő kme ne késedelmezzék az haza jövetellel, azomban értekezzék mások fellőlis, De ha Isten úgy vezérli uttyátt, hogy alkalmatos személytis mutatt, levél által tudositson cum omnibus rerum circumstantiis, hívséges informatiovall és maga tisztességes modok alatt ott fen várjon újab tanúságot.

11. Noha a' másodezori instructiokor lenne annak bizonyosb ideje, mindazáltal addigis nem ártana expiscalni az elhozásnak módját annak uttyátt, utyára való expensat, Comitivat és egyéb effélékhez szükséges állapotokat.

12. Nincsen ugyan megcsalhatatlan következés abban mind az által nemis ártalmas megtudakozni az több onnan házasitatottaknak eleteket 's magokviselésitt.

13. Az Tudakozás azoktól lehet ugyan az kiktől az alkalmatosság mutattya, mindazáltal az valamely háznak jott kívánni meg az vétkes nagy hibás dolgotis fedezgetni szokták, azért sua prudentia magunk és másoknakis becsületik sérelme nélkül nem árt ha tudakozik ellenkező Felektőlis.

14. Az igen igazán való képnek leírása és küldése felől felette igen szorgalmatos és szemes légyen ő kme.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

73.

1630. april 26.

D. Mihály folyamodványja a Gubernatorhoz, hogy ő fölsége Brandenburgi Katalin Lálfalvát 3000 frtban neki inscribálja.

Ad Illrnum Dominum Dominum Regni Gubernatorem
Cæterosq̃e Suæ Celsitudinis Srmæ . . . Consiliarios; Michaëlis
Daniel de Vargyass.

Sup. Hlma.

Nagysaghtoknak s kegyelmeteknek alazatoson akaram je-
lentenem.

Az Istenben bodogult kegyelmes Urunk alazatos Szolgala-
tomra kegyelmesen tekintven, mikeppen legalt vala testamen-
tumaba egy nehany haz Jobagyokat vilagoson constal tudom
Nagtok kegyelmetek előtt; Melyhez kepest mind ez ideighis tsak
varakosztam az eő Felsege kegyelmessegehe es Nagysaghtok s
kegyelmetek jo akarattyatul, de mivel latom maghamis hogj
nem talalhatni mostani allapatban oly helyet az ki jövendöbenn
is jure perenali megh alhatni, fogna, sokaknak Svasiojokra
akartam kövarhoz tartozo valamely Joszagh felöl eő felseghet
busitano, de annakis ugy veszem eszembe, hogy ollya meszszől
nem tudhatnam semmi nemű hasznat venni.

Minek okaert Nagysaghtoknak s kegyelmeteknek könyör-
gők az mi kegyelmes Aszszonyunk eő Felghe előtt eretem ma-
gat interponalni ne neheztellye; vagyon eő Felsegenek egy
Lallfalva nevű Olah falucska Kvarvideken az kin most 24
ember lakik, ugy ertem hogy maradekimonnis az eő Felsegek
kegyelmesseghi meghis inkab megh maradhatna; Meltosztassek
eő felseghe aszt az falucskat harom ezer forintban nekem in-
scribalni kegyelmesen; Mellyet mind eő Felseghenek, s mind
eő felsghe utan Nagysaghtok s kegyelmeteknek alazatos hala-
adossaggal megh szolgalthassak.

Válaszkép: Justissimu videtur Donis Consiliarys. Ex Consilio 26 aprill.
Ao 1630.

Küllapon: Daniel Mihály ur memorialissa Lallfalu 3000 forintig
valo inscriptioért.

Reg. 731. fasc. XXII.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

74.

1630. okt. 31.

*Brandenburgi K. meghagyja D. Mihálynak, hogy eltévedvén egy
vizslácskája, mely most D. Ferencz kezénél van, intézkedjék, hogy
ez a vizslát fölkeresse s hozzá küldendő udvari szolgának átadja.*

Catharina Dei gratia nata marchionissa Brandeburgica
Serenissimi quondam Principis Gabrielis; alias Dei gratia Sacri
Romani Imperii et Transsylvaniæ Principis pidia, ac
Borussiae Duxissa etc.

Generose sincere nobis grate. Salutem et benevolentiam affect.

Mostan utunkban hogy Alvinczen megszálván; ide fogarasi házunkhoz lön jövetelünk; Egy vislacsánk, kit maga is jól tud kegyelmed, eltévedvén; bizonyosan adták értésünkre; hogy mostan Daniel Ferencz kezénél volna: kiről kellették requirálni kegyelmedet, iniungalvan neki; az vizslát kerestesse fel; és ez levelünk megadó udvari szolgánk kezéhez adassa; Ugyan serio hadjuk kegyelmednek. Bene valeat. In arce nostra Fogaras die ultima Octobris 1630.

Catharina

prpissa.

Külczm: Generoso Michaeli Daniel de Vargyas Trium Sedium Siculicalium Sepsi Kezdi et Orbai Judici Regio ac Curiae nostrae Magistro Nobis sincere grato.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

75.

1632. ápril 29.

Egyezségi szerződés a Daniel és Jánosy családtagok között, melynek értelmében utóbbi család átengedi a Danieleknek a f-rákosi, ezek viszont a bardóczfalvi, egyenként felsorolt birtokrészeket. Vinculum 1000 arany forint.

Mÿ ez ide ala megh irt dologhban fogott birák kik vagiunk, ugimint Nemes Thamas Feier Varmegieben Hidveghen lako mostan Háromszeki Vice Capitā, Bassa Thamas Zabolai Orbai Széki; Kálnoki Istvā Keöröspataki, Henter Andras Szent Ivani, Mihaczÿ Demeter Illiefalvi Sepsi Szekiek minnÿaian Nemes emberek; Adgiuk tuttára mindeneknek az kiknek illik, ez mÿ jelen valo levelünknek általa, hoki in hoc Anno præsenti 1632 die 29. mensis Aprill. Jeövenek mÿ eleonkben egi feleöl az Nemzetes es vitezleö Daniel Peter es Daniel Mihálÿ Uramek, Vargiasiak Udvarhelÿ szekiek; Más feleöl az vitezleö Feiervarmegieben felseö Rákoson lako Jánossi Istvan; es szabad akarrattioik szerint jozan elmevel levē bennünkeött megh biralván; teönek mÿ eleöttünk, ugian Vargiason Udvarheli Szekben, az Daniel Peter és Daniel Mihálÿ Uramek házoknál illyen eöreökeös állando vegezest, es megh masolhatatlā Concambiumat es

compositiott; Hogj Janossi Istvá Urk valami eösteöl maratt mindennemű igasságátt, falun, mezeön, erdeön, kaszalo, szánto mezejével, makkos erdejével, halászo vizeivel, minden igasságátt eöreökeöskepē irrevocabilr; az fellieb megh irt eöreggh Daniel Peter es Daniel Mihály Uramek, fiaival Daniel Janossal Ferenczel es kissebb Daniel Peterrel eggiütt eö kegiemekk ada eöreökeöseön, fiurol fiura, maradvärol maradvära, compositio es Comcambium szerint. Viszontagh ismett eöreggh Daniel Peter es Daniel Mihály Uramek, fiaival Daniel Jánossal, Ferenczel es kissebbik Daniel Peterrel eggiütt, az felliebb megh irtt Janossi Istvá Urk, ugia Udvarheliszekbē Bardoczffalvā, adanak tizenhat ház számu Jobbágiokatt, egy keöu Malommal, mely ugian Bardoczffalvā vagiö egy uy keövel eggiütt; kiben kása teöreö es egy vaniolois vagion es mindennemü igassagokat Bardoczffalvā s határában Jánossi Istvannak adák, esztis hátra nem hagjvā hogj Daniel Peter es Daniel Mihály Uramek egy fa házatis mý eleöttünk felfogadák hogj rakatnak ugian Bardoczffalvā Jánossi Istvá Ur. eöreöksegere: Az Jobbಾಗಿok nevek rend szerent igy keövetkeznek; Sugár Jánost, Tokos Jánost, Tokos Balintott, Csizmazia Janost, Trency Mihált, Pál Illjest, Szász Jánost, Haydu Mártont, Kopacz Mihaltt, Kopacz Balást, Gergely Jánost, Juan Georgieött, Kosza Andrast, Hadnagy Bálintott, Hadnagy Illjest ket eöcsieivel, Incze Mihált; ugian Udvarheli Szekben Dobo neü falubā egy pusztá ház helljett kit Bodrok eöreöksegenek hinak; ugian azon Doboffalvi határba egy darab szenafü helljett, kit deseöben valo szénafü helynek hinak; ezeken kívül husz fias Juhakatt, es ket disznotis adának; Az Jánossi Istvá maga saiat marhait mind Daniel Peter es Daniel Mihály Ur fiaival eggiütt, ea conditione meghengedik; hogj mikor az Daniel Peter es Daniel Mihály Uramek marhaioknak szabadosson valo ott iárása leszen; az szerint az Jánossi Istvá maga szemeliera valo marhák az Dobai határon ott iárhassanak: Ez dologhnak megh állására mý nekünk felliebb specificalt biraknak, mindenik fél kezekett be advā, ezer Arany forint viculū alá keötik magokatt, Hogj ezen levelünknek erejével minden teörvenbeli remediumok ellen; se Inhibitio se contradictio, se repulsio, sem Fejedelem gratiaia, sem retractatio ne obstalhassö, hanē az meghallo fél, az megh nē álló felen az

vinculumott solum harum lrarum Nrorum vigore exequalhassa, kinek kett resze az bírake az harmada az megh állo féle leszen; es Joszágán Javain exequalhassa az megh állo fel az megh nē állo felnek; es mostani Compositio es concambiū pedig ereiben megis megh maradhassō; mindenik Evietiotis fogadanak eggők az masiknak, es mindenik ellen valo terhekett eggők ugi-mint az masik magokra fel venek; Melő dolgoknak nagio bizonzságára es megh masolhatatlanságára mő fellieb megh irtt bírák attuk ez jelen valo levelünkeött, fide nostra median, pecsyetünkkel es kezünk írásával megh ereösitven. Datum uti præmissā in possione Vargias Sediq Siculial Udvarhely. Die 29 mensis April. Anno Domini 1632. — Correcta p. eunde Scribā

Nos Judices

Thomas Nemes m. pr.	Thomas Bassa m. pr.	Steps Kalnoki m pr.
(L. S.)	(L. S.)	(L. S.)
Andreas Henter m. pr.	Demetrius Mihacző m. pr.	
(L. S.)	(L. S.)	

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

Reg. 731. fasc. 1-mo No 5.

76.

1632. jun. 24.

Rákoczy György utasítja D. Mihályt, hogy egy kőszá hír szerint a tatárok betörni készülvén a mustrához hozzá készüljön. Ertesíti egyuttal az általa hasonló czélra tett intézkedések felől.

Georgius Rakoci Dei gratia Princeps Transsylvaniae Partium Regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes etc.

Generose fidelis nobis dilecte. Salutem et gratiam nostram.

Hüségednek Vargyasról 23. Junii irott levelét itt Cserged * nevű faluban vettük, Az két Oláhországból való hireket az mi illeti, ugyan azon dologért küldötte most az Havasföldi Vajda egy bojérját hozzánk, kit meggyesről fogunk expedialni: Csudálkozunk azon hogy mindenkinek hitelt adnak. Az mustrához hüségtek hozzá készüljön, mind az mostani tatár hirre nézve s mind az régi jó szokásnak megtartásaért. Az tatárok hirét ez

* Lehet más falu neve is.

előtt is hallván tegnap mind német magyar gyaloginkat arra
 hüsegték felé indítottuk, az mezei katonaink is utánnunk jönnek
 utban lévén immár magunk is: Az Aranyos Marus gya-
 logot az Besztercezi utra küldött Háromszékre
 parancsoltuk hogy Az szászok gyalogit Komanara
 mag elé hivatjuk. Miko Ferencz uramnak fejérvárrol
 megirtuk hogy besiessen cselekedni.
 Mivel penig szegénység micsoda fogyatkozó
 csendesednek adja tudtunkra, ennyi
 vitézlő néppel őket, küldjön jó kemeket be, kik
 hozzanak igaz és valóságos hirt felölök, melyről minket is
 tudositván rendelhessünk mindeneket az szerint, ez alatt hü-
 ségték is legyen szorgalmatos vigyázatban, éjjel nappal tudosit-
 ván mindenekről. Secus non facturus. Datum in possessione
 Cserged die 24 Junii Anno 1632

G. Rakoci m. pr.

Külczim: Generoso Michaeli Daniel de Vargyas Trium Sedium
 Siculicalium Szepsi, Kezdi Orbai Judici Regii etc. Fideli nobis dilecto.
 Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

77.

1632. aug. 8.

*Rákóczy Gy. levele Zalánczy Istvánhoz, melyben Daniel Jánosról
 ismételve emlékezik.*

Georgius Rákoczy Dei gratia etc. etc.

Egregie fidelis nobis dilecte, salutem et favorem nostrum.
 Hűségednek két rendbeli levelét 1 praesentis vettük, melyekben
 mivel mind a kettőben immár elmúlt dolgokrol ir Hűséged, nem
 ítéljük a reájuk való választételünket szükségesnek. Más két
 rendbeli levelét im ezen orában déleesti predikaczioról való kijö-
 vetelünkben adák meg melyiknek egyike 21 másik 25 Julii kelt,
 és azoknak is az elsőbbjékében mivel ezelőtt való dolgokrol ir,
 arra sem ítéljük szükségesnek, hogy valamit írjunk, hanem a
 későbbseri levélben való dolgokrol és egyéb ide való állapo-
 tokról akarok tudositani hűségedet. Strassburg uram még hoz-
 zánk nem érkezék, noha hírünk vagyon Brassóban való jutása
 felől az elmúlt esőtörtökön tudjuk, elég dolgunk, tractálásunk

leszen vele, lassuk, mire adja Isten. Az svecziai király állapotjáról és dolgairól micsoda újabb híreink érkeztenek, ezelőtt öt, avagy hat héttel holmi aprolék vásárlások nevével, főképpen azért küldöttük volt fel Bécsben Daniel János bejárónkat, hogy azokról minden bizonyost tudhassunk, a ki is szintén csak mostanság érkezvén meg hozzánk, úgy mint az elmúlt szombaton, a micsoda híreket arról bizonyosan értett, magával leiratván memorialében includálva küldöttük hűségednek, melyből hűséged megérti, és a kiknek illik, illendő bátorsággal úgy adhassa. És noha híre még eddig hozzánk el nem érkezett de úgy hisszük, eddig elvált dolgok, mert Valstein a bavarussal megegyezvén, a király ellen igyekeztenek, a király pedig minden bizonnýal Norimbergánál lévén a saxóval, ő is minden módon igyekezett ellenek és a mint bizonyos hírrel hozzák nekünk emberi mód szerint szolva, megverhetetlen a király hada, mert a Cancellariussával Oxenstiernával és a mely tábor a Moguntiánál volt a királynak, azt is aláhivatván maga mellé, megegyezett vele és a mint írók, emberi mód szerint szolva, megverhetetlen erővel volt. Es mindezek felett nagy éhséget is mondanak hogy volt a császár táborában, a mely is félig való megveretetés és így dolgok együld eddig vagy ezután igen hamar elváltván, ha minden emberi hitel és vélekedés szerint a királyé leszzen a szerencse és addig halogatja a fényes porta az ő vele való dolgát, hogy bizonyos resolutio és válasz nem leszzen köztök rolla s ő aztán győzedelmes haddal, fegyverrel behajtani és kapni Magyarországbán, bizon igen félő, hogy a mi szonk és prophetiánk ne kezdjen a török nemzeten és a fényes portán betelyesedni. Hűséged azért mind a fővezérnek és muftinak ezt intimálja serio és adja úgy elejekben voltaképpen ne halogassák erről valo resolutiojukat, hogy jövőndőre hatalmas császár birodalminak kárt és ártalmat ne szerezzenek.

Daniel Jánost ismét ezen holnap elbocsátjuk látni, hallani postán oda fel és ha mi bizonyos hírekkel érkezik, ismét hűségedet és általa a fényes portát tudositjuk felőlle. A muszka fejedelem követe is hogy ott vagyon a portán, jó szerencséjére eshetik hatalmas császárnak, ha abban is a nagyságos vezérek illendő módon viselik magokat, mert akár a Kazullal legyen frigye a muszkanak, és azt segítse meg akár a lengyellel kössön

szövetséget és a svécziai királyra támadjon, de mindenik hatalmas császár birodalmainak lehet káros és veszedelmes, mint azt akárki is általlátja. Most azért míg a lengyelek királyt nem választanak, úgy kellene a vezér uraknak magokviselését a dolgokhoz alkalmaztatni, hogyha királyt választanak is a lengyelek, ne lenne és ne lehetne frigye a muszkának vele, hanem inkább az ő hatalmassága frigyében és a király barátságában maradna meg. A lengyelek még a királyválasztáson nem egyezhettenek, sőt rút undok zűrzavar, veszekedés volt köztök az elmúlt gyűléseken. Sőt azt mondják, hogy Radzivil össze is veszvén a litvai urral Zamojskival, el is vágta volna a kezét és mindkét részről rút vérontás sok emberhalál esett köztök, ki miatt re infecta kellett abból a gyűlésekből eloszlanioik és most immár viritim fegyveresen készülettel hirdetik gyűlésben egymást és egyáltalában véget akarnak tenni a királyválasztásban s a mint bizonyosan mondják, ha fegyverrel kell is, de azt effektuálják hogy László herczeg legyen királyok. Mely ha úgy lesz, telyes igyekezetivel a muszkát maga mellé vonza, kit ha végben vihet minden bizonnyal hogy a német császárt derekasan mindjárt megsegíti és így hatalmas császár ellenségi fognak erősödni és jóakarói hátrább maradni. Nekünk is pedig ha mit kelletnék hatalmas császár parancsolatjából az ő hatalmassága országának terjesztésére cselekednünk, senki nagyobb retirádat nekünk nem cselekedhetnék, mint a Lengyel király. Bizony dolog pedig az, hogy soha erdélyi fejedelemnek nagyobb és jobb modja az ő hatalmassága országának terjesztésében nem volt mi nekünk vagyon. Isten áldásából, kiben semmi akadályunk nagyobb nem lehet, mint az lengyel király, ha a fényes porta eleit nem veszi. Melynek hogy eleit vehesse a porta igen méltó és szükséges, hogy mind a szerdárt oly instrukcióval bocsássa ő hatalmassága parancsolatjából, akkor legyen a szerdár egyfelől a lengyelen a tatárokat másfelől bocsátván rájuk és harmadfelől a muszkával végezvén úgy hogy az is hatalmas császárral való frigynek hűségében megmaradván, sem a Kazult ne segítse, se a lengyellel frigyet ne tartson, sőt inkább ő is igyet adjon harmadfelől neki, és így nem lesz a lengyelnek semmi módja benne, hogy a német császárt megsegítse, vagy nekünk ha mire kelletnék mennünk, retirádat akadályt szerez-

hessen és így Isten áldásával mi is hasznosban mehetünk elő dolgunkban hatalmas császár jó szerencséjére, s mind pedig az ő hatalmassága birodalmi bátorságban maradhatnak.

Bezzeg hogy mi, ha vehető volna nagy áron is megvennők ez ilyen bizonyos jó alkalmatosságot és öllel kapnok, de ha a vezér urak elmulatják és ezután az ő hatalmassága bizodalminak busulása, kára, nagy romlása következik belőlle, arról mi nem tehetünk.

Hüséged így igyekezze voltaképpen elejekbe adni hogy ha ezután is bátorságban akarnak maradni, ne mullassák el ez jó alkalmatosságot, hanem azon legyenek, hogy a lengyel a német császárt meg ne segíthesse és nekünk is semmi akadályt ne csinálhasson. A vajdák és boérok dolgát az mi illeti, a mint mi eddig őket megismerhettük, csak a val különböznek a cigánytól, hogy tisztességesebb köntösben járnak, szebb házakban laknak, de szavakban való magok viselése nem különbözik tőlök, sőt azok közül találhatnánk olyakat, kik inkább megállanak szavokat azoknál a boéroknál, mint azt mi csak az minapi röllok való tractánkban is megtapasztaltuk; holott mi nekünk nem a vajda, hanem a boérok nevek alatt adván erős reversalist, hozzánk küldött boér atyjok fia, úgy hogy a vladikával együtt beküldvén Toldalaghi uramat 5000 ftol fognak contentalni bennünket, de nem hogy megállották volna szavaikat, de közel tizenhat vagy tizenhét napig ott tartoztatván Toldalaghi Mihályt egy napról másra halogatván dolgokat, végtére csak illendő becsülettel sem bocsátották el, kisem késértették az országból üressen bocsátották. Mely ígértéket mi egyáltalában meg akarván rajtok venni bizonyos szolgálkat bocsátottuk most is be hozzájuk és ha szavokat megállják, jó, de ha nem másképen is megvesszük rajtok. Melyet így értvén hüséged, serio parancsoljuk neki, szorgalmas vigyázása legyen ez dologra, hogy ha mi vagy marhajok elhajtásával, vagy más módon megkezdendők rajtok ez adosságokat vétetni és a portán szó lenne felőlle, hüséged tudhassa igazságunkat adni, hogy mi csak az ő reversalistok szerint cselekszünk mindeneket. A mostani vajda is azért a mint a hatezer arany forintokat megigérte, abban hüséged semmi könnyű szónak ne higgyen, sőt ha erős reversalist nem vett rólta és ez levelünk a vajdát benn éri, azon legyen hüséged,

addig ki ne jöjjön, hanem a hat, vagy öt, vagy ha több sem lehet csak négy ezer arany forintról is elegendő reversalist adjon hűséged kezéhez, hogy míg a vajdaságban leszen, annuatim **karácson** napjára maga embereitől Brassóba küldi és **ott deponálja**, mert különben nem hihetjük, hogy ő is jobb **legyen** a többinél. Ha pedig ez levelünk a vajdát **ott benn** nem érné és hűséged reversalist tőlle nem vett volna, **mint** lett legyen fogadási és ígéreti, hűséged mindenképen **mindjárt** tudositson felölle, tudhassuk mind az ígéretnek jobb móddal és hasznosban való megvételéhez magunkat alkalmaztatni. A mely dolog felől hűséged levelének utoljára ír, és a vezér szavából kér, hogy magunknál tartsuk és **senkivel** ne közöljük, assecuratus lehet felölle és a vezért is assecurálhatja, hogy mi töllünk ki nem megyen és senkinek értésére nem leszen. Most az ideje, hogy mindenekben úgy viseljék a magas vezérek magokat, hogy hatalmas császár országának jövődre bátorságos megmaradást és állapotot szerezzenek és vélekedő várakozásokkal valamint az ő hatalmasága ellenségének szerencsét és megerősödést ne engedjenek. De cetero ipsi gratiosi manentes. Datum in civitati nostra Alba Julia die 8 Augusti anno 1632.

P. S. Leon vajdának álhatatlansága abból is megtetszik, hogy egy néhány ízben kéretvén egy öreg pej hátas lovát, noha nekünk megígérte vala, de midőn tovább nem halaszthatta volna ide adását egy hitvány rossz lovat küldene az örvével, úgy halljuk, magánál előbb el is küldte volt a lovat. Akarnánk ha kegyelmed **ott benn** is szemére vetné, kit ha illendő áron megvehetne kegyelmed tőlle, ha eddig meg nem benult volna, lenne érette kegyelmed, jó lónak hallottuk lenni. Egyáltaljában kegyelmed azon legyen, a melyik vajda leszen, jó szomszédunk legyen és meg is adja a mit ígért. Mi nekünk még a svécziai királytól válaszunk nem jöve postulatunkra, noha tudjuk bizonynyal még in Mense Majo mind a négyrendbeli levelünket elvette s addig míg onnét is dolgunknak fundamentuma nem leszen, mi semmit nem akarunk indítani, nem ártana kegyelmednek Cornelius Hagával beszélni és neki is megjelenteni, megunván a sok várakozást, nekünk reménységgel csak táplálnunk magunkat nem bátorságos, kénytelenek leszünk romai császárral megerősíteni békességünket, azt is meg nem vetnünk

a mit ígérnek és adnának. Im ezen mai napon indítom ismét Daniel Jánost Bécsbe postán Rusdorf uramhoz a Friderik követhöz, akarván az által is tudositani a királyt, hogy én készen volnék a kereszténység szolgálatjára, de a postulatumokra még nem választ nem vettünk, kivel ha ő Felsege késik, el kezd mulni az idő. A brandenburi elector bizonyos, hogy tántorgani kezdett és császár mellé akar állani, igen titkon volt is követe Bécsben az is olyan változó elmével bir, mint a huga.

Strassburgh uram is igen biztatja a német fejedelem asszonyt hogy minden dolgát jó végbe vitte a portán és nekem is azt kell cselekednem a mit a porta parancsolt. Maga is szemben akar a fejedelem asszonnyal lenni, kiben módját nem látom, ha életét szereti. Im egy német könyvet küldtem több ujságokkal együtt, kegyelmed adja Cornelius uramnak, noha nem mind igaz, a mit benne irnak. A mely irást kegyelmednek Akostul törökül és magyarul beküldtem, ha eddig nem közlötne volna is kegyelmed a muftival, de ez leveletem vévén, el ne mulassa, hadd értse az is; mindazáltal az ott benn való állapotokat nem árt kegyelmednek igen szeme előtt viselni. Budán mennyi sok szép régi deák könyvek legyenek, melyek csak ugy senyednek el, ha kegyelmed modját aránzaná, bár ugyan ígérne vagy száz tallért vagy 100 aranyat Zölfikárnak, bárcsak másfél százat szerezene ide benne választva. Ha pedig mind ide szerzené adnék bizony ezer aranyat neki. Kegyelmed irjon mindenekről és Akost ott benn kegyelmed ne késleltesse. Irtam 10 Augusti 1632 Albae Juliae.

Hátlapján: 1632. 8 Augusti. Alba ad Stephanum Zaláncei oratorem in porta datarum par minuta. (Minuta Rákoczy kezével javítva.)

«Történelmi Tár» 1883. évfolyam 446—451. lap.

78.

1633. szept. 25.

Rákóczy Gy. rendelete, hogy D. Mihálynak a 120 veder bor Segesvárszékből a holdvilági dézmából évenként kiszolgáltassék.

Georgius Rakoci Dei gratia Princeps Transsylvaniæ, par-tium Regni Hungariæ Dominus et Siculorum Comes etc. Fide-libus nostris ac Magnifico, Generoso item Egregiis et

Nobilibus Andreae de Kapi Comiti Comitatus Colosensis, Consiliario nostro, ac supremo: Wolphgango Deli de Sard Universorum bonorum nostrorum in Transsylvania Praefecto, ac vice Arendatoribus Decimarum Nec non Decimatoribus Sedis Saxonalis civitatis nostrae Segesvar, modernis et futuris quoque pro tempore constituendis eorumque vices gerentibus praesentes visuris. Salutem et gratiam nostram.

Nemzetes Daniel Mihály hivünknek Háromszéki Főkirálybironak az Istenben elnyugodt Gabriel fejedelem az Segesvárszéki Dézmából conferalvan annuatim vita ipsius durante száz husz veder bort; mi is azon jó emlékezetű Fejedelem Urnak collatioját megakarván tartani, azon száz husz veder bort ugyan Segesvarszekben Hodvilagi dezmaabol deputaltuk vita ipsius durante megadatni. Kegyelmesen hadjuk azért és parancsoljuk hivségteknek megnevezett Daniel Mihály hivünknek azon százhusz veder bort azon Segesvarszekben az Hodvilagi dezmából annuatim vita ipsius durante arra bocsatott embere által percipialni megengedje és adja meg. Secus non facturus. Praesentibus perlectis exhiben restitutis. Datum in curia nostra Desiensi, die vigesima quinta Septembris. Anno Domini Millesimo sexcentesimo trigesimo tertio.

G. Rakoci mp.

Martinus Markosffalvi Secr. mp.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

79.

1635. december 18.

Fogaras földéről származott Ola István alias Kerekes szabad akaratból lekötí magát vargyasi Daniel Mihálynak, ki Háromszék ez idő szerinti fő-királybirája volt, és fiának Daniel Ferencznek örök jobbbágyul. Évszám 1635. december 18-ka.

Adjuk tudtára mindeneknek az kiknek illik, ez mű levélünknek rendiben, hogy in Anno 1635 die 18 decembris Jöve mi előnkbe egy felől (ugymint Vargyason lakosok Sebe János lófő nemes ember Nagy Sos István veres drabant és ugyan vargyasi iskola-mester uzoni Mihály Deak) nemzetes vargyasi Daniel Mihály uram ki mostan Háromszéknek főkirálybirája, fiával Daniel Ferenczezel: Más felől Fogaras földi Ola Istvan alias Kerekes: és mivel hogy Kis Baczonban laktában sok féle

nyavalyás bántogatási voltanak, melyhez képest kellett ő neki szabad jó akaratja szerint senki kényszerítéséből Daniel Mihály és Daniel Ferencz uramnak adni magát. Azért mi nekünk is kezét beadván, adá magát szabad jó akaratjából meghivatathatatlan képpen örök jobbágyul fiuról fiura kötő is magát erre hogy ha az Daniel Mihály uramék földéről ez akaratjok ellen elmenne mindenütt minden törvénynek remedioja ellen megfoghassa falun, mezőn, erdőn, városon, malomban egy szoval megmondva, akár minemű helyen találta meg, mint saját jobbágyához hozzá nyulhasson, akárki háta megett, Daniel Mihály uramék is ígérék magokat hogy minden oltalommal lesznek, minden törvénytelen háborgatok ellen és megoltalmazák, mely dologról mi is adtuk ez mi pecsétes levelünket, hitünk szerint. Datum ex Vargyas Die et Anno supra notato

Correcta per eundem scribam

Uzoni Mihály Deak vargyasi schola mester
Joannes Sebe

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 1731. F. VII-mo
Nro 68.

80.

1636. nov. 14.

Daniel János követi tudósítása Rákóczy Györggyhöz.

Az uraknak a vezér dolgairól való censurája az, hogy ha szintén urunk ő nagysága reá megyen is azokra, de egyátalában ő Nagysága a vezérnek levelében megírja, hogy a Negyven-ezer tallért ő nagysága meg nem adja mind addig, míg az Athmamet mindenkben a Nagyságod kívánsága szerint meg nem hozzák; ha meg hozzák a vezér embere jőjön be Erdélybe és hozza be, azután urunk ő nagysága is együtt a vezér emberivel expedálja az Fortára követeit, együtt a pénzzel.

Az ur Bethlen István uram kívánságát lehetetlennek ítélik magok is lenni, mind azon által, ha mire a mi kegyelmes urunk ő nagysága mehet, aval is . . . ő nagysága, hogy ő nagyságán semmi el nem mulik, a vezér is felelt immár az uraknak felölle; hogy kövár dolgát elhagyatja Bethlen István uramnal csak Bábolna és Monora felől ő nagysága kegyelmességét mutassa valami formán.

Zolyomi uram elbocsáttatását kívánja az ur, és mindenkiben in integrum való restitutióját, arról ilyen censurájok volt az uraknak: Hogy mind urunk mind pedig az ország azt nem az ur törekedéseért cselekszik, hanem a vezér, és a Porta instanciájára, arról pedig immár válassza is vagyon a vezér kívánságiban, mellyel a vezér is contentus. Ez alatt (az urak így elmélkedtek) hogy a Zolyomi uram bonuminak restitúciója eltitkoltathatik, arról semmiben, világosabban ő nagysága magát ne resolválja, mindazon által mindenk álljanak az ő nagysága bölcs ítéletén és tetszésén.

Ő nagysága utolszori Resolutióját megirván, mostani expeditioban megírja a vezérnek, levelet irván neki, a Bethlen István uram akadályos dolgainak lehetetlenségét, specificálván azokat, melyeket ha a vezér ő nagysága nem complanálhat a békességnek végben vitelében módja itt az vezér előtt nem lehet, hanem más utat kell ő nagyságának keresni.

Ezt is megírassa ő nagysága a vezérnek, hogy mindenkör a vezér azt mondta az ő nagysága követeknek, hogy csak vele végezzenek a követ urak és a vele való békesség meg lehessen, ő gondja az Bethlen István urammal való compositió azt magára vállalja; Most is a mellől nem recedálnak a követ urak. Mint egy protestatio képpen ugyan megírja ő nagysága a vezérnek, hogy a békességnek végben menetele, nem hatalmas Császár dolgain mult el, hanem egy priváta personának Bethlen István uram dolgain.

Ezekről való discursust ilyen formán pecipióltam és így is adták az urak előmbé
Joan Daniel mp.

A levél végére Rákoczý ezen jegyzést írja saját kezével: «Daniel János ő kegyelme írása, s tőle izentek volt a követ urak».

Daniel János ekkor a budai vezérnél, és Bethlen Istvánnál levő követség egyik tagja; később 1644-be mint Rákoczý egyik alvezére tünteti ki magát. Ő reá bizván I-ső Rákoczý György Nagy-Bánya bevétele után, Szathmár és Ugocsa vármegyék elfoglalását.

Az eredeti a károlyfejérvári Batyáni könyvtárban.

N. 5. IV. 4—84. sz.

81.

1637. julius.

Vargyas perli Almást a miért a barlang feletti erődöt széthányták. Végzés: a telek tulajdonjoga Almást illeti, de engedjessék meg a vargyasiaknak szükség esetére ott menhelyet építhessenek, de csak Almás engedelmeiből. (Az ítéletet megfeleltette mindkét fél.)

Fölperes vargyasi bíró Miklós Péter veres Drabant az falu vargyas falva képiben Inctus almási bíró Bodor István az falu Almás falva képében az is veres Drabant mind a két felek Udvarhelyszékben laknak, az A ats in filiali Bardocz

Proponit A cum protestatione per procuratorem Nicolaum Goro de Agyagfalva, az okon citáltattam törvényben az It falustól in anno 1637 sarlos Boldogasszony nap tájban, hogy az I falu ugyan azon megirt esztendőben husvét nap tájban egy csudalo kő nevű lyukra, az melyben mi minden háboruságos időn megmaradtunk és az mikor az féle háboru idő találatott mindenkor bátorságosan oda mentünk, mint miénkbe és birtuk pacifice s építettük, A mely építésekre az I falu potentia mediante rea mentek és az erősséget kit mi építettünk elhányták és rontották az mely erősséget a memoria hominum építettünk és birtunk, nemine contradicente szabadoson, az melyet nem cselekedhetek volna mert azt mi úgy tartottuk mint saját házunkat, minden háboruságoknak idején, ergo mint hogy építésünket kit pacifice birtunk elhányták azt mondjuk, hogy major potentian convincaltassanak az falu az építést is nem akartam volna az melyet építettünk 25 forintért, azt is megkívánjuk, arról protestálunk az helyért nem perlünk mert azon kezünket tartjuk, az erősség vicinusa ab una Farkas ösvénye más felől Vargyas vizének az árka, Az A falubeli megirt Bíró szállítja magáról az jelen való 1638 esztendőbeli bíróra Török Jánosra, veres Drabontra. És az I falubeli bíróról az mostani bíróra nemes János Mátéra szállítja az causat per mutationem officii, Az erősség is kit elhánytanak ugyan ezen Udvarhelyszékben Almási határszélben

I. R. per procuratorem Franciscum Bencze de Patakfalva Értem az A nak actioját, hogy pedig propositiojat potentiara fundálta, ne legyen késő az causanak condescensiojat neglátatnom az bizonságok bejövetele után cum poena, Az mint azt

irja propositiojában, hogy a memoria hominum birták volna azt a helyet külömben soha nem birták hanem háboruságos időkben laktak mi velünk együtt abban az megnevezett helyekben de az helyek proprietása miénk nem ő kegyelmeké mert az magunk határunkban vagyon, így ha mit cselekedtünk volna is azt nem akartuk megengedni, hogy az mi határunkban ne præscribáljon, protestatur D. A Az mint a penalis condescensiorol emlékszik, az késő mert immár elébb ment s ad meritum megfelelt de merito azt mondom, hogy ő határookban mi azt nem tagadjuk hogy abban nem volna, határt mi most nem keresünk, hanem csak azt az erősseget kiben a memoria hominum minden háboruság idején pacifice dominiumba voltunk és legitime præscribaltunk is az propositionk szerint kívánjuk convincaltatni.

Deliberatum.

Mivel constal ex relatione partium mindenik félnek allegatioja, és az helynek tulajdonsága pedig Almariake, azért az deliberatioja is az hogy mint eddig úgy ez után is Almásé legyen, de háboruságnak idején ugyan az vargyasiaknak is szabad legyen a lyukba menni, ha az almásiaknak lyukok oly helyen vagyon, hogy ott a vargyasi lyuk előtt lehetne utjok tehát communiter építsék az két falu de ha az almásiak ellehetnek a nélkül tehát engedjék meg az vargyasiaknak hogy ők is magok oltalmára és utjoknak könnyebben való felmenésére libere épithessenek de úgy mint almásiak engedelmeből és határookban és aval soha úgy hogy magoknak ne occupálják de ugyan tartozzanak megengedni.

Appellant utræque partes ad sedem suppremam.

Extra data per me Franciscum Orbán Jur. Notar.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

82.

1637. aug. 20.

Sepsi Baczoni Baló László és Baló Mátyás tudtára adják azoknak, a kiknek illik, hogy Teglás Tamásné önmagát egy 13 éves, Jánosi és egy Lukács nevű fiát, ki mint jobbágy törvényes nejétől és földes urától, vargyasi Daniel Ferencztől megszökvén, Csikban egy molnár leányát vette nőül, nevezett Daniel Ferencznek örökös jobbágyul kötő le 1637. augusztus 20-kán.

Mi ez dologban megbírált nemes személyek kik vagynak tudni illik Sepsi Baczoni Baló László és Baló Mátyás Miklosvar székiek, Adjuk emlékezetre mindeneknek az kiknek illik ez mi levelünknek rendiben, hogy in hoc anno præsentis 1637 die 20 Augusti Jövének mi előnkbe egy felől nemzetes vitézlő Daniel Ferencz uram, Vargyasi Udvarhelyszéki nobilis persona, más felől Teglás Tamásné Kata Fogarassi, ki néhai Bethlen fejedelem téglássa volt, de nem jobbágya és egyik fiát ugymint Lukácsot megfogatván Daniel Ferencz uram ilyen vétkiért hogy egy törvény szerint való feleségitől elsökvén, ment volt Csikban és egy molnárnak vette volt el leányát esedezvén azon, hogy ne procedalna via Juris, és az régi feleséget ki jobbágya leánya volt ő kegyelmeknek ne állatna rea, noha az előtt is feje kötött jobbágya volt, az megnevezett fia Lukács, de mostan mind magát az anya ez az Teglás Tamásné Kata és egy tizenhárom esztendő fiával együtt ő kegyelmének Daniel Ferencz uramnak kötő magát, és ő kegyelme után leendő posteritásinak fiuról fiura meghihatatlanul in perpetuum. Ennek az tizenhárom esztendő fiának is Jancsinak ugyan kezét bevévén megkérdeők ha szabad jó akarátja szerint köti az bátyja jobbágysága és az anyja jobbágysága alatt magát; mely ifu legénke szabad jó akarátja szerint kezét beadván kötő magát Daniel Ferencz uramnak és posteritasinak. Ilyen conditioval, hogy ha az ő kegyelme keze neve alól és az ő kegyelme földiről mind az gyermeknek anyja Kata, és az gyermek is az az ifu legény el találának szökni, budosni, tehát Daniel Ferencz uram, avagy arra rendeltetett embere, minden helyeken, falun, mezőn, erdőn várososon, minden privilegiumos helyeken egy szóval akármi névvel nevezendő helyeken megfoghassa és fogathassa és Lukácsnak az sententia mint olyan fidefragusnak az fején legyen, szabad lévén Daniel

Ferencz uram mind életével s halálával, amaz két személyeket is az aszszont tudni illik és az ifju legént Janosit incaptivalvan érdemek szerént büntethesse et ad priorem residentiae locum, saltem vigore praesentium posthabitis omnibus iuridicis remediis reducalhassa. Melyről mi felül specificalt bírák adjuk ez pecsétés levelünket fide nostra mediante. Datum in possessione Vargyas, et Sede Siculicali Udvarhely filialique Bardocz anno die supra notatis.

Judices iidem qui supra.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában R. 1731. F. VII-mo Nro 69.

83.

1637. decz. 1.

Georgius Rakoci Dei gratia Princeps Transsylvaniae, partium regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes etc.

Generosi fideles nobis dilecti, ac Generosa Domina nobis grata, Salutem et favorem nostram.

Magadnak Mikes Zsigmond hívünk Udvarunknál létele alatt egy héttel ennek előtte, mint parancsoltunk volt hűséged feleségének és fiaitokkal is Mikes Mihálynak Jánosnak és Pálnak, Tarnoczi Sárát az egész keresztény világon hallatlan, gonosz rut példára esett elragadásból, hogy édes anyjának feleséged megadatna az ifju legényekkel, mivel hon volt az hallatlan gonoszságnak megeselekedésekor; Az legények pedig adnák meg, alioquin az vétek kettőzvé, terhek is megkettőznék: a legényeknél lévén a Commissio, hűséged megláthatta és megérthette feleséged is hon nem lévén Commissionknak megvitelek, micsoda válasz tételekkel maradtak meg az ifju legények gonosz cselekedetekben való megáltkodásokban, azt is magoktól megérthette hűséged: nekünk mind azt megírván hűtök szerént való Relatoriaba Daniel Mihály urammal Zabolára ment fő fő rend hiveink, mind járt el Daniel Mihály Uram előbbi kegyelmes parancsolatunknak megadásában, szóval való izenünknek megmondásában, s mi választ tettek arra megnevezett fiaiok, s micsoda hallatlan vakmerő merészséggel tartották meg az leánt, mellettünk lévő Tanács Ur hiveinket, és minden uri s fő fő rendeket behivatván, publice olvastattuk meg az Relato-

riat, és ő kegyelmeknek seria consultatiojok, discursusok után egyenlő censurájok, és deliberatiojok ez lett; Az panaszolkodó keserves asszony esekedésére, könyörgésére parancsolnánk ujabbán serio mind hűségednek, feleségednek, s fiaitoknak, ha az leánnak Mikes Jánossal feleségül való maradásra szabad jó kedve akaratja nem volna, adnátok meg tisztességesen és tisztaságában való sérelem, és megbántás nélkül, édes anyjának az leánt, alioquin otthon való tiszt hiveink az asszonnak kívánságára és instantiájára praesidiummal is vennék egy általjában és édes anyjának adnák meg: minek okáért az ő kegyelmek egyező Censuraja és deliberatioja szerént: Hűségednek Mikes Sigmond és kegyelmednek Mikes Sigmondné asszony ex superabundantia igen serio hadjuk és parancsoljuk, mind az előbbi commissionkban megírott méltó igaz ratiokot, mind az fiaiok cselekedetinek rettenetes hallatlan gonoszságát, az Istennek szent parancsolatját, az egész keresztény világnak törvényét, s immár utóljára mellettünk lévő Tanács Ur és egyéb uri, és fő fő rendeknek egyező censurajokat méltóképpen szemetek előtt viselvén, Tarnoczi Sárát maga szabad jó kedve és akaratja ellen erővel fiaitoknak ne tartsátok, hanem adjátok és adassátok meg keserves szegény anyjának, mert ha nem cselekeszitek, ez után egy általjában az asszonynak keserves panaszolkodására, könyörgésére, magunk akarunk minden oltalommal, és megszabadítással lenni nekie halogatás nélkül, az ki ne talál mind magatoknak fiaitoknak nehézben fog esni, Tiis penig Mikes Mihály, János és Pál tovább az vakmerő gonoszságtokban elő ne menjetek semmiképen, hanem Tarnoczi Sárát minden gyalázat, és tisztességében való megsértés, és bántás nélkül megadjátok édes anyjának, mert az mint az előtt is megírtuk, büntetéstek dupláztatik megtartásával hanem ha kinek közületek az leához házasságnak színe alatt valami praetensioja vagyon, azt praesignálja törvény szerint mindezekről penig most is mindnyajatoknak izentünk szóval is Daniel Mihály uram hívünk által adjátok hitelt szavának, s alkalmaztassátok méltó igaz kegyelmes parancsolatunkhoz magatokat Secus nullo modo facturi.

Datum in civitate nostra Segesvár die 1-ma Decembris
Anno Domini 1637

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

84.

1638. febr. 12.

Uzoni Mihály nyugtája a Mikesek jószágain lefoglalt két ezer négy száz huszadfél tallérról, a miket tőle átvett.

Anno Domini 1638. die 12. Febris; Recognosco per praesentes, hogy nemzetes Daniel Mihály Ur ő kegyelme háromszéknek fő királybirája, és Csoma Sigmond Ur Orbai székek vice királybirája administraltanak en kezembén, mikesek elrejtett javokban és feltalált tallért két ezert négyszáz huszadfelet, Nro. 2419/1/2. Ismét garas pénzt ötszáz nyolczvanhét forintot fx. 587. melyről quietalom ő kegyelmeket praesenti testimonio. Actus et Datum Tamásfalva, die et anno supernotatis.

Michael Uzoni m. p.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

85.

1638. márcz. 3.

Rákóczy György rendelete D. Mihályhoz bizonyos deszkák metszése és hamaros szállítása iránt.

Georgius Rakoczy dei gratia princeps Transsylvaniæ, partium regni Hungariæ dominus et Siculorum comes etc.

Generosi fideles dilecti, salutem et gratiam nostram.

Kegyelmetek levelet vévén a postától, mivel értjük, hogy a fűrész malmokra deszkának való tőkék a szánutbeli fogyasztás miatt nem hordhattanak, mivel a deszkákra való szükség el nem mulhatik s nem is haladhat, a mint a szegény megholt urunk idejében az ilyen deszkákra való tőkék szállítását a székek segítették közönségesen, most is Kézdi és Orbai székekre parancsoltunk, hogy a mint kegyelmeteknek már informatiot adtunk felölle, melyre való és micsodás deszkák kívántassanak, ahoz képest rendeljék el a falukra a tőkéknek meghordását s a közönséges jó segítésének attól is meg ne fogyatkozzanak, az comissiokat kegyelmetek kezébe küldöttük; parancsoljuk azért mégis kegyelmesen es serio kegyelmeteknek, rendelje el az székekkel a tőkék meghordatását mindjárt, és szorgalmaztassa igen mind meghordásokat, mind a deszkáknak megmetszéseket,

Es oly tőkét hozzanak kikkől három ölnyi hosszú . . . fél ujnyi temérdek deszkákat . . . metszenek, s olyanokat metszesen kegyelmetek (minden fogyatkozás nélkül) s annak idejében mentől hamarabb készüljenek el a deszkák is, és az árát a Sofalvi aknáról rendeltük megadatni, kiről yan parancsoltunk is a kamara ispánnak s legyen gondviselése kegyelmeteknek reája. A híreket is értjük, de az moldovai vajdának nem kell hinni, hanem kegyelmetek éjjel nappal igen szorgalmatos vigyázatban legyen, bizonyos emberét jártassa, mindeneket értsen, halljon s maga írása szerint minket mindenekről tudositson. Secus non facturus. Datum in Kis Kapus die 3 Mart. Anno domini 1638.

G. Rákoczy mp.

A kamara ispánnak ugy irattunk, hogy kegyelmetektől vegyen informatiót, a deszkák avagy tőkék árában mit kellessék fizetni, s informálja rólla az comissio mellett kegyelmetek, viselhessen ő is idején gondot rea, de árok felett való költségben nem kell telniek a deszkáknak.

Külczim: Generoso Thomæ Nemes de Hidvég capitaneo, Michaeli Daniel de vargyas judici regio trium sedium Siculicalium Sepsi, Kezdi et Orbai etc. fidelibus nobis dilectis.

(«Történelmi Tár» 1885. évfolyam 754. lap. «Adalékok a Mikesek történetéből».)

86.

1638. május 22.

Rákóczy György rendelete D. Mihályhoz, hogy a Mikeseknek Moldvába hajtott marháit erővel is visszahajtassa, dob és zászló nélkül. Megrójja a vice királybíró, a miért kissé szemesebb nem volt s nem ügyelt jobban Mikesékre.

Georgius Rakoczy stb.

Generose sat. salutem stb. 20 præsentes nekünk irott kegyelmed levelét elvettük, értjük mint alkalmaztatta a Mikesék dolgában való kegyelmes parancsolatunkhoz magát. Ha azért az marhákat a moldvaiak ki nem akarnák szép szerint adni, és ahoz képest rea kellene kegyelmedet küldeni, se dob se zászló ne legyen velek, de annyin menjenek hogy valahogy markokba ne szakadjon — hozhassák ki a marhákat. Értjük az ökröknek

is a havasonelvételét, a jobbágyokat is fel kell keresni, a kik hajtották s meg kell fogni. A vigyázás még bár akkor lett volna mikor magok elmentek Mikesék, abban a vice királybíró nagy vétket tett. Az res mobilisek felől nemcsak jó embereket, hanem magát is Mikesnéet erősen meg kell esküdtetni, s mindeneket tölle hittet es elő kellvenni. Az oláhországokra parancsoljuk kegyelmesen, ezután is szorgalmatos vigyázásban legyenek, noha minden bizonnyal császár 8 praesentis indult el Zkiderből, a persák ellen, mindazáltal a vigyázás mindenkor szükséges. A Mikesek hogy szolgáljokat megölték, értjük, ilyen több is leszen még ő köztök. Secus non facturus. Datum Albæ Juliæ die 22 Maii anno domini 1638.

G. Rakoczy mp.

Külczim: Generoso Michaeli Daniel de Vargyas trium sedium Siculicalium Sepsi Kezdi et Orbai supremo judici regio etc. fideli nobis dilecto.

(«Történelmi Tár» 1885. évfolyam 754—755. lap.)

87.

1638. május 22.

Rákóczy György rendelete D. Mihályhoz, hogy a Mikes Zsigmondné által elrejtegetett és eldugacsolt értéktárgyakat, mindent tüvé tévén a háznál a fiskus részére lefoglalja.

Georgius Rakoczy etc. etc.

Generose stb salutem stb. Bizonyosan adák értésünkre, hogy Mikes Zsigmondné mindennemű javokat nagyobbára, értvén azt hogy ex parte fisci vitézlő Uzoni Mihályt és Veres Istvánt, hites cancellaristánkat legitima exemptióra a sententia mellett Mikes Mihály, János es Mikes Pál ellen bebocsátottuk, kit imide, kit amoda elrejtegetett, dugacsolt volna; nem akarván azért notorius fiait concernáló javait csak simpliciter oda engedni a Mikesné praktikája szerint, hanem valahol s valakivel mit javokban feltalálhatni, azt absolute csak confiscáltatni kívánjuk, minthogy egy néhány rendbeli ammonitio is interveniált, ha mit occultált volna, producálná, s lenne ugyan divisió közöttök. De mivelhogy Mikesné semmi részében nem tartotta ahoz magát, hanem occultációkbanprehendaltatott

serio parancsoljuk kegyelmednek, ez comissionkat vévén Uzoni-
nál levő instructionkat is megtekintvén, mindeneket igen szor-
galmatosan hit szerint felkerestessen és arról ha mit feltalálhat
igaz regestumot csinálván, assignáljon mindeneket megírtt
Uzoni Mihály hivünk kezében, hogy fiscusunk számára épen
administrálhassa jobb alkalmatossággal; Az alatt pedig valahová
suspicio mutatodik, akár udvarházhoz s akár hová, de rendel-
jen vigyázósoknak drabantokat hiteles emberséges hadnagyok
lévén előttök. Kételkedünk, hogy hogy a pinczében és házoknak
padimentomjában nem ázott volna javaiban, azokat is hányassa
fel, s kerestesse meg mindenütt; a fiscus hasznára való minden
jó alkalmatosságot semmiben el ne mulassa felkeresni kegyel-
med, agnoscálhassuk kegyelmesen felölle Secus non facturus.
Datum Albæ Juliæ die 22 maii 1638.

G. Rákóczy mp.

Külczim: Generoso Michaeli Daniel de Vargyas etc. fideli nobis
dilecto.

(«Történelmi Társ» 1885. évfolyam 755—756. lap.)

88.

1638. május 25.

*Rákóczy György rendelete Daniel Mihályhoz, melyben hitetlen és
tökéletlen embernek czimezi a moldvai vajdát, erősen lelkére köti D.
Mihálynak, hogy a Mikésekre ügyeljen.*

Georgius Rakoci Dei gratia Princeps Transsylvaniæ partium
regni Hungariæ Dominus et Siculorum Comes etc.

Generose fidelis nobis dilecte. Salutem et gratiam nostram
die præsentí kegyelmed nekünk írott levelét vévén
írását értjük. Azért im Koncz Boldizsárt visszabocsátottuk, de
mivel a moldovai vajda olly hitetlen tökéletlen ember, igen kell
Mikésekre vigyázni, Az bársony köntös még bizony karasiara
változhatik, többet is láttunk effélét. Kegyelmed legyen Uzoni-
nak is mindezből segítséggel. Secus non facturus. Datum Albæ
Juliæ die 25. Mense Maii Anno Domini 1638

G. Rakocy.

Czím: Generoso Michaeli Daniel de Vargyas Trium Sedium Sicu-
licalium Szepsi Kezdi et Orbai Supremo Judici Regio etc. fideli nobis
dilecto.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

89.

1638. június 4.

Rákóczy György rendelete D. Mihályhoz, melyben szemére lobbantja, hogy Mikes Mihály juhait még mind nem hajtotta vissza Moldovából. Kijelenti, hogy e czélra minden mezei hadait oda fogja rendelni, hogy parancsának érvényt szerezzen, ha D. Mihály nehezteli rendelete végrehajtását.

Georgius Rakoczy etc. etc.

Generosi stb. Salutem stb. Kegyelmetek levelét vévén értjük, hogy odabenn Moldovában a vajdához embert küldtek; azt jól cselekedte. Hogy a vajda emberét megfogták a tatárok, azt régen tudjuk. Mi azt hittük, hogy eddig is régen végbe vitte a mi kegyelmes parancsolatunkat s a Mikes Mihály juhait kihajtotta Moldovából, kiből ha kételkedtünk volna, mi azoknak kihajtásokban más módot találtunk volna. Mi úgy tartanánk, minden maga káránál embernek, urához való hűsége s engedelmessége volna nagyobb. Im minden mezei hadainkat oda rendeltük, s azok által is végben vitetjük, ha kegyelmetek neheztelik a mi kegyelmes parancsolatunkat végben vinni. Eisdem in reliquo sat. Datum in oppido Haczok die 4 Junii anno 1638 G. Rákoczy mp.

Külezim: Generosis Thomæ Nemes de Hidvéghe capitaneo et Michaeli Daniel de vargyas judici regio etc. etc. fidelibus nobis dilectis.
(«Történelmi Tár» 1885. évfolyam 756. lap.)

90.

1638. június 29.

Kekedi Zsigmond Belső-Szolnokvármegye főispánjának és Rákóczi György udvarmesterének végrendelete, mely szerint Erdély és Magyarország több helységeiben lévő terjedelmes birtokait és kastélyait, melyeket részint donatióképen kapott, részint pénzzel vett, úgy szinte arany és ezüst néműit s minden ingó javait legnagyobb részben s némely feltételek alatt hagyományozza nejének, Barkóczy Annának, más részben öcsésének Béli Jánosnak és Pálnak, hugának Kekedi Zuzsának és Kekedi Jánosnak. Megemlékezik még más hugáról, Béli Juditról, kinek egy arany lánczra 100 arany forintot rendel, úgyszintén Keresztesi Ferenczné és Kálnoki Istvánnéról is, egyenként ötven-ötven aranyat hagyván nekik egy-egy aranylánczra. Végrendeletét az iskolák, templomok és kórházak részére tett jótékonyczélu intézkedéseivel zárja be. A végrendelet kelte 1638. június 29.

Atyának Fiunak és szent lélek Istennek nevében legyen ezen mostani utolsó testamentomom. Amen.

Minemű romlandóság alá vettetett az emberi nemzet, egész

élete is csak nyomorúság, melyet az mindennapi experienciából láthatunk. Ember életének vége mikor és hun leszen, csak az bodog Isten tudja. Így én is romlandó Edénye lévén az én teremtető Istenemnek, nem akarom utolsó órákra halasztanom testamentomat, mikor súlyos nyavalyáktól szorongattatom, Hanem csendes egészséges ép elmével csendes lelkiismerettel, sok fáradságimmal szerzett javaimról jószágimról teszek ilyen állandó testamentomot, Elsőbben Az Abrahámnak Izsáknak Jakobnak Istenének szent kezében ajánlom az én bűnös lelke-met elhívén mind kétség nélkül, hogy ő szent felsége az én üdvözítőm. Uram Jezus Christusomnak nagy érdemiért nekem bűnös szolgálójának megkegyelmezett, Testemet ajánlom az föld-nek, az honnét teremtetett volt, az utolsó ítéletig, Ezek után pedig szerelmes és kedves házas társamat, Nagyságos Barkoczi Annat hagyom ugyan az kegyelmes Istennek szentséges és faradhatatlan keze és gondja viselése alá főképpen, Annak utánna pedig kegyelmes Uramnak fejedelmemnek Nagyságos Rakoczi Györgynek és asszonyomnak Loranfi Szuszannának teljes kegyelmességekhez ragaszkodván állbatatosan fő Tutorul ő Nagyságokat ő Nagyságok után pedig Erdélyben és magyar-országban levő jó akaró uraimat és atyámfiait gondviselőinek hagyom és vallom, Ezeknek utánna Erdélyben sok fáradságim-mal keresett jószágaimról és jóimról így disponalok. Az mely jószágim nekem Erdélyben vadnak, Jámbor szolgálatommal sőt nagy summa pénzzel szerzettem, melyeket erőszakkal senkitől el nem vettem, valami szin alatt, Az kit kegyelmes fejedelem uraim Jámbor szolgálatomért conferaltak, kinek-kinek scriptio-jat igazán deponalták könyörgők azon kegyelmes uramnak fejedelmemnek éltéért és Jó szerencséiért legatariussimot dispositiomba tartsa meg, mivel donatioim azt tartsák, melyen sok Jámbor szolgálók vészhessenek jó példát, hogy Jámbor Életünk-beli hűséges szolgálatunkért successorinkra vagyon tekintet, Azok is azt látván nagyobb Hűséggel szolgáljanak fejedelmek-nek: nekem az én kegyelmes Uram Betlen várat hozzá tartozó jószágival együtt Jámbor szolgálatomért conferalta én is azon igazsággal Betlen varat, minden ahoz tartozandó jószági-val Eorökséggel valamint én birtam hagyom életéig Az én szerelmes társamnak Barkoczi Annanak ugymint ezeket az por-

ciokat Betlen Belyieghalliat Fügei, szerezmant Keörteöveliest, Kis bacont, Nagy bacont Deöghmezöt keöfarkat malom portioimat, hoc tamen declarato, ha az ur Isten ez világból kiszolitja az én szerelmes atyamfiát temetése után az felli el megirt váram maradjanak Beldi Jánosra és Beldi Pálra, Exceptis ez porciok közül, valamelyeket Jám bor szolgálímnak, hagynék, vagy jó akaróímnak, ki feleségemnek holtom után gondviselője lenne, Ha penig az én kegyelmes Uram nem tekintvén az én Jám bor szolgálomat feleségemtől kiváltaná, az summaban legyen szabados dispositioja az atyamfiának, Az magiaroj castelyomat hagyom az én szerelmes atyamfiának, minden hozzá tartozandó jószágival mig az én nevemet viseli ugymint magiaroit oltmarosit nagy oroszfalvit Dednit Taploczai Ligethi monori — — — — — szász és magyar Regeni portiomat együtt az — — — Gáspártól vett szász és magyar portioval együtt; Ha penig az én szerelmes atyámfia Barkoezi Anna nevemet megváltoztatná, Az Castely egyenesen maradjon Beldi Jánosra eo deficiente Beldi Pálra et ad eorum successores, Vajda szent Ivani házamat Hasonlóképpen Hozzá tartozandó Jóságival együtt, Hagyom ugyan szere mes atyámfiának Barkoezi Annának valamig az én nevemet viseli, Ha penig az én nevemet megváltoztatná, Hagyom egyenesen Beldi Pálnak ugymint Szent Evanj és Peterlaka nevü falumat, Hasonlóképpen mező Bodont és Tohatj portiomat az felli el megirt mód szerént hagyom az én szerelmes atyámfiának cum omnibus pertinentiis, Ha penig nevemet megváltoztatná, Hagyom Beldi Jánosnak és Pálnak, Nagy Saioy Castelyomat ugymint Nagy Sajot Olmiost — — — Varhelt Budakot Ardant — — — Alsó Feiső Sebest Hagyom életéig az én szerelmes társamnak, Holta után maradjon az bátyámra Kekedi Balás uramra és utánna való maradékaira Ha penig ő kegyelme deficialna szálljon a két öcsémre Beldi Jánosra és Pálra, — — — udvarházamat, — — — —

Hagyom Kekedi Jánosnak ilyen conditiok alatt, Hogy magyar országból bejövén, mindene kben az én szerelmes társamnak szolgáljon, Ha peniglen deficialna maradjanak az két öcsémre Beldi Jánosra és Pálra, Udvarhely vára maradjon az én kegyelmes uramra, Szent királyt Jóságostól hagyom Beldi Jánosnak és Pálnak Ilyen conditioval, Hogy az mely tizenöt száz tallérok

Balling Jánosnál voltak, melyeket én kezembe adott azoknak megfizetésével az én atyámfiaát ne bántsák, Ha pedig azzal kezdek vagy akarják bántani, feleségem adja el az kinek akarja és abból elégítse meg őket, Monostoron az mely kilencz ezer forintom vagyon ha ki találnák váltani az én szerelmes atyámfiaától Hagyom Isten tisztességére ily formán, Hogy az summát az Erdélyi valláson lévő püspök vegye kezéhez és tanitassanak deákokat vele. Az magyar országi jószágomról így disponlok, Az kekedí kastélyom kékedí és több porciokkal, maradjon szerelmes feleségemre az mig nevemet viseli, Az ondi nagy szőlőmmel Liszbaj Fabusi szőlőm, az Beolyi udvarházamat cum suis pertinentiis Hagyom Kekedí Susannanak, és maradékinak az ondi kis szőlőmmel együtt és ugyan ondi házammal, de úgy, hogy az ondi házba szabadoson süthessenek mig az atyámfia birja az nagy szőlőt, és az után hadari porciomat Bethlem portiommal együtt, hagyom ugyan az én hugomnak Kekedí Susannanak, és esztendőnként való magának és gyermekének táplálására hagyok száz száz forintot Jóságom jóvedelméből, melyet az én szerelmes atyámfia lelki kötelessége alatt megadjon neki az mig az én Jóságomat birja, töllem elrendelt fizetések az egyházi szolgáltnak mindenütt kiszolgáltatásnak, Az szegény Balintfi Christoftól vettem volt fel tizenkét száz tallért Sayoj udvarházamba, melyért ugyan kötöttem Saioj Jóságomban tizenhat ház jobbágyomat; ugyan Saionak kiváltására vettem vala fel Balasi Ferencztől tizenhat száz forintot temetésem után az én szerelmes atyámfia ez summáig bocsássa kezéhez Felső Sebes nevü falumat, az mig maradékitól kiválthatja, egyéb adossimnak is vagyon miből megfizetni, Varadi Miklos és Jonas Deak és Bacsí István kívül nem tudom kinek volnék ados, Ezeknél is ezüst műveim vadnak az mint az adosleveleim világosan megmutatják, Resmobilisim felől így testálok, Az jobbik lovaimat hagyom az én kegyelmes uramnak, az után való két jobbik lovam maradjanak az két az két Iffiura, Az Fejérvári házamat szöleivel — — — portiommal hagyom eléteig feleségemnek, Holta után az két öcsémnek Beldi Jánosnak és Pálnak, minden Arany művemet hagyom az én szerelmes atyámfiaának, excepto az kis Bécsi Függet Beldi Judit Hugomnak egy arany lánczra száz arany forintot, Keresztesi Ferencz-

nének és Kálnoki Istvánnénak Hagyok ötven ötven aranyat egy egy lánczra, Az huszonnégyszáz egybenjáró poharimat, ezüst tányérimat tálaimat csészéimet sőtartóimat és gyertyatartóimat az kilencz egyforma darvas és virágos kupáimat, két öreg mosdó medenczéimet Jobbik lóra való szerszámomat czafragostól Hagyom az én szerelmes atyamfianak, Három jobbik öltöző kötösömet és mindenféle pénzemet öregebbik német kutyámat Hagyom Kun György uramnak, Az köves kardomat Hagyom az atyámfiának, Az fejedelemtől testamentomba hagyott kupának egyikét Hagyom Kekedi Balás uramnak, Az másikat hagyom Andrasi Mátyás uramnak az köves pallosommal együtt és az veres skarlat nustal bérlett subámmal egyben, Az tiz cziopa poharamot hagyom Kekedi Jánosnak, két ó német — — — vagyon Hagyom azokat az Hugomnak Kekedi Susannának, egy porto kardom vagyon kit Ifjuságomtól fogva viseltem az Andrasi Mátyás nagyobbik fiának hagyom, az viselő kardomat kin széles boglárok vagyon Hagyom Kekedi Jánosnak, vagyon egy porto kardom Hagyom az Monoki Mihálynak, Az Erdélyi Ispótályokra hagyok háromszáz forintot, száz köből buzát, tiz negyvenes bort, Hat vég fekete murvait ruházatjokra, Jóságomban ha valahun pusztá vagy bontakozott Templom volna esztendő alatt azt atyámfia megépítesse, Az Holt marosi uj templomot kit kezdettem semmi nemű eszközzel jobbagygyal ne csináltassa pénz nélkül, ennek véghez vitelére rendelem másfél száz forintot, ha azzal meg nem érik annyit adjanak az mennyi elég lesz, esztendő alatt pedig az atyámfia lelke vesztése alatt elkészítesse, Az szegény Istenben elnyugodt feleségem hagyott volt templom épületire másfél száz forintot arra nem szükség az mint látom, az másfél száz forintot adják püspök uram kezében ez fordítsa az hul romlott templom épületire. Az mindenható Isten mely szörnyen tiltja akármely dologban is az luxust, Így azért az én nyavalyás testemet ha holtom történik Igen nagy pompával ne temessék, Hanem vitesse testemet az én szerelmes atyámfia az fejevári valláson lévő Templomba, csináltasson egy szép veres márvány köből való statuat emlékezetemre, minden jámbor szolgámnak igazán fizessenek meg, Ezek után könyörgök az én kegyelmes uramnak éltiért, s jó szerencséiért, szerelmes gyermekinek hosszú életiért. Az én legatariusimat, az

mint fenn is megírtam Jóságimban meg ne háborítsa, hogy ezt látván több olyan hű szolgák mint én voltam ő Nagyságoknak, annál nagyobb hűséggel szolgálhassanak ő Nagyságoknak, Tégedet pedig szerelmes társam az menynek földnek Istenének ajánllak Igéreti szerint te neked is igaz Gondviselő tutorod mint egyéb öregeknek és árváknak, Titeket szerelmes aty és kedves barátim, az én Istenemnek kegyelmes Gondja viselése alá ajánllak, terjeszsze reátok is minden bő áldását és atyai kegyelmét, Ez testamentomat Kekedi Sigmond uram ő Nagysága Belső Szolnok vármegyének Főispánja és kegyelmes Urunknak Erdelyi fejedelemnek tanácsia és Fő Hoffmestere mi előttünk ép egész csendes elmével fatealta órtenus minden punctumiban melyet mi is fide nostra mediante pecsétünkkel és kezünk Írása alatt roboralva kiadtuk, Datum in Arce Bethlen die 29 mensis Junii Anno 1638.

Correcta per me paria

Petrum Gavaj.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

91.

1638. jul. 21.

Rákóczy György rendelete D. Mihályhoz, hogy a vajdához küldött s útközben hozzá beszóló Apor Lázárt kellő fölvilágosítással tájékozza.

Generosi sat. Salutem stb.

A moldvai állapotok felől a mint ennek előtte irtunk volt kegyelmeteknek, ime Apor Lázár hivünket rendeltük, hogy bemenjen a vajdához, ki felől magának is irattunk s minemű instructióval kellessék bebocsátani, inclusive küldöttük Kegyelmeteknek. Parancsoljuk azért in serio, Apor Lázárt mindjárt magához hivatván kegyelmetek, mentől jobban tudja, adja eleiben a dolgot s ne is késleltesse, hanem mentől hamarább elküldje s hadja meg neki, hogy ott szorgalmatos vigyázásban legyen; mindeneket lásson, értsen, tudjon s minket minden dolgoknak valóságáról tudjon bizonyosan informálni. Secus non facturus.

Datum in curia nostra Colosiensis die 21 julii anno 1638.

G. Rákoczy mp.

Instructióját ez inclusából írja le maga Apor Lázár, s azt vigye el magával, ez inclusát kegyelmekek nekünk vissza küldje, meghagyván Apor Lázárnak is, hogy csak szóval mondja meg instructiója szerint a dolgot, írást semmiről egy punctot is be ne adjon.

Külezím: Generosis Thomæ Nemes de Hidvéglie capitaneo et Michaeli Daniel de Vargyas stb.

(«Történelmi Tár» 1885. évfolyam 756—757. lap.)

92.

1638. jul. 30.

Rákoczy György megdicséri D. Mihályt, a miért a Mikesek substantiái felkeresésében kellő diligentiát tanúsított, egyszersmind a Mikes pörrel kapcsolatban több érdekes utasítást ad.

Georgius Rákoczy etc. etc.

Generosi stb. Salutem stb.

22. præsentis nekünk írott kegyelmekek levelét vévén, írását értjük; hogy Apor Lázárt meg nem késlelte hanem bebocsátotta Lupulhoz, jól vagyon; mivel jöjjön vissza, értésünkre adni mennél hamarább el ne mulassza kegyelmekek, s igen igen jó vigyázásban lévén kegyelmekek, minket is mindenekről tempestive tudosítsanak; a Galatzra ment ember is mivel jő meg, mindjárt értésünkre adja kegyelmekek, s mindenekben tartsák ahhoz magokat a mit Kolosrol parancsoltunk. Secus non facturus. Datum Albæ Juliæ die 30 Julii anno 1638.

G. Rákoczy mp.

P. S. Uzoni mellett a Mikesek substantiái felkeresésében kegyelmed diligentiáit Daniel Mihály uram kegyelmesen vettük; a bíró felesége, ha hamisan esküdt meg, megérdemlette a mi rajta esett. Hosszu Jánost feleségestől mindjárt megfogassa kegyelmed s törvény láttatván haladék nélkül reá, ha a törvény hozza, magát Hosszu Jánost exequálják is, sőt megsentiáztatván a törvénytől meg is vallassák, kiváltképen azért kell megbüntetni, hogy mi töllünk, fejedelmétől úgy nem félt mint Mike-séktől s Moldván is hirt tett vala. A mely pap hamissan meg-
esküdt volt, arra is az esperestől törvényt kell kérni mennél hamarább, s micsoda törvénye leszen, tudosítsanak rólla. Mint-

hogy pedig Mikesné is hamisan esküdt meg, s oda be is küldözött practicalkodót, s magára is törvént lássanak. Interim rea is vigyáztasson kegyelmetek, előbb ne álljon.

Külezím: Generosis Thomæ Nemes de Hidvégh etc. et Michaeli Daniel de Vargyas etc. etc. fidelibus nobis dilectis.

(«Történelmi Társ» 1885. évfolyam 757. lap.)

93.

1638. aug. 3.

Rákóczy György rendelete D. Mihályhoz, utasítja, hogy a Mikeseknél lefoglalt buzaféléket szemmé tegye és esőmentes igen jó helyre helyezze.

Georgius Rákoczy etc.

Generose sat. Salutem sat.

A Mikesék majorságokból a mi buza és egyéb leguminák mi számunkra jutottanak, azoknak kikészítettéseket és szemmé tételeket kegyelmedre bizván parancsoljuk kegyelmesen kegyelmednek, mentől hamarább mind buzát s mind egyéb féle minden néven nevezendő leguminákat mentől hamarább mentől takarékosabban tétessen szemmé kegyelmed, rakassa igen igen jó helyre, eső hozzá ne férjen, mennyi leszen pedig mind buza s mind egyéb tudositson kegyelmed rólla. Secus non facturus. Datum Albæ Juliæ 3 die augusti Anno 1638.

G. Rákoczy mp.

P. S. Teljes instructióval s tanusággal elébbi kegyelmes parancsolatunk szerint bocsátottuk kegyelmedhez Uzoni Mihályt, minden dolgok felől és mihelyt érkezik, mindenekben ahoz is alkalmaztassa kegyelmed magát; az buzát mind . . .

Külezím: Generoso Michaeli Daniel de Vargyas etc. etc. fideli nobis dilecto.

(«Történelmi Társ» 1885. évfolyam 757—758. lap.)

94.

1638. aug. 5.

Rákóczy Gy. rendelete D. Mihályhoz, hogy Uzoni Mihályt hivatalos eljárásában támogassa.

Georgius Rákoczÿ etc.

Generose stb. salutem stb.

Valahány dologrol adtunk instructiót articulatim vitézlő Uzoni Mihály eleiben, meg is parancsoltuk neki, hogy semmi dologban kegyelmed hire nélkül meg ne induljon, hanem legelsőbben is a punctumukat igen szorgalmatosan megolvassa, értse és ruminálja, úgy annyira, hogy sem egy, sem más részekről difficultas, annál inkább kár ne jöhessen ki, hanem mindennek succedáljanak Isten és annak igazsága szerint. Ugy hisszük igaz hűsége, s nekünk tartozó kötelessége szerint, mint eddig, hogy minden reá bizottatott dolgainkban tökéletesen procedalt, ebben is folytatkozást sine discretione personarum nem igyekezik ejteni; kegyelmesen parancsoljuk hűségednek ez comissionkat révén, megírtt Uzoni Mihályt a mennyiben lehet ne retárdálja, az instructioban íratott dolgokat pedig minden alkalmazottal de igen igaz és jó úton promoveálni el ne mulassa, agnoscalhassuk kegyelmesen felölle: Secus non facturur Datum in civitate nostra Alba Julia die 5 mensis Augusti, anno domini 1638.

G. Rakoczÿ m. p.

Külezím: Generoso Michaeli Daniel de Vargyas etc. fideli nobis dilecto.

(«Történelmi Tár» 1885. évfolyam 758. lap.)

95.

1638. aug. 6.

Rákóczy György rendelete D. Mihályhoz, hogy Hosszu Jánost kezesége mellett se bocsássa szabadon. Nehány megjegyzést tesz vajdáról és Mikesékről.

Georgius Rakoczÿ etc.

Generose stb. Salutem stb.

Kegyelmed 4 augusti Ilyefalváról írott levelet vettük, mit írjon megértettük, hogy a moldvai vajda csendességben volna a

mint maga írása és oda bejárt embereknek relatiója tartják, annak nem kell hinni, hanem a felől csak készen kell lenni. Az kiket ezután kegyelmed be küld oda, a Mikesek szállására ne is járjanak. A gazdálkodás felől a mit referál az ember, azt itt a vajda követe megtagadta. Az ott bennlevő dolgoknak executiójára Uzonit beküldöttük minden módon instructiót adván neki, hozzá készítettük. A Hosszu János dolga törvény szerint való eligazítására a patens mandatumot, úgy jut eszünkbe megvitték, ha pedig meg nem vitték volna, kegyelmed küldjön utánna, megküldjük. Hosszu Jánost kezességen el nem kell bocsátani, mert nem jönne ő többször meg, hanem a mint Uzoninak instructiót adtunk, a szerint exequáltassa kegyelmed magát. Ambruster Jánost, hogy a vajda megfogatta azt megérdemlette. A Mikesek gazdaságoknak ott benn való mutogatását, mi sem tartjuk eszeségnek, de el kél az nemsókára. Eidem in reliquo gratiose propensi manemus. Datum in civitate nostra Alba Julia die 6 aug. 1638.

G. Rakoczý m. p.

Külczím: Generoso Michaeli Daniel de Vargyas etc. etc. fideli nobis dilecto.

(«Történelmi Tár» 1885. évfolyam 758—759. lap.)

96.

1638. aug. 13.

Rákóczy György rendelete D. Mihályhoz, hogy Hosszu Jánost esetleg tortúrával vallassa, Mikesnét megfenyítse stb. mert bizony megugratják őt magát is.

Georgius Rakoczý etc. etc.

Generose stb. Salutem stb.

9. præsentis nekünk írt kegyelmed levelét elvettük, értjük kegyelmed írását. Kegyelmednek most is parancsoljuk mind buzára s egyéb leguminakra viseljen szorgalmatos gondot kegyelmed. A tavaszt is szemmé tétetvén, Udvarhelyre kell szallitattni, se buza, se árpa, zab s szalma el ne tékozlodjék. Mikesné ha nem nyughatik, meg fogja azt találni, a mit keres. Eddig Uzoni beérkezhetett, inquiralni hagytuk reája. Mi úgy értettük, az mely orát bevitt Hosszu János, azt is az asszony

küldte be, melyet ott Husszain basának hirdetnek, hogy küldték volna a Mikesek. A sententiálás után jó leszen Hosszu Jánost a torturára vonni, erről s egyébről is megexaminálni. Mikesnét megfenyítse kegyelmed, jobbágyinknak békét hagyjon, mert bizony megugratják magát is. Secus non facturus. Datum Albæ Juliæ die 12 augusti 1638.

G. Rakoczÿ.

Külczim: Generoso Michaeli Daniel de Vargyas etc. fideli nobis dilecto.

(«Történelmi Tár» 1885. évfolyam 759. lap.)

97.

1638. aug. 22.

Rákóczy Gy. rendelete D. Mihályhoz, hogy az általa kiküldött direktor elé bizonyos Hosszu János ügyében akadályokat ne gördítsen. Ha még sem tágít, tartsa Hosszu Jánost áristomban a legközelebbi országgyűlésig.

Georgius Rakoczÿ etc. etc.

Generosi, egregii, nobiles, fideles, nobisdilecti salutem et gratiam nostram. A Hosszu János dolgából micsoda alkalmatosságot vett hűségtek magának, hogy minket requiraljon efféle dologban ezelőtt való ususának observálása felől, értjük hűségtek írásából; mi is azért nem kívánjuk azt, hogy directorunk ágáljon közöttök másféle casusokban, de mivel a Hosszu János dolga nyilván notára tendál, mert ő mind nekünk tartozó hitét, megszegte s mind pedig árultatásba találtatott, a melyet mivel a tisztok nem kereskedhetnek rajta, hanem egyenesen directort concernál, mi is azt contra manifestam authoritatem nostram Hűségteknek nem engedhetjük, hanem directorunk által akarjuk kerestetni. Ha pedig az hűségteknek nehéznek látszik, mi is annak is annualunk, tartsák arestomban Hosszu Jánost, meddig Isten országgyűlését adja érnünk, mivel ő in flagranti deprehándáltatott, mi is akkora debito modo evocaltatjuk az articulus tartása szerint, hogy a székelte in casu notæ infidelitatis, mind a táblára s mind a gyűlésre szabad legyen evocaltatni. De cætero eisdem gratiose propensi manemus. Datum in civitate nostra. Alba Julia die 22 aug. anno domini 1638.

G. Rakoczÿ mp.

Külczim : Generosis, egregiis, nobilibus et agilibus universitati nobilium primipilorum, peditumque pixidariorum nostrorum sedis sieu-
lialis Kézdi etc. fidelis nobis dilectis.

(«Történelmi Tár» 1885. évfolyam 760. lap.)

(Eredetije a Tolcsvai Bonis család birtokában.)

98.

1638. aug. 25.

Rákóczy György rendelete Daniel Mihályhoz, hogy a Mikesék birtokán lefoglalt búzát, árpát stb. szolgáltatassa át Nagy Tamás udvarhelyi udvarbírónak.

Georgius Rákoczy etc. etc.

Generose stb. Salutem stb.

Az a minemü resmobiliseket exequalt hűségged . . . Mikes Zsigmond fiai jószágán, mind buza, árpa és egyebb földbeli veteményeket a mi leszen, ez comissionkat exhibeálván hűséggednek fogarasi Nagy Tamás udvarhelyi udvarbíránk, mindjárt administráljon kezében hűségtek, kikről parancsoltunk is neki mit cselekedjen velek, a jószágot is a szerint valahol mit confiscált, adja kezébe. Secus non facturus. Datum in civitate nostra Alba Julia die 25 mensis Augusti anno domini 1638.

G. Rákoczy mp.

Külczim : Generoso Michaeli Daniel de Vargyas etc. etc. fideli nobis dilecto.

(Eredetije a Tolcsvai Bonis család levélt.)

(«Történelmi Tár» 1885. évfolyam 760. lap.)

99.

1638. nov. 16.

Daniel János levele atyjához D. Mihályhoz Mikesékre s a Baróthi jószágokra vonatkozólag.

Generose Dne Parens filiali observantia perpet Colende, Isten kdt kevansaga szerint valo sok iokkal jo egress megh aldja.

Isten kgségebeöl Ur innen mar az mi kglis Urunk eö Nagais kimenven engemetis eö Naga haza bocsatta, itt nem mulatva bizonj enis Ur cöreöment sietnek haza, de az Eöcsem Ur alla-

potjanak nehezen mehetünk vegire, az Asszony haza jött Magyarországhból, hanem immar csak Bethlen Ferencz Ur halogat, ha ma velünk ki jött volna eö klme holnap minden dolgunkat elvegezhettük volna, de eö klme megh holnap jeö Bethlenben, immar annakis vegire megjunk, ha abbanis megh nem fogjatkoznánk. Im edes Apa Ur az mi kglis Urunk eö Naga kgsegebeöl immar eö Naga az Baroti jöszagot megh ada. Gurzonak parancsol eö Naga igen igen serio hogy az fiscus kart ne valljo, eois erte megh ne fuladgjo be menven Uzoni Ur ezer forintott adgjo kezeben, mindenekre fiscus kepeben ugj viseltünk gondot hogj Uzoni Mihaly es Pünkösti Gjeorgj Urk adjak kezünkben, ked Ur azert ez levelet igen bizonyos emberteöl külgje megh Gurzonak, irva Petki Istva Urkis hogy eö klme is mutassa jo akarattjat es solicitaltassa az penz dolgot, Uzoni Ur be menven Urk eö klmenek megh parancsolta hogy addigh onna el ne jeöjeön migh az penzt Gurzo megh nem adgja. Isten minketis haza viven keddel beszélgethetünk. Szegeny Mikes Miháljekot Urunk eö Nga Colosvarra viteti onna ugyertem hogy Varadra, Mikes Sigmond Urt eö Naga el bocsatotta, itt Ur dolgokat senki csak nemis emliti ne hogj el kezdette volna Urtis eö Nga el bocsatattja, az hajado leanjat ugj erte Gjulai Ferencz Urk igertek. Isten haza vive Ur mindegik s mind másik dologrol keddel beszélgethetünk, ma eö Naga Harinna hal Huszar Urknal, az mezeösege megj eö Naga Tarsa In kdtjo egress. Ex Besztercze 16. Nvbr. 1638.

Gjv. filius ac Ssie humilime addictus
Joannes Daniel m. pr.

Czímlapon : Generoso Dno Michaeli Daniel de Vargjas Supremo Judici Regio Trium Sedim Sepsi Kezdi et Orbay etc. Dno et Patri fial observando perpeti Colend.

Küllapon : Daniel János levele melto emlekezetre. A Barothon nyert jószágra nezve.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

Reg. 731. fasc. II. No 27.

100.

1639. febr. 21.

Daniel János levele Konstantinápolyban időző atyjához a családi dolgokról.

Generose Domine Parens filiali observantia perpetim Colendissime. Az Ur Isten kegyelmedet kívánsága szerint való jokkal jó egészséggel látogassa és hozza szerencsés jó egészséggel haza ide házához.

Hogy az Ur Isten kegyelmedet jó egészséggel bevitte Constantinapolyba azt édes apám Uram szívünk szerint akarjuk kívánván Istentől kegyelmed szerencsés visszaváló jövetelét is, kegyelmednek immáron két rendbeli levelemet megadva evvel együtt abból itthon való állapotunkat megérthette hűségesen irhatom most is kegyelmednek legyen áldott az szent Istennek neve egészségesen vagyunk együtt asszony anyámmal és itthon valókkal mindnyájan, az mi kegyelmes Urunk szintén ez előtt harmadnapra jött volt ide Udvarhelyre közinkben látogatni, holnap jó reggel megint elmegyén ő Nagysága Szent Pálra onnan Fogaras felé, Itthon való állapotunk felől irhatom kegyelmednek édes apám Uram Asszony anygom ő kegyelme itt künn Vargyason volt csak tegnap előtt ment ő kegyelme Ilyefalvára Horvát Ersokot szintén csak tegnap adta ő kegyelme haza mátkájának. Apor Kata hugomat is előbbi írása szerint édes apám Uram Pünkösti Györgynek adván haza adását kegyelmed haza jövetelére halasztottuk még eddig Itthon Ur Isten áldomásából semmi kárunk nincsen csak kívánjuk Istentől az kegyelmed szerencsés hazajövetelit. Az mint kegyelmed ír édes apám uram még eddig Isten áldomásából egymás között való békességes lakásunk felől, tudom kegyelmedet csak az szent Isten ebben megtartsa semmi busulás nem éri, igyekeztvén azon hogy kegyelmedet minden öröndetes állapotra várjuk ide haza. Az mi Ur . . . kegyelme írását nézi kevés pénzbeli gyűjtésünk felől azon igyekezünk minden tehetséggel, immár az mint előbb is megírtam volt kegyelmednek ez mi kegyelmes Urunk kegyelmes Collatiojából az Baroti jószág is kezünkben vagyon, teljes tehetséggel együtt öcsém urammal Asszony anyám akaratjából azon igyekeztvén mint hogy adosságinkból kifesselhessünk és

kegyelmedet ne busulásra hanem örvendetes állapotra várjuk ide haza kit engedjen Isten szent fiáért. Édes apám uram úgy ítélve hogy az mi kegyelmes Urunk ő Nagysága az mint kegyelmed is tudja kegyelmed után talál küldeni, kegyelmedet itthon való létében nem kérhettem nem is akartam busítani vásárlás dolgából, kérem szeretettel hozzon valami kevés patyolatot és fekete nyulbéllést ha Isten szerencsésen haza hozza. Az szeglovamat az mi kegyelmes Urunk és Asszonyunk az ifiu számára vevé még tegnap száznyolczvan oroszlanos tallért ada ő Nagysága érte, de édes apám uram tudja kegyelmed hogy se paripáink se pedig lovunk nem levén be akarnánk Moldovába küldenünk paripáért. Asszony Néni Dániel Anna asszony kéreti kegyelmedet, hogy az fekete nyul béllést kegyelmed el ne felejtse az árrát kegyelmednek ő kegyelme is megadja. Tartsa Isten és hozza kegyelmedet jó egészségben. Ex Udvarhely die 21 Februarii igen reggel 1639.

. . . filius ad humilime addictissime
Joannes Daniel m. p.

Külezím: Generoso Domino Michaeli Daniel de Vargyas supremo Judici Regio Trium sedium siculicalium Sepsi Kezdi et Orbai et Illustrissimi Principis Transylvaniae nostri Clementissimi ad portam fulgidam Othomannicam Legato praecipuo Domino ac parenti filiali observantia perpetim colendissimo.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

101.

1640. márcz. 26.

Rákóczy Györggy bizottságot küld ki bizonyos felekezeti surlódások eligazítására. E bizottságnak D. János is tagja.

Georgius Rakoczi Dei gratia Princeps Transylvaniae partium Regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes etc.

Egregie fidelio nobis dilecte salutem et gratiam nostram. A keresztény Orthodoxa és unitaria Religiokban levő székegyeségen való némely falukbeli lakosok közt neminemű Controversia szokott a falukba levő templomoknak és parochialis házaknak bírása felől lenni, s a segédnél is nyilván lehet, mely contraversiat mostan is egy néhány helyeken értvén vigealni, kiváltképpen udvarhelyszéken és másutt is és azt országunk

constitutiója szerint mostani időben complánálni akarván rendeltük azon dolognak véghezvitelére keresztény orthodoxa Religionkon levő hiveink közül becsületes Czalay Gergely urat egyik udvari prædicatorunkat és nemzetes Daniel János hivünket Udvarhelyszékének vice kapitányát, a lutherána Religion levők közül segesvári polgarmester hivünket, a Romana Chatolica Religion levők közül vitézlő Tibodi Tamást az unitariusok közül hűségedet commiszariusul; melyre ugyan most mindjárt meg is indítván Czalay György urat, s a segednek is kegyelmesen parancsoljuk ezen levelünket vévén mindjárt Czalay György uram mellé menjen és a több megnevezett személyekkel is meg egyezvén a megírt dologban való contraversianak complánálásában közösen azt egyenlő akarattal, kegyelmetek a mint országunknak arról való közönséges deliberatiója elejekbe ad és a közönséges igazság kívánja, Secus non factur, Datum in oppido nostro Berethalom die 26 martii Anno 1640.

G. Rákoczy mp.

Kívül: Egregio Thomæ Benedekffy de Rugonfalva et Fideli nobis dilecto.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

102.

1640. júl. 22.

Daniel János igen hatásosan írt levélben kéri édes atyját, hogy a Baróthy jóságból követelt ökrös és ökörtelen jobbágyságot továbbra is ott hagyja.

Generose Domine Parens filiali observantia perpetim Colende. Servitiorum addictissimorum Commendationem. Az Ur Isten kegyelmedet kívánsága szerint való jogokkal megáldja.

Hogy édes apám Uram kegyelmed házatól bement hoza által Mátyás az kegyelmed jegyzésit melyet kegyelmed az Dobai szenafű és egyéb helyeken való szenafű adásról jegyzett volt, utolyán értem az kegyelmed parancsolatját melyben kegyelmed parancsolja hogy az Baroti jóságból én kegyelmednek hatot szakasztanék ki ökröst s négy ökörtlent, mely ebbeli kegyelmed parancsolatját ha Uram elébb értettem volna süketségre nem vettem volna hanem magam által mentem volna kegyelmedhez kegyelmedet fiui engedelmességgel engeszteltem volna hogy

kegyelmed abbeli kívánságát hadja hátra, de biztam abban Uram az mint asszony anyám által kegyelmed resolvalta volt magát hogy kegyelmed immár abból nem kíván, melyre nézve mostan is kegyelmedet azon engedelmisséggel kérném mint uramat természet szerint való atyámat meggondolkodván az én sok fogyatkozásimat; magam elfogyatását épületemben s annak kiváltképpen az joszágnak pusztá állapotját, kegyelmed ne kívánja édes apám uram tölem azokat, igazán irom kegyelmednek vagyon tiz jobbágy Baroton az kinek én az tavasztól fogva semmi hasznát nem vettem, élheteretlenek lévén ma is dolgozni vadnak, ekés jobbágyom penig uram nekem ott nyolcznál több nines, az mi kevés majorságomnak kellene lenni ott vagyon többedin kegyelmed engedelmeből csak takarítani is kivel tudom, legkiváltképpen Uram az malmot hanem ha felhagyom mert most is két hete hogy rajta dolgoznak még is nem tudom az vizet derekasán rea venni, ha kegyelmed belsőképpen látná az mi szegénységünket bizony megcsné az kegyelmed szive is tudom az mi szegénységünken, kegyelmedtől mint atyámtól atyai választ várok ha hol penig édes apám uram az kegyelmed atyai szive ugyan mégis hozzánk nem lágyul ne adja Isten azt hogy én adjak kegyelmednek az többi is kegyelmedé kegyelmed meliket akarja elvenni kegyelmed jó akaratja; Én uram Donatiojat sem extrahaltam oka az volt hogy vártam ha az mi kegyelmes urunk meg adná ugy az mint kérjük vala ő Nagyságától, nem is illett volna kegyelmed hire nélkül extrahalom, vagyon ma is csak azonban az dolog, én bizon Uram csak betakarodni is kivel tudjak nem igen tudom most hogy a vidéket takarítással is busitsam nem fér emberségemhez ők is az sokat megunják, meg is kegyelmedet obtestalom kegyelmed atyai indulatjára ebből kegyelmed mutassa atyai kegyességét hozzánk, ha kegyelmed atyai jó akaratja volna Baczonban vagyon egy két ökrös jobbágy s ha ahoz kegyelmed mást egy cséplő jobbágyot venne el Barotról, mind azon által legyen kegyelmed atyai jó akaratja. Tartsa Isten kegyelmedet jó egészségben.

Ex Olasztelek 22 Julii 1640

. Filius ad servitia humilime addictus
Joannes Daniel m. p.

Külczim: Generoso Domino Michaeli Daniel de Vargyas Supremo
Judici Regio Sedium Sieucicalium Sepsi Kezdi et Orbai Domino et patri
filiali observantia perpetim colendo.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

103.

1641. febr. 3.

*Daniel Mihály és Vargyas községe közösen megállapítják, hogy a
bíró 12 esküdt stb. miként intézzék el a községet érdeklő ügyeket.*

Mi Borbát Balázs Borbát István és Balás Udvarhelyszékben alias in filiali Bardocz Száldoboson lako nemes emberek. Adjuk tudására mindeneknek az kiknek illik az mi levelünknek rendiben hogy in Anno præsentis 1641 die 3-a Februarii Udvarhelyszékben alias in filiali Bardocz Vargyason az nemzetes Daniel Mihály Uram házánál létünkben: Jövének mi előnkbe ab una az nemzetes Daniel Mihály Uram, ab altera Vargyas falvának inhabitatori, kik mind két felek az felül megírt székben és faluban laknak És minket megbírálván kezek beadásával tőnek mi előttünk ilyen végezést. Első ez hogy Daniel Mihály uram titatott volt Vargyas falva határán pecséttel ő kegyelme mi előttünk az pecsétől való tiltást remítalá his conditionibus Hogy az faluban tizenkét esküdt ember legyen, az mely esküdt emberek az esküdtséget le ne tehessék hanem ha valami vénség vagy elméjében való fogyatkozás tehetetlenség esetében való bénaság occuralna eo facto letévén az esküdtséget falu előtt más válasszanak az ki fel nem venne a kit választanak három forintot exequalhasson az falu rajta és ha pert fogna az falu benne a három forint executiojaért az székén maradjon flo 12 És az popule tartozzék az esküdt embereket becsülni Ez falu igazgatását kezében hagyni ha nem becsüllenék harmad magával az bíró megbüntesse. Az törvényekben ha mi maradnának az esküdt embereké és bíróa nem falué Ezen kívül hatod magával a bíró törvényt tétessen minden dologban annál jobb ha mind jelen lehetnek is, falu szükségében pedig 3. Ha valaki valami tilalom szegedelmet lát tud tartozzék az első birságot kimondani, ha pedig eltagadna és az bíró megtudná, hogy eltagadta barátságért vagy fizetésért tartozzék az bíró az tagadó felet megbüntetni hogy annak utánna boszuból ki ne adhassa

ha ki adná büntetődjék, ha szintén az bíró nem tudna is de ha az falu büntetésen lesznek. És boszuból mást kiad ugy hogy az előtt is tudta az tilalomszegést és ki nem adta az első birságon az egy forinton ugyan elmaradjon, ha pedig valami oly szükséges dolga mulatta el hogy az birságon jelen nem lehetett és nem adhatta ki az falunak másszor ki adja hogy dolgátol nem érkezhett az falu birságán tudományt tegyen hogy ő az előtt is kiadta volna csak hogy derekas dolga volt, és azért nem mehetett az falu birságára az vagy törvényt kérjen hogy neki eszében nem jutott mert ha eszében jutott volna kiadta volna.

Mely compositiot mi előttünk egymás között egy akaratból így végben vittünk volna miis annak bizonyására és jövődöbeli emlékezetre attuk az mi pecsétés levelünket fide nostra mediante.

Datum Anno die loco supra notatis

Judices idem qui supra
correcta per eosdem.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

104.

1641. jul. 9.

Rákóczy Gy. sajátkezű levele, D. Mihályhoz, melyben Maurer Mihályról emlékezik meg a fejedelem dicsérőleg.

Az ur isten kdk előbbeni egésségét adja meg és sok esztendőkig szolgálatunkra tarcsa meg.

Felette kegyelmesen vöttük, hogy kdk tekintete vagyón az mi izenetünkre, kiről Daniel János uramtól izentünk volt kdk s bizonyal írjuk, ha Maurer Mihály az mi rendünk való ember volna s eladó leányunk volna, s bár nálánál felebb valók volnánk is, de inkább adnánk neki leányunkott, hogy sem nálánál értékeseb lekénnek is, azért im el kültük s felette kegyelmesen irtuk kdk, se ő se mi ne tréfálodjunk meg, csakis az emberséges ifjú legyen, becsületében ne bántódjék meg, kit mi most is az portára expediálunk be, nem kicsi dolgokat bizván reá, bizony se édes anyja se atyafiai ebbe ellent nem tarthatnak, sőt istentől hála adással vették, hogy emberséges szolgálatra való ifjú, kegye(l)münk kérék, maga es pedig jó részt, s vagyon

értelmes eszkeze pénzből, mert attunk most 32 ház jobbágyot neki, ez után többetis

Datum Albæ Juliæ 9 die Ap (v. Ag.)

Ao 1641

G Rak.

Generoso Michaeli Daniel de Vargyas, trium Sedium Siculicalium Sepsi Kézdi et Orbay Supremo Judici Regio et Fideli nobis dilecto.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

105.

1642. jan. 22.

Jánosfalvi János és Bede Máthé beigtatják D. Jánost Udvarhelyszék alkapitányát a Mikó Ferencz-főle Baróthi birtokba, melyet egy előbbi donatióval Rákóczy György 2000 magyar forintba inscribált D. Jánosnak.

Secundæ Relatorie Statutoriæ.

Illustrissime Princeps, et Domine Domine Nobis Naturaliter Clementissime? Fidelium perpetuorumque Servitiorum nostrorum, in Favorem Illustrissime Celsitudinis Vestræ humilimam debitamque semper oblationem!

Vestra noverit Illustrissima Celsitudo nos Litteras ejusdem Celsitudinis Vestræ Introductorias, pariter et Statutorias, pro parte, et in persona Generosi Domini Joannis Daniel de Vargyas, V. Capitanei Sedis Siculicalis Udvarhely, Confectas et emanatas, Nobisque inter alios Celsitudinis Vestræ Fideles Servitores, Litteris in eisdem Nominatim Conscriptis, praeceptorie sonantes, et directas, honore, et obedientia quibus decuit recepisse in hæc verba:

Georgius Rákoczi Dei Gratia Princeps Transsylvaniæ, Partium Regni Hungariæ Dominus, et Siculorum Comes & Fidelibus nostris Egregiis, et Nobilibus Georgio Pünkösti, Michaeli Sámsondi, Georgio Torjai, Thomæ Pávai, Francisco Pribék, Georgio Szigethi, Thome Magyarosi, Joanni Jánosfalvi, Matthiæ Arkosi, Joanni Oklándi, et Andreæ Solymosi Cancellariæ nostræ Majoris Scribis, ac Juratis Notariis de Curia nostra ad id specialiter transmissis; Item Petro Henter de Nagy Ajta, Pauló Bedő de Nagy Bölön Jur. Notar. Sedis Siculicalis Miklosvára, Thoma Barothi, Mattheo Bedő, et Stephano Lajos de Baroth, Nobis dilectis, Salutem et Gratiam nostram! Cum nos ad Principalem pertinere dignitatem, probe sciamus, quoslibet sceptro Regali

subjectos, ipsisque rebus publicis, et earum Directoribus præcipuis, bene meritos, dignis virtutibus, et Servitior. meritis præmiis prosequi; si etenim aliis insignibus Facinoribus, hoc uno, vel maxime Principum famæ viror. et dignitatis Gloriæ, vigore, et optimæ memoriæ peremitas, æterno ævo adscribi, et relinqui solent, Cui ipsi exemplo etiam Prædecessorum nostrorum præfelicitis reminiscentiæ, Nos quoque inde a Principatus nostri Divinitus adepti exordio inhærentes, hoc ipsum, et nobis imitandum in Propositio habuimus, unde etiam ad præsens benique Considerantes. Fidelem nostrum Generosum Joannem Daniel de Vargyas Sedis Siculicalis Udvarhely V. Capitaneum, in Principatus adhuc nostri Primordio, in Cubiculariorum nostrorum Intimorum Nostrum a Nobis receptum, tum ad Latum nostrum Assiduus vigiliis, et Continua assistentia, tum vero aliquoties ad fulgidam Potentissimi Imperatoris Turcarum Portam, ad sacratissimam Romanorum Imperator. Majestatis aulam nec non Vicinarum Provinciarum Valachicarum Principes per ipsum in Secretioribus Negotiis, Continuatibus Expeditionibus, juxta informationem Superiorum ipsi Commissam, ita ingenue, et quidem ad placitum nostrum, et Publici Commodi emolumentum semper exhibuisse Fidelitatis obsequia, ut nihil supra desideraretur, virtutesque ejus, per hujusmodi exertitationes magis, ac magis exercerentur, indeque a nobis in præsens munus V. Capitaneatus assumi dignus æstimatus; ut itaque erga eum quoque Fidelem nostrum, Principalis nostræ Liberalitatis et Munificentiae Certa aliqua esset ratio, totalem ad præsens et integram Portionem Possessionariam in Possessione Baroth, et Sede siculicali sepsi, et Filiali Miklosvár székhely vocata existentem habitam, quæ alias a Spectabile ac Magnifico quondam Francisco Miko de Hidvég Serenissime quondam Domini Gabrielis Bethlen, Sacri alias Romani Imperii, et Transsylvaniae Principis, ac Prædecessoris nostri felicitis memoriæ, annuentia, et Collatione ad tempus obitus, et decessus ejusdem Francisci Miko facta, tenta, et Possessa, eo vero e vivis sublato, Filio ejusdem nempe Magnifico quondam Josepho Miko similiter de Hidvég, in et pro Summa bis mille Flor. Hung. Summæ, Currentis, et usualis Monetæ per nos inscripta, et impignorata, qui perinde Vitam Cum Morte Commutante, Relictæ ejusdem tum Viduæ Gene-

rosæ Dominæ Helenæ Macskási, pro nunc Consorti Egregii Thomæ Domokos de also Csernáton deposita, et persoluta præscripta bis mille Florenor. Hung. Summa Fisco nostro usurpata est, et reducta, Simul cum Cunctis suis utilitatibus, et pertinentiis quibus libet Terris scilicet Arabilibus, Cultis, et incultis, Agris, Pratis, Pascuis, Campio, Fænetis, Silvis, Nemoribus, Montibus, Alpibus, Vallibus, Vineis, Vinearumque, Promontoriis, Aquis, Fluviis, Piscinis, Piscaturis, Molendinis, et eorundem Locis, Generaliter vero quarumlibet utilitatum, et pertinentiarum suarum integritatibus, quovis nominis vocabulo vocatis, ad eandem de Jure, et ab antiquo Spectantibus, et pertinere debentibus, sub suis veris metis, et Limitibus existentes, memorato quidem Joanni Daniel, ac Hæredibus ipsius Masculini Sexus universis, Jure perpetuo, et irre vocabiliter; Casu vero, quo in Semine Vitili (quod diutius divinitus avertatur) eundem deficere Contingeret Posteritatibus ipsius Fæminei Sexus ipsarumque Hæridibus, et Posteritatibus utriusque Sexus in et pro bis mille Florenor. Hung. juste Currentis et usualis Monetæ Summa, vigore aliarum Litterarum nostrarum Donationalium Superinde Confectarum et emanatarum, Salvo vero ubique Jure alieno, Clementer dederimus, donaverimus, item contulerimus, suscripserimus, et impignoraverimus, velimusque eundem in Dominium Portionis Possessionariæ ejusdem perennalitatis, Inscriptionisque, ut præmissum est, ejusdem medio vestri legitime facere introduci, Jure Regni admittente. Proinde vobis harum serie Committimus, et mandamus firmiter, ut acceptis præsentibus, statim simul, vel duo Vestrum sub oneribus alias in talibus observari solitis, ad faciem præscriptæ portionis Possessionariæ, in Possessione Baroth, Sede Siculicali Sepsi, Filialique Miklósvárszék vocata existente, habitæ, vicinis, et Cometaneis ejusdem universis, inibi legitime Convocatio, et præsentibus accedentes, introducatisque præfatum Joannem Daniel in Dominum ejusdem Portionis Possessionariæ, Perennalitatis, et Inscriptionis ejusdem, statuatisque eosdem, Simul Cum prærecensitis Cunctis suis utilitatibus, et pertinentiis quibuslibet eidem Joanni Daniel, ac Hæredibus ipsius masculini Sexus Universis perennaliter, iis vero deficientibus, vel forte non existentibus posteritatibus ipsius Fæminei Sexus,

ipsarumque Hæredibus, et Posteritatibus utriusque Sexus universis inscriptionaliter possidendas, Jure ipsis ex præmissa Nova Donatione incumbente, Si non fuerit Contradictum, Contradictores vero siqui fuerint, evocetis eosdem ibidem Contra Annotatum Joannem Daniel ad Decimum Quintum Diem, a die hujusmodi Contradictionis ipsorum ipsis ex hinc fiende Computandum, in Curiam nostram, Nostram scilicet in præsentiam rationem Contradictionis eorum reddituros efficacem. Et post hæc vos seriem ejusmodi Introductionis, statutionis, et Evocationis vestræ prout per vos fuerit expedita, Simul Cum Contradictorum, et Evocatorum, si qui fuerint, Vicinorumque, et Cometancorum, qui præmissee statutioni intererant, Nominibus, et Cognominibus Terminoque assignato, Nobis Terminum ad præscriptum, fide vestra mediante referre, vel rescribere modis omnibus debeatis, et teneamini. Secus non facturi. Præsentib. perlect. et Exhib. restit. Datum in Civitate nostra Albæ Juliæ, Die prima mensis Maji Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Quadragesimo primo. Juxta quarum tenores, et Continentias, Nos mandatis Celsitudinis vestræ semper et in omnibus uti tenemur, obedire, et satisfacere volentes, in hoc anno præsentis Millesimo Sexcentesimo Quadragesimo Secundo Die Septima Mensis Januarii ad Faciem prædictæ portionis Possessionariæ in Possessione Baroth Magnificorum quondam Francisci Miko, et Filii ejusdem Josephi similiter Miko de Hidvég, nunque præmanibus Magnificæ Dominae Helenæ Macskási, primum quidem dicti quondam Josephi Miko relictæ Viduæ, nunc vero Egregii Thomæ Domokos de A. Csernáton Consortis in Sede Siculicali Sepsi, Filialique Miklósvár Existentis, Vicinis, et Cometaneis ejusdem universis, signanter vero Egregiis et Nobilibus, Georgio Jakab Judice, Georgio Bartok, Joanne Illyés in Baroth, Valentino Varga Judice, Sigismundo Nagy Andrea Hermány in Szaraz Ajta, Valentino Böd Judice, Valentino Kis Péter, Alberto Soos in Köpecz Christiano Bodosi Judice substituto. Joanne Kovács, Francisco Soos in Bodos, et Sede Siculicali Sepsi, et Filiali Miklósvár existent. Commorant. Valentino Barabás Judice, Stephano Birtalan, Georgio Ozsváth in Bibarczfalva, Michaeli Kelemen substituto Judice, Stephano Tamás, Joanne Kolumbán in Olasztelek, et Sede Siculicali

Udvarhely, et Filiali Bardocz Existent. Com morantibus ; item Providis Mattæo Csonka substituto Judice, Clemente Musa, Raduj Hoszszy in Ágostonfalva Generosi Michaelis Macskási de Szent Márton Macskása, Michaeli Csiki substituto Judice, et Paulo Székelly in Felső-Rákos Generosi Francisci Daniel de Vargyas in Portionibus ipsorum Possessionariis, in sic dictis Possessionibus residentibus Jobbagionibus in Comitatu Albensis Transsylvaniæ existentibus Commorantibus, ac suis ipsorum propriis Nominibus, et in Personis, ac aliis etiam quam plurimis inibi legitime Convocatis, et præsentibus accedentes, introduximus præfatum Joannem Daniel in Dominium prædictæ Portionis Possessionariæ in Possessione Baroth earumque universarum appertinentiarum, statuimusque eosdem, et ibidem, eidem ipsiusque Hæredibus, et Posteritatibus universis Masculini Sexus perennaliter, Fæminei Sexus ipsarumque Hæredibus, et Posteritatibus utriusque Sexus universis inscriptionaliter possidendam. Jure ipsis ex præmissa Donatione Celsitudinis Vestræ incumbente simul cum Cunctis suis utilitatibus, et Pertinentiis quibilibet perpetuo possidendam, tribus Diebus inibi moram facientes nullo tunc, Sedneque demum durantibus scilicet quindecim integris Diebus Coram nobis Contradictore apparante. Cujus quidem Introductionis, et statutionis nostre Serien, Simul cum Vicinorum, et Cometaneorum, qui præmissæ Statutioni interfuerunt, nominibus et Cognominibus, Terminoque assignato prout per nos est peracta, eidem Celsitudini Vestræ fide nostra mediante rescripsimus. Eandemque Illustrissimam Celsitudinem Vestram, ad vota diutissime feliciter valere Cupimus. Datum in Possessione Olasztelek Die Vigesima secunda mensis Januarii Introductionis, et Statutionis nostræ Die Decima Sexta ultimi Diei Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Quadragesimo Secundo.

Ejusdem Illustrissimæ Celsitudinis Vestræ

humiles Fideles perpetuoque Servitores

Joannes Jánosfalvi aulicæ Can-	Mathæus Bede Primpilus de
cellariæ Majoris Celsitudinis	Baroth Jur. Assor Sedis Siculi-
Vestræ Juratus Scriba m. p. et	calis Miklósvár m. p.

(L. S.)

(L. S.)

Correcta per eosdem.

Intitulatio. Illustrissimo, ac Celsissimo Principi Domino Georgio Rákoczi Dei Gratia Principi Transsylvaniæ, Partium Regni Hungariæ Domino, et Siculorum Comiti &. Domino Domino Nobis Naturaliter Clementissimo.

Indorsatio. Anno Domini 1644. Aper. per. Joannem Szalárdi V. Secretarium.

A b. Rauber Miklósné b. Daniel Josefa ellen a fiát illető jószágokért indított perfolyamból (Transmissióból), melyet Cserei Farkas ítélőmester 1818 márczius 8-kán, Marosvásárhelyt kiadott (lap 477—490).

106.

1642. május 16.

Daniel Ferencz portai követ jelentése I. Rákóczy György fejedelemhez 1642. május 16-ról, melyben említi: hogy a vezér az ő fiának (II. Rákóczy Györgynek) fejedelemsévé választását — inauguratio — jóvá hagyta; az aga úgy nyilatkozott, hogy ha a fejedelem mostan a költséget nem kimélné, szívesen nyújtana segédkezet arra nézve, hogy az ország a hét vármegye visszafoglalása által kiszélesíttessék; örömmel fogadták az ifjú Rákóczy Györgynek Báthori András leányával történt egybekelését: a portára érkezésekor Székely Mózes és a kapikiha szolgálói összezörrentek; a fejedelem azon levelei, melyeket Toldalagi és Ugron Pál másodlatban adtak Zöldficarnak, most a kapikiha kezénél vannak; a Máté vajda kapikihaja panaszolkodott, hogy az erdélyiek őt az általuk korábban vett hírekről nem értesítik.

Kegyelmes uram; az Portara be érkezvén, az vezér ő Nagysága harmad napra szemben lévén velem, az Nagyságod izenetét, és iffiu urunk ő Nagysága méltóságos inauguratioját megmondván igen javallotta, és azt monda: «az dolog jól vagon, immár szállásodra mehetsz». — Utolszor nem lehetvén audentiam az császár elhivatallja miatt, az kapikihaja ő kegyelme kezemhez adván az levelet, utra ugy indultam.

Az ott benn való mulatásom alatt az agához mentem vagy háromszor beszélgetésnek okáért, mind én tölem, s mind a kapikiha által tudakozott az császári ajándékja felől. Én nekem magamnak is, de az kapikihának ő kegyelmének sokszor monddotta az aga; csak ő Nagysága mostan egy kevés költséget ne szánna kiadni, még nagyobb dolgot is végbe vihetne ő Nagysága velle. Mikoron kértettük volna, mi volna az a nagy dolog? arra azt monddotta az aga: mivel az ur Isten megengedte ő Nagyságának azt érni, hogy az fija ő Nagyságának fejedelemsévé választott, ki kell ő Nagyságának biralommal is terjeszkedni; az

hadakozást is megengednék ő Nagyságának, az hét vármegye visszafoglalását; kit kegyelmes uram nem tudom Zöldficar aga hizelkedésből-é avagy miért mondta? Ezeket én is hallottam, de az kapikiha ő kegyelme, ugy veszem mas nagyobb a Portan levő Fő emberektől is hallott.

Azt is értettem kegyelmes uram, hogy az iffiu urunk ő Nagysága Báthori András asszonyom ő Nagysága leánya iffiu asszonyunkhoz kötelezvé magát, Nagyságtok kegyelmes dispositiójából igen örültek; mivel az ő gondolkodások az volt, talán Nagyságod iffiu urunkot ő Nagyságát más méltóságosban helyzetett Fejedelem, vagy valami Herczeg ember gyermekéhez kötelezi; kiből így ratiotinalkodtak: immár ha Isten élteti ő Nagyságokat, mivel iffiu asszonyunknak ő Nagyságának az Eleje is Erdélyhez tartozandó méltóságos prosapia volt. ő Nagysága is az Portától nem szakad el iffiu urunk.

Mikoron kimentem az Portára kegyelmes uram, akkor tájban az Székely Moyzes szolgálival veszekedtek volt, az kapikiha ő kegyelme szolgálai; az többi között azt tudták, hogy uj követeknek szolgálai, avagy valami mostan oda ment Erdelyi emberek; egy szolgálja kiáltott Székely Moyzesnek utánnok mondván: Uram a pogányok is szónak adják magokat, én korondi fi vagyok, atyámiai felől akarnék tudakozni: Farkas Ferencz Uram és Ugron Pál uramék élnek-é még? azt tudnám. De senki kegyelmes uram szavára nem felelt, hanem csak eljöttek. — Hogy én most benn voltam Februariustól való pénzét ki nem adták volt, az csaussza sollicitalta minden nap fen a Divánban az pénzét.

Szüükséges talán azt is kegyelmes uram, hogy Nagyságodnak megjelentem, mikor Szegény Tholdalagi uram, Ugron Pál uramékkal ben volt, akkor az mely leveleket Nagyságod oda beküldözött, azokat in paribus adták Zöldficar kezébe; mely pár kegyelmes uram az kapikiha ő kegyelme kezénél vagyon, mivel Zöldficar történet szerint találta ő kegyelme kezébe adni meg, azért nem kérette volt Zöldficar vissza; Immár legyen a Nagyságod kegyelmes gondolkodássa, ki kéretie onnét, avagy nem?

Kegyelmes uram Ráczy István uramtól hallottam, hogy panaszkodott az Máté vajda kapikihája, hogy ha mi oly hire-

ket előbb megérthetünk, soha nem communicáljuk; Én azért kegyelmes uram mostan Tergoristyan Szávát az szállásomra hivatván, megmondtam neki; az vajda ő Nagysága avagy ezt az mostani kapikihat ott benn ne tartsa, avagy megintse, hogy Rácز István urammal egyet értvén, magát olyan elate ne visellje. Talám kegyelmes uram, Nagyságoknak ellenére nintsen, hogy Szávának megmondottam.

Az Babyloniai állapot felöl illet érttettem kegyelmes uram hogy az vezér arra igyekeznék, hogy az oda valo Fővezért ki tudhassa, ha nem exequaltathatja is; mivel mind az maga állapotjaira nézve bátorságosabb lenne, holott az tekintetes ember az Portán is.

Hallottam azt is kegyelmes uram, hogy feltenék ne esnék vissza kezekből Babylonia.

Ez mostani Erdélyi háznál levő Jancsár Saczi nevű, Rácز István uramtól hallottam, hogy a Székely Moyses szolgálival conservalkodott, sőt gyakran mennek hozzá főt mosatni, mivel Borbély az az Jancsár.

Jegyzés: Kivülről Rákóczy György saját kezével ezt jegyzi meg: «1642 die 16-a Maji Deva, adta be Daniel Ferencz uram». Daniel Ferencz Udvarhelyi Fő-királybíró és portai követ, más követségekbe is használta őt Rakoczy (vargyasi) Nője volt Beldi Judit, kitől egy fia István. Ez is udvarhelyi Fő-királybíró.

A károlyfejérvári könyvtárból N. 5. IV. 4. 339. szám alatt Dr. Ötvös által kiirt másolatról.

107.

1642.

Daniel Ferencznek egy emlékiratszerű levele, melyben atyja Daniel Mihálynak halála után a testvérével, Daniel Jánossal történt birtokok megosztását írván le, panaszosan említi fel, hogy öt nevezett testvére sok tekintetben megrövidítette.

Dicsértessék az ur Istennek nagy neve Amen.

Az szegény édes atyánk Daniel Mihály uram meghalván, az én bátyám urammal cselekedtünk volt valami intézést az mi kis jószágunkban, gondolván azt, hogy talán idegen emberek nélkül megalkhatunk, de az gyarlóságtól viseltetött és bennem is gyarlóság lévén lehetne ő kegyelmének is panaszja reám, interim az én

részemről énnekem micsodás akadalim vadnak akarok egy kis írást arról tenni.

Legelsőbben is az Baroti jószágot mikor elintéztük volna én az atyafiui szeretetre nézvé és szóval az Kormos vize mellett sétálván együtt bátyám urammal Daniel János urammal, az én kegyelmes Istenem úgy segélje pennámat írásra, és magamnak és gyermekemnek úgy adjon ő szent Felsége életet és egészséget hogy mind ezekben igazat irok és ő kegyelme lehet hogy tagadást teszen de mind így voltak az szóknak sensussa formalia verba non fuerunt is. Édes Ecsém az atyánktól maradott jószágot osszszuk meg, és mivel én az Baroti jószágnak keresésében primus acquisitor voltam énnekem legyen több négy vagy öt jobbágygyal az is ne az java legyen hanem ketteit én választhassak az többi legyen elegyes és azokon az elválasztott jobbágyokon kívül, az többit én is divisiora bocsatom. Én is az ő kegyelme így szova szerint bizott és mondott szavaihoz bizván elsőben is az ő atyai jószágot kinek én voltam már birodalmában divisiora minden perpatvar nélkült bocsátottam, és mikor az elosztva volna is kiki tudna ki melyiknek jutott. Immár az Baroti jószágnak osztására jutottunk volna, hát ő kegyelme az nekem tett ígéretétől mint az meny az földtől oly távol jár és sok veszekedésem után az mely compositiom extal úgy kellett cselekednem hogy veszett fejszének forduljon nyele mely compositiommal látja az Seregnek Istene nem gondolnék de abban is micsodás cautiot cselekedett ő kegyelme ide alá az mint megírom ítélje Isten ő Felsége és azután az világi emberek kellesséke megállanom azt az cautios compositit nekem vagy gyermekem megtartani, holott ha száma szerint az mely jobbágyokat adott ő kegyelme ha annyi kevés volna is ám lenne lenne az ő kegyelme lelkiismeretire. De abban a Baroti jószágban, oly fundusban lakos jobbágyokat adott ő kegyelme nekem, kiknek házakhoz járandó föld és fű nincsen, hanem csak az két konianak hogy vagyon mikor pedig ő kegyelme azokat az jobbágyokat kiket nekem adott ő kegyelme birta, azok oly földeket szénafüveket birtak mely föld fű volt más pusztá fundushoz való mely pusztákban nekem semmit sem adott, és mikor kinezte aztán a jobbágyokat kiket nekem akar ő kegyelme adni elvette tőlük azokat az földeket füveket hanem ez volt immár az ő kegyelme

cautioja hogy azt mondotta ő ki hogy csak az magok házokhoz járandó földdel és fűvel adta nekem azoknak pedig az ő magok fundusokhoz nem volt föld és fű, mert immár régen birván ő kegyelme szegény Atyám idejében is azt az jószágot jól tudta ő kegyelme mind magok állapotját s mind fundussokhoz járandó földeket és fűvet, és nem nyil szerint sem választás szerint hanem csak az mit akart adni úgy adott: holott az szegény atyám az maga pénzt adta azért az jószágért: Hanem mind ezeket az okoskodásokat hagygyon hátra ő kegyelme és meliorálja azt az divisiot ámbár annyi számu legyen az jobbágy az én acquiralt Baroti Balastól való jobbágyaimmal együtt csak-hogy legyen nyil szerint.

Mivel hogy pedig én ugyan az Baroti határban Baroti Tamástól földeket acquiraltam remittalvan az kezemben bocsátott Baroti Balázs jószágát nemes fundussival együtt Baroti Tamasnak azt is mind elvette ő kegyelme bátyám uram azért azt ő kegyelme bocsássa meg vegyen példát magáról az . . acqisitumából nekem realis divisiot nem enged, én pedig integraliter adjam ő kegyelmének az földeket micsoda igazság?

Ha az Baroti jószágból való compositiomnak meg kellene állani is (kit nem reméllek) Török Jánostól az hermany földeit melyet ő kegyelme keresett abban én is fáradoztam, sőt akkor Török János sokat az én intercessiomra cselekedett abtól nincsen semmi compositiom azért azt ő kegyelme bocsássa divisiora, mert az nem is afféle dolog az miből nekem ő kegyelmével compositiom vagyon mind ben való örökségből kívánni kell az divisiot mert ugyan azt realis integralis divisiora ígérte volt is ő kegyelme.

Ugyan Baroton az Mikó Jóság feleben kit a Donationale vigorával apprehendalt ő kegyelme az pusztá örökségekben ígért volt ő kegyelme cum ad se pertinentiis azt sem mutatta ki nekem ő kegyelme azért ha Istene vagyon egyszer tett ígérete szerint adja ki részemet belőle.

Az korcsomárolást ő kegyelme sem az Articulus szerint sem az igazság szerint követi ugyan ott Baroton, mert énnekem nem jure portionatus cselekedti ott, hanem csak engedni akar ő kegyelme engedni, hanem az is legyen juxta quantitatem bonorum, mivel akkor nem volt azért szó felőle mikor az jószágot

elintéztük, de még sem reméltem volna hogy olyan cselekedjék abból velem holott csak egy esztendőben engedett nekem ott koresomát tartanom: egyéb is sokadalmaknak idején ha mi haszon ott vagyon abból is sem részt nem adnak sem pedig semmiből nem várnak tőlem hanem ott is azt tartaná az igazság hogy én is az szerint az mennyi birodalmas ott vagyok az szerint lenne részem benne.

Ugyanakkor mikor mű elintéztük az jószágot semmi mentio nem volt az oloszteleki határon lévő földek felől melyek felől micsodás injuriam vagyon azt is leirom kit az törvénytudó meg nem nominálván megiteli.

Elsőbben is én minden ős földeket mit vargyasi ősatyánk házához birtunk min elővittem és megosztottuk. Bátyám uramnak is egy udvarházhelyet házzal együtt jobbágyok fundusából csináltunk három jobbágy helyből tudni illik Szabó Ferencz üléséből Simon Györgyéből és Simon Péteréből, kiket szállítottunk más örökségekre, tudni illik a Kelemen István örökségére mely pusztá örökséghez sok föld fű volt azt ő kegyelme most az udvarhoz birja mind az Szabó Ferencz földivel együtt, énnekem semmi részt benne nem akar adni hiszem ha az én atyai ős házamhoz járó földek integre két felé szakadtak ő kegyelmének is meg kell azt velem osztani, mert azok az jobbágyok kiket kiszállítottunk azok az ő régi földeket birjak, Szabó Ferencz jobbágyunk pedig sine semine deficiált.

Mindezekért talám ő kegyelme azt causalna hogy hidegkut felé való határban az kut felett tiz köblös föld vagyon melynek öt köblöse ő kegyelmie volna és azért engedte volna nekem. Az pedig nem úgy vagyon, hanem az mely nagy földet ő kegyelme acquiralt quoquo modo a temető kert felett melyet földnek hínak én abban részt kérek vala, és hogy azt leengedém úgy adá ide ő kegyelme azt, mivel még szegény atyám idejében kereste vala egybe azokat az földeket az Keresztes Ilyés földén kívül ki az szelyen vagyon öt köblös ugyan az a föld.

Ebhát felé való határban is egy hosszú föld vagyon vargyasi határban talám azt is ő kegyelme afféle valónak mondaná, de azt ő kegyelme azért az hosszú földért adta, az mely hosszú föld az elvei kertben vagyon Keresztes Marton-

tól elvőtte volt ő kegyelme törvény szerént ugyan minket illetett volna mert még szegény öreg atyánk Daniel Péter uram kezdette volt azért perelni Keresztes Mártont azért a földért (mely dolgot én csak mástól hallottam) mivel ebben az írásban *salva conscientia* kell mindeneket írnom.

Ugyan az oloszteleki határban Maczkos Györgynek és Maczkos Gergelynek házokhoz járandó föld vagyon, kik én jobbágyim Fülében és azok nekem *realis divisio* szerint jutottak azoknak is földököt ő kegyelme ki nem adta, hanem birja, mű pedig mikor megosztottunk azt végeztük hogy kinek kinek fundusához járandó föld fű adassék meg, hanem ha az szegény atyám valakinek eladta volna, azt pedig az Maczkosok földét senkinek sem adta szegény, hanem az szegény atyám mikor Bátyám uram Olosztelekre szállott az előtt való esztendőben vetette volt be szegény számunkra és bátyám uram osztán oda szállván úgy kezdette birni; most is birja és így se az jobbágyoknak meg nem adja ő kegyelme, sem pedig *divisiora* velem bocsátja.

Az vargyasi hideg kut felé való határban az mint az földeket elosztotta volt maga ő kegyelme mikor én Constantinapolyban voltam, az mellől az *divisio* mellől én nem recedalok, mert az földeknek nagysága szerént *æqualis* volna az *divisio* sőt az alsó oldal sokkal jobb az felsőnél: de én azt ki nekem jutott megépítettem, ganéztam, és ha ő kegyelme is megganézza az szerint ám bár *dividaltassék*. Ugyan abban az határban az Kovács oldalért jutott nekem az máté balás házánál való föld, az Deak Gergely földé az temetőnél, és az Kato nyila, az is *æqualis* az Kovács oldallal de ezeket is igen megganéztam csak ő kegyelme is mindenütt megganézza az Kovács oldal is ámbár az enyimis *dividaltassék*.

Vargyason az Rácz Pálné házánál lakó bujdosó csiki legényt ki az jobbágy Szabó Mihály leányát vette volna el és Tamást vetették vala egyben, az elbujdosván az csiki legény kíváná ő kegyelme hogy Tamást bocsássam közre de én azzal sem tartoztam volna (mivel immár *realis divisio* volt az vargyasiakban) hanem ő kegyelme veszekedni kezdvén velem Tamást közre bocsátottam hogy egy héten nekem szolgáltatassak, más héten ő kegyelmének, és az Rácz Pálné örök-

ségit ma is ő kegyelme birja jobbágyot tart benne, et per se engem szinte úgy illet az Rácz Pálné öröksége mint ő kegyelmit mert Tamást közül birjuk.

Hasonlatosképen ugyan Vargyason az felső malom ő kegyelmének jutott és ott az én kupasom mellett lévén egy jobbágyfundus Sütő János fundusa, mely fundusban akkor mikor az malom ő kegyelme számára jutott úgy vagyon benne lakott az molnár ki az malomhoz látott s azzal az prætectussal azt az Sütő János fundusát töllem ő kegyelme elfoglalá én nálam nincsen jussa annak az fundusnak, az jobbágyok connumeratíojakor is úgy emlékezem külön irtuk az Sütő János fundusát.

Mátyást az Urunk ő nagysága Udvarhely mustrájakor úgy irtuk fel, hogy Horvát Mátyást Daniel Mihály uram manumittalta de úgy hogy magát és fiait életeig fizetésért szolgálja; az jószágot is birja ő kegyelme . . . magát is birja ő kegyelme abból sem adja ki igazságomat ő kegyelme.

Az oláh jobbágyok felől indivisusok vagyunk, azért jól tudja ő kegyelme hogy nincs csak emlékezésünk is felőle azért az igazság is azt mutatja hozza közre ő kegyelme én is hasonlóképpen divisiora viszem noha most is sokakat bir ő kegyelme kik szegény atyám uram jobbágyai voltak és szegénynek életében oda tartoztak az vargyasi házhoz, ugymint Dragin mert annak az elei is Ilyefalván laktak és hozzánk tartoztak és osztán ez úgy nevedett fel Rákoson, Veres Bokor ezt ugyan az szegény atyám egyszer meg is akará fogni hogy erővel egy oláh fátát elkapott vala de ismét szoltata ugyan Buda Gáspárral és bátyjával és úgy hagyá el, Sorban az hermanyi az ugyan az vidék tudja hogy ősjobbágy; Csonkát az bátyját s fiát szegény atyám Dersből hozatta be. Kiczid András akkor kötötte szegény atyámnak a fejét még mikor az hosszú leányt elvette kiről maga is tanut teszen.

Az idegen fiak oda telepedett jószágunkban lévő szolgák felől úgy alkudtunk hogy ennekem maradt Szabó János az Kupas Péter és Szöcs János örökségével együtt és Bátyám uramnak Tót György Vargyason és Hermanban Szabó András Szabó István, kik igen derekas és jobbágyok ha valami formán Szabó János durrezáskodnék és az köteles szolgálattól ki akarna állani Daniel János uram tartozik az én gyermekemet és successoro-

mat otalmazni velem együtt, hasonlóképen én is Tot Györgyben tartozom otalmazni ő kegyelmét és successorat. Ha magunkat nem otalmazhatnak és kifeselnének kettőnk alól azok az jobbágyok divisiora menjenek mert az hermani egy jobbágyot hárman vagy négyen sem adnám olyanon mint Kupas Péter és az szöcs. holot ezek a hermaniak derekas ácsmester ember jobbágyok, az én két oláhom pedig igen lator akasztófára valók. Ez dologról jól tudja ő kegyelme hogy mű ketten igen titkon disputáltunk hogy az idegen országból telepített szolgák ne tudják: mivel akkor némelyek közülök fel is lázzadott vala hogy kiálljanak kezünk alól és kimenjenek jószágunkból.

Az Mátyus háza és Német Jánosé osztatlan de az Mátyus házát mind örökségestől meg kell cserélni mert az gát annélkül nehezen leszen, ha Bátyám uram nem engedi is az ő kegyelme részét de felit ugyan az vargyasi udvarházhoz ki kell venni mert örökké veszekedés leszen végette, ha pedig a Baczonban levő Balo Pál örökségéért kit Daniel János uram neki adott az Mattyus örökségében levő jussát ő kegyelme oda engedné bátor ugy megcseréljük, alioquin az örökséget osszák hosszán ketté az Mattyus házánál azt sem kell megengedni hogy szélére osszák hanem hosszára ha pedig az Német János örökségét Oloszteleken cum suis és az Mattyusét összevetik azt is cum suis pertinentiis az is egyenlő de mégis az vargyasi ház választja az Mátyás örökségét az gát kedvéért ha nem alkulhatnak mindenik örökséget osszák ketté ketté.

Ha ez mostani divisiot helyben akarjuk hagyni nem kell bánni ha új divisio leszen is ne gondoljanak vele csak hogy azt kell látni hogy emberek előtt legyen. de addig a divisio ne legyen, míg ezek meg nem lesznek és az közjobbágyokat is nem kell megosztani tudni illik ezek az

Az Szabó Ferencz házát Oloszteleken udvarházzá csináltuk és ahhoz kertelték be, ahhoz az házhoz járandó földek integraliter ketté osztassanak. Az Maczkosok földi hasonlatosképen. Keresztes Illessel az mely kertet megcseréltek az Nagy Istvánné felé azt is nem adták az udvarházhoz annak is fele enyim. Az Bartoi jóságából az hermani jóságot külsőt belsőt integraliter kiigérte oszlásra ő kegyelme Daniel János uram azt sem praestalta, kívánni kell, similiter Baroti uramtól elzáló-

gosított földeket is ki nem adta részem csak úgy birta eddig, azt is ketté ossza. Az oloszteleki tanorok nem adæqualja az vargyasit per hoc azt is megoszsa hogy pedig eddig való concambiumot acquisitumot quoquo modo acquiralta visszabocsássa azért az prætuxusért hogy az divisio után ismét hozza váltsa (szokás szerint). Itt az cautiot nem kell admittalni mert in iudicis cautio non admittitur. Az szaldobosiak és az Fülei Fosztó Imrere adott földeket egymás mellett Vargyas között az ő kegyelme kertére megyen az föld azt is divisiora kívánom. Az mely contractusom és compositiom vagyon ő kegyelmével az Baroti jöszaghoz nem tartom meg hisce rationibus. Az jobbágyomat egyik az földéből kivetette buzáját vagy zabját elvitette az földet most is mással biratja, ő kegyelme maga azt az jobbágyot minden földével fűvével adta nekem ahoz az házhoz járó föld és az földet az anyjának adta hogy birja, ha hol neki nem adta is nem kellett volna post compositionem kiverni belőle. Az mely jobbágyokat adott látván azt hogy földököt fűvöket elvette mást ígért helyébe azt sem præstalta ő kegyelme Ergo si violavit in toto violavit in parte. Az hermani földeit Baroti Balástól zálogosított földeimet ugyan akkor az compositiokor megígérte azt sem præstalta.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában R. 1731. F. II. Lit. B. Nro 26.

108. 1642. jul. 18.

Rákóczy György utasítása D. Jánoshoz a moldvai vajdával szemben teendő elővigyázati intézkedésekről.

Adgyon Isten jó egesseget kegyelmetekk.

Im most hozanak Beszttertzeről levelet az ot valo hatarszelbeli vamosért az Beszttertzeieknek levelet kéne külgyenek ezen tul mivel az Vajda elete vesztése alatt azt parantsolta senkit be ne botsásson kit ha az Latrason is parantsolt nyilván van valami practicaja az lator embernek kinek vegere menni igyekezék kegyelmek minket pedig éjjel nappal tudositson, jártasson bé kémekeket koldus köntösben is egyébként is kell formalni az emberek viselesek valóságos hirekrül tudositítani elne mulassa kegyelmetk mivel penig Kemény János ur Fogarasba az mint

minket úgy ő. kegyelmétis tudósítsa kegyelmetk az utakat erősítesse építse az Vitízlő Rendet jó fegyverre az gyalogot feles por golyobis szerzésre kényszerítse kegyltk és ha igaz eltöltötták az bémenetelt Mate Vajdanak is éjjel nappal adgya értesere kgytek. Enis ha Isten engedi hétfűn baza menyek Fejérvárra. Isten kegyelmetekkel. Gyogyon 18 Julii estve 9 orakor recte 1642 aláírva R. György m. p.

Külczim: «Generosis Thomæ Basa de Zabola Capitaneo et Joanni Daniel de Vargyas Judici Regio Sedium siculicalium Szepsi Kezdi et Orbai Supremis et Fidelibus nobis dilectis».

(Fejedelmi pecsét fekete spanyolviaszba nyomva.)

(Az eredeti után kir. táblai transumtumban kiadva M. vásárhely 16/3. 1829. Augustinovich ítélő mester által.)

109.

1643. jun. 27.

I.

Gelei Katona István ref. püspök levele I. Rákóczi György fejedelemhez 1643. junius 27.

A muzsnai állapotot jelentem Ngdk kglis uram. A Comissarius urak Sz. János napját terminálták volt, hogy akkorra a mieinknek templomokat elkészítsék, alioquin ha nem prostálnák, az Unitariusok az ő templomjoknak ususától mind addig arcealtassanak, mig az orthodoxusok temploma el nem készül; A parochia és Schola felől hasonlóképen; de ők nem tudom micsoda bizodalomtól, azt hiszem *Daniel** uramtól való biztatsból viseltetve, semmit e dologban meg nem indultanak, hanem 3 v 4 szekér meszet vittek oda, propterformán; sőt nyilván mondják, hogy ők soha sem építik, hanem a minémü pap a templomban predikál, ők arra járnak. Admonealtatták ugyan a mieinket 5. juni az épület felől, de azok azt felelték reá, hogy ők csak negyedesek a munkában s ötölök várnak, vigyék véghez

* Daniel János, udvarhelyszéki alkapitány, 1636-ban I. Rákóczi György alvezére, kit Rákóczi fejedelem különböző követségekre 1640-ben havasalföldi Lupul vajdához, 1646-ban Torstensohn svéd fővezérhez sat. küldött. Rákóczinak belső embere levén, mint *unitarius* hitfelekezetét védni igyekezett.

ők a 3 részt s nekik is gondjok lesz a 4-dik részre. Ngdtól uram kegyelmesen azt kívánnok, hogy demandálná ezen Commissarius uraméknak, hogy meglátván micsoda effectusa lett commissiojoknak, ha a prefigált napra az épületet nem csak elnem végezték, de még csak el sem kezdték, *pecsétlenék be az ő templomokat* a deliberatio szerint mind addig, vala meddig a mieinknek templomokat el nem végezik sat.

110.

II.

Geleji Katona István ref. püspök levele I. Rákóczi György fejedelemhez 1643. Aug. 29. Gyulafehérvár.

Az muzsnai dolog felől való leveleket a commissarius Uraknak Kegyelmes Uram, minap Nagodnak el nem küldhettem vala, mert nem találhatám a levelek között, hanem juta oztán valami homalyosan eszembe, hogy Udvarhelyszékre küldöttem volna s ott is volt a muzsnai predikátornál, melyet hozzám kerítvén, im immár Nagodnak elküldöm. Lehet kegyelmes uram, a mieinknek is valami vétségek, mert én meghagytam vala nekik, hogy ők az ő részekről járjanak el dolgokban: de azt hiszem, hogy az ott való törvénybeli atyafiok közül némelyek adták ismét tanácsul nekik, hogy várjanak a nagyobb résztől; sőt ugyan tudom is, hogy így lött; de mindazon által kegelmes uram, nem vehetnek ők abból magoknak mentséget, mert egyáltalán véve el, nem vala semmi szándékok reá, hogy építsenek, hanem csak pro forma vitt kiki közülök egy-egy szekér követ házához és a templom mellé penig egy néhány szekérrel, a *Daniel* uram tanácsából, mert magára vállalta, hogy nem leszén semmi bántások, gondot visel ő reájok. A terminus előtt küldettek ugyan tőlök, hol építsenek templomot nekik? de az is csak írásban volt: az volt feltött czéljok, a mit immár véghez vittek, hogy repulsiot tegyenek. Gonosz példa igen, kgl's uram, ezután ezt szokássá veszik és a commissariusoknak nem leszén semmi erejök. Ugyan illendő kls uram, hogy Nsgd ne hagyja semmiben, hanem evocaltassa őket, mindamaz ujszékelyekkel együtt (talán Ujszékeli?) a kik az oláhok halottjának hagyták harangozni harangjokkal, s a mieinknek penig nem.»

Leiratott az eredetiből Károlyvári könyvtár Nro. 5. IV. 4. 382. sz. alatt, az első levél hasonlóan Nro. 5. IV. 373. sz. alatt.

Közölte Dr. Ötvös Ágoston «Uj Magyar Muzeum» IX. folyam, I. kötet 227. és 232. lapokon. Pest, 1859.

111.

1645. jan. 26.

*Olasztelek minden ember után évenként egy-egy köből zabot igér-
vén a vámért, Keresztes Illés ezt nem prestálta. Bepörölvén őt D. Fe-
rencz, a bíróság a zabot cum dupló ítéli meg.*

«Levata Causa Ao 1645 26 mensis Januarii

Anno superius Notato et die az Nemzetes Daniel Ferencz Ur Vargyasi Proclamaltata az Id. Keresztes Illyést Olosztelekit perli Daniel Ferencz Uram azért hogy Olosztelekfalva igére minden Ember annuatim egy egy köből zabot a Vámért és azt nem prestálta Keresztes Illyés rekesztette meg egy marháját, mely megért volna flor. 8. azt törvényen vette ki kezesen az kivételt indebitanak mondotta az Marhát cum æstimatione kívánta meg; így az törvénynek az tettzett miatt az Composi-
tíot Keresztes Illyés nem tagadja az zabot cum duplo itili meg az törvény miatt az marhát kivőtte annak becsüjin úgy mint eo kglme Daniel Ferencz Uram kívánta azonis értök maratt Ke-
resztes Illyés, azt Apelláta Keresztes Illyés az törvény nem transmitallya miatt Indebitanak tetszik.

Anno 1766 die 3a Mensis Marty E Protocollo Sedis Bardocz per Samuelem Boda Continuae Tabulae Sedis Filialis Bardocz Judriæ Juratum Notarium. (P. H.)

Ezen másolat meg van az olaszt. ev. ref. eccl. irattárában.

112.

1645. febr.

Adgyon Isten jó egészséget kegyelmednek.

Akarjuk vala ha kegyelmeddel szembe lehetünk vala it úgy is itiltük meglehessen de tartván az utnak felbomlásátul az Othrul az jégnek is elmenésitül ha Isten engedi hétfün elindu-
lunk kegyelmed tarcsa készen az Vitézljő rendet. Adgyon Isten jó egészséget kegyelmednek legot. In Fogaris febr. 1645.

G. Rakoci.

Oly alkalmatossággal emlicse is kegyelmed bátyánknak
Petki

Joanno paripáját szerzené számunkra pénzünkért és küldené ki kegyelmed, más kegyelmeden kívül ne ércse.

Külezím: Generoso Joanni Daniel de Vargyas Sedis Siculicalis
Udvarhely Vice Capitaneo Fideli nobis dilecto.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

113.

1646. február 10.

Rákóczy György tudatja Udvarhelyszékkal, hogy márczius 11-ére országgyűlést hívott össze Fehérvárra, válasszák meg tehát a követeket. A rendelet végén a választottak névsora olvasható.

Georgius Rákóczy Dei gratia Princeps Transylvaniae, partium Regni Hungar Dominus et Siculorum Comes etc

Illustrisimi: fili nobis charissimi, Generosi Egregy et Nobiles fideles Nobis sincere dilecti. Salutem et favorem nostrum. Országul kgtek közönséges hazára nézendő bizonyos okok kívánván azt teollunk hogy az Szent György napi gyűlést ezen esztendőben szokott idejénél elébb kiszolgáltassuk, az iránt is nem akartunk kgtekre valo keglmes gondviselésünknek megh fogyatkozni. Minek okáért mellettünk lévő becsületes Tanács Ur hiveinknek egyenlő tettszésekből rendeltük ad diem decimum pnimum mensis Martý, kegtekk Országul, Fejérvár városunkba, Generalis gyűlést, az Ur Isten azt adván érnünk promulgaltatni és kiszolgáltatni.

Hadgyuk azért söt parancsoljuk is kegtekk keglmesen, ez Levelünk megh adatván bizonyos értelmes Attyokfiait elválasztva, az megh irt napra és helyre küldgye oly tellyes tanúsággal hogy azok által kegtekkal valo egy értelembőlis Országunknak Generalis gyűlésében az közönséges jora kegtek békeséges megh maradására minden jo és hasznos dolgokat végezhecssünk. Mely Gyűlés alatt Transmissiokat Publicatiokat és egyéb Causakat is (kik az Gyűlések alatt discutiáltatni szoktak) revidiáltatni akarunk. Ha hol penigh kit az Ur Isten távoztasson, megh említett Városunkba ő Felséginek az Pestis által valo látogatása miatt, az gyűlesnek helyét máshuvá kellene

transferalnunk erölis kgteke tempestive igyekezünk tudositani.
Secus sub poena in Generali Decreto expressa ne factur. Quib de
caetero graose perpe manemus. Datum in Arce Nra Fogaras,
die 10. mens Februar Anno Domini 1646.

G. Rakocy

Anno 1646 die 5. Martÿ in Oppido Udvarhely.

Az Országgh glis gyűlésében az egész szék megválasztotta.

Fő kapitan Rákoczy Sigmond urunkat ő Ngát.

Fő királybiro Reday János urt ő kgmét.

Vice Capitan Daniel János urt ő kgmét ha ott leszen.

Daniel Ferencz urt

Farkas Ferencz urt

Ugron János urt

Ferenczi István urt

Nagy Ferencz urt

Gergely János urt az loförend uraim részéről

Erre az költségre rendeli a Szék mind személyre tiz tiz
pénzt, ugy hogy az szék gyűlésétől számlálván osztán az napra
sub poena fl 12 az szék Perceptora Medesiri Benczédi Gergely
Ur kezében, Az Udvarhely és Bardocz székiek.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

114.

1646. ápr. 30.

*Daniel János levele Rákóczy Györgyhöz Linzből, melyben utazása
körülményei és tudomására jutott egy-más politikai dolgok felől
értesíti.*

Kegyelmes uram, fejedelmem sat. Hogy Isten ő szent fel-
sége stb.

Nagyságodnak alázatosan akarom értésére adnom ide
Linczbe való érkezésemet die 28 a præsentis mindjárt præsen-
táltam cancellarius uramnak ő nagyságának Nagyságod méltó-
ságos levelét, ő nagysága császár ő felségéhez felmenvén, pro-
ponálta ide való jövetelemet; ő felsége a nagyságod ő felségének
írott levelét (igy) cancellarius uram ő nagysága által kegyelme-
sen is resolválta ő felsége magát, hogy itt nem tartoztat ő fel-
sége, hanem expediáltat; minthogy pedig cancellarius uramnak

alá kelletik menni előbb Posonba a gyűlésbe, ő nagysága secretarius uramra bizta dolgomat, immár meddig leszen mullatáson nem tudom, mind azon által ugyan nem is mullathatok, mivel mikor Nagyságod expediált, akkor nem is gondolta azt meg nagyságod hogy ő felségét itten találjam, hanem Bécsben, a honnan ennyi költséggel oda is mehettem volna, a holott Nagyságod kegyelmes parancsolatja szerint elegendő költséget találtam volna; ha ő felsége itt tartoztat, lehetetlen hogy itt ennyi lóval mulassuk mert minden nap huszforintnál többet kell költenem a lovakra és magunkra. Cancellarius uram ő nagysága valóban igyekezett expeditiomban de minthogy ő felsége ad bellicum küldötte ki ezen expeditiomat, immár onnan kell várnom.

Itt valóban nagy hire volt hogy Nagyságod ujjabban haddal igyekszik kijönni ő fölsége ellen, melyről én cancellarius uramat ő nagyságát assecuráltam, hogy semmi abban nincsen; oly hirek is voltak, hogy Nagyságod a franczia Királytól százezer tallért kíván jövőendőbeli szolgálatra, melyből ugy hiszem, hogy elsőbben talán felőlem is lehetett oly suspitio, hogy én is efféle dologban járnék, melyből resolváltam cancellarius uramnak magamat, a nagyságod méltóságos instructiója és írása szerint; én ugy értem ő nagyságától, hogy császár ő felségén is semmi el nem mullik, a melyet a Nagyságoddal egyszer concludalt diploma szerint ő felsége nem akarna effectuálni és megtartani. Tömösvártól mindezekről tudom Nagyságod bőségesen értesét, csak innen lehessen megindulásom kegyelmes uram, éjjel nappal azon vagyok, innét elsiessék a Nagyságod instructiója szerint cselekedvén. A békesség hogy meglőn és végbe ment volna, ő felsége és a francziai es svecziai korona között bizonyosan beszéllek az urak. Ő felsége innen ugy értem pünköst hétfőn indul alá Posonba. Veselényi Ferencz uram ő nagysága biztatván, hogy leveletem Nagyságodnak megküldi Ledniczéig, nem akarám el mulatnom, hogy mégis ne tudosítsam Nagyságodat eddig való jöve telem felől, noha azelőtt való napokban is irtam volt Nagyságodnak ide érkezésemről. Az ur Isten Nagyságodat sok esztendeig jó egészségben éltesse. In Lincz ultima Aprilis 1646.

Nagyságod alázatos hive és szolgálja

Daniel János sk.

Külczim: Celsissimo ac potentissimo principi domino domino Georgio Rakoczi etc. etc.

Eredetije a m. kir. orsz. levéltárban.

«Történelmi Tár» 1884. évfolyam 691—692. lap.

115.

1646. jul.

Torstenson levelei Rákóczy Györgyhez a 30 éves háborura vonatkozó más levelekkel, a melyekben Daniel János neve mindenütt előfordul.

223. l.

Torstenson levele I. Rákóczy Györgyhez ennek követeléseinek ügyében.

1646. jul. után.

Kegyelmes és Felséges Fejedelem!

Kegyelmes Felségednek legközelebbiről elmúlt július 17-én Zatzmár várában kelt levelét, melyben előkészíti küldöttje számára a bebocsátást és hitelt s egyszersmind értesít nagyságos Radzivil herczegnek Munkács felé várt jöveteléről, saját jó egészségéről és a dolgok csendes állapotáról, épen adta át ugyanaz, ki vivője ezen soroknak is, melyekhez mások lesznek még csatolva, melyben említi, hogy nemzetes Vargyasi Dániel János úr megérkezett és kegyelmes Felséged nevében általa előterjesztett pontokra vonatkozó nyilatkozatomat megvitte, mely neki annyira nem volt kielégítő, hogy a felhozott számos érv daczára is feltételéhez ragaszkodik és komolyan föltette magában, hogy a királyné ő felsége és legkegyelmesebb Urnóm tartozásaképen 37500 imperialist követel. Kegyelmes Felséged emberét örömet bocsátottam kihallgatásra és szívesen adtam neki hitelt. Amit nagyságos Radzivil herczegnek útjáról és kegyelmes Felségeddel tartott társalgásáról előttünk feltárni nem terhelgett, igen kedves és becses előttünk. Az ő jó állapota és békés házi ügye pedig annyira meghatott, hogy azt hittem, hogy az ő boldogsága engem is érdekel. Egyébiránt kegyelmes Felséged által felhozott okokat, melyekkel Dániel urnak adott válaszat gyengíteni igyekszik, ismételni és czáfolni sem az idő rövidsége, sem pedig ügyeimnek jelen állapota nem engedi. Mert küldöttje is siet visszatérni, s nekem sincsenek kezemnél ebben az egész

ügyben innen is túl is oda fenn végzettekre vonatkozó adatok, és ha volnának is, már maga az ügy természete nem engedi meg, mivel a hadsereggel és Németország hadi ügyeivel s az ezekkel szoros összefüggésben álló dolgokkal már többé semmi közöm, minthogy már előbb megnyertem volt elbocsáttatásomat. S minthogy Kegyelmes Felséged említett levelében állítja, hogy a királyné ő Felségéhez az én Urnőmhöz, valakit megbizással fog felküldeni, ezt a tettét — ha elhatározása mellett megmarad — helyeselve úgy vélem, hogy, ha van valami nézeteltérés ebben az ügyben, legkönnyebben így lehet elintézni, minthogy magam is már Svédországba készülök utazni, és így, ha valami követelése leend, a most kezemnél nem levő, de akkor majd rendelkezésemre álló okmányok alapján felvilágosítással szolgálhatok. Mert, amit Dániel úr hozzám küldött levelében állít, hogy a királyné ő Felségétől kegyelmes Felségedhez követ fog küldetni, az nem tőlem eredt, mert semmi ilyest ő Felsége tudta nélkül nem ígérhettem, minthogy magamat annyira nem is köteleztem. Azt megvallom, megigértem volt, hogy az ügyet, amint ő előadta vala, ő királyi Felségével közölni fogom, a mi részemről meg is történt, de még választ nem kaptam.

Egyébiránt esdve kérem, legyen teljesen meggyőződve kegyelmes Felséged, hogy a svéd királyi Felség részéről őszintén és az egyezmény értelmében történt minden, hogy kegyelmes Felségednek igen nyomós és saját személye és állásával meggyező okai vannak, hogy a császáriaktól és azok mozgalmainak — mihelyt alkalom kínálkozik — tényleges kitörésétől gondosan óvakodni szükségesnek tartsa, mi tőlem a legjobb szándékkal és lelkemnek azon hajlandó jó indulatából származott, melylyel kegyelmes Felségednek érdekei iránt viseltetem, és bizom, hogy helyes értelemben is fog vétetni. Hátra van még, hogy ügyeinek szerencsés kimenetelt és állandó jó egészséget kívánjak szíveimből.

Datum és aláírás levágva. Külezím elveszett.

423. 1.

1646. július körül.

Nagyságodnak nemzeti Dániel János úr által küldött levele * nekem igen kedves, mivel Nagyságod ezen udvarias előzékenységével lekötöztetett, és ezzel az alkalommal előbb írásra szólít fel, nehogy hallgatásomat nemzeti Dániel János úr által feledékenységnél tudja be; pedig már az előtt két levelet irtam Nagyságodnak, egyiket azon útból, midőn Morvaországból lejövünk vala, a másikat Váradról, s hogy azok Nagyságodnak kezeihez érkeztek, bizonyítják azoknak válaszai, kiknek ugyanazon alkalommal irtam; Nagyságodtól azonban nem jött semmi válasz. Még ezt az akadályt is legyőzte volna az én Nagyságod iránt való teljes odaadásom, hacsak nem lettem volna meggyőződve, hogy Nagyságod bizonyára visszatért Svédországba. Bármint áll a dolog, az én egyedüli czélom a közjót előmozdítani, nektek teljes jóindulatotokat megköszönni, ami minden körülményre figyelmes felséges fejedelemnek is szíve szerint van, csak hogy ezt a jó indulatot ne engedjétek kihalni, hanem — bizonyos követnek a maga idejében való érkezésekor — még gyarapítsátok, amint nemzeti Dániel János ur által a nagyméltóságu marsall úr megígérte, kinek irni örvendetesebb és biztosabb alkalomra tartom fenn; most magamat és szolgálómat ajánlom.

A vörösvári levéltárban levő minutáról, mely egészen R. Zs. írása. 434—435.

1648. nov. 16.

Szent és Sérthetetlen Császári Királyi Felség!

Legkegyelmesebb Uram!

Hogy szent és sérthetetlen Felséged nemcsak hogy engem, ki ez ideig ugyan Felséged szent színe előtt hallgattam, de most trónjához legbelsőbb hívei által, mintegy közbenjárók által legalázatosabban járultam, nemzeti Dániel János úr útján lesvelesett és várva-várt legkegyelmesebb levelére méltatott; hanem

* 1646. jun. elején kelt.

az igen kedvelt fejedelem, uram és szeretett atyám utódainak is önkényt megigérte királyi kegyét és kiváló jóindulatát: a míg egyrészt királyi kegyelmességednek jelzőlaga gyanánt tekintem, másrészt legalázatosabb és lehető legnagyobb köszönetemet fejezem ki szent és sérthetetlen Felséged előtt. Teljes erőmmel arra fogok törekedni, hogy szent és sérthetetlen Felséged valósággal tapasztalhatta, hogy rám nézve semmi kedvesebb, semmi kívánatosabb nem lehet, mint, hogy azt a legalázatosabban és — erőmhöz képest — a legszembetűnőbben vizsgonozhassam. A diplomának és más egyezményeknek megtartására, valamint az ugyanazon megyékben levő és más szomszédos váraknak visszaadására, úgyszintén boldog emlékü felséges szülénknak végrendeleti intézkedésére vonatkozólag — a mennyiben a két megyét, Zatthmárt és Szabócsot illeti — a felséges fejedelem, uram és szeretett testvérem úgy ez előtt nemzetes Dániel János úr által, mint most levél útján szent és sérthetetlen Felséged előtt szándékát mély alázattal kifejezte; mely őszinte viszonyra való tekintetből ajánlom magamat, hogy állandó és alázatos odaadásom és engedelmességemmel mindent el fogok követni, hogy mind ezen mind más ügyekben semmi kívánni való ne maradjon fenn, mely legforróbb vágyam teljesülhetésének tudatában legalázatosabban könyörgök szent és sérthetetlen Felséged előtt, hogy az a királyi kegy, melyet szent és sérthetetlen Felségednek legkegyelmesebb ígéretétől felbátorítva legerősebb remény- és bizalommal ígérek magamnak, legyen állandó.

Ezek után szent és sérthetetlen Felségednek hosszú élete-, szerencsés uralkodása- és országainak boldogságáért a Mindenhatóhoz imádkozni legkevésbé sem szünöm meg.

Kelt Gyula-Fehérvár városában, 1648. év november havának 16-án.

Szent és sérthetetlen Császári királyi Felségednek

legalázatosabb védenze

Rákóczy Zsigmond s. k.

Eredetije, melyen R. Zs. által tett igazítások vannak, a vörösvári ltárban.

455. l.

1649. máj. 29.

Nagyságos Herczeg!

Mélyen tisztelt Uram!

Tegnap nyújtotta át nekem Vargyasi Dániel János Nagyságod testvérének, a kegyelmes Fejedelemnek követe és vice-colonellusa Nagyságodnak a fogarasi várban folyó évi április . . . napján kelt kegyelemmel teljes levelét. Nagyságod valóban nagy-lelkű, hogy engem, még semmi szolgálatom által ismeretessé nem lett férfit oly nagy kegyével megajándékozni méltóztatott. A mennyiben rajtam áll minden időben és alkalommal Nagyságod teljes jólétére irányuló jó kívánságommal oda fogok törekedni, hogy czimemre méltó lehessenek.

Osnaburg, 1649. máj. 29. napján.

Nagyságodnak legkészségesebb szolgálója

Oxenstirna János s. k.

Külczim: Nagyságos herczeg urnak, Rakóczy Zsigmond urnak, Erdély fejedelmének, a magyarországi részek urának és a székelyek grófjának, mélyen tisztelt uramnak.

457. l.

1649. jun. 6.

Nagyságos Herczeg!

A levél, melyre engem Nagyságod méltatott, annyival kedvesebb volt rám nézve, a mennyivel azon felette nagy megtisztetésre méltatlanabbnak tartom magamat, és azt csak is kiváló előzékenységének és műveltségének vélem betudandónak, és őszintén ki is jelentem, hogy, ha nekem, mint a király szolgálatában álló férfinak alkalmam akad Nagyságod iránt való szolgálatkészségemnek és jóindulatomnak tanusítására, minden erőmmel és lelkem őszinte érzelmével ragadom meg azt, mint-hogy önmagamtól eszközölni nem tudom, és ily nagy terv kivételére nem annyira buzgalmamat, mint csak személyes erőmet érzem gyengének; mindazonáltal, ha ezen irántam való kegyességnek tetszenék nekem valamit parancsolni, engedelmisségem és az ő parancsai végrehajtására való készségem meg fogja bizo-

nyítani lelkem őszinteségét és nagyrabecsülésemet. Mert sem eléggé csodálni, sem eléggé tisztelni nem vagyok képes Nagyságodnak úgy szellemi mint testi hősies tulajdonait, melyekről engem nemzeti Vargyasi Dániel János (ki Erdélynek felséges Fejedelmétől, Nagyságodnak testvérétől ezen tartományba küldetett) terjedelmes elbeszélésben értesített, és ennél fogva méltó, hogy egy kedvező alkalom kínálkozzék az én legkegyelmesebb uram, a királyi felség kegyes jóindulata megbizonyítására és mintegy az én magán szolgálatkészségem felajánlására.

Kelt a westpháli monostorban, 1649. jun. 6-án.

Nagyságodnak mindenben legkészségesebb szolgálja

St. Swulartt
adaldent.

Külczim : A nagyságos Herczegnek, az erdélyi fejedelem testvérének.
Eredetije a gr. Erdődy család Vörösváron őrzött ltárában.

116.

1646. okt. 9.

Egyezkedés, melynek értelmében özv. Daniel Mihályné két részletben 100 forintot fizet egy Strati nevű oláh rokonainak, a kit özv. D. Mihályné egy jobbágya véletlenül megölt.

Mi kik az ide alább megírtt dologban vagyunk fogott és kötött bírák, tudni illik Székely Boldizsár sepsi széki Kilyéni nemes ember mostan sepsi széknék vice királybírája Székely Tamás és Fülöp István Illyefalván sepsi szekben lakók nemes személyek. Adjuk tudtára mindeneknek a kiknek illik ezen mi jelen való levelünknek rendében hogy jövének mi előnkbe egy felől néhai nemzeti vargyasi udvarhelyszéki Daniel Mihály uram meghagyatott özvegye nemzeti Mihács Borbára asszony, más felől Oláh Demeter nemzeti Béli Pál uram jobbágya és Kis András és Kelemen István jocza és Opra Miklós és Szöcs Merza Illyefalviak, ezek nemzeti Daniel Mihályné asszonyom jobbágjai Oláh Gábor és Oláh János Aldobolyiak ezek is nemzeti Daniel Mihályné asszonyom jobbágjai és Farkas Balázs uzoni, Daniel Mihályné asszonyom jobbágya ezis, mindnyájan Sepsi székiek, és Macsok János nemzeti Béli Pál uram jobbágya Nyéni Fejérvármegyei és tevének mi előttünk ilyen vége-

zést hogy a miképpen az el mult napokban történt volt véletlenül oláh Álda egy Hermányba lakó Sztrati nevű oláhot úgy vágni ki emiatt mindjárt szörnyű halált halt, mely gyilkosságért a véren meg fogták; törekedésre vévén azért dolgát sok ember-séges emberek által a keserves felekkel megegyeztetők; A meghalt oláhnak feleségével tudniillik és három fiaival Sorbánnal, Simonnal és Györgyel és több atya fiaival Oláh Simonnal és Lászloval s Györgyel azon kívül is minden attyok fiainak magokra vévén terheket és felelének felöllek. Nemzetes Daniel Mihályné asszonyom is ígéré ezeknek a keserves feleknek az ő meghalt atyokfiának haláláért száz magyar forintot, melynek a felét mi előttünk paratis . . . megada ő kegyelme a felét pedig a jövő Szent Márton napjára ígéri ő kegyelme hogy meg adja. Ezért pedig asszonyom veté kezesül Fülöp Istvánt, Fülöp Istvánnak pedig asszonyom lévén kezes. E fellyebb meg irtt Oláh kezesek is asszonyomnak ő kegyelmének levének kezesek, hogy a jövő Szent Márton napjára a felül meg irtt százforintot épen kész pénzü be szolgáltatja. Ha pediglen nem praestálják hanem becsüvel akarnának Daniel Mihályné asszonyomnak fizetni ő kegyelme két annyit vehessen rajtok. A megbékélt felek pedig mi előttünk arra köték magukat hogy sem egyik fél sem a másik egymást nem fenyegetik, hanem egymást becsületben tartják és arról meg nem emlékeznek. Melyről mi is felül meg irtt bírák adtuk ezen mi hit szerint irtt levelünket, kezünk írásával és peesétünkkel meg is erősítettük. Datum in possessione Nyefalva apud . . . generosi quondam domini Michaelis Daniel relicta . . . Borbára Mihács. Anno 1646 die 9 mensis octobris

(L. S.)

(L. S.)

(L. S.)

Balthazár Mihály mp.
 vice Judex Regius sedis
 siculicalis Sepsi
 Tomas Székely mp.
 Stephanus Fülepp mp.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

117.

D. Ferencz folyamodik a fejedelemhez, hogy egy Hagymás falubeli portiót bárcsak fiúagon neki és feleségének jure perrenali megadni kegyeskedjék.

Daniel Ferencz alázatosan könyeörögh Ngdk mint Kegls urk Fejedelmének.

Kegls Ur Meltosagos Fejedelmem, Ngod engemet is felruházván méltatlan alázatos szolgajat Fejedelmi keglségével, Conferalt volt ennekem egy Hagymas nevű falubeli portioját, mely volt Lonai jországhoz valo. Kendi ágon valo ioszágh, ugy értettem kgl's Ur, hogy Nagodat sollicitalni fogia az Ur Haller Gábor Ur eő naga hogy el vegye Ngd, letevén az Inscriptiot, mivel penigh Enis az En kicsin ideömeöt nem teölteöttem csak házomnal el, hanem az mire érkezhettem hazamk szolgáltam, illyen hamar ne szomoritassam megh elvetelevel, had epülhessek Ngd keglsege után.

Azon keönyeörgök inkább ngdk, mint velem jol teovő kegl's Urk Fejedelmemnek, mivel nem fiscalis jószágh Méltóztassik bár csak fiu agon nekem és feleségemk megh adni jure perennali, leany agra penigh jure inscriptitio redemptiliter. Hogy másokis latvan hozza megh mutatot Ngod Fejedelmi kegtseget ragaszkodgyana Ngd Fejedelmi kglsegehez.

Enis alázatos hűseges szolgálatommal életem fottaigh akarom ebbeli Ngd keglseget fiaimmal együtt megh hálalni

n. k. W.

Mi Lonaj jusunkat Haller Gabor uramnak attuk, mig ki nem valtiuk miuel kezunkból ki atuk.

Külső lapján: Nehaj Daniel Ferencz Memorialissa Hagymási Portiob valo manutentioért.

Reg. 1731. Fasc. XXI. No 5. eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

118.

1648. január 5.

Uzoni Beldi Pál kötelezi magát, hogy köröspataki Kálnoki István nejének, Beldi Annának, Vargyasi Daniel Ferencz nejének, Beldi Juditnak, és Keresztesi Ferenczné Beldi Katának az al-csiki és kaszoni jóságokból az őket illető részt minden per nélkül kiadja. Az okmány kelte 1648. januar 5-ke.

Mű Henter András szentiváni, Kálnoki Mihály köröspataki sepsi székiek nemes emberek, ez ide alá megirt dologban fogott bírák; Damus pro memoria per præsentes hogy in Anno præsenti 1648 die 5-ta Januarii mikoron volnánk Fejérvármegyében Bodolan, Jöttenek mi előnkben egy felől Tekintetes Nemzetes Sepsi széki uzoni Beldi Pál uram; más részről nemzetes sepsi széki Köröspataki Kálnoki István uram, és felesége nemzetes Beldi Anna asszony, Ismét nemzetes vargyasi Udvarhelyszéki alias in filiali Bardocz Daniel Ferencz uram, és felesége nemzetes Beldi Judit asszony jelen lévén személyek szerént ő kegyelmek, tőnek mi előttünk ő kegyelmek mi előttünk ilyen atyafi szeretetből lött compositiot és inviolabilis transactiot: Mivel hogy az Al-csiki és kaszoni jóságok ubicunque locorum valamit néhai Beldi Kelemen uram birt, az ő kegyelmek anyjoké volt, ennek előtte való időkbennis üdvezült Beldi János urammal, ígérték volt is arra magokat, hogy Kálnoki Istvánné és Daniel Ferenczné asszonyoméknak részek szerént való jussokat per-patvar nélkül kiadják; rea emlékeztetvén most is arra az ígéretre Beldi Pál uramat, erre ígéré ő kegyelme mi előttünk magát, non obstalvan semmi nemü Retractio és reclamatio, sem tacita contradictio, hanem sub bona fide christiana promittalvan Beldi Pál uram magát, hogy ez dologból soha nem reclamal, hanem a dato præsenti három esztendő eltelvén kiadja ő kegyelmeknek realis porcio-jokat, mind udvarházakból, jobbágyokból üléshelyekből, күn és ben levő pertinentiákból, havasokból, erdőkből, malmokból, tanorokokból, nyíl szerént; Hogy ha pedig ő kegyelme per-patvart inditana, avagy tacite sub rosa titkon reclamalna, ő kegyelme maradjon Decretalis calumnian; Kálnoki Istvánné asszonyom pedig és Daniel Ferenczné asszonyom magok autoritásokból az feljel megirt jóságokba bele szállhassanak,

Inhibitione, contradictione, Repulsione, gracia Principis non obstante. Sőt ha ő kegyelme list movealna ez contractus ellen, ő kegyelme sub onere binaria Repulsionis maradjon. Mivel hogy pedig Keresztési Ferenczné asszonyom Beldi Kata asszony most jelen nincsen, ha ő kegyelme ez compositionak neki nem akar állani, ő kegyelme keresse suis modis, Ha pedig ő kegyelme is contenta leszen ez végzéssel, ő kegyelmének is adassék ki ez feljel megirt conditiok alatt rata portioja. Az Kozmási Udvarház pedig épületeivel együtt maradjon Beldi Pál uramnak, mely helyett maradjon Kalnoki Istvánné asszonyomnak és Daniel Ferenczné asszonyomnak az szentgyörgyi és szentmartoni udvarházhelyek. Ha valaki pedig ő kegyelmeket ez feljel megirt jószágban háborgatni kezdené az jószágnak kézbe adása után Kálnoki Istvánné asszonyom Keresztési Ferenczné asszonyom és Daniel Ferenczné asszonyom együtt Beldi Pál uramat tartozzék oltalmazni az jószágot törvény szerént. Ez feljel megirt atyafiságos végezést és transactiot maga is subscribala és pecsétlő Beldi Pál uram az dolognak nagyobb erőségére. Mely dologról mi feljel megirt bírák adtuk ez mi pecsetes levelünket fide nostra mediante kezünk írása alatt pecsétünkkel megerősítvén. Datum ex Bodola die 5-a Januarii Anno 1648.

Beldi Pall

(P. H.)

Andreas Henter

(P. H.)

Michael Kalnoki

(P. H.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 1731. F. XVI. Nro 4-to.

119.

1648. okt. 15.

Osztálylevél Beldy Judith és Beldy János leánya között.

Én Szentiványi István Deák tempore nemzetes nehai Beldi János uram relictájának, nemzetes Czigmaközi Sophia asszonyomnak erdélyi jószágában levő gondviselője adom tudtokra mindeneknek a kiknek illik tenore praesentium a miképen Anno

praesenti 1648 die 18 február nemzetes néhai Béldi Kelemenné asszonyomnak nemzetes néhai Bánfi Losonczy Susánna asszony-nak rész jószágát fái és ő kegyelme leányai kezére a Tábla deli-beratiója szerint Erdélyben levő jószágát arra rendeltetett Táblai assessorok által dividáltatott, azokból a jószágokból Daniel Fe-renczné asszonyomnak és Béldi János uram árva kicsiny leányá-nak közül jutottak vala Bánfi Hunyadi és Kalota szegi portiok, ittem Borsai és Betleni portiók nekem plena autoritást adván Béldi Jánosné asszonyom Daniel Ferenczné asszonyommal ez szerint dividalok; A Bánfi Hunyadi és Kalotaszegi portiok jutá-nak Béldi Jánosné asszonyomnak kicsiny árvájával együtt. A Borsay és Betleni portiók pedig azokhoz való por-tiókkal együtt jutának Daniel Ferenczné asszonyomnak, ezek mindenik része jutottak cum . . omnibus suis pertinen ambi partes ő kegyelmek contentusokis . . levének örökös képen a meg irtt portiokkal; In . . . testimonium Irtam én is ezen leve-lemet fide mediante. Datum die 15 octobris 1648 in Vargyas.

Stephanus literati

Correcta per eandem.

Kívül: 1648. 15 octoberer Béldi Judith a mint a Béldi János uram leányával megosztozik, arról való levél.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

120.

1648. nov. 3.

III. Ferdinánd levele II. Rákóczy Györgyhez, melyben tudósítja atyjának halála felől, részvéttel értesült egyéb dolgokról pedig Daniel János viszi előszóval a választ.

Ferdinandus Tertius Dei Gratia electus Romanorum Im-perator semper Augustus, ac Germaniæ, Hungariæ Bohe-miæ etc. Rex.

Illustrissime Princeps nobis honorandæ. Literas synceri-tatis Vestræ per Ablegatum ejusdem egregium Joannem Daniel benigno animo accepimus. Dolenter intelleximus autem ex hac vita decessum Illustrissimi Principis Transylvaniæ genitoris Synceritatis Vestræ, cujus etiam luctuoso casui, christiano affectu compatimur, mortalitatis autem hanc Conditionem Deo

commitendam esse convenit, et humanum casum æquo animo perferendum. De peculiari porro nostra gratia et benigni erga Synceritatem Vestram, et charam ejusdem defuncti Principis posteritatem affectus nostri propensione ac declarationitibus eam securam esse volumus. Quæ autem præfatus Ablegatus ulterius quoque Majestati Nostræ coram repræsentanda in com-misis habuit, super iis etiam benignam nostram resolutionem ex ejus relatione Synceritas Vestra uberius intellectura erit. Cui in reliquo vitam longæuam et prosperos rerum succesus com-precamur. Datum in Civitate nostra Vienna die tertia mensis Novembris. Anno Domini MDCXXXVIII.

Ferdinandus

Georgius Szelepcsény

E. Eppus Nitriensis.

Georgius Orosy m. p.

Külczm: Illustrissimo Georgio Rákoczy Transylvaniæ Principi, quarundam partium Regni Hungariæ Domino et Siculorum Comiti etc. Nobis honorando.

Eredetije a vörösvári gr. Erdődy-féle levéltárban.

«II-ik Rákóczy György és az europai Diplomatia» című könyv 6-ik lap.

Okmánytár kiadja Szilágyi Sándor.

121.

1649. febr. 12.

Basa Tamás Háromszék fő királybirája, Csoma Zsigmond és Kálnoki Mihály adják tudtára azoknak a kiknek illik, hogy a fejérvári országgyűlés alkalmával Fejérvártt vargyasi Daniel Ferencz cserébe adá Kálnoki Istvánnak László Balázs nevű jobbágyát, kiért utóbb nevezett Ur György nevű jobbágyot adott Daniel Ferencznek 1649. februárius 12-kén.

Mű Basa Tamas Zabolai, háromszéknek Fő királybirája Czioma Sigmond Gelencei orbai székiek, Kálnoki Mihály Sepszi széki Köröspataki nobiles ez ide alá megirt dologban fogott bírák: Damus per præsentis pro memoria, quod in anno præ-senti 1649 die 12 mensis Februarii mikor volnánk Fejérvár-megyében ugyan Fejérvártt közönséges országgyűlésében az or-szág házában Jövének mű előnkben egy felől nemzetes Sepszi széki Köröspataki Kálnoki István uram, más felől nemzetes

Udvarhelyszéki alias in filiali Bardócz Vargyasi Daniel Ferencz Uram és tőnek ő kegyelmek mi előttünk ilyen örökös Contractust s concambiumot. Hogy volt Kálnoki István uramnak Miklósvaron Miklósvár székbén egy Urak György nevű Jobbágya Urak János öcsese, ezt az Jobbágját Kálnoki István uram ada Daniel Ferencz uramnak és posteritasinak más hasonló Jobbagyért; Adá pediglen Daniel Ferencz uram az felül megírt Jobbagyért Kálnoki István uramnak és posteritasinak egy László Balas nevű Jobbagyot ki Fejérvármegyében Felső Rákoson lakott, Adák ő kegyelmek egyik az másiknak és posteritasoknak örök örökbe fiuról fiura irrevocabiliter per concambium. Evictiot is fogadának ő kegyelmek egymásnak minden legitimus impetitorok ellen. Ily conditio alatt adák ő kegyelmek egyik az másiknak, hogy ha az Kálnoki István uram adta Jobbággy visszamenne Kálnoki István uram földére, tartozzék Kálnoki István uram megadni Daniel Ferencz uramnak. Econtra ha az Daniel Ferencz Uram adta Jobbággy visszamenne Daniel Ferencz Uram földére ő kegyelme is tartozzék megadni Kálnoki István uramnak: Az mint pedig kezesség alá vetette volt Daniel Ferencz uram az megírt László Balást, arról valo kezes levelet is Daniel Ferencz uram megíriré Kálnoki István uramnak, hogy ha elbudosnék az ő kegyelme földéről az kezeseken az levélbe specificalt summat exequaltathassa. Ha pedig az Megírt Daniel Ferencz Uram Jobbággya elbudosnék Kálnoki István Uram földéről más ember földére, ne tartozzék Daniel Ferencz Uram reducalni Kálnoki István Uramnak. Econtra ha az Kálnoki István Uram adta Jobbagy elbudosnék Daniel Ferencz Uram földéről, Kálnoki István uram is ne tartozzék más ember földéről reducalni Daniel Ferencz uramnak. Mely compositiot ha valamelyik fél in toto vel in parte violalna calumnian maradjon igazságát is eo facto amittalja. Mely dologról mi felül specificalt bírák adtuk ez mi peccétes levelünket kezünk írása alatt fide nostra mediante. Datum Anno, die, et loco supra notatis.

Correcta per eosdem Judices

Thomas Basa. Sigismundus Czioma. Michael Kálnoki.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 1731. F. VII-mo Nro 76.

122.

1649. április hava.

Részletes utasítás Daniel János részére, midőn őt külföldre — úgy látszik több helyre — küldi a fejedelem.

Conceptus Instructionis Generosi Joannis Daniel de Vargyas.

1. Bizonyos respectusokból Lengyelország szélén ítéljük alkalmasabbnak lenni utját ő kegyelmének, melyben mi innen nem praescribálhatunk, hanem az utnak és az állapotoknak commoditása tanítsa meg ő kegyelmét mindazáltal azt megkívánjuk, hogy modja lehetvén benne, tudositani bennünket el ne mullassza, mind arról, melyre dirigálta utját, mind pedig egyéb lengyelországi s másut való állapotokról is ha mi bizonyost érthet, az tudósításnak módja felől pedig ő kegyelmét szóval is instruáltuk.

2. Ha úgy fogja kívánni az állapot az lengyel királynak is ő felségének írott levelünket praesentálván, onnan is utjának securitását preparálja ő kegyelme levelünk mellett.

3. Felérkezvén Monasteriumba és egyéb helyekre is az hová kívántatik, az kiknek leveleket irattunk, azok közül némelyeknek leveleinket maga praesentálja, némelyeknek pediglen bizonyos jó alkalmatossággal megküldje, az mint mind ezekben az idő és az állapotok fogják megtanítani ő kegyelmét.

4. Az holott és kiknél illik, nevezett szerint pediglen azoknál, kikkel idvezült urunk édes atyánknak confederatioja volt, szegény urunknak halálát és annak idejét meg kell jelenteni, és abból következett szomorú állapotunkat declarálni s követnénk arról, hogy mind szomorú állapotunk s mind egyéb akadályunk miatt előbb nem tudosithattuk, noha pediglen értettük szegénynek halálát, mindazáltal mind ő felségek méltóságának megadására, mind pediglen magunk ő felségekhez való addictionnak declarálására, szükségesnek itiltük magunk embere által is értékre adnunk.

5. Mivel pedig idvezült édes atyánk ő felségekkel való szövetségben minket is kötelezett volt az ő felségeknek kedveskedő szolgálatra, arra való obligationkat, és kész indulatunkat ő kegyelme foganatosan declarálja az hól kívántatik, szorgalmatosan vigyázván mindazonáltal arra, hogy azbeli obligationk romai

császárral ő felségével való diplomáinkal ne ellenkezzenek; mely mindazonáltal noha ő felsége ellen való confederatiokat prohibeálná ugyan, kire szándékunk nincsen is, mind azonáltal attúl el nem rekesztett benünket, hogy akármely keresztén fejedelemmel jó correspondentiát, és szeretetet ne continuálhassunk, az mind in ea parte az ő felségével való diplománkat ő kegyelmével communicaltuk.

Ellenben noha az confederatusokkal való szövetségeinknek modja megváltozott az romai császárral ő felségével való megbékélésünk után, mind azáltal magán az szövetség mind két részről ugyan fenmaradott in his verbis firma tamen manebit utriusque partis amicitia etc. amint ezt is in ea parte az ő kegyelme bővebben meglátta.

6. Ezképen azért a mi részünkről való oblatiot megeseledvén, ellenben kívánja az ő felségek jó akaratjának is reánk való derivaltatását azont, melylyel voltanak idvezült fejedelem atyánkhoz ő nagyságához.

7. Mivel ide sok külömb külömbféleképen hirdettetik az imperialis békességnek meglétele, kívánni kell, hogy annak az mint meglételéről, ugy circumslanciáiról is tudósítani benünket ne nehezteljék.

8. Ha pedig még abban valami rész vólna hátra, commendálni kell quam diligentissime az mi religionkra való gondviseléseket is a confederatusoknak, mivel az mint hirdettetik, igen gyengén prospicialtatott az mi religionkra.

9. Azt contineálván idvezült fejedelem urunk atyánknak az confederatusokkal való végzése, hogy az universalis békességben includálni fogják nemcsak magát, hanem egész familiáját, és Erdélyt s Magyarországot is, meg kell azt is azért érteni, mi moddal includáltatott, és minthogy abban is láttatik lenni valami fogvatkozásnak az mint erről szóval is bőven informáltuk, és az pactumokat is in iisdem partibus ő kegyelmével communicaltuk, meg kell mind disputálni s mind pedig urgéálni is ő kegyelmének, lenne az szerént, mint a végzések tartják.

10. Mind az gallusoknál, s mind pedig az svecusoknál az végzések szerint micsoda summák restáljanak, arról is ő kegyelmét bőven instruáltuk; ha azért tisztességes, és offensajok nélkül való modját fogja látni ő kegyelme, ne prætermittálja, nekünk

tartozó kötelessége szerint azt is urgealni, vagyha maga discretiójában álló, derekasokból urgealni nem is, ottan csak in memoriam revocalni, ne láttassunk silentiummal consentiálni, az-beli prætensionknak lehangyásának.

11. Az ide alá elhiresedett galliai tumultusoknak, angliai veszekedéseknek, hollandusok és hispanusok között való békeségnek, gallusok és svecusok közt való confederationak renováltatásának, velenczéseknek valamely felől való segítéseknak, lengyelek és svecusok közt való frigynek, az lengyel respublicának brandeburgustól, danustól vagy romai császártól ő felségetől való megsegítéseknek és minden egyéb dolgoknak és állapotoknak is igyekezzék szorgalmatosan, s igen igazán is végére menni és az honnat, s mikor alkalmatosság adatik reá bennünket tudósítani is el ne múlassza.

Kelet 1649 aprilis.

Minutája a vörösvári levéltárban.

Kivonat «II. Rákóczi György és az Europai Diplomacia» című könyv 11—12—13. lapról.

Okmánytár kiadja Szilágyi Sándor.

123.

1649. ápr. 12.

Rákóczy György rendelete Udvarhelyhez, melyben tudatja, hogy Daniel Jánost bizonyos dolgai miatt külföldre küldvén, hazaérkeztéig D. Ferenczet nevezi ki annak helyetteséül.

Georgius Rakoci Dei gratia, Princeps Transilvaniae partium Regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes stb.

Generosi, egregii, nobiles agiles, fideles nobis dilecti. Salutem et gratiam nostram.

Nemzetes Daniel János uramat Kgltek vice Capitányát bizonyos dolgaink végett kelletvén másuvá expediálnunk, ő Kglme helyett megjöveteleig Nemzetes Daniel Ferencz hívünket substitultuk tisztiben; parancsolván Kglteknek kglsen Daniel János uramnak megjöveteleig ismerje tollunk eleikben állatott Capitányának és minden illendő dolgokban dependeálljon tőlle, s parancsolatit meg hallja.

Quibus de cœtero gratiose propensi manemus.

Secus non facturi. Datum in civitate nostra Désiensi die
12 Aprili Anno 1649.

G. Rakoczy m. p.

Külezím: Generosis, egregiis et nobilibus agilibus supremo et vice
Judicibus regiis, juratis assessoribus judicibus, ac universitati dominorum
Siculorum sedis Udvarhely. Fidelibus nobis dilectis.

Eredetije pecséttel lezárva Udvarhelymegye levéltárában: Mandata
Princ. ab anno 1615 usque Annum 1667. Nro. 10.

124.

1649. május 1.

Daniel János jelentést tesz Rákóczynek utazása egy részéről.

Alázatos és hűséges szolgálatomat sat. Isten ő szent fel-
sége stb.

Ide Velipoleki uram ő nga házához érkezvén, hon nem
találtam, hanem haza várván, igen nagy becsülettel láta kglmes
uram, ő nga. Ngod kegyelmes parancsolatja szerint Ngod mél-
tóságos nevével köszöntvén, megadtam ő ngának az Ngod leve-
lét, ő ngával eleget beszéllettem utamnak állapotja felől, de nem
ítéli szükségesnek lenni, hogy az király ő flge udvarában menjek
salvus conductusért, ígéré arra magát ő nga, hogy egy szolgáját
elbocsátja velem Csenstakoig; immáron utamot egyenesen arra
igyekezem continuálni. Innen Ngodhoz 3 Maji akar indulni
felesed magával, úgy értem száz embernél több leszen vele, ló
is kétszáz közel leszen, valóban nagy apparatussal megyen ő
nga, úgy hiszem sok időtől fogva ilyen solennis követség nem
ment. Sokat beszélt ő nga, hogy az király ő flge mely nagy jó
akarattal vagyon Ngodhoz, mostan annál nagyobb szövetséget
akar vetni. Ngodat ezen kéreti általam, hogy parancsoljon Ngod
arról, hogy Tokajtól fogva Váradig késérjék el ő ngát; noha én
valóban biztatám, hogy nem félelmes most az az út, mindazon-
által látom attól való tartásokat. Irhatom Ngodnak az mint ma-
gától értettem, hogy az personalis insurrectió igen meg vagyon
parancsolva, az király ő flge maga is személy szerint elmegyen
az hadban; immáron meg is indultak az hadak mindenűnnen.
Azt is beszélt klms uram az úr, hogy Chamileeski az kozákok

generalisa irt volna ő flgének az királynak, hogy csak erős had-
dal induljon, maga igyekezik azon, mind fejet hajcsanak ő flgé-
nek; csak hogy ő flge is assecurálja, hogy egy bizonyos kapi-
tányságot ad nekie, melyet meg is ígért ő flge. Az úristen
Ngodat stb.

Koblanke die 1. Maji 1649.

Ngodnak alázatos igaz hive
Daniel János m. p.

Noha Ngodnak kglmes uram irám utam állapotját, hogy
nem megyek Varsovára, de Lubinicski uram ide érkezvén, azt
ítélék jobbnak, hogy oda menjek, mivel az krakai vajdának is
ide érkezvén szolgálja, ki ugyan be is megyen együtt az urral oda
be, arra nézve is jóvállá Varsova felé való utamat, hogy ne talán
kétség nélkül is az urának itt való létemet értésére adván, va-
lami akadályom utamban ne legyen.

Kívül a boríték lapon : Noha kglmes uram Ngodnak száma felől is
hányad magával leszen az ur Velipoleski uram, de úgy értem bizonyosan
Lubiniczky uramtól, hogy leszen kétszáz lóval és másfélszáz ember vele.

Külezim : Celsissimo principi dno dno Georgio Rákoczi stb.

Történelmi tár 1889-iki évfolyam, lap 327. 328. Közli Szilágyi
Sándor.

125.

1649. jun. 19.

*A hesseni örgróf válasza Rákóczynak Daniel János által küldött
levelére. Igéri miként apjával úgy vele is benső viszonyban óhajt
élni stb.*

Ad ea quæ gensus dnus legatus Joannes Daniel de Vargias
sersmi ac celsmi Transylvaniae principis nomine in scripto suo
apponere voluit, responsum sequens redditum est.

Gratissimum imprimis esse sersmo ac celsmo Hassiæ land-
gravio et universæ eiusdem domni, quod sersmi ac celsmi Tran-
sylvaniae principis Rákoczy mutuam illam amititiam a maioribus
et prædecessoribus suis divæ memoriæ jugiter olim celebratam,
denuo recolere voluissent; repromittendo vicissim nihil sibi an-
tiquis fore, quam amicitiam hanc a divis parentibus sibi tradi-
tam, ratam semper habere, ac veluti sanctum fœdus religioso

cultu in omne ærum custodire, et diuina favente clementia, ad posteritatem etiam propagare, augere, amplificare. Deinde quod eadem sersma celsdo erudiri, ac certior fieri expetit de hodierno Germaniæ statu, deque pace inita, eiusque conditionibus annexis et effectu subsecuto. Hæc omnia eidem patebunt e pacis instrumento jam pridem Monasterii proclamato, ac typis in vulgos edito. Quæ vero negotia Norimbergæ nunc fervent inter belli dives; hi tempus admodum statucent, quando et quatenus præsidia et alia loca cedantur, milites exauctorentur et universi ac singuli Germaniæ procures assidui in id sedula cura incumbunt, ut ad amussim pacificationis præscriptæ quæcunque præstanda, bona fide omnia fiant, ita ut deo propitio his ita confectis, securam ac diuturnam pacem indubitanter speremus. Postremo quod in Transylvania auditum sit, quasi religioni nostræ orthodoxæ reformatæ tenuiter prospectum esset, in conclusione pacis, illa auditio popularis habere debet; sed scire operæ pretium est; tametsi nos qui reformati audimur Augustanam confessionem æque, ac Lutherani ampliori semper simus, et ab ea, ne latum quidem unguem discessisse, sæpius diversum a nobis sentientibus ostensum sit; tamen identidem controversia ab illis mota nobis fuit; nos ab illa tanquam alienos ex albo confessionis istius expungendos, et e publica religionis pace exclusissimos esse debere. Quam ob causam vel solam tuendam, gloriosissimus landgravius Guilhelmus V. pie defunctus, arma capessenda duxit et sersma landgravia dna princeps nostra elementissima, totis viribus annixa, rebus deo jurante foeliciter gestis, extrema belli persecuta est et victoriis ita terminavit, ut bonam dei causam tandem triumphasse lætemur; et cum ad pacificationem ventum esset rebus suis postpositis, nihil prius celni suæ fuit, quam pia religionis cura, et unice operam dedit ut orthodoxa ecclesia nostra sicut iisdem, quibus Lutherana, innixa Augustanæ confessionis fundamentis, ita etiam paribus et iisdem, frueretur in imperio beneficiis, privelegiis ac juribus, ex quo deo vota nostra secundante concordiam unanimen renaturam olim confidimus.

Cœterum quod religionis negtium sermæ celsmi suæ Transylvaniæ tam cordi fuit, piò ejusdum zelo, merito condignas laudes tribuit sesmus itidem ac cels Hassiæ landgravius. Et

quamvis suapte natura et instinctu ardentissimus veræ religionis et pietatis cultor sit, ut nihil potius unquam vel sanctius eidem futuram sit, quam orthodoxæ fidei et ecclesiæ nostræ salus et incrementum, maximum tamen pondus apud se semper habituram asserit, sersmi Transylvaniæ principis gravissimam ac diligentissimam commendationem ejus mentis suæ testem locupletissimum, apud sersmos Transylvaniæ principes omnesque veræ religionis assertores oppellat grosium dnum legatum ac eidem prosperum ac foelicem ad suos reditum ex animo precatur, sersma ac cels. Hassiæ landgravia. Casselis, 19. Junii 1649.

(P. H.)

Egykorú másolat.

Történelmi tár 1889-iki évfolyam, lap 334 és 335. Közli Szilágyi Sándor.

126.

1649. aug. 16.

II. Rákóczy Györggy rendelete Daniel Jánoshoz, hogy ő maga Magyarországra készülvén, Daniel résen legyen, kémeket küldjön mindenfelé s őt mindenről tudósítsa.

Georgius Rákóczi Dei gratia Princeps Transilvaniæ, par-tium regni hungariæ Dominus, et Siculor. Comes.

Generose fidelis nobis dilecte; Salutem et gratiam nostram. Isten engedelmeiből holnap után, itt való házunktól meg akarunk indulni, s egy kevés időre magyarországi birodalmunkban akarunk tekinteni. Mivel azért az vigyázás mindenkoron szükségesképen kívántatik, de kíváltképen magunknak székünkben nem létünkben az mostani időhöz képest is: azért kglmednek igen kglmesen és serio parancsoljuk, éjjel nappal mindenfelé legyen jó vigyázásban, jöjenek s menjenek kémei, s igaz hírekkel éltessen bennünket; a mellett tiszti alatt lévők legyenek oly készen, hogy ha az szükség fogná kívánni, (kit nem remélünk) fegyveresen, jó készséggel mindjárt ülhessen fel, jó correspondentiát viselvén több szomszédságbéli tiszt hiveinkkel. Cui de cætero gratiose propensi manemus. Secus non facturus. Datum Albæ, die 16. Aug. 1649.

G. Rákóczy m. p.

Külczim: Generoso Joanni Daniel de Vargyas, sedis Siculicalis Udvarhely vice Capitaneo etc. Fideli nobis dilecto.

Eredetije Udvarhelymegye levéltárában.

127.

1651. febr. 3.

Lorántfi Susánna első meghívása fiúnak május 9-ére tervezett lakodalmára. (Elhalasztatott júniusra.)

Susanna Lorantfi Celsissimi quondam Domini Georgy Rakoczy Principis Transylvaniae, partium regni Hungariae Domini et Siculorum Comitis etc. Relicta etc.

Generose Domine nobis honorande.

Cum rebus in omnibus maxime tamen in animis matrimonio vingendis divina elucescat providentia, eam nobis quoque praesenti occasione venera silicet, qua nonnullorum amicorum nostrorum Consiliis, et inter positione Filio meo charissimo Sigismundo Rakoczy in futuram vitae sociam Illustrissimam Celsissimamque Principem Dominam Henriettam, natam ex electorali Domo Palatina ad Rhenum despondimus, quorum nuptiarum festivitatem, (praemissis in praesentia legatorum nostrorum ad praedictam Dominam Principem deducendam expeditorum usitatis pari occasione solemnitatibus) concordi utriusque Amicorum Consanguineorumque animo in Arce nostra Saros Patachiensi die 9 maij praesentis anni celebrare decrevimus. Itaque rogamus Generositatem Vostram die praecedenti horis matutinis cum charissima sua conjuge se sistere ne gravetur, ut praesentia earum, et praedictam Dominam sponsam excipere, et sequenti die pompam nuptialem, iuxta solitos Gentis nostrae mores adornare possimus. Quam eusdem propensj animi iustificationem, compensare annitemur. His eandem divinae tutelae commendamus. Datum in Arce nostra Fogarasiensis die 3. Februar. 1651.

Susanna Lorantfi.

Külczim: Generoso Domino Joanni Daniel de Vargyas Sedium Siculicalium Sepsi Kezdi et Orbai Supremo Judici Regio etc. nobis benevolo.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

128.

1651. ápr. 16.

Lorántfy Susanna meghívja Daniel Jánost és nejét fia lakodalmára.

Susanna Loranttfi Celsissimi quondam Domini Georgii Rakoci Principis Transsylvaniae partium regni Hungariae Domini et Siculorum Comititis etc. Relicta etc.

Generose Domine Nobis honorande.

Quamvis antea de termino festivitati nuptiali inter Filium nostrum charissimum Sigismundum Rakoci, et Illustrissimam Celsissimamque Principem Dominam Henriettam natam ex electorali Domo Palatina ad Rhenum celebrandae destinato Vestram Dominationem certiore reddiderimus; Sed is geminum ob luctum Domus Palatinae et Brandenburgicae in 27 Junii differendus fuit, ut itaque jam 26 Junii in Arce nostra Saros Patachiensi horis matutinis se sistere cum sua charissima conjuge praedictamque Solemnitatem praesentiam suam ornare velit, rogamus. Quam eiusdem promptitudinem omni favore compensare adnitemur. His eandem benedictioni divinae commendamus. Datum in Arce nostra Saros Patachiensi die 16 Aprilis. Anno Domini 1651.

Susanna Lorantfi.

Külczim: Generoso Domino Joanni Daniel de Vargyas Supremo Judici Regio Trium Sedium Siculicalium Sepsi Kezdi et Orbai etc. Nobis honorando.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

129.

1652. márcz. 25.

Lorántfy Susanna meghívja Daniel Jánost élete virágjában elhalt fia temetésére.

Susanna Lorantfi Celsissimi quondam Principis Domini Georgii Rakoci, Transsylvaniae Principis, partium regni Hungariae Domini et Siculorum Comititis etc. Vidua etc.

Generose Domine nobis grate, Salutem.

Isten ő szent Fölsége megváltozhatatlan rendelése szerint kedves Fiunkat az Tekintetes és Nagyságos Rakoczi Sigmondot

nagy keserűségünkre, az elmúlt Bőjtelő havának negyedik napján, tizenegy és tizenkét óra között, életének szinte virágzó ideje **korában** harmincz esztendejében jártában Fogarasi házunknál ez világból **kiszolitván**, tisztességes temetésébe anyai hivatalunknak meg akarván **felelni**, rendeltük azt ez jövőendő Szent György havának 28-dik napjára az **Fejérvári** öreg Templomba Istenben elnyugodt édes atyja mellé azon **sirban**, Az hova hogy az elrendelt napnak estin, Istenben elnyugodt **Fiunknak** hideg tetemét becsületesben elkisérván idejében juthassunk, **Fogarasból** való megindítását rendeltük azon megemlített hónap **22-dik** napjára. Mely hogy az kegyelmed jelenlétével is jobb alkalmatossággal és becsületesebben vitethessék végben. Jó akarattal kívánjuk, az indulásra rendelt napnak estin Fogarasba legyen jelen; Hogy másnap, kedves Fiunknak hideg tetemével megindulván, késéressük el az megnevezett helyre és napra és adhassuk meg az ő földi nyugalmanak, mely fáradtságáért, szomorú állapotunkhoz képest miis jó akarattal igyekezzünk lenni kegyelmednek. Tartsa meg Isten jó egészségben kegyelmedet. Datum in Arce nostra Fogaras, die 25 martii 1652.

Susanna Lorantffy.

Külczím : Generoso Domino Joanni Daniel de Vargyas, Siculicalium Sepsi, Kezdi Orbai Supremo Judici Regio etc. nobis honorando.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

130.

1652. decz. 16.

Daniel Péter levele anyjához a fehérvári collegiumból.

minden lelki és testi iokal

Édes Asszonyom Anyám.

Minap iött vala Sogor Uramnak egy iambor szolgálja mi hozzánk, az kitől értettük hogy ő kigyelmek is egészségben voltak, mi is hála Istennek is egészségben vagyunk és az mi tehetségünk szerint tanulunk is. Mostan Asszonyom Anyám semmi ujságot nem tudunk írni kigyelmednek, úgy vagy azért hogy az Fejedelem most itt vagyon, es az mint hallom egy gróf is, iött be az Országban tudniillik Rakoczi László, az ki igen

kedves embere az Fejedelemnek. Én most semmi olyas dolgot nem tudok kegyelmednek írni hanem ~~hanem~~ kérem kegyelmedet édes Asszonyom Anyám hogyha valami hirt halland kegyelmed Aapam Uram felől, tudositson kegyelmed minket. Ezeknek utánna az mindenható Isten tartsa meg kegyelmedet io egés-ségben etc.

Költ az fehérvári Collegiumban 1652 die 16 decembris. Ke-gyelmednek alázatos fia

Daniel Péter.

Külczim: Adassék ez levelém az N. és Nemzetes Gerendi Zsófia Asszonnak nekem szerelmes Asszonyom Anyamnak kezében hiven.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

131.

1653. jan. 18.

Daniel János levele Bukarestből Ferencz testvéréhez portai küldetés-ben járván.

Szolgálatomat irom mint jó akaró öcsém uramnak kegyel-mednek, Isten kegyelmedet kívánsága szerint való üdvösséges javakkal megáldja, kedveseivel együtt szívből kívánom az uj esztendőnek minden részeiben.

Kegyelmed levelét im csak nem régen adák meg ide Buka-restre való érkezésünkkor, melyet láttam valóban kedvesen, hallván kegyelmednek és cseledeim felől is örvendetes hireket. Mi Urunk csak a jó Isten tudja mint mehetünk sok bajjal, kár-ral, vesződéssel és ehezéssel is kivált képen kenyér felől mind ez pediglen, de ugy legyen mint az szent Isten akarja nekem Uram senki ne mondja ezután hogy a Portai ut kevés költséggel jár, mert a mennyit magamét meg ettem, ittam s lovaimra köl-töttem tudom bizony tiz esztendeig élhetnek is annyi reposi-tumom nem leszen; de ezt elhagyom hanem irok kegyelmed levelére választ. Mi uram előbb nem érkeztünk ki innen hanem 23 praesentis Rukajra, mivel holnap itt leszen mullatásunk hét-főn indulunk meg innen Bukarestről kedden Targalistára me-gyünk, szerede és csütörtökön Rukajra, pénteken ugy mint 29 praesentis által a Havason a hadaknak akkor kelletik ott lennie. A lövetés felől a mi megegyező értelmünk az hogy a kapucesi

Pasák eleibe az előtt is löttek mindenkor, most is megkivántatik ea de necesse minél tisztességesebben lehet, mivel az Urunk belső embere igen a Császárnak fő asztalnoka, a mely tiszt nállok nagyobb a fő lovászmesterségnél is, sőt urunk a fő vezér másokat rendelt volt kettőt is ki eljőjjön, de a Császár helybe nem hagyta hanem erőssen meg parancsolta ennek hogy ő jőjjön el, törökben igen emberséges jámbor ember mennyied magával vagyon nem tudhatóm de vagyon hatvan személlyel, ily hirtelen Catalogusban is nem irhatom de leszen gondom rea kegyelmednek meg küldem, szekeret látom itt hatot adtak, mint-hogy ő is pénzen élt, mennyi hus, rizskása kel el asztalára nem tudom, lovaik vagyon öszvérekkel együtt Hetven vagy hetvenöt igen becsülettel vagyon mindenekben egynehány kapucsia vagyon vele a kitől kegyelmed vette volt a török lovat az is vagyon, ezt uram contentalhatni kevés eledellel csak sók pénzt adjanak nekie, arra vagyon nagyobb szüksége látom urunk igen néz a becsületre, mi velünk is sok jót tett az utba, kivált a Dunán való költözésünkben, mivel jégen költöztünk által a jég pedig igen vékony volt kegyelmed uram Rukajra küldjön által megint tudositom kegyelmedet ha előbb jöhetne kegyelmed embere nem árt, brassói bíró uramnak elég embere leszen kit kegyelmed el küldjön. A háromszéki atyafiak uram pénteken legyenek igen jó idején ott Rozsnyónál mint egy vecsernye tájba mert ha lehet idején által viszsziük a pasát. Feleségemnek uram irtam volt tegnap előtt is hogy csak Brassoba várjon meg ne jőjjön Rozsnyora, kegyelmedet kérem az én pej lovamat hozassa el magával legyen vele Szász András ő viseljen gondot reá. Im uram irtam a feleségemnek egy kis czedulát kérem küldje meg. Ha kegyelmed küld előnkbe bár csak két kenyeret küldjön kegyelmed Vargyason vagy Olaszteleken sültet. Én uram életemben sok utakon jártam de soha egyse nem esett ily sulyosan, de azt ítélem magamban, hogy csak azért tetszik nehéznek, hogy az erszényem igen beteg a Ptýsis esett reá, kegyelmed számára uram vettem nyuszt láb béllést is de bizony drágán igen, Szegény Kálnoki uram halálát szívből banom egy jámbor emberséges fő ember hijával vagyon a szegény haza. Cserei Miklos dolgán nem csodálkozom, mert ő hol nem vet is aratni szokott, tudom dézmát adott a hadnagyságról s ugy kalongyalta fel, kü-

lőmben nem lehetett (a mostani fővezér is a Portán igen szegény Canis filius volt, s most hogy elvette a vezérséget sok kincsével valoban el az alkalmatossággal, erről is most írni többet nem akarok) eztis per parentesim irom kegyelmednek.

Adja Isten kegyelmedet lássam jó egészségben. In Bukarest
18 Januar 1653 hora 2 promeridian

kegyelmed bátyja és szolgája

Daniel János mp.

Kegyelmed méhsert is hozasson Rukajra és árpa abrakot bár csak vagy két szállásomon lehessen árpa abrak. A posta lovakat uram szekerekkel együtt Csütörtökön estvére küldje által és bár csak vagy két sült halat és egy kenyérben sóban főttet is.

Külczim: Generoso Domino Francisco Daniel de Vargyas et Domino et fratri observandissimo.

Cito? Citoisse. Citoisse. Citoisse.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

132.

1653. szept. 7.

Mikes György, Miklós a maguk és két húgok nevében az Ilyefalvi udvarházat minden hozzátartozó jószágokkal Daniel Ferencznek és Jánosnak adják.

Mi Szentiványi Henter András és uzoni Pünkösztő György mind ketten sepsi széki nemes emberek az ide alább meg irtt dologból két fél akaratjából fogott köz birák adjuk bizonyságul ezen levelünket mindeneknek a kiknek illik, hogy ez jelen valo 1653 esztendőben kisasszony havának hetedik napján mikoron lettünk volna itt Sepsi székből Ilyefalván nemzetes Daniel János és Daniel Ferencz uramék ő kegyelmék nemes udvarházoknál, jövőnek még előnkbe ugyan ő kegyelmek egy felől és más felől Zágoni orbai széki Mikes György ur mint maga s mint pedig öccse nemzetes Mikes Miklós ur képében jelen lévén ő kegyelmeknek egy testvér hugok ugy mint ugyan sepsi széki szent Györgyi Daczó Ferenczné és szentiványi Jankó Miklós asszonyomék és minket ő kegyelmek mind két részről kezek be adá-

sával is meg bírálván jövének ilyen örökös és felbonthatlan egyezségre és ide alább megírtt dologban és compositióra hogy a megemlitett ő kegyelmek nemes udvarházokban és azon fundusan levő épületekben a minemű részök Mikes György és Miklos uraknak és Daczo Ferenczné Mikes Ilona s Jankó Miklosné Mikes Kata asszonyoknak volt abbéli részöket adák ajándékolul ő kegyelmek nemzetes Daniel János uramnak és posteritásának örökkössön, mely udvarháznak és fundussának egy felől vicinussa Vitézlő Fülöp István ur háza és más felől az Olt vize, annak felette ugyan Sepsi székbén Illyefalván Aldobolyban, Uzonban és egyéb helyeken levő ős jobbágy helyek, puszták és akár mi tanorokok, és mind a specificált derék udvarházhoz tartozandó egyéb akárhol levő szántó földekkel és széna rétekekkel együtt valamelyek a megírtt Illyefalvi, Aldobolyi és Uzoni határokon vannak adá juri perpetualii azon Mikes György ur öccse képében is úgy mint Mikes Miklos ur képében vargyasi Daniel János ur és Daniel Ferencz uraknak és az ő kegyelmek posteritásának, úgyhogy azon specificált venditor in ejisdem bonis combiatis sibi et posteritatibus suis universis Excepto nisi per defectu eorundem Dominorum Johannis et Francisci Daniel utriusque sexus quod Deus clementer annectat) Nullum jus nullam juris et domini pro Id totum et omne in præfatos Dominos Johannem et Franciscum Daniel et posteritatibus eorundem utriusque sexus universis transtullerunt pedig azon jószágért Daniel János és Ferencz uramék is Mikes György és Mikes Miklos uraméknak a magok része jószágért ígérének Fejérvármegyében Somocza nevű helyben hasonló szántóföldeket, a szénafüvek helyébe adák ő kegyelmek Mikes ureknak a kézdi alsó csernátóni portiójokat éppen tuli interiecta Conditione hogy ha temporis in successu quo quomodo Mikes Ureknak vagy posteritásoknak azon concombialt jószágok kezekre mennének hasonlóképen azokért adott Somocza nevű helyben való szántó földek és a specificált alsó csernátóni portió menjen kezekre Daniel János és Daniel Ferencz uraknak és posteritásoknak. A megírt Daczó Ferenczné asszonyom pedig Mikes Ilona asszony és Janko Miklosné asszonyom Mikes Kata asszony. Az ő kegyelmek része jussokat, jószágokat a megemlitett Illyefalvi nemes

udvarházbeli és azon lévő épületeken kívül mind Illyefalván, Aldobolyban és Uzonban és egyéb helyeken levő fundusokat jobbágyi helyeket pusztákat ha mik vannak és ő kegyelmeket illetnék és azoknak határiban levő minden szántóföldeket réteket kaszálló helyeket adák és conferálák hatszáz forinton örök áron megemlített Daniel János és Daniel Ferencz ureknak és posteritasoknak, jure perpetuo et irrevocabilter nullam jus nullam juris et domini pro posteritatem sibi et Evictiot is igérvén mindenik fél egyik a másiknak contra quæ vis impetitores. Mely dolognak nagyobb erősségére adtuk mi is ezen levelünket megírtt nemzetes Daniel János és Daniel Ferencz uraknak ő kegyelmeknek magunk keze írása és pecsétje alatt fide nostra mediante. Datum die Anno et loco in præmissis.

Idem qui Supra.

Kívül: Mikes György és Miklos testvér két hugokkal adják Illyefalvi udvarházokat minden hozzá való Aldobolyi és uzoni s máshelyt való jószágokkal Daniel Ferencznek és Jánosnak. Arrol való Minuta.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

133.

1653. szept. 19.

Rákóczy György Udvarhelyszéknek a legmelegebb hangon ajánlja, — erősen hangsúlyozván, hogy ezzel a választási szabadságának praeiudicálni nem kíván, — főkirálybíróul V. Daniel Ferenczet.

Georgius Rakoci Dei gratia Princeps Trnniæ partium regni Hungar. Dms et Siculor. Comes etc.

Generosi Egregii Nobiles et Agiles fideles syncere nobis dilecti, Salutem cum favore. Tudván kglmeteket feő kapitány és feő király bírája nélkül lenni, s requisitusok is lévén klmektől, nem sokára feő kapitány állításából is nem akarunk hivatalunk szerént kglmeteknek megh fogyatkozni: azonban noha tudgyuk az feő király bironak választása és állítása kglmetek authoritásában is áll, s Isten is ojjon hogy mi kglmetek szabadsága és usussa ellen mást akarnánk cselekedni, inkább kötelességünk tudván azt lenni, mások ellen is kglmeteket oltalmaznók, mind az által eddig is az fejedelmek commendatiója az feő király

birák választásában is nagy Reputatioban vétetet mindenkor s respectusa is volt; kire nézve ugy mint a kinek tökéletes igaz hűségében mj is megh nyugottunk, kglmekkel egy székben lakik, szabadságát törvényét és usussat kglmetekk iol tudgya, elégséges, értelmes igaz hazafinak ismervén arra az tisztre lennj, becsületes hivünket Nemzetes Vargyasi Daniel Ferencz urat javallanok s commendalnok kglmetekk fő király birájának lenni, kire ha kglmetek illendő tekinteti fogh lenni, fejedelmi kglmes-séggel vesszszük mj is közönségesen kglmetektől. Datum in Castello ntro Balassfalva 19 szeptembris (?) 1653.

G. Rakoci.

Generosis Egr. stb. (Udvarhelyszékben.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

134.

1653. decz. 25.

II. Rákóczi György Udvarhelyszék rendeihez 1653. december 25-ről küldött leiratában tudatja, hogy noha a hozzá küldött képviselőknék a megbízólevél átadásakor szóval kifejezte és megizente volt a kapitányi állás betöltésére vonatkozó elhatározását, írásban is válaszol kérésükre és kijelenti, miszerint a kapitányok kinevezése a fejedelmi jogkörhöz tartozván, örömet teljesítené kívánságukat, ha köztük alkalmas egyént találna, de miután ezen szék lakói között oly férfit, ki a kapitányi tisztség betöltésére elégséges volna, nem ismer: rövid idő alatt olyant fog másunnan kinevezni, kit arra érdemesnek s a szék javára működni elégségesnek tart. — A királybírótság szabad választás által döntetik el, de van példa rá, hogy a székek erre nézve a fejedelem véleményét előlegesen kikérték. Ő is hasonló eljárást várhatna, azonban távol legyen tőle, hogy a szék szabadságát megsérteni akarja.

Georgius Rakoczi Dei gratia Princeps Transilvaniae Partium regni hungariae Dominus et Siculor Comes etc.

Generor Egr Nles Agiles fideles Nobis sincere dilecti, Salutem cum favore. Az kgtek hozzánk küldött Attyokfiai creditionalis leveleket nekünk megadván, általok tett szoval valo izeneteket és kívánságokat megértettük, és noha szovalis szemben lételekkor az kgtek követ Attyafiaitól választ izentünk mindjárt az dolognak kívánsága szerint, mindazáltal azon válaszunkat ez levelünkben is értékre akartuk tenni. A mi azért a kapitányság állapotját illeti, az függ a Fejedelmek szabad aka-

ratjától, a mint kgték tudja azt Inauguratiokk Conditioji között lenni, ebből is jó szível akarnok ha kgték kívánságára kedveskedhetnénk, de a mint szóval declaraltuk magunkat nem tudhatunk mostan köztök lakozó oly Attyafiat a kit elégségesnek itilhetnénk réá hogy abban a hivatalban Hazájához s Urához tartozó kötelességének hivatala kívánsága szerint megfelelhetne, hanem mi dispositionkban lévén arra való vigyázás, igyekezünk rövid nap kgték eleiben olyat állatni, a kit érdemesnek s elégségesnek és az kgték törvényinek és szokásinak megtartójának s oltalmazójának esmerünk lenni. A mi pedig Királybiroság állapotját illeti annak választása kgték szabadsága s szokásában áll, azon dolog az mi Conditionkbanis berekesztve lévén; jöllehet ebből is más székek — vagyon példánk riá — sem mostan sem másszor régenten az Fejedelmektől érteni s hallani szabadságok ellen való dolognak nem tartották, sőt ebből tetszéseket vévén aztis követtek, *mi is ha kit commendálni találánánk, azont várhatnok* kgtől ugyan, noha Isten oltalmazzon hogy mi kgték szabadsága ellen imponálljunk valakit, hanem áll közönséges kgték választásán, kívánván mi nem sérteni hanem inkább oltalmazni kgték szabadságát. Eisdem de cætero benignitate nostra propensi manen. Datum in Civitate Nostra Alba Julia die 25 Decembr Ao 1653.

G. Rakoczi m. pr.

Külezim: Generosis Egr. Nobilibus Agil vice Iudicibus Regiis, Ductoribus Primoribus Potioribus, Primipillis, Peditibus, Pixidar ac universitati Libertinor Sicular Sedis Siculical Udvarhely et Fidelibus sincere nobis dilectis.

Az udvarhelymegyei levéltárban lévő ily című kötetből: Mandata Princ. ab Ao. 1615 usq. Annum 1667. emanat et quidem Cell. P. G. Bethlen. Index szám 12.

Kivonat azon különböző időben kelt irományokból, melyek a szenttamási Szulánczi Gábor által elzálogosított és vargyasi Daniel Ferencz által zálogba vett alsó-siménfalvi nemesi udvarház- s az ahoz tartozó birtokokra vonatkoznak.

I. Szulánczi Gábor Daniel Ferencz sogorához 1653 márczius 28-án írt levelében arra kéri ezt, hogy a Magasfalvára nézve folytatott alkudozások végleges elintézését tovább ne

késleltesse, hanem holnap estére Siménfalvára jöven, állapodjanak meg; mi végből hozza el magával a nemesség udvarhelyi mustáján lévő Orbán Ferenczet és Sándor Gergelyt s a kiket még akar; és ha még némi aggályai volnának, ezek jelenlétében adja azokat elő és ne levélben, csakhogy az ő kárára teljesíthetetlen dolgokat ne kívánjon. Végül kijelenti, hogy tovább nem várakozhatik, mert más nemü s több napot igénylő dolgai is vannak.

II. Szalánczi Gábor egy másik, szintén az elzálogosítás ügyére vonatkozólag 1653 márczius 31-én Mihályfalváról azt írja Daniel Ferencznek, hogy Siménfalván történt beszélgetések szerint a fejedelem beleegyezéséért már kérelmezett, s mihelyt az megérkezik, azonnal hozzá megy a szerződés kiállítására végett. Addig is a Barczan lévő Kemény János ő ngától tudja meg, hogy megfordult-e az ügy és mily eredménnyel a fejedelem előtt; mert ő neje betegsége miatt nem mehetvén fel annak kieszközlése végett, csakis szolgáját küldötte a titkárhoz. De ha az nem járna sikerrel, ő maga fogja a helybenhagyást kieszkölni.

Minthogy a szerződés pontjaira nézve megegyeztek, csak a vételár átadása iránt kell megállapodniok, ezt illetőleg azt írja, hogy ha sógorának Kemény Jánossal táborba kellene szállani, a pénz átadásával bizza meg nejét, s midőn ez a vételárt neki kifizeti, ő is a birtokot átadja.

III. Rákóczi György 1653 deczember 28-án kelt rendeletében meghagyja patakfalvi Ferenczi István és gagyai Pálfi András udvarhelyszéki alkirálybiráknak, nagysolymosi Konez András esküdt jegyzőnek; Biró István és Pálnak, Orbok Jánosnak, Pécsi Andrásnak, Székely Mózesnek, Markosfalvi Andrásnak, Janó Istvánnak, Baló Lászlónak, Brassai Jánosnak az alábbi ügyben különösen kiküldött udvari cancellariai jegyzőknek, hogy miután beleegyezését adta arra nézve, hogy szenttamási Szalánczi Gábor siménfalvi nemesi udvarházát az ahoz tartozó oroszhegyi, g entmíklósi, farkaslaki, bogárfalvi, ülkei és rugonfalvi részbirtokokkal s ezek minden tartozandóságaival együtt vargyasi

Daniel Ferencznek és nője Béldi Juditnak 6200 forintért eladó-sítsa; s egyszersmind minden fejedelmi jogot, mely arra nézve fennállana, oly formán ruházott át, hogy a Szalánczi család mindkét nemű tagjainak kihalása után ő vagy utódai másképp vissza ne vehessék, hanem csakis a zálogösszeg lefizetésével: Daniel Ferenczet és nejét Béldi Juditot a nevezett nemesi udvarházba és az ahhoz tartozó részbirtokokba iktassák be, s erről, valamint a netaláni ellenmondásról — az ellenmondót 15 napra szokott módon a curia elé idézvén — tegyenek jelentést.

IV. Szalánczi Gábor 1653. december 29-én Gyula-Fejérvárról irt levelében arra figyelmezteti Daniel Ferenczet, hogy habár a fejedelmi beleegyezés (consensus) némely kitételei szórul szóra nem úgy hangzanak is, miként előtte — Daniel — kifejezte volt, de jelentésük ugyan az; és hogy a Daniel János gyermekeire vonatkozó kívánsága nem úgy van írva, mint az általa készített pontozatokban áll, az sem okoz fennakadást, mert a «tali eiusdem conditioni ac mutuae inter se se utrinque superinde compositioni gratiose assentientas» kitétel első «talís» szava után a szerződés fogalmazásakor azon szavakat használhatja, a miket akar. A mi azon feltételét illeti, hogy annyi mennyiségű jó ércpénzt tegyen le a fiscus a visszavétel alkalmával, a mennyit ő adott: nem így, hanem röviden «simili moneta» szókkal van kifejezve; azonban ez sem kifogásolható; mert ő sem határozta meg a jó ércpénzek és garasok mennyiségét.

Ezek után kéri sógorát, hogy miután ő a köztök létre jött egység szerint a fejedelmi beleegyezést — ígéretéhez képest — megszerezte, sógora se huzza-halaszsa az ügy befejezését és a vételár lefizetését. Ha maga a fejérvári gyűlés miatt nem mehet el a pénzért, meghatalmazott embereit fogja érette küldeni, kik január 8-án házánál lesznek. Irja továbbá, hogy a Nagy Ferencz és Péter «dolgá»-ra nézve is Fejérvártt — ha kijő a gyűlésre — megalkuszik; a fűrészhöz hordott deszkára neki is szüksége van, de ha abból is részt kíván, kiadja azt; a terményekre nézve azt látja méltányosnak, hogy a mennyit neki sógora a sajátjából Derzsben átad, ugyanannyit vegyen el tőle Siménfalván az őt

illető részből. Végre emlékezteti kézbeadás által tett kötelezettségére, s inti, nehogy a fejedelemmel tréfáljon, mert ő tudtára adta a fejedelemnek, hogy mire kötelezte magát sógora vele szemben.

V. Szilagy Gergely, Veres Lőrincz és Mohay Mihály 1654. januarius 10-én kelt iratukban elismerik és bizonyítják, hogy a siménfalvi birtok árából, melyet szenttamási Szalánczi Gábor vargyasi Daniel Ferencznek elzalogosított, az előbbinek meghatalmazása folytán, ez utóbbi nejétől Beldi Judittól 4600 forintot átvettek.

VI. Szilagy Gergely, fejmegyének egyik alszolgabirája 1654. januarius 13-án kelt levelében értesíti Litva István siménfalvi — és Nagy Mihály János oroszhegyi bírót, hogy mivel ő a Szalánczi Gábor és Daniel Ferencz közt létrejött szerződés alapján a siménfalvi birtok átadására nem mehet el, a derzsi tiszttartót, Barát Istvánt bizta meg, hogy Daniel Ferencznek a birtokot kézbe adja.

VII. Ferenczi István, Sándor Pál és Kálnoki A. által (az évszám ki van szakadva) a siménfalvi jószágra nézve kiállított szerződési pontozat, mely Szalánczi Gábor, mint elzalogosító és Daniel Ferencz, mint zálogba vevő kölcsönös megállapodásának lényege, kivonatilag arról szól:

1. Daniel Ferencz a siménfalvi jószágot tizenegy évig bírja, s ennek elteltével tőle vagy örököseitől a zálogösszeg lefizetése mellett az ez iránt való szándéknak négy hónappal előre történendő bejelentése után kiváltható lesz, mi ha elmulasztatik, a birtok még öt esztendeig Daniel Ferencz kezében marad.

2. A zálogösszeg 6200 forint, melyből Szalánczi Gábor jelen pontozat kiállításakor 200 darab aranyat átvesz, a többire nézve kijelenti, hogy már átvette, s kötelezi magát és örököseit, hogy a váltáság összeget oly pénznemben fogja visszafizetni, a milyent Daniel Ferencztől kapott.

3. A garas és poltura pénz a most járó öt pénz értékű ga-

rasnak és három pénzes polturának megfelelő legyen a kiváltáskor.

4. A puszta udvarház mellé negyedfél száz forint erejéig épület állítható, ha ennél többre terjedne a költség, a többlet a kiváltáskor nem térítettik meg.

5. A kiváltás alkalmával 500 köböl buzát a siménfalvi jóság «vigyen el» Vargyasig vagy Segesvárig, ugyanannyi asztagban lévő buzát csépeljen ki.

6. Jóllehet a fejedelem kijelentette, hogy a siménfalvi jóságot csak is a zálogösszeg lefizetése mellett veszi vissza, de miután a fiscuson kívül mások is jogot tartanak ahoz, Szalánczi Gábor kötelezi magát, hogy Daniel Ferenczet és jogutódait abban saját költségén megvédelmezi. Ha ezt nem tenné, vagy tenni nem akarná, jogot enged, hogy Daniel Ferencz a dersi udvarházba minden törvényes eljárás nélkül bele szállhasson s ott annyi jóságot és jobbágyot foglalhasson el, a mennyi a siménfalvival fölér. És ha ebben sem tudná megtartani, köteles Szalánczi Gábor a neki fizetett zálogösszeget visszaadni, ellen esetben ennek ősi birtokai hason minőség- és mennyiségben lefoglalhatók legyenek.

7. Oroszhegyen a «határ kedviért» Daniel Ferencz tetszése szerint egy jobbágyot ad Szalánczi Gábornak.

8. Ezen jóságokra vonatkozó adománylevelek a káptalan pecsétjével megerősítve Daniel Ferencz kezéhez szolgáltatandók.

9. Ha Daniel Ferencznek pénze visszavételéért, Szalánczi Gábornak pedig jósága kiadásáért pert kellene indítania, a hibás fél 1000 db. aranyban marasztaltassék el.

10. A mind két félre előnyös föltételek kölcsönös megegyezés folytán ez után is felvehetők a szerződésbe.

11. Daniel Ferencz a jobbágyokat oly szolgálatokkal, melyek miatt élehetlenekké válnának vagy elszöknének, ne terhelje, ha mégis ezt tenné, kártérítéssel tartozik; a jóságot pedig köteles úgy visszaadni, miként átvette.

VIII. Kányádi Ugron István, mikeszászi Désfalvi György és sámsondi Szilvási Péter, az általuk 1669. évi februárius 6-án

kiállított megintési levélben (admonitio) bizonyítják, hogy a fejedelem fejérvári palotájából elküldé őket buni Bethlen Pál ugyancsak a fejedelmi palota kihallgatási termében lévő vargyasi Daniel Istvánhoz, hogy őt a néhai Szalánczi István gyermekei: Kata, Krisztina és Anna, ugyyszintén dicső-szent-mártoni Balog Boldizsár nevében admonealják. Mihez képest felszólították Daniel Istvánt, hogy a néhai Szalánczi Gábor által elzalogosított siménfalvi, szentpéteri, derzsi és egyebütt lévő jószágokat se egészben, se részben el ne idegenítse; mivel a kiváltás idején a szerint akarják visszavenni, miként átadatott volt. Mire Daniel István azt válaszolta, hogy ha eddig valami rész idegenítettett is el, az az ő akaratján kívül történt; azonban a jelenleg kezénél lévő birtokokat megtartja, s annak idején ki fogja adni. — Egyéb iránt ez ügyben édes anyja (özv. Daniel Ferenczné, Béli Judit) lévén az érdekelt fő személy, vele is közölni fogja a felszólítást.

IX. Patakfalvi Ferenczi György, Udvarhelyszék egyik alkirálybirája és homorod-szent-mártoni Biró István ugyanazon szék hites assessora, Székely Lászlóné Bucsesti Sára nevében, a ki Józika Istvánné Szalánczi Annának első férjétől Bucsesti Praeda Boértól való leánya, vizaknai Turi Ferencz által 1681. február 7-én megkináltatják özv. Daniel Ferenczné Béli Juditot és fiát Daniel Istvánt a Szalánczi Gábor által elzalogosított siménfalvi udvarháznak és a hozzá tartozó birtokoknak váltságdíjával; mire ezek kinyilatkoztatják, hogy Székely Lászlóné eljárását, kire Paskó Kristófné Szalánczi Krisztina és Balog Boldizsár ezen jószághoz való jogukat átruházták, tudomásul vévén, készek kiadni a zálogos birtokot, de előbb a szerződés némely pontjaiból folyó méltányos kívánságaiknak kielégítése, valamint az átadás és a pénz lefizetés módozatai iránt a Nagysinken «beállandó octavalis terminuson» tisztába akarnak jöni vele.

A siménfalvi jószágra nézve Józika István is intéz egy 1672. április 19-én kelt levelet Daniel Istvánhoz, melyben először arra kéri, hogy a derzsi udvarházhoz tartozó oroszhegyi és

szentpéteri részbirtokokat a zálogösszeg lefizetése mellett adja ki; mert rokonaitól a derzsi udvarházat magához váltotta, s már most az ahoz tartozó részeket is váltság útján meg akarja szerezni. — Ezután értesíti arról, hogy a siménfalvi zálogos birtokot is kiakarják rokonai váltani.

Minden egyes kivonat eredeti teljes szövege a vargyasi Daniel család levéltárában van.

135.

1654. febr. 10.

Hermány Mihály és Eötvös Mihály, brassói bírák adják tudtára mindenknek, a kiknek illik, hogy egy Nagy István nevű paráznságon kapott molnár embernek, mely véték miatt halált érdemelt volna, nemzetes Daniel Ferencz közbenjárására megkegyelmezték, s további jogukat némi feltételek mellett Daniel Ferenczre ruházták. Az okmány kelt 1654. július 10-én.

Mű Hermány Mihály és Eötvös Mihály Brassai Bírák adjuk emlékezetére ez jelen való levelünknek rendében, jelentvén mindeneknek az kiknek illik; hogy in hoc Anno præsentis 1654 die vero 10. Julii találván egy Nagy István nevű molnár ember az paráznságnak vétkeében esni: az mint valósággal fejére comprobaldott is; mely perpetralt scelussa miatt, jóllehet halált érdemlett volna; mindaz által előttünk viselvén nemzetes Daniel Ferencz uram Ő kegyelmének érette való törekedését, s az városunkhoz megmutatott jó akaratját és kedveskedését, megkegyelmezvén fejének, Ő kegyelmének conferaltuk az mi ebbeli competentiank és jussunk lett volna benne, jóllehet Daniel Jánosné asszonyunknak is lévén holmi præensioja hozzája hac tamen cum conditione, hogy Ő kegyelme Daniel Ferencz uram; comprobaltvan legitimis comprobabilibusque documentis jövendőben más valaki, hogy ő bizonyos competens ura volna feljel megirt molnárnak; tartozzék Daniel Ferencz uramnak depositis florenis 40 ugymint feje váltságával, kézhez szolgáltatni; alioquin nemzetes Daniel Ferencz uram Jussa leszen rajta. Mely dolognak nagyobb bizonyosságára futura pro cautela adjuk ez kezünk írása alatt emanaltatott levelet Ő kegyelmének. Datum Coronæ Anno dieque supra notatis fide nostra mediante.

Lidem qui supra.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 1731. F. VII-mo Nro. 73-io.

Nádudvari János Doboka vármegyének egyik főbírája jelentést tesz Doboka vármegye tisztségének, hogy losonczy Bánffi Kristóf nevében kiszállott a Doboka vármegyében lévő Borsai és válaszuti falukba, hogy megkínálja vargyasi Daniel Ferencznét Beldi Judith asszonyt ezen községekben általa birt jószágrészeknek, melyek néhai nagyanyja Patoczi Erzsébetről szállottak reá, dossával; s egyszersmind megintené, hogy azon jószágrészeket bocsátaná kezéhez Bánffi Kristófnak, losonczy Bánffi Boldizsár és Patoczi Erzsébet törvényes ivadékanak. Azonban nevezett Beldi Judith asszony sem a pénzt elfogadni, sem a jószágot kiadni nem akarta, miért őt nyolczad napra Doboka vármegyének első közelebbi nemes törvényes székére Bonczidára idézte. A jelentés kelt 1654. június 8-án.

Szolgálatomat ajánlom Nagyságtoknak és kegyelmeteknek mint jóakaró uraimnak. Isten sok jókkal jó szerencsés hoszszu élettel áldja meg Nagyságtokat és kegyelmeteket.

Akarom értésére adni Nagyságtoknak s kegyelmeteknek hogy in Anno præsentis 1654 die 17 Maji küldé el engemet tisztem szerint Kolozsvármegyében Banffi-Hunyadon lakó, Tekintetes Nemzetes Losonczy Banffi Kristóf, ki volt néhai nemzetes Banffi János fia, Banffi János volt fia néhai Tekintetes Nagyságos Banffi György uramnak, Banffi György volt néhai nemzetes Banffi Miklós fia, Banffi Miklós viszont volt fia néhai nemzetes Banffi László uramnak mind Losoneziak, Dobokavármegyében Borsára, nemzetes Beldi Judith asszonyhoz nemzetes vargyasi Daniel Ferencz uram feleségéhez, mely Beldi Judith asszony néhai nemzetes uzoni Beldi Kelemen uramnak nemzetes Susanna asszony nevű feleségétől való leánya mely Banffi Susanna volt néhai Tekintetes Nagyságos Losonczy Banffi Boldizsár uramnak Tekintetes Nagyságos Patoczi Erzsébet asszony nevű feleségétől való leánya, mely Banffi Boldizsár volt fia néhai nemzetes Losonczy Banffi Pál uramnak, mely Banffi Pál volt fia fen megirt Banffi László uramnak, Az végre hogy az megnevezett Beldi Judith asszonynak nagyanyjának, tudni illik megnevezett Patoczi Erzsébet asszonynak Doboka vármegyében Borsai Válaszuti falukbeli portiókról való dossal megkínálnám s azon portiókat remittalni meginténém, fen megirt Banffi Kristof uramnak, mint igaz vérnek kezéhez bocsátani, Én azért tisztem

szerént elmenék fen megirt napon és esztendőben, megirt vármegyében borsára, megemlitett Daniel Ferenczné nemzetes Beldi Judith asszony nemes udvarházához s ott magát személye szerént Beldi Judit asszonyt nem találám, hanem találám egy udvarhelyszeki köröspataki Tibodi Sigmond nevű szolgájából álló Borsai gondviselőjét s én az által az fen megirt mód szerent azon megemlitett falukbeli portioknak dossával nemzetes Beldi Judit asszonyt tiszttem szerent megkinálám, nemzetes Banffi Kristof uram nevével, ugyan azon nemes udvarházával, mely udvarháznak egy felől való vicinusa nemzetes oltszemi Nemes Györgyné Kassai Anna asszony Király János nevű jobbágya háza, más felől ugyan az Borsai patak, mely kínálásomra nekem ilyen választ tőn megemlitett Tibodi Sigmond uram az uramnak s asszonyomnak értésére adom, én addig ahhoz nem nyulok, az udvarháztól kimenvén, nemzetes Beldi Judit faluban afféle jószágából álló jobbágyat nem találám, hanem találtam ujban ott az csorgai határban azon napon s esztendőben az aj nevű széna fűben egy borsai Gerat Benedek nevű fen megirt nevű falúkbeli részportiokból álló örökös jobbágyat hogy szánt vala, mely szántóföldnek egy felől vicinusa Orosz Dani szántó földje ugyan megirt Beldi Judith asszony jobbágya, más felől pedig Niarszai János szántó földje ifiabbi Banffi Sigmond uram jobbágya, és én megnevezett Gerat Benedek által az fen megirt szénafűben az asszonyt nemzetes Beldi Judit asszonyt citalam Banffi Kristof uram . . . tiszttem szerént, az pénznek fel nem vételéért s az jószágnak ki nem eresztéséért Dobokavármegyének első nemes törvényes székire Bonczidára ad octavum az brevis processus szerént melyet nemzetes Banffi Kristof uram Coram latius procuratora által cum omnibus circumstantiis bővebben declaraltat melyet én irtam meg Nagyságtoknak s kegyelmeteknek fide mea mediante, Isten sok esztendeig tartsa meg Nagyságtokat s kegyelmeteket boldogul jó egészségben, Datum Badok die 8 Junii Anno 1654.

Correcta per me

Nagyságtoknak s kegyelmeteknek jó szívvvel szolgál
Nadudvari János Dobokavármegyének
egyik főbírája.

Külczim: Spectabilibus Magnificis Generosis Egregiis supremis et vice Comitatus Judicibusque Nobilibus Ceteris Juratis Assessoribus Sedis Judiciariae Comitatus Dobocensis Dominis mihi semper observandissimis.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

137.

1655. márcz. 31.

A gyulafejevári káptalan II. Rákóczi György rendelete következtében, mely vargyasi Daniel Ferenczné Beldi Judit az iránt való kérelmére bocsáttatott ki, hogy uzoni Beldi Pálnak Erdély s az ahhoz kapcsolt magyarországi részek vármegyéiben vagy székely székeiben lévő családi birtokokra vonatkozó protestatiója másolatban adassék ki: közli nevezett Beldi Pálnak 1641. januarius 4-kén kelt tiltakozási nyilatkozatát, mely szerint az a fejedelem előtt megjelenvén, az atyja uzoni Beldi Kelemen és anyja Beldi Zsuzsanna úgyszintén testvérbátyja Beldi János által az ő kárára és örökösödési hátrányára tett jószág-eladások és elidegenítések ellen tiltakozik és azoknak ellenmond. Kérte pedig Daniel Ferenczné Beldi Judit ezen okmányt azért, hogy vele a maga jogait védelmezze. A káptalan kiadványa kelt 1655. márczius 31-én.

Nos Requisiteores literarum et literalium instrumentorum in sacristia sive conservatorio Capituli Albensis Transsylvaniæ repositarum et locatorum, ac quarumlibet Judiciarum deliberationum, legitimorumque mandatorum Principalium Executorum, damus pro memoria per præsentem: Quod nos literas Illustrissimi Principis Requisiteorias pro parte et persona Generosæ Judithæ Beldi, Generosi Domini Francisci Daniel de Vargyas consortis, confectas et emanatas, nobisque præceptorie sonantes et directas, honore et obedientia, quibus decuit recepimus in hæc verba: Georgius Rakoci Dei gratia Princeps Transsylvaniæ, partium regni Hungariæ Dominus et Siculorum Comes etc. Fidelibus nostris nobilibus Requisiteoribus literarum et literalium instrumentorum in sacristia sive conservatorio Capituli Albensis Ecclesiæ Transsylvaniæ repositarum et locatorum, ac aliarum quarumlibet Judiciarum deliberationum legitimorumque mandatorum Principalium Executoribus, nobis dilectis salutem cum favore. Exponitur nobis in persona Generosæ Judithæ Beldi Generosi Francisci Daniel de Vargyas consortis: qualiter ipsa Exponens paribus quarumdam literarum et literalium instrumentorum puro retractationalium, composi-

tionalium, obligatarum, contradictionalium, ac aliarum quarumlibet causalium sub quibuscunque verborum formulis confectarum et emenatarum, ratione et prætextu quarumlibet rerum, portionumque possessionariarum in quibuslibet Comitatibus Sedibusque Siculicalibus intra ambitum regni nostri Transsylvaniæ et partium Hungariæ eidem annexarum existenti habitis, super negotio retractationis et contradictionis quarumlibet compositionum, obligationum, ac aliarum rerum similium a Generoso Paulo Beldi de Uzon adhuc in ætate illegitima, prout contendit, existente tangentium et concernentium celebratarum in sacristia sive conservatorio vestro dictæ Ecclesiæ Albensis Transsylvaniæ more solito introscriptorum et locatorum, pro iurium suorum tuitione et defensione maxime indigeret, essetque summa necessaria. Proinde vobis harum serie commitimus et mandamus firmiter, quatenus acceptis præsentibus statim vos universas præscriptas literas et literalia instrumenta, in dicta sacristia sive conservatorio Ecclesiæ Albensis diligenter requirere et reinvenire, requisitarumque et reinventarum paria, scilicet tenores in Transsumpto literarumstrarum transsumi et transscribi, literisque vestris inserendo, memoratæ Exponenti, iurium suorum uberiores futuram ad cautelam necessariam sub sigillo vestro capitulari authentico extradare modis omnibus (cavendo interim, ne fraus aut dolus aliquis hac in parte eveniat) debeatis et teneamini. Secus non facturi. Datum in civitate nostra Colosvar, die decima tertia Martii. Anno Domini Millesimo sexcentesimo quinquagesimo quinto. Quibus receptis nos mandatis Vestræ Celsitudinis, uti tenemur, morem gerere volentes, reacquisivimus et reinvenimus in sacristia sive conservatorio Capituli huius Albensis Transsylvaniæ certas literas protestatorias sive contradictionales inferius fusius declarandas, factas et celebratas. Quarum quidem literarum tenor sequitur in sumo . . .

Anno 1641 die 4-ta Januarii. Egregius Paulus Beldi de Uzony, filius Generosi quondam Clementis Beldi de præfata Uzony et Generosa quondam domina Susanna Banffi consorte sua susceptus et procreatus, nostram personaliter veniens in præsentiam per modum contradictionis et protestationis de et super venditione, vel vero abalienatione bonorum suorum, seu

jurium possessionariorum, sive per genitorem seu genitricem, aut vero fratrem suum carnalem majorem natu utpote Joannem Beldi de jam dicta Uzony hactenus abalienatorum, neve venditorum, in damnum vel præjudicium successionis suæ valde manifestum factorum atque in futurum fiendorum, significavit, protestatus est. Nos itaque sic reacquisitarum et reinventarum literarum copiam sive paria, non abrasarum, non cancellatarum, nec in aliqua sui parte suspectarum, sive diminutione, augmento vel variatione aliquali de verbo ad verbum Transumpto præsentium inserendo, annotatæ Judithæ uberiores futuram ad cautelam, sub sigillo capituli huius usitato et autentico fideliter et conscientiose extradanda duximus pariter et concedenda, communi justitia et veritate svadente, legeque regni permittente. Datum die ultima mensis Martii. Anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo quinto.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 1731. F. XVI. Nro. 3.

138.

1655. május 13.

Kivonat egy, 1655. május 13-án kelt előterjesztésből. Patakfalvi Ferenczi István Udvarhelyszék alkirálybírája, nagysolymosi Konecz András, esküdt jegyző és homorod szentmártoni Bíró István 1655. május 13-án előterjesztik Rákóczi Györgynek, hogy az ő rendelete folytán, mely szerint beleegyezését adta, hogy szenttamási Szalánczi Gábor siménfalvi udvarházát a hozzá tartozó részbirtokokkal együtt vargyasi Daniel Ferencznek és nője Beldi Juditnak 6200 forintért elzálogosítsa; és annak átadásával (introductio) őket megbizta: megjelentek Siménfalván és azt, ugyiszintén az ahhoz tartozó oroszhegyi, szentmiklósi, farkaslaki, bogárfalvi, ülkei, rugonfalvi és szentpéteri részbirtokokat nagy számú szomszédosok jelenlétében, — kiknek nevei az előterjesztésben elősoroltatnak, — minden ellenmondás (protestatio) nélkül úgy adták át vargyasi Daniel Ferencznek és neje Beldi Juditnak, hogy a Szalánczi család mindkét nembeli tagjainak kihaltával a fejedelem csakis a zálogösszeg lefizetése mellett vehesse el.

Illustrissime ac Celsissime Princeps Domine Domine nobis Clementissime Fidelitatem et fidelium servitorum Nostrum in gratiam Illustrissimæ Celsitudinis Vestræ subjectionem.

Noverit clementer Vestra Illustrissima Celsitudo; quod nos Literas ejusdem, Statutorias et introductorias pro partibus et

in personis Generosi Francisci Daniel de Vargyas Sedis Siculicalis Udvarhely Judicis Regii supremi, et Dominæ Judithæ Béli Consortis ejusdem confectas et emanatas, nobis inter alios Illustrissimæ Celsitudinis Vestræ fideles, in eisdem nominanter conscriptos præceptorie sonantes et directas, summa qua decuit reverentia et humili obedientia recepimus in hæc verba: Georgius Rakoci Dei Gratia Princeps Transilvaniae, partium Regni hungariæ Dominus, et Siculorum Comes. Fidelibus nostris Egregiis et nobilibus Agilibus Stephano Ferenczi de Patakfalva et Andreae Pálfi de Gagy Vice Judicibus Regiis, Andreae Konez de Nagy Solymos Iurato Notario sedis Siculicalis Udvarhely; Paulo et Stephano Biro de homorod szent Marton, Item Ivanni Orbok Kőkösi, Andreae Pechy, Mosi Székely, Andreae Markosfalvi, Stephano Jano, Ladislao Balo, Ivanni Brassai Cancellariæ Nostræ Aulicæ scribis — et Iuratis notariis — e Curia Nostra per nos ad id specialiter exmissis nobis gratis salutem cum favore. Cum nos ad nonnullorum Dominorum Consiliariorum nostrorum Intercessionem Nobis propterea factam; tum vero et illa benignæ affectationis propensione, qua in Generosum Gabrielem Szalánczi de Szent Tamás, ducimur, siquidem ipse pro comparatione quorundam bonorum, totales et integras suas, Curiam nobilitarem in Séménfalva et portiones possessionarias ibidem, ac Oroszhegy, Szent-Miklos, Farkaslaka, Bogárfalva, Ilke et Rugonfalva in districta filiali Keresztur, et Szentpéter possessionibus sic dictis, omnino in Sede Siculicali Udvarhely existenti habitas, hactenus ad eandem Curiam tentas et possessos et si quæ propterea de presenti ad eandem pertinentem invenirent, — cum omnibus attinentiis emolumentis et utilitatibus suis, Terris scilicet arabilibus cultis et incultis, agris pratis, pascuis, campis, fenetis, silvis nemoribus montibus, alpibus vallibus, vineis, viniarumque promontoriis aquis, fluviis, piscinis, piscaturis aquarumque decursibus, molendinis et earundem locis, generaliter uero quarumlibet utilitatum et pertinentiarum suarum integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis ad easdem de jure et ab antiquo spectari — et pertinere debentibus, sub suis veris metis et antiquis limitibus existentibus, Generoso Francisco Daniel de Vargyas in summa sex millium et ducentorum florenorum hungaricalium, vendidisse

et oberasse perhibeatur; tali ejusdem venditione, ac mutuæ inter sese utrinque superinde compositioni, gratiose assentientes; totum etiam et omne jus nostrum Regium, si quid in prærecensitis illis universis bonis etiam aliter qualitercunque existeret, aut haberi posset, aut . . . dem nostram ex quibuscunque causis, viis modis et rationibus concerneret collationem eidem Francisco Daniel ac Judithæ Beldi Consorti hæredibusque et posteritatibus suis at etiam legatariis — utriusque sexus universis, in præspecificata sex mille ducentorum florenorum summa gratiose dandum — donandum et inscribendum duxerimus assecuraverimusque affidaverimus — et certificaverimus eosdem, quod si nos aut successores nostri legitimi videlicet Transsilvaniæ Principes, aut alii quorum intererit, post defectum in utroque sexu familiæ Szalancziorum præactum jus regium in memoratis bonis redimere aut rehabere voluerimus, non nisi deposita in bona currenti usuali et simili moneta præscriptorum sex mille ducentorum florenorum summa ab eisdem rehabere et reusurare possimus. Velimusque eosdem Franciscum Daniel et Juditam Béli in dominium earundem Curiae Nobilitariæ — portionumque possessionariarum prærecensitarum Iurisque Nostri Regii in eisdem qualitercunque habiti, per vos legitime facere introduci jure admittente.

Proinde vobis harum serie committimus et mandamus firmiter ut acceptis præsentibus statim simul vel duo Vestrum sub onere alias in talibus observari solitis ad facies præscriptarum Curiae Nobilitaris in Seménfalva et portionum possessionarum ibidem ac Oroszhegy, Szent Miklos, Farkaslaka, Bogárfalva, Ilke et Rugonfalva in districtu filiali Keresztur et Szent Péter possessionibus sicdictis omnino in præallegata Sede sicuticali Udvarhely existenti habitarum vicinis et commetaneis earundem universis inibi legitime convocatis et præsentibus accedendo introducatis præfatos Franciscum Daniel et Juditham Béli consortem ejus in dominium præfatarum curiæ nobilitaris, portionumque possessionarum ac etiam Iuris Nostri Regii in eisdem qualitercunque habiti, Statutisque easdem et idem eisdem hæredibusque et posteritatibus eorum ac etiam legatarum utriusque sexus universorum simul cum prærecensitis cunctis utilitatibus et pertinentiis jure ipsis ex præmissa

venditione dicti Gabrielis Szalánczi at superinde — Consensus Nostri adhibitione, Iureque Regii Collatione incumbente — modo præmisso possidendum si non fuerit contradictum; contradictores vero si qui fuerint evocatis eisdem ibidem contra annotatos Franciscum Daniel et Juditam Béldi ad decimum quintum diem a die huiusmodi Contradictionis ipsorum ex hinc fiendum computandum in Curiam Nostram, Nostram scilicet in præsentiam rationem contradictionis eorum redditori efficacem; Et posthæc vos seriem huiusdem introductionis et statutionis vestræ uti per vos fuerit expedita simul cum contradictorum et evocatorum si qui fuerint et vicinorumque et commetaneorum qui præscriptæ Statutioni intererunt nominibus et cognominibus terminoque assignato, Nobis terminum — ad prædictum fide vestra mediante referre vel rescribere modis omnibus debeatis et teneamini, secus non facturi. Præsentibus perlectis Exhibenti restitutis Datum in Civitate Nostra Alba Julia Die vigesima octava mensis Decembris Anno Domini Millesimo sexcentesimo quinquagesimo tertio, et subscriptum erat Lecta m. pr.

Nos itaque huiusmodi mandato Illustrissimæ Celsitudinis Vestræ, per omnia, uti tenemur obedire et satisfacere volentes in hoc anno præsentis Millesimo sexcentesimo quinquagesimo quarto die vigesima octava Mensis aprilis accessimus ad facies Curie nobilitaris in possessione Semenfalva et districtu filiali Keresztur, sedeque siculicali Udvarhely existenti — adjucenti habitæ, eandemque Curiam Nobilitarem ex portiones possessionarias omnino in Semenfalva ac Oroszhegy, Szentmiklos, Farkaslaka, Bogárfalva, Ilke, Rugonfalva in dicto districtu filiali keresztur et Szentpéter possessionibus sic dictis omnino in Sede siculicali Udvarhely existenti habitas, quas, Generosus Dominus Gabriel Szalánczy de Szenttamás pro comparatione quorundam bonorum dicto Domino Francisc Daniel in summa sex millium et ducentorum florenorum hungaricalium vendidisse et obærasse perhibetur, juxta gratiosum Assensum Illustrissimæ Celsitudinis Vestræ super tali Venditione et mutua inter eosdem Dominorum compositione factum, vicinis et commetaneis prædictarum Curie Nobilitaris et portionum possessionarum utpote Joanne Ugron de Abra-

hamfalva, Baltasare Fekete de Tordatfalva, Stephano Kovacs, Judice, Petro et Georgio Simon in Semenfalva, Petro Menyhart Judice, Paulo Csiki in Rugonfalva, Georgio Silvester Judice, Francisco similiter Silvester altero Francisco Palfy in Tarcasfalva, Petrô Gyôrfi Judice, Stephano Miklossy, Michaelae Simon in Kobatfalva Joanne Dios Judice, Petro et Georgio Gotbard, Michaelae Gombos in dicta Tordatfalua, Joanne Varga Judice, Andrea Ferenczi, Stephano Lôrinczi in Medesér Michaeli Tamasi Judice, Petro Dobo, Martino Farkas in Timafalva, Nicolao Szasz Judice Andrea Gagyî in Betfalva, Andrea Petrus judice, Stephano et Joanne Andrasi in Nagykedé Toma Peter Judice, Stephano in Szentkiraly, Stephano Lôrinczi Judice, Petro Miklos, Simone Nagy in Fancsal, Petro Lukacs, Laurentio Simo, Petro Török in Zetelaka, Joanne Benedek Judice, Stephano Kando Georgio Sigmond in Oroszhegy, Gregorio Engy Judice, Joanne Mathe, Andrea Dimen in Bogárfalva, Michaelae Szente, Joanne Sandor altero Joanne Mihály in Szentlelek, Georgio Tot Judice, Stephano Csiki, Gregorio Miklos in Kecset Gregorio Szasz, Michaelae Bartha, Toma Tanko in Malomfalva, Alberto Nagy Judice, Andrea Ambrus in Farkasloka, Petro Szabo Judice, Emerico Kis, Paulo Szöcs in Palfalva, Francisco Peter Judice, altero Francisco Menyhart, Andrea Dienes in Ilke, Martino Csiender Judice in szent Thamas, Andrea Demeter Judice, Martino Szasz, Joanne Török Magnificæ Dominæ Mariæ Allia. Spectabilis ac Magnifici Domini Simionis Kemény de Gyerô monostor Consorte in Nagy Galambfalva, Toma Kis Andrea Miklos generosi domini Joannis Betlen de eadem, Joanne Imreh generosæ Dominæ Margaretæ Kornis, Generosi quondam Joannis Redei de kis Rede relicta vidua in Janosfalva, Andrea Csiaka Judice, altero Andrea Job, Gregorio Vas in Varasfalva, Stephano Zola Judice, altero Stephano Kenosi, Gregorio Kando in Szent Pal, Michaelae Judice Joanne Mihaly, Blasio Lôrincz in Homorod Ujfalu, Stephano Fancsiali Judice, Petro Incze altero Petro Mathe in küküllü kemenyfalva, Joanne Kis Judice, Francisco Gergely, Ignatio Deak in kis Galambfalva, Joanne Keresztely Judice, Michaelae Petrus, Francisco in Szent Mihály, Valentino Gergely Judice, Andrea Miklos, Paulo Bartalius in Kadacs, Stephano Vitalius Judice, et Joanne Lukacsi seniore in

Szent Miklos in sic dictis possessionibus sedeque siculicali Udvarhely residentibus — Generosis Egregiis Nobilibus et agilibus, providisque jobbagionibus et aliis quam plurimis in ibi legitime convocatis, prædictos Franciscum Daniel et Juditam Beldi consortem ejusdem introduximus in dominium totalium et integrarum præscriptarum curiæ nobilitariæ et portionum possessionariarum Juribusque Regii Illustrissimæ Celsitudinis Vetrae in eisden qualitercunque habiti, statuimusque eosdem et idem ejusdem hæredibus et posteritatibus eorum, at etiam legatariis utriusque sexus universis in sex mille et ducentorum florenorum hungaricalium summa, ex obæratione et venditione dicti Gabrielis Szalanczi consensusque superinde Jurisque Regii Illustrissimæ Celsitudinis Vetrae collatione ipsis incumbente possidendas cum omnibus Attinentiis emolumentis et utilitatibus suis, quæ de præsentī inventa sunt vel invenirentur, terris scilicet arabilibus cultis et incultis agris pratis pascuis, campis fenetis silvis, nemoriis montibus, alpibus, vallibus, vineis, vinearumque promontoribus, aquis fluviis, piscinis, piscatoriis aquarumque decursibus, molendinis et eorundem locis generaliter vero quarumlibet utilitatum et pertinentiarum suarum utilitatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis, ad easdem de jure de ab antiquo pertinentes et pertinere debentes sub suis veris metis et antiquis limitibus: certificavimusque eosdem Dominos quod si Illustrissima — Celsitudo, vel legitimi ejusdem successores — Principes Vestrae Transilvaniæ aut alii quorum intererit, post defectum in utroque sexu familiæ Szalancziorum, præ tactum Jus Regium in memoratis bonis redimere aut rehabere voluerint, nonnisi deposita in bona curenti usuali et simili moneta præscriptorum sex mille ducentorum florenorum hungaricalium summa al eisden rehabere et reusurpare possint, in iisdem vero bonis, tribus diebus moram facientes portionibusque perlustratis et assignatis in pacifico et quieto dominio reliquimus nemine eorum nobis contradictorem apparente. — Cujus quidem introductionis statutionis et certificationis nostræ seriem prout per Nos fuit expedita cum vicinorum et commetaneorum nominibus et cognominibus qui præmissæ statutionis interfuerunt termino assignato eidem Illustrissimæ Celsitudini Vestrae fide nostra mediante rescrip-

simus, Eandem Illustrissimam Celsitudinem Vestram diu et feliciter regnare desideramus. — Datum in Oppido Udvarhely die decima sexta statutionis, quidem decima tertia mensis May Anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo quarto

Illustrissimæ Celsitudinis Vestræ humiles fideles perpetuique Servitores

Stephanus Ferenczi de patakfalva
vice iudex regius m. pr.

Andreas Konez de Nagy Solymos m. pr.
juratus Notarius

Stephanus Biro m. pr.

Nobilis de homorod Szent-Márton

Czím: Illustrissimo Celsissimo Principi, Domino Domino Georgio Rákoczy Dei gratia Transsilvaniæ Principi, partium regni Hungariæ Domino et Sicolorum Comiti etc. Domino Domino nobis Clementissimo.

Hátlapon: Ao Dni 1655 22. februarii non existente Secretario aperta per Gabrielem Ferenczi m. pr.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

139.

1656. jan. 2.

Nádudvari János, Dobokamegye egyik főbirájának jelentése arról, hogy Daniel Ferenczné Beldi Judit távollétében ennek borsán lévő jószágfelügyelőjét Bánfi Kristóf nevében megkínálá a nevezett Daniel Ferenczné által Dobokamegyében birt földrészek dosszával, melyet nem fogadván el a felügyelő, Bánfi Juditot a pénz el nem vételéért és a jószágának ki nem eresztéséért nyolczad napra a nemes törvényes szék elé Bonczidára idézte. A jelentés kelt 1656. januárius 2.

Szolgálatomat ajánlom Nagyságtoknak és kegyelmeiteknek mint jó akaró Uraimnak Isten sok jóval jó szerencsés hosszú élettel áldja meg Nagyságtokat és kegyelmeiteket.

Akarom értésére adni Nagyságtoknak és kegyelmeiteknek hogy in Anno 1655 die 28 decembris küldé el engemet tisztem szerint Kolozsvármegyében Bánffi-Hunyadon lakó Tekintetes Nemzetes Losonezi Bánffi Kristof ur, ki vala néhai nemzetes Bánffi János fia, Bánffi János volt fia néhai Tekintetes Nagyságos Bánffi György urnak, Bánffi György volt néhai nemzetes Bánffi Miklós fia, Bánffi Miklós viszont volt fia néhai nemzetes Bánffi László urnak, mind Losoneziak Dobokavármegyében, borsára nemzetes Beldi Judit asszonyhoz nemzetes vargyasi

Daniel Ferencz ur feleségéhez, mely Beldi Judit asszony néhai nemzetes uzone Beldi Kelemen urnak nemzetes Banffi Susanna asszony nevű feleségétől való leánya, mely Banffi Susanna néhai Tekintetes Nagyságos Losonczy Banffi Boldizsar uramnak Tekintetes Nagyságos Patoczy Erzsébet asszony nevű feleségétől való leánya, mely Banffi Boldizsár volt fia néhai nemzetes Losonczy Banffi Pal uramnak, néhai Banffi Pál volt fia fen megirt Banffi László uramnak, Az végre hogy az megnevezett Beldi Judit asszonynak nagyanyjának tudni illik megnevezett Patoczy Erzsébet asszonynak Dobokavármegyebeli borsai falubeli portiojának s azon vármegyében Válaszuti falubeli portiojának kit most neven szolítottak de az előtt praedium volt azoknak dossával megkinálnám, és azon portiokat remittalni meginténem fen megirt Banffi Kristof urnak mint igaz vérének kezéhez bocsátani. En azért tisztem szerint elmenék fen megirt napon és esztendőben megirt vármegyében borsára, megemlitett Daniel Ferenczné, nemzetes Beldi Judit asszony nemes udvarházához és őt magát személye szerint Beldi Judit asszonyt nem találám, hanem találám Egy Udvarhelyszéki Karácsonfalvi Laszlo István nevű szolgáljából álló ott való borsai gondviselőjét, és én az által az fen megirt mód szerint azon megemlitett falukbeli portioknak dossával nemzetes Beldi Judit asszonyt tisztem szerint megkinálám nemzetes Banffi Kristof ur nevével, ugyan azon nemes udvarházánál, mely udvarháznak egy felől való vicinusa Szabó Ferencz háza helye kit ugyan maga bir mostan Beldi Judit asszony cserében kin most egy darabján marha akla vagyon más felől ugyan borsan az falun alá menő patak, melyet Solymos patakának hínak mely kínálásomra fen megirt karácsonfalvi Laszlo István uram nekem ilyen választón, én a dost fel nem veszem, Én azért azon napon helyen és esztendőben azon karácsonfalvi Laszlo István nevű gondviselője által, citalam tisztem szerint nemzetes Beldi Judit asszonyt az pénznek fel nem vételéért, és az jorzágnak ki nem eresztéséért Dobokavármegyének első közelbik nemes törvényes Székire Bonezidára ad octavum az brevis processus szerint nemzetes Banffi Kristof uram ellen melyet Banffi Kristof ur coram latius procuratura által bővebben declaraltat Cum omnibus circumstantis, melyet én irtam meg fide mea mediante. Isten sok

esztendeig tartsa meg Nagyságtokat és kegyelmeteket boldogul,
Datum Jenő die 2 Januarii 1656

Correcta per me

Nagyságtoknak és kegyelmeteknek jó szívvvel szolgál
Dobokavármegyének egyik főbirája

Nadudvari János

Külczim: Spectabilibus Magnificis Generosis Egregiis Supremis
et vice comitatibus Judicibusque nobilium ceteris juratis Assessoribusque
Sedis Judiciariæ Comitatus Dobocensis etc. Dominis mihi semper obser-
vandis.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 1731. F. X-mo
Nro. 9-no.

140.

1656. márcz. 28.

*A vargyasi Daniel Ferencz mint felperes marosnémetli Gyulai Fe-
rencz ellen némely, Beldi János hagyatékából való jogos követelése
tárgyában pert indítván, minden fórumon igazságot nyer, alperes
pedig mint olyan, ki az ügyet fondor perlekedéssel is hosszabbította,
elmarasztaltatott. Az ítélet kelt 1656. márczius 28-kán.*

Az mint az Felperes ő kegyelme Udvarhely alias Bardoczfi
széki vargyasi nemzetes Daniel Ferencz uram, litigalt az alpe-
ressel ő kegyelmével Hunyadvármegyei marus-németli nem-
zetes Gyulai Ferencz urral, citaltatván ő kegyelmét ugyan
Udvarhely Kereszturfiu széki Nagy Solymosi jószágából, Azért
hogy mivel Sepsi széki Uzoni néhai nemzetes Beldi János uram
éltében adott volt az Actor ő kegyelme Beldi János uramnak
holmi res mobiliseket, ugymint egy gyűrűt gyémántost, melyet
kért volt mátkásodásának idején, mely megért volna nyolczvan
tallért, egy paripát ötven forintért, egy bokor malomkövet hu-
szonöt forintért egy arany érő ostáblát elvesztett, az oda fel
való hadakozásban egy vasas szekeret kérvén el Rima Szombat-
nál, egy nusztláb bérlest is adott volt s jollehet Beldi János
holta után az Relicta küldött volt ugyan valami nusztláb bér-
lest, de nem lévén akkora, mint az oda adott bérles, arról azt
kivánta juraljon az I ő kegyelme, hogy éppen azt az bérlest, az

kit adott volt azt adta meg, el is nem változtattak; Ennek felette, nemzetes néhai Mikes Boldizsár uram meghalván, egy paripáját mely megért volna negyven forintot, néhai Beldi János ur vött kezéhez, és mivel az Actor ő kegyelme volt néhai nemzetes Daniel János urammal megirt Mikes uram árváinak jovoknak tutorok, azt is megkévánta. Továbbá a Banfi Hunyadi jószágban, melyet az Actor ő kegyelme az legitimus tutor Te-kintetes Nagyságos Kekedi Sigmond uram jó tetszéséből birta, lévén száz nyolczvan vider bora azt az I ő kegyelme felesége nemzetes néhai Cziomakeozi Sophia asszony elvitetett, azért vagy az bort, vagy az árrát követte; végezetre az A ő kegyelme felesége nemzetes Beldi Judit asszony elocatiojában kellett volna adni egy társzekeret veres posztost, két szőnyegetek hinto-ra valókat, hat lóra való hámokat, melyeket mikor néhai Beldi János és Beldi Pál uramék osztottak, pénzre tudván, annak is az árát, ugy mint egyéb pénzt néhai Beldi János uram percipialvan; kévánta az Actor ő kegyelme az fen specificalt bonumokat, hogy az I ő kegyelme meg fizesse mivel megemlített néhai Beldi János uram meghalván minden nemü res mobilis maradtanak az ő kegyelme özvegy Relictáján, második házassága után pedig az I ő kegyelme feleségére nemzetes néhai Cziomakeozi Sophia asszonyra, és leányára néhai Beldi Sára asszonyra, és ez házasságával az I ő kegyelme kezébe az felesége és leánya holtok után devenialvan az bonumok; melyből in Anno præscripto 1655. 20 Januarii circalas rendén medeséri szállásán proclamaltatván az I-t ő kegyelmét, mivel magát absentalta sem procatora által nem szólott, az szék tanquam contra non comparentem et tacentem quia omnia jura solen clamare, az Actornak ő kegyelmének Acquisitioján ítélte volt; melyet annak utánna az I ő kegyelme Novummal obviafván, mivel in anno proximó subsequenti et præsentí 1656 die 28 Martii az székben az Novum melle proclamaltatta, és az Novum mellett is magát absentaltatta, az előbbi sententia maradván helybe, annak felette juxta Regulam novum judicium impetrans et non utens eo, etiam in pœna calumniæ aggravaltatott és adjudicaltatott. Executores Boer István, Melnes Péter, Fekete Boldizsár, Gombos Mihály uraimék, Tarcsafalvi Mihály, Peterfi György, Péter Deak uraimék és ezek mellett az kiket ő kegyelme

akar elvinni. Datum in oppido et sede Keresztur die 28 Martii
Anno 1656 præscriptis

Stephanus

Andreas Palffy de Gagy vice Judex Regius
Sedis Udvarhelyensis, cum Juratis Asses-
soribus Sedis filialis Keresztur

Kivül: Correcta et extradata per Andream Konez Sedis Udvarhelyensis notarium.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 1731. F. 6-tus
Lit. F. Nro. 29-o.

141.

1656. május 27.

István Deák és Ágoston Tamás az alábbi dologban megbírált emberek tudatják azokkal a kiket illet, hogy 1656. május 27-kén illyefalvi Kös Lukács az illyefalvi határban lévő egy darab szántóföldjét elzálogosítja Daniel Ferencznek, Udvarhelyszék fő királybírájának 4 forintért, oly formán, hogy az a zálogpénz lefizetése vagy más föld átadása mellett kiváltható legyen.

Mű kik ez ide alá irt dologban megbírált emberek vagyunk, tudni illik István Deák nobilis, és Ágoston Tamás primipilus, Illyefalván Sepsz székben lakók. Adjuk tudtára mindeneknek az kiknek illik ez levelünknek rendi szerint, Hogy in hoc anno præsentis 1656. die 27 maj, Jövének mű előnkben egy felől az Tekintetes és nemzetes Daniel Ferencz uram Vargyason Udvarhelyszékben lako, mostan ugyan Udvarhelyszéknek fő királybírája nobilis, Ab altera Kös Lukács Illyefalvi Sepsz széki oppidanus; És tőnek mi előttünk ő kegyelmek ilyen alkalmat; Hogy ada Kis Lukács Daniel Ferencz uramnak egy darab szántóföldet zálogon pro florenis 4: azaz négy forintért, mely föld vagyon az Illyefalvi Sepsz széki Oltelői határban az Retben Veresfüz előtt halom tájatt vicinusa ab una Tanko Pál földé az Pál Pap fiáé. Adá pedig ilyen conditio alatt hogy ha mikor Kis Lukács vagy más akárki megtalálná váltani Daniel Ferencz uramtól az denotált földet, ő kegyelme is, vagy ő kegyelmének successori pénzeket felvévén ki tartozzék kezéből bocsátani. Evictiot is fogada Kis Lukács Daniel Ferencz uramnak minden törvény szerint való háborgatók ellen; ha pedig meg nem menthetné ő kegyelmét, tehát hasonló földet tartozzék Kis Lukács adni, vagy az négy

forintot refundalni, ha pedig a négy forintot meg nem adná az jóságán ezen levélnek erejénél nemzetes Daniel Ferencz uram ő kegyelme igazat vehessen. Melyről mű is felyel megirt bírák adtuk ez levelet fide nostra mediante pecsetünk erőssége alatt.

Datum in possessione Illyefalva in Curia Generosi Domini Francisci Daniel. Anno et die supra notatis

Judices iidem qui et supra

Eredetiye a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 1731. F. XI-mo. Nro. 45-to.

142.

1656. jul. 30.

Daniel Ferencz és Vargyas község között 1656. július 30-án létrejött kiegyezés, a falu némely sáros helyeinek gondozása és árkaiknak kitisztítására nézve, s abból kifolyólag alkotott községi szabályzat, az előljárók választását és a kihágások büntetését illetőleg. Kelt Vargyason, 1656 július 30-án.

Adjuk tudtára mindeneknek az kiknek illik ez mű leve-
lünknek rendiben hogy in Anno 1656 die 30 Juli Jövének egy
felől teljes falu képében úgy mint vargyasiak, Sos Ferencz falus
bíró pixidarius Sebe János, Ilkei Demeter Sos György ugyan
vargyasiak, in filiali Bardocz Udvarhelyszékben lakók, nemesek,
prim: És nemzetes Daniel Ferencz uram azon székbeli és falu-
beli nemes ember, és mivel az elmúlt egynéhány esztendőben
sokféle veszekedések, controversiak, falu törvényébe való egye-
netlenségek, saroknak megtöltése, árkok hányása miatt való
controversiak forogván fenn, így alkuvának ő kegyelmek, a modo
in posterum hogy szekér révnél való sárt, mely vagyon a Daniel
Ferencz uram földje mellett az mely sárra az Balas István földé
megyen lábbal, azt az sárt falu töltse s tarcsa közönségesen,
Tatárpatakánál az mely árok bejö épen az gátig mindenkoron
az falu tartozzék . . . tisztítani, Egyéb dologból is egynéhány
rendbeli dologból lévén . . . Daniel Ferencz uramnak veszeke-
dése s perlekedése az faluval . . . mindeneket hátra hagyja és
megbékéllik Daniel Ferencz uram az faluval, Az falu törvényét
pedig ilyen karban és rendben hagyák és rendelék, hogy ennek
utánna az falusi bírák és Esküttekkel együtt éltessék falu tör-
vényével a rendeket. Elsőbben az falusi bírónak és Esküttek-

nek becsület és tisztesség minden rendektől megadassék, törvények meg ne csufoltassék, és valamikor falu gyűlése leszen nem más ember korcsomáján, hanem ha Daniel Ferencz uramnak ha bora leszen, azon büntethessenek avagy posteritásának.

1. Minden perben valamely az falus bíró és Esküttek között indítatik, elsőbben üdöt vehessen benne, másodszor minden bizonyosságával készen legyen, mert első törvénye pronunciatatik, hanem ha remedialni akarja dolgát olyan novummal, melyet az falus bírótól kérjen, és egy pénz nélkül tartozzék az falus bíró novumot adni.

2. Ha kinek az falu törvénye nem tetszik, hanem appellálni akar az székebe, egy forintot tartozzék elsőbben letenni, avagy arról kezeset adni hogy tizenötöd napra megadja, melyet az kezesen exequalhassanak minden törvény nélkül falu törvényével, az mely kezeset az egy forintról ad az appelláló fél; Ha pedig az appelláló félnek az széken jó törvénye lenne, mind az egy forint refundaltassék ő nekie, s mind pedig költsége, az mit az törvényre költött.

3. Az ki szánszándékkaljártatja tilalmas erdőben szénafűben és minden egyéb tilalmas névvel nevezendő jó helyeken marháját, vagy pedig maga szekérével, avagy egyébképpen szegi meg az tilalmat azt büntessék egy forintra, egyébképpen büntetődjenek csak az előbbeni törvény szerint melyekből mindazon által ha merik magokat menteni menthessék, de ha Eskütt ember fogja az tilalomszegést mentsége ne mehessen.

4. Egy bírónak esztendő alatt való bíróságában tartozzék kiki egymást kiadni, az bíró is tartozzék az ő bírósága alatt való kiadást megbüntetni; Egyébképpen ha azt az kiado fél nem cselekedné, hanem más bíró idejében adná ki, maga tartozzék megfizetni, az bíró is ha meg nem büntetné az ő idejében való kiadást maga tartozzék megfizetni, ha megbizonyosodik hogy ő előtte kiadták idejen és tilalom szegő embert, Ebben mindazon által jól meg kell látni, hogy ha csak akkor tájban adják ki, mikor az bíróság változik s meg nem büntethetik, igazítsa el az más bíró idejében először is egybegyűlésekbe úgy hogy semmiféle birságot ne hagyjon az ő birsága idejebeli dolgokból igazítatlanul utánna való bíróra.

5. Az bíró három Eskütt emberrel s polgárral együtt ha

csak negyed magával telhetik is falu . . . ülését hirdetvén minden nemű falu törvényét és birságát eligazít val senki ne excipialhassék hogy nincsenek mind jelen az Esküttek.

6. Nagy törvénytelenység hogy az falu mikoron valakit megbüntet, s kezest állitanak arról az szokás szerént hogy a büntelen kezest perelje az az megbüntetett ember, végeztük azért hogy az ki kezest az falu vett az birságért azt ne pereljék, hanem a megbirságolt ember adja meg az bor árrát avagy ser árrát, annak utánna keresse a vádlott ha igazságát itéli hogy nem igazán vádolta ötöt, Abban penig üdövével se lehessen, hanem mindnyarást falu törvényével idéztetvén az vádló fél, attól az kit kiadott látodjék el, Egyszer bizonyosságra bocsássák ökö, ha igazán nem adta ki, költését is az birsággal együtt fizesse meg.

7. Kertnek, sárnak, hidnak, kapunak, palloknak birságát az előbbeni szokás szerént büntessék, ugy mindazon által hogy ha vakmerő képpen meg nem akarja harmadik hagyásában is az birónak az kertet, kaput, hidat, pallót csinálni, vagy feltenni, avagy a sárt megtölteni, kedvezés nélkül egy forintra büntesse az biró személyválogatás nélkül.

8. Valamit az Falus Biró mellette lévő Esküttivel együtt falu közönséges javára elvégez az senki egy forint tilalom alatt fel ne bontson, melyet azon órában falu közönséges gyűlésében kedvezés nélkül megbüntesse az biró az ki felakarja bontani.

9. Földek elhatárlását s foglalásokat akárhol legyen az előbbeni szokás szerént igazitsen el az biro Esküttivel együtt.

10. Az Biró és polgárok mellé válaszszaanak hat Eskütt embereket, kiknek ketteje jobbágy az többi Lófő és Drabantból álló legyen meglátván azt, hogy az falunak eleje közül valók legyenek s érdemesek is magok ítéletére s az törvényre nézve, az falu Eskütségét penig három esztendeig viseljék az Eskütt emberek, az falus biró és polgárokon kívül, három esztendő eltelvén is ha Isten azt adja érniek ha tetszenek a jámbor falunak megmarasszák ök is meg-megmaradjanak ha penig meg nem maradnának ugy válaszszaanak másokat.

11. Ha falugyűlésbe valakit kiadnak és jelen nincsen haszsszák a büntetést más falu gyűlésire az falus biró izenje meg hogy tartozzék elé jőni, ha akkor elé jő jó, ha penig nem jő

tovább ne haladjon, ha pedig falu Eskütt embere adta ki hogy maga szemével látta az tilalomszegőt, vagy vagyon jelen vagy nincsen az kiadott személy de csak megbüntessék mivel Eskütt ember ellen törvény az tilalomszegők, de azért ha Eskütt ember más adja ki úgy tartozzék elhalasztani az birságot más falu gyűlésire.

12. Torló szabaduláskor pedig az határt senki se nemes ember se fő ember az faluba lakó meg ne szabadithassa hanem avagy falu gyűlésiben avagy az falus bíró Esküttekkel megegyezvén szabadithasson tarlót meg.

Datum in vargyas Die et Anno supra notato

Correcta per eosdem.

Valamelyik fél ennek nem állana Calumnian maradjon és az compositio is helybe maradjon.

Zollya Pál, Bagy nemes ember

Miklós Deak száldobosi nemes ember.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 1731. F. III. Nro. 20.

143.

1657. jan. 5.

Rákóczy György rendeletileg tudatja, hogy a külviszonyok valószínűleg őt is a harcztérré fogják szólítani. Távolléte alatt neje, fia Barcsay Ákos s egyenként megnevezett több tanács úr fogja helyettesíteni. Utasítja Udvarhelyszéket, hogy ezeknek mindenben pontosan engedelmeskedjenek. E rendelet 1657 jan. 29-én tárgyaltván, a jk. kivonat szerint a szék közimákat, predikátiót stb. rendel s az ellenkezőket pénzbírsággal sújtja.

Georgius Rákoczi Dei grāa Princeps Tranniae partium Regni Hungar Dnus Sicular Comes etc.

Generosi. Egr. et Nobls Agiles Fideles nobis sincere dilecti. Salutem et grāam Nrām. Az környullettunk lévő minden Országokk és Nemzetekk felháborodott állapotí és szomszedságunk tüzei nekünkis kglmetekkel edgyüt továbbra valo bátorságos nyugadalmat s csendességet nem engedvén, és magunkis kglmetek jövőndő securitására az következhetendő gonosznak megelőzésére kglmetekkel edgyütt fegyverhez kelletvén nyulnunk, mivel ez mostan hadravalo indulásunkk kimenetelének, s mind pedig

modgyának vége vagyon csak az In titkában ; mi mind az által In segítségéből, kglmetekre valo gondviselésünkben Fejedelmi hivatalunk meg akarván felelnünk, ha ugy fognák kívánni az dolgok, hogy arra rendeltetett hadainkal személyünk szerént az ország határiból kulyebbis kelletnék lépnünk, Fejedelem asszony szerelmes Attyánkfiát fiunkal Tekintetes Ngos Rákoczi Ferenczel In kglmességéből választot Fejedelmével, minthogy kedvesebb zálaginkat kglmetek között benhagyván, azokra és kglmetekre valo vigyázásért, gondviselésért becsületes Tanács Ur hívünkötis, Tekintetes Ngos Redej Ferencz Bihar és Máramaros Vármegyékk fő Ispányát ; István Szakmári fő kapitaniunkot, közép Szolnok és Kraszna vármegyekk fő Ispánniát s Kárán Sebesi és Lugosi Bán urokat rendelvén és mind országi s mind fizetet hadaink közzülis illendő feles számuakat, és főrendek és tisztviselők közülis elegendőket hagyván ; kglmesen intyük kglmeteket sőt parancsollyuk is serio, azbéli kglmes dispositionkot ugy értvén, megnevezet fiunk, melléje rendeltetet s megirt Tanács Ur hiveink tetzéséből, vagy maga neve alat, vagy mikor az alkalmatosság ugy hozza s kívánnya, az emlitet becsületes Tanács Ur hiveink külön vagy edgyütt vagy csak magais Barcsai Ákos Ur, kiről lészen Instructiojokis magunk és az közjora nezendő dolgokban, ha mit parancsolni fognak, alkalmazhassák mindenekben engedelmesen és tarcsák ahoz magokat, s meg tellyesítői lévén, ne fogyatkozzanak meg se magunk, se magok javokra valo szolgálatnak hasznos végben vitelének. Quibus in reliquo gratiose propen manen. Secus non factur. Datum in Arce Nra Szamos Uivar die 5 Január Ao 1657.

G. Rákoczi m. pr.

Külczim: Gener Egregiis et Nlibus Agilibus Capitaneo et Judici Regio Supr item Judicib Rigiis, Primoribus, potioribus, Primipillis, Peditibus Pixidariis ac Universitati Libertinorum siculor Sedis Siculicalis Udvarhely etc. Fidelib nobis sincere dilectis.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

144.

Ezen fejedelmi parancsolat, rendelet a külsőlapon lévő feljegyzés szerint érkezett azon év Január 20-án «20. Jan. accipi.» és tárgyalatott ugyanazon hó 29-én tartott közgyűlésen a Daniel Ferencz főkirálybíró elnöklete alatt a darab belső lapján szószerint az alábbiakban.

Ao 1657. die 29. Januar in Oppido Udvarhely. Prsen Gener Dno Francisco Daniel de Vargyas Judice Regio Supremo, Andrea Pálfi alro Vice Judice Regio Francisco Farkas de Bógöz, Joanne Ugron de Abrahamfalva, Thoma Tiboldi Jur Assessor et aliis Nlib et Judicib. in generali Congregatione constitutis juxta attributam authoritatem suae Celsnis principalis et ad Commissionem D. Locumtensis Gener Acatii Baresai unanimi Consensu habita ratione modernae bellicae insurrectionis, Conclusum est.

Hogy noha minden időben az kereszténi hivatal szorgalmatoson meg kívánná az jozan mértékletes tiszta jámbor fegyhetetlen szent életet és szüntelen valo könyörgést, penitentia tartás által valo életjobbítást, mindazonáltal mostani állapotban leginkább kevántatik hogy hadba lévő Urunkért, vitézlő rendekért Istenünket buzgo imádság által engeszteljük. Azért minden napon estve reggel könyörgések legyenek, melyre ha kik vakmerőségből nem mennek, minden napi könyörgés elvesztelésért tiz tiz pénzre büntetődgyenek, ha predicatora nem mennének huszonöt pénzre, melyet az egyházfiak felszedvén az faluban lévő es lelkiismeretű ember kezébe adván, az ki el nem költi, legyen Templum épületeis minden Ecclesiaban.

Az mely falukban pap nintsen, azok akkor tartozzanak reagyni, mikor az predicator közikbe megyen; Az mely faluban más valláson valok vagynak s predicatorok nincs oda tartozzék mení, falujában lévő pap könyörgésére; Ha ki vakmerőségéért zalagot az egyházfiakk nem adna, réa támadna, megverné az olyanokat az Tiszt tizenkét forintra büntethesse.

Az korcsomán valo dösölések, Tobzodások, Tánczolások, musicálások es egyéb In Törvényével ellenkező rut, vétkes, erköltstelenségek 12 forint alat tilalmásak legyenek, melyet az Birák hirre tévén az Tiszt megvehessen; Az menyekzői és egyéb Ines Lakadalmokat mulatásokat oda nem értvén. Oláhot Czigánt

s residíalatlan bujdosó embereket ha ez ellen tselekeszik megfogjanak és az kézi kalodába tegyék míg penitentiát tart.

Andreas Konez Notar m. pr.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

145.

1657. okt. 12.

Vargyasi Daniel István személyesen azon kérelemmel járulván II. Rákóczi György fejedelemhez, hogy az ő korát állapítsa meg, s erről neki hivatalos okmányt adjon, kijelenti a fejedelem, hogy nevezett Daniel Istvánt, a mennyire látásból megítélhette 18 évesnek tartja. Az okmány kelte 1657. október 12-ke.

Nos Georgius Rakoci Dei gratia Princeps Transsylvaniae partium regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes etc.

Damus pro memoria per praesentes quibus expedit, quod Generosus Stephanus, Filius Generosi Francisci Daniel senioris de Vargyas, nostram personaliter veniens in praesentiam, petiit nos debita cum instantia humillime, ut nos aetatem eiusdem revideri, literasque nostras testimoniales superinde extradari dignaremur; Eundem igitur Stephanum Daniel prout visu metiri potuimus decem et octo annorum esse comperivimus. Super qua quidem aetatis revisione dicti Stephani Daniel, nos quoque praesentes literas nostras revisionales iure eiusdem futura pro cautela necessaria eidem dandas duximus et concedendas iure et iustitia requirente. Datum in possessione Gyalakutha die decima secunda mensis Octobris Anno domini millesimo sexcentesimo Quinquagesimo septimo.

Lecta.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 1731. F. VI. Nro 28.

Mi Rákóczi György Isten kegyelméből Erdély fejedelme, Magyarország részeinek Ura és a székelyek Grófja stb. Adjuk emlékezetül, a kiket illet jelen levelünk által, hogy nemzeti Daniel István, vargyasi idősebb Daniel Ferencz fia előttünk személyesen megjelenvén szerény folyamodása által alázatosan kért minket hogy méltóztassunk az ő korát megvizsgálni és arról bizonyító levelünket kiadni; tehát ugyanazon Daniel Ist-

vánt, a mennyire látásból megítélhettük, tizenhatsz évesnek találtuk. Mely kor vizsgálatáról nevezett Daniel Istvánnak az ő jövőd oltalmára szükséges jelen vizsgálati levelünket kiadatni rendeltük, a jog és igazság által indítván. Kelt Gyalakutha községben, október hó 12-dik napján. Az urnak 1657. évében.

146.

1658. márcz. 9.

Daniel Ferencz átveszi Gy.-Fehérvárt Horváth Kozma notárius kezéből azon okmányokat, melyekben Rákóczy és a három nemzetről álló országgyűlés bűnmentességet biztosítanak mindazoknak, a kik R. György ellen szóval, cselekvéssel, írással stb. vétettek.

Nos Georgius Rakoczy Dei graa Princeps Transniae, partium regni Hungar Dnus et Siculor Comes etc.

Adgyuk tudtára mindenek az kikk illik, hogy Fejedelemségünktől fogva, mind penigh Cessionkk ideje alatt mind addigh, az Erdely es Partiumbeli Nemzetről valókk minden rendi, vagy szavakkal, vagy cselekedetekkel, vagy írásokkal, vagy akár mi uton valo keövetség es levél hordozással, ha kik most követségbe vagy postasagba volnának is láttattanak volna megh bantani, vagy ugyan megh bántottanak volna, mind személyünkben s mind penigh méltóságunkban, azokat eoreok feledékségbe hadgyuk soha arról megh nem emlekezünk, azért boszszuval senkit nem illetünk, kárositunk s becsületibennis meg ne sértünk sem magunk, sem mások által, seőt ha eddigis oly indulat leott volna bennünk, asztis remittaljuk. Melyreol eo kglmeket keresztyeni hitünkkel, es Fejedelmi szónkal assecurállyuk, prsentiu sigillo nro Principali confirmatarum literar mediante. Datum in Possessione Saxonicali Nagy Ekemezeo die 24. Januar Ao 1658.

G. Rakoczy m. p.

(locus sigilli)

Mi Erdelly Orszagnak három Nemzetről álló es ehez incorporáltatott Magyar Ország részének öszvegyfílt minden rendei: Adgyuk tudtára mindenek az kikk illik hogy a Méltóságos Fejedelmünk Rakoczy Gyeorgy kgts Urunk Fejedelemségétől fogva, mind penigh Cessiojának ideje alatt mind eddigh, akar eo

Nga maga akar eo Nganak hivei, vagy szolgálai, vagy hozzá tartozói, akar Erdély s akar Partiumbeli, vagy ideghen fiakis, vagy inasokkal, vagy akar mi után, modon valo követsegh es levélhordozassal, ha kik most követseghben, vagy postaságba volnánakis láttattanak volna megh bántani minket vagy ugyan meghis bantottanak volna mind személyünkben, beocsülletünkben s mind penigh egyeb állapotunkban, azokat eoreok feledékenseghben hadgyuk soha arról megh nem emlekezünk, azért bosszual senkit nem illetünk, karositunk, méltóságában eo Ngát es beocsülletiben eo Nghoz tartozokat megh m sértünk, sem magunk, sem mások által, seot ha eddighis olly indulat leott volnais bennunk asztis remittallyuk. Ugy mind azonáltal, hogy ha valakikk keoztünk az Országnek teorvénye kívül jóságát avagy tisztit igherte avvagy conferálta volna, azokat kglmesen uibol eo Nga remittallya, az Három széki feő kapitánsagon kívül, melyreöl az eleott eo Nga az Szeket, es minden rendbeli eo Nga hiveit, szolgálait, es minden eo Ngahoz tartozandókot, keresztyeni hitünkkel assecurrallunk tulajdon pecsetünk es kezünk írása alatt. Datum in publica Nta Congregatione Szasz Medgyes die 25 Januar Ao Dni 1658.

Erant literæ tu universor Statum et Ordinum trium Nationum regni Transnia et par Hungar eidem annexarum ad generali a Comitia regni in Civitatem Szász Medgyes ex edicto Celsimi Electi Principis Dni Dni Francisci Redei ex convocator, sigillis obsignate et corroborate.

Ez part attá Horvat Kozma Uram hűtes Notarius Deak leven az *presentarian* Fejervarat attá kezemh Anno *pscript* die 9. Marty.

(Ez utolsó három sor alkalmasínt a Daniel Ferencz s. k. írása.)
Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

147.

1658. aug. 21.

Barcsai jelentése a törökök benyomulásáról.

Kegyelmes uram méltóságos fejedelmem.

Immár kegyelmes uram, az tréfáról elköltünk; az mely csatát Mikes uram bocsátott volt, az többire levágták; hat

zászlót elnyertek, Bakó István uramat sem találják. Zabolától fogva egész Háromszéket s az Barczaságot elégették, tegnapi még az egy Feketehalom volt fenn. Ujfalut is Szunyog-Szeg mellett elégette, addég eljött. Az mely gyűlésünk vala is az követek elbocsatásáról, véghez nem vihettük, meghallván az hirt csak eloszlának. Én mellettem Fejérvármegyéből maradott egy néhány becsületes ember; Daniel Ferencz s Bedőház uramék maradtanak; magam is elnyomulok; megvárván mindazáltal ha az Sárkányon által jó-e. Az törököt úgy végeztem előmbe hozatom; ha Bánfi György uram eljő, jó; ha ő kegyelme el nem jő, beküldöm az törököt, assecuratoriát hozatok magamnak s bemegek, szánván az országnak ilyen rut veszedelmét; nem gondolok vele, ha szebeni királybíró uram el nem jő is. Fodor István uramat a szászság részéről magammal elviszem. Mig a fővezér elindul, bárcsak háromezer embert küldene Nagyságod; még ezeket meg inálhatná ember. Isten előtt is kárhozatos vétek hogy ez szegény haza így romol. Valóban is átkozódik, zugolódik az ország. Nagyságod az ő pénzeken tartja az fizetett hadat s most szükségeknek idején csak száz lovas sem érdemel Nagyságodtól; átkot eleget hallana Nagyságod. Nagyságod parancsolja, fizetett hadait kiküldjem; itt Nagyságodnak semmi nemű fizetett hada, sem udvari katonája Balyika uram harmincz vagy negyven katonájánál több nincsen; az is fizetetlen, csak érettem tekergenek itt; minthogy inkább mind hunyad vármegejiek. Valaki pedig Nagyságodnak azt mondotta, én az Nagyságod fizetett szolgálainak jószágokat akarnám elosztani, áruloul hazudik; hogy tudnék abból disponálni, az mi nincs authoritásomban; hanem Kövér Gábor uramnak tréfáلودám, mikor ki akar vala Nagyságodhoz menni; mondván, ez hazának mostani szükségében kimégy, nem türsz, szenvedsz ez hazával, de elveszük az jószágodat. Az mint kegyelmes uram látom, rajtunk kiül is elosztják most az jószágokat. Tartsa meg Isten nagyságodott sokáig jó egészségben. Datum ex oppidó Nagy Sink die 21 Augusti hora 3 matutina anno 1658.

Nagyságodnak alázatos hive szolgálja

Baresai Ákos mp.

P. S. Petki uram kegyelmes uram sem ki nem jöve, sem hadat nem küldé; innét is az hadak mind eloszlának innen; csatát bocsátván innét, mihelyt a füstöt az hadak meglátták, mind eloszlottanak; maradott csak negyed magával az hadnagy.

Kívül titkos írással: Maga is Nagyságod beszélhet ez ifju legénnyel.

Külczim: Az én kegyelmes uramnak, méltóságos fejedelmemnek adassák.

(Eredetije a m. kir. orsz. levéltárban.)

(«Erdélyi országgyűlési Emlékek» 11-ik kötet 416—417.)

148.

1658. aug. 23.

Barcsáy tudatja Rákóczyval, hogy az ország rendeit újból összehívtá. Pamaszkodik, hogy mindenki cserbe hagyja, csak D. Ferencz van mellette most is.

Kegyelmes uram, méltóságos fejedelmem. Hogy Isten Nagyságodnak mindennemű előtte álló dolgait bódogítsa szívből kívánom.

Az idevaló állapotokról Nagyságodat kegyelmes uram eléggé tudósítottam, arról való alázatos írásomnak olvasásával nem látom szükségesnek Nagyságodat terheljem.

Az vezér levelét, kegyelmes uram megfordíttatván, mind in specie s mind fordítását Nagyságodnak kiküldöttem. En kegyelmes uram, ha Nagyságodnak volnék, hogy jövőendőben is azzal Nagyságodat ne kárhoztassák; bemenetivel ez szegény haza megmaradásáról Nagyságod securitást szerezhett volna, bemennék az vezérhez, hiszem kegyelmes uram, én reám is úgy az harag mint Nagyságodra, de mégis kész vagyok nagyságoddal bemenni s jó, gonosz szerencsét nagyságoddal együtt szenvedni, noha tudom (az tartván az törökök Nagyságod az én tanácsomból, cselekedett mindent) szintén úgy járnék, mint Török Bálint János király idejében, de azzal sem gondolkodnék. En kegyelmes uram úgy hinném, Nagyságodnak semmi bántódása nem lenne, sőt nagyobb becsülettel megékesítettven, térne meg s az egész világon világon örökké való jó hire, neve, dicséretes emlékezete fenn maradna, melyről Budai Péter uramtól Nagyságodnak bővebben izentem. Az török diák is azt mondja kegyelmes uram, ha ezer feje volna is, belé merné kötni Nagyságodnak

semmi bántódása nem leszen, elegendő példákat látván hasonlókat, kik engedelmességeket mutatván ilyen cselekedetekkel azután nagyobb méltóságban helyheztettenek.

Irtam vala nagyságodnak kegyelmes uram, ha az vezér assecuratoriát küld, be megyek, de már ebbeli szándékomat lettettem, mivel a csauzzal beszélgetvén, azt mondá: valóban akarjak az törökök, ha bemegyek, mivel egyenesen kihoznak az fejedelemségre, ezelőtt is azon mesterkedtek, becsalhassanak, s az fejedelemségre kihozzanak. En azért, hogy mások ítéletét eltávoztathassam, az fejedelemséget magamnak horgasztam be nem megyek.

Az országra kegyelmes uram ujabban irtam, gyülekezzenek mellém Fejérvárhoz vagy az kenyér mezejére; de nehezen hiszem cselekedjék; de ha meg cselekednék is, mikor legnagyobb szükségem volna reájok (mint most) akkor állanának el mellőlem. Én mellettem csak *Daniel Ferencz* uram vagyon most is, Nagy Sinken is mind elállanak mellőlem s úgy kelle kételen erre nyomulnom.

Nagyságodhoz kegyelmes uram örömet kimentem volna, ha volt volna kivel; de nem volt senki is mellettem, Balyika uramnak volt mintegy negyven katonája mellettem, de azoknak sem fizetének meg. Az hunyadvármegyeiken kívül, minthogy azon tisztem alatt vannak, Nagy Sinktől fogva eddig mellőlem mind elállanak.

Ugyan fáj még most is kegyelmes uram azon az szívem, hogy némely barátom azzal tökéletlenkedett Nagyságod előtt, én az Nagyságod fizetett szolgálinak jószágokat akarnám elosztani. Nem igazán mondta kegyelmes uram, mert azt sem tudom Székely Istvánon kívül, kit nagyságod most küldött hozzám, vagyon-e Nagyságodnak idebe vagy egy udvari s mezei katonája, vagy nincs; hiszem, ha itt benn volnának talán vagy egy ez mostani állapotokban mellém jött volna; az mely barátom azzal tökéletlenkedett Nagyságod előtt, talán nincsen annak egyébbel kenyerét keresni, hanem hizelkedésével; bár inkább ez mostani állapotokban hasznos dologban foglalatoskodnék s abban szolgálna, volna az barátomnak elég materiája, hanem az mint Nagyságodnak előbbi alázatos levelemben is megírtam, Kövér Gábor uramnál tréfalódtam.

Én, kegyelmes uram úgy hallom s oda ki való jó akaróim is azt írják, Nagyságod az német segítségben frustrálkodott, mely ha úgy: az istenért Nagyságod valami remediomot keressen, mert módja abban nincsen, erővel ezeknek resistálhasson; ha pedig elvonsza magát, hatalmas nagy gyalázatjára szolgál Nagyságodnak. Tartsa meg Isten Nagyságodat stb. Datum ex Tartarja die 23. Augusti anno dni 1658.

Nagyságodnak méltatlan alázatos hive, szegény szolgája
Barcsay Ákos mp.

P. S. Mikes Tamás uram is, kegyelmes uram, Szebenben mene melöllem. Ugy vöm kegyelmes uram Nagy Sinken eszemben, Nagyságod fejedelemsége megmaradása mellett nem sok ember ontaná ki az vérét.

Kegyelmes uram nem tudom, indita-e Nagyságod az Kajánon vagy ezer lovast mellém; noha késő, de jól esnék most is, ha nagyságod küldene, talán valamit cselekedhetnénk.

Az császár választát is úgy hallom kegyelmes uram, elhaladott. Ez az csauz csak azt mondja, mentől hamarébb törekedni menjenek az fővezérhez. Péter diák uramat Nagyságod ne tartoztassa, jöjjön be mentől hamarébb.

Kívül II. Rákóczy Gy. kezével: Meg kell tartani.

Kívül: Az én kegyelmes uramnak méltóságos fejedelemnek adasék. Cito. citissime.

(Eredetije a m. kir. orsz. levéltárban.)

(«Erdélyi Országgyűlési Emlékek» 14-ik kötet 417—419.)

149.

1659. jan. 23.

D. Ferencz kéri Barcsay Ákost, hogy Ujfalut neki 1000 frton conferálja.

Kegyelmes Uram Szegény atyamnak adot volt szegény Bethlen Fejedelem egy falucska Lalfalvanak hijak melette leven egy Ujfalu nevű falucska melyben husz vagy huszaneot embernél teob nem lehet, könyorgeok Nagodnak mint keglis Uramnak, meltoztassek nekem conferalni, alazatos kicsid szolgálatomrais levén valami tekinteti Nagodnak az mire rea érkezhetnem

értékimből adnek Ezer forintot Nagodnak erette, Az falu kglis Ur az szamos Ujvari joszagban vagjon, mely Ngod Fejedelmi Kegyelmesseget eletem fottaigh alazatoson megh szolgalom Nagodnak mint Kegls Uramnak Fejedelmemnek.

n. k. v. v.

Nagodnak alazatos hive

Daniel Ferencz m. p.

Küllapiján: Ujjalut nem adhatiunk mivel malom követ ot vagnak, hanem hagymást ajándékon adjuk mas fel ezer forinthon die 23. Jan. 1659.

Barcsiaj Akos m. p.

(Reg: 1731. fasc. XXII. No 18. Supplicatio Francisci Daniel ad Principem Super Condonatione Pagi Ujjalu.)

150.

1659. febr. 4.

Barcsai Ákos Hagymás nevű faluját vargyasi Daniel Ferencznek, Udvarhelyszék Fő-királybirájának, fejedelmi táblai Assessornak és nejének, Béli Juditnak adományozza 1500 magyar forint erejéig, azon hazafias szolgálatáért, melyet akkor teljesített, midőn a Jenő várát ostromló Kupli Mehemet pasához vele együtt a székelyek nevében elmenvén, a vezér megengesztelésére s a feldúlt Erdély és kapcsolt részei békéjének helyreállítására közreműködött. És jogot enged, hogy azt mindaddig birja, míg ő vagy utódai a fennebbi összeg lefizetése mellett tőle vagy örököseitől kiváltásá. Az adománylevél kelt 1659. Februarius 4-kén.

Acatius Barcsai Dei gratia Princeps Transsylvaniæ partium Regni Hungariæ Dominus et Siculorum Comes etc. Fidelibus nostris Egregiis et nobilibus Ladislao Balo, Moisi Székely, Stephano Csernatoni, Georgio Kereszturi, Caspari Diosi, Blasio Szentkirály, Stephano Bacsoni, Joanni Gelei, Michaeli Jó, Andreæ Biro, Joanni Regeni et Blasio Zambo, Majori, Gabrieli Semen, Michaeli Mihacz, Francisco Szentmihály Minoris Cancellariorum nostrarum Scribis et juratis notariis de Curia nostra per nos ad id specialiter exmissis, Item vice Comitibus, Judiciibus, vice Judicialium juratis Assessoribus et notariis Comitatus Szolnok Interioris; Nec non Joanni et Georgio Bacsy, Francisco Kovacs de Dees, Martino Literato de Mihalyfalva, Nobis delicatis. Salutem et gratiam nostram.

Cum inter cætera Principum Encomia non modo ea, quæ

felici indulgente fortuna in præsentiam geruntur, commemorare, verum quandoque paulo altius, ob ovo, ut dicitur vitæ naufragia meminisse, iterataque mente repetere Principalis cuiusdam magnanimitatis decorisque ac iucunditatis locum sibi sortiatur, Cum igitur Anno proxime evoluto ab Immani Turcarum, Tartarorum, utriusque Valachiae, ac Cosacorum gente, adeoque ipso Potentissimi Imperatoris Turcarum Supremo Vezerio Cupli Memhet Passa, Chamo Tartarorum Vaivodisque dictarum Valachiarum personalibus suis præsentis Regnum hoc nostrum Transsylvaniæ (orbatum penitus Gubernatore) partesque Hungariæ eidem incorporatas, in Privato adhuc statu nostro, Armis et Igne obrutum et ardentem lacrimosis eheu oculis conspiceremus, neminemque Regnicolarum vindicem tantæ Cladis animadverteremus; En Generosus Franciscus Daniel de Vargyas Supremus Sedis Siculicalis Udvarhely Judex Regius et Tabulæ nostræ Judiciariæ Assessor Dominorum Siculorum nominibus et in personis, inter arma et flammas dulcissimæ ardentis Patriæ, componendæ pacis Patriæ gratia, præfatum Vezerium Arcem Jenő obsidentem una nobiscum adit, ubi post varios ab eodem Vezerio in Nos, Regnumque nostrum minas objectante fideliter una nobiscum allaborando Divino Numine cooperante, gratioso animo, dicto Vezerio in Nos inclinante, Nobisque pacem patriæ, admodum laboriose licet, exorando et obtinendo, in hoc Principatus fastigium ordinati sumus, et toto tempore Nobis fidelium servitiorum suorum meritis gratum se ubique exhibuit, ac in futurum etiam cum erga Nos, tum hoc Regnum Transsylvaniæ, pari fidelitate exhibiturum ac impensurum eundem non dubitamus. Totalem itaque et integram portionem nostram possessionariam in possessione Hagymas, et comitatu Szolnok interiori existente habitam, antea ad Arcem nostram Szamos Uyvariensem tentam et post vero ad Curiam nostram Lonaiensem applicatam, simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quiblibet, terris scilicet arabilibus, cultis et incultis, agris, pratis, pascuis, campis, foenetis, silvis, nemoribus, montibus, alpibus, vallibus vineis, Vinearumque promontoriis, Aquis fluviis, piscinis, piscaturis, aquarumque decursibus, molendinis et eorum locis generaliter vero quarumlibet utilitatum et pertinentiarum suarum integritatibus quovis

nominis vocabulo vocitatis ad eandem jure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus sub suis veris metis et antiquis limitibus existentibus memorato Francisco Daniel, ac Generosæ Dominæ Judithæ Beldi, Consorti eius hæredibusque et posteritatibus eorum utriusque sexus universis, in et pro mille et quingentorum florenorum Hungaricalium justæ currentis et usualis monetæ summa, clementer dandam, conferendam et Inscribendam Inpignorandamque duxerimus, assecuraverimus, affidaverimus et certificaverimus, Quod si temporis successu Nos, vel successores Nostri legitimi Transsylvaniæ Principes aut alii, quorum intererit, eandem portionem possessionariam redimere et recuperare voluerimus, aut voluerint, non aliter, neque secus, nisi prius simul et semel persoluta præscripta mille et quingentorum florenorum hungaricalium justæ currentis et usualis monetæ summa ab eisdem redimemus et reusurpabimus, redimentque et reusurpabunt, ad quod tam nos ipsos obligaverimus, quam etiam successores Nostros legitimos Transsylvaniæ Principes ac etiam alios quorum intererit obligatos et modis omnibus obstrictos esse voluerimus, mediantibus aliis Literis nostris Donationalibus superinde confectis et emanatis Salvo jure alieno Velimusque eosdem Franciscum Daniel et Juditham Beldi Consortem eius, in dominium eiusdem portionis possessionariæ per vos legitime facere introduci jure regni requirente. Proinde vobis harum serie committimus et mandamus firmiter, quatenus acceptis præsentibus, vos statim simul vel duo vestrum sub oneribus alias in talibus observari solitis ad faciem præfatæ possessionis Hagymas, Consequenterque portionis possessionariæ præspecificatæ ibidem, et præallegato Comitatu Szolnok interiori existenti habitæ vicinis et commetaneis eiusdem universis inibi legitime convocatis, et præsentibus accedendo, Introducatis præfatos Franciscum Daniel, et Juditham Beldi Consortem eius in dominium sæpefatæ portionis possessionariæ, Statuatique eandem eisdem, ipsorumque hæredibus et posteritatibus utriusque sexus universis, simul cum prærecensitis cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, jure ipsis ex præmissa donatione et inscriptione nostra incumbente salvo jure alieno usque ad tempus redemptionis possidendis, si non fuerit contradictum, contradictores vero

siqui fuerint evocetis eosdem ibidem contra annotatos Franciscum Daniel et Juditham Beldi Consortem eius ad decimum quintum diem, a die huiusmodi contradictionis eorum, ipsis ex hinc fiendum computandum in Curiam nostram nostram scilicet in præsentiam rationem Contradictionis suæ reddituros efficacem. Et post hæc vos seriem huiusmodi Introductionis et Statutionis vestræ, simul cum Contradictoribus et evocatoribus, si qui fuerint, vicinorumque et commetaneorum qui præmissæ Statutioni intererunt nominibus et cognominibus terminoque assignato, uti per vos fuerat expedita, nobis suo modo terminum ad præfixum fide vestra mediante referre vel rescribere modis omnibus debeatis et teneamini. Secus non facturi, Præsentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in Curia nostra Desiensi die quarta mensis Februarii, Anno Domini Millesimo sexcentesimo quinquagesimo nono.

(L. S.)

Lecta

Az ezen adománylevélben megnevezett egyének közül Jó Mihály és Biro András, mindketten ő Fensége Cancellariájának irnokai s esküdt jegyzői és a fejedelmi parancs végrehajtására különösen kiküldöttek, jelentik Barcsai Ákosnak, hogy Vargyasi Daniel Ferenczet és nejét Beldi Juditot a Belső-Szolnok vármegyében lévő Hagymás birtokába 1659-ik évi márczius 29-től kezdve beiktatták; három napon keresztül senki sem mondván ellent, de a beiktatás ötödik napján Kolozsvártt Auner Gábor bíró, Keczelei Gergely és Dreszler János a város jószágigazgatói, az esküdt polgárok s a kolozsvári összes lakosok nevében tiltakoztak a beiktatás ellen; miért is a bírót, az esküdteket s Kolozsvár lakosait fenn nevezett Keczelei Gergely és Dreszler János által képviselve a tiltakozás idejétől számított 15 napra ő Fensége Curiaja illetőleg személye elé idézték, hogy tiltakozásoknak alapos okát adják.

A jelentés kelt Kolozsvártt, 1659. április 13-án.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Reg. 1731. Fasc. XXI. Nro. 7. Fasc. XXI. Nro. 14.

Az előbbi okmány magyarul :

Barcsai Ákos, Isten kegyelméből Erdély fejedelme, Magyarország részeinek Ura és Székelyek Grófja stb.

Kedvelt Hiveinknek, Nemes és Nemzetes Baló Lászlónak, Székely Mózesnek, Csernatonai Istvánnak, Kereszturi Györgynek, Diosi Gáspárnak, Szentkirályi Balázsnak, Baczoni Istvánnak, Gelei Jánosnak, Jó Mihálynak, Biró Andrásnak, Régeni Jánosnak és idb. Zambó Balázsnak, Semen Gábornak, Mihácz Mihálynak, ifj. Szentmihályi Ferencznek, cancellariánk irnokainak és esküdt jegyzőinek, Curiankból általunk e végre különösen kiküldötteknek, Továbbá Belső Szolnok vármegye alispánjainak, biráinak, albiráinak, esküdt Assessorainak és jegyzőinek; úgy szintén Bacsy János és Györgynek, dési Kovács Ferencznek, mihályfalvi Tudos (Literatus) Mártonnak. Üdvözlünk és kegyelmünket.

Minthogy a fejedelmek dicsirataiban nemcsak azok, melyek a sors kedvezésével a jelenben történnek említendők meg, hanem (paulo altius) az eleitől végig tartó életszerencsétlenségekről való megemlékezés, s gyakori gondolkozás általi felujtás a nagylelkűséget, tisztességet és kedvességet illetőleg helyet kell, hogy foglaljon. Minthogy tehát a közelebb elmúlt esztendőben a törökök, tatárok, mindkét Oláhország és a kozákok roppant népe által, azon kívül a törökök hatalmas uralkodójának vezérétől Cupli Memhet Pasától, a tatárok Canjától és az említett Oláhország vajdáitól saját jelenlétükben ezen Erdélyországunkat (teljesen hiányozván kormányzója) és Magyarország ide kapcsolt részeit még magán állásunkban fegyver és tűz által megrontva és égve könnyes szemmel néznők, és ekkora veszedelem megboszulására az urak közül senkit sem találánánk Ime vargyasi nemzetes Daniel Ferencz, Udvarhelyszék főkirálybirája és Itelő táblánk assessora a székely urak nevében és személyében az égő édes hazában lévő fegyverek és lángok között, a haza békéjének megszerzése végett, velünk együtt a Jenő várát ostromló említett vezérhez megy, a hol a vezértől ellenünk és országunk ellen intézett fenyegetés után, velünk hűségesen közreműködven, az isteni gondviselés által segítette, az említett vezér kegyelmes lelkét felénk hajlítva és nekünk a haza békéjét — jóllehet fölötte fáradtságosan — ki-

kérve és megnyerve a fejedelemség ezen méltóságára rendeltetünk; és egész idő alatt hűséges szolgálatainak érdemei által előttünk mindenütt kedvesnek mutatkozott és nem kételkedünk, hogy jövőben is úgy Irántunk, mint Erdélyországunk iránt hasonló hűséggel mutatkozni fog: Belső Szolnok vármegye Hagymás községében lévő, ez előtt a szamosujvári várhoz, az után lonai kastélyunkhoz tartozott részbirtokunkat minden hasznáival és járandóságaival t. i. művelt és műveletlen szántó földjeivel, utáival, rétjeivel, legelőivel, mezőivel, kaszálóival, erdeivel, berkeivel, hegyeivel, havasaival, völgyeivel, szőlőivel, szőlőhegyeivel, vizeivel, folyóival, halastavaival, halászással, vizleflyasokkal, malmokkal és azok helyeivel, főképen pedig azok, bármí néven nevezendő minden haszna s ezek járulékainak teljességével (integritas), melyek azokhoz jogosan és régtől fogva tartoznak, vagy tartozniok kell és igazi határaik között vannak: említett Daniel Ferencznek és nejének Beldi Judit urnőnek s ezek mindkét nemü örököseinek és utódainak adni, átruházni, átiratni és elzálogosítani határoztuk 1500 magyar frt folyó, használatban lévő pénzösszegért. Hogy ha idő folytán mi, vagy erdélyi törvényes fejedelmi utódaink vagy mások, kiket illet, azon részbirtokot visszaváltani, vagy visszaszerezni akarnók, vagy akarnák, nem másképen, sem különben, mint hogy előbb letévén együtt és egyszerre az említett 1500 frt folyó használatban lévő pénzösszeget, válthassuk és szerezhessük vissza, vagy válthassák szerezhessék vissza tőlük; a mire mi mind magunkat, mind erdélyi törvényes fejedelmi utódainkat köteleztük és másokat is, kiket illet, kötelezni és mindenképen rászorítani akarunk, (mediantibus) más erre nézve kelt és kiadott adománylevelünket, más jogait sértetlen hagyván. És akarjuk, hogy Daniel Ferenczet és nejét Beldi Juditot azon részbirtokba törvényesen iktattassátok be, megkívánván ezt az ország törvénye. Azért ezen sorok által meghagyjuk és erősen parancsoljuk, miszerint vévén levelünket, azonnal együttesen, vagy kettő közületek az ily ügyekben máskor alkalmazni szokott felelősség terhe alatt az említett Belső-Szolnokvármegye Hagymás községében lévő részbirtokok helyszínére az összes szomszédokat hívjátok össze és a jelen iratnál fogva hozzá kezdve iktassátok be nevezett Daniel Ferenczet és nejét Beldi Juditot a

többször említett részbirtokba és adjátok át ott nekik és mindkét nemű örököseiknek és utódaiknak fennebb elősorolt hasznaival és járandóságaival együtt, azon joggal, mely az előrebocsátott adományunk és átruházásunkon alapszik, mások joga sértetlen hagyatván, hogy a kiváltás ideig birják, ha nem történik ellenmondás, az ellenmondókat pedig, ha fognának lenni, idézzétek Daniel Ferencz és neje Béldi Judittal szemben a tiltakozás idejétől számítandó 15. napra Curiánkhoz t. i. a mi személyünk elé, hogy tiltakozásuk okát hathatósan előadják. És ezek után ti a beiktatás és átadás rendjét a tiltakozók és megidézettekkel együtt — ha netán ilyenek lennének — és a szomszédoknak és határosoknak, kik az említett átadásra jelen lesznek, vezeték és keresztneveivel, megjelölven az időt, a miképen általatok végrehajtattott, nekünk annak módja szerint a kitűzött időre hitetek szerint előterjeszteni vagy megírni mindenképen tartoztok és kötelesek vagytok. Másképp nem cselekedvén.

..... (Præsentibus etc.)

Kelt dési Curiankban, februarius hó 4-én, az Urnak 1659-ik évében

(P. H.)

Olvastatott

151.

1661. febr. 8.

Jegyzéke azon konyha- és gazdasági eszközöknek, ruhaneműeknek és marháknak, melyeket a csikiak és gyergyóiak özvegy Daniel Ferenczné — Béldi Judit — vargyasi birtokán felprédáltak, vagy onnan elvittek. — Feljegyeztetett 1661. februárius 8-kán.

Rézmosárt edgyet, öreget	Niars... ..	1
Égetbor-főző üstöt kettőt	Vaslapat konhara valo ...	1
Rézkorsot öreget egygyet	Tűzhelre valo vaslapat ...	1
Réztangert kettőt 2	Vasvilla	1
Szappanozó üstöt 1 valo vasvilla	1
Konhara valo onnos két fazakat edgyet 1	Onkanna ejteles	1
Konhara való rézfazakat	Félejteles onkanna...	1
Rostel 2	Félejteles onpalaczk ...	1
	Derekalt öreget harmat	

Vankost hejastol harmat		Foralatlan fonal 30 matolla	
Börvankost hejastol 1		fele kenderfonal	
Kordovan esizmat 2		Forralt len fonal 6 matolla	
Varrot vaszonlepedőt... .. 3		Ecsellet kender 40 kalongya	
Fekete posztobol csinalt dol-		Egy konc papiros	
mant ujat... .. 2		Egy fesü egy talleros	
Nadragot 1		Égetbor három ejtel	
Fekete mentet 2		Huszonharom öreggh kosar	
Az edgyik bellet volt barany		meh igen jo	
börrel		Öreg ködmön három 3	
Egy kek poszto parnasak		Vas szekercze negy 4	
Egy kek poszto mente Aszon-		Buza hat köből 6	
nak valo bellet		Borso eöt köből ... 5	
Brassai poszto szoknya ... 2		Zabos Alakor ... 16 köből	
Egy fekete poszto palast		Serpenyő... .. 2	
Egy fekete palast		Fekete Zeke poszto hatvan	
Egy küs fekete mente		sing 60	
.....		Ugyan mas darab fekete zeke-	
Szattian bör esizmanak valo		poszto ötven sing	
Ferfi gyoles ing egy		Szürke zekeposzto hatvan	
Labra valo egy		sing 60	
Az maurer fiaknak kettő ket		Pokrocznak valo zekeposzto	
bokor ingek vekony vaszon-		ötven sing 50	
bol valo		Fejér zekeposzto Harisnyának	
Kész gyiertya 60		valo 17 sing	
Faggyu két forint erő		Lora valo pokrocz három	
Tömlő turo masfel		Sebesi pokrocz egy 1	
Szalonna heted fel		Háznépe háló pokroczot nyol-	
Kész töröt kasa ket kobol		czat idest 8 ajtora	
Olaj tizenhat ejtel		valo Becsi zarok eot id est 5	
Mésér tizenhet ejtel		Közönséges paraszt egész zar	
Alma igen szép ki paris ki		negy idest 4	
muskotal tizenket köből 12		Mázás kemenezet ket hazbelit	
Veres hagyma hat veka		igen szépet	
Laposvas 2		Öt ablak keresztyiben által	
Vaslancz 2		jaro vasat tizenöt szalat id	
Uj Istrang 36		est 15	
Nagy kender kötel ... 2		Hét hazban valo öreggh Abla-	

kot tizenhatsz id est 18
 mind öszve rontottak az on-
 jat vasait mind elvittek en-
 nek az két ablakon valo
 kristaly üvegh volt.
 Szekeres lora valo hamot ne-
 gyet id est 4 egy fejer szij-
 gyeplővel edgyüt
 Lanczos fek egy
 Karman zabola egy
 Tatar nyereg czontos egy
 Tőke mecserre valo öregfű-
 resz egy idest 1
 Kalanfuru egy öreg
 ajtot kettőt mind el-
 rontottak vagdaltak negyet
 rutul megvagdaltak
 Az nagy palotaban egy nagy
 Almariumot mind elvagdal-
 tak az onnos sorkokat mind
 elvittek
 Egy félviseltes veres eskallat
 szényegyet
 Egy öreg fekete szarvasbört
 Asztalra valok
 Egy albörnek valo félnél na-
 gyobb
 Háts paripakat igen jokat né-
 gyet id est 4
 Közönseges lovasz paripa kettő
 Szekeres lo negy 4
 Mostan kifogot delczeg gyer-
 meklo öt id est 5
 Hatas kancza egy
 Delczeg kancza harom
 Tavalyi csiko egy
 Polhák ketto
 Karabely egy
 Paraszt nyereg kettő 2
 Keopenegh egy
 Fejer cserget egyet 1
 Öreg fejős Juhot az esztenarol
 Haromszaz huszonegyet id
 est 321
 Ennek a Haromszaz huszon-
 egy fejős Juhnak az meddü-
 jitis mind elvittek az mellyet
 az pasztorok számán tudnak.
 Ugyan akkor mas fel turot vit-
 tek el
 Azon kül Harmad fel turo volt
 hatra az kinek el kellett volna
 kelni
 Őszi sajtokat is kellett volna
 adni ötvenet id est 50
 Orda főző üstöt edgyet
 Az esztenara valo edgyet
 Az makrol vittek el öreg ser-
 tes marhakat ugymint disz-
 nokot nyolezvanhet id est 87
 Ezeken a Disznokon kül ugyan
 azon hatarra mak berre fo-
 gattunk volt Háromszáz tiz
 disznokot ennek a jövedelme
 löt volna fl. 31.
 Öreg diszno haj betürve mas
 fel volt az kit elvittek
 Öreg farago Bárdot edgyet
 kaszat Harmat vittek el.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

152.

1661. decz. 26.

Redei Ferencz Daniel Istvánhoz 1661 december 26-ról intézett levelében a hozzá küldött ezüstnemű zálogra legalább 900 forint fölvetését kéri, oly formán, hogy ha az könnyebben volna eszközölhető, vegye fel a saját nevére, csakhogy ez esetben az átvett zálogtárgyakról adjon neki elismervényt, ő meg felhatalmazza megbízottat, hogy ezért bárhol lévő jószágát ezer forint erejéig elfoglalhassa.

Édes kedves Ecsém Uram!

Isten kegyelmedet kívansági szerint való Jokkal szerencsésen áldja meg es ez mostani áldott Innepeket minden részeiben boldogicsa többeket is boldogabbakat érni s el is mulatni engedgyen kegyelmednek ő szent Felsége. Kegyelmeddel való beszélgetésem és kegyelmedhez való Atyafiságos vonzalmomra nézve itthon levő keves Ezüst nemüimet edes Ecsem uram beküldöttem melyeket ki is Jegyezve arról való Jegyzéket is his Inklusis kegyelmednek megküldöttem, ennél nagyobb dolgokban is nem kételkedvén kegyelmed hozzám való joakarattyában s Atyafiságában Itt is bizom mindenestől kegyelmedre, kérem szeretettel az en vekony szolgálatomat tekintvén cselekedgyék úgy valami károm ne következék belőle.

Ha pedig kegyelmednek tetszenék edes Ecsem uram mint-hogy kegyelmednek vagyon ismerettsége oda be nekem semmi nincsen talan jobb volna ugyan kegyelmed neve alatt lenne melyért ha perbe kerülnék ezen levelemnek erejével és tulajdon csak maga autoritásával minden kigondolható Remediumokat és Cautiokat excludalvan, valamelyik helyen akarja Ezer forint erő Jószágomot kegyelmed elfoglalhassa. Csak hogy mivel az Ember halandó edes Ecsem uram, es senki Istennek maga felől való decretumat nem tudhattya, kerem szeretettel ne neheztelleyen, maga keze írása és pecsettye alatt való Írását küldeni hogy miket küldöttem kegyelmedhez es mi formában legyen kiadása. Csak veszőben ne legyen édes Ecsem Uram, az Interessenek az napjára meg nem vitelinek bár legyen vinculumja, ha két annyit vagy másfél annyit hogy kitarthasson ezen marhakból, mindazáltal lenne valami distinctio benne hogy ha Isten oly elkerülhetetlen akadályt, vagy nyavalyát vagy Ország s Fejedelem szolgálatját rendelne Emberre ne lenne oly vincu-

lum hanem ha végzett Idejénél tovább ott állana, az üdö szerint nevednek az Interes is. Mind ezekhez kegyelmed jobban tudván kérem igen szépen cselekedjék minél Jobban ismerheti Jövendőbeli káromnak eltavoztatására edes Ecsem Uram, ha elek bizony meg ügyekezem kegyelmed Jo akarattyat szolgálnom. Ha mi ennél kívántatik kegyelmed mint magammal bizvást beszélhet Mihaly Janos urammal, ha kegyelmed neve alatt lenne az level edes Ecsem uram csakugyan kegyelmednél is kellene annak talán állani, csak az kegyelmed adta Jedczes lenne en nallam, mindaz által arrol osztan beszélgethetnek kegyelmeddel, csak most az pénz lenne meg. En egy szoval edes Ecsem uram amaz mondás szerent, mitte sapientem, nihil dicas ei Ennel nagyobb dolgaimmal is bizom kegyelmed Attyafiságára magamot ilyen illetlen busitasamrol pedig követem, Isten éltetvén kegyelmed Jo akarattyát bizony én is kegyelmednek meghálálni és szolgálni igyekezem. Kegyelmednek megszolgálok edes Ecsem uram az mennyiben lehet né is legyen csigedezve sokak az Emberek elmei es azoknak munkai. Ajanlom az szent Istennek oltalmában kegyelmedet magamat kegyelmed Attyafisagaban. Erdő szent György 1661. 26 december.

Kegyelmed igaz Attyafia kész szolgája
Redei Ferencz.

Küldoldalon : P. S. Noha edes Ecsem Uram csak az — — — — es kardra nevezve is (hogy szegény atyam Uram csináltatta) Isten meg ne aldogyon Jo akaratomból ha oda hadnam, de mivel mit nyomjanak nem ha (kit nem remellek) kevesellenék bar csak 900 forintot szerezzen kegyelmed, annál ha lehet edes Ecsem uram ne legyen kevesebb, hiszen ha ugyan különben nem lehet, egy holnapig vagy meg venné egy napot vallaljon magara, bizony elégséges zalogot küldök akkorra, csak most penz nélkül ne jöjjön szolgám. Ha levelem valamivel elebb érkezik is edes Ecsem Uram hogy kegyelmedet inkább érhesse házánál de kegyelmedhez menő szolgám is két három órával elérkezik utanna kegyelmedet kérem ne nehezteljen ezért.

Külczím : Tekintetes Nemzetes Daniel István Uramnak ő kegyelmének nekem kedves uramnak Ecsemnek adassék.

Eredetije a vargasi Daniel család levéltárában.

153.

1662.

Vargyasi Daniel István, mint Erdélynek I. Leopold, német császár- és magyar királyhoz küldött követe 1662-ben kéri az erdélyi várakban elhelyezett idegen katonaság kivételét, minthogy annak bennhagyása a török újabb támadására szolgálna okul; továbbá azt, hogy ő Felsége kegyelmesen tekintetbe vévén az ország szánandó állapotát, melybe a törökök pusztító hadjáratai miatt süllyedett, legyen közben járó, hogy a rajtuk erőt vett nemzettől menekülhesse- nek, s váraik újabb és újabb elfoglalásának veszélyétől megszabaduljanak.

Sacratissime Romanorum Imperator Serenissime
Bohemiæ et Ungariæ Rex.

Dominus meus Clementissimus Illustrissimus Transylva-
niæ Princeps, nec non etiam sub tot regni particula conflui
Status, Majestatis tuæ obsequiosissimi servi. Ut jam nunc quo-
ties affligentis mali sævitiam (?) et per multiplices minas op-
pressam sui libertatem humiliter exponentes, me nuncio, ad
tuæ Clementiæ Solium devote accedunt. Ut igitur sacratissima
Majestas, indignissimus suus (servus?), fide ad credentiales
indubitata, favore audiendi demereatur, supplex oro.

Ut in fulgida Porta Majestas tua potestatis suæ interposi-
tione, pristinam regni libertatem suæ integritati restituere dig-
netur. Solida nos habet spes, quod Sacro Sanctæ Majestatis
labore ab extremo vindicata interitu, et velut desedatis motibus,
non erecta patria in pacatam redigetur ordinem.

In munitionibus Transylvaniæ locata Præsidia ne diutius
sua Majestas ibi teneat, Tamen ut prius de liberi in nos com-
motæ gratia statum regni in tractatus assumat et placido acu-
mine in ea quasi adigatur vincula, ut et præsentī depopulan-
tium suorum exercitu nostrates liberet, et omne studium in
occupandis post tuæ fortalitiis juret.

Tott malis medendi potestas, quia residet in sola tuæ Ma-
jestatis Clementia, ea fiducia ad solium tuum ob veluti pande-
mus miserias nostras, ut cui solio sciamus de supremiis
arbitrio curam christiani orbis demandatam.

Quo sacro facinore Majestas tua et in respectu divino sua
uberrime cumulat merita, et gloriosum sacri Imperatoris no-
men omnis christianorum frequentia in æternam accendat me-

moriam, nec non etiam regnum nostrum quantulum cunque in vivax pii hujus operis monumentum, tamquam perenne obsequii sui pignus, suam ad solium supremum deponit fidem.

Ugyanazon — követi — minőségben tett eljárására vonatkozó jegyzései.

Noha én eo Felsege legh kisebb kegyelmessegre méltatlan vagyok, mind az által Uram s orszagh nevel alazatosan instalok nagysagtok elöt hogy (nagyobb remenessel mehessek vissza) eo Felsege mutando kegyelmesseginak inditiumaval nagyobb szivet es remenseget vehessen holt eleven hazank, hogy meltoztata alazatos hive szovai postajat felseges tekintetivel mostan Erdelyi munitiokban valo praesidiumit Felseged hivassa ki, ugy hogy az mellett elseoben Felseged szegeny hazank allapottyat tractaban veven, keoteleztessenek megh ugy az rajtunk elhatalmazot nemzett, hogy mind mostani pusztito hadaitol szegeny hazank menekedhessek, mind pedig orszagunk munitiojiban ujabb occupatit jövendöben ne tehessen.

Mert annyi ránk függő veszedelmeknek elhárításában egyedül az Felseges meltoságos interpositioja leven foganatosb medium Felseged segitsegehez oly jó remenessel folyamodtunk, mint kit az Istenis keresztyensegh oltalmazasara allitot. Hiszem nem olyan attya eo Felsege, hogy az Fianak, ki kenyeret kér, követ nyujcsen.

Mely Felseged kegyelmes segitsege Isten előtt is Erdemes leven keresztyen világban is meltosagos emlekezetet dicsöiti, mint szegeny romlott hazankat is Felseges devotiojara eorokke valo hüseggel kötelezi, az mely tökeletes hüsegnek szikraját az Erdelyi Statusok sziveiben ugy gerjesztheti eo Felsege egö langban, ha szegeny hazank orszagh fiai edgyessege is eo Felsege cooperatioja által megyen veghben.

Az credentionalis licentiajat restringalhattam volna veszedelmes orszagunk relatiojanak hitel szerzesere. De eo nagysagok tanacsos intimatiojabul toeb progredialtam, ugy vagy on első punctumot per placida media kivanta ugyan az orszagh s eo nagysaga is, hogy eo Felsege meltoztassek az Portan szegeny hazanknak megnyerni. Az Masikot pedig, az mely van fen mostani nagyobb veszedelemmel az mint haladek nélkült kivanta az orszagh. hogy eo Felsegitol obtinealhassa en külömb

formában aptalvan eo Felsegehez az supplicatiot, tracta es üdö mulassal kivanom az irant valo kegyelmessegit is hogy mind az által nagysagtok előtt is ez cselekedetemmel Uram es az orszagh ellen insipienter ne lattassam refractariusnak, ez okra nevezve cselekedtem, 1. hogy csak chategorice kívánván eo Felsege meltosaganak talám megsertödesivel lett volna. Az mely ellen tilalmam van, hogy ne cselekedgyem. 2. Talam szegeny orszagunknak is jövendöbeli securitasara szolgal az ezen allapottyaban hogy azert toebb ne harapozzek szegeny orszagh romlása az Töröknek benne valo hosszasb főquartelyozásával eo Felsege előtt alazatosan instalok ne keslellye ebbeli kegyelmessegit megindítani.

Mivel toebra de pelle nostra agitur, eo Felsege kegyelmessegit enis az uramnak a hazamnak eorvendetesen meghviven, tudom hivalkodo elmevel nem fogjak az eo Felsege kegyelmessegit excipialni, azert hadđ az mü az irant valo sollicitatorunk is az eo Felsege interpositiojaval edgyezhessen meg az Portan, hogy distinctis distingvendis eogyütt patialvan (?) az Fenyos Portat, talam jobb effectussa leend.

De hogy mü is batorsagoson merjük instalni az Teoreok eleot, nincs valami titkos tanáccsal eo Felsege töreök hadak kivitele után es hatarink epsegiben valo megtartasanak igeretei után, ha az eo Felsege præsidiumi maradnak kesebbszeri kimenetelre, mert most in ferventi ellene semmi motus orszagunkban nem támad.

Semmivel eo Felsege mi nekünk erre bizodalmasabb szivet nem áđ, mint ha ez rajtunk el teolt Isten itiletinek alkalmazosaga utan, keozeonseges hazafiai edgyessege ellen refractariusoknak külön karban valo allapottyokot nem foveallya, hanem hogy szegeny országhoz ez irant offeralt kegyelmessegivel contentusok legyenek ugy relegallya az sollicitatiojokot.

Hiszem az szegeny orszagh ez mostani ellensegtül valo tágulását eo Felsege kegyelmessege által remelven, mint igaz hív bizadalmas urahoz ugy folyamodot. eo Felsegenek is batorsagosabb szegeny orszagnak s haza fiainak is kevesb kárával s keresztényi intentiok nagyob successusával, ha mire Isten ez pihenésünk után Császár eo Felsege által utat mutat esgez orszagh statusitul hüseget es tökelletes alazatos oblatiokot venni.

Jegyzet. Azon borítékra, melyben ezen iratok vannak, báró Daniel István saját kezével ezt jegyezte fel: 1662 néhai édes Atyának Daniel Istvannak a Felső Ausztriai házhoz való legatíójának fragmentumai.

Extra regestrum Nro 4.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

154.

1662. ápr. 22.

Contacuzenus Constantinusnak 1662. évi április 22-ről kelt s Daniel Istvánhoz intézett levele, melyben tudósítja, hogy az ő atyafiának küldött levelét vévén, megértették abból, hogy valami herbecsekről van szó, e tárgyban szólott a vajdával, kinek levele a Daniel István emberinél van. Az atyja fiával való barátságuk tekintetéből továbbra is szolgálatát ajánlja fel.

Tekintetes mi nekünk jo akaro szomszedunknak Istentől minden jokat kivanok.

Az kegyelmed levelit az kegyelmed emberitől vettük jo . . . melyet kegyelmed írja az én kedves Attyamfijamnak Mihály uramnak, mellyet nem tudhatom halhaté kegyelmed avagy nem, hogy még az előtt egy néhány magaval, isten akaratyabol ő kegyelme eppen Jeruzsalembe szándékozott, hogy az ott helyeket akarván meglatni, és mi elolvasvan az kegyelmed levelit, megértettük irvan valami berbecse felől, és halvan a kegyelmed egészséges állapottya felől örvendünk istennek halat advan es mi az atyafiusagos barátsága volt az én Attyamfijammal azt en magamra felvalaltam, es szoltam az vajdanak, es ő Nagysaga levelit advan, mely az kegyelmed emberinél vagyon es kegyelmed inditsa meg ilyen dologbol is az Attyamfianak baratsagaert mely kegyelmeddel volt jó szízzel szolgálok. Ezek utan Isten tarcsa és éltesse jo egészseggel. Datum in Bukurest die 22 Aprilis 1662.

Kegyelmednek

szeretettel szolgal
Constantinus Contacuzenus.

Külczim: Tekintetes és Nemzetes Daniel István uramnak (cum pleno titulo) Nekem jo akaro Uramnak Adassek.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 1731. fasc. XV.

155.

1665. ápr. 13.

Daniel Istvánnak aláírás nélkül való levele, melyben kéri Apafi Mihály fejedelmet, hogy Bosi Mihálynénak, ki saját magzatját megölte s e miatt perbe fogatott, jószágát neki conferálja, ha a gyilkos nő rabságban lévő testvérének megszabadulására nem lenne remény.
1665. április 13.

Vargyasi Daniel Istvánnak alázatos suplicatioja nagyságodhoz mint kegyelmes urához.

Kegyelmes Uram alázatosan jelentem nagyságodnak mint kegyelmes uramnak, nem régen Udvarhelyszékben történvén oly dolog, hogy egy Bosi Mihály nevű embernek felesége, ki elhagyta volt az urát Istentől és az haza törvényitől nem rettegven tulajdon maga magzatját megölte, mely cselekedetiért már az Tisztek perelvén féltő dolga hogy fejit jószágát ne amittalja, jollehet kegyelmes uram vagyon egy attyafia ki rabságra van, azt illetné kevés részeeskéje, mely felől ha bizonyost halhatnék kész volnék szabadulására azon Jóságot fordítani és abban fáradozni, de félek azon mások nagyságotól meg ne kérjék, mely által az rab is elveszesse jussat.

Nagyságodnak azért mint kegyelmes uramnak méltóságos fejedelmeknek alázatosan könyörgök méltóztassék nekem conferálni ha az rab nem szabadulhat semmi uton módon.

Az nagyságod Fejedelmi kegyességit igaz alázatos hűséggel alázatosan megszolgálom.

(A levél végén más kézzel és tintával írva ez áll): Az dolog így lévén concessa 13 Aprilis Anno 1665.

n. k. v. v.

Kivülről: Daniel István supplicatioja M. Apaffi Mihály Fejedelemehez Bosi Mihályné Jósága iránt, melyről jó választ is veszen.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. F. V-to. Nro 6-to.

156.

1665. ápr. 16.

Gyermekének meggyilkolásával vádolt Bosi Mihályné Jánosi Borbála ellen 1665 április 16-án indított perben a fel- és alperesek allegatioi s az ezekre hozott határozatok (deliberatum).

Levata Anno 1665 die 16 aprili.

Actor Osvát Mihály Udvarhelyszéki filialis Bardocz Bibarcz-falvi ratione officii az alperest Jánosi Borbárát kellett citáltatnom a jelen való 1665 esztendőben az elmúlt csütörtökön ea ratione hogy a jelen való 1665 esztendőben Gyümölcs oltó Boldog asszony napja előtt való napokban itt a Kormos langosban a Fekete Pál uram malma előtt Szaldobos falván felül találtak egy gyermeket a vízben melyik holtarol plok mely gyermek ezé a peres asszonyé volt tölle született, mikor született volna pediglen a maga szolgálója be menván a házba éjszaka, a két kezét véresen találta az asszonynak, hát a gyermeknek a torkát nyomodja, a melyet így mikor meg nem ölhetett volna ezen nyomodással fogta egy kevertes cseberbe bele döröklötte, kartya vizet be vitetvén a gyermekre rea töltötte, a cseberben azon felül lapos követ tett a szájára a gyermeknek, így meghalván a gyermek a cseber vízben, vánkossáról levonta vánkos héjját bele takarta a meghalt gyermeket melyet ugyan a vízben találák meg a hol a gyermek találtatott meg oda nem messze az ajtóján belől a vért a pad alá ásta odatemette oda sikárlotta be, annak utánna vízbe kivel vettette ő tudja a lábával való nyomdosása melyen meg tetszvéen kívül, a bal karjára el törve találtatott, ezeket mind a peres asszony cselekedte, melyeket eszembe vettem tisztem szerint inquiraltatván male factioiról bizonyos embereit Daniel Mihály uramhoz küldvén solicitaltatta dolgát hogy végbe vinné ő kegyelme is egy rész jószágát ő kegyelmének conferralna. terhességét is hogy terhes volt annak consultálódásáról is hogy midőn hozza elő az asszony a gyermeket hogy holnapra beszélgetett tejnek elapadásáról mivel tudnák elapasztani kérdezősködött a gyermeknek is méhében való el vesztéséről Fejér vasat kerestetett hogy megfőzze, meg iván gyermekét elveszessze, mind ezekről a malefactioiról a gyermek hogy övé volt arról hogy megölte arról is exmittálván az torven suficienter doceálok

azt kívánom annak modja szerint, mint olyan véték cselekedő asszony azzal a büntetéssel büntetessék meg haljon plok.

Meg halván késő ne legyen bővebben szollanom Interim a mint Fekete Pál uram fennáll . . . plok hogy bizonyítani akarok ő kegyelmével olyanokat azt mondván egy emberséges emberek, jól ismertétek volt meg hogy terhes volt, mert minden órán vár nem kezeskedem benne.

I. scilicet Bosi Mihályne Borbara per Valentinum Balo petit Par ad protestationem mivel citatiobol all, criminalis, contra actorem nempe Dom. officialem Michaellem Osvat A. dicit non tenet Par igen certicularis criminaliarais kereslek I. dicit olvastassek meg az Az articulus az nemes szék . . világos iras vagyón hogy citatio Par sem deliberatum comiciumra sem quemque Casusra nem keres azért

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

157.

1667. jan. 4.

Bethlen Ferenczné sz. Kemény Kata meghívja Daniel Mihályt, fia Bethlen Farkas lakodalmára.

Kglmednek mint nekem bocsülettel valo joakaro uramnak ajánlom szolgálatomat; sok szerencses uj esztendőknék eresevel s eltöltésével boldogicsa Isten kdt kedvesivel edgyüt szivből kívánom.

Istennek eő szent felsegenek bölc s tetszese a kereszteny anyaszentegyhaznak jo rendtartása szerze a hazassagbeli szent szövetséget; arra nézve azon kedves nagyobbik Fiam is Tktes, Nemzetes Bethlen Farkas, joakaro Uraink atyánkfiai s az en anyai tetzésemből is ennek előtte való jdőkben jedzette volt el maganak jövőndöbeli házastársul nehaj Tktes Ngos Ostrosits Borbára Kis Aszonyt, kinek lakadalmanak ideje s helye rendeltete ez jelen valo 1667 esztendőben febr. 21 napjára Lipto Ujvárba celebraltatni, melyre nézve kgdt mint joakaro uramat mind az aszonyal eő kegyelmevel együt kerem faradsagat ne szanya, hanem pro 20 febr. kiben sirato testvére jelen lenni ne nehesszeljen, hogy kgd jelenletevel ekesitessek kedves Fiunk affigalt helyre valo menetele mind penigh lakalmi solennitasa. Mely

kglt jóakarattját fiammal együtt megh igyekszem Kgelk szolgálni. Tarcsa Isten Kedt Kedves jó egességben.

Datum jn Keresk die 4 Januar Anno 1667.

kgdk becsülettel szolgál

árva Kemény Kata m. p.

A czimlapon: Tekintetes Nemzetes Daniel Mihály uramnak, nekem joakaro uramnak adassek.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

158.

1667. márcz. 31.

Redei Ferencz 1667 márczius 31-kén Daniel Istvánnak irt levelében sajnálatát fejezvé ki azon hidegség miatt, melyet — nem tudhatja mi okból — vele éreztet, kéri, hogy fogadja be őt ismét gráciájába, mert ő teljes őszinteséggel viseltetik iránta. Ezután értesíti, hogy Szentpali János utazási tervét megváltoztatván, Ebesfalvára ment, hová ő is küldje ki szolgálait, hogy a fejedelem megbízottjával lovakat vegyenek; tudósítást kíván a brassai ügyekre nézve, s végre az utó iratban használatra vagy cserében két vagy legalább egy kopot kér.

Kedves Uram Ecsem.

Isten kegyelmedet minden kívánta Jokkal szerencses hosszú elettel aldgya meg.

Még is nem türhetem keserves panaszomat mostani Irsommal is ne Jelentenem kegyelmednek, mivel nem tudhatom illy hozzám meghült Attyafiságának okát, holott abban oly megvaltozhatatlan bizodalommal voltam, hogy ha ezen experialt és szemmel látott Idegensege velem el nem hitette volna, másoknak semmi nemü Relatiojokból el nem hihettem volna, kegyelmedet azért meg is kérem vegyen még egyszer graciajába s erről is tudositson hogy ha kegyelmednek melto nehezseget erthetem rolla megkövessem, ha pedig sinistra Informatioból vett is valamit, magamat megmenthessem. Egyebirant az en kegyelmednek ajanlott sinceritassagomban változást nem tapasztal.

Szentpali Janos uramnak szandekaban vala ugyan igyenes-sen Kald fele siessen, de bizonyos dolgai vegett ő kegyelme szandekat változtatta, es Szombaton estere Udvarhoz Ebesfalvara igyekezik, kegyelmed ha akkora szolgajat oda küldi, kegyelmed kívánsága szerint ő kegyelmes Urunkot ő Nagyságát megtalállya, hogy kegyelmed szolgálival lovak vételére valakit ő

Nagysága elküldgyön. Tegnap reggel maga kere ő kegyelme hogy kegyelmednek megírtam.

Az mint ez előtt is kegyelmednek megírtam vala, Felesegem sulyos betegsegere hirtelen valo kimenetelem miatt Vásárhelyt kegyelmeddel nem beszélheték, az en szerencsetlensegemre, mostan pedig házam előtt valo elmenetele es szánszándekos engemet kerülese miatt is nem lehetven, arról valo tudositását is nem vévén, nem tudom miben legyen az Brassai dolgom, kegyelmednek megszolgalom ne neheztellyen tudositani, hogy Idefen viselhessek gondot felöle, ne Jarjak ugy mint az előtt is, hogy terminussanak napja elteleset eszemben se vehettem melylyet is lattya Isten annak nagy részivel inkább bántam kegyelmedet még is kerem engemet Tökelltes Attyafiainak köteles szolgajanak ismerven parancsoljon nyeresegemnek tartanam kegyelmednek valo szolgálatomat. Az Attyafiaiának ő kegyelmeknek Feleseggemmel edgyütt Ajanljuk tökéletes szolgálatunkat, Istennek bőséges áldását kivanvan ő kegyelmekre terjedni. Az szent Istennek Kegyelmes Gondgyaviselese ala ajanlom edes Ecsem kegyelmedet.

Homorod Szent Pal 1667 Ultima Martii.

Kegyelmed Igaz Attyafia köteles szolgaja
Redei Ferencz.

P. S. Noha ugyan tovabbra remenlem kegyelmednek is vadaszatra valo szandekat edes Ecsem Uram, de mostan ugyan tudom annak nem gyakorlasat, melyre nezve hogy vagy csak el veszzenek, vagy hejába heverjenek Jobb edes kedves Uram Ecsem, akar ad usum akar Jövendőre masokert adgya. Illyen köteles Attyafianak szolgajanak az Posar kopojat ha csak magat is, annal Inkabb Tarsaval, Assecuralom kegyelmedet minden becsületemnek le kötésével ha meg nem döglenek es ugy kivannya bizony kegyelmednek vissza adom, akar pedig ha Töllem masokat kér abban is meg nem fogyatkozik, hidgye kegyelmed edes Ecsem Uram kutya nem fajzott soha kutyat olyant nem csak kettőt de Tobbeket is hogy kegyelmed előtt valo kicsin becsületemet Attyafisagomat megmiscalnam, egyebirant is ugyan csak vagy elvesznek vagy masoknak sok sollicitiojokra meg nem tarthattya, az honnan sem mást helyekben

sem azokat vissza nem varhattya, egyébirant is nem oly neven veszi, az mint ha ugyan úgy fog kegyelmednek Jobban teczeni maga experialhattya. Jo választ veven kegyelmedtől szolgamat küldenem érettek. En ugyan kegyelmednek azon köteles Attyafia szolgálja vagyok es maradok, de még is várom az iránt való gratiajat. Ha szinten kegyelmed masoknak Igirt volna is kopokot, de nevezet szerent ugyan nem azokat s akar ugyan en adnék, noha azonkívül is megtudom kegyelmednek kopoit, kik is csak hiaba hevernek.

Külczím: Tekintetes Nemzetes Daniel Istvan uramnak ő kegyelmenek etc. Nekem kedves uramnak Ecsemnek.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 731. Fasc. XV.

159.

1667. ápr. 2.

Redei Ferencz 1667 április 2-ről értesíti Daniel Istvánt, hogy váratlan körülmények folytán Szent Pálról el kellvén utaznia, az ő levelet utközben kapta; írja továbbá, hogy Szentpáli a fejedelem sürgős parancsa következtében azonnal az udvarhoz ment, Zólyomi pedig előtte ismeretlen okból Váradra utazott. Ez után említést tesz bizonyos ügyekről, melyek csak kettőjük előtt ismeretesek.

Kedves Uram Ecsem.

Isten kegyelmedet minden kivanta Jokkal szerencsesen megaldgya. Mind magam különös dolgaimra s mind az alkalmatlan hírekre nézve feltett czélom kívül tegnap el kelletven Indulnom Sz. Palrol, kegyelmed levele utamban erve késő válasz Tetelemet annak tulajdonitsa, melyről is bocsánatot várok.

Szentpáli uram az előtti szándéka szerint csak ma estére akart volna udvarhoz menni, és ott is mulatni vagy két nap, de tegnap előtt hirtelen érkezvén este felé urunk ő Nagysága parancsolatja igen sietve mingyárt indult úgy hogy azon étszaka Udvarhoz érkezzék, ott Immar meddig es mint mulasson nem tudom, mivel talan kegyelmed eddig is érthette, Zolyomi uram bement Varadra, az holott mashuva való Törökök is többen leven, mit akarjanak, Isten ő szent Felsege mire hozattya őket Isten tudgya, melyre nezve Immar kegyelmed is mint és mikor bocsatja oda álljon Isten tetszésében.

Kegyelmed mentsegit Uram nem vizsgalom, talán Isten ad

modot vagy mássát adhassam, vagy ha csak elhalgassam, melyről coram plura. Ez edgyet ugyan nem halgathatom el ha kegyelmed olyan edgyügysége miatt lőtt volna, az előtti edgynehányszori hasonló Cselekedetiért valo panaszom ezt mostan nem engedték volna kegyelmednek cselekedni, ez ugyan meg-lőtt, mind az által bár Zolyomi urammal edgyesülhetnénk ugy meg, mint ha kegyelmed az meg lőtt dolognak helyben állításával megalkhatik, melyet engedjen Isten. Az Brassai dologrol valo Jo akarattyát kegyelmednek megszolgalom. Az kopo ugatása ha annyira gyönyörködteti kegyelmed Füleit, nem banom, sőt magamis kegyelmedet gyönyörködtető szereznek Inkabb mintsem attol megfosztanom, de en ugyan szebben ugatot is adhatnek, csak lenne ugyan kegyelmednel talan nekem is könyeb lenne, de ugy hiszem nem sokara nem ilyen köteles szolgálja s Igaz Attyafia leszek.

En ugyan kegyelmedhez valo kötelességemet változás nélkül fenntartom, es mig elek Tökellertes szolgálattara készen talal, melyben ha parancsolna szolgálatomat nyereségemnek tartanam. Az szent Istennek kegyelmes oltalmaba Ajanlom Uram kegyelmedet. Galambfalva Anno 1667. 2 Aprilis.

Kegyelmed Igaz Attyafia kész szolgálja
Redei Ferencz.

P. S. Hamar és paraszt irasomról kegyelmedet kerem megbocsasson.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 731. Fasc. XV.

160. 1667. okt. 23.

Daniel Erzsébet Kendefi Gábor özvegyéhez 1667. nov. 23-án intézett felszólítása Apafinak az iránt, hogy két száz sertését hizlalás végett vétesse be zínai havasába.

Michael Apafi Dei graa Princeps Tranniae partium Hungæ
Dnus et Siculor Com etc.

Generosa De nobis grata salutem et graam nram! Mivel Magunk jóságinak hatarin sohult is Makk elegseges nintsenertes Marháinknak hizlaltatásokra; melyhez kepest arra ren-

deltetett gondviselőink, minden fele az erdőket megjártatvan az kged Zinai Havassán találták a maknak alkalmasént való termését lévén azért Fejérvári jóságunkba mind öregivel s Aprajaval együtt két száz nro 200 Majorságbeli sertes marhaink, mellyeket akarván meghizlaltatnunk kegyelmessen veszszük kgdtól az erant valo requisitionkra rendeltessen megnevezett Zinai Havasson olly helyet a két száz sertés marhaknak, holott lehessen meghizlaltatasok. Eedem de reliquo gratiose ppen manemus. Datum in Civitte nra Alba Julia die 23 9br. 1667

Apafi m. p.

Külczim: * Generosæ Dominæ Elisabethæ Daniel, Gener quon Gabrielis Kendefi de Malomviz Relictæ Viduæ etc. nobis grata

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

161.

1668.

Daniel István, egy 1668-ban kelt levelében kéri a fejedelmet, hogy a derzsi udvarházhoz tartozó homorod-szentpéteri portiot, melyet Szalánczi Gábor bizonyos összeg pénzért Oroszhegyben lévő minden jogával együtt néhai édes atyjának adott volt, «ex sola gratia» adassa vissza neki.

Daniel Istvánnak alázatos suplicatiója Nagyságodhoz mint kegyelmes urához.

Kegyelmes Ur a Dersi udvarházhoz való Homorod Szent Péteri portiót, Oroszhegy nevű faluban levő (ugy tudom) Simén falvához való minden jussával adván szegény Szalánczi Gábor ur üdvezült anyámnak bizonyos summába, már most a nagyságod parancsolatjából a szent péterit egészen, az oroszhegyinek ismét egy részét foglalták a dersi udvarházhoz.

Azért nagyságodnak alázatosan könyörgök méltoztassék ex sola gratia parancsolni azoknak kezembe való remissiója felől, addig is mig az Oroszhegyi résznek proprietássáról Dersi vagy Siményfalvi pertinentia legyen Inquiraltathatnék a más részt Szent péteri jóságnak pedig proportioja szerint való pénzbeli

* Tévedés van a czimzésnél, mert több helyt felsorolt hiteles okmányok szerint Kendefi Gáborné nem Daniel Erzsébet hanem Borbála volt. D. G.

árát szegény Szalánczi urammal való contractus mellett és jószágának successorin megkereshetnem azutánis nagyságod méltóságos Szabados dispositiója maradván a megemlitett jószágokon.

Nagyságodnak mint kegyelmes uramnak alázatosan megiszolgálom.

Kívül: Mi senkiét nem foglaltattuk, hanem a mienkhez nyultunk, hitesse el ő kegyelme velünk hogy nem afféle Dershez való jószágok nemis oda birtak, kiben maga ő kegyelme is nem bizonyos úgy látjuk annak utánna választ teszünk, de a mienket mi sem engedhetjük Radnoth 2. Sept. Anno 1668.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

162.

1668. ápr. 9.

Andrássy Ferencz levele Daniel Mihályhoz Bécsből, egykoru politikai s más hirtel.

Szolgálatomat ajánlom mint nekem bizalmas jó akaró Uramnak kk. Isten kegyelmedet éltetven szerencséltesse kedves jó akaróival együtt sok számos esztendeig szívből kívánom.

Mostani alkalmatossággal nem akarám elmulatnom mint Ennekem Bizodalmas jó akaro uramat kegyelmedet ne informálnom, az itt fen való dolgokat, az mi illeti, semmi jót nem remélhetni, mivel az német az magyarnak veszedelmét csak neveti, sőt örüli az minthogy bizony neki is noha eszébe magokat nem veszik mivel mostan az franczia, az maga más rendén lévő ellenséggel megegyezett, és így minden erejével ő Felsége ellen indul, az minthogy ők is megpróbálhatják, tovább penig három vármegyének az császárhoz ő Felségéhez követet bocsátottak volt az mi itt fenn Bécsben létünkben, az sok alkalmatlanságot láttam mivel hogy azoknak az vármegyének az religiojok megbántodásiért volt követségök, az kit már rég olta ő Felsége megigért, de egyszer is nem teljesített, azt elunván a nemes vármegyék ő Felsége előtt protestáltak, hogy ha más hova kelleltik konfugiálnok is de igazat ő Felsége tegyen, az mely követségért az követek alig hogy rosszul nem jártak válaszok is igen illetlen volt, Bécsben is minemű égések voltak ő Felsége palotájának egy része mind megégett az kiben

volt az öreg császárné, sok Fraucimmerivel együtt, az kikben sok oda is égett, az császárnét is egy pendelyben vonták ki a házból, az mint hogy egy jövőendő mondó megjövendőlte volt, úgy is lett, az kit mostan is árestomban tartanak az melyre nézve sokat apprehendáltak az esetről, az esetről ő Felség (.....) urak is mivel még nagyobb dolgot is mond ezeknél ezek penig (.....) mivel, egy gyujtogatót megfogvan annak (.....) az ki megvalja hogy az Francia ő Felsége ellen (.....) rendbeli kártevő embereit kibocsátotta hogy (.....) városokat égesse azután maga dolgaihoz (.....) kezdette, mivel már Burg gondját is elvette (.....) úgy hiszem még sem elegyedik az török dol (.....) Érsek Ujvárhoz igen gyülekezik már mit akar (.....) még Palanitust is nem tettek mivel sok az ki vágya (.....) az sok külömbféle alkalmatlanság miatt (.....) két három ur praktikája miatt is országgyűlése sem lehet az kiből semmi jó nem következik, az Francia király követét is az mi illeti válasz nélkül bocsátották el az Császártól.

Ezek után éltesse Isten kegyelmedet szivből kívánom.

Datum in Bécs die 9. Aprilis 1668

Kegyelmednek igaz jó akaró kisebbik szolgája mig el

Andrási Ferencz.

P. S. Kegyelmednek mint uramnak küldöttem valami új hireket melyet Gróf Csáki Ferencz Kassai Fő Generalis urunk ő nagyságának küldöttek én is ott mostani alkalmatossággal kegyelmednek dedikaltam, én ez után is kegyelmeitek kisebbik szegény szolgája maradok, Grof urunk ő nagyságának méltatlan kisebbik szolgája vagyok

Külczim: Tekintetes Nemzetes Daniel Mihály Uramnak, (Titulus) nekem bizalommal való jó aka. Uramnak (.....) adassék Olosztelek.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

163.

1668. okt. 29.

Daniel István könyörög Apafinak, hogy az inquisitióból nála is bizonyos lévén az oroszhegyi és szt-péteri portioknak Derszhez való tartozása, mégis méltóztassék azokat neki remittálni stb.

Daniel Istvánnak alázatos suplicatiója nagyságodhoz mint kegyelmes urához.

Kegyelmes ur! Noha a nagyságod előbbi alázatos supplicatiomra tett kegyelmes válassza szerint követett inquisitióból nállam is bizonyos hogy Siményfalvi jószágocska mellől Dershez foglaltatott Szentpéteri és Oroszhegyi portiók ugyan Dershez való pertinentiák legyenek.

Mindazáltal Nagyságodnak mégis igen alázatosan könyörögök, méltóztassék őket remittálni, ne kellessék asszonyom anyámat egyért fogyatkozott állapotunkhoz képest nem kevés pénzünk záloga lévén Nagyságod ez iránt való kívánatával meg nem orvosolható ennyi kárt valják, mivel üdvözült anyám ő kegyelme szegény Szalánczi Gábor urral való contractussa törvénykezéssel prosegáló impetitor ellen kötelezte mind magát szegény Szalánczi uramat mind pediglen maradványait Evictiora. Az után ha a szerére a megnevezett portiokat Nagyságod a jószág főrészéhez Dershez exequaltatni akarja ályon az nagyságod kegyelmes és igazságos ítéletében.

Nagyságodnak mint kegyelmes uramnak alázatosan meg szolgálom.

Kívül: A jószágot vissza nem adhatjuk Dershez való lévén azon leszünk annak idejében kárt ne valljanak ő kegyelmek 29 octob. Anno 1668.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

164.

1669. febr. 30.

Daniel Ferenczné Béli Judit a gr. Teleki család Maros-Vásárhelytől lévő közös levéltárából kiírt levelében egy, — a másolatban nem említett urat hív meg 1669-ben fiának Daniel Istvánnak, Kemény Péter idősebb leányával, Zsófiával ugyanazon évi április 9-kén tartandó menyegzőjére.

Arva állapotom szerint való szolgálatomat ajánlom kegyelmednek mint bizodalmas uramnak, kívánván hogy Isten kegyelmedet lelki és testi javaival megáldja.

Isten szent végezéseinek megtartásával tisztelni köteles világ jó rendelését követvén, az én fiam is Daniel István az én egyező akaratomból s bizodalmas atyámfiai ő kegyelmek javulásából jegyezte volt el magának néhai Tekintetes gyerő monostori Kemény Péter uram nagyobbik leányát tekintetes Kemény Sophia kisasszonyt jövődöbeli házasságra; melynek lakodalmi végbe menetele, Istennek ezen dolgon mind eddig tapasztalva fenntartó tetszését nyomozó egyes akaratból rendeltetett édes anyja ő kegyelme tekintetes Kemény Péterné asszonyom Bükkösi házánál Szent György havának kilenczedik napjára; kérem azért kegyelmedet becsülettel viseltetvén a megírt nap előtt egy nappal Ózdon jelen lenni ne neheztelyen, hogy onnan Istennek kegyelmes vezérléséből más nap az indulás a meg nevezett helyre kegyelmed jelenlétével diszesebb, tovább való ebbeli állapotja pedig fiamnak becsületesebb lehessen, miért is telyes életemben fiammal együtt szolgálhassak kegyelmednek. Tartsa meg Isten jó egészségben kegyelmedet. Kelt Vargyason Gyertya szentelő havának 30 napján 1669.

Kegyelmednek becsülettel szolgál

néhai nemzetes Daniel Ferencz uram özvegye

Árva Béli Judith.

A névalírás eredeti saját kézírása.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

165.

1669. okt. 22.

Apafi Mihálynak jelenti Daniel István, hogy tőle egy jobbágy, kit egy kívülről származott, s Vargyason az ő földén megtelepedett asszony szült s az ő anyjának adott örökösen, elbujdosott; mire a fejedelem neki Tót Márton, szintén bujdosásban lévő egyén személyében más jobbágyot ad; meghagyván az erdélyi megyék és székek tisztviselőinek és minden rendbeli hűveinek, hogy nevezett jobbágyot Daniel István emberei által nemcsak megengedjék fogatni, hanem teljes segítséggel legyenek nekik az elfogatásban és kézhez szolgáltatásban. Az adománylevél kelt 1669 október 22-kén.

Michael Apafi Dei gratia Princeps Transsylvaniae, partium regni Hungariae Dominus, et Sicularum Comes. Fidelibus nostris Spectabilibus, ac Magnificis, Generosis Egregiis et Nobilibus,

Supremis, et vice Comitibus, Judicibus, Vice judicialiumque quorumcunque Comitatum, Item Capitaneis, et Judicibus Regiis Supremis, Vice Judicibusque Regiis, quarumcunque Sedium Siculicalium, nec non Prudentibus, ac Circumspectis, Magistris Civium Primariis, Regiis, ac Sedium Judicibus, cæterisque iuratis Civibus, ac Senatoribus, quarumcunque Civitatum, Oppidorum, Villarum, et Sedium Saxonicalium, cunctis etiam aliis, quorum videlicet interest, seu intererit, præsentem notitiam hituram, nobis electis; Salutem et gratiam nostram.

Nemzetes Vargyasi Daniel István hívünk, alázatos instantiája által jelenti: Hogy onnan kívül származván be egy Aszszony ember Vargyasra, említett hívünk földén lőtt egy fiatskája, kit az annya adott ezen hívünk annyának örökösön s most már bujdosójában volna; Megtekintvén azokáért említett becsületes hívünknek, mi hozzánk való tökéletes igaz hűségét, azon mostan bujdosójában lévő Tót Márton nevű embert, adtuk műis nevezett Daniel István hívünknek, és utánna két ágon lévő maradékinak örökösön; Minekokáért minden rendbeli hiveinknek, fen megnevezetteknek, kegyelmesen és serio parancsoljuk, valaholott azon denominalt Tót Márton találtatik, említett hívünknek, vagy embereinek, nemcsak megengedje fogni, sőt plena assistentiával is legyen megfogásában, és kézhez vételében; Mely collationknak nagyobb bizonyosságára, adtuk ez levelünket megírt Daniel István hívünknek, és két ágon lévő maradékinak irrevocabiler; Secus non facturi. Præsentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in Civitate nostra Alba Julia, die vigesima secunda Octobris; Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Sexagesimo nono.

Apafi.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Fasc. VII-mo Nro 62.

166.

1670. jun. 19.

Özvegy Daniel Ferenczné Beldi Judit Kupas István nevű jobbággya Daniel Péter jobbágyát, Szabó Jánost halálra megvervén, elfogatott: de mielőtt büntetés alá vétetett volna, Fekete Pál és Sós Kelemen közbenjárására bocsánatot kap; a miért Daniel Ferenczné Daniel Péternek adja őt és utódait Szabó János helyébe örökös jobbágyul: mibe Daniel István is beleegyezik. Kelet 1670 június 19.

Mű Fekete Pal Tordadfalvi, mostan Bardocz falvan lako, es Sos Kelemen vargyasi, Udvarhelyszekiek in filiali Bardocz lakok nobiles, kik ez ide alab megh irt dologban körül fogot birak vargyunk, Agyuk tudtara mindeneknek az kiknek illik ez levelünknek rendeben, quod in hoc Anno præsentis 1670 die 19 Juni, mikoron volnank, az feljeb megnevezet szekben Bardoczfalvan, az Bardoczi falus biro Sugar Ambrus pixidarius hazanal, Jövenek mű előnkbe ugy mint körül fogot birak eleibe, egy reszről Nemzetes Vargyasi Daniel Peter uram ő kegyelme, mas reszről ugyan vargyasi nehaz nemzetes Daniel Ferencz uram megh hagyatot Eozvegye Nemzetes Beldi Judith Aszony ő kegyelme képében ugyan az ő kegyelme birája Vargyasi Dimien Istvan, miniajan az fen megh irt szekben lakok, es mind ket reszről kezek beadasaval minköt megh biralvan tőnek mű előttünk ilyen örökös compositiot, hogy az mikeppen ennek előtte egy nehany napokkal, Nemzetes Daniel Ferenczné Aszszonyom ő kegyelme Kupas Istvan nevű jobbaggya verte volt megh Nemzetes Daniel Peter uramnak egy Vargyasi Szabo Janos nevű jobbaggyat, mely verese miatt ugyan megis holt, ezen cselekedetiért Nemzetes Daniel Peter Uram ő kegyelme megfogatvan Kupas Istvant, törvénynyel persequalna, törven kimondas előtt ezen dologba mi feljel megh irt birak intercedalvan ő kegyelmek között, sok törekedésünk által igy alkotok megh ő kegyelmeket, hogy a modo in posterum ada Nemzetes Daniel Ferenczne Aszonyom ő kegyelme ezen megh irt Kupas Istvan nevű jobaggyat elele megmaradasaert, Nemzetes Daniel Peter uramnak ő kegyelmenek es posteritassanak, örökös jobaggyl, fiurol fiura, mardvarol maradvara irrevocabilter, az ő kegyelme Szabo Janos nevű jobaggyaert, mű előttünk in facie sedis kezeben is ada felljeb megh irt Nemzetes Daniel Ferenczne Aszonyom biraja

Dimien Istvan, nemzetes Daniel Peter uram ő kegyelme gondviselőjenek, miklosvarszeki Köpeczi György Izak uramnak kezen fogva Kupas Istvant, es ugyan in Anno præsentis 1670 die 25 Juni mi fen megh nevezet birak nemzetes Daniel Peter uram ő kegyelme akaratjabol megtalalvan nemzetes Daniel Istvan uramat ő kegyelmit (ő kegyelme is az fen megh irt szekben Vargyason lakik) maga ő kegyelme Vargyasi hazanal ezen fen megh irt dolog felöl, ő kegyelme is keze beadasaval ezen dologbol minket megh biralvan, helybe hagyja az felljel megh irt compositiot, es manumitala ő kegyelme is az fen megh irt Kupas Istvant örökösön fiurol fiura irrevocabilater advan nemzetes Daniel Peter uramnak ő kegyelmenek örökös jobagyul, semmifele dominiumot ő kegyelmenek rajta nem tartvan sem posteritasi, mely dolog így leven mü előttünk, ennek jövendő bizonsagara, megh allasara es erősségire agyuk ez mü pecsetes levelünket fide nostra mediante, Datum Anno die locoque supra notatis.

Correcta per cosdem

Paulus Fekete nobilis
(P. H.)

Judices qui supra
Sos Kelemen
(P. H.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

167.

1670. júl. 29.

Özvegy Daniel Ferencznek a fejedelemhez 1670 julius 29-ről irt jelentése és kérelme, melyben a néhai Szalánczi Gábor által férjének adott oroszhegyi és szent-péteri jószágrészek elvételéről és Dershez történt kapcsolásáról tévén említést, kéri azok visszaadátását.

Nagyságodhoz mint kegyelmes urához Daniel Ferencznének fiával együtt alázatos suplicatiója.

Alázatosan jelenti Nagyságodnak mint kegyelmes uramnak szegény Szalánczi Gábor üdvözült uramnak adta Dershez való portioikat ugymint Oroszhegyit és Szent Péterit mint foglalták ki kezemből és applicálták Dershez, melybe való megkárosodásomról Nagyságod kegyességéhez gondolkozván ígerte volt vissza adattását.

Könyörgök azért most is alázatosan Nagyságodnak mint

kegyelmes uramnak méltóztassék Fejedelmi kegyelmességének továbbra is terjeszteni.

Kiért Isten Nagyságodat boldogítsa.

Kívül: Irja 29. Julius anno 1670.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

168.

1670. jul. 29.

Apafi Mihálynak a vargyasi Daniel Ferenczné és fia Daniel István által birt oroszhegyi és szentpéteri részbirtokokra vonatkozó két rendeletéből; és egy ezen birtokok átadásáról szóló iratból való kivonatok.

1. Apafi Mihály 1670 július 29-ről kiadott rendeletében meghagyja Udvarhelyszék alkirálybiráinak, esküdt assessorainak és jegyzőinek, hogy miután Daniel Ferenczné és Daniel István kérésére az oroszhegyi és szentpéteri részjoszágokat, melyek előbb Derzshez foglaltattak volt, az általuk zálogczímen birt derzsi birtokhoz visszakapcsolni engedte: e rendelet vétele után azokat Derzstől vegyék vissza és adják át kérelmezőknek.

2. A fennebbi fejedelmi rendelet folytán kénosi Pál Deak, Udvarhelyszék egyik alkirálybirája és agyagfalvi Sándor Gergely, azon székek hitess assessora 1670. augusztus 2. a fejedelem derzsi udvarházához foglalt oroszhegyi és szentpéteri részjoszágokat átadják Daniel Ferencznének és Daniel Istvánnak; mely ellen Jakab Gergely, szentpéteri udvarbíró azon kijelentéssel tiltakozott, hogy miután ő nagysága (a fejedelem) neki azt rendelte volt, «hogy mindenekben Geörloff Györgytől függjön», ezen intézkedéshez nem tartja magát.

169.

1670. aug.

3. Apafi Mihály az oroszhegyi és szentpéteri részbirtokokra vonatkozó 1670. augusztusról kelt rendeletében meghagyja Daniel Istvánnak, hogy azokért vagy fogadja el a váltságdíjt, vagy bocsássa vissza azokat; mert ő a szerint adta volt neki és anyjának ez ügyben a választ, miként őt kérelmekben informál-

ták volt, most azonban más részről megérté, hogy a váltság
összeggel nehányszor meg volt kínálva s azt most is átveheti.

Apafi Mihály.

A kivonatok eredeti teljes szövege a vargyasi Daniel család levél-
tárában van.

170.

1670.

*Apafi Mihály fejedelem remittálja a feljebb való esztendőbe elfoglalt
Szentpéteri . . . jószágot Daniel Istvánnak.*

Michael Apafi Dei gratia Princeps Transylvaniae partium
regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes etc. Fidelibus
nostris Egrediis et nobilibus vice Judicibus Regiis juris assesso-
ribus ac Notariis sedis siculicalis Udvarhely nobis delectis sa-
lutem et gratiam nostram. Nemzetes Daniel Ferenczné asszo-
nyom és Daniel István uram alázatos instantiájokra kegyelmes
tekintetünk lévén ő kegyelmök kezökből a felyebvaló eszten-
dőkben Dershez applicált Oroszhegyi és szent péteri Dershez
tartozó ő kegyelmek zalagos portiójokat ujonnan ő kegyelmek-
nek kezekben visszabocsátottuk szabadságot engedve ő kegyel-
meknek el foglaltatására. Azért ez levelünk látván ő kegyelme,
kegyelméhez való kegyelmességünket így értvén kegyelmesen és
serio parancsoljuk hűségteknek azon fenn specificált Orosz-
hegyi és Szent péteri portiokat Derestől mindjárt az ő kegyel-
meknek requisitiójára ő kegyelmeknek számára foglalja vissza
és ő kegyelmeknek assignálja kezekhez. Parancsoltuk ott való
gondviselőnknek is hogy ezen dologban ne akadályoskodjék.
Secus non factur. Præsentibus Perlectis Ethibenti restitutis.
Datum in Castro nostro Radnoth die Vigesima nona mensis
Julii. Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Septuagesimo.

Apafi mp.

(P. H.)

Eredetije a Daniel család levéltárában.

171.

1670. aug. 3.

Michael Apafi Dei gratia Princeps Transylvaniæ partium regni Hungariæ Dominus et Siculorum Comes. etc. Generose fidelis nobis dilecte salutem et gratiam nostram kegyelmedet nállunk lévén némely nap requirált vala bennünket az orosz-hegyi és szent péteri portioknak remittálása felől, úgy informálván bennünket, hogy a pénzt örömezt felvenné csak adnák, de nem adják meg, mihez képest tettünk vala is kívánsága szerint való választ kegyelmednek, mostan pedig úgy értjük, hogy egynehányszor kegyelmedet megkinálták, s mostis készek letenni de nem vette fel. Kegyelmednek azért kegyelmesen parancsoljuk es serio, vagy a pénzt vegye fel, vagy a jószágot remittálja, s a megfogott jobbágysokat is bocsáttassa el, mert mi úgy tettünk volt kegyelmednek választ a miképpen minket informált kegyelmed. Secus non facturur. Datum in Castro nostro Radnoth 3 Augusti Anno 1670.

Apafi s. k.

Czím: Generoso Stephano Daniel de Vargyas Fideli nobis dilecto. Megfelelő helyen a fejedelmi pecsét.

Kívül más kézírással: Apafi Mihály Comissiója Daniel Istvánhoz, igen törvénytelen, a Szt. Péteri és Oroszhegyi jószágoknak kibocsátásáról. Eredetije a Daniel család levéltárában.

172.

1670. aug. 16.

Belényesi István és Barabás Péter hivatalos írásba foglalták Daniel Istvánnak és anyja özv. Daniel Ferenczné Beldi Juditnak bizonyos jószágra (a hátiat szerint a Szent-Péterire) vonatkozó nyilatkozatát, mely szerint kijelentik, hogy vették ő nagysága (a fejedelem) parancsolatját; de a kérdésben forgó jószágot sem ki nem bocsátják, sem érte pénzt el nem fogadnak, hanem mint «szent és meg nem változható adományhoz» ragaszkodnak. Kelet 1670 augusztus 16.

Az eő Nga meltosághos parancsolattyat tartozo engedelmesseggell vettük az en edes Aszonyom Anyammal nehay nemzetes Vargyasy Daniel Ferencznevel, nemzetes Beldi Judith Aszonyal; mind azon által mivel lattjuk mind az eő Nga nekem in specie küldöt Commissiojabul, mind az Itilő mesternek eő klnek dirigalt hasonlo parancsolattyabul eő Nganak, hogy az micsoda formaju kegyelmessege által eő Nga kezünkben fog-

laltatta es adatta az Commissiokban specificalt Jozzagokat, az ellen semmittis ne præjudicallyon az kegyelmetek által exhibealt Commissionak tenora, az specificalt portiokat, kezünkbul, sem ki nem bocsattjuk, sem penzt erette nem lévalunk. Hanem mint szent és megh nem változható adományhoz mýs az eő Nga kegyelmes Collatiojahoz tartjuk magunkat, es minden törvényes utoknak elkövethetese által a mellet maradunk megh.

Correcta per nos

Belenyesi Istvan
(P. H.)

és

Barabas Peter
(P. H.)

A külső lapon: Szt. Peteri Jozzágot akarván elfoglaltatni a fejedelem, Daniel Istvan az irant való Resolutioja.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

173.

1670. aug. 17.

Kénosi Pál alkirálybíró és recsenyédi Zolya István 1670 augusztus 17-kén kelt levelök szerint, melynek eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában van, bizonyítványt adnak arról, hogy midőn a derzsi tiszttartó Jakab Gergely két cancellista deákkal Szent-Péteren Balint András háza előtt, melyet akkor Daniel István bír vala, azért jelent meg, hogy azt elfoglalják: említett Daniel István — mint a kinek ezen házhoz szintén competentiaja van — megakadályozta.

Mű Udvarhelyszéki Kénosi Pál Deák azon székeknek egyik vice király bírāja, és Reczeniedi Zolya István nemes emberek, Adjuk ez testi-monialis levelünket fide nostra mediante, hogy in anno præsentis 1670-die 17. mensis augusti Hivata minket az megh irt széki vargyasi nemzetes Daniel István Uram azon szekben Homorod szent Péterre, mi az ő kegyelme hivatására elmenénk eodem anno et die, oda érkezvén az Dersi tiszttartó Jakab Gergely két Cancellárista Deakokkal indulának az Balint András háza felé, ki(t) Daniel István uram bira vala, az kapuhoz jutván Daniel István Uram is ott vala, az kapu betéve ő kegyelme szolgálai belől állván, maga kívül, az Deakok is sokat beszélgetvén egymással Daniel urammal ott állván mű is hallgattuk ő kegyelmek beszélgetéseket, az többi közt kezdé mondani az Deak az biroval volna gondja, hadd menjen be, Daniel István Uram monda, hadd beszéljek vele csak titkon, de kegyelmed legyen maga bemene, az

Deakokat be nem bocsátá, csak hamar az kapura jöve, az Deákok kéreztek vala ugyan be, de nem ereszté, s mondá, nem kell szót czifrázni, hanem ha mi dolga kegyelmeteknek lássa, Egyik Deak vön ki egy Urunk ő nagysága comissioját, mondá, én a biroval akarok beszélgetni, az ide való jobbágyokat ide akarom convocaltatni, azoknak akarom megmondani, ha mi mondandó szóm vagyon, mert tegnap megmondottam kegyelmednek, ennek az zálogjával megkínáltam kegyelmedet, arra választ is tött, Daniel István uram arra azt monda, azok ide nem jönnek ha mi dolga kegyelmednek menjen elébb az dologba, most ezekhez nekem vagyon competentiam, ha kegyelmed foglalni akar, az én kezemből leszen, én kegyelmeteket inhibialom, Arcealom, kegyelmetek cessaljon, az szók felesen lönek az Deakok és Daniel István uramtól, az Deakok ugyan urgeálák ők bemenének, mert a mit reajok biztak, ugy akarnak procedalni, azt kérdé ha kegyelmed repulsiot teszen-e, arra azt mondá Daniel István uram én csak inhibialom kegyelmeteket, protestálának az Deákok, hogy ők megh gátlodnak. Utjokban egy emberséges embert megbíralnak oda is convocaltatják az jobbágyokat az ő nagysága parancsolatjával ott is megmondják az mire elbocsátották. Egy Bato György nevű embert kérdenek ki jobbágya, az monda én Redei Ferencz uramé, elindulának annak háza felé, magát hívák, mikor mentek volna az uton a kapuja felé közel . . . megh állának, ott is beszélgetnek monda Daniel István Uram, én kegyelmeteket inhibialom, hogy cessaljon, azonban azt is monda kegyelmed azt kérdé Beleniesi Uram ha appellalok. En kegyelmeteket inhibialom egyszersmind repellamis hogy kegyelmetek ne procedalhasson abban az dologban, az mire ide bocsátatott, az más Deak mondá: mi mit tudunk csinálni immár ő kegyelme inhibealt csak menjünk el rescribaljuk az dolgot ugy válának ő kegyelmek el egymástól akkor; Így leve annak okáért az dologh Daniel István uram ő kegyelme kérvén adtuk ez testimonialis levelünket ő kegyelmének szokott pecsétünk és subscriptionk alatt.

Pál Deak kénosi
(P. H.)

Stephanus Zolya.
(P. H.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

174.

1670. aug. 19.

Özvegy Daniel Ferenczné és fia a fejedelemhez intézett levelükben, mely 1670 augusztus 19-kén kelt, jelentik, hogy az ő adományához ragaszkodva nem engedték be a deákokat a dersi jóság elfoglalására; s kéri, hogy ezen jóságban, mint az ő kegyelmes adományában, tartsa meg őket.

Arva Daniel Ferencznének nagyságodhoz mint kegyelmes urához fiával együtt alázatos supplicatiója.

Alázatosan akarom nagyságodnak mint kegyelmes uramnak jelteni, hogy mi nem a Nagyságod Meltóságának sértésére, kit Isten távoztasson, hanem igazságunkra való Nagyságod kegyelmes tekintetéből származó kegyes adományához bizván, tettünk mint fiamnak küldött Comissiojára választ, nem is bocsátottuk be a specificált jóságok elfoglalására a Deákokat, melyet ő kegyelmüknek tett válaszukból is Nagyságod kegyelmesen megérthetvén :

Alázatosan kérjük most is Nagyságodat mint kegyelmes urunkat, méltóztassék kegyelmes adományában még tartani bennünket, Istent, igazságunkat tekintvén, és minthogy a Nagyságod kegyelmességéből való apprehensioja után a portioknak, mások instántiajára emánált Nagyságod Comissiója és Deákoknak demandalt executio ellen törvényes remediummal oltalmaztuk magunkat ez iránt inchoalt állapotnak tovább való folytatását is ne inpédiallya hogy Nagyságod méltósága és törvény ellen való cselekedetünk arra rendelt bírák ítéleti által jobb napfényre jöjjön, és nagyságod előtt ezen cselekedetünkért való vádlásból szabadulhassunk.

Kiért az árváknak, özvegyeknek Istene Nagyságodat boldogítsa.

Ország törvény szerint mi a pénzzel megkínáltattuk, magának is az léven kívánsága, s ha nem levalta, maga vétke, a jóságról parancsoltunk foglalják Dersi házunkhoz. Sz. Imre 19 Aug. 1670.

Daniel Ferenczné supplicatiója Apafi fejedelemhez Szent Péteri jóságnak elfoglalásáról.

175.

1671. jul. 3.

Daniel Jánosné Gerendy Zsófia meghirja Kun Istvánt küküllő-megyei főispánt Péter fiának jul. 29-ére kitűzött lakodalmára.

Árva állapotom szerint való szolgálatomat ajánlom kegyelmednek mint jó akaró uramnak es Istentől kívánságai szerint való jókat, jó egészséges hosszú életet kívánok kegyelmednek kedveseivel együtt.

Istennek Ő Felségének az emberi nemzetséghez való sok gondviselései között magának hagyott és kivált képpen elválasztott igazgatása lévén a szent házasság. Az én kedves fiam is Daniel Péter ő felsége tetszéséből és rendeléséből jegyezte volt el az elmúlt napokban jövődöbeli szent házasságnak rendére az anyaszentegyháznak jó rendtartása és a keresztényeknek dicseretes szokások szerint tekintetes nemzeti Nagy Tamás uram hajadon leányát, nemzeti Nagy Sophia kisasszonyt; azonban jó akaró uraink és kedves atyámfiai által találtatván meg ő kegyelmét, megadása napját rendelte ő kegyelme a jelen való hónapban Hévízi házánál lenni ugymint die 29 Julii velünk egyező értelemről; mihez képest fiamnak, jó akaró uraimmal és atyámfiaival való megegyezését és egybegyülekezését egyenlő tetszésből rendeltük meg az előtte való nap, ugymint 28 Julii Homorod szász Szent Péteren, hogy onnan másnap megindulván, oda gyűlt kedves jó akaró uraival és atyámfiaival mehessen a meg nevezett helyre kegyelmedet azért mint jó akaró uramat kerem nagy szeretettel, magát megaláztatván a meg irtt napra es helyre eljönni ne neheztelyen, hogy a kegyelmed becsületes tekintetével és jelenlétével fiamnak és jóakaró uraimnak s atyámfiainak egybegyülekezete népesüljön, mely kegyelmed atyafiságos jó akaratját engedje Isten minden örendetes alkalmatossággal megszolgálnunk, tartsa meg Isten es eltesse kegyelmedet sokáig jó egészségben.

Kelt Martonfalva die 3 Juli 1671

kegyelmednek becsülettel szolgál néhai T. nemzeti Daniel János uram meghagyatott özvegye

árva Gerendi Soffia

Külezim : Tekintetes Nemzetes Kun István urannak etc. Küküllő vármegyének egyik Főispánjának és a mi kegyelmes urunk ő nagysága Méltóságos Táblájának egyik hites assessorának, nekem bizodalmas jó akaro urannak adassék.

(Kivül meg rá van jegyezve) 24 July in Szeben 1671

(Eredetije a gr. Teleki nemzetség közös levéltárában.)

176.

1671. szept. 18.

Apafi Mihálynak özvegy Daniel Ferenczné — Beldi Judit és fia Daniel István kérésére 1671. szeptember 18-án kiadott tanu kihallgatási és esketési parancsa folytán, — mely a szövegben szó szerint közöltetik, — Borbát Balázs, Bardocz-fizék alkirálybirája és Ülkei Bálint, ugyanazon szék esküdt jegyzője, jelentést tesznek a fejedelmeknek, hogy a csiki és gyergyói hadak által özv. Daniel Ferenczné vargyasi birtokán elkövetett fosztoztatási ügyben 9 tanut kihallgatván, a Lázár István vezénylete alatt állott csiki és gyergyói katonák fosztoztatása a tanuk vallomásából beigazoltatott.

Illustrissime Princeps

Domine Domine nobis naturaliter Clementissime. Post fidelitatis fidelium perpetuorumque servitiorum nostrorum in gratiam Celsitudinis Vestrae humilimam debitamque semper oblationem.

Vestra clementer nosse dignetur Illustrissima Celsitudo. Nos literas Celsitudinis Vestrae Compulsorias pariter et attestatorias pro partibus et in personis Generosae Dominæ Judithæ Beldi Francisci quondam Daniel de Vargyas Relictæ viduæ, ac Stephani Daniel Filii eiusdem de dicta Vargyas confectas et emanatas, Nobisque inter alios Celsitudinis Vestrae humiles fideles perpetuique servitores, in eisdem nominanter specificatas conscriptas et emanatas, summo quo decuit honore et obedientia recepisse in hæc verba :

Michæl Apafi Dei gratia Princeps Transsylvaniae partium regni hungariæ Dominus et Siculorum Comes. Fidelibus nostris

Egregiis Nobilibus Agilibus pariter etiam Ignobilibus ac alterius cuiusque Status bonæ tamen honestæque famæ et conditiones utriusque sexus hominibus ubivis in ditione nostra constitutis ac commorantibus præsentibus nostras visuris salutem et gratiam nostram.

Exponitur nobis in personis Generosae Dominæ Judithæ Beldi Genorosi quondam Francisci Daniel de Vargyas Relictæ

viduæ, et Stephani Daniel Filii eiusdem de dicta Vargyas. Qualiter ipsi medio vestri ratione et prætextu certorum quorundam negationum suorum coram declarandorum in præsentia Egregiorum nobilium et Agilium vice Comitum Judicum vice Judicialiumque Juratorum Assessorum ac notariorum Sedriæ Comitatus Albensis Transsylvaniae vice Judicum Item Regionum cæterorumque juratorum Assessorum ac notariorum Sedium siculicalium Udvarhely ac Filialis eius Keresztur et Bardocz, Item Trium Sedium Siculicalium Sepsi Kezdi et Orbai ac Filialis Miklosvar, ne non superioris et superioris Csik et Kaszon, sed et vice Judicum Juratorum Assessorum ac notariorum Sedis Fogaras, Item Stephani et Ladislai Donat de Nagy Ajta, Michælis Maurer de Ürmös, Stephani Biro Junioris de Homorod Szent Marton, hominum videlicet nostrorum pro jurium suorum tuitione ac defensione quasdam fassiones et attestations celebrari facere vellent jure admittente. Proinde harum serie committimus et mandamus firmiter ut dum et quando-cunque ad præsentem simul vel divisim fueritis requisiti, statim vos sub oneribus singularum sedecim marcharum gravis ponderis per eos quorum interest seu intererit irremissibiliter exigendarum ad diem locum per ipsos exponendum vel homines eorum ad id transmittendorum præfigendum in præsentiam dictorum hominum nostrorum personaliter accedere ibique ad fidem vestram deo debitam, qualiscunque vobis de et super rebus coram interrogandis constiterit certitudo veritatis suo modo dicere fateri et attestari modis omnibus debeatis et teneamini, Super quibus quidem fassionibus et attestacionibus vestris literas tandem per præfatos homines nostros sub sigillis suis fide eorum mediante conscribendas exponendas jurium suorum uberiorem futuram ad cautelam necessarias extradare volumus ac jubemus communi justitia et æquitate svadente. Secus non facturi. Præsentibus perlectis et exhibenti restitutis. Datum in possessione Kelemen Telke die ultima mensis Octobris Anno Domini Millesimo sexcentesimo septuagesimo Primo. Et scriptum erat Lecta in inferiori earum margine patenter sub cera rubra Sigillo specie Celsitudinis Vestræ munitæ et corroboratæ.

Quibus receptis nos mandato Celsitudinis Vestræ uti tene-

mur obedire et satis facere volentes in hoc Anno præsentī 1671 die 18 mensis Septembris in pagum Vargyas in Sedi Siculicali Udvarhely Filiali eiusdem Bardocz existenti consequenterque in domum Ecclesiæ eiusdem Vargyas Parochiale accessimus ibique Testes infra scriptos vigore earundem Celsitudinis vestræ literarum nostram in præsentiam ductos et citatos exacto prius firmissimo iuramento diligenter examinavimus et inquisivimus juxta secundum allatum Utrum.

Utrum

Tudod-e mikor Lazár Istvan uram Csikbol hadakkal kijött itt Oloszteleken megszállot, ha akkor az Daniel Ferenczne Aszszonyóm és Daniel Istvan Uram házát az eo akarattyabol vertek-e fel es predaltak-e jóvait, és ha a Daniel István Uram jóvaiból lovaiból vót-e maganak Lazar Istvan uram, es ugyan akkor az Daniel Istvan uram Birajat az Lazar Istvan uram akarattyabol fogtak-e megh és ugyan az ő engedelmeből bocsátottak-e el. és Tudod-e ha Lazar Istvan Uramnak hazatul valo indulasakor löt volna szandeka Daniel Ferenczne Aszszonyom es fia Daniel Istvan uram hazanak felverésere.

1. Testis. In sede siculicali Miklosvara in Bolon residens nobilis Michael Racz Annorum 50. Juratus fatetur. Az kérdésben azt Tudom, mikor Lazar Istvan Uram hadakkal ki jött Gyergyoból Csikba Rakos nevű falura jövünk vala által az havasba, mivel engemet akkor fogva tartottak vala Gyergyoba, latvan engemet Lazar Istvan Uram egy lon kinek csak szőrin ülök vala több szavai között monda, ne busully jere el velünk, az haromszeki hadak is mellyek jönnek, az Daniel Istvan hazara megyünk, ott minden karaid helybebe mast adunk.

2. Testis Relicta Helia Keresztes quondam nobilis de Olosztelek, in sede Udvarhely et filiali eius Bardocz Orsolya Annorum 50 Jurata fatetur Tudom mikor Lazar Istvan uram hadakkal kijöve Csikbol hozzánk szállot vala Czerjek uram késén érkezek estve, s bement az Felső hazba Lazar Istvan Uramhoz ott beszélgetven eo kegyelmivel, hadaival edgyüt által jöve Vargyasra.

3. Testis Franciscus Keresztes nobilis de eadem Olosztelek Annorum 26 Juratus fatetur Tudom azt mikor Lazar Istvan

Uram Csikbol hadakkal ki jöt vala, akkor Lazar Istvan en nallam szallot vala, estve semmit az dologbol eszembe nem vettem, hanem reggel kimenven, latam ott Daniel István uramnak egy szeg szörü lovat, s mondom maganak Lazar Istvan uramnak, hun vötte kegyelmed azt az lovat mert ismerem? monda: nem kell azt vizsgálni, jo-e? mondom: ugy tudom jo, ugyan ott akkor maga számára patkoltata meg is az lovat, azon mene el is ugy emlekszem ra.

4. Testis Joannes Nagy Primipilus de eadem Olasztelek Annorum 60 Juratus examinatus fatetur. Az predalasban semmit nem tudok, hanem reggel ala menenk tsuda latni Keresztes Ferencz kapujahoz, masok mondak, hogy az mely lon ül Lazar Istvan uram, Daniel Istvan uramtul hoztak, azon mene el is.

5. Testis Clemens Sos nobilis in sede siculicali Udvarhely et filiali eius Bardocz residens Annorum 40. Juratus fatetur. En nallam szallot vala Gyergyai Elekes Peter gyergyai hadnagy, az hadai is itt Vargyasom szallottak vala meg, Azok predaltak Daniel Ferenczné Aszszonyom es Daniel Istvan hazokot, ket lovat hozzank is hajtottak vala az eo kegyelmek lovaibol az Atyam szüives kérésere mégh az edgyiket ot hagyak, az masikat elvivek. Azt is tudom hogy Daniel Istvan uram Birajat Dimien Istvant fiaval edgyüt megfogtak vala, engemet kerenek hogy altal mennyek Lazar Istvan uramhoz Olosztelekre, en altal menek szollek, Lazar István uram izene meg hogy bocsássák el, mikor Lazar Istvan uramtól jövök vala elől talalek egy Bodo nevű katonat az ki viszi vala Daniel István uramnak egy szeg lovát, kerdem hogy hova viszi, azt monda hogy Lazar Istvan uramnak viszi, mert alaja nyergelik meg; Lattam hogy mindent valamit talaltattak az eo kegyelmek udvarhazoknal, az Elekes Peter hadai hortak ide s tova.

6. Testis Joannes Darko Primipilus de dicta Vargyas Annorum 27. Juratus fatetur. Magoktól az prodaloktól hallattam, hogy azt montak, hogy ők a predalast az Lazar Istvan uram akarattyabol cselekszik.

7. Testis Michael Kovacs Pixidarius de dicta Vargyas Annorum 35 Juratus fatetur. En Sos György szolgálja voltam akkor, mikor az az predalas vala, Tudom hogy a Gyergyoi Elekes Peter hadai predalak fel az Daniel Ferenczne Asz. az Daniel

Istvan uram udvarházakat az is hallottam magoktól hogy ők Lazar uram akarattya-
ból cselekszik.

8. Testis Relicta Michaelis Csato quondam nobilis in dicta Vargyas residens Margaretha Annorum 35. Jurata fatetur. Elekes Peter hadaitól hallottam, hogy Lazar István uram akarattya-
ból predaltok az Daniel Ferenczné Aszszonyom és Daniel Istvan uram udvarházakat.

9. Testis Franciscus Alszeghy in sede siculicali Seps in Szotyor residens Nobilis Annorum 55. Juratus fatetur. Azt Tudom mikor Lazar Istvan uram kijöve hadakkal Olosztelekre megszálla, Elekes Peter az hadakkal Vargyasra szálla, Tudom hogy az Daniel Ferenczné Aszszonyom és Daniel Istvan uram hazat Elekes Peter hadai predalak el. Az lovakból negyet által vinek Olosztelekre, megjartatak, az edgyiket ugymint a kiis szeg lovat gyertyavilagnal patkolak meg, ugyan hagyak Lazar Istvan uram számára, mas nap azon is mene el, Azt is tudom mikor az Gyergyoiak érkezének az Istaloba kezdek kötözni az lovakat, mondam mit csinál kegyelmetek miért jötök az udvarházra, ne kötözzé kegyelmetek az Istaloból a lovakat, azt monda Bodo bizony az urtól van parancsolva. Azt is tudom mikor Daniel Istvan uram be küldé Gyergyoba az edgyet másért akkor is az a kis szeg lo az Lazar István Uram Udvarházában az Istaloban vala, de nem ada meg eo kegyelme hanem azt monda hogy Veseleni Palnak igitte, hanem ha Daniel Istvan Uram keres mas paripat Csikban vagy Gyergyoban megveszi erette.

Nos itaque seriem huiusmodi Inquisitionis et attestationis nostræ prout per nos est peracta, et expedita, Eundem Illustrissimæ Celsitudinis Vestræ fide nostra mediante sub sigillis nostris usualibus rescripsimus, confirmavimus subscriptionibus manuumstrarum. Quod reliquum est Eandem Illustrissimam Celsitudinem vestram diu ac feliciter vivere valere, et regnare desideramus. Datum Anno die locoque in prænotatis.

Correcta per eosdem

Eiusdem Illustrissimæ Celsitudinis Vestræ humiles fideles perpetuique servitores

Basilus Borbat.....	Valentinus Ilkei jur. notar
vice iudex regis in Sede Bardocz	S. Bardocz

Külczim: Serenissimo Principi Michaeli Apafi Dei gratia Principi Transsylvaniæ partium regni hungariæ Domino et Sicularum Comiti Domino Domino nobis naturaliter Clementissimo.

Más oldalon: 1671. Aperta per magistrum Joannem Kendi protho-notarium.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

177.

1671. nov. 29.

Borbát Balázs Bardocz-fiszék alkirálybírája és Ilkei Bálint ugyan-azon szék esküdt jegyzője 1671 november 29-én kelt jelentésökben elő-terjesztik Apafi Mihály fejedelemnek, hogy az általa 1671 októ-ber 31-kén özv. Daniel Ferenczné Beldi Judit és fia Daniel István érdekükben kiadott tanúkihallgatási és esketési parancs értelmében kiszálltak Vargyasra s ott három tanut kihallgattak a következő kérdésre nézve: «Tudod-e az elmúlt esztendőben, István király nap-tájban, mint esett az Daniel Ferenczné asszonyom és fia Daniel Ist-ván uram keziből udvarhelyszéki Homorod Szent Péteri akkori ő kegyelmek kezénél lévő jobbagyoknak elfoglalása.» — Mire a három tanu közül az első Makaj Márton azt vallja, hogy a fejedelem paran-csára Ugron Ferencz és Pál Deák udvarhelyszéki tisztviselők, meg bethlenfalvi Pál János drabant-hadnagy megjelentek Homorod-Szent-Péteren özv. Daniel Ferenczné és fia Daniel István bírájának Bálint Andrásnak háza előtt, hogy ezek jobbágyait a fejedelem derzsi gondviselőjének, Jakab Gergelynek kezéhez szolgáltatassák, de miután Péter Deák szolgál az özvegy és fia nevében ez ellen tiltakozott, sőt repulsioval élt, a tisztviselők visszavonultak a kaputól; de Jakab Gergely azon karhatalommal átment. — Hasonlóképen vallott vá-rosfalvi Ferencz György és idb Tsoka György is.

Illustrissime Princeps.

Domine Domine nobis naturaliter Clementissime. Post fidelitatis fidelium perpetuorumque servitiorum nostrorum in gratiam Celsitudinis vestræ humilimam debitamque semper oblationem.

Vestra Clementer nosse dignetur Illustrissima Celsitudo Nos literas Celsitudinis vestræ compulsorias pariter et attesta-torias pro partibus et in personis Generosæ Dominæ Juditæ Beldi Francisci quondam Daniel de Vargyas Relictæ viduæ, ac Stephani Daniel Filii eiusdem de dicta Vargyas confectas et emanatas, nobis inter alios Celsitudinis vestræ humiles fideles perpetuique servitores in eisdem nominanter specificatos con-scriptas et emanatas, summo quo decuit honore et obedientia recepissee in hæc verba.

Michael Apafi Dei gratia Princeps Transsylvaniae partium regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes Fidelibus nostris universis et singulis Egregiis et nobilibus Agilibus prout etiam Ignobilibus ac alteris cuiuscunque status bonae tamen honestaeque famae et conditionis utriusque sexus hominibus ubivis in ditione nostra constitutis et commorantibus praesentes nostras visuris Salutem et gratiam nostram. Exponitur nobis in personis Generosae Dominae Juditae Beldi Generosi quondam Francisci Daniel de Vargyas Relictae viduae et Stephani Daniel Filii eiusdem de dicta Vargyas. Qualiter ipsi medio vestri ratione et praetextu certorum quorundam negotiorum suorum coram declarandorum in personis Egregiorum et nobilium Agilium vice Comitum Judicum vice Judicialiumque juratorum Assessorum ac notariorum Sedriae Comitatus Albensis Transsylvaniae vice Judicum. Item Regionum ceterorumque juratorum Assessorum ac notariorum sedium siculicalium Udvarhely et filialium eius Keresztur et Bardocz, Item trium sedium siculicalium Sepsi Kezdi et Orbai et filialis Miklosvara, nec non super. et inf. Csik et Kaszon, sed et vice Judicum juratorum Assessorum ac notariorum sedis Fogaras Item Stephani et Ladislai Donat de Nagy Ajta, Michailis Maurer de Ürmös Stephani Biro junioris de Homorod szent Marton, hominum videlicet nostrorum pro jurium suorum tuitione ac defensione quasdam fassiones et attestaciones celebrari facere vellent Jure admittente. Cum autem veritatis fassio justitiaeque recognitio nemini sit abneganda proinde vobis harum serie committimus et mandamus firmiter ut dum et quandocunque cum praesentibus simul vel divisim fueritis requisiti statim vos sub oneribus singularum sedecim marcharum gravis ponderis per vos quorum inter est seu inter erit irremissibiliter exigendorum, ad diem et locum per ipsos exponentes vel homines eorum ad id transmittendis vobis praefigendum in praesentia dictorum hominum nostrorum personaliter accedere ibique ad fidem vestram deo debitam qualiscunque vobis de et super rebus coram interrogandis constiterit certitudo veritatis, suo modo dicere fateri et attestare modis omnibus debeatis et teneamini, super quibus quidem fassionibus et attestacionibus vestris literas tandem per praefatos homines nostros sub sigillis suis fide eorum mediante con-

scribere exponere Jurium suorum uberiores futuram ad cautelam necessariam extradari volumus et Jubemus cummi justitia et equitate suadente Secus non facturi presentibus perlectis exhibenti restitutis Datum in possessione Kelemen- telke die ultima mensis octobris Anno Domini Millesimo sexcentesimo septuagesimo Primo. Et scriptum erat Lecta, Erantque in inferiori earum margine patenter sub caerea rubra sigillo proprio Celsitudinis vestrae munitae et corroboratae.

Quibus acceptis nos mandato Celsitudinis vestrae uti tene- mur obedire et satis facere volentes in hoc Anno presenti 1671 die 23 novembris in pagum Vargyas in Sede Siculicali Udvarhely filiali eiusdem Bardocz existentem consequenterque in domum Ecclesiae eiusdem Vargyas Parochialem accessisse ibique Testes infra scriptos vigore eorundem celsitudinis vestrae literarum nostrarum in praesentiam ductos et citatos exacto prius firmissimo juramento diligenter examinavimus et inqui- sivimus juxta et secundum allocutionem.

Utrum

Tudode az elmúlt esztendoben, Istvan király nap tayba, mint eset az Daniel Ferenczne Asszonyom es Fia Daniel Ist- van Uram keziből Udvarhely széki Homorod szent Peteri akkori ő knek kezénél levő jobbagyoknak ki foglalasa.

1 Testis Makaj Marton Varosfalvi Udvarhelyszeki nobilis Annorum 55 Juratus fatetur Tudom mikor a mű nzts Urunk eo nga az Daniel Ferenczne Asszonyom eo kme es Daniel Istvan uram kezeiből vissza foglaltata Brachiummal az Udvarhelyszeki vice Tisztekkal eo kmekek ugy mint Ugro Ferencz es Kenosi Pal Deak uramekkal, az Bethle Falvi Pal Janos Gyalogh had- nagy keze alat levő Drabantokkal es ugyan eo kmekek edgyüt leven eo Nga Dersi gondviselője Jakab Gergelly, szabadosis leven velle edgyüt, az eo kmekek Szt. Peteri joszagat, elsebennis menven az meg irt tisztek ő kmekek az eo kmekek Sz. Peteri Biraia Balint Andras kapuiara Elolvasvan azert az tisztek eo knek az mi kgls Urunk eo Nga meltosagos poronczolattyat, az melybe poronczolt eo Nga tiszt uramekk hogy Brachiummal is elfog- lallyak, az adgyak az ő Nga Dersi gondviselője Jakab Gergelly kezebe, Az Daniel Ferenczne Asszonyom es Daniel Istvan

uram akkori szolgálja Biboreczfalvi Peter Deak eo kme kepebe protestala, minden szabadsaggal elő emberek ellen, hogy ne hatalmaskodgyanak, kere, inte, szep szovalis, protestatiovalis mindenkeppen, de annakis nem engedve, annak utanna repulsioval tiltvan, az Tisztek mingyarast el fordultak az kaputol, de az Tisztek be sem mentek vala az kapun, protestalanak is az Tisztek mű előttünk, hogy eo kmek engedelmesek leven az repulsionak semmit nem czelekettek. Jakab Gergelfy azonban neki forditvan az Jobbagyokat az kaput be vetek, latam asztis hogy az ő kmek szolgáljat Makaj Petert, jól meg ütek egyszer vagy kétszer, mű osztan onnan haza menenk, az Brachiumbanis mentek vala be az kapun de kik voltak nem tudom.

2 Testis Ferencz Georgy varosfalvi Nobilis Annorum 45 Juratus fatetur in omnibus ut antecedens primus excepto Makraj Peter mikor ütöttek nem latta.

3 Testis küssebbik Tsaka Andras varosfalvi Pixidarius Annorum 50 Juratus examinatus fatetur in omnibus modis et punctis uti testis antecedens.

Nos itaque seriem huiusmodi Inquisitionis et attestationis nostræ prout per nos est peracta et expedita, Eidem Illustrissime Celsitudinis vestræ fide nostra mediante sub sigillis nostris usualibus rescripsimus confirmantes subscriptionibus manuumstrarum. Quod reliquum est Eandem Illustrissimam Celsitudinem vestram diu et feliciter vivere valere et regnare desideramus. Datum Anno die locoque in prænotat.

Correcta per eosdem.

Eiusdem Illustrissimæ Celsitudinis vestræ fideles perpetuique servitores.

Basilius Borbat vice iudex

regius in sede Bardocz.

Valentinus Ilkej jur. not. s. Bardocz.

Kívül: Serenissimo Principi Michaeli Apaffi Dei gratia Principi Transsylvaniae, partium regni Hungariae Domino et Siculorum Comiti Domino Domino nobis naturaliter clementissimo. 1671. Aperta per magistrum Joannem Kendi prothonotarium.

Eredetiye a vargyasi Daniel család levéltárában.

178.

1672. febr. 20.

Apafi Mihály 1672. február 20-káról kelt rendeletében megparancsolja szentsimoni Czerjek Andrásnak, Al-csik alkirálybírójának, hogy midőn ezen rendeletnél fogva Vargyasi Daniel István által felhivatik, tüstént menjen azon ítél: végrehajtására, mely a megyesi törvényezikk értelmében azok ellen hozatott, kik az előtt tiz esztendővel Daniel Istvánnak a csiki havasokról elkoborlott 800 darab juhát eltulajdonították.

Michael Apafi Dei gratia Princeps Transylvaniae partium regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes etc.

Egregie fidelis nobis dilecte salutem et gratiam nostram! Nemzetes Daniel István hívünk jelenti: ez előtt mint egy tiz esztendővel koborlottak volna el Csikban havason valo majorjából egy csoportban nyolczszáz Juhai, mellyért az Törvény az megyeri Articulus szerént, az Certificatusoktol contentatiot ítílt volna, lévén azért már az hátra, hogy az sententiaival exequaltatnék; Minek okáért kegyelmessen es serio parancsollyuk hűségednek requiraltatvan megh irt hívünktől, ez levelünk által, mentest a sententiaival mennyen el az Convictusok ellen, s az szerént a mint a sententia tartya az executiot peragallya, es ha szintén valami Inhibitio intervenialna is, minthogy affele casusokrol irt Articularis processus is olyan remedealasat a dolognak megh nem engedi, az executio tételtől meg ne szűnnyek, hanem tegyen a sententia rendi szerént megh irt hívünknek plenaria contentiot. Nec secus facturus.

Datum in Arce nostra Fogaras die 20 Februarii 1672.

Apafi.

Külezím: Egregio Andreae Czerjek, de Szent Simon, Sedis Siculicualis Al-Csikiensis Vice Judici Regio etc. Fideli nobis dilecto.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

179.

1672. febr. 27.

Bánfi Dénes Daniel István levelére 1672. februárius 27-én válaszolván, azt írja, hogy azon Tót Márton nevű embert, ki iránt hozzá fordult, elfogadta, de ő tagadja, hogy a Daniel István jobbágya volna; egyébiránt fogva tartja, s ha szabadságát be nem bizonyítja, kézhez fogja szolgáltatni.

Ajánlom kegyelmednek mint kedves Öcsém Uramnak kész szolgálatomat és Istentől kegyelmednek minden iokat kivanok.

Kgylmed levelit becsülettel vöttem mit irván az Tot Márton nevű embere felől megh értettem. Én azért azon embert mingyárt megh fogattam, de ő tagadja hogy kgyld iobagya volna sőt azt bizonyittia megh eleghseghes emberekkel hogy mindenkor szabados ember volt melyre is ki kerdeztük mostan azért az Törökök miat sok bajoskodasom lévén a dolghot halaszottam kgylmeddel valo szembe lételemre, Valami kötelesseghem serelmire nem leszen kgyldnek io szível szolgálalni es kedveskedni igyekszem. Ajanlum ezzel Istennek gondia viseleseben kgylmedet. Gyalu die 27 Febr. 1672

Kgyd attyafia szolgaja
Banfi Denes

It fogva leszen s ha nem comprobalhat szabadsagaval kezbe adatom mostis idegenségnek ne vegye az dolgot kérem.

Czímlapon: Tekintetes Nemzetes Daniel Istvan uramnak (Tituly) nekem kedves Öcsem uramnak adassék.

180.

1672. ápr. 19.

Kegyelmednek mint kedves jó akaró uramnak ajánlom szolgálatomat Isten kívánva jókkal jó szerencséjökkel áldja meg kegyelmedet hozzá tartozó szerelmesivel együtt kívánom.

Kegyelmedet akarám levelem által megtalálnom. hogy amely Szent Péteri és Oroszhegyi portiók kegyelmednél vannak zálogban, mely jobbágyok és portiók a dersi udvarházhoz tartozandok mivel a Dersi udvarházat a jobb atyafiaktól éppen magamnak váltottam ahoz tartozó portiokat is megkeríteni igyekezném, kegyelmednek azokért külön a sommát a mennyiben

vannak zálogban megkuldeném minél hamarébb, csak kegyelmednek vehessem az aránt való akaratját s értelmét annak utánna ugy hiszem reám való képest a többi atyafiak is a Siményfalvit ki váltanák kegyelmedtől, mert a mint hallom eddig is nem kicsiny romlással vannak, kegyelmednek az oda expedíált embereimtől bővebben is izentem szóval, kegyelmedet kérem bocsássa vissza hozzám bizonyos jó válasszal embereimet. Ezzel maradok kegyelmednek minden időbeli kész szolgálja, parancsolván jó szívvvel szolgállok kegyelmednek Isten sok eszten-deig jó egészségben éltesse kegyelmedet boldogul szerencsésen. Datum in Ders die 19 mens. Aprilis Anno 1672.

kegyelmednek minden időbeli kész szolgálja

szeretettel szolgál

Josika István.

Czím: Tekintetes Nemzetes Vargyasi Daniel István uramnak (titulus) nekem minden időbeli kedves jó akaró uramnak ő kegyelmének.

Kívül más kézírással: 1672. apr. 19. Jozsika István levele melyben kéri ki a szentpéteri és oroszhegyi zálogos portiókat.

Eredetije a Daniel család levéltárában.

181.

1672. ápr. 27.

Csiklázárfalvi Angyalosi Mihály, esikkozmasi Orbán István és vargyasi Ilkei Balint, Bardocz-fizsek hites jegyzője, mind hárman nemes személyek 1672. április 27-kén kiadott iratukban bizonyítják, hogy vargyasi Daniel István az anyja Béli Judit és saját részére kiadott ítéletet (mely ügylátszik a csiki havasokról elkőborolt 800 darab juh ügyére vonatkozik) végrehajtatni akarván, némely csikkozmasi és tusnádi embereken, az e végre kiküldött bírákkal a helyszínen megjelent, a kikhez pedig nem ment, ígéretet tettek, hogy a végrehajtási eljárást nem kifogásolják; azonban ennek daczára néhányan a végrehajtás ellen tiltakoztak; mire Daniel István, nem vévén figyelembe a bírák azon kívánságát, hogy a kereset alatti egyének ez utáni megkimélését illetőleg kezeseket állítson, a medgyesi törvénycikk értelmében az ítélet végrehajtása iránt való követelése mellett maradt; és kijelenté, hogy ha a kereset alatt álló feleken, kik most mindnyájan jelen lévén, exequalhatók, ezután eloget nem vehetne, ezért a bírákat teszi felelőssé.

Mi Csik szeki Lazarffalvi Angyalosi Mihaly, udvarhelyszeki Bardoczszeki vargyasi Ulykei Balint Deak mostan azon széknék hites notariussa es ugyan Csik szeki kozmasi Orban Istvan mint harman nemes személyek, Recognoscallyuk per præsentes quod

in hoc Anno præsentis 1672 die 27 Aprilis Tekintetes nemzetes megh irt vargyasi Daniel Istvan uram, az Aszony nehaj Tekintetes nemzetes Daniel Ferencz uram meghagyatott eozevegie Tekintetes nemzetes Beldi Judit Aszony es eo kegyelme maga nevere emanaltatot sententianak tenora szerent akarvan procedalni itt al Csik szekben Kozmason és Tusnadon lako Bizonyos személyeknek exequaltatasara, azon sententiaban specificalt Birakkal. melynek peragalasara az Medgyesi Articulusnak Continentiaja szerent azon Articulusnak vigoraval Cogala eo kegyelme az Sententiaban megh irt birakat, mely sententiat producvalvan eo kegyelme, az Birakkal együtt ad Faciem loci kinek kinek házához elmenenek, es nemelyek pedig az kiknek házához nem mentenek igazat fogadanak hogy eo kegyelmeket azzal szembe nem fogjak. de minnyajan Kiralybiro uram pecsetivel az sententiat Inhibealak Janos Peter es Balas Andras képében nemzetes Apor Istvan uram Inhibeala Kantor Mihaly képében pedig az Felesege mely Inhibitionnak nem akarvan engedni Tekintetes nemzetes Daniel Istvan uram Csak satisfactiot kívanna eo kegyelme tetetni az fen megh irt Medgyesi Articulus Contentioja szerent. de a sententiaban levő Birak kívanak azt eo kegyelmetől hogy eo kegyelme kezest adgyon vagy evictiot Fogadgyon eo kegyelmeknek ennek utanna következhető haborgatoi ellen es így mingyarast procedalnak eo kegyelmek az sententia tenora szerent, mivel a fen megh irt Articulusban nincsen excludaltatva a Remediumok. Daniel Istvan uram pediglen azon articulusnak tenora szerent urgeala eo kegyelmeket hogy procedallyanak mivel azon Articulusban mint az exceptiok hasonloképen excludaltatva vannak a remediumok is, hanem expresse megh vagyon irva, hogy a Domnificatusok mox et de facto Contentaltassanak, de eo kegyelme mint olyan orszagh Articulusi es szokot Törvényi annal inkább ez rövid processus ellen valo exequalo Birak, eo kegyelmek ez irant valo kívanságának semmiben sem annualvan maradvan megh szorossan azon Articulus mellett, mely szerent az kegyelmének sententiaja is emanaltatott. Protestala pedig eo kegyelme arról is egyszerűsmind hogy mar megh irt Birak uramek post habealvan az eo kegyelme illy szoros urgealasara is az executiot, hogy a mint ezután valo rendi fogja a dolognak kívanni a követő leszen.

Arrol is eo kegyelme soleniter protestala hogy mivel a sententia alat levő személyek közül vannak olyanok is, a kiknek residentiajok nincsen most pedigh személyek szerent jelen vadnak, ha ezutan valo eo kegyelme uttya ugy Fogja kevanni legyen ő kegyelmenek hol kereskedni, mely ellen megh irt Birak uramek ugyan csak az Fen megh irt protestatiot prætendalak. Melyről mi is fen megh irt nemes személyek adgyuk ez recognitionalisunkat Fide nostra mediante. Anno die supra notatis loco autem in ædibus Parochialibus ecclesiæ Kozmasiensis existentis in sede siculicali inferiori Csik.

Correcta per eosdem iudices.

Judices iidem qui supra.

Michael Angyalosi Valentius Ilkei Stephanus Orban.
juratus notarius S. Bardocz

(P. H.)

(P. H.)

(P. H.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

182.

1673. jan. 24.

Apafi Mihály 1673. január 24-kén megparancsolja medeseri Bencze Pálnak, a sófalvi sóbánya kamarásának, hogy Daniel István háza szükségére a homorod-szentpéteri határról sót vágatni és hordatni engedjen.

Michael Apafi Dei gratia Princeps Transylvaniæ partium regni Hungariæ Dominus et siculorum Comes etc. Fidelibus nostris universis et singulis cujus cunque status conditionis, gradus honoris ordinis dignitatis, officii, præminentiaque et functionis hominibus quorum videlicet interest seu intererit signanter autem Egregio Paulo Bencze de Medesér salisfodinæ nostræ Sofalviensis camerario Præsentes nostras visuro salutem et gratiam nostram! Becsületes hívünknek Nemzetes Daniel István uramnak ezért való requisitiojára kegyelmes tekintetünk lévén megengedtük, hogy ő kegyelme az Homorod szt. péteri határról a tájon közel levő udvarházai szükségére szabadossan sót vágathasson s hordathasson; minek okáért parancsoljuk kegyelmesen és igen serio minden rendbeli nevezet szerint megirt hívünknek kiket ezen dolog illetve, megemlitett becsületes hívünk embereit és szekereit (compecta rei veritate) midőn tulaj-

don ö kegyelme maga usussára vágják es hordjak a sôt, impediálni es valami uton es módon megkárosítani semmiképen ne præsummálják, tartván magukat ezen kegyelmes annuentiánkhoz. Secus nec facturi. Præsentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in Castro nostro Ebesfalva die vigesima quarta Januarii Anno Dei millesimo sexcentesimo septuagesimo tertio.

Apafi mp. (P. H.)

Kívül: Apafi Mihály fejedelem annuentiája arról, hogy vágathassa háza szükségére Daniel István uram Szent Péteren a sôt.

Apafi Mihály Daniel Istvánhoz datum nélkül intézett rendeletében meghagyja, hogy egyetértvén Daczo János, Domokos Tamás és Czako Dáviddal a (Sepsiszékbén lévő) Kálnoki ekkleziában a templomra nézve felmerült vitás kérdés kiegyenlítése végett a helyszínén jelenjék meg, s a templomot a nagyobb számból álló félnek ítélje oda.

Michael Apafi Dei gratia Princeps Transylvaniae partium Regni Hungariae Dominus et sicularum Comes etc.

Generose fidelis nobis dilecte salutem et gratiam nram! Ennek előtte is parancsoltuk volt kegyelmednek, hogy egyetértvén Daczo János, Domokos Tamás és Czako Dávid niveinkel kegyelmetek egy bizonyos napot præfigalvan Sepsi székbén a Kálnaki ecclesiában fenn forgó Controversionak Complanására ki menne és a templomot assignálná az potiorabb rész kezebe de az el mulván mind eddig; Ex superabundanti parancsoljuk hűségednek meg irtt hiveinkkel egyetértvén ad 15 futuri mensis Augusti a megirtt helyre ezen dolognak végbe vitelére ki menni el ne mulassza és az ott való templomot a nemes ország constitutiója szerint a nagyobb résznek assignálja kezebe mingyarást.

Apafi mp.

Czím: Generoso Stephano Daniel de Vargyas etc. fideli nobis dilecto.

Apafi Mihály rendelete folytán 1673. augusztus 15-kén eszközölt összeírása a különböző vallásu kálnoki lakósnak.

Anno 1673 die 15 Augusti. In possessione Kálnok. Connumeratio Incolarum seu in habitatorum ejusdem Possessionis.

Reformatusok.

- 1 Bedő Máthé
- 2 Herman György
- 3 Vajda István
- 4 Peter Deak
- 5 Bedő György
- 6 Csulak Balásné
- 7 Csulak Mihály
- 8 Incze Bálintné
- 9 Incze Sándor
- 10 Egyed Péter
- 11 Incze András
- 12 Kis György
- 13 László János
- 14 Kovács János
- 15 Balázs András major
- 16 Balázs András minor
- 17 Horváth György
- 18 Máthé pap száraz ajtai pap
- 19 Bedő Bálint
- 20 Bedő István minor
- 21 Bedő Mihály
- 22 Bedő János minor
- 23 Bedő András
- 24 Vaska Mihály
- 25 Vaska János.

Pontificiusok.

Boda Mihály köröspataki gondviselő
Agoston István szentleleki tisztartó.

Vagusok.

Kis István Bethlen Miklos
uram Szent Miklosi jószágában lakik
Kis Anna Bölönben lakik
Bedő Márton Gidófalván lakik
Méhkereki András Thamás falván lakik
Bedő Istvánné Daniel Ferenczné asszony udvarában lakik
Méhkereki János Gyergyóban lakik
Tegző Miklosné residentiatlanul emitt-amott lakik.

Unitáriusok.

- 1 Borbereki Péter
- 2 Nagy Pál
- 3 Varga István
- 4 Bedőházi István
- 5 Bedő Gábor
- 6 Bedő Miklós
- 7 Téglás András
- 8 Bedő Balásné
- 9 Balás György
- 10 Balas Mihály
- 11 Fazakas György
- 12 Fazakas András
- 13 Agoston Balázs
- 14 Kis Istvánné
- 15 Major Györgyné
- 16 Czegze Thamás

17 Fazakas Balint	adott neki Kálnokon Kal-
18 Fazakas Thamás	noki Samuel uram
19 Bedő István	Fazakas János
20 Bedő Miklos	Balázs Lőrincz fia Miklos Kál-
21 Bedő Pál	noki Farkas ur szolgálja
22 Bedő János major	Bedő Laszlo Ghylaný uram
23 Nagy Mihály	udvarában lakik
24 Bedőházi Máthéné	Bedő Mihály Annorum 15 tu-
25 Bedőházi Miklosné	torság alatt van Köröspa-
26 Szilágyi Mihályné	takon
27 Agoston Ferenczné	Tóó Lukács fia Máthé
28 Beke György	Szász Jánosné fiastól
29 Vaska András	Tegző Istok Patakban lakik
30 Vaska Péter	Csenti Susika leányzo Fazakas
31 Salamon Thamásné	Lukács mátkája
32 Salamon Péter világtalan.	Agoston Annok Brassóban la-
	kik residentiás
Vagusok.	Balázs Andrásné
Fazakas Lukács mátkás legény	László Jánosné unitáriusok
Adamoson lakik jószágot is	urok calvinisták.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

183.

1674. jan. 12.

Székegy László levele Daniel Istvánhoz, melyben 1674. januárius 12-ről ennek felgyógyulása fölötti örömét fejezván ki, értesíti, hogy a fejedelem Ebesfalván időzik, s onnan Fogarasra s Almakerékre megy; megemlíti még Tamás és Konstantin vajdáknak a fejedelemhez küldött leveleit is.

Mint bizodalmas jó akaró Urk, ajánlom kgydk szolgálato-
mat, kívánom Isten kgydk ez új esztendőnek minden részét
szerencsésen virágoztassa.

Kgyd levelétt nagy böcsülettel vettem, látogatását kgydk
Isten éltetvén megszolgálom, kívánván Istentől írásom kegyel-
medet jó szerencsés órában, kedves jó egészségben tanálja. Ma-
gam is csodálkozom azon, hogy mi lehetne az oka kgyd udvartul
ennyire való elvonodásának, ennyire való nyavalyáját nem értem
kgydnek, gondoltam valami haszonnal járó dolgaiban való fog-

lalatosságot kgydk, de mivel már Isten kgydet nyavalyájából megfordította, kívánom e mellett is jobban vastagitsa s adgya meg ű felsége előbbeni jó egészségét kgydnek. Itt urunk ű Nga az jövő kedtől egy hete mulat, ekkor megindulva egyenesen Fogaras felé continuálja ő Nga útját, innét Almakerék felé menvén; az hírek most igen csendesettek, mivel hogy az téli üdő is aszt hozta magával, mind az által ide némely nap érkezék a lengyelek mellett levő Tamás vajdának levele Jászvásárrul, ki is a havasalföldi boerok mellett ír, azonkívül Konstantin vajda is írja Urunknak, hogy mán maga is induló félben vagyon az havasalföldi vajdaságra, hadaiból el is boesátott volna el. -- Sinoviczki is onnét ír, azzal biztatván magát, mivel az mely lengyel hadak Moldovába indulnak ű az előttük járójuk, hogy ha az Dunán által kel, űis Hatalmas császár udvarlására el megyen, umhott is kéri, hogy ő nagysága is innét mozdicson valamit, de ebből semmi sem telik. Ezzel Isten gondviselése alá ajánlom kegyelmedet. Datum ex Ebesfalva die 12 Januarii A 1674.

Kgyd jó akarója kész szolgálja

Székely László.

Tekintetes Nemzetes Daniel István Urk (titulus) nekem bizodalmas jó akaró Urk adassék.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

184.

1675. márcz. 20.

Apafi Mihály 1675. márczius 20-án kelt adománylevelében megparancsolja Teleki Mihálynak, belső titkos tanácsosnak, Torda- és Máramarosmegye főispánjának, Huszt és Kövár kapitányjának és az erdélyi kincstár tized (dézma) legfőbb haszonbérelőjének; úgyszintén Alvinczi Péternek, az összes fejedelmi javak felügyelőjének, hogy miután Szovat falu bárány- és mézdézmáját vargyasi Daniel Istvánnak adományozta ennek haláláig, adják át évről évre ezen dézmákat és haszonbérét az ő számára.

Michael Apafi Dei gratia Princeps Transsylvaniæ partium Regni Hungariæ Dominus et Siculorum Comes etc.

Fidelibus nostris Spectabilibus, Generosis Egregiis et Nobilibus, Michaeli Teleki de Szék, Consiliario nostro Intimo,

Comiti Comitatum Tordensis et Maramarosiensis, Arcium nostrarum Huszt et Kővár districtuumque earundem ac Præsidi-
diorum in iisdem constitutorum Capitaneo, nec non Decimarum
Fiscalium in Transsylvania Arendatori ubique supremo et Petro
Alvinczi de Borberek universorum bonorum nostrorum Præ-
fecto, ac Decimarum Vice Arendatori, nec non Tabulæ nostræ
Judiciariæ Jurato Assessori ut et Arendarum Comitatus Colo-
siensis Perceptor, ac etiam aliis quorum interest seu intererit
præsentium notitiam habituris nobis dilectis Salutem et gra-
tiam nostram.

Nemzetes vargyasi Daniel Istvan hivünknek megtekintvén
hozzánk való mindenkori igaz hűségét és Jámbor szolgálattját,
melyre nézve Kolosvar megyeben Szovat nevű Falunak Fis-
cusunk számára Annuatim jarando mindennemű Bárány s Méz
dezmaít eleiteig ő kegyelmenek conferaltuk. Porontsolvan kegyel-
mesen es igen serio kegyelmeteknek s Hűségteknek ennek
utanna azon Falunak Fiscusunk számára annuatim jarando
mindennemű Bárány — — — — Dezmajat s Arendajat ő ke-
gyelmenek percipialni engedgye az mig ő kegyelme él s min-
denben alkalmaztassák magokat ez kegyelmes Collationkhoz.
Secus aliterque non facturi. Præsentibus perlectis Exhibenti
restitutis. Datum in Arce nostra Fogaras die vigesimo Mensis
Martii Anno Domini Millesimo sexcentesimo septuagesimo
quinto.

Apafi

(L. S.)

Külső oldalon: Præsentes suæ Celsitudinis Principalis nomine Ge-
nerosi Domini intro scripti super Relaxatione Proventuum ex Pago Sz-
ovat proveniendorum Relaxationales humili cum obsequio receptæ et Do-
minis Arendarum Perceptoribus pari fidelitate observand. exhibitæ.
Fogar. 24 Mar. A. 1675

per Petrum Alvinczi.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 1731. Fasc. XX.

Brassóban lakó Trajner Péter felebaráti szeretetből kifolyólag egy sepsi széki Alszegehy Ferencz nevű embert a jassi (Moldovában) vásáron 258 imperialis talléron oly formán váltott ki a pogányok rabságából, hogy haza érkezése után a váltásdíjt neki fizesse meg; a kiváltott azonban csak 47 tallért fizetvén, sepsi-szent-györgyi Daczó János kezessége mellett arra kötelezte magát, hogy Trajner mind addig fogja szolgálni, míg szolgálatával, — melynek évenkénti bére 25 forintban állapított meg, — tartozását lerója. Azonban Alszegehy két-három napi szolgálat után elszökött; s így Trajner követelését rajta fel nem hajthatván, kéri az ország három nemzetből álló statusát, hogy mivel 16 év óta nem juthatott pénzéhez, valahára találjon módot kártalanítására, s adjon szabadságot, hogy Daczó János kezesen eleget vétehesen. — A folyamodás nincs kelteve.

Brasso Városában lako Trajner Peter alazatosan könyörögh az nemes Országgh három Nemzetből álló Statusinak.

Alázatosan kénszeritvén Nagtokat és Kglmeteket illy dologh vegeth könyörgésem által megh talalnom, ennek előtte valo esztendőkbén váltattam volt ki Moldovaban Jasi Vásárot létemben Pogányok Rabságából Sepsi szeki szoczöri Alszegehy Ferencz nevű embert sok reménkedésére nészve keresztyenyi Istenes indulatomtól viseltetvén 258 Imper Tallerokon, ugy hogy haza jöven engemet minden bozuság nélkül contentalna azon Tallerokrol, de még ez ideigis töb pénzemben kezemben nem deviniált 47 Taller erő pénznél: kitt midőn magha obligatio szerént megh fogattam volna, nemzetes Sepsi sz. Gyeörgyi Daczo János ur lön kezes erette, hogy valamig plenar nem contentalna tölem el nem szöknék, hanem szolgálván engemet minden esztendőben fl. 25 % tudodnék ki az saczából, külemben eo kglmeről az kezeséggh le ne szalana, hanem ha holta történe az azon Alszegehy Ferencz nevű emberk, az mint magha Daczo Janos Ur adta pecsétés Obligatoriajából világosson Constal: mellyről az nemes Országot ezer hatt száz hatvan negy esztendőbeli Gyülésében megh talaltam vala, de megh eddigh is csak kárban vagyok, mert kett három napok alatt lévén hazomnál azon Alszegehy Ferencz nevű Rab, el szokek tölem már Daczo Janos Uram is magha Obligatioja szerént nem akar contentaltatni, sőt inkább az kiket az Nemes Országgh Deli-

beratioja és maga kötése szerent executiora akartam küldeni, azokat is kötözessel fenyegette ha Joszágára mennek.

Könyörgök azért az Nemes Orszaghk igen alazatosson, mivel már tizen hatt esztendeje, hogy pénzem oda vagyon nagy káromra. Nagtok es Kglmetek talallyon olly utat modot fel benne, hogy tovararais kárban ne maradgyak, hanem Daczo Janos Ur magha atta Obligatioja szerént azon helybeli Tisztek által az hol Jovai avagy Joszaghi találtatk tetethessek plenar contentatiot ki adott pénzemről, ne kellesek töbször Nagtokat es Kglmeteket ezen dolog felől busítani.

Kiért Isten Nagtokat és Kglmeteket megh aldgya

N. K. J. V. V.

A belső oldalon : A 1675 14 Junii Albæ. Feo kapitan Nemes Janos Atjankfia post expirationem dictæ a. 25 ha az Rab nem contentallja adgya kezebe az supplicansnak javait ha fel eri, ha az nem eri fell magatis az Rabot

Martinus Sarpataki
prothonotar.

Eredetije a vargyasi Daniél család levéltárában.

186.

1675. aug. 20.

Székely László Daniel Istvánhoz intézett levelében, mely 1675. augusztus 20-ról van keltezve, örömet fejezi ki, hogy rábizott tisztében eljár; viszont ő is ajánlkozik, hogy ha az udvarnál dolgai vannak, azokat intézi, csakhogy ő is oda menjen fel; Nalaczi iránt ne legyen aggodalma, mert ő nem scrupulus ember.

Mint bizalmas Uramnak ajánlom kegyelmednek szolgáltatmat kivanom Isten minden dogaiban szerencsesen bodogitsa kegyelmedet.

Kegyelmed levelét böcsülettel vettem hogy kegyelmed ezen kivant tiszteben eljár az igen jól esett, az mi a kegyelmed ide valo jövetelit illeti ha kegyelmed úgy akarja meglehet ha oly kiváltképpen valo dolgai vadnak akar ott alatt, de miért nem ide fel itt most Udvarnal semmi idegen ember nincsen hanem ha ide jü csak jüjün fel Egyenesen Tudgya mar kegyelmed mikor van üdöm az beszélgetésre mikor alusznak az Emberek ha szinte kevesbe vennek is el csinalom en miért jött kegyelmed die, az mi penig az kegyelmed maga dolgait illeti hidgye el ke-

gyelmed szívesen kívánok kegyelmednek szolgálni mind azon dogában s mind masban egyebarant tülem tovább sem megyen, Nalaczi uram iránt ne legyen kegyelmednek scrupulusa mert nem akadályos ember könnyen lecsinalhatni ő kegyelmet, az praefectus felesége halálán lévén haza ment ha fel jü s ugy hozna a dolog azzal is beszellek. Kegyelmed egyeb dolgaiban is parancsollyon tiszta szívvvel ügyekezem kegyelmednek szolgálni. Ezel Istennek gondviselése ala ajanlom kegyelmedet. Datum ex Radnot die 20 Augusti Anno 1675.

Kegyelmed kész szolgálja

Szekely Laszlo.

Külezím: Tekintetes Nemzetes Daniel Istvan uramnak ő kegyelmenek (titulus) nekem jo akaro uramnak adassek.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 731. F. XV.

187.

1675. okt. 29.

Daniel István és Daniel Péter között 1675. október 29-én bizonyos földekre nézve létrejött csereszerződés.

En Udvarhelyszeki fiu Bardocz szeki Vargyasi Daniel Istvan, Adom ez ide alabb megh irt örökösön megh maradando dolognak jövendőbeli bizonyására, ez Testimonialist; hogy en attam megh irt Bardoczszeken Oloszteleken lako megh irt Vargyasi Tekintetes Daniel Peter uramnak örökösön ilyen darab szanto földeket; Megh irt Vargyasnak Vargyas közü fordulo határában az fekete nyilak lábján, egy darabot, Melynek egy felöl vicinussa Sos Kelemen es Sos Janos földeik, mind ketten megh irt vargyasi nemes személyek, más felöl megh irt vargyasi Lofő Sos Mihály földé. Item. Megh irt Vargyasnak hidegh kut fele fordulo határában az felső hidegh kuton belöl egy fél nyilnak most megh irt vargyasi Taszo Janos nevü Jobbagyom házához valok, egy negyed Részhez két vékának valo darabot, az belső feliben, Mely fél nyilnak egy felöl vicinussa, megh irt Oloszteleki nemes Kolumban Ferencz Felesége Anna földé-, más felöl megh irt vargyasi nemzetes Tekintetes idősbik Daniel Mihály uram ugyan Vargyasi Málnási Pál nevü Jobbagya földé. Item: Megh irt Bardoczszeki szaldobosi Also határba kapolnára menő-

ben, megh irt száldobosi Szabo Tamás nevű Jobbagyom házához való egy nyíl földet, mellynek egy felől vicinussa megh irt száldobosi Lo fű Borbat Mathe földe, mas felől megh irt nemzetes Daniel Mihály uram megh irt száldobosi Csiki György nevű Jobbágya földe. Melly megh irt földekett oda es adott ennekem, megh irt Nemzetes Daniel Peter uram Csereben eörökösen illyen szánto földekét: Megh irt Vargyasnak ebbát fele fordulo határában Also Padan, megh irt vargyasi Panczel Janos nevű ugyan eo kme Jobbágya házához jaro nyíl földből egy darabot, ugy mint: Az belső vegitől fogva kimenven az külső vege fele hetven eot eolet, es ott keresztül által Rován az ket szely Borozdaigh, azon nyilnak az hetven eot eoligh ki mért belső felit, melynek egy felől vicinussa megh irt Bardoczszeki Bardoczfalvi Drabant Kosza Pál földe, mas felől megh irt vargyasi bizonyos személyek földei jünek rá lábbal: Item. Megh irt Vargyasnak Hidegh kut fele fordulo határában Okos Telekü nevű helyben ugyan azon eo kme Jobbagya Pánczel Janos hazához jaro egy darab foldesket: mellynek egy felől vicinussa ugyan magamföldre, más felől ugyan vargyasi idősbik Andorko István nevű Jobbágym föld: Item. Azon vargyasi vargyasközi fordulo határában also Lok nevű helynek az felső vegin egy darab porondos kövecses: melynek egy felől az Viz vicinussa mas felől ezen vargyasi Thoroeskai Janos nevű Jobbagyom szanto földibül az Viz csinalta Ret:

Mely megh irt földekbül Tekintetes Daniel Peter urammal mint kedves Eocsem urammal magunk között örökösön celebralt csererül, adom az en reszembről ez pecsetemmel es kezem irásával corroboralt Testimonialist fide mea mediante, ennek megh masolhatatlanul valo meghállásaraís obligalvan magamot sub pœna Calumnie, es az mellet evictiotis fogadvan ez en tüllem eo kemenek Tekintetes Daniel Peter uramnak transferalt földeknek örökössegebül. Datum in ædibus meis Nobilitaribus in dicto Vargyas habitis Anno 1675. 29. 8-bris die.

Correcta per me

Idem qui supra
Daniel István m. p.
(P. H.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

188.

1676. jul. 9.

Béldy Judith újabb folyamodványa Bornemissza Annához, hogy Béldy Pál szabadítása ügyében Apafinál közbenjárni kegyeskedjék.

Nagyságodnak mint kegyelmes uranak alázatosan könyörög néhai tekintetes nemzetes Daniel Ferencz uram özvegye árva Beldi Judith.

Méltóságos Fejedelem, nekem kegyelmes Uram! Szegény testvér atyámfiának Beldi Pál uramnak szomoru változással történt állapotjában ezen alázatos suplicationom által folyamodtam a nagyságod természet szerint könyörülő kegyelmességéhez.

Könyörögven igen alázatosan nagyságodnak mint kegyelmes uramnak szegény édes testvér atyám fiának szánja meg keserves rabságát és könyörüljön életének utolsó idejében esett szomoru változásán szokott fejedelmi kegyelmességéből származott könyörülő indulatjából elbocsáttatásával örvendeztesse meg megszomorodott napját és nekünk egész nemzettől mostani szabadulásával földhöz ragadott szomoru sziveinknek engedje kívánt vigasztalását. Kiben kegyelmes uram nekem is ilyen gyámoltalan árva állapotomban Isten s nagyságod kegyelmessége után nyomoruságimban minden atyámfiai felett volt bizodalمام.

A nagyságod kegyelmességeért az árvákon könyörülök Istene hosszas országlásában szerencsésen éltesse, mi is egész nemzettől velünk tett jó kegyelmességeért nagyságodnak, Istennünket alázatosan dicsérhessük és magasztalhassuk.

Várván igen alázatosan nagyságodnak természet szerint könyörülő kegyelmességét telyes hizodalommal.

Ezek alatt írva: Hidje el kegyelmed ok nélkül nem lett megfogatása, annak idejében lessz gondunk a dologrol.

Radnoth 9 July. 1676.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

189.

1676. jul. 9.

Béldy Judith újabb folyamodványa ugyanazon tárgyban.

Nagyságodnak mint kegyelmes asszonyanak alázatosan könyörög tekintetes nemzeti Daniel Ferencz uram özvegye árva Béldi Judith.

Méltóságos fejedelem asszony, nekem természet szerint jó kegyelmes asszonyom! Testvér édes atyámfiának Béldi Pál uramnak szomorú változással történt állapotjában ezen alázatos suplicationom által folyamodtam a Nagyságod magával született kegyelmességéhez.

Könyörögvén nagyságodnak mint kegyelmes asszonyomnak dicséretes jó kegyelmességét rajtunk is egész nemzettől majd minden emberi reménységtől elhagyatott szegény rab testvér atyámfiának szabadulásában kegyelmes urunk ő nagysága méltóságos személye előtt kegyes törekedése által dicséretesen mutassa meg. Kiben kegyelmes asszonyom Isten s a nagyságtok kegyelmessége után ilyen gyámoltalan árva állapotomban nekem is minden atyámfiái felett volt bizodalom.

Elnézvén tökéletesen hogy a nagyságod Istenes könyörületességéből származott jó törekedése nagy hasznosan nyithat utat az én rab testvér atyánk fiának szabadulására, nekünk pedig egész nemzettől földhöz ragadott szívemnek vigasztalására.

Kiért kegyelmes asszonyom Méltóságos urunkkal nagyságtokat az árvákon könyörülök Isten hosszas országlásában szerencséltesse, mi is egész nemzettel nagyságtok kegyelmességéért Istenünket alázatosan tisztelhessük.

Mint eddig is úgy azután is illendő módokkal törekedünk Uram ő kegyelme előtt Radnoth die 9 July Anno 1676.

Béldy Pál szabadulásáért Apaí Mihályné fejedelem asszony előtt való törekedése Daniel Ferencznének.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

190.

1676. nov. 11.

Várad végvárában lakó lándorfejevári Oszmány A. (a többi rész ki van szakadva) adja tudtul 16(7)6 november 11-kén, hogy Daniel Istvánnak Doboka vármegyében levő majorságára nézve vele úgy egyezett meg, miszerint ez neki évenként tizenöt forintot fizessen, s ezért azon majorságon magának Daniel István házat építhessen, melyet a török katonákkal szemben igaz török hitére adott eskü alatt megvédelmezni ígér. — Anno 16(—)6. Die 11. Novembris.

En Hatalmas Császárunk Várad végvárában lako Landor Fejevári Oszmany A — — — — Adom tudtara mindeneknek, mind Török Iszpaiáknak — — magyar renden levőknek az kiknek illik. Hogy en az — — specificalt nap úgy mint: Szent Marton napban alkuttam — — — — (D)aniel Istvan Uram majorságaert; mely Doboka varmegyeben — — — — nevü falumban vagyon bizonyos summa penzben, hogy — — — — esztendön adgyon ő kegyelme Tizenöt forintokat. Illyen — — — — penig hogy ha akar Daniel Istvan uram azon majorság — — csinaltathasson magának valo házat, melyben bátorsagoson minden bántodas nélkül lakhassek minden hozza tartozoival edgyütt még csak egy tyuk fi kara is nem leszen az Török vitezek miatt. Melynek megállásara esküszöm az en Török igaz hütömre, az nagy Allara es a nagy Mahomedre, hogy mindenekben megálloja leszek fel nem bontom még fiaimmal is megtartatni hagyom. Melynek bi — — ságára es megerősítésere, adom ez pecsetes uri levelemet — — Váradi Zain urak előtt. Ugy mint Doboka — — — — Olámonostori Ur. Aliber Ugrocsi Ur es Berend Ur Oszmany Bék uraimek előtt, és Morogyai Ur Bektas Nemes Iszpaia előtt es az Hunyadi fő Biro előtt s ugyan itt Banfi Hunyadon lako Matyas Marton uramek előtt. Isten veletek s lakjatok békével.

(P. H.)

Idem qui supra.

Küllapon: Váradi Basa Protectioja szegény Atyánk Borsai házához 1676.

Eredetije a családi Lt. «extra fasciculum».

191.

1678.

A vargyasi Daniel István hűtlenségi bűnperére vonatkozó 17 méteres eredeti ügyirat. — Az Apafi Mihály által 1678. évi október 1-re összehívott országgyűlésen, melynek tárgyait az örökösök nélkül elhaltak javainak a kincstárra való átszállását illető kihirdetése; az alsó foku ítélőszékektől föllebbezett ügyek és a hűtlenségi bűnperek képezték, előterjesztetik vargyasi Daniel István hűtlenségi bűnpere is, ki a fiscalis director által kért, Mikes Kelemen, belső titkos tanácsos által elrendelt, és Simonfi Mihály meg Pocsa János ítélő táblái esküdt jegyzők által foganatosított megintésről adott jelentés (relatoria admonitionis) szerint hallerkői Haller Jánossal, szárhegyi Lázár István gróffal, megyeri Keresztesi Samuella és Kálmán (másképp Gotzmeister) Kristóffal együtt arról vádoltatott, hogy egyetértvén Beldi Pállal, a haza és a fejedelem ellen cselekedett. A vád fektetve van azon levelekre, melyeket Daniel István Beldi Pállal ez ügyben váltott. — Ezek elsejében 1678. jan. 12-én arról értesíti Beldi Pált, hogy a tőle vett levél tartalma szerint készséggel működik, de a felülést késlelteti s annak nagy akadályára van a kapitány jelenléte, kinek az a célja, hogy a gyűlésbe való menetelre mindenkit rábeszéljen. Brassó már elpártolt, Csikból útban vannak a követek s Háromszékben sem lehet bizni. Ily körülmények között még csak a Portában lehet reményt helyezni, de ettől is megfoszthatja őket a másik fél információja. Minden emberben nem kell bizni; ő hittel kötelezven magát, kötelességét teljesíteni fogja. — Második levélben, mely Vargyason 1677 december 6-án kelt (a sorrend és a kelet nem egyező, de a perben így következik), azt írja Beldi Pálnak, hogy az ott (Háromszéken) tartott gyűlésekről itt künn mit sem tudnak az atyafiak, de az ügynek most megnyert követek tőle már elindultak s estére Farkas Pálnál lesznek. A helyben maradtak Udvarhelyre gyűjtenek s azokat ő Vargyason várja be. Attól tart, hogy a hírt és tényeket nagyító Daczó oda menetele az ügyre nézve káros hatással lesz. — A harmadik levelet Ilyefalváról 1677. okt. 24-én küldi, melyben a fejedelem útjáról s ennek intézkedéséről tesz jelentést, tudósítván Beldit arról, mit a Bíró István hadnaggyal fűrkészés végett elküldött szolgájától hallott, hogy a Szamosújvár felé haladó fejedelmet Bethlen Gergely is követte. Füzesnél a 30 főre menő «hadak» megállapodtak, s létszámuk minden éjjel fogy; hogy Szamosújvárt és Görgényt életmi szerekekkel látják el. — A negyedik levelet Brassóból küldi 1678. január 27-ki kelettel. Ebben a Mikesné leveleit, melyeknek — mint hiszi — mézes szavaiban a kigő mérge rejlik, megküldvén, hírül adja, hogy itt a két kulacsosok nagyon lehűtötték a táborba szállásra való kedvet, pedig túl felől a «hadakat» már a hegyek alá vitték, s ezeknek Mikes, Bartsai és Bethlen Gergely a kapott parancs értelmében Fogarasig mentek volt elébe az Ólt melletti katonasággal. Ez után közli Cserci Györgynek hozzá intézett két levelét jan. 14-ki kelettel. — Az ötödik, kelet nélküli levélben többféle körülményről tesz említést. Így a Daczóval való találkozást Magyaroson; a felkelésre kevés hajlamot mutató «populénak» inge-

rültségét Apor Lázár ellen, kit akasztófával fenyeget; miért is tanácsos őt — Csikból behíva —, Keresztessel együtt a maga közelében tartani; mert a cél az, hogy szakadást eszközöljenek emberek között; a manifestumban lévő kifejezéseket nem kell szelídíteni, habár Daczó kifogásolja is azon kemény szavakat, melyekkel benne az igazság kifejezve van; Kálnoki Istvánt meg kell nyerni s kötelezni az «externum» (talán extrema) kivételére; ugyanezen eljárás követendő Apor Lázárral szemben is, mert ő úgy látja, hogy ez a Teleki praktikájával élve, a Portától remélt választól teszi függővé elhatározását. Minthogy pedig a Portának magatartásától függ ügyök jó vagy rossz kimenetele, nagyon szükséges volna, hogy a törökhöz küldött Parko eljárásáról bármi módon — ha mindjárt pénzbeli áldozattal is — tudomást szerezzenek. — A hatodik levélben többek között az Udvarhelyszékieknek a felülésre vonatkozó készségeiről, a hetedikben arról ír, hogy a miket Béli Pál az alatt, míg ő családi ügyekkel volt elfoglalva, végeztek, magáévá teszi, s annak kivételében készséggel közreműködik. — A nyolczadik levélben hét, a fölkelés körülményeire vonatkozó kérdés s az erre adott válasz foglaltatik, azon utóirat kíséretében, hogy mintán Kővár vidéke is a hatalmas császár országához tartozik, jó volna, ha Vesselényi Pál értesítenék az iránt, hogy néhány zászlóaljnak ezen területen való megfordulása vagy éppen beszállásolása igen czélszerű lenne. — Ezen kivonatosan elősorolt bizonyítékok alapján Daniel Istvánnak a Béli Pállal való egyetértés miatt, ki az 1674-ki Liga megszegésével a haza és fejedelem ellen fegyvert fogott, azután idegen nemzethez menekült s ott most is a fejedelem megbuktatása és az ország békéjének felforgatására törekszik, fejeztése és saját valamint neje és gyermekei ingó és ingatlan javainak elvesztése hozatik indítványba.

Nos Michael Apaffi Dei Gratia Princeps Transylvaniae partium Regni Hungaria Dominus et Siculorum Comes etc. Damus pro memoria per praesentes, quod nobis Die vigesimo currentis mensis Octobris instante scilicet et durante, generali Dominorum, Regnicularum trium Nationum Regni nostri Transylvaniae et partium Hungariae eidem annexarum Dieta per nos ad diem primum dicti mensis Octobris Anni praesentis Millesimo Sexcentesimo Septuagesimi Octavi in Civitatem nostram Albam Juliam indicta celebrata, ad quam ut puto Dietam, nos revisiones quarundam certarum causarum factum videlicet publicationis bonorum quorum unque ab hac luce decedentium in fiscum nostrum devolventium nec non Appellationum de sedibus inferioribus in Curiam nostram transmissarum repetitionum item et non restitutionem servorum colonorumque fugitivorum et notam perpetuae Infidelitatis tangentium et concernentium generaliter distuleramus Una cum spectabilibus ac magnificis

Generosis Sigismundo Banfi de Lossontz Consilario nostro intimo Comiti Comitatus nostri Albensis Transylvaniae Supremo ac in Judiciis in persona nostra praesidente Consiliariis intimis Magistrisque nostris Prothonotariis nec non Tabulae nostrae judicariae juratis assessoribus pro faciendo causantibus judicio moderativo in eadem sede nostra Judicaria pro Tribunali sedentibus Egregius Stephanus Biro pro Generoso Petro Barabás de Albis Causarumstrarum fiscalium in Transylvania Directore ut actore ab una pro Generoso Stephano Daniel de Vargyas Michael Gidófalvi velut Incto partibus ab altera utrinque cum sufficiente Procurationis mandato juxta tenorem et continentiam quarundam Literarum admonitiarum et certificatarum pro Parte Annotati Directoris nostri Confectarum et emanatarum et Nobilium Michaelis Simonfi et Joannis Pocsa Tabulae nostrae Judicariae scribarum et juratorum notariorum ē Curia nostra ad praemissa peragenda specialiter exmissorum superinde Relatoriorum in figura Judici nostri comparentes idem Procurator Actoris easdem Literas contra annotatum Inctum nostro Judiciario Examini curavit exhibere, quibus exhibitis antelatus Procurator dicti Incti paria earum et aliarum etiam si quas exhibuerit a jure sibi dari postulavit, quibus a jure sibi concessis literarum itaque earundem ammonitiarum pariter et certificatarum primarum tenor et verbalis continentia: Illustrissime ac Celsissime Princeps Domine* Domine naturaliter Clementissime fidelitatis fidelium perpetuorumque servitiorum nostrorum in gratiam Illustrissimae Celsitudinis vestrae humillimam debitam que semper oblationem. Vestra clementer nosse dignetur Illustrissima Celsitudo, quod nos ad Instantiam et legitimam Petitionem Generosi Petri Barrabás de Albis Causarum fiscalium Illustrissimae Celsitudinis vestrae in Transylvaniae Directoris propterea factam, et ex mandato et comissione Spectabilis ac Generosi Clementis Mikes de Zabola Consilarii intimi ac per Regnum Transylvaniae alterius Magistri Protonotarii in hoc anno Domini Millesimo sexcentesimo Septuagesimo Octavo Die vero Decima septima currentis mensis octobris, Erga spectabilem ac magnificum Joannem Haller de Hallerkő, et

* Relatoria ammonicionis.

Generosum Stephanum Lázár de Szárhegy alterum Stephanum Daniel de Vargyas Samuelem Keresztesi de Nagy Megyer ac Prudentem et circumspectum Christophorum Kálmán alias Gotzmeister, Inhabitorem Illustrissimæ Celsitudinis Vestræ Cibinien accessimus eosdemque in hac præsentî Diætâ Generosorum Dominorum Regnicolarum Trium Nationum Regni Transylvaniae et partium Hungariæ eidem annexarum in Civitate Alba Julia ad Diem primum mensis Octobris ex edicto Celsitudinis vestræ indicta constitutos, in qua hac eadem Civitate Alba Julia in Curia Illustrissimæ Celsitudinis vestræ mediocri domoque vulgo ibidem Asztalos ház dicta et commitatu Albensi Transylvaniae existente habitam personaliter repertos ex eo quod dicti Domini Joannes Haller Stephanus Lázár, Stephanus Daniel, Samuel Keresztesi et Christophorus Kálmán alias Gotzmeister nescitur unde moti contra Personam et Regnum fidem que eidem Illustrissimæ Celsitudini vestræ ac Patriæ debitam temerario ausu periculum* intendissent cum Paulo Béldi, eidem adhærendo consensissent et practicassent, ac ratione et prætextu aliorum etiam negotiorum suorum coram latius declarandorum ammonuimus ad Instantiam pfati Directoris rationi officii sui, juxta ligam Dominorum Regnicolarum Trium Nationum Regni Transylvaniae et Partium Hungariæ eidem annexarum,** in anno Domini Millesimo Sexcentesimo Septuagesimo quarto Die quarta Decembris factam et celebratam confirmatam ac in hujusmodi processibus observari*** solitam seorsim et sigillatim personaliter ad tertium diem a die hujusmodi ammonitionis nostræ computando in præsentiam Illustrissimæ Celsitudinis vestræ præscriptorum que Dominorum Regnicolarum Trium Nationum Regni Transylvaniae et Partium Hungariæ eidem annexarum, rationem de præmissis reddituri efficacem. Qui

* Declaratione de scribenda est scilicet quod fuit illud periculum quod patratum est dum qido et ubi.

** De captivacione contra nobilitarem præro gatio facta contra-dict est.

*** 2 Ex ordât Director Trassen prætenfélja hogy sub Diætâ valámit cselekedtek volna pr ha ad tercius ne ammonialhatott volna mert pr Deér par 2 titulo 20 csak a Diætâ alatt lett dolgokrol szol pr hoc corrually es ammonitio mert én sub Diætâ captivaltatva ammonialtatta.

talem nobis seorsim et sigillatim hungarico. Idiomate fecerunt relationem: Értjük, mindazonáltal inkább akarunk az ő Nagysága kegyelmességéhez ragaszkodni, mintsem törvényes uton igazítatni dolgunkat, mivel conscientiánk nem vádol azzal, hogy az ő nagysága méltóságos személye s a haza ellen valamit practicalunk volna. Certificavimusque eosdem ibidem seorsim et sigillatim ut ipsi personaliter et non per procuratores suos legitimos coram, Illustrissima Celsitudine vestra dictisque Etatibus et ordinibus Trium Nationum Regni Transylvaniæ et partium Hungariæ eidem annexarum ad Actionem et acquisitionem dicti Directoris compareant sive non, vestra tamen Celsitudo cum præscriptis universis statibus et Ordinibus Trium Nationum Regni Transylvaniæ et partium Hungariæ eidem annexarum id faciemus in præmissis quod Juris dictaverit Ordo. Cujus quidem ammonitionis et certificationis nostræ Seriem prout per nos fuit expedita eidem Illustrissimæ Celsitudini vestræ suo modo terminum præscriptum fide nostra mediante rescripsimus et retulimus eandem quo circa Illustrissimam Celsitudinem vestram quam diutissime feliciter vivere et valere desideramus. Datum Anno die locoque supra notatis Correcta per Ejusdem Illustrissimæ Celsitudinis vestræ humiles fideles perpetuique Servitores Michael Simon fi m/p. et Joannes Poesa m/p. Tabulæ Celsitudinis vestræ judicariæ Scribæ et jurati Notarii e Curia* Ejusdem ad præmissa peragenda specialiter exmissi. Erantque sigillis duobus eorundem usualibus et consvetis super cera rubra inclusive confectæ et communitæ ab extra vero in dorso ab una Intitulatio hoc erat. Illustrissimo ac Celsissimo Principi Domino Domino Michaeli Apafi Dei gratia Principi Transylvaniæ partium Regni Hungariæ Domino et Siculorum Comiti Domino Domino nobis naturaliter clementissimo. Ab altera vero partibus talis scriptura legebat. Anno Millesimo sexcentesimo Septuagesimo Octavo Apertæ per me Magistrum Protonotarium m/p. In dorso similiter earundem literarum Relatoriarum de et super Ammonitione et Certificatione confectarum Levata scriptum erat hoc modo. Levata

* Relationem est conformis in exmissione non e Curia sed per Magis sunt exmissi.

Anno Millesimo Sexcentesimo septuagesimo octavo die vigesimo octobris pro A scilicet Generoso Petro Barabas de Albis, Causarum fiscalium in Transylvania Directore Stephanus Biró. Pro J. vero Generoso Stephano Daniel de vargyas, Michael Gidolfalvi petit Par cum ea Protestatione. Liceat contendere de omnibus quibus voluerit et soluit in verbo et A reliquis Inctis ex hoc Levata exmissis reliqua ducet ad hospitium Protonotarii et protestatur contra Protestationem Incti I. iterum ut supra reprotestatur.

Secundarum autem Literarum tenor et verbalis continentia sequitur in hæc verba; Kegyelmednek mint bizalmas uramnak ajánlom szolgálatomat, Isten ez új esztendőt tegye minden részeiben idvességessé és szerencséssé Kegyelmednek; Kegyelmednek levelét vettem, parancsolatját értem, melyben való munkálkodást ha két annyi volna is, csak töllem kitelhető fáradsággal lehetne meg, semminek tartanám, mert tudom uram én azt, hogy ilyen állapotba beállott ember, nem úgy magáé, mint a dolgoké, és bizony csak a szélyin járunk a felvett munkának efféle okoskodással, majd eljő a dolgokat addig a maga tanácsára vett, és ezen folytatott Jó Tanács gyümölcsözésének ideje, de az mint ezt az ügyet promoveáló egyetlen egy eszköznek, úgy mint a felülésnek impediálásának előljáró akadályakörül, úgy mint a kapitánynak tegnapi napon a székbe bejövele körül, viselé magát bizony úgy hihetni felölle, hogy az micsodás utakon intézi vala a felülésről való discursussa mint kellessék condescendálni a szék gyűlésen nem hogy arra menének ki a dolgok; de egészen ellenkező folyásra vétetnek, addig míg az össze való gyűlésnek ideje eljő mivel addig a kapitány időt vévén magának az emberek concilialására és megbátorítására akkor aztán a kiket maga hozzá készít, biztatásokkal és egyébbb mediumokkal nemhogy vonogatnák magukat, de két kézzel kapnak a kimenetelén, és így az a kinek securitas kívül leszen dolga, úgy mint a kegyelmed háza egészen obsidio alá esik, oda már Brassó töllünk, oda leszen Háromszék is Csikbol is majd utban vannak a követek, és nem egyéb hanem az az circum Veneálás jő ki belölle. Már Mikes uram is hit alatt való Confidentialitát von, az alatt mit nem bátorkodik tentálni, ő azt kívánja, hogy kegyelmed fidállyon neki és ő iránta

mindent vessee ki szivéből, ő pedig ugyan csak fenntartja a diffidentiát, Feleséget, gyermeket köfal közt tartván, hiszen ha tökéletesség forogna benne, a populónak kegyelmed ellen való hitetlenkedésiért volt idegensége hozzá, már az tolláztatván, nem kellenék annak effectusától félni. A gyűlésbe való bátorságos mehetésnek persvadeálása ugy látom a Capitány jövetelének a célja melyet obtinuáltis, ugy hiszem kegyelmed rész szerint csak máris magát s az eszközöket nem kiméli, veszik is ugy látom tőlle, maga pedig nemhogy megcsüggedve viselné magát de egészen kezébe volna is a nyereség nem kellenék bátrabban viselni magát, mind az kivilágosodott mind az hogy már titokban levő részei ellen ezen materiának noha bizony az emberség mint kormányja dolgának, nincs felejtve maga alkalmaztatásiból ugy hiszem a popule elméjének megidegenítésére ha különben nem inducalhatja, argumentumul fogja a gyűlésen feltenni a Paskó személyét kiváltképpen ha valami contentiora megyen a dolog, egy szoval már Háromszékhez keveset bizhatni, Isten ugy megvert bennünket mi tudjuk, kik ennek az ügynek proditori (kiket tegnap rajta kaptunk) még sem merjük bántani, ők magunk között ezen ügynek szines munkásit, ha fenyegetni nem is de idegenül mernek emlékezni felölle, mellyet látván akármely cordatus ember is hogy nincs Patrocinium se Universitástól se privata Personatol vagy meg unatkozik, vagy meg ijed, vagy ki áll a dologban. Ezt bizony alkalmasint végbe vitte tegnapi maga präsentálása, az K hát még tovább való commoralásával mire mehet; annál inkább már Cserei kimenetele, mit nem önt az emberek elméjébe, mert én ugyan elmegyek, de nem biztathatom semmivel kegyelmedet, mert megvetni Fejedelem parancsolatját olyan bizonytalan reménység fejében, a miért megkellenék cselekedni, ha nem tudom mily constans ember volna is, nem volna Tanács, mivel mind engedelmeskedésének csalhatatlanul várja jutalmát opposituskodásának is akár mily szín alatt legyen igen bizonyosan fél heti consequentiáját, különben pedig a mint a kapitánytól érttettem, már ő arra determinálta magát, hogy megcselekszi, noha ellenkező formát ír hogy már kegyelmednek. Azért in his extremitatibus az egy Portárol jövő hírek reménységünk; de az is mit segít, ha elsőben az ellenkező fél kezébe akad, ugy tractálja az mint szereti, biztatís véle,

mert csendességben találja az országot, és össze gyűtésében a hová bátran elis viszik, mert különben is arra össze kellett volna gyűjteni az országot és ott egy panaszt nem hallhatván, könnyen elhiszi azt, a mivel fogják magukat menteni t. i. hogy az ki bement azis jószágtalan bujdosó rossz ember volt, a kik beküldötték azok is, egy két most elő menni nem merő emberek voltak, én ugyan nem ijesztem magunkat (noha bizony kívánnám ha serkenthetném), de látom mennyibe az idő láttatik mellettünk lenni, meg annyiban ellenünk, tegnap is a mi eljövételünk után jó szível marada meg ebédre Mikes uram, mellyet kapva elhiszem Csáki uram conferentiának szabados elkövetéséért kiben ugyan bizony nem kételkedém : Mert Izra elben sem tanáltathatott nagyobb hit, mint a grófban, de elég az hogy ő is romlandóság, gyarlóság alatt való személy, kivált ennyi vélekedések cunctatiók között, kegyelmed moderálja ugy a választ, hogy holnap ne érkezzék még Csereihez, mivel én ha éjféltkor indulok is, előbb estvénel Barótra nem mehetek ; a kapitány ugy tudom holnap megyen kegyelmedhez és ha coincidálna a két Aspectusnak apparentiája, és támadhatna valahonnan olyan szél, a mely homályba borithatna, melynek is lehetne tovább való kedvetlenkedésre ereje ezt látnám utolsó Remidiumnak. In facto Criminis szabadság van minden ellen csak legyen bátorság. A kapitány resolutioját megvihették eddig, kegyelmednek az azzal vissza delegált személyek, de ugy higgye kegyelmed bizony egészen mások az emberek kegyelmed előtt, mások más előtt. A maksai gyűlésben pecsétes consensustis most küldöttem vissza kegyelmednek, a Cserei inclussiójával együtt, egyébiránt kegyelmedet követem bátorságos írásomról, a dolog mellé hittel állván ahoz való kötelesség bátorkodtat, noha az Isten hatalmát meg nem határozom ezen írással, Mely is kérem bizodalmason kegyelmedet, legyen mindjárt eledele a tűznek, vagy feledékenység, vagy egyéb Casus kézbe ejtheti, és ha még élnem lehetne is különben ne szakaszssa el tovább nyulható napjaim czérnáját, fonalát. En ezek után maradok életemig kegyelmed igaz szolgálja Daniel István m. p. Et positum in marginali latere Illyefalva 1678. 12 Januarii. Super-scriptio autem earundem in dorso sic legebatur ; Tekintetes Nemzetes uzoni Béli Pál Uramnak bizodalmas uramnak ő

kegyelmének adassék (cum pleno Titulo) Erantque sigillo ejusdem Stephani Daniel super cera nigra hispanica impressiva communitæ et clausæ TERTIARUM vero Literarum tenor sic se habet; Tekintetes nekem bizodalmas uram! Feleségem be érkezék, Uzonban hozott, meghatároztatásánál hátrább haladván vala mivel kellett uram ennyit az okon ide ki késnem noha itt is a megindítónak dolog segítése modjainak követése nélkül időmet nem töltöttem, mivel mihelyt érkeztem, embereimet bocsátván mindenfelé igyekeztem præparálni a követek acceptálására az elméknek javát, jóvát, noha meg kiküldött embereim közül egy is vissza nem tért, mind az által más rendbeli szolgám jöven be jelenti, hogy ki hatván már az oda bevaló gyülesezésnek a hire, ésodálkoztak oda ki az atyafiak, hogy semmi oda bevaló igyekezetben nem tudositatván mi juttatá őket feledékenységbé Háromszéknek, melyre nézve úgy hiszem az oda ment követek nem mindenütt lesznek kedvetlen vendégek, kik ma menvén el innen töllem, egyeztünk azon meg, hogy ma estvére Farkas Pálhoz hajtsanak, és más rendbeli ember által hivatván be, a más jobb reménység alatt valo vicét, holnap mindenikét úgy kerítsék össze Udvarhelyre, és ugyis procedaljanak előttük. Kikkel is úgy egyeztem meg hogy itt várom meg őket itt is lévén elég dolgom nap estig egy darab földecske emberivel való beszélgetéssel Cserei Györgytől értem Uram Nemes J. u. leveleinek continentiájukat, de azokat a szép szokot tiszta méreggá változtatja Daczó oda menetele, ha csak úgy viszi is meg a dolgot a mint folyt a gyűlésben, ő pedig a dolgokat szaporító ember természetű szerint; Azért úgy hívén én, hogy a szaladó emberek é hirt segítették meg általa, szükségesnek itélem a vesztő felinek forгатását és embernek az iránt magára való vigyázását bajosabb mikor reménytelen dolognak követésére kell magát adni embernek. Ezzel Istennek kegyelmében ajánlom uram kegyelmedet, maradván kegyelmed igaz szolgája Daniel István m. p. Et subscriptum erat Vargyas 1677. 6 Decembris. In Dorso autem earum talis legebatur scriptura; Tekintetes Nemzetes Beldi Pál uramnak ő kegyelmének adassék. Et erat sigillo super hostia alba impressiva communitæ et clause confectæ QUARTAE. vero Literæ sequuntur hoc tenore: Tekintetes, nekem bizodalmas uram; Biró Istvánnal elbocsátott szolgám most érkezik haza,

mivel azok a hadak Bethlen Gergelyel előbb meg nem egyezhetek hanem katonában, és hová a Fejedelem igen sietve menvén Bethlen Gergely is a szerint ment utánna, ott azt beszéli ezen emberem, semmit sem mulatván a Fejedelem ment Szamosujvár felé a hadak is véle együtt, a hol is semmit nem izenhetve Biró nekem, ezen szolgálmat vitte magával épen Szamos ujvar melle Füzesig, de oda is csak hiába fárasztotta mert onnan sem izent semmi meritalist, hanem csak azt, hogy rakják éléssel Szamos Ujvárt, és Görgényt mi végre nem tudja. A kisasszonykát is akkor vitték által a Radnothi hajón, hogy ezek oda a Maros pontjához érkeztenek, azt beszéli hogy Nalácz, Redei Ferencz, Nemes János, Daczo János uraimék voltak mellette, s a Praefectus és Banfiné asszonyom. A hadakat megtartoztatták Füzesen, noha nem sokan voltak, hadnagy társa még egy volt Biró Istvánnak, Fekete Mihály, de legények nyolczvanan ha voltak, azok is minden éjszaka apattanak.

Ezekkel Istennek kegyelmében ajánlom kegyelmedet, maradván kegyelmed igaz szolgálója Daniel János m/p. A' marginali latere: Illyefalva 1677. 25. Octobris. Et paulo inferius: kegyelmednek uram meg szolgálom, Szabo Mihály uramat holnap utánra ne neheztelje ide bocsátani egy kevés munkára. Super scriptio vero earum sic legebatur: Tekintetes Nemzetes uzoni Béli Pál uramnak bizodalmas uramnak ő kegyelmének adasék etc. Et erant Sigillo super hostia rubri coloris impressive communitæ et clause confectæ.

Quintarum autem Literarum tenor talis est: Mint Uramnak életemig szolgálók Uram kegyelmednek. Már elküldöttem vala leveletem, hogy szintén innen való kiindulásomba küldé Mikesné asszonyom ezeket a leveleket a melyekben elhiszem Sirénes énekéhez hasonló mézes szók vannak írva de bizon latet anvis in herba, a hire annak bizonyosan meg van, mind a hegyek alá szállították tul a hadakat, el hiszem a Török elméjét meg vették abban bátorzkodnak próbát tenni, noha külömben is a sok benn járó és mind ott mind itt udvaroskodó atyafiak is sűrűn hintették itt a táborozáshoz való kedvetlenségeket, a végre hihető hogy az erdőn által vigyék, és abból is szívet vegyenek magoknak, én minden bizonnyal ott virradok meg, a kapitánok Mikes, Bartsai Bethlen Gergely uraimék ki is vették már az or-

dinantiát mert mindnyájan ki mentek Fogarasba a hadak eleibe, s ők is mozdították ki az Olt mellett való quártélyból őket. Ajánlom az Istennek uram kegyelmedet. Brassó 1678. 27. Január kegyelmed igaz szolgálja Daniel István superscriptió autem talis erat, Tekintetes Nemzetes uzoni Béldi Pál uramnak bizodalmas uramnak ő kegyelmének adassék. Erantque sub sigillo ejusdem super cera nigra Hyspanica inclusive confectæ et roboratæ. Erantque inclusæ duæ minutæ, quarum prior hæc est. En in conscientia ezt javallom ha kegyelmed jó akaratja szerint halálát nem választja, és ennek a nemzetnek halálos bölestelenségét és maradványának s nemzetének eltörölhetetlen mocskos gyalázatját kegyelmed érthette úgy hiszem az atyafiainak tanácsaiból is, kiknek egyike öcsém uram által consual kegyelmednek a masik magától az idő rövid, ha igaz a hir, csak holnapon tul is meg felesednek itt Barczán a zászlok kegyelmednek szükséges vigyáztatni azokra a Passusokra a melyeken anticipálhatják kegyelmednek Bodolai utját, kérem kegyelmedet mint uramat Kálnoki Samuel és Gábor Diák előtt olvastassa meg ezt az írsomat melyben ezt az Inlusát tettem, ezt pedig égesse meg. Nem kitsinét segíti a felülés a dolgot, mert mindenütt a hazában a Török előttis tudva volt annak az oka, mely ugyan a töröktől javaltatott is melyis a török dispositioja szerint követendő complanationak egyik mediuma lett volna és így a ki ezt turbálya nem más ellen hanem a portai rendelés ellen vét velle. Altera vero hæc est: Mint uramnak kegyelmednek szolgálók, édes uram akarám kegyelmednek értésére adni az ur ő kegyelme levele érkezék czéloz ő kegyelme a kegyelmed mái szavaira írásában, én uram ő kegyelmének irtam s a máit is elküldöm, az urnak Fogarasba menetele igaz igen postán volna, noha az mint értem Déva felé volt a dispositio, Török hirt hirdetének, ha mit értheték az utbol ismét tudositom mind az urat s mind kegyelmedet, Daczo Janos is igen postán ment Fogarasba egyéb hireket nem hallok, adja Isten kegyelmedet láthassam jó egészségben. Baroth tizennegyedik Januarius. Ezer hatszáz hetvennyolcz P. S. Még uram a Palaczkot meg nem küldék melyben a minap bort küldtem vala kegyelmednek s most az utra kellene, kegyelmed jó akarója szolgálja Cserei György mp. In alia facie scriptum erat. Bizon tele az oda ki való föld a felöllünk való gyalázatos

emlékezettel, áruló a nevünk, vagy két szolgám járván oda ki, egy néhány helyt csak fel nem adtak rajtok, pártos az urad azt mondja, már benne vagyunk, ugyan vesszünk, ha vesszünk ne vesszünk bolondul. Titulus vero hunc ordinem sequitur. Tekintetes Nemzetes Daniel István uramnak etc. nekem jó akaró uramnak ő kegyelmének adassék etc. erantque sigillo sub Hostia rubra inclusive confectæ et corroboratæ.

Sextarum vero verbalis Continentia sequitur in hunc modum. Szolgálok mint uramnak kegyelmednek. Daczó uram tegnapi utjának czélját megértvén utamban énis igyekeztem csak úgy rendelni utamat, hogy megegyezhessek véle Magyaróson, kivel e szerint lévén szembe. Bizonyos hogy elméje fenn jár a Populanak a felkeléshez való kedvetlenségét nagy örömmel beszéli, siet udvarhoz, titkolatlan beszél sokak ellen azok között Hámán akasztófáját készíti Apor Lázárnak a többinek alább valót ugyan de úgy látom azokat is nem biztatja, melyből érthet uram mind kegyelmed mind mások. Azért kegyelmed nekem tetszik küldjön el Apor Lázár után, mert különben is szükségesnek itélem lejövetelét Csikból és kegyelmedhez való közelebb lételét mert első Strategemajok az megszakadoztassák az embereket, én sem késém, akarnám ha Keresztesi uramat be kaphatnók, mely ha nem lehet, nem tudom hol ígér securitást magának. Az manifestumok ha ki nem mentek volna az benne való terminusokat nem kellene mitigálni, mert látom sajnálja Daczó, hogy kemény szokkal vagyon az igazság ki írva benne. Ezzel Istennek ajánlom kegyelmedet. Kálnoki Sámuel elméjét concíliálni kell és mégis kötelesíteni az extremum kivetéséhez. Ke gyelmed köteles szolgája Daniel István, úgy látom a Háromszéki nemességet már megnotázta ezen szóval: bizony félek attól ha az egész széket nem is, de a nemességét megnotázza egy csendességben az ország. Titulus veró in Dorso. Tekintetes Nemzetes Béldi Pál uramnak bizodalmas uramnak ő kegyelmének adassék etc. erantque cera rubra Hyspanica roboratæ parte vero ab ultra. Daniel István levele. Inclusa vero sequitur hunc tenorem. Post salutem. Apor Lázár behivattatását szükségesnek itélem és hogy ad extremais köteleztessék, azt is elmulthatatlannak tartom, mert érkezvén Teleki uram Practicájával bizony úgy hiszek felölle, hogy mind az Paskó elmenetelének alkalmatossági mind

itt a gyűlésben folyt dolgoknak rendei összeve hordatván abból ki koholható Concluseumot szép szokkal és kegyelmes oblatiokkal színezzék és hogy inkább megkeritessenek a láb alatt való személyekben, ha pedig a válasz az ő részöket stabiliálja a Portáról, ha azt Prævenialo apparatussal készen nem leszünk meg ujul a Bathory Zsigmond dolgának példája. Egyszóval a Porta maga alkalmaztatása tehetvén mind jóvá mind boldogtalanná az dolgot, abban kellene operálni hogy Pasko útja és ha beérkezne oda bevaló munkája mint secundalodot melyre Turzay ki jöven tudok mondani, ha volt oly embere az kinek hihetek volna Cserei Farkas mellett vagyon Bakcsi László kedves embere Farkasnak, úgy hiszem ha mit értett Turzaitól közli véle, mivel nostratis Lászlónak is pedig Donath László uram és Kálnoky Farkas uram kedves emberei valának, valamelyik által meg kellene kerestetni, szegény legény, az ígélet is nyomna valamit előtte. Kegyelmed könnyebbülését uram örömmel értem, kívánom is Isten azon áldását vigye perfectiójára mentől hamarébb, és engedje örvendetes állapotjában látnom kegyelmedet, ittis már a nyártól fogva lévén saviálása a pestisnek, most lassudott de a közelve az előtt elmaradott falukon most dézmál Udvarhelyszékben nagyobb részint egészen megszűnt, hanem ott is az eddig elhagyott faluk most fizetnek. A maros székre rendelt követ úgy hallok vissza szaladott el kellene uram ujabban kergetni nagy csorbája lessz a dolognak ha oda rendesen nem megyen az informatió és Instantia. Alter etiam minutæ minutis tenor hic est. Kegyelmedet kérem ne küldje ezen leveletem Apor uram után, különben bizonyosan meg ingatni neki a felölle való jó szándékat.

Septimarum veró Literarum verbalis Continentia hæc est. Tekintetes nekem életemig való bizodalmas uram. Tegnap uram a székgyűlése és onnan Kálnokiné asszonyomnál estigh tartó vendégeskedés miatt nem lehetvén szemben Cserei Györgyvel ma reggel kelle elkövetnem. De már írásom szerint, kapitánynak lett declaratiójában tanálván (mely már ugyan a H informatiója által udvarhoz el is ment) attól hogy el ne menjen dehortalnom nem lehet, menti magát azzal, nincs mihez vetni hátát, mert ha javallása szerint ma fegyver dirimalására bizattatának volna és vétettetett volna a dolog maga is magát kocz-

káztatni kész volna, úgy látom nem kevésbé rémitette meg kapitány uramat mind Hidvégírói tertias quartas personas ezen székre kiöntetett és mindenütt helyet is foglalt elméje, mely midőn a populera ment volna tegnap, a kimenetele felől a censura adas vitte azt véghez, hogy egy szájjal kiáltották legyen fel tegnap, hogy csak menjen, mert ő nagysága ellen meg nem oltalmazták. Külömben úgy mutatja nem egészen kedve szerint lessz a dolog. Erről pedig tegnap Kálnoki uram is beszélt volt nekem, azt mondá általa is kegyelmednek e szerint resolvált, rendelése az, hogy érkezvén kegyelmednek a szék tegnapi végzése szerint, mint fő tiszteinek tetszése dolgok meg induljon, ma által mennyjen az erdőn hálni, noha esküszik nagy fogadásokra, hogy sem tisztet fel nem vesz. mert vén hozzá, tartóságát is azon becsületnek nem remélheti, külömben is fiaira nézve is kívánna már terjedni minden dolgaiban, sem a pribékségét kívánni abból is nagy tentatiók között is meg tartja hitét, sőt szolgálni kíván hanem ha arestum vagy szomorubb foglyosul detentio alá nem vetik míg él, de az nem lessz az ő hatalmában, mert ha egy nemes ember meg merte azzal fenyegetni hogy ha parancsolják bizony nyakon köti mit nem cselekedhetik nagyobb potentiát már kiváltképpen hogy betakarodott mindenünne a katonaság (mely Certo certius) maga is ő nagysága Fogarasba jött és így mi következik ezekből conjiciálhatni. Bizony jó volna ha az elmúlt napokat elől kezdhethők számlálni, de a tanács adást bizom arra a kinek minden respectusokra nézve eddig több tulajdonított ugyanaz az dicséretes Relatio az ki atyafiát per manus adja kézbe, én is uram nem késem be indulok az éjszakán. Vargyas 1678. 24. Januar. Maradván kegyelmed igaz szolgálja Daniel István mp. P. S. Azt mondá kegyelmed elméjének, kegyelmed és a köz iránt való quietálására ujjabb assecuratoriát küldhet alá Kálnoki Farkastól. S. P. Itt Udvarhelyszéken csak az hja hogy a felülés bocsáttassék ki, a czédula külömben a készen lételen már kétszer is volt kibocsátva census. Eratque sigillo proprio super cera rubra Hispanica inclusive confectæ in Dorso vero super scriptio hæc est. Tekintetes nemzetes uzoni Béldi Pál uramnak, bizodalmas uramnak ő kegyelmének adassék Cito Cito Citissime Citissime Citiss.

Octavarum vero Litterarum tenor sic sequitur. Tekintetes nekem életem szerint való bizodalmas uram Nagy lelkem fáj-dalmával tartoztattam Istennek rajtunk ugyan meg nyugodt nehéz kezeinek kötelességem mellé vissza menni akadályozó látogatása látja Ő felsége lelkemet meg nem irhatom, melyre nézve kérem Istenemet kegyelmedet Uram valami szines subter fugiumnak ne magyaráztassék annál inkább e dologhoz való kö-telességem felhagyásának, mert ugy áldjon meg Isten ott akarok élni halni és ha Isten ugy rendelte jót és gonoszt szenvedni az honn azon becsületes compania. A mi rajtunk történt boldog-talanságunk uram ez az asszonyom anyám boltját uram Brassó-ban az ő kegyelme szakácsa és egy nemes ember inassa felverték, kik micsoda kárt tehettek volna, annak első circálodason szen-vedhetőnek tanálván, a mely ládácskának felvontását nem is remélhettük volna az estve felé midőn ki menni akarok vala, azon ládában bele tekintvén, jó darab héjját tanálok kevés benne való depositumocskának, ugy mint vagy hatvan tallért, meg annyi aranyat és egy zacskó apró pénzt elemeltenek belőlle, melyről való examenhez Uram nem foghatván kellett kimen-nünk a dologgal Illyefalvára a hol ma végig hajtván, valamire a dolog bocsát reggel Isten segedelméből én is beállok a seregbe, külömben valamit kegyelmetek addig is végezet, magam mun-kájának agnoscálni, és gyarló tehetségem szerint munkás is lenni benne kész vagyok és leszek, kérem bizodalmasan uram kegyelmedet ne terjedjen ki a dolog mert nem tudom a kárát tartasuk-e nagyobbbnak vagy a szégyenit, hogy Isten minden házi tolvajnak birtokába adta. Ezzel Istennek kegyelmébe ajánlván kegyelmedet maradok életemig. Brasso 1678. 27. Január kegyel-med igaz szolgálja Daniel István mp. Ab exteriore parte ab una scriptum erat. Tekintetes Nemzetes uzoni Béldi Pál uramnak ő kegyelmének adassék cum pleno tituló. Inclusive cum cera nigra hyspanica sigillo dicti Stephani Daniel. Nonarum vero literarum tenortalis est Gravamina. 1. Nem botránkozik e az ország meg benne. 2. Partialiter lévén a nemesség reputaltatik e egész ne-messég dolgának. 3. Kire bizzák őrizését. 4. Az egész dolgot nem vesztjük el véle. 5. Az Assecla mia nem lessz a dologban valami Contrarietas. 6. A catholicus status nem offëndalodik e benne. 7. Panaszt a Portan ez iránt a fejedelem nem instituál-

hat e ellenünk. Resolutio : 1. Léven ezen személy oly notorius az egész ország előtt kinek nevét világosítani kell manifestummal (mentést) csendesedik az haza. 2. A nemességnek Partialitása nem obstat, qui a temporari cedendum, e nélkül haza szabadságának békessége nem restituáltathatik. 3. Örizésére a hü emberek közül kell választani kitől nem félhetni és egyet értő rendek közül. 4. Tartoztatásával epül a dolog mert akik szépen terrore incutiáltatik az latorságtól ki ki factioit szabadosan velle tollaljuk. 5. Uttrinque lévő Asseclai sublato fundamentó szabadul mutatodjek declaratióval. 6. Sine respectu religionis potuerant leven és szomjuhozó solvalya az Papista factiot, mert lator pater leven quam fusius. 7. Az mi az Portai panaszt nézi, nincs abban difficultas, jámbor s lator úgy ott ő jutalma. Ultimo jobb a latrot meg fogni, vagy azért hogy konkolyt ne hintsen vagy azért hogy szines practikák alatt a hazát és törvényes utakat el ne veszessen, fundamentomos mételye lévén — az kik megtántorodtanak vagy gyengén volnának is egész állandósággal vérszemre hozattatnak, sic enim ars, deluditur arte factoros munkáját magán miért szenved. Includa sic sequitur : P. S. Nekem uram tetszenék az, ha Weselényi Pál urnak valami tudositása lehetne, bárcsak egy néhány zászlóaly. katona tenne egy fordulást Kövár vidékén belyebb is lám azis hatalmas császár országa akár ott akár másutt szabad hiszem adatott szabad Quártélyok A penis Clausulam Latius sic declarat actionem suam. Constal exhibitaimnak seriesseből mért kellett a Dominus It Ratione officii ad Ternum admonealtatnom, hogy az 1674 Esztendőbeli Liga ellen * mely a nemes országtól confirmáltatott a Dominus Iis subscribált és annuált az mi kegyelmes urunk méltósága és Fejedelemsége ellen Béldi Pállal consentiált Colludalt és practicalt, ki a mi kegyelmes urunk ellen hir nélkül és a Haza törvénye ellen fegyvert fogott, mely gonosz igyekezetit azzalis világosította, hogy idegen nemzethez confugiált mostanis a mi kegyelmes urunk méltóságos fejedelemsége és a Haza békessége ellen practicalni igyekezik. Mely egyetértő cselekedetiért azt kívánom juxta contenta Decreti et Articulorum Regni in Notam perpetuae Infidelitatis hoc est in amissionem Capitis et univer-

* Coram Latius.

sorum bonorum mobilium et immobilium, tam suorum quam uxoris et liberorum Convincaltassék protestatur.

Quas hos de verbo ad verbum sine diminutione et augmento variationequ procsus sine aliquali transumi et transcribi præsentibusqu Liretis nostris patentibus verbotenus inseri et inscribi facientes, memorató Stephano Daniel jurium suorum futuram uberiozem ad cautelam necessarias, sub sigillo nostro judiciali et Authentico extradandas duximus et concedendas communi justitia et æquitate svadente. Datum Civitate nostra Alba Julia die vigesima mensis Octobris. Anno Dni millesimo Sexcentesimo septuagesimo octavo.

(P. H.)

Lecta Correcta.

Ezen okmány külső felén e van írva: Daniel István ur párja a midőn a Director notan kereste, a het. között más kézzel írva. Más helytt t. i. a tulsó végén az iratnak (mivel az egész több mintegy 41 ivből áll, mind összeragasztott papirivekből, egy lapra írva s így 17 méter hosszú a per) Pro parte Stephani Daniel ut in Incti et in Causa attracti ob factionem prætensam Contra Principis Michael Apafi.

Eredetije a varyyasi Daniel család levéltárában.

192.

1678. febr. 6.

Daniel István Mikes Kelemenhez intézett levelében — 1678. febr. 6-ról keltezve — a czimzet iránt való teljes bizalmát fejezi ki, arra kérvén őt, hogy a fejedelemtől remélt «assecuratoria» legyen olyan, mely az ő becsületének ne ártson.

Daniel István fogságából.

Kegyelmed jó akaratjának tökéletes maga ajánlása noha tudom hogy az én resolutionnak ily hosszas haladásával megbántatott legyen, mindazon által merve arrol in consientia vallást tenni kegyelmed előtt, hogy bizony nem a kegyelmed magától hozzám bővölködő jó affectussanak ki tételével való abutálásom, sem pedig az én jó kegyelmes uram érdemeinek felett való kegyelmességének (melyet Isten töllem mint a kárhozatot távoztasson) megvetése, hanem az ő nagysága kegyelmességétől való elszakadásommal nem vádoltathatván gondolatimtol lelkemnek azon való nyughatatlankodása tartotta eddig halgatásba elmémet kérem édes sogor uram kegyelmedet valami

idegen conceptusokra elméjét abbul én irántam ne bocsássa, hanem inkább megmaradván kegyelmed szép maga declaratioja maga integritássában kívánt gyümölcsözésre is hathatosságát ki terjedni engedje. Azért édes sogor uram én kegyelmed jó vallásától meggyőzöttetvén, a mi kegyelmes urunktól való assecutoria felől concredalom életemet kicsiny becsületemet kegyelmed conscientiájának kenyszerítvén idvességéhez való kötelességére kegyelmedet, hogy moderáltassa ugy formáját, ne legyen kicsiny becsületemnek halála benne. Ugyan is micsoda öröm redundalna kegyelmedre kegyelmed házához egy köteles szolga atyjafiának is örökös megszomorításából? Mely assecutorianak valami gyarló munkában formáját is küldhettem volna kegyelmedhez, de egész megnyugvása lévén lelkemnek kegyelmed hozzám színezés kívül detegált sinceritásában teszem le kegyelmed kebelébe oly securitással és reménységgel életemnek lelkét, hogy én velem is nem alább való mértékből fogja kegyelmed én velem is megéreztetni abbéli munkálkodásának valóságát a melyben kíván más az iránt kegyelmed jó akaratjához folyamodóknak kedves atyafiainak kedveskedni. Ezzel etc.

Külső felén: Irtam volt Mikes Kelemen urnak küldöttem utánna Andristól 6 febr. 1678. Fogarasba Brassoboi.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

193.

1678. febr. 21.

Apafi Mihály 1678. februárius 21-kén kelt iratában nemzeti vargyasi Daniel Istvánt, ki őt a háromszéki mozgalommal való rokonszenvezése miatt megbántotta volt, kegyelmébe visszafogadja (assumálja), és személye s vagyona szabadságára nézve biztosítja; csak-hogy ő is, eltávolítván minden külső és belső gonosz indulatokat, ezután hozzá és a házához hű legyen.

Mi Apafi Mihály Istennek kglmességéből Nemes Erdély Országának választott Fejedelme Magyar Ország részének ura és Szekelyek Ispánja: Jólhet az Háromszéki motusokban edgyes értésekkel Nemzeti vargyasi Daniel Istvan hívünk személyekbenn is meg bántottunk vólt mindazon által természeti túlaidonságunk szerént senkinek — is se személye, se javai ellen se magunk se mások által az gonoszertis gonosszal fizetni

nem kívánván; sőt inkább mindeneket Attyai kegyes indulatunkkal magunkhoz kapcsolni és elebbeni kglmes indulatunk szerint hűségünkre vissza hozni, es az által gyümölcsössön eltetniis mindeneket kívánunk. Annakokáért fellyebb meg-nevezett Nemzetes Daniel István Hivünket sub verbo Nro Principali psen testimonio Assecurallyuk: csak szintén minden külső és belső gonosz indulatokat amoveállyanak ez után. igaz tökéletes hűsegiket gyakorollyák hozzánk s nevelt edes Hazájok csendesítésére eo kglmének bizonyára se személyeben, sem javai-ban se magának se hozzája tartozokk se magunk se mások által meg-bántódására karasittatására és akadalyoztatására az országk rendes törvennye ellen semminemű okot szolgáltatni nem akarunk, nemis engedgyük. Melyről adgyuk modo quo supra: ez kezünk irasa által költ pecsétünkkelis roborált levelünket futura pro cantela. Datum in Arce Nra Fagaras die vigesima prima mend Febr. Anno Doni Millesimo sexcensmo septgesimo octavv.

Apafi s. k.

(P. h.)

Küllapján: Szegeny Atyamhoz mutatott Graa Revers meg holt Apafi Mihály Fejedelemnek Rabsága után.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Reg. 731. fasc. XX.

194.

1678. május 2.

Keresztesi Ferenczné Beldi Kata, Kalnoki Istvánné Beldi Anna és Daniel Ferenczné Beldi Judit az iránt folyamodnak a fejedelemhez, hogy idegen országba távozott testvérük Beldi Pál jóságából az őket illető részt ne ruházza másra, minthogy ehez nekik szerződészerűleg joguk van. — Ezen folyamodás hátsó oldalára ezen válasz van írva: «A magokra nézendő jussokat nem attuk s adjuk másnak». — Kelet 1678 május 2.

Kegyelmes Urunk alázatosan kenszerítettünk Nagyságod kegyelmességéhez folyamodni; Idegen országra elment egy testvér Atyánkfia Beldi Pal uram birt oly jóságokat, melyek münköt is egyarant concernaltak volna, es nemelyekeről erős contractussa is volt velünk, hogy Törvénykezés nélkül rata porcionkat ki adgya, de mind eddig ő kegyelme manutenealta.

Könyörgünk alázatosan Nagyságodhoz, ha szintén valakik

Nagysagodtól impetralni akarnak is jóságít azokban levő igaz és minket immediate concernalo jussunkat Nagyságod ne conferallya senkinek, sőt hogy igasságunkban procedal hassunk és megerősödhessünk Nagyságod kegyelmesseget várjuk.

Melyert hogy szent Isten Nagyságodat szerencsés országlással boldogítsa kérjük ő Felségét

N. K. V. V.

Más kézzel — válaszképen — írva: A magokra nezendő jussokat nem attuk s adjuk másnak Fogr. 2 Mai 1678.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában F. 6. Lit. F. Nro 31.

195.

1678. okt. 20.

Daniel István — mint politikai fogoly — kéri Apafit, hogyha az elmúlt mozgalmakban valami okot szolgáltatott is az ő haragjára, kegyelmezzen meg neki s ne rendeljen el ellene törvényes keresetet; mert ő — Isten látja lelkét —, még gondolatban sem akarta megsérteni. Mire a kérést aláírva válaszul kapja: «Igazodjék törvény szerint dolga.» Alb. 20. oktob. 1678.

Ngdhoz mint természet szerint valo klg s Urához alázatos könyörgése Ngd meltatlan szolgálaiak Rab Daniel Istvan.

Kgl s Uram meltóságos Fejedelmém Ngdnak halál gyanánt rám szállott haragjának súlyos terhe alatt alázatosan kenszeritetem Ngd kegyelmesseginék Labaihoz le borulnom, mint ezen Istenem igaziteleti alattis ő Fge után fő bizodalmamhoz, esedezven igen siralmas szível Ngd előtt azon, hogy az, ez egész hazát boldogtalanságra juttato elmúlt zürzavarok között, ha Ngd böles itéleti szerint valami okott lattattam volna is szolgáltatnj az Ngd ellenem valo megindulására, Ngd természetj s Fejedelmi kegyelmessegeivel be meltóságos tekinteti előtt meltoztassek inkább, mint sem magam es apro árváim követhető örökös boldog talanulasunkra Ngd parancsolattyabol Director uram által megh indított uton igazitasba vetetni, Mivel látta, láttyais Isten szivemet, hogy az Ngd Meltóságok serel mere gondolatomot csak bocsátaniis, mint halalomot, úgy távoztattam.

Melly Ngd megh mutatando könyörületessegiert az irgalmassagot megh jutalmaztato Isten Ngd meltóságos szekit bol-

dogicsa, boldogításába nemzetsegekre terjeszsze, enis pedig
 etelemnek utolsó lehelletig igaz hűségemmel, etelem letete-
 lének keszsegivelis igyekezem megh szolgálni Ngdk mint ke-
 gyelmes Urk, melly alázatos Devotiomk bizonyságául mostis
 minde csekely állapotom szerint tellyesíthető parancsolattyat
 Ngdk várom igaz engedelmesseggel mint kgl's Urk.

N. k. v. v.

(alól válaszul) Igazodjék törvény szerint dolga.

Alb. 20. 8b. 1678.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Reg. 731. fasc.
 XVIII. Nro 2.

196.

1678. nov. 25.

*Apafi Mihály 1678. nov. 25-kén megrendeli özv. Daniel Ferenczné-
 nek, hogy azon harmadfél ezer egész tallért, melylyel neki Daniel
 István (líhetőleg váltságdíja részlete czimén) tartozott, vagy tallé-
 rokban, vagy aranyakban — darabját két tallérba számítva — fizesse
 meg Naláczi kezéhez; mert különben ő sem tartja magát a fiának
 általa adott megkegyelmezési rendelethez, hanem az országnak ellene
 hozott ítéletét fogja végrehajtatni.*

Michael Apafi Dei gratia Princeps Træ part Regni Hungæ
 Dnus et Siculor Comes etc.

Grsa Dna nobis grata salutem cum favore Nro!

Nem tudgyuk mi az oka hogy azt az harmadfélezer egész
 tallerokat, mellyel Daniel István nekünk tartozott kgd mind ez
 ideigis Nalaczi Ur kezéhez Brassob ne administralta; ez Leve-
 lünket véve azért kgd minde halogatás nélkül egész Tallérokúll
 vagy jó aranyakúll (egy Aranyat két Tallért computalván) men-
 test külgye Naláczi ur kezéh az harmadfélezer Tallerokat,
 Avagyha avval a pénzél Naláczi urt el m érik tuttára légye
 kgdk hogy miis magunkat egyszer tett kglsegünkhez tovább ne
 tartjuk, ham kgd fíjak dolgait az ország Sententiaja szerint vé-
 tetjük execob; mellyért mi méltá ne okoztathatunk, mivel
 kglteke mult el az dolog, eleget ne téve kgltek velünk tett vég-
 zesinek. Erröll penigle több irasunkat ne várja. Nec secus fatr.
 Datum in Castro Nro Balásffalva die 25 Mensis Novembr.
 A. 1678.

Apafi s. k.

Czím: Gener Dnæ T. T. Grosi quond Francisci Daniel de Vargjas Rltæ viduæ et nob gratæ.

Küllapján: 1678. 15 9br Apafi Mihály Commissioja a szegeny Daniel István ur Rabsagbol valo meg váltásának summajanak kifizeteserol mely volt Tallr 2500.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

Reg.: 731 fasc: XXI No 16.

197.

1679. febr. 6.

Daniel István anyjához Beldi Judithhoz küldött levelében reménységét fejezván ki, hogy érette kifejtett fáradozásait a fogságból való szabadulása fogja követni, kéri anyját, hogy tegyen meg minden kiszabadítására vezető lépést, mert ennek útjában most semmi akadály nincsen; ő gondolkodott ugyan arról is, hogy ha hamar lenne gyűlés, ehhez kellene kérvényezni, de miután ügye a fejedelem és az urak kezében van, csak is tőlük várja, hogy édes anyjának törekvéseitől s az ő gyermekeinek szánandó sorsától indítva megleéglik fogságban tartását, s szabad lábra helyezik. — A levél kelt Dérán 1679. februarius 6-án.

Istentől idvesseges hoszszu eletet, Jo vigasztalast kivanok edes bizodalmas Aszonyom Anyam kegyelmednek.

Ez csak szerencsere követet alkalmatossaggal is nem mulathatom el edes Aszonyom Anyam hogy kegyelmedet ne tudossicsam magam nyomorusagos eletem felöl: Azert en még ez nyomoruság vad helyin is nagy szükségim között Istennek aldassek szent neve erette egessegem felöl szenvedhetőkeppen elek, noha varnam igen nagy ohajtva, ha az en Istenem kegyelmed szives erettem valo nyughatatlankodásának boldogulásával mar egyszer megvigasztalna. Melyben ugy hiven, hogy most az Nalaczi uram megjövetelin is szorgalmatoskodjék kegyelmed, világi külső mod szerint gondolkodvan rulla en nem tudom mi akadalyozhatna meg, hun Erdelybe senki több ilyen Rab nincsen mint en, noha gondolkozom azon hogy, ha hamar tanulna Gyüles lenni ne talam halasztanók kegyelmetek azon alkalmatossagra, de mar ezen dologhoz az országnak semmi köze nincsen vagyon egészszen Urunk ő Nagysága keze között es hatalmaban, es az Urak ő kegyelmek keresztyen eszekre hagyva és maradva, mellyre nezve hiszem és bizom az en Istenem kegyelmessegihez, hogy mind kegyelmed szives edes Anyai törekedésin, mind szegeny arva gyermekeimen talam megindulnak az

Urak es toebb itt tartatasomat nem halasztyák. Bizony dolog eddig is szivesen vártam kegyelmed tudositását, de tulajdonítottam annak, hogy eddig nem lett, ne talám valami Jo remen-ség alatt valo dolog mulattatta el kegyelmeddel, En edes Aszo-nyom Anyam kegyelmedet semmi uj dologrol nem tudositha-tom, hanem kerem csak igen bizodalmason kegyelmedet most advan Isten egyszer jo tágassagát es alkalmatossagot az töreke-deseknek, ne neheztelye az erettem valo fáradozast, Istentül boldogitást veszen kegyelmed erette. Ezzel az Istentül aldast kivanván kegyelmed szives faradsagara, es törekvesere ajánlom kegyelmedet ö Felsege bőséges kegyelmibe. Irtam Deva várában 1679 die 6 Februarii.

Kegyelmed megnyomorodott Fia igaz szolgaja

Rab Daniel Istvan

Külczim: Az en bizodalmas edes Aszszonyom Anyamnak Nemze-tes Arva Beldi Judith Aszszonynak ö kegyelmenek adassék.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Fasc. 5-tus. Nro 9.

198.

1678 v. 1679-ből.

Daniel István több fogolytársával kérést intéz az ország rendeihez, hogy megengedték a fejedelmet, legyenek közbenjárók a fogság-ból való kiszabadulásokra nézve; mert ha vétettek is valamit a feje-delem személye ellen, most igaz híveinek érzik magukat, s jövőben is arra törekednek, hogy ő fenségének és a hazának ellenük kifogása ne legyen.

Méltóságos nemes Ország*

Istennek igaz itéletibül mü szegény megh szomorodott Rabok nem tudjuk mit kellessek el követnünk (szívünk szo-rongatása miatt) mellyel mü az kegyelmes urunk eo Nagysága mind ktek és Nagyságtok előtt kedves találnáink, mert egyéb-iránt örömet elkövetnénk mindeneket, valamire Isten erőt adna.

Hanem meghis alázatosan kérjük mind fejenkent Nagy-ságtokot kteket. méltotassék tovább is törekedni az mü kglis.

* E kérvény D. I. s. k. fogalmazása, fogsága első idejének kezde-téből való lehet, minthogy maga írja egy levelében, hogy vele nem úgy bántak, mint a többi rabokkal, — azok hihetőleg előbb szabadultak meg, e kérvény pedig akkor iratott, midőn még ők is fogva voltak.

Urunk eo Nagysága méltóságos személye előtt, mentül fogantosabban az modgyát fel tanallya, hogy lenne engedelemmel eo Nagysága, kinek a keresztény világra terjedett ki kegyességének nagy hite neve, mű bennünk ne változzék megh kegyes természeti: műkis igaz és zálogos nemes emberek leven, hadd menyenek mind ezek az dolgok örökös amnestiába, ha ugyan erdemellyük is az ő az ő Nagysága haragját és számláltassunk az eo Nagysága igaz hivei szolgálói közé Nagyságtokkal s ktekkel.

Minthogy mű hozzánk nem is hallatott excessus az olta, miolta azok az emberek kivetemedtek az hazából, sőt megh bizonyítjuk az mi teremő Istenünkkel az nemes országgh színe előtt álván, hogy valakik voltunk eddigh; de úgy vigyázunk ezentul magunkra, hogy soha se az mű kgl. urunknak se az nemes Országghnak panaszsza ellenünk ne legyen.

Emlekezzék Nagyságtok ktek. csak egy közönseges Nemes ember esetiért is, ez előtt valo időkben mely nagy Attyai indulttal egész Országul állott vala, az mű kgl. Urunk eo Nagysága méltóságos személye eleibe. Peldat nem is kellene elő hoznunk, mert úgy tapasztaltuk minden időben az méltóságos Országghnak maga viselesit, hogy csak annak nem volt édes Attya, az ki nem kívánta.

Hogy azért Nagyságtokra kegyelmetekre és szerelmes maradékira Isten áldása szálljon kívánatos békességben édes Hazáját sok időkigh meg taresa, igyekezzék az mi kgl. Urunkot engedelemre indítani minket szomorú Rab Attyafiait vigasztalni.

N. K. K. V. V.

Az eredetiről leírt másolat a vargyasi Daniel család levéltárában van.

199.

1679. febr. 27.

Daniel István dévai fogságából 1679. februárus 27-kén írt levelében vigasztalja anyját az isteni gondviselésben való megnyugvással; s hálásan elismeri az ő érette tett fáradozásait, meggyőződve lévén, hogy nem az ő személye, hanem az anyja iránt való tekintet lehet befolyással szabadulására.

A minden áldásoknak es igaz árváknak keseredetteknek vigasztalója töltse be mind a mostani elesett állapotja szerint

szükséges javaival édes bizodalmas asszony anyám kegyelmedet az én vigasztalásomra szivemből kívánom.

Szomorúságom öregbitő kegyelmed levelét édes asszony anyám vévén Bonistol, nem türhetém hogy vissza ne küldjem ismét kegyelmed látogatására, és ha mi vigasztalást könnyebb-séget szerezhethne kegyelmednek, annak gyakorlása egészségem s különben is Istennek ezen látogatási közöttis atyai rám való gondviselése felől való kegyelmed tudosítására. Melyből még eddig ő felségée a dicsőség, rám méltán kinyujtott karjai inkább nem nehezédvén kérem én is az Istenért kegyelmedet, nem fontolván maga kesergetésére ő felségének kegyelmed személyén eddig által bocsátott es a jelen való látogatását is terhes voltat, vegyen mindenek felett vigasztalást maganak abból hogy semmi Isten akarátja nélkül nem esik, melyből hatalmason és szabadosan cselekszik mindeneket, mikis pedig abból rajtunk gyakorló ítéletének fel vételére es békességes el viselésere engedelmességgel tartozunk, olyan hit alatt, hogy ő felsége ítéletét irgalmasságával együtt munkáló dija, és mind e világra, mind jövődre nézve a mi jónk célja ő felségének benne.

Ne fogyassza el maga faggatásával édes asszony anyám idejét kegyelmed a melyet én is az én Istenemtől sok lelkes szivből fohászkodásimmal kegyelmed vigasztalására és az én fiúságom kötelességének kegyelmed örömeivel való megeresztetésére, kívánok Istentől kegyelmednek s magamnak is megadatni. Attól pedig édes asszony anyám Isten oltalmazzon, hogy kegyelmed mellettem való fáradozásában szivességében meg ne volnék nyugodva, sőt bizony inkább az a reménységem, hogy nem annyiban engem mint kegyelmedet tekinti mind az én Istenem, mind a mely jó uramat ő felsége szabadításomra fel indítja csak különben ő felsége kegyelmedet erősítse, vigasztalja, bátorítsa melyet hogy ő felsége cselekedjék alázatos és buzgó szívvvel kérem ő felségét. Irtam Déva várában Anno 1679 die 7 Februar.

kegyelmed megszomorodott fia

rab Daniel István m. p.

Külczim: Az en bizodalmas edes Asszony Anyánnak nemzetes Arva Beldi Judith Asszonyomnak eo kegyelmenek adassek.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Reg. 1731. fasc. XV.

200.

1679. máj. 30.

Özvegy Daniel Ferenczné Beldi Judit a Jézus kinszenvedésére kéri Apafit, hogy egyetlen fiának, Istvánnak vétségét nem tekintvén, adja meg neki szabadulását. Mire a levél külső lapjára írva ezt nyeri válaszul: «Keressen kezeseket tízezer forintig.» Alb. 30. Máj 1679.

Daniel Ferencznének Beldi Judithnak igen alazatos supplicatioja Nagysagodhoz mind kgl. Urahoz.

Nagysagodhoz meg is mint kgl. Uramhoz igen nagy remenességgel és tellyes alazatossággal, az en bunak meg esett szivem kenszeritt folyamodnom könyörögven Nagysagodnak mint kgl. uramnak, essék meg rajtam, nyomorult buval be tölt Szolgálojan szive és nyavalyás meg esett edgyetlen edgy rab fiannak vecsegét nem tekintvén, a Jesus Christusnak kerserves kín szenvedesének erdemeért immár adgya meg szabadulasat.

Kiert az Mennynek Földnek Istene, Nagysagodat szerelme-sivel edgyütt, sok esztendőkig, boldog bekességes birodalomban eltesse ; es minden ellensegi ellenn tegye győzedelmesse.

N. k. v. v.

Küllapon : Keressen kezeseket tíz ezer forintigh. Alb. 30 Máj 1679.
N. K. v. v.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Reg. 731. fasc. XX.

201.

Özvegy Daniel Ferenczné Beldi Judithnak egy, kelet s aláírás nélküli, s a három nemzetből álló ország rendeihez intézett kérése, melyben az iránt folyamodik, hogy az általa Szokolyban és Mező-Szent-Mártonban szolgabíró assistentiával lefoglaltatott javakat addig kiadatni ne engedjék, míg Beldi Pál özvegye Vitéz Zsuzsánna férjének a pogány kezéből való kiszabadítása végett kölcsön adott másfél ezer tallérát le nem fizeti.

Három nemzetből álló nemes ország minden rendeihez Nagyságotokhoz és kegyelmetekhez alázatos supplicatioja árva Daniel Ferencznének.

Ugy hiszem hogy Nagyságtok és kegyelmetek között is nyilván legyen az, hogy Isten ítéletében esett atyámfiaának Beldi Pálnak még pogány kezénél való letételekor szabadulására

adtam volt ki bizonyos számu pénzemet feleségének Vitez Susanna asszonynak keze írása alatt, melynek eddig is árvai erőtlenségem szerint Istenes sok emberséges emberek tudják gyakorlatossággal való konyorolással boldogtalan atyámfától megadattatását sokszor kívántam magától is, de még eddig igen nagy és elfelejthetetlen káromra az én árvai fogyatkozásra jutott állapotomhoz képest azon nagy summa pénzt, ugy mint másfél ezer tallért fizetetlenül maradván az elmúlt napokban azon adoslevél mellett Beldi Pálné asszonyomnak foglaltam el szolgabíró assistentiájával Szokolyban Mező Szent Martonban mint egy tiz egy bire koldus emberből egy Tohbol, azon való veszett malomból álló portioját, hogy mégis eleimtől maradt s akkor atyafiúi indulatból kiadott minden értékecskémből, más ember fala alá szorító szegyenülésemre egész olyan nagy kárba ne maradjak.

Könyörgök azért Nagyságotoknak s kegyelmeteknek igen alázatosan, minthogy maga is nyavalyás asszony eddig meghagyta kezemnél, különben pedig mostani boldogtalanságának toéb való terjedése függ Isten, kegyelmes urunk s Nagyságotok kegyelmetek böles ítéletétől, megtekintvén engem több árvái között, méltóztassék ilyen koporsomig megfogyatkoztatható ügyemet kegyes szeme eleibe venni és tovább is kegyelmes urunk ő Nagyságának mellettem könyörgeni, hogy Beldi Pálné-nak mostan fenforgó állapotjáról való ítélet terjedjen annyira csak ki, hogy azon jószág pénzemnek letétele nélkül tőlem el ne vétessék.

Mely Nagyságotok kegyelmetek szárnya alá hagyattatott egyik árvájával való jó cselekedete, hogy Isten előtt kimaradhatatlan áldásokkal jutalmaztató legyen, alázatos könyörgésemmel érette kérni ő Felségét nem szünöm.

uv. uv.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 1731. F. 5-tus
Lit. F. Nro 30.

202.

1679. jun. 2.

Váradi Inczedi György és Gyula Fejervártt lakó Csicsoi György a fejedelem udvari cancellariajanak hites íródeakjai és jegyzői 1679. június 2-kán kiállított levelükben elősorolják azon 45 kezes nevét, kik egyenként 100–500 frt erejéig, — összesen 10000 forintig jót állottak vargyasi Daniel Istvánért, kit Apafi Mihály a tekintetes nagy rendek kérésére azon föltétel alatt bocsátott el fogságából, hogy hozzá, második Apafihoz és Bornemíssza Annához, úgyszintén a házához hű legyen és maradjon, és abból el ne távozzék; mit ha megszegne, a kezesek tartoznak őt a saját reversálisában jelzett büntetésre előállítani, ellenkező esetben javaik — a jótállási összeg erejéig elvételnek, s ha azok elégségesek nem volnának, személyökhöz is lehessen nyulni.

Mi Fejervargjebenn Borberekbenn lako Váradi Inczedi Gjörgj és Gyula Fejervárott lako Csicsoi Gjörgj, mind ketten Nemes szemeljek és a mi kgl's Urunk eo Nga Udvari Cancellariajának hites Iro Deaki es Notariusi, Adjuk emlekezetöl az kikk illik e' mi Levelünk rendibenn. Quod Anno hoc prse 1679. die vero 2. Currentis mensis Junii, a megh irt vármegjebenn Gjula Fejervárott benn a Várban, a' mi kgl's Urunk eo Nga lako heljebenn lévén, jövenek mi előnkben ez ide aláb megh irt böcsületes rendek szemelj szerént és magok szabad jo akarattjok szerént kezek be adásával lőnek kezesek Vargjasi Nemzetes Daniel István Urt, kit a mi kgl's Urunk eo Nga Tekintetes nagj rendek erdemes instantiajára Revervalissabann specificalt fogságából elbocsattani méltoztatott ugj mint :

Zabolai Mikes Kelemen ur pro Florenis	300
Keresdi Bethlen Elek uram pro fl.	400
Colosvári Flisfrich Peter uram pro fl.	100
Toroczko Szent-Gjörgji Toroczkaí Mihály Ur pro fl.	200
Gyalakuti Lázár Imreh Ur pro fl.	100
Losonczy Bánffy Farkas Ur pro fl.	100
Toroczko-szent Gjörgji Toroczkoí Matyás Ur pro fl.	100
Toroczko-szent Gjörgji Toroczkoí Péter Ur pro fl.	100
Gyerővásárhelyi Gyerőffi Gjörgj Ur pro fl.	200
Káli Kun László Uram pro fl.	200
Nagy-Barcsai Barcsai Abraham Ur pro fl.	100
Vizaknai Turi Ferencz Uram pro fl.	100

Felvinczi Felvinczi János Ur pro fl.	200
Dicső szent mártoni Balogh Boldisar Ur pro fl.	200
Killjeni Szekelej Boldisár Ur pro fl.	100
Ghidoffalvi Szonda Thamás Ur pro fl.	100
Kis Borosnjoji Tompa Miklos Ur pro fl.	200
Nagy Megjeri Keresztesi Samuel Ur pro fl.	200
Somogyomi Tordai János Ur pro fl.	200
Szentrontási Bereczki Ferencz Ur pro fl.	200
Nagy-Baczoni Balo Imreh ur pro fl.	100
Makfalvi Dosa Tamás ur pro fl.	100
Eetfalvi Gidoffalvi Gábor Deak ur pro fl.	100
Csikfalvi Bako Pál Ur pro fl.	100
Csikszentkirályi Bors János Ur pro fl.	100
Also Csernatoni Bernat Perencz Ur pro fl.	400
Nagy-ajtai Donát László ur pro fl.	200
Kadicsfalvi Török Gábor ur pro fl.	100
Tordatfalvi Fekete Pál ur pro fl.	200
Bodoki Miko István uram pro fl.	200

Ez fellyebb megh irt böcsületes Rendek comperealtak előttünk a' mi kgl's Urunk eö Nga megh nevezett lako helyen az eö Nga Ebedleö Palotajabann.

Kis-Buni Bethlen Miklos ur pro fl.	400
Osdolai idősbik Kun István ur pro fl.	500
Körispataki kalnoki Farkas ur pro fl.	300
Iklodi Tholdalagi András ur pro fl.	200
Ugjan Iklodi Tholdalagi János ur pro fl.	500

Ezen eöt böcsületes személyek ismet comperealtanak előttünk a' mi kgl's Urunk eö Nga fellyebb specificalt lako helyeben az Ország házabann.

Olaszteleki Daniel Mihály ur	} hárman edgyütt p. fl. 2000
Daniel Peter ur	
Daniel Ferencz ur	

Homorod szent-Martoni Biro Istvan ur pro fl.	200
---	-----

Ez megh irt negj böcsületes személjek viszont jötenek előnkben ugjan a' megh említett lako helyen a' mi kgl's Urunk az nemes Ország háza Tornáczábann.

Also-Csernatoni Kálnoki Péter Ur pro fl.	100
Makfalvi Dosa Gergelj Ur pro fl.	100

Szent-Abrahami Jakabhazi Pál ur pro fl.	---	---	---	100
Sárdi Simin Tamás Ur pro fl.	---	---	---	100
Zágoni Mikes Pál Ur pro fl.	---	---	---	300
Gyerő-monostori idősb Kemén János ur pro fl.	---	---	---	200

Ezek ismetlen megh nevezet hat személyek az eo Nga megh emletett lako heljebenn az eo Nga komorniki szokott szállásokon jelentek megh irt várbb és vargjeb.

Lőnek kezesek ilyen formán és modon, hogy megh emletett Daniel István Ur eo kglme ennek utánna a Meltóságos Apafi Mihály kglmes Urunkk eo Ngak mint az haza igaz tagja, tökelletes igaz hive lészen és ez hazából sem felelem, sem boszszúságh, sem jo remenysegnek szine alatt el nem bujdosik, es el nem tavozik, hanem mint ez haza igaz tagja a' mi kgl Urunk eo Nga hüsegebenn élete fogytaigh megh marad ez haza határibann es törvénye szerint életét és jó dolgait követi és gjakorollja, a Meltóságos Bornemisza Anna kglis Aszszonjunkhoz eo Ngához; seot az eo Ngok Meltóságos személjekhez a' Meltóságos masodik Apaffi Mihálj Urunkhoz eo Ngához-is tartozo engedelmes hűséget mindenekb megh mutatjtja s gjakorollja es azon hűségben vegigh megh marad alioquin ha eo Ngkhoz valo hűségtelenségben tapasztaltatik, annál inkább ez hazából el bujdosnék, admonealtatván a kezesek Daniel Istvan urt eo kglmek super eo, tartozak eo kglmét sistalni Reversalissa tenora szerint valo büntetésére, comperta tamen rei veritte kit ha nem sistalhatnak ad quindenam a die admonitienis, a' mi kglis Urunk eo Nga, vagj eo Nga szerelmesi; seöt magok hæreditarius legitimus successoriis, a megh irt kezeseken a magok nevek után fel tett summát minden törvénybeli remediumakat, cautiokat, exceptiokat seöt akarmelj subterfugiumakat es repulsiokat, az időkk és heljekk alkalmas és alkalmatlanságival egjütt teljességgel kirekesztvén vigore saltem prsa akarmelj legitimus Executorok által a kezesekk akarmelj es akarholott találtathato javokból és jószágokból exequaltathassák eo Ngok vagj eo Ngok Magok hæreditarius legitimus successori; ha penigh valamellyiknek a kezesek közzül annyi erő javok es jószágok nem találtatnék tehát eo facto magok személyekhez is præclusis præmissis ut et aliis quibusvis modis suffragari valentibus hozza njalathassak eo Ngok vagj eo Ngok magok hæreditarius legitimus.

successori es tartassak tartathassak usqu ad plenarium satisfactionem, hogj ha penigh valakik a kezesek közzül vagj közönsegessen vagj külön külön maganjossan az executiot akarmi úton modon impediálnak vagj impediálni akarnák, minden törvénjes processus, es akarmelj egjéb tartoztathato dolgokat felre tévén Regale brachiummal duplumat exequaltathassak eo Ngok vagj eo Ngok Magok hæreditarius legitimus successori akar melj időbenn. Melynek nagjob valóságáról a' mint hogj mi előttünk a' dologh is igj ment végbenn, minden hiba nélkül irtuk es attukis ez mi Levelünket fide nra mediante kezünk írásával es szokott pecsetünkkel is megh erősítvén. Datum Ao die locoq in prnoth.

Correcta per eosdem.

Idem qui supra
Inczedi György m. pr.
es (p. h.)
Csicsoi György m. pr.
(p. h.)

Küllapján: Eoregh Daniel István fogságáról valo Levelek.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában Reg. 731. Fasc. XX.

203.

Daniel István egy bizodalmas magasrangu, de a levélben meg nem nevezett asszonyához írván, kijelenti, hogy Telekinck azon kérdésére: kiben bizik inkább (szabadulását illetőleg), máskép most sem nyilatkozhatik, mint korábban egy beszélgetés alkalmával asszonya előtt nyilatkozott volt Déván; t. i. hogy ő kegyelme — Teleki — jóakarátában; nem irt ugyan neki, de csakis azért, mivel tartott attól, hogy levelét épúgy nem fogja elfogadni, mint feleségét, ki őt Fejérvártt meg akarta látogatni. Bizik még a felesége után rokon Betlenekben is, de ezek nem akarnak semmit tenni Teleki nélkül. Kéri tehát nagyságos asszonyát, hogy legyen közbenjáró Telekinél, kitől most az ő szabadsága függ.

Tekintetes nagyságos nekem bizodalmas asszonyom.

Az én boldogtalan személyem gyenge emlekezésében hogj sok maga terhes gondjai között is nagyságodnál meg volt es annak szoros es rövid idejü alkalmatossagaiban is jó szavaival segített Isten nagyságodat ez éltében es ezután is kívánsága szerint tegye boldoggá érette. Mely nagyságodat Istenes mellettem követett munkálódásának rendjét es elsőbbenis az urunk Teleki urunk arrol való kérdését illeti hogj kihez bizom inkább, arrol magával hozott ő kegyelmének tett nagyságod válassza

igen helyesen esett, melyet egykori nagyságoddal való Dévai beszélgetésemben kevés szóval akarván nagyságod előtt kimutatni, emlékezetében lehet nagyságodnak azt mondám: Hogy én Isten után ur ő kegyelme jó akaratjához eleitől fogvást úgy biztam s affelől úgy is hittem hogy ha az Ur ő kegyelme az elmúlt időkben a hazában benn és Urunk ő nagysága körül lett volna: ez az boldogtalanság rajtam nem esett volna; Mely vallás tételemben mais álhatatos lévén az elmém, várom azon megnyugodt lélekkel Istentől ő kegyelme által ez iránt reménységem gyümölcseivel élnem is megengedi is megszabadít, Az mellett kihez bizzam inkább azt ő kegyelme hogy sok gondjai között engedhetett szegény árva asszonyom anyámnak magával szemben lételeire időt megérthette szegény asszonyom anyámnak ő kegyelme előtt az én ízenésem szerint elő beszéllett szavaiból és dologból, mely ha eddig meg nem lehetett kérem bizodalmason nagyságod által is ő kegyelmét Istenért adjon bárcsak egy fertály orácskát szegény asszonyom anyámnak ő kegyelmével való beszélhetésre. Külömben feleségemnek tagadhatatlan vérei lévén az urak Bethlen uramék, minthogy jelét is mutatták, továbbra is ígérték ő kegyelmék jó akaratjokat ő kegyelmekhez is van bizodalmam, noha az mint eszembe vehettem, mint eddig úgy ezutánis mellettem való törekedésekben nem akartak urunk Teleki urunk nélkült semmit is cselekedni ő kegyelmék. Egyébiránt irtam másoknak is mint vízbe halo ember dolga szokott lenni. Mely tudván hogy az urnak Teleki urunknak értésire eshetik ha mit (melyet nem reméllek) tanálna tartozkodni ő kegyelme azért hogy ő kegyelmének nem irtam kérem nagyságodat legyen csendesítője, mert cselekedtem azért, hogy ő kegyelme Fejérvárt is nem kívánván nyavalyás feleségemnek maga házához is való menetelét, úgy hittem a levél dolgában is én irántam való elmeje felől ő kegyelmének, külömben Isten látója szívemnek legyen is bátor bírása gondolatimnak.

Mar most pedig időn kívül valónak gondolván lenni kegyelmének írnom: nagyságod által alázatosan kérem ő kegyelmét ne engedje halasztani szabadulásomat, lám már az ország által ment azon a mi illette az én dologomból, áll egésszen urunk ő nagysága hatalmában es az urak ő kegyelmenek jó kereszténységben. Hogy pedig én többet adommal válthassam ki ma-

gamat soha bizony különben ki nem telik, hanem ha minde-
nestül fogva kolduló táskát vetünk nyakunkba, csak a minden-
nap kenyer keresésre is.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

204.

*Daniel István egy meg nem nevezett sógorához kelet nélkül irt leve-
lében kéri azt, hogy Naláczí és Telekinél legyen közbenjáró kiszaba-
dulására nézve. Eddig is irt volna neki ezért, de a szigorú felügyelet
és kémkedés ebben akadályozá; most is nehezen engedtetett meg a
levélírás; még nejét is több úrnak a fejedelemnél tett kérésére en-
gedték fel hozzá. Végül köszöni, hogy Brassóban a pénz megszerzé-
sében fáradozott.*

Daniel István fogságából.

Az én bizott kedves urunk kapitány urunk kereszténysége
adván okot arra, hogy kegyelmed e reménykedő írásommal
kegyelmed busitassék, elsőbben is tökéletes szívvél köszönöm
kegyelmednek nyomoruságom könnyebbitésében eddig való
fáradozását, Istentől áldást is kívánván kegyelmedre érette. Ugy
hivém ezen cselekedetével annyival is kötelesebb szívvél, hogy
azon tovább való jó akaratjával ezután is munkál csalhatatlan
remélhetése felől való biztatásával is tetézte. Melyek ugy hivén,
hogy Isten elhozta alkalmatosságát Naláczí ur érkezésével ké-
rem Istenért kegyelmedet, ha már magam nem kellek is kegyel-
mednek legyen jó törekedő urunk ő nagysága előtt dolgomban,
ne nyomorgattassam tovább itt. Én Ur szabadulhatásnak okait
nem számlálom, minthogy ahoz nem is ragaszkodom. Istenem
igazgatása által kegyelmetek törekvése után kegyelmes urunk
kegyelmeségéhez bizván inkább hanem csak reménykedem azon,
hogy indítsa kegyelmeteket a mellettem való szíves fáradozásra
Isten adta apro cselédeim hozzánk elfelejtethetlenül való meg-
romlása és rajtam való nyomoruság hosszúsága miatt bizonyo-
san semmivé tétele; elhivén azt hogy Isten is kegyelmetekre
terjeszt hazával egygyütt a könyörületesség munkájáért teszi
áldását tartóssá és szaporává. Tudom az uram Teleki Uram is
azt a kereszténysége és különben is sokképen dicséretes hírének
öregbitésére szolgáló alkalmatosságot nem mulasztja el,
könyörgésemem meg ne essék szíve, ugy ismervén ő kegyelmét,
hogy annak oráját áron is kész meg venni, nem hogy a készen

nyújt arra való időt meg nem kívánná jövődöbeli hosszú gyűjtésére fordítani. Kérem mégis bizodalmas édes sogor ur kegyelmedet jó igéreti szerint ne halasztassék szabadításom, úgy bizom hogy kegyelmetek szives és lelkes törekvését most jó véggel áldaná meg Isten.

Hogy eddig sogor ur kegyelmed előtt bizodalmamhoz képest való levelemmel többször meg nem jelenhettem rabságom szorossága volt az oka, most is pedig, hogy báresak kegyelmednek egy két szóval irhassak annak megengedésére alig bátoríthatván a tisztok es kémek, nagy bajjal nyertem szabadságot csak arra is. Noha külömben sok keresztény uraim, kiért Isten ő kegyelméket megáldja munkalkodások által az elmúlt napokban urunk ő nagyságától feleségem hozzám való feljövetele megengedtetvén kegyelmed és az édes bizodalmas hugomaszszony előtt mellettem való remenykedés felől sokat biztam volt rája. Elsőbben is azért édes sogor uram nagy alázatosan köszönöm a pénzek meg szerzésekor Brassóban érettem való nagy jó cselekedetét, kívánom, hogy Istentől egész házával együtt áldást is vegyen kegyelmed érette. Mely elkezdett kereszténységének tovább és végig való folytatására, úgy hívém hogy Naláczi uram ő kegyelme haza érkezése alkalmatosságot nyújtott, kérem Istenért édes hazának szeretetiért kegyelmedet, ha az én elvetett személyemért nemis törekedjék ő nagysága előtt elégelje meg ő nagysága eddig való nyomoruságos rabságomat es engedjen szabadulást, szánja meg édes sogor kegyelmed romlásomnak elviselhetetlen nehézsége alatt mostani jövődöbeli keserves nyomoruságra jutott életemet, ha egyébért nem bárcsak amaz sok siró rivó aproság kuldusocskákért es vessen végett rabságomban, úgy hívén hogy kegyelmetek s édes maradványais boldog állapotjában való megmaradást s nevedekést úgy nyerhet várhatís Istentől magának.

(Ez s a tulsó lapon közölt levél sajátkezü fogalmazványa Daniel Istvánnak évkelet nélkül.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

205.

Daniel István emlékiratában, melyet kelet nélkül egy bizodalmas emberéhez intéz, fogsága keserveit, s a vele szemben érzetett méltánytalanságot irván le, Nalácziiban helyezett reménységének ad kifejezést, és őt kéreti fel közbenjáróul kiszabadítására nézve. Felemli, hogy fogoly társai között ő szenvedett legtöbbet; a kiváltására szerzett pénzből egy fillér sem az övé, és ha annak s korábbi adósságainak kifizetésére szorítanák, gyermekeivel együtt semmi nélkül maradna. Nyomoruságát és fájdalmát tetézi még az, hogy mialatt anyja és neje az ő megszabadításában jártak-keltek, házukat kirabolták. Ezután arra figyelmezteti anyját és nejét, hogy izenetéhez képest kísérjék figyelemmel Naláczinak az udvarhoz való menetelét, s midőn ott lesz, tőle kérjenek a fejedelem előtt leendő magatartásukra nézve utasítást, mely szolgálatért kitelhetőleg kedveskedjenek neki.

Daniel István sajátkezű fogalmazványa fogságából.

Nekem kedves bizodalmas uram!

Nem lehetvén elégséges időm némely nap kegyelmed itt fenn létében hogy ki adhassam bus elmémet egészen kegyelmednek dolgomnak Naláci uram előtt való tractálása felől, mivel a soha már és majd elviselhetetlen minőségben valója a bus szenvedéseknek szüntelen való háboruban tartván elmémet, noha meg kell vallanom, bizony alig vagyok jelen magamnak is. Azért uram egy kis memorialet irtam kegyelmednek, hogy kegyelmed meg olvasni nem neheztelvén igyekezze abban irt nyomoruságimmal lamentálni ő kegyelme előtt sorsomat és jó akaratját Isten után szabadulásomra hajtani.

Nekem ő kegyelméhez Isten után bizodalmam nem ok nélkül volt eleitől fogva, s van most is mert még minek előtte az az ... Isten haragjának dördülésben lejött menyköve reám esett volna lévén arról az akkor fennforgó materiáról discursus, ugy hallottam ő kegyelme volt egyedül a ki amnestia által való conplanatiot consulált ő nagyságának benne. Portára való indulásakor is pedig Daniel Mihály ur és Topsaeus uram jelenlétekben Urunk ő nagysága előtt szép törekedést institualt mellettem, ki meg maradván maga is urunk ő nagysága akkor, hogy ő kegyelme haza jöveteléig senkit is a rabok közül el nem bocsát.

Kegyelmed ő kegyelmének megmondhatja hogy az erdélyi rabok között én vagyok legmegterheltebb nyomorusággal mindeniknél. Mert a pénz kiadás szenvedés semmi annak a kinek

törvénye vagy nem volt és haladásával behagyatására tractálására megszerzésére időt vehetett magának vagy ha volt is törvénye, azzal a feltöbb öröksége meg nem sértetett, én vagyok egyedül a kin a kigondolható minden siralmas dolog által ment, a halálon kívül, és már ha az én szenvedésemnek okaiban velem egyet értő minden rendeknek olyan specialis gratiat adott ő Nagysága mind ellenek való megindulásának megéreztetése kívül, én már a ki halállal vetekedő passiokon az én Istenem igaz ítéletéből által mentem avagy az én jó uram által az ő nagyságának kegyelmességéhez szabadulásom felől nem méltán folyamodhatom-e? talán uram én semmivel sem vagyok előbb való állapotú ember azoknál a kik már az ő Nagysága gratiájával éltettnék, sok van azok közül ilyen rendű nemességgel magát bíró ember, mint én régen a micsodásnak tartottam magamat. De mind ezeknél többet teszen az én jó uram hozzám járulandó jó akarátja és az által kegyelmes kegyelmessége.

Tekintse meg ő kegyelme a megadott summával magam megváltásom miatt való megnyomorodásomat, abból az Isten tudja egy fillér nem lévén magamé, a miatt és több az előtt is rajtam levő adosságaim miatt, ha fizetésre szorítanának ki kellenék minden jószágomból szorulnom és maradnom csak nevetlen gyermekeimmel mind megannyi nyomoruság sergivel. De mind ezek felett nyavalyás anyámnak ő kegyelmének és feleségemnek érettem való bujdosások alatt történt hitvány házunk felverése micsoda meg lábbolhatlan kárt hozott rám, én sem kimondani sem kiírni nem tudom, minden világi állapotom reménységecskéjének ellopott ládámban levő leveleim úgy mint Jóságocs-kámrol és egyéb haszonra való levelek is mind oda vannak, mely mennyire hatott legyen meg úgy hiszem kegyelmed is vehette eszébe vele való beszélgetésében; kerem az Istenért Nálácsi uramat ne haladjon szabadulásom, míg örökösön valamely felé oda nem lenne az a nagy károm hogy nyomozhatnám, ha késem meg is nyomoruságomban el nyomul végképpen a hoszszu idővel. Bizony még csak megindítani sem tudták keresését szegényasszonyom anyám és feleségem, tudom pedig hogy már ennek a nyomán több lator ember is próbál hitvány házunk táján melyből ha az a feltett czél, hogy ugyan koldulásra más ember fala alá szoruljak, igen hamar kitelik.

Már megizentem hogy Naláczi uram udvarhoz való menetetét vigyáztassák onnan hazul és akkorra be menjenek udvarhoz, kérem igen bizodalmason ő kegyelmét legyen igazgatója szegény asszonyom anyámnak mi tevő legyen mihez tartsa magát micsoda formát kövessen maga viseletében és a supplicálásban mert különben csak fogarasba való be menetelre is alig leszen bátorságuk, bizony az árvák Istenitől veszi jutalmát ő kegyelme gondviselésének; noha különben ha még is ő nagysága vagy urak vagy ország gyűlésre halasztja dolgomat bizony ki fáradnak azok szegények a mellettem való járásból költségből, s nem győzik hogy engem is költséggel tartsanak, magok is emésszék magokat oda haza is ujjabb ujjabb károsodás is terhelye őket szegényeket.

Ugy hiszem uram Naláczi uram
 akarattjából lévén, ha
 nal mind jelen lesz
 hatja dolgomat ha
 lya szabadulásomat

Én sok el nem fogyható írássommal sem kegyelmedet sem ő kegyelmét tovább nem untatom, hanem ajánlom Isten után magamat kegyelmed által ő kegyelme keresztény gratiájába meg mondhatván bizvást kegyelmed ő kegyelmének hogy a mire a szegénység bocsátja szegény asszony anyámat ő kegyelme jó akaratjáért ő kegyelméhez való örökös lekötöttségük bizonyosságára és annak jelének megmutatására a mivel lehet kedveskednek is, melyet ő kegyelme ha meg vet azon tudom azt kelle értenünk, hogy ő kegyelme jó akaratjához biznunk ne kellessék. Mindezeket bizom jó reménységgel kegyelmed keresztény discretiójára hogy az én írássomnál fogatosabban számlálja kegyelmed az én jó uram ő kegyelmének eleibe, és exoralyon is jó reménység alatt mentől hamarább telyesedhető biztatást is ő kegyelmétől. Ebben és egyéb dolgaiban is Istentől boldogítatást kívánván kegyelmednek ajánlom ő felsége kedvébe kegyelmedet:

A mely levelet én Fogarasból küldöttem volt Naláczi urnak, ha meg adták ő kegyelmének vagy nem értse meg kegyelmed.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

206.

Daniel István — kelet nélkül — azt írja anyjának Béli Juditnak, hogy miután ő az ország színe elé nem akar menni, hanem ahhoz kérést intézni, oly kijelentéssel, miszerint ő a fejedelemmel nem perel, sőt ügyét annak kegyelmére bizza: kérje meg sógorát Mikest, hogy mit tanácsol erre nézve; és a tanácsot neki holnap jó hajnalig írja meg.

Nekem bizodalmas édes asszony anyám!

Örömet értem vala a supplicatióra való választ de már annak alkalmatossága el haladván ilyen dologról akarnék kegyelmed által sogor urtól Mikes urtól ő kegyelmétől tanácsoltatni.

Az én megszollittatásomnak holnap lévén a napja magamat úgy kívánnám viselni hogy a fejedelem ő nagysága kegyelmessége mellől ne láttatnám elállani velle, melyre nézve szándékom az volna hogy az ország eleibe ne mennék fel, hanem egy supplicatiót írnék az országnak hogy én az ő nagysága kegyelmességéhez kívánnám magamat tartani ő nagyságával nem perlek. Melyből sogor ur ő kegyelme tanácsát kérném alázatosan kegyelmed által, ne vonná meg töllem, izemre, még ma felölle avagy holnap jó reggel, Isten ő kegyelmét meg áldja érte, én az ő kegyelme eziránt való és ehez hasonló jó akaratja nélkül igen tanács nélkül való fogoly vagyok, holnap jó hajnalban választ várok édes asszonyom anyám kegyelmedtől jó éjszakát kívánnván Istentől kegyelmednek

kegyelmed rabfia

Daniel István mp.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Reg. 1731. fasc. XX.

207.

Daniel István fogsága keserveinek s némely családját illető ügyeknek leírása után kéri meg nem nevezett sógorát, hogy Bethlen Gergely, Bethlen Farkas, Teleki és Felvinczi Zsigmond közbenjárásának megnyerésével igyekezzék szabadulását közszékelni. — A levélnek nincs kelete.

Felpenzei mennyire nőnek édes sogor uram. Bort Buzát pénz teremhetésre termő Jozság sohult nincs, industriával senki nem keres, sőt az mely Biráim kezek által foigott is kevés pénzem, azok is szöktön szöknek, Jobbágyim kevés Jozságunkul hasonlóképpen széllyednek és több előszámálhatatlan uta-

kon érezhetőképpen fogyok, Mind ezek édes sogor ha az én gyűlötségben esett személyemért nem is, amaz feles apro gyermekimért megindíthatták akárkinek is szívit és azok között kinek inkább mint azon Jó Uramnak kinek is Isten az iránt valo áldásával tele háza és tudgya az gyermekes Attyának mi-csodás legyen gyermekire nézve szíve, és ne hagyja ő kegyelme, hogy rajtam fogygyon el az én nálamnál boldogabb emlékezetű eleinknek neve, és szegény gyermekimnek ellenem valo sohajtasokkal ne inquietaltassam koporsomban is mert bizon ahoz jut dolgom, ha megis itt tartatom,

Nem tudom kinek lehetett volna olly nagy privata injuriaja Én irántam az kinek eddig be nem telhetett kívánsága az sok formaju szenvedésemnél, ha pedig még találkoznék még valami inimicus homo, kérem bizodalmason prætendallya annak maga szép autoritássát és vindicallya attul ez elhagyatott igyemet, rövidícsé rabságom napjait, tudom már ezután Bethlen Gergely ur is haza júni nem késik, és ha elébb nem akarja ő kegyelme, bár csak akkorul ne mulattassék más időre szegény édes elfogyott Anyamnak érettem valo futássá fáradássá elegenden Feleségemnek sollicitatioja, külömben ha ő kemek akarják tanálkozhatnak mindenkor mint most is minden alkalmatosságokkor elmulathato okokat avagy egészen is eltilthatták ő kegyelmek magoktul azokat szegényeket; Agyon Jo peldat ő kegyelme az nagy rendű Attyafiaknak megesett Attyokfian valo könyörületességre, mind mindenféle nagy rendeknek az keresztényi Relatio szerint mindennél tartozó irgalmaskodásra, megnyugtathattya elmejit rajta, bizony nem bánnya meg sohais velem valo jótéteményit.

Mind ezeknek édes Sogor Uram az megírt hely lehetven tágasabb foruma, azon tul tudom az temetéseket kegyelmed el nem mulattya, es ott lám látom Nalaczi uram ne idegen Kegyelmedhez söt kívánva él Kegyelmed conferatiojaval, azon temetés alkalmatossággal devineallya Kegyelmed ő kemet is az velem valo jótéteményre maradgyon az iránt ő kegyelmének is dicséretesen annak emlékezeti hogy azért fogadott volt be. Bottya alatt valo várába hogy mentül hamarabb szabadithasson meg is belölle, én sem kívánok elszakadni ezen boldogtalan alkalmatossággal ő keméhez valo megköteleztetésemtül.

En edes Sogor uram többel is sirathatnam magamot, de ez maculatum is felek unalom leszsz inkább, mint egyébre valo motiva, külömben bizony nem határozom meg ezzel kegyelmed keresztyeni munkáját, mert tudom, arrul mint kell hinni, itilni is; de egyebirant edes Sogor micsoda szives kesergő tarthat modot az sirasban? es ki is itilheti meg szive fakadozasival buzgo panaszolkodasim valo bővösködésekre? Tudvan utollyara hogy az siro akkor veszen vigasztalást, mikor az e törekedesit meg agygya az Isten, kivanom en is, hogy minden ez irant valo munkajara Kegyelmednek szállicsa ő Felsege áldását, melyet is soha semmi egyeb munkáján is elfogyni ne engedgyen, hanem az jövődöbeli megaldatasok nyilván valo bizonyóságaert tegye tartossa kedvesse Kegyelmednek minden dolgain utain sokaig terjedő életének utolso punctyáig.

Ez öszve gazlott írásomért Kegyelmedet követem tulajdonicsa állapotom szorosságának, es elmém mindenkori haborgásának. Külömben biralom meg Kegyelmed rajta, mint akar, ha valaha Isten szabadit, számot adni nekem ezen egy elalutt Tűznek meggyujthatására elég materiáról.

Nem banom ha Kegyelmed elő hozza az közelebb valo Patronusom előtt az Fejervari foghaz előtt kegyelmednek jelentett Adamosrol valo memorialet

Aszt az Novellat azért küldöttem Kegyelmednek, hogy Kegyelmed ércse meg az benne megnevezett személy nem Curcellæus Asseclajja volte, meg tudgya az most közelebb lejött Deaknak mondani.

Felesegemnek Bethlen Farkas Uram tett olyan ígéretet hogy nem várják Bethlen Gergely uram haza jüvetelit, hanem öszve beszélvén Teleki urammal ketten Udvarhoz mennek, és egy csendes állapottyában ő Nagysaganak végben viszik az dolgot melyre ő kegyelme bizvast emlekeztetheti Bethlen uramat.

Felvinczi Sigmond uram tudom confidense Bethlen uramnak nekem is pedig nem idegenem, Kegyelmed ha nem nehez-teli valami Jo uton bár az én nevemmel intimálni ő kegyelmednek hogy szollyon mellettem Bethlen uramnak, tudom el nem mulattya, egyebiránt általla alkalmasint ki tanulhattya Kegyelmed elméjét is mint állyon hozzám ha kegyelmed rendesnek iteli. Tudom pedig, hogy Felvinczi uram az temetésen jelen

leszen. Kegyelmed edes Sogor uram meg mondhattya az kinek illik, hogy szegény Asszonyom Anyamot és nyavalyas Feleségemet ő kegyelmek afféle elmulatásokkal könnyen ki fáraszt-hattyaák az dologbul, mert kölcséggel járván a sugorgás, afféle bizony annál a kuldusságnál semmi sincs. Ugy lattya az Isten hogy itt is magam, otthon is Feleségem kölcsön pénzt költünk.

Édes Sogor Uram Kegyelmed jelencse meg annak az én Jo fautoromnak Asszonyom Anyám által is akartam ő kegyelmének Fogarasban tudtára adatni, de nem lehetett ő kegyelmének audentiát engedni sok dolgai miatt szegény Asszony Anyámnak, hogy ne talám Szunyogszegnek örökös töllünk valo elidegenité-sének valakitul és talám Mikes uramtul valo feltétele gátollya szabadulásomat, kerem Istent ő kegyelmit, mind pénzünkbol jóságunkbol ne szoritassunk ki, ő kegyelme szerzette vala kezünkben is, mar legyen megmarasztasában is azon Jo Urunk; ha Urunknak ő Nagyságának pénzel summáltam ne summállyak Jossággal.

Kegyelmed ne nehezteltyen tudositani dispositiojáról Is-tennek hála meg nem igen foglyos az ide valo feljűhetes

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Fasc. XVIII. Nro 2. Daniel István sajátkezű írása s fogalmazványa.

208.

Fogságban levő Daniel István a fejedelemezhez intézett levelében az iránt könyörög, hogyha már a haza romlásán munkálkodó, de most napvilágra jött gonosz szándéka miatt Beldi Pálnak több hü alatt-valóval együtt ő is fogságba tétetett, részeltesse azon kegyelemben, hogy a megkezdett pert szállítsa le róla, vagy legalább a neki adott assecuratio szerint az eddigi eljárás szerint folyjon pere.

Nagyságodhoz mint kegyelmes Urához alázatos könyörgése Rab Daniel Istvánnak.

Méltóságos Fejedelem több megesett alázatos hivei között nekem is egygyik gyarló szolgáljának természet szerint valo kegyelmes Uram alázatosan kényszeritetem ujjobban Nagyságod méltóságos és kegyelem kiszolgáltató székinék lábaihoz leborul-nom, könyörögvén azon igen alázatosan, hogyha ugyan Nagy-ságod böles tanácsa az is, hogy amaz hazája romlását sok formában munkálkodó Beldi Pálnak magába titkon tartott, de most Istentül kinyilatkoztatott gonosz szándékából valo nyug-

hatatlansága és csalárd feltételi miatt megcsalatott szolgálit Nagyságodnak, Nagyságod törvénnyel keresse, méltotassék mind az által engemet az iránt megcsalatott szolgálját kegyelmessegről annyibul részeltetni, hogy velem egy fergecskével elkezdett azért valo perlekedesit szállicsa le rullam, és vegyen régi kegyelmibe több igaz Hiveinek számába. Ha pedig az iránt való kegyelmessége Nagyságodnak mostan nem járulhat hozzám, könyörgök alázatosan Nagyságodnak, hogy azért vagy csak annyiban csendesedjék Nagyságodnak ellenem megindult haragjának gerjedezése, hogy haladjon mostan is velem ezen az uton elkezdett perlekedése Nagyságodnak, aszt tartván Nagyságodnak nekem adott Assecuratioja is (melyhez mint az erős kőfalhoz úgy ragaszkodom) melyre is hogy Nagyságod magát kegyelmesen emlékeztesse alázatosan könyörgök mégis Nagyságodnak mint kegyelmes uramnak. Mely kegyelmességiért az minden alsó méltóságoktul kegyelmesség gyakorlását kívánó Isten, hogy Nagyságodat s megáldott Nagyságod méltóságos házát minden kegyelmivel betöltse és az iránt Nemzetségekig virágoztassa keresztyén világon birodalmát nagy emlékezetüve tegye alázatosan kérem ő Felségét, magam is pedig igyekezem Istennek arrul tett fogadásom szerint Nagyságodnak életemig igaz hive lenni.

N. K. V. V.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Ad. Fasc. XVIII. Nro 2.

209.

Daniel István fogságából irt levelében köszöni anyjának szabadulása iránt eddig tett fáradozásait és kéri, hogy ezután is tegyen meg mindent érdekében ; hisz azon nagy összeget nem azért fizette meg, hogy tovább is fogságban tartassék, hanem kiszabadítása végett. Erre nézve találja meg Daniel Mihályt is, ki most — nem lévén semmivel elfoglalva — kimehetne a Fejérvártt időző fejedelemhez.

Isten idvességes áldásával kívánt vigasztalásokkal áldja meg édes bizodalmas asszonyom anyám kegyelmedet.

Hogy kegyelmed maga törődéseivel nem gondolván én érettem minden elkövethető dolgokat megcselekedett, és az iránt is boldogtalanságomat könnyebbitette, most is pedig az én rab sorsomnak látogatására ki fáradásáért az Isten minden áldásá-

val részeltesse kegyelmedet érette, és el híven hogy tovább is kegyelmed én velem jót tenni nem szünik, mindazon által még is kérem kegyelmedet a mint az idő megengedi, ne kedvezzen mostani nyugodalmat kívánó állapotjának hanem igyekezzék futni dolgomban, *lám már ha azt a rettenetes summát meg adta kegyelmed én érettem* úgy hiszem azzal kegyelmed nem rabságot hanem szabadságot vásárolt nekem, magának pedig e súlyos terhei alatt könnyebbülést, az pedig mint lehessen meg ha én itt ülök: Ha az Isten kegyelmeinek munkáját most nem adja meg szabadulással, talán halasztott dolgom Naláczu uram haza jövetelére akkorra ha lehet én is feleségemet vissza bocsátom kegyelmed mellé. En Istennek hála eddig szenvedhetőképén vagyok egészségem felől, sok jó uraim almisnaja is eddig fogyatkozás nélkül táplált a rab állapothoz képest. Ha a szükség úgy kívánja feleségem ide jöven Borsára küldök de a hidegben nem tudom mit hozatni ide oly messziről hogy élhessen ember velle. Istennek minden áldása száljon édes asszony anyám kegyelmedre, irtam dévai várba

kegyelmed alázatos rab fia szolgája

Daniel István mp.

Daniel Mihály uramnak nem írhattam kegyelmed keresse szommal mutassa atyafiságát ő kegyelme lám most házánál sincs semmi derék dolga jőne ki az udvarhoz a fejedelem az ünnepeken is Fejérvárt lessz.

Külezím: Az én bizodalmas asszony édes anyámnak ő kegyelmének nemzeti árva Béldi Judith asszonynak ő kegyelmének adassék.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

210.

Aláírás nélküli jegyzék, melyben a könyvtárból kivett könyvek elküldéséről és arról tétetik említés, hogy Abrudbányáról és Toroczkáról papot küldeni nem lehet; mivel azon községek egy napig sem lehetnek el pap nélkül.

Cornelius Tacitust; mely könyvben többek is vadnak viszont Aenaei Senecae opera omnia oda küldöttem Seneca minden írásából, de mégis az mostani alkalmatossághoz képest De Consolatione ad matrem. De Tranquillitate animi. De

Constantia Sapientis etc. etc. Ismét az Epistolák némelyikéből vehet ő kegyelme vigasztalást. Kérem ő kegyelmét az könyvek el ne veszzenek, mivel edgyiket reversalissal hoztam ki az bibliotecából.

Mind ezek felett az szent írásnak szorgalmatos olvasása és vizsgálása mellett az Istennek szent lelke vigasztalhatja hathatosban ő kegyelmét.

..... Ud. papok oda valo küldésével nem biztathatja mostan hamarjában ő kegyelmét mivel mind Abrug-Bánya, mind Toroczko falvak erőssen el nem lehetnek csak egy nap is pap nélkül, nem leszen mind az által feledékeny ő kegyelme felől csak obtinealhasson alkalmatosságot.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

211.

1679. szept. 10.

Az alábbi — kelet és aláírás nélküli — levélben arról tudósítja Mikola Zsigmondné hihetőleg Daniel Istvánt, hogy férje Mikola Zsigmond a fejedelem belső tanácsosa és Kolozsmegye főispánja, ki hazáját huzamos időn keresztül szolgálta, s azért hat évi pogányrabságot is szenvedett, életének 57-ik évében 1679 szeptember 10-kén meghalt, s temetése októberben Szamosfalván lesz, melyre Daniel Istvánt (?) és nejét meghívja.

Szomoru Árva állapotom szerint valo szolgálatomat ajánlom kegyelmednek mint io akaro Uramnak, Isten kegyelmedet kívánatos es egesseges hoszszu elettel álgya meg kívánom.

Mivel az Felseges Mindenható Istennek az egész emberi Nemzetről kimondatot sulyos sententiaja az leven hogy mindennek eczer meg kelyen halni és ez világi életnek romlando sátorát le kellyen vetkezni; ezen Isteni szent végezésnek ez megváltozhatatlan decretumnak alája leven vettette az en szerelmes uram is az Nehai Tekentetes Nemzetes Mikola Zsigmond uram; az mi kegyelmes Urunknak belső Tanácsosa, es Kolos Varmegyének Fő Ispannya, minek utánna hazájának sok esztendőkig hűségessen szolgált volna, életének ötven hetedik esztendőjében, midőn Uraert s Hazájaért hat esztendeig Pogányok között keserves rabsági változasi kenozasi szenvedesi utan, édes Hazájába nyugodnek, sok boldog és boldogtalan változásokon forgott ke-

serveres életet hosszas betegskedési sűrű fájdalmi es szenvedesi után, Lelkét az ő szent Istenének kitől vötte volt, ez jelen valo 1679 esztendőben Kis Aszszony havanak tizedik napjan reggeli hét és nyolcz ora közt, szép csendesesen megada ; nekem és neveletlen árváimnak holtig valo elfelejthetetlen keserüségünkre. Mivel pedig Üdvözült szerelmes Uramnak hidegedet teteme egyebet az tisztességes földbe valo takarításánál nem kíván, becsületes atyámiai és jó akaro Uraimnak ő kegyelmeknek teczéséből, tisztességes eltemetését rendeltük ez jelen valo 1679 esztendőben Octobernek napjan ugyan itt Szamosfalván, az falu közöt levő Templomban, Meltóságos es becsületes elejeknek szokot temető helyeben veghez vinni, kegyelmedet azért kerem becsülettel, megemlekezven halando sorsárol, az megnevezet napon es helyen reggel 8 orakor mind az Aszszonynyal ő kegyelmevel edgyüt jelen lenni ne neheztellye, hogy a kegyelmekek becsületes jelen letinél, annál tisztességesebben mehessen végbe, Üdvözült szerelmes uramnak megnevezet szomoru temető helyebe valo kisirése és eltakarítása ; Mely kegyelmednek io akarrattyát s fáradságát Isten örvendetesb állapotba jutalmaztassa meg, és minden szomorúságtól oltalmazza kegyelmekeket.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

212.

1680. ápr. 11.

Apafi Mihály Daniel István közbe jöttével 1680. április 11-kén kiadott rendeletében Pál Mihálynak, ki házassági hűségét megszegvén egy leányt megszeplősített, s e miatt elítéltetett, megkegyelmez, oly feltétel alatt, hogy hasonló büntől őrizkedjék, nejét kiengesztelje s az egyházban szokott módon bűnbánatot tartson ; különben ezen megkegyelmezés nem fog rajta segíteni. És meghagyja minden rendű és rangu tisztviselőinek, úgy az egyháziaknak, mint a világiaknak, hogy nevezett Pál Mihályt becsületes és jó hírébe visszaállítottnak tekintsék és tartsák.

Nos Michael Apafi Dei gratia Princeps Transsylvaniae partium Regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes etc.

Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis ; Quod nos cum ad nonnullorum fidelium Dominorum Consiliariorum nostrorum singular. nobis pro

parte Providi Michaelis Pal Generosi Stephani Daniel de Vargyas in Porcione sua Possessionaria in Possessione Also Rakos et Comitatu Albensi Transsylvaniae existenti habita residentis et commorantis Jobbagionis Factam intercessionem ; Tum vero ex illa gratia et benignitate Principali qua delinquentibus Veniam, lapsis vero refugium et sublevamen solemus impertiri, rigoremque juris interdum lenitate misericordiae consuevimus, mitigare. Eidem igitur Michaeli Pal, nec non Capiti, honori famae et Existimationi, rebusque et bonis suis quibuslibet super eo Crimine Adulterii quod ipse superioribus temporibus Dei et hominum timore Postposito, imbecilitatemque naturae secutus, extra Thorum suum legitimum commisisse et cum Puella quadam clam discessisse praescriptumque crimen continuasse ob idque vice Comitibus, Judicibus, vice Judicibusque nobilium annotati Comitatus Albensis Transsylvaniae extraditus perhibetur ; Verreturque ob eam causam ne aliquo pacto juri convineatur et morti damnetur, gratiam et misericordiam duximus faciendam specialem ita tamen ut ipse deinceps ab huiusmodi Crimine se immunem pariter et innocentem studeat praeservare, ac uxorem suam legitimam sibi reconciliasse, (prout etiam reconciliavit) cum eaque in gratiam et pacem intra unius integri anni circulum et trium dierum spatium debeat et teneatur, ac in Ecclesia more solito super eo poenitentiam agat, alioquin praesens haec gratia nostra minime eidem hac in parte videatur suffragari, Prout gratiam et misericordiam facimus specialem praesentium per vigorem. Quo circa vobis Spectabilibus Magnificis Generosis Egregiis et Nobilibus supremis et vice Comitibus, Judicibus, Vice Judicialiumque juratis Assessoribus et Notariis dicti Comitatus Albensis Transsylvaniae ; Cuncti etiam aliis Regni nostri Judicibus et Justiciariis Ecclesiasticis videlicet et secularis modernis et futuris quoque pro tempore constitutis et constituendis ; cuncti etiam aliis cuiuscunque status et conditionis hominibus quorum interest seu intererit praesentes nostras visuris harum serie committimus et mandamus firmiter, quatenus vos quoque a modo in posterum praenotatum Michaellem Pal pro bonae honestaeque famae et nominis homini reputare debeat et teneamini ; neque eundem in persona rebusque quibuslibet extra vel intra iudicium ad quorumvis instantiam

cogere ipsumque Judicatu compellere, impedireque, turbare et molestare seu quovis modo damnificare præsumatís vel sitís ausi modo aliquali. Secus non facturi, præséntibus perlectís exhibenti restitutís. Datum in Arce nostra Fogaras die undecima Aprilis Anno Domini Millesimo sexcentesimo octuagesimo.

Apafi

(L. S.)

Külső oldalon: Exhibita Præséntata in Vigore Relicta per nos Supremum Judicem et vice Comitem Comitatus Albensis Transylvaniae. Anno 1680 die 8 novembris.

Franciscus Boer et Stephanus Nagy de Vizakna.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

213.

1680. jun. 27.

Jánosi Borbála, Bosi Mihály özvegye, ki gyermekgyilkosság miatt halálra ítéltetett volt, de Kerekes Jánosnak sok fáradozásai következtében kegyelmet nyert, említett Kerekes Jánoshoz szándékozáván feleségül menni, egy 1680. június 27-én kelt okmány szerint kötelezi magát, hogy leendő férje iránt hűséggel és szeretettel fog viselkedni s e mellett neki hagyja Bardoczfalván lévő minden jószágát.

Mi Szepes vármegyei Máriafi Pál Szathmár vármegyei Nalácsi Gábor és Fejérmegyében Gyulafejevári Mihocsa Mihály adjuk emlékezetére mindeneknek a kiknek illik ezen levelünk által quod in Anno 1680 27 Mensis Juniü midőn voltunk Fejérmegyében Gyula Fehérvárott Tekintetes Nemes Nalácsi István ur házánál Comparealanak mi előttünk parte ab una Tekintetes Ur Telekű Mihály urunk ő klme jámbor szolgálja Fejér vármegyében Kis Selyken lakó Kerekes János uram parte vero ab altera néhai Bosi Mihály relictaja nemes Jánosi Borbára Asszony és ő kegyelmek között nemine cogente lön ilyen megmásolhatatlan vegezés alkalom és megegyezés. Mivel az elmúlt esztendőben a megemlített Jánosi Borbára asszony Istennek törvénye ellen paraznaság vétkébe leledzett volt, mostan abbeli esetét megbánván Istennek akaratjából az Anyaszentegyház rendelése szerint akarván feleségül Kerekes János uramhoz menni, kötelezte magát hogy ugy él ennek utánna meg irtt Kerekes János urammal a mint a kereszténység egy mást szeretőknek rendje mutatja, magát megbecsüllí és fegyhetetlen életet él. Az ország-

nak törvénye szerint Jánosi Borbára asszonynak abbeli cselekedetért meg kellett volna halni, de mivel Kerekes János uram sok fáradságaival nyughatatlanságaival urak előtt való törekedésével nyert gratiat az asszonynak élete haladékjával ezen jó akaratiért Udvarhelyszéken Bardocz nevű faluban levő minden jószágát cum omnibus ad se pertinentiis scilicet terris arabilibus vineis promontoriis molendinis pascuis fœnetis aquis nemoribus vallis quarumque decursibus sylvis aliisque quoquo modo vocitantibus bonis Kerekes János Uramnak viva voce testala hagyta ő kegyelme szabad jóakaratiából örökösön ad utrumque sexus irrevocabiler úgy hogy ha Jánosi Borbára asszonytól Kerekes János uramnak gyermeke nem lenne is kit Isten távoztasson úgy is örökösön birhassa Kerekes János uram ad utrumque sexum a megnevezett jószágot.

Arra is kötelezé magát Jánosi Borbára asszony ha többször ezen vétékben leledzenék comperta rei veritate halállal büntetessék és így is a meg nevezett jószágot birhassa Kerekes János uram.

Mely egymás között való alkalom és végezés mind két részről kézbeadással így menván véghez adtuk mi is ezen levelünket pecsétünk és subscriptionk alatt fide nostra mediante. Datum et actum Albæ Juliæ Anno die locoque ut prænotatis. Correcta per eosdem :

Judices : Pály Mariafi præs. nobis

Gabriel Nalácz præs. nobis

Michael Mihocsa præs. nobis.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

214.

1680. aug. 16.

*Apafi Mihály 1680. augusztus 16-án kelt rendeletében megparancsolja, hogy Jánosi Borbálát, kinek holmi gonosz cselekedetért * kiszabott büntetését elengedvén, megkegyelmezzett, senki sem személyében, sem javaiban háborgatni ne merészelje; de sőt javainak kezébe való adásakor neki segítséggel legyen az illető hatóság.*

Michael Apafi Dei gratia Princeps Transylvanie partium Regni Hungariæ Dominus et sicularum Comes Fidelibus nostris.

* Gyermekgyilkosság.

spectabilibus Generosis Egregiis et Nobilibus Capitaneo ac Judici Regio supremo vice Judicibusque Regiis ceterisque Juratis Assessoribus Sedis siculicalis Udvarhely signanter vero vice Judicibus Regiis Juratis Assessoribus sedis siculicalis Bardocz cunctis et aliis quorum interest præsentes nostras visuris selt — nobis dilectis salutem et gratiam nram! Becsületes tanács ur hivünknek tekintetes nemzetes széki Telekÿ Mihaly urunk ő kegyelmének ez iránt való instántiájára kegyelmes tekintetünk lévén, mivel egy *Jánosi Borbára* nevü asszony holmi gonosz cselekedetéért vétekbe esvén gratiat adtunk nekie már ő kegyelmének egy Kerekes János nevü jámbor szolgája el is jegyezte, s a mint informáltattunk már az atyafiakkal jószága és egyéb bonumi dolga végett compositioban is ment. Így lévén azért a dolog kegyelmeteknek hűségteknek kegyelmesen et serio parancsoljuk senki is azon meg említett Jánosi Borbárát sem személyben sem egyéb javaiban impedialni, megháborítani ne merészelje, sőt javainak kezébe való assignálásával segítséggel s assistentiával lenni el ne mulassza, tartván ő kegyelmék Commissionkhoz magokat mindenben. Nec secus facturi. Præsentibus perlectis Exhibentibus restitutis. Datum in Castro nostro Radnotiensÿ die 16 mensis Augusti 1680.

Michael Apafi mp.

(P. H.)

Kivül: Jánosi Borbára, Kerekes Jánosnak férjének mint köti Bardoczi jószágát Ittem Janosi Borbára gyilkos paráznságba esvén mint nyert férje Kerekes Janos gratiat. Azoknak Copiája.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

215.

1680. okt. 8.

Apafi meghagyja Daniel Mihálynak, hogy nov. 12-ére hirdetett országgyűlésen megjelenjék.

Michael Apafi Dei gratia Princeps Transsylvaniae partium Regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes.

Generose fidelis Nobis dilecte, Salutem et gratiam nostram! Noha Isten kegyelmességéből nagy szorgalmatossággal és feles költséggel is terjesztő gondviselésünkkel ez Haza csendességét és Ellenkezőinek nyughatatlanságokat is orvoslani annyira mun-

kálkodtuk, hogy rend szerint Hazánk megháborítására fakadható dolgokkal ne terhelteessünk. Mindaz által vadnak és naponként szaporodnak is oly bajoskodásaink, melyek káros terjedésekkel szorgalmaztatnak közönséges országgyűlését promulgaltatnunk. Ugymint a Végbeli külömb külömb difficultasok. A jövő esztendőre való adónak felvetése : Ez jelen valóra felvetetett két rendbelinek jó igazításba való vétele. Fiscusunk (. . .) importalhato akadályos dolgai és egyéb ellenkező alkalmatlanságok is : Melyeknek orvoslását és jó karba állítását communicatis consiliis akarván munkálkodnunk böcsületes Tanács ur Hiveink consensusából tetszett közönséges országgyűlését ad diem 12 novembris mensis affuturi Gyula Fejérvári városunkba promulgaltatnunk. Parancsolván kegyelmednek Kegyelmed is a megirt helyre és napon in Generali Decreto et Cartis expressa comparealni el ne mulassza. Secus non facturur. Datum in civitate nostra Alba Julia die 8. octobris 1680.

Apafi.

Külezím: Generoso Michaeli Daniel de Vargyas. Tabulae nostrae judicariae jur. Assessori Fideli nobis dilecto.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

216.

1681. ápr. 3.

Cantacuzenus Constantinus Daniel Istvánhoz 1681. április 3-án intézett levelében tudatja, hogy az ő levelét, melyet Székely Lászlótól öcscsének küldött, ennek távollétében maga vevén kezébe, a vajdánál eljárt azon ügyben, mire nézve öcscsét kérte; és a vajda megengedte, hogy eladásra szánt búzáját vámmentesen szállíttathassa Oláhországba; azonban mivel a szállítandó buza mennyiségét nem jelezte, Székely László meghallgatása után úgy intézte a dolgot, hogy hatsz szekérrel beküldhet.

Kegyelmednek mint kedves uramnak io akaromnak ajánlom mindenkori köteles szolgálatomat és Isten minden dolgait kevansaga szerint hogy megáldgya kívánom kegyelmednek.

Székelly Laszlo Uram portara menetelinek alkalmatossagaval kegyelmed iambar szolgait, ötsem uramnak ő kegyelmenek szollo levelit (az meltosagos Vaida ő nagysaga porontsolattyabol lévén expeditus es ithon nem talalvan lenni ötsem Uram), kegyelmed bötsülletes levelit kezemhez vöttem, kívanságanak

kontinentiajat meg értettem, előttem viselven azért bötsülletes io akarattyat ötsem Uram helyet mint hogy ő kegyelme ithon nem talalt lenni, az Méltosagos Vaida ő Nagysaga előtt kegyelmed dolgaiban instaltam, melly törekedésemre ő Nagysaga kegyelmed kívánságiban kegyelmességét mutatta es meg engette eladando buzajat szalithassa kegyelmed ide be hazánkban minden vam adasbeli akadály nélkül, insuper arrol valo levelet is extráhalvan ő Nagysagától kegyelmednek his inclusis meg küldöttem iol lehet mint hogy kegyelmed bötsülletes levelében meg nem hataroszta hany köből buzat vagy hany szekérrel akar béküldeni, ahoz képest menyiségit determinálni énszem tudhatam, hanem viven informatiot Szekelly Laszlo Uram ő kegyelme szavaiból is inteztük hogy talan husz szekerral bé küldheti kegyelmed mellyről valo Urunk ő Nagysaga méltosagos levele lévén kegyelmed embereinél batorsagosan el iohetnek. Hogy peniglen kegyelmed böcsülletes levelében busittatasomról követaszt az iteletet reszemről appræhensioban ne vegye, mert io akaro Uramnak szolgálni nem busitatasnak tartom hanem nyereségnek s kedveskedni kész vagyok ez utan is az miben ismér elégségesnek lenni kegyelmed és nekem porontsolvan, tehetseggemmel el követni nem mulatom. Ezek utan ajanlom Istennek kegyelmes gongya viseleseben Uram kegyelmedet. Datum ese Bukurest tertia dié mensis Aprilis Anno 1681.

Kegyelmed igaz io akaroja szeretettel szolgál

Constantinus Contacuzenus m. p.

Czímlapon: Tekintetes Nemzetes Daniel Istvan Uramnak Cum pleno titulo et honore dignissimo, nekem kedves Uramnak io akaromnak ő kegyelmenek adassék.

Eredetiye a vargyasi Daniel család levéltárában.

217.

1681.

Daniel István anyjával együtt az iránt folyamodik (a mint következtethető 1681-ben) a fejedelemhez, hogy az alsó-hagymási Lonai udvarházhoz tartozó jószág-rész birtokában, melyet nekik Barcsai Ákos 1500 tallérért adott volt, erősítse meg; e mellett azon jószág-részt «ötszáz tallérral inscribalja feljebb»; és engedje meg, hogy azt anyjával együtt életfogytiglan birván, neki — Daniel Istvánnak — szabad rendelkezési joga legyen a fölött.

Daniel Istvánk édes Annyával edgyütt Ngdhoz mint kglms Urahoz alázatos könyögise.

Belső Szolnok Varmegyéb Also Hagymáson levő Lonai Udvarházhoz biratott portiot adott volt szegény Atyamk idvözült Barcsai Akos Fejedelem másfel ezer Tallerban, melynek kezünknel valo maradhatásáról ennek előtte valo időkbek járult volt hozzánk Ngd Fejedelme kegyelmessegeis, csakhogy az időknek Isten igaz iteletiből mostoha folyasi mia, ugy az mint hazánk affelekben szokott türvenyes rendi kivanta volna, nem élhattünk volt véllé.

Könyörgök azért alázatosan Ngtk azon Fejedelmi kegyelmessegit mostanis méltosztassék megh marasztani rajtunk, sőt Fejedelmi kegyelmesseginek maga természeti kegyelmességeből kiterjedni szokott folyasa szerént méltosztassék azon portiot öt száz tallerral fellyebb inscribalni; ugy hogy Aszszonyom Anyammal eo kglmevel edgyütt életünkigh birván, az után szabad dispositiom lehessen magamk rolla.

Mely Ngd Fejedelmi kegyelmessegit alázatos hüseggemmel igyekeze eletem fottaigh megh szolgálni Ngdk es Fejedelmi Meltóságos házának.

n. k. v. v.

Belső lapon: «Fiat így leven 27 8-br. 1681.»

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Reg. 731. Fasc. XXI. Nro. 13.

Küldödalán: Ao 1681. 27. 8-br. Daniel Istvan memorialisa a Fejedelemhez Hagymási Portioban valo Confirmatioert.

218.

1681. febr. 14.

Boros Jenői Székely László és neje Butzesti Sára 1681. febr. 14-kén megkínáltatják Daniel Ferencz özvegyét Beldi Juditot meg ezek fiát, Daniel Istvánt, Marko Ferencz és Barta Mihály által a Semien falvi zálogos jószágoknak egy rész váltságdíjával, melyet zálogtartók a maguk — és a küldöttek pecsétjével lezárva át is vettek; de mivel elzálogosították az ők, szerződésileg kikötött kívánságuk teljesítését elhalasztották a nagy-sinkü vásárig, ha ekkor kötelezettségüknek eleget nem tesznek, a pénznek a szerződés értelme szerint való kezük-nél tartása ne legyen akadályára Székely Lászlónak és nejének.

Anno 1681. die 14 Februarii. Mű Marko Ferencz, Udvarhelyiú Bardoczszéknek, hűtös Notarius, és Barta Mihály azon megemlített széknek hűtös Assessora, mindketten Olasztelekiek, recognoscaljuk per præsentes, hogy hivatván minket Tekintetes Nemzetes Boros-Jenei Székely László uram kedves felesége, Tekintetes Nemzetes Butzesti Sára asszony, Uj-Székelyi Lőrinczi Boldizsár uram nevű szolgája által, Nehai Nemzetes Vargyasi Daniel Ferencz uram özvegyének, Nemzetes Beldi Judit asszonynak és ő kegyelme édes fiának, Nemzetes Vargyasi Daniel István megírt Bardoczszékben Vargyason lévő nemes Udvarházához az végre hogy megkínálnok ő kegyelmeket Semienfalvi jószágoknak egy rész zálogjával, az hová elmenvén műkis, és edgyütt találván ő kegyelmeket, kínáltuk meg ő kegyelmeket az megemlített Lőrinczi Boldizsár Uram előnkben adatott instructioja szerint ilyen formán:

Az Ur Tekintetes Nemzetes Boros Jenei Székely László uram szerelmes hűtös társával Tekintetes Nemzetes Butzesti Sára asszony, kegyelmeteket, ugymint Tekintetes nemzetes nehai Vargyasi Daniel Ferencz Uram özvegyét Tekintetes Nemzetes Beldi Judith asszonyt és kegyelmedet, Tekintetes Nemzetes Daniel István uram, ugymint ő kegyelmének édes fia kínáltatja mi általunk az Semienfalvi jószágoknak és ahoz tartozandó részeknek egy rész zálogjával, az kegyelmeket között azon jószágról fenforgó beszélgetés szerént, az mellett az jus mellett, az melyet ő kegyelme azon jószág egész zálogjával — — — kegyelmeket megkínáltatásakor becsületes személyek által megjelentett és ura is fenntart, azon egész summa pénznek hátra

maradott részét is, kész ő kegyelme, annak administratiojára intézett időben és helyben letenni, arról való beszélgetés szerint, melyre ő kegyelmek ilyen választ tőnek:

Értjük ugyan, az asszonytól Székely Lászlóné asszonyomtól, az Semienfalvi jószágnek, és hozzá tartozandó részeknek is egy rész zálagjával kegyelmetek által való megkínáltatásunkat, es ugyan nem mondjuk, hogy azon rész zálogpénzt ő kegyelmétől fel nem vesszük, maga kegyelmetek pecsétje alatt, mindaz által minthogy ő kegyelme is, némely azon jószágnek elzálagoztatásakor lött Contractus szerént feltehető kívánságunknak teljesítéséből maga jó ígéretit halasztotta az közelebbik, Nagy Sinken beállandó Terminuson azon alkalmatosságról kész akaratból lenni kellő újabb beszélgetésre, hogyha ő kegyelme, az megirt üdön, azon kívánságunknak megteljesítésére magát nem fogja venni, tehát ezen pénznek kegyelmetektől való felvétele, azon megemlített Contractus punctumihoz való magunk tartatásának akadályára ne legyen. Mely választételek után ő kegyelmek levalanak tőlünk eddig sok pénzt, mely (felül írva: talán pénz) két csomóban vala kötve, és külön külön spamor veaszszal megpecsételve, melyekre mük is külön az magunk pecsétünket rea tévén fekete spanyor viaszszal, adok az szerént az sok pénzt ő kegyelmek kezében. Mely dolog mi általunk ez szerént menván végben minden részeiben, adjuk mük is ez pecsétes kezünk írását rolla, fide nostra mediante. Anno die locoque ut supra.

Correcta per eosdem
Marko Ferencz.

Idem qui supra
Barta Mihály.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

219.

1681. szept. 9.

Bornemisza Annának 1681. szept. 9-én kelt rendelete, melyben meghagyja a vármegyei és székely hadaknak, hogy miután Daniel Mihály a vármegyei és székely hadak előljárójának kinevezetett s beiktatására Bánfi György kiküldetett, a beiktatást f. hó 18-án eszközöljék s a kinevezett tiszt iránt engedelmességgel viseltessenek.

Anna Bornemisza Dei graa Principissa Træ partium regni Hungæ Dna et siculor Comitissa etc.

Gener, Egr, nles Agiles et strenui fideles nob grati; Salutem et graam nram! Méltóságos Fejedelem ur eő kegyelme parantsottja és mellettünk levő böcsülletes Tanács uri rendeknek is egyező tettzésekből nemzetes vargyasi Daniel Mihály uram rendeltetvén kglteknek hűségteknek mind vármegyei es szekeljsegetől az Hazának 18 heljeiben vigyázásnak okáért kiküldetett mind Hadainknak előttök járojaul: expedialtuk eő kglmét kgltek és hűségtek közibe elégseges instructioval ad 18 psen. jelen lenni. Tekintetes és nagos Losonczy Bánffy György ur eötsénk által installaltatvan eő kglmét kgltek es hűségtek eleibe kglteknek es hűségteknek hozzánk es hazajához tartozó kötelessegere bötsületire kglsen es igen serio parantsolljuk említett Fejedelem ur eo kglme parantsolatyát, és az uraknak is eő kglknek tettzeseket ez irant, így értvén, meg nevezett Daniel Mihály uramot megírt eötsénk eő kglme Installatiojával illendő bötsülettel acceptalni előttök járojoznak agnoscalni es mind subsistalasaba mind tovább valo . . . s mind resistalasba es az haza közönséges javát illető dolgokba eő kglmétől függeni es kglmehez illendő engedelmesseggel lenni s rendelesestől halgatni el ne mulasza. Secus non facturi. Datum in Castro nro Ebessfalva die 9 7bris A 1681.

A. Bornemisza.

Külczim: Gener, Egr, nlib Agilib et strenuis Capitaneis, Ductorib, vexilliferis, Decurionibus ceterqu gregar Univer hmn ex Ctib Colosien, Dobocen et Szolk Interri, Sedibusque Sielib Sepsi Kezdi et Orbai Csik Gyergio Kaszon et Udvarhely ad excubias pro publica necessitte in locis necessar fien per nos deputis expeditis et Constittis et Fidelibus nobis gratis.

Más oldalon: A 1681 21. 7br. Exhibitæ sunt Liter Illustrissa Principissæ In Castris ad Campum Dis Locatis, Quas nos quoque uti par est humili obsequio accepimus.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

220.

1681. szept. 25.

Bornemisza A. rendelete Daniel Mihályhoz, melyben értesíti miféle segédszolgálatokkal fog legközelebb hadereje szaporodni s egyuttal más katonai intézkedéseket is fűz ahhoz.

Anna Bornemisza Dei gratia Principissa Tranniae partium Regni Hungæ Domina et sicular Comitissa.

Gener: fidelis nobis grate Salutem et gratiam nram!

Kglmed levelét ezen oraban vettük kglsen menyi vitezlo rend érkezett eddig kgd mellé megértettük. Im Hunyad vármegyéből három száz lovas száll Colosvárhoz megparancsolvan nekik hogy kgddel jo correspondentiat tartsanak es a hova a szükség kívánnya érkezhessenek rendesebben köz helyen lévén. Azomban Miko Istvan urt igen siecséggel meg ez előtt harmad nappal expedialtuk igen siecséggel hogy minden rendeket fel ültessen ő kglme s kgd melle ki vigyék hasonlokeppen Csikbanis Apor uramot azon végre el küldven parantsoltunk hogy mentül hamarabb minden rendeket fel ültessen meg inditvan és kgd melle vigyék. Ugy tuggy hogy eddig Csikbul is két száz lovas kgd mellé érkezett, a több székekre es vármegyekre is minden felé parantsoltunk hogy fel üllyenek valakik oda haza találatnak és kgd melle mennyenek: El érkezven azon szükségre nem hogy elegendő had nem lenne; de még talám felettebbis számok szaporodik, mindazáltal akkor tudositvan kgd felöle azok felöl is rendelest kell tenni. Mostis penig elerkezven a csiki hadak, kgd mellett szép csoport ember leszen mivel láttuk Petki uramis azt írja hogy ha csak hat száz lovas volna is de betehetnék az szathmari labanczoknak kapujokat. A csikiakkal penig kgd mar In akarattyabol aszt superallya Azért kgd igen szorgalmatoson es vigyazasban szorgalmatoskogyek, mivel maga is tuggy kgd ha ott kgteken valami szerencsetlenség törtennek mind szerelmes Urammal ő kglmével levő taborban az iránt mind ide az egész hazában micsoda larma következhetnek, Azert kgd mind Katona Mihaly Urammal, mind penig Somlyai Colosvari es Szamos Ujvari Capitanyokkal egyet értvén szüntelenül embereit jártassa es vigyaztasson ugy hogy az hazat valami boldulas ne kövesse. Im miis parancsoltunk oda minden felé hogy

ők is hasonló dolgot kövessenek, kgd is peniglen bennünket ha semmi olly hire nem lesz is de minden harmad nap tudosieson, mind penig kgd irt a Posták felölis kgd az Szolnok es Doboka varmegyeiek közzül jartasson azokat küldözze mind azok tугyák a heljet s a rendes vigyázo Postakot ugy jártasson hogy azzal inkább okot ne szolgaltasson az ide be valo csapasra az szatthmariaknak mind az által kitül In oltalmazzon ha azok ki találának jöni es birodalmunk ellen hir nélkül jöni, akkor ha kgtek bir velek ne csak az Erdelyi hatarban hanem tovább is rajtok legyen: mindaz által igen jo vigyazassal hogy valami- képpen lesre ne vigyek kglmeteket. Im az varmegyekre is pa- rancsoltunk kgd irasa szerént hogy penzre oda elest szalliesanak az vitezlo rend számára kgd szorgalmatoson vigyazzon es ben- nünket ottan ottan tudosieson. Eidem secus non facturo grose ppen manemus. Datum in Castro nr Balasfalv 25 7br. 1681.

A. Bornemisza.

P. S. Mikor kgd vigyazni (mellyis minden nap megkivan- tatik) ki küld Katona Mihaly Uramnak hirt tegyen hadd ő kglmeis agyon oly embereket akik tугyak ott a heljeket s dol- gokot.

Külezim: Generoso Michaeli Daniel de Vargyas Tabulæ nostræ Judriæ Jur Assori Fideli nobis grato.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

221.

1681. okt. 9.

Michael Apafi Dei Gratia Princeps Transilvaniæ partium regni Hungar- Denus et Siculor. Comes etc.

Generose Fidelis nobis dilecte salutem et gratiam nostram ! Kgd levelét tudositásával kglmesen vettük, igaz dolog ugy pa- rancsoltunk volt kgdk hogy mellette levő hiveinkel ide jön mel- lénk, mind azonáltal parancsollyuk kgdk kglmessen; szállyon Medgyes és Várallya közzé s noha nem gondollyuk hogy az né- meth erre ki csapjon, de legyen szorgalmatos vigyázással, az Havas alatis compescallya azokat az latrokat. Maramaros Vár- megyének is parancsoltunk hogy viritim minyjárt fel üllyenek s Visk táján legyenek szorgalmatos vigyázással s oly készséggel

hogy mihelyen második parancsolatunkot veszik jöhessenek, oda szollo levelünket kgd külgye meg, bennünket penig éjjel nappal mindenekről tudositson. Secus non facturus. Datum in Castris nris ad Szathmar positis die 9. Sbris 1681.

P. S. Az Bányára szollo Teleki Ur levelet kgd külgye meg minél hamaráb. Azonba számunkra szállitván Husztrol élést kgd bátorságos el szállításába Frater István urammal tartson jo Correspondentiat.

Apafi.

Külczim : Generoso Michaeli Daniel de Vargyas, certor Exercituum nrer Trannicor Generali etc. Fideli nobis dilecto.

Más oldalon : Exhibitæ 10 Sbris in Castr Nagy Banya positis. Daniel Mihály in A 1681-ben Erdélyben akkor mezőben levő Hadaknak Generalissa.

26-dik szám/854. Ex Fasc. 17-mo Sub Lit. R.

222.

1681. nov. 9.

Bethlen Gergelynek Kemény Zsófia asszonyhoz címzett családias színezetű levele, 1681. november 9-ki kelettel, melyben örömet fejezi ki kis öcsse felgyógyulása fölött, s készségét a mindenkori szolgálatra. A levél második oldalán más kézzel fegyver-, ágy- és ruhaneműek jegyzéke van írva.

Böcsülettel való szolgálatomat ajánlom kegyelmednek mint jó akaró kedves Hugom asszonynak : Isten minden jókkal álgya meg kegyelmed kedvesivel edgyütt szivből kívánom !

Kegyelmed levelét böcsülettel vettem, jó akarattyát és látatását meg szolgálom, Öcsém uram eddig való ki nem jöveteliben semmi vétek nincsen ; tudván dolgaiban ő kegyelmire való kegyelmed szükségét, én ő kegyelmét valamikor hozzám jó, tiszta szivvel látom, Az kis öcsém betegségét penig nem értettem, gyógyulásának igen örülök, Isten minnyájan kegyelme-tek sokáig jó egészségben kívánom éltesse ; Az Sebe dolgáról irtam király Biró uramnak hogy mig ujolag nem tudosit, az törvényt halassza, én kegyelmednek továbbáis mig Isten éltet tiszta szivből ügyekezem szolgálni és kedveskedni. Az kegyelmed levele utban talált, Isten haza vivén az kegyelmed köszön-

tését megmondom, tudom kegyelmedtől igen kedvesen veszi.
Ezzel Istennek ajánlom kegyelmed s maradok

Héderfája 1681. 9 novembris.

kegyelmed szolgája

Betlen Gergely
manupropria.

A levél második oldalán más kéz által írva ezen jegyzék áll:

Ur Isten álgly meg jó voltodból
Vagy eben az zöld ládában
Egy veres bársonyos paplan
Két ezüstös hegyes tör Egy ezüstös buzogány
Egy ezüstös balta
Egy mosdo medenceze korsóstól
Tizenöt egyben járó pohár
Négy lábas pohár, négy egyben járó csapos (?) pohár
Három kanna egy files csapos pohar aban
Kilencz ezüst kalán, három ezüst villa
Egy kis ezüst csésze két sótartó
Két ezüst palatzk, Öt virágos kupa
Két lábas pohárka kül belől aranyos
Egy ezüst korsó egy csésze tokostól — egy ezüst tángyér
Négy ezüstös lóra valló szerszám, öt aranyos kard
Egy ezüstös puska palatzk

Egy fekete bársony szoknya, Egy hús szín allyában
Szótt szoknya veres kamuka, Egy testszín allyában
Szótt előruhástól, Egy megyszín allyában szótt előruhástól
Egy zöld tertzen allya szoknya, egy tüdő szín bársony
szoknya

Egy vijola szín bársony szoknya, egy megyszín bársony
szoknya

Egy veres bársony szoknya
Egy ezüst csipkés palást, egy elegyes csipkés palást
Egy szoknyának való vijola szín kanavázt
Egy darab zöld terezen allya, egy szoknyának való tüdő
szín kanavázt

Egy szoknyának való veres kamuka.

A levél külczíme: Tekintetes Nemzetes Kemény Sofia Asszonynak, Nekem kedves Hugom asszonynak ő kegyelmének adassék.

Más kézzel írva az átellenben lévő oldalon ez áll: Ur Isten áldgy meg jóvoltodból.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

223.

1682. nov. 27.

Rozsnyói Dávid deák, kit a fejedelem 1678-ban megfogatott és 1682. október 25-ig fogva tartott, ezer arany biztosíték mellett szabad lábra tétetvén, ezen összeg erejéig kezeseket állít, kik egy részének nevei a személyenkint felajánlott biztosítási összeggel együtt elősoroltatnak.

Mi Zágoni Ferencz és Almási Ferencz, mindketten az erdélyi méltóságos fejedelem Apafi Mihály kegyelmes urunk ő nagysága hites udvari íródeáki és notáriusi kik ez ide alább megírtt dologban fogott közbirák vagyunk, adjuk tudtára mindeneknek a kiknek illik, ez mü levelünknek rendében, hogy a közelébb elmúlt 1682-ik esztendőben szent-András havának 26, 27, és 29. napjain Fejérvármegyében Gyulafehérvárott a mi kegyelmes urunk ő nagysága ebédlő palotájában kiváltképen és más helyekre is ugyan az említett városban bizonyos emberekhez, vagy magok ő kegyelmek szállásokon, vagy a hol ő kigyelmeket találni fognók az említett hónapnak 21-ik napjára indicáltatott közönséges országgyűlésünk alkalmatosságával. Hasonlóképen 1683-ban is Bőjtelő havának 15 és 16-ik napjain Segesvárott a közönséges országgyűlésünk alkalmatosságával is küldvén el bennünket nemzetes marosvásárhelyi Rozsnyai Dávid deák uram ő kegyelme ez ide alább megírtt tekintetes nemzetes és nemes személyekhez ő kigyelmekhez külön külön és személy szerint ilyen okon: Minthogy az elmúlt 1678-ik esztendőben Mindszent havának 25-ik napján kiváltképen való bizonyos okokra nézve a mi kegyelmes urunk ő nagysága mint summus justitiarius említett Rozsnyai Dávid deák uramat ő kegyelmét meg fogatta volt és usque ad annum proxime elapsum 1682 et diem omnino vigesimum quintum mensis similiter Octobris fogságban tartotta ő nagysága és akkoron osztánon a mi kegyelmes urunk ő nagysága is ő kigyelme ellen fellobbant haragjában csendesedvén annyi idők alatt való keserves rabsá-

Suki Suki Mihály uram ő klme	--- --- --- --- ---	taller	50
Csulai Csulai Gáspár uram ő klme	--- --- ---	"	25
Orlya (Örlalya) boldogfalvi Boldogfalvi Imre uram			
ő klme	--- --- --- --- ---	"	25
Váradi Inczédi Mihály uram ő klme	--- --- ---	"	50
Vajasdi Ilyei László uram ő klme	--- --- --- ---	"	85
Somogyoni Thordai Gábor uram ő klme	--- ---	"	20
Nagyenvedi ifjabbik Samarjai Péter uram ő klme	---	"	100
Thordai Vásárhelyi István uram ő klme	--- ---	"	100

Mely ez szerint seriesben iratott kezeseknek rendi módó ut supra mielőttünk véghez menvén, kötötték is ő kigyelmek magokat arra, hogy ha a sokszor említett Rosnyai Dávid deák uram ő kigyelme reversálisában iratott obligációjának nem állana, avagy a hazából távozása is történne, és a mi kegyelmes urunk ő nagysága kívánsága szerint való helyre nem sistálnak, sistálhatnak, vagy sistálni nem akarnak a sokszor említett kezesek ő kegyelmek extunc eo factó contra dictione, inhibitione, repulsione, aliique juridicis remediis nec non belli, messis, vindemiæ, aliisque juristitorum temporibus obstare non valentibus et exclusis nec denique nobilitari ipsorum prærogativa eisdem quid quid suffragante, vigor saltem præsentium litterarum nostrarum, akármely legitimus executorok által a mi kegyelmes urunk, méltóságos mostani fejedelmünk, kit kit a kezesek ő kegyelmek közül az ő kegyelmek magok obligatiojok szerint való summáig akármi névvel nevezendő javakból és helyenvaló jószágokból ad plenariam usque satisfactionem szabados executiot impendáltathasson, sőt a dolog magával azt hozván, hogy valamelyiknek annyi érő jószága nem tanáltathatnék, az olyannak maga személyihez is hozzá nyulathasson, megfogathassa, fogva tarthassa ő nagysága mindaddig, míg ő nagyságának plenaria és debita contentatiot nem teszen. Mely dolog mielőttünk így menvén végben, adtuk mi is ez kezünk írása és pecsétünk alatt kelt levelünket fide nostra mediante futura pro cuntela. Datum et actum annis diebus locisque in præmissis specificatis.

Correcta per eosdem	és	Lidem qui supra
Zagoni Ferencz mp.		Almásí Ferencz mp.
(P. H.)		(P. H.)

Mindketten

Kívül e későbbi írás: Néhai nagy atyámat Rozsnyai Dávidot Apafi Mihály fejedelem hamis vádra elfogatván anno 1678. 25 october, usque ad annum 1682. 25 october raboskodtatván, érette költ kezeslevél.

Eredetije Rozsnyay János udvarfalvi levéltárában.

«Történelmi Tár» 1883. évfolyam 167—169.

224.

1683. jan. 14.

Macskási Macskási Boldizsár Belső-Szolnokvarmegyének egyik Főispánja, a törvényes táblának hites Assessora és udvarhelyszéki vargyasi Daniel István hites táblai Assessor között 1683. Januarius 14-kén létre jött szerződés szerint kötelezik magukat a felek, hogy kénesővel esetleg viasszal való kereskedés végett költsönös számadás s a haszonban való osztózás feltétele mellett összesznek öt-öt ezer forintot; s ha valamelyik decedalna, a fennmaradó fél a decedalt maradékai kívánságára tartozzék a követelési összeget kifizetni.

Mi Szent Martoni Matskasi Macskasi Boldizsár, Belső Szolnok vármegyének egyik Fő Ispánja az mi kegyelmes Urunk törvényes táblájának egyik hütös Assessora, és Udvarhelyszéki vargyasi Daniel István, az mi kegyelmes Urunk törvényes táblájának egyik hütös Assessora megegyezvén egymás között töttünk le egyikünknek öt-öt ezer forintot, melynek nevezetésben kell lenni, az kenésőnek eladásának folytatásában, sőt ha viasszal, kereskedésnek megindítására, és continualására, teszünk is mind ketten, ujjabban bizonyos summa pénzt le ezután, akár mikor, abban is az ide aláb megirt relationkat egymás között, sancte et illibate megtartjuk, úgy hogy valamelyikünknek az pénz vagy az pénzen vásárlat, akárminemü marha áru pénzt bona fide extinua tractal, és valamelyikünknek az pénz vagy az pénzen vásárlat akárminemü marha pénzt, tartozik számot adni, a másiknak, bona fide obligaljuk, magunkat, kárt egyaránt, szenvedünk, ha Isten hasznot ad, igazán jó lelkünk ismerete szerint, egymás között felosztjuk, Ha penig kitől Isten oltalmazzon, medio tempore valamelyikünk decedalna, és annak maradéki kívánnák az pénzt, tartozzunk megadni, kiről adtuk egymásnak ezen pecsétés levelünket, subscriptionk alatt fide nostra mediante. Datum et Actum Cibirii Anno 1683 die 14 Januarii.

Matskasi Boldizsár.

(P. H.)

Daniel István.

(P. H.)

Eredetije a vargyasi család levéltárában. R. 1731. F. XX.

225.

1683.

A Daniel István és Matskássy Boldizsárral együtt alapított s a kéneseő kereskedés tőkéjét képező 10.000 forintnak végleges elszámolása.

A. 1683. Kéneseő kereskedés alkalmatosságával tett le,		
tekintetes nemes Macskási Boldizsár ur	--- Flo.	5000
Daniel István uram is tett le	--- --- --- --- Flo.	5000
Summa Flo. 10.000.		

Erogatum.

Vásárlottam asszonyunkkal ő nagyságával elsőbben		
20 mázsa kéneseőt per	--- --- --- --- Florenos	3000
Azután ismét vettem asszonyunkkal ő nagyságával		
husz mázsa kéneseőt per	--- --- --- --- Flor.	3000
Ismét vettem ugyan asszonyunkkal ő nagyságával		
nyolcz mázsa kéneseőt per	--- --- --- --- Flor.	1200
A tizenhat mázsa kéneseőt ide tévén mely		
teszen	--- --- --- --- --- Flo.	2400
A tizenhat mázsa kéneseő áll 32 bárány bőrbe harmincz		
pénzével teszen	--- --- --- --- --- Flo.	9//60
Spárgára megyen	--- --- --- --- --- Flo.	1//—
Kétszeri bekötéséért	--- --- --- --- --- Flo.	2//14
Egy ökörbőrből ide haramlik	--- --- --- --- --- Flo.	1//23 ¹ / ₂
Mikor Brassoban vitte Sándor uti költségére adtam		
//99 x. ide haramlik	--- --- --- --- --- Flo.	//87 x.
Papai uramnak az honorarium a 16 mázsa kéneseőért		
cum. Flo. 2//30 teszen	--- --- --- --- --- Flo.	36//80
A negyvennyolcz mázsa kéneseő alkalmatosságával ilyen		
költség, honorarium adás lett e szerint		
Papai uramnak honorariumban Tall. Imper. 40 teszen		
	Florenos	92 —
A . . Teleki . . . honorariumban aur. 50 teszen	--- Flo.	230
latus Flo. 9975//4 x. kilenczezer kilencszáz hetvenöt		
forintot négy pénzt.		
Mikor leszállítottam a negyven mázsa kéneseőt tizenhét		
kötés spárgát vettem	--- --- --- --- --- Flo.	2//22
Fejér varrot harminczkét bárány bőrt egyet per //30		
vettem	--- --- --- --- --- pro Flo.	9//60

Zalaknán ötven báránybört egyet pro //27. --- Flo.	13 f 50
két bőrrel többet vettem mert rétes rossz volt	
Bekötéséért adtam Zalaknán --- --- --- Flo.	3/60
Zalaknai udvarbíró honorariumban adtam Tall.	
Imper. 12 teszen --- --- --- --- Flo.	27/60
Három szekeresnek kenyérre adtam --- --- Flo.	//36 x.
Magunkra költöttünk hárman egy helyen --- Flo.	1//66
Mikor Lándor-fejérvárra küldtem 22 mázsa kénesöt uti	
költségre adtam só árából --- --- --- Flo.	96//42
Az asszony ő kegyelme maga aranyaiból ugyanakkori	
uti költségre nr. 30 teszen --- --- --- Flo.	135 —
Ezt megfizettem.	
Bocárdi ára --- --- --- --- --- Flo.	5//68
Ismét vettem tiz báránybört, mivel elfolyt belőlök	
megszakadoztak nro. 13 --- --- --- pro Flor.	4//29
egyét pro //33 x.	
Mikor most az öt mázsa kénesöt lehozták mikor	
Brassóba vitték kötéséért adtam --- --- --- //72 x.	
A szabados a ki le hozta költött --- --- --- //21 x.	
Boernak mikor Segesvárra vitte a kénesöt adtam uti	
költségre --- --- --- --- --- Floren.	1 —
Ugyanakkor vettem két bört --- --- --- Flo.	3//84
latus 305//70	
Summa summarum az egész Erogatio teszen	
10280//74~ tizezer kétszáz nyolczvan forintot het-	
ven négy pénzt.	
Igy siker : az Erogatio a letett pénzt cum Flo. 280//74 x.	
kétszáznyolczvan frt. hetven négy pénz. Ezt adta	
Macskasi Boldizsár uram,	
A szekerekkel Brassoban --- --- --- Florenos	60 —
Ez is mind superallya a perceptumot	
Nyolcz mázsa kénesőhez vettem 16 báránybört egyet	
//30 teszen --- --- --- --- --- Flo.	4//80
Harminczad eligazításért tartott meg Apor István uram	
uram ő kegyelme pénzében --- --- --- Flo.	50 —
Öt mázsa kénesöt mikor le hánytak tiz báránybörért	
egyért advan //30 adtam --- --- --- Flo.	3 —
Sum : a kéneső forgat Flo. 10398//54 superallya az tiz	

ezer forintot cum Flo. 398//54. Ezt adta Macskási
uram ő kegyelme, kit is ide alább levált ő kegyelme.

A kéneső költ el e szerint

Székely Sigmond, Szabó Mihály adtak el, Lándor-

Fejérváron 22 mázsa kénesőt, melyben volt ezer

hetvenegy oka, okáját adván huszonhatod fél timonon

per Flor. 3//82¹/₂ x. sum... .. Flo. 4126//54

Adták felül rea kétszáz timont teszen Flo. 30 —

sum : Flo. 4156//54 x.

Erről való számadások fenn maradván, arról való ra-

tiojoknak párja úgy tudom meg van Daniel István

uramnál ő kegyelménél is

Hoztak kész pénzt Florenos 1620//86

Vagyon bevárando pénz e szerint

Hamuszin öv árába Zalaknai Prædicatornál ... Flo. 9 —

Egy veres karmazsin selyem öv ára Flo. 32 —

A patyolatban vagyon Flo. 2021 —

Költség harminczad in sum. vagyon Flo. 458//56

Három mázsa kéneső van jelen Zalaknán facit Flo. 450 —

Ra költöttem kívül.

Bucsi Kozmának 39 mázsát mázsáját Flo. 170 facit

Flo. 6630 —

Brassoi szekereknél van Flo. 60 —

Apor István uramnál, harminczad igazításért ... Flo. 50 —

sum : Flo. 9252 —

A mely Flo. 1620//86 x. Lándor fejérvárról hoztak volt

készpénzül. Ebből kivette azt az Flo. 398//54 x.

Macskási Boldizsár uram ő kegyelme, kivel többet

adott volt az ötezer forintnál, marad még oszlóra

való, bejövendő pénz kit Lándor fejérvárról hoztak

Flo. 1222//32 x. Ennek dimidie cassa Flo. 611//32 x.

Ebben ad diem presentem ut supra levált Daniel

István uram Apor István uramtól Flo. 180. Tartozik

Macskási Boldizsár uram Daniel István uramnak

cum Flo. 431//16 x.

Incrementum lenne ha az patyolatban nem veszte-

nénk Flo. 474//32

Daniel István uram ő kegyelme költött a kénésére
 Brassóban Flo. 16.
 Berbécesekből jó Flo. 328//21 x.

Anno 1683 die 4 Sept. Indítván a kénésöt Isten kegyelmességéből Landor-Fejérvárra Gyula Fejérvárról Székely Sigmond, Szabó Mihály és fejérvári Olasz Miklos Tolmács által e szerint:

Kénésöt vittek 22 mázsát melynek az ára --- Flo. 3300 —
 Ez volt bekötve 44 báránybörbe 30 pénzével teszen
 Flo. 13//20

Uti költségre só árából adtam --- --- --- Flo. 96//42

Az asszony ő kegyelme aranyjából nro. 30 teszen Flo. 135 —

Bocsárdi buza árából --- --- --- Flo. 5//6

Spárgára adtam --- --- --- 1 f 22

sum: Flo. 3550//90 x. három ezer ötszáz ötven forint
 kilenczven pénz

Hoztak még egy ökörbört --- --- --- Flo. 2//37

Hat báránybört --- --- --- per Flo. 1//50 x.

Sum: áll a 22 mázsza kénéső in Flo. 3541//97 x.

A 22 mázsza kénésöt, Landor Fejérvárott meg kantarozván kellett volna lenni ezer száz okának, de találták ezer hetven egy okának mely teszen okáját adván per Flo. 3//82¹/₂ huszonhatod fél timonon

Flo. 4126//54

Adtak felyül reá kétszaz timont teszen --- --- Flo. 30.—

sum: Flo. 4156//54

Apadott 29 okát huszonhatod fél timonjával teszen

Flo. 110//92¹/₂ sum: ha az apadás nem lett volna

az egész száz oka kénéső tett volna 4207//50

A bőrök spárgával nyomtak 24 okát

Ezekről így adnak számot

Vagyon jelen készpénz Oroszlános tallér nro. 44éi den.

83 facit --- --- --- Flo. 88//83

Imperialis Tallér vagyon nro. 47 facit --- --- Flo. 105//50

Magyar arany vagyon nro. 137 teszen --- --- Flo. 616//50

Egy négyes aranyat adtak ötös gyanánt, ennek így egy arany hijja

Czikin arany vagyon nro. 11 teszen	Flo.	55 —
Potura pénz vagyon	Flo.	319//53
sum. Flo. 1183//36 x.		

Bevárando pénz van e szerint

Jakab zsidónál költsön ötven magyar arany teszen	Flo.	225 —
ugyanennél czikin arany nro: 4 facit	Flo.	20 —
Abram zsidónál czikin arany nro: 10 facit	Flo.	50 —
Ugyanennél oroszlanos tallér 3 Czikin arany 24 facit	Flo.	126 —
Egy veres Carmasin selyem öv árra Tallér: 16 teszen	Flo.	32 —

Fizetett Flo. 9

Egy hamuszin selyem öv árra Tallér 9 facit	Flo.	18 —
Megfizette Bethlen Samuel uramnak egy puska ára	Flo.	12 —
sum Flo. 483		

Marhát hoztak e szerint

Öreg vég mermelin patyolatot hatvan véget, végít vévén		
Tall. 10 és Flo. 1//50 x. facit	Flo.	1290 —
Nagy . . . tiz véget végít Tall. pr. Tall. 11 ¹ / ₂ teszen		
Tall. leoni: 115 facit	Flo.	230 —
két nagy . . . teszen Tall: 24 leoninos facit	Flo.	48 —
az egyik drágább a másiknál		
közep szerint való . . . 10 vég, végít pro Tall: leon:		
6 teszen Tall. 60 facit	Flo.	120 —
Serbetin tiz vég, végít Tallér 3 ¹ / ₂ facit Tall. 35 teszen	Flo.	70
Nagy Hamamia tiz vég végít Tall. 4 és Flo. 1//50 teszen		
Tallér 47 ¹ / ₂ teszen	Flo.	95
Kenerménn tizenkét vég végít pro Tall. 4 ¹ / ₂ teszen		
Tall. 54 facit	Flo.	108.—
. . . tiz vég végít Tall. 3 teszen Tall. 30 fac.		60.—
Sum. a marhak ára Tall. leon: 1010 ¹ / ₂		
Ezer tiz s egy fél teszen Flo. 2021.		

Költség van e szerint.

Mikor utra indultak két ökör bőrt vettek	Flo.	4//75
Az egyiket meg hozták teszen Flo. 2//37		
Egy darab gyeplőt		//12 x.
Mézes pogácsát ajándékba vettek	Flo.	2//6

Az első tolmácsnak adtak	Flo.	2//18
a portusra hogy le vitték a kénesőt adtak	Flo.	//81 x.
Varagjatol fogva Dévaig a hajós töröknek adtak	Flo.	2//80
A kormányosnak adtak	Flo.	//60 x.
Utjokban meggátolodván Szabó Mihály hogy Bocsardra ment Deváról ló bért fizettek	Flo.	1//20
Dévától fogva Hátszegig két szekeresnek	Flo.	7.—
Hátszegtől fogva Karánsebesig két szekeresnek	Flo.	10.—
Karánsebestől fogva Narkodig	Flo.	38.—
Narkodtól fogva a Dunáig hogy vittek	Flo.	6.—
A Dunán hogy által vitték hajó bért	Flo.	1//27
A Dunai harminczadra 15 magyar aranyat mely teszen Flo. 67//50 x. és nyolcz ezikin aranyat mely teszen Flo. 40 sum : a harminczadra adván egy okátol kilenz oszporát az Imeneknek adott kilenczszáz oszporával adtak	Flo.	107//50
Karánsebesi harminczadra adtak	Flo.	65//25
A karansebesi kísérőnek Landorfehérvárig adtak	Flo.	8.—
A Duna partól hogy a Czukor Honig vittek adtak		//85 x.
A ki segített felhordani adtak		//12 x.
A tolmácsnak fizetésében két hóra	Flo.	30.—
Kilenz bárány bőrt vettek	Flo.	2.—
Hoztak meg benne nro. . . . facit	Flo.	1//50
Hátszegen egy ökör bőrt	Flo.	1//33 x.
Két tepsziát az asszony ő kegyelme számára	Flo.	4//94
Egy vég . . . vásznat vettek	Flo.	3//30 x.
Vettek egy	Flo.	4 —
Ket . . . czukrot vettek	Flo.	5 —
A Hanczinak hogy a Hanban bocsátotta	Flo.	12 —
A szállásért adtak	Flo.	10 —
A ki megalkudtatta őket adtak	Flo.	6 —
A a dunai Harminczadon adtak harminczadot	Flo.	27//46
Pancsovától fogva Lippáig fizettek	Flo.	12//12
Lippától fogva fizettek	Flo.	6 —
. . . . fogva Dévaig	Flo.	3 —
Dévától fogva Fejérvárig fizettek	Flo.	6 —
Szabó Mihály vett magának	Flo.	17 —

Székely Zsigmond is vet	Flo.	14 —
Egy . . . vettek	Flo.	2 —
Magukra jövet menet költöttek ételre italra...	Flo.	30 —
Három gyűszűt vettek a pénznek...		//90 x.
Vagyon a tolmácsnál	Flo.	4.—

Sum : költség harminczad Flo. 458//56

Summa summarum a jelenvaló pénz, a bevárandó pénz,
a málha költség, a harminczad Flo. 4146//92 x.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

226.

1683. ápr. 12.

Kálnoki Sámuel 1683 április 12-kén írt levelében arról értesíti Daniel Istvánt, hogy a moldovai vajda által tízezer marha megvásárlására kiküldött emberek utközben Nemes Jánosnak a marháért — darabonként — 1 frt 50 krajczárt ígértek, de miután kételkedik, hogy az udvar a bevásárlásra nézve kilátást nyújtson, üresen pedig nem fognak visszatérni az oláhok, nem ártana Vargyason levő marháit Fogarasba hajtatni (eladás végett), hova az oláhok is rövid idő alatt megérkeznek.

Mint kedves Bátyám uramnak ajánlom kgdnek köteles szolgálatomat. Isten kívánt áldásokkal boldogítsa kgdet.

Minemü nagy alteratiót ejte Apor István uram az török dolgában, azt már régen tudja kgd, marháinak mi dispositiója? semmit nem értheték felőle. Ez elmúlt héten mentenek az moldovai vajda emberi urunkhoz, tíz ezer markára való pénzzel kik is (ugy hallom) Nemes János uramtól alkudtak mentekben (marhát), de csak fl. 1/50 felyebb nem mentenek. Immár az udvar mint acceptalta az oláhokat, nem tudom, én alig hiszem hogy biztatta volna már amaz sok török oda ki mind el szedvén, ugy remélem megbotránkoznak és alig hiszem hogy Brasóba vissza ne jőjjenek, noha azok is Landorfejérvár felé igen sietnek, de marha nélkül ugyan csak nem mehetnek. Ha azért kgd marháit még Vargyason vannak, talán nem ártana igen hamar Fogarasba küldeni, az oláhok szombaton fogtak oda érkezni, talán még ott érnék vagy nyomukat felvehetnék.

Azonban én maradok kgdnek köteles szolgálja, öcse

Ex Szt. Lélek 12. Ápr. 1683.

Kálnoki Samuel m. p.

Külczim: Tekintetes Nemzetes Vargyasi Daniel István uramnak
(ad Pl. T.) nekem kedves bátyám uramnak ő Kglnek adassék.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

227.

1684. jan. 5.

Egy 1684. Január 5-kéről kelt jegyzék, melyben elősoroltatik a Lándor-Fejérvárra (Nándor-Fejérvár) szállított 22 mázsza kénese ára, az uti költség és az ott vásárolt övek és patyolatok ára.

Dévaig az mely hajon vitték annak Taxaja fl. 3.
fl. Sebesig flor. 18. Sebestül flor 24
Lándorfejérvárig flor. 5. Lándorfejérvárt az szállásul egy hétre
másfél Tallér, Voltak ott 4 hétig; Hogy az vendégfogadó az
szállás kapuján bebocsátotta adtak azért: hat oroszlánost; volt
22 mázsza az kénese melynek lenni kellett volna 1100 okának,
~ ezer száz okának, mivel minden mázsába kell 50 okának
lenni; de nem tölt többre ott Lándorfejérvárt 1050 okánál azt
mondják egyebiránt itt Fejérvárt itt tartatván az kénese sokat
hullott veszett annyira, hogy abban apadt volna el az egyik
mázsája:

Adták okáját huszonöt Timonon félen ~ 25¹/₂ item az
egész kéneseire adták az megirt áron fellyül kétszáz Timont, így
egy oka kénese teszen flo. 3 // 85, és egy egy mázsza 50 okájával
teszen flor. 192 // ötven pénz: Ebben kész pénzt adtak magyar
aranyat Nr. 200 adták pedig ezt négy forintba 23 pénzbe mert
ott annyit teszen egy oszpora mint itt egy pénz Czikken aranyat
Nr. 150, ebben pedig egyet-egyet vettek be itt való pénzbe
számlálva 4 forint hetvenöt pénzbe: Græci Tallért adtak 50:
egyet két forint tiz pénzbe. Oroszlanost Nr. 30 ebben egyet
egyet 190 pénzbe; Marhát vettek el 1040 oroszlánokig. Ezek
között volt selyem övis de nagyobbára patyolat, Az patyolat
volt: 9 féle, mely mind meg van irva magánál Miklósnál, mert
ő sing számra mérette fel minden véget; az Takaróját is az pa-
tyolatoknak mind elvonták Paplannak valo festett Takaro pa-
tyolat volt az is mind oda van. Az maga fizetése Miklosnak lora
flor. 15: Laktak oda 9 hétig. Visszajövet szekérbért
fogva Lippaig fl. 12 Lippatol fogva hajó díjért kéretett Szász
Régenig 5 Tallér onnan Déváig fl. 3 // 50 Dévátul fogva Fejér-
várig flor. 5.

Sebesben harminczadban flor. 60. Lándor Fejérvárt kén-
esőért patyolatért 22 Czikken Arany. Kisérőknek Sebestül fogva
Lándor Fejérvárig Tall. 3.

1684 5 januarii Fejérvárt.

Egy vég fejr flo. 3. Egy lámpást f: 2 // 50 két
papucsot f. 1 // 80 Más . . . f. 1 Az Borbélynak den. 22. Az
késre den. 60. Szénára den. 48. Az késre való pénzt küldöttem
Balastul Vinczre, kell még 40 pénz hozzája.

Gyapot patyolat öreg vég 60. Itt 12 forinton jár egy egy
vég. Gyapot patyolat kisebb vég 30 ennek feleni az arra ugy-
mint flo. 6, hat, Ez az két rendbeli patyolat 100 Tallér arra,
vagyon több is patyolat, de magának Miklosnak vagyon Reges-
tuma az Balba árul azt kell computalni. Három selyem övet is
hoztak.

Abram len volt ados oroszlánosokra Computalva az neki
adott Czikkeneket Talleris Leonibus 88, fizet meg benne Leones
Nr 46 Restal az Enyedi sokadalomig 42. Passdel Abram kezes-
ségire. Cibini 11 Januarii 1684.

Jakob Kuppin lévén ados 50 magyar arannyal és 4 Czik-
kennel fizet 16 magyar aranyat és az 17ben két oroszlános Tal-
lért hatvan pénzt. Az négy Czikken Aranyért pedig ad egy
Czikken Aranyat s nyolczad fél oroszlános tallért, az többi 37
magyar Arany marad az Enyedi sokadalomra :

NB. Ezen sidok adtak Szabo Mihályéknak hogy ezt az
pénzt kiadták nekik Lándor Fejérvárt Leones 9.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

228.

1684. febr. 9.

*Vég Mihály Fejérvármegye felső járásának egyik hites vice szolgál-
bírája és Rácz Mihály ugyanazon vármegye felső járásában lakó
nemes személy által 1684. februarius 9-kén kiállított adás-vevési
szerződés szerint vargyasi Daniel István és Macskási Boldizsár meg-
bizottja Vizaknai Mihály, elad Bucsí Kozmának, egy görög kereske-
dőnek 39 mázsa kénest, mázsáját 170 magyar forintért, oly for-
mán, hogy a 6630 forintba menő vételár felét ez évi november
11-kén, a másik felét 1685. január 10-kén tartozik vevő megfizetni :
mít ha nem tenne, jogot enged, hogy bárhol lévő vagyonából eleget
vehessenek az eladók, s őt magát is mindaddig bárhol letartóztat-*

hassák, míg hitelezőit ki nem elégíti. A szerződés alá folytatólag fel vannak jegyezve azon részletfizetések, melyeket vevő időközönként teljesített.

Mű Vég Mihály Fejérvármegyében Voldorfon lakó megirt Fejérvármegye Felső-Járásában egyik Hütös Szolga Birája, és Rácz Mihály Ezen Vármegyében Kús Kautaban lako, ugyan a Felső Járásban mind ketten nemes személyek, az ide alább megirt dologban úgy mint fogott köz Birák vagyunk: adjuk tudtára mindeneknek mind mostaniaknak, mind jövődöbelieknek a kiknek illik ez levelünknek rendiben Quod in anno præ-senti 1684 die vero nona mensis Februarii Mikor volnának ugyan Fejérvármegyében (?) Brassó városában Clastrom utcá-ban Fekete halmi Szász Predikátor néhai Tiszteletes Keresz-tényfalvi Markos, maradéki successori házoknál kiben lakik most bérben Szabo, alias Sas Cristoph, lévén jelen egyik felől Tekintetes Nemzetes vargyasi Daniel István uram és Tekintetes Nemzetes Macskasi Macskási Boldizsár Uram részéről nemes és vitézlő Vizaknai Mihály uram ugyan Fejérvármegyében Buzás mostan Bocsardon lakó; más felől Erdélyben és más idegen Országokban Bucsi Kozma nevü kereskedő Görög, és Istent híván segítségül, tévének ő kegyelmek egymás között ilyen alkalmat és vásárt. Adának megirt Macskási Boldizsár uram és Daniel István uram ő kegyelmek, megirt Bucsi Kozma nevü kereskedő Görögnek Harmincz kilencz mázsza kénesöt, mázsáját adván száz hetven magyar forintokon, mely teszen egy summá-ban florenos 6630~ hatezer hatszáz 30 forintokat ilyen Condi-tiok alatt, hogy az megirt Bucsi Kozma nevü Görög, ezen esz-tendőben eső Sz. Márton napjára die 11 Novembris, az megirt summa pénznek felit, mely teszen florenos: 3315~ három Ezer háromezszáz tizenöt forintot, Jámborul, igazán, minden perpatvar nélkül megadja a hátra maradott fele részét penig, az jövő 1685. Januariusban Eső Szebeni Sokadalomkor, mely leszen 10 Januarii Egy fillerig megfizetni, megirt Macskasi Boldizsár uramnak és Daniel István uramnak ő kegyelmeknek, melyet ha nem csele-kednék, a megirt summa pénzt, a specificalt napokon, meg nem adna, meg nem adhatná, vagy adni nem akarná, vagy valami rosz gondolatjából ezen adosságát, alkalmát, vásárját tagadná, tehát, megirt Macskasi Boldizsár uram és Daniel István uram ő

kegyelmek, és ő kegyelmek két Ágon lévő posteritási successori, legatariusi és csak arra rendeltetett emberei, Szolgái ő kegyelmeknek absque Certificatione, Citatione, Admonitione, vigore praesentium propria saltem Authoritate, Exclasis omnibus Juridicis remediis, Contradictione Inhibitione Repulsione dilatione exceptione, ac aliis quibusvis, excogitatis, et de hinc excogitandis Cautelis temporumque Vicissitudinibus ac dietae temporibus nullo modo suffragantibus et obstantibus valami nemű javaiból ő kegyelmek akarják, annyi erőt, mennyi a fen megirt summa pénz adosság, magok ő kegyelmek állitva böcsüllőköt is, elböcsüljenek, böcsültessenek, böcsülhessenek, exequaljanak exequalhassanak exequaltathassanak, mind ez Országban, mind más idegén Országokban is a hol akármi nemű javai találtnak megirt Bucsí Kozmának, sőt ha ő kegyelmek úgy akarják, maga személyéhez is, akármi névvel nevezhető helyeken, uton, útfélen, vámon, Réten, Harminczadon Scholakban, Malmokban, Sokadalmokban fizetett Hadakban, zászlók alatt, Urak, Fejedelmek, Papok Jóságiban egy szóval minden privilegiomos és szabados helyekben mind az Országban, mind más idegen országokban hozzá nyulhassanak, megirt Bucsí Kozmához, és meg is foghassák fogtathassák, és míg a megirt summa pénzt meg nem fizeti egy fillerig, Valaholot akarják fogva tarthassák, mely ellen is megirt Bucsí Kozma fen megirt semmi nemű törvénybeli remediumokkal ne élhessen, sőt még a Fejedelem ő Nagysága specialis gratiaja is és a maga kereskedési praeogativaja is ne használhasson, melyről műnekünk köz Biráknak sokszor említett Bucsí Kozma kezét is beadá, kötelezván magát mind ezekben a fen megirt módok szerint; adtuk és irtuk azért mű is ez mi pecsetes levelünket subscriptionk alatt, fide nostra mediante.

Datum et Actum Anno die locoque ut supra.

Correcta per nos

Judices lidem qui supra

Vég Mihály

Rácz Mihály nobilis

Fejérvármegyei egyik hűtös vice szolgabíró

(P. H.)

(P. H.)

1685 die 12 Januarii Adott nekem Szebenben ezen fenn megirt kéneső árából az Bucsí Kozma uram Eöcsese Bucsí Miklós Aureos Hungaricales nro 150~ másfél száz, melyeket

negyedfél forintjával computalvan tesznek florenos 675, Item adott Oroszlánosokat nr. 88, melyeket két két forintjával szám-lálván tesznek florenos 176. Item adott öreg tallért Nr. 20 mely teszen florenos 45. Mely forint számul computaltatvan teszen florenos 896, és noha az nekem adott quietantiamban 900 kilencszáz forint vagyon írva mindaz által szemben hivatta magát Bucsí Miklós uram hagyá helyben, hogy ezen summa pénzből maradt adossa két oroszlános Tallerral mely defectust az neki adott quietantiamban meg nem igazithattam; de ez szent igazsággal való írás.

1685, die 7 et 8 May nagy kinnal vájván 2 száz forint pol-tura. pénzt Itt Szebenben Bucsí Mikloson ad az melle ötven oroszlánost is, és noha volt az szó elsőbben köztünk, hogy száz hetven ötben veszem el elébb nem válthatván el százhetven pénznél fellyebb tudománt tetettem Janko Balázs és Fogarasi által, hogy ezen harmadik száz forint úgy tölt volna ki száz forintra, ha az Tallérokat hetvenötben váltottam volna el, mely úgy nem lehetvén kellett az magaméből tennem hozza florenos 2 // 80 melyről is protestaltattam, hogy azon harmadfél forintot bizony fenntartom, és az héjával irom fel az harmadik száz forintját melyre ugyan rá is ígérte magát Janko és Fogarasiék előtt, Mindezek pedig lettek a kis Zoltan előtt noha tett ugyan Zoltán olyan ígéretet, hogy akár Enyeden akár Brassoban adjak neki ötven Oroszlánost kész száznolczvan nyolczvan pénzt adni érette külön külön, mely teszen in summa florenos 90. Noha pedig én adtam meg az Tallért nem leváltam volt Zoltan bizta-tására háromszáz forintra quietantiát, mind az által a tallért leválván és hetvenötben semmiképen el nem válthatván és lát-ván az iránt való káromat úgy irtam ezen memorialet, melyhez is kell tisztán magát tartani akárkinek is az én rola levő quie-tantiamhoz.

NB. Feltettem azt is, hogy az elmúlt teli itt való sokada-lom napja lévén az végső fizető nap, akkortul fogván való Inte-rest megkívánok az magam részére tudniillik arra is az mit most ád, arra is pedig az mi rész ezutánra továbbra maradt.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

229.

1684. ápr. 27.

Budai Péternek 1684. április 27-kén kelt özvegy Daniel Ferenczné Beldi Judithoz a végett intézett levele, hogy a tőle költsönzött 300 arany visszafizetését illetőleg a határidőn túl is várjon addig, míg az aranyakat beszerezheti.

Mint jó akaro asszonyomnak ajánlom kegyelmednek szolgálatomat Isten szerencsés hosszú élettél áldja meg kegyelmedet.

Mivel Tudom már szintén jelen az 300 Aranyak megadásának Terminusa nem tehetvén szerit itt az aranynak kételenittem lemenni, az hova ma indulok meg, kegyelmedet azért kérem ha valami módon az idejekre fel nem jöhetek, ne nehezteljen meg egy kevéssé várni, azon leszek hogy azt az háromszáz aranyakat meghozzam kegyelmednek Prædicator uram is egy aranyat hozott vissza azért is mást adok, Az kegyelmeitek jó akarattjáról és várákozásáról nem leszek háládatlan; Tartsa Isten sokáig jó egészségben kegyelmedet. Also Rakos 27 Aprilis 1684.

Kegyelmednek míg el jó akaró szolgálja

Buday Péter.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 1731. Fasc. III. Nro. 9.

230.

1684. jun. 9.

Daniel István és Macskási Boldizsárnak Székely Zsigmond, Szabó Mihály és Olasz Miklós részére a kenesőn vett 2021 fr. értékű Patyolat elárusítását illetőleg adott utasításuk 1684 június 9-ről.

Instructioja Székely Zsigmondnak, Szabó Mihálynak, Olasz Miklosnak az kenesőn vett Patyolatról.

1. Mivel az Patyolat áll in florenis 2021, két ezer huszonegy Forintokban annak ki kell telni, fogatkozás nélkül integre az kezünkbe administralniok kell conjunctim, ide nem értvén három véget kit egyikünk Macskási Boldizsár vett ki, negyedikét másikunk Dániel István.

2. Az bálra való költség floren 54 || 58 azt is ki kell teljesíteni.

3. Vadnak még kin adosságok övekben azokat is adják el.

4. Mind patyolatban s mind egyebekben, ha mi haszon leszzen legyen övék csak hogy meglássák mód nélkül kárt ne tegyenek, igen drágán tartván az materiát, hanem illendőképén.

5. Az pénz a mennyi kijő mindenik sokadalomban, administraljak, el ne tékozzolják és ketten legyenek minden sokadalmon az melyiküket előbb érik.

6. Hitelben Városokon jó kötés alatt Fő Asszonyoknak is kiadhatni de meg kell látni kinek adják az pénzben kárt ne valjanak obligatoriat tévén in bona forma.

7. Az Patyolatot mi hordoztatjuk városokról városokra.

8. Olasz Miklósnak adunk tizenkét köből buzát fáradságáért ételéért az többinek magunk adatunk ételekre valót Szalonnát sajtot és kenyeret. Boesárdon die 9 Junii 1684.

Macskasi Boldizsár.

Daniel István.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

231.

1685. jan. 11.

Egy, Szebenben irt aláírás nélküli jegyzéke Daniel Istvánnak 1685 jun. 11-ről, melyben elősorolja, hogy mennyi pénzt adott át Buczi Kozma és ennek öcsese Buczi Miklós Vizaknainak és neki és minő vásárlásokat tett nálok ő maga.

1685. die 11. Januarii in Szibin.

Adott Vasarhelyt Vizaknainak mindenféle aranyul és mind két féle tallérul Buczi Kozma 2632 forintot és ötven pénzt tevő Jó pénzt.

Item most 1685 die 20 Januarii adott az öcsese Buczi Miklós ugyan Vizaknainak magyar aranyat Nr. 226 ötödfél forintba computálván teszen florenos 1242 Aranyat Nr. 22 öt forintjával computalvan teszen florenos 110 summa 1352 $\frac{1}{2}$ ezer háromszáz ötvenkét forintot.

Item ugyan 1685 die 27 Januarii ad nekem magyar Aranyat Nro 150 ötödfél forintba számlálván. Oroszlanost Nro 88 két-két forintba számlálván, item öreg tallért Nro 20 két forintba 25 öt pénzbe számlálva facit florenos 900 melyet a szerint quietaltam.

Egy füsüt vettem denariis: 51 az Baranyai pénzibül. Vettem Buczi Miklóstól nyolcz sing mely teszen 21 forint nyolczvan pénzivel florenos: 30 forintot negyven pénzt: Item vettem 4 sing Ezüst galant mely teszen florenos 1 den. 40. Item vettem öt sing Landist florenos: 6: 1 Item vettem Arany galant d. 90. Az Landist vettem Kobatfalvina nadrágnak és Pavainak Dolmannak.

Ezekben a Buczitul tett vásároknak az árrába semmit sem adtam meg csak quietaltam rulla.

A könyvkötőtül vettem könyveket, másfél orozslános tallérral és 15 Császár pénzivel.

Császár pénzt adtam az Borbélynak d: 48 Az Horvát csizmájára adtam florenos 1 || 02 Császár pénziből

Item vettem Buczitól egy vég kék szőr Atlaczozt annak sem adtam meg az árát csak quietaltam rulla florenos 7 || 50.

Egy vég Dimiert vettem florenos 3: adtam érette egy orozslánost s két

Item vettem három vég kék sinort Dolmanyira melyért adtam az Császári pénzibül florenos 1 || 35.

Item voltam ados Győri Urnak itt Szebenben valami fejér Csipke árába florenos 4 || 50 küldöttem érette Talleros Leones 7 et quadrante.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

232.

1685. márcz. 23.

Apafi Mihály 1685. márczius 23-kán megparancsolja özvegy Daniel Ferenchnének és fia Dániel Istvánnak, Udvarhelymegye főkirálybírájának és az ítélőtábla hites assessorának, hogy a Belső-Szolnok vármegyében levő hagymási birtokokra nézve szerzett jogczímet tizenöt nap alatt hozzá jelentsék be, ellen esetben ha kárt vallanak, maguknak tulajdonítsák.

Michael Apafi Dei gratia Princeps Transylvaniae, portium Regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes etc.

Generosi Fidelis nobis dilecte et Domina nobis grata salutem et gratiam nostram. Belső Szolnok Vármegyében Hagymas nevű Faluban micsoda jussa légyen kegyelmeteknek, lévén ez iránt az Fiscalis jószágokról írott articulussi szerént a nemes

országának Dispositionk, kegyelmeteknek kegyelmesen es serio parancsollyuk post exhibitionem præsentis intra quindenam Præfectusunk által igasságokat előnkbe producalni el ne mulassák, egyeb irant ha kart vallanak magoknak tulajdonítsák. Secus non facturi. Datum in Arce nostra Fogaras die 23 martij 1685. Apafi.

Külezím: Generosi Francisci Daniel Relictæ, ac Stephano Daniel de Vargyas Tabulæ nostræ Judiciariæ jurato Assessori, ac Sedis Siculicalis Udvarhely Judici Regio Supremo Fideli nobis dilecto; ac gratæ.

Ugyan e tárgyban egy másik parancsolatot is küld Apafi 1685 május 4-ről, mely alább következik.

Michael Apafi Dei gratia Princeps Transylvaniæ partium Regni Hungariæ Dominus et Siculorum Comes etc.

Generosa Domina Nobis grata, et Generose fidelis nobis dilecte Salutem et gratiam nostram! Orszagos sok dolgaink között megfeleltetkezvén magunk is mennyi summaban jutott légyen kegyelmetek keze közé Belső Szolnok varmegyebeli Hagymas nevü Falubeli Portiojok; mely iránt is mi nem regen parancsoltunk vala kegyelmesen hogy producalna felölle udvarunkban; de a mint láttjuk süketségre véve mi okoktol viseltetve magok tudgya hogy csak haladekra vette légyen kegyelmes rendeletünket. Minek okáért ex superabundanti parancsollyuk meg is kegyelmesen, es igen serio, hogy több irásunkat nem is várván a datis præsentibus intra quindenam Udvarunkban Fiscalis Præfectusunk elibe producalni ugy halassza el kegyelmetek hogy ha hozza nyulatunk, es mi károk következik belölle nem másnak hanem magok engedetlenségnek tulajdonitsa kegyelmetek; melynek elkövetésében is tudva legyen, hogy üdö mulást nem fog tapasztalni felölle. Nec secus facturi. Datum in Curia nostra Kumandiensi die 4 Maji Anno 1685.

Apafi.

Külezím: Generosæ Dominae Judithæ Béldi Generosi quondam Francisci Daniel de Vargyas Relictæ Viduæ Nobis gratæ, ac Generoso Stephano Daniel de dicta Vargyas Sedis Siculicalis Udvarhely Judici Regio Supremo, ac Tabulæ nostræ Judiciariæ jurato Assessori Fideli Nobis dilecto.

Mindkét rendeletnek eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

Idősebb Vasvári Mátyás és ifj. Barabas János cancelláriai esküdt őrnökök s jegyzők és ez ügyben a Curiatól különösen kiküldött biztosok 1685. április 16-ki keletű előterjesztéssel jelentik Apafi Mihálynak, hogy vargyasi Daniel Istvánt, Udvarhelyszék fő-királybíráját és az ítélőtábla esküdt assessorát, és anyját özv. Daniel Ferencznét, Beldi Juditot, kiknek a fejedelem a Belső-Szolnok vármegyében lévő Hagymást, minden hozzátartozandóságaival együtt két ezer ötszáz magyar forintért zálogul adta, olyformán, hogy azt ő vagy fejedelmi utódai csakis a zálogösszeg lefizetése után vehessék vissza: nevezett birtokba bevették és minden ellenmondás nélkül beiktatták.

Illustrissime ac Celsissime Princeps

Domine Dne Nobis Clementissime!

Fidelium perpetuorumque Servitorum Nostrorum in graam Illmæ Celdinis Vestræ humilimam debitamque Semper oblationem.

Vestra clementer nosse dignitur Illustrissima Celsitudo Nos Literas ejusdem Illmæ Celdinis Vestræ Introductorias pariter et statutorias pro partibus et in personis Generosorum Domini Stephani Daniel de Vargyas, ac Dominae Judithæ Beldi Generosi quondam Francisci Daniel de dicta Vargyas Relictæ Viduæ confectas et emanatas, Nobisque inter alios Illustrissæ Celdinis Vræ humiles fidelesq Servitor. Literis in ijsdem nominanter conscriptis præceptorie sonantes et directas summo quo decuit honore et obedientia recepisse in hæc Verba: Michael Apafi Dei graa. Princeps Trannia part Regni Hungæ Dnus et Siculor Comes fidelibus Nostris Egregiis et Nobilibus vice Comitib Iudicibus Vice Iudliumq jurati Assessor et Notar Sedria Cottus Szolnok interior; ut et Mojzi Parpai Mathia Vasvári, Michail Szilagy, Francisco Zágoni, Barrabæ Pelsőczy, Stephano Pronai, Georgio Losádi, Stephano Debreczeni, Gabrieli Gidoffalvi et Joanni Paniti majore; Item Gregorio Gálfalvi, Petro Püspöki, Joanni Dobai, Beniamini Telegdi et Michaeli Budai, Joanni Barabas et Michaeli Török minori Cancellariarum Nostrarum juratis Scribis et Notariis de Curia Nostra per Nos adid specialiter exmissis; Nobis dilectis Salutem et graam Nostram! Cum nos cum ad nonnulor Fidelium Dominorum Consiliariorum Nostrorum singularem Nobis propterea factam intercessionem,

tum vero gratiosum habentes intuitum fidelitatis et fidelium servitiorum Generosi Stephani Daniel de Vardgyas Sedis Siculicalis Udvarhelyi Judicis Regij Supremi ac Tabulæ Nostræ Judicariæ jur. Assessoris quæ ipse in tot, tantisque rerum Transylvanicarum vicissitudinibus tam Prædecessoribus Nostris humanos Casus ductatis Principibus quam etjam Nobis in omnibus rebus et occasionibus, maxime vero Viennum versus in bellicis expeditionibus Anno Millesimo Sexcentesimo octuagesimo Tertio jam præterito, Potentissimi Turcarum Imperatoris ex mandato susceptis a latere Nostro non sine magna animi sui synce-ritate dies noctesque desudando testata reddidit, quem etiam inposterum similia fidelitatis obsequia præstiturum nihil ambigimus. Totalem itaque et integram Portionem Nostram Possessionariam in Possessione Hadgymas et Comitata Szolnok interiori existentem antea ad Arcem Nostram Szamos Ujvarensententam et possessam et post vero ad Curiam Nostram Lonaiensem per prædecessores Nostros beatæ memoriæ Principes applicatam, Simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet terris, scilicet arabilibus cultis et incultis, aquis pratis, pascuis, campis, fœnitis Sylvis, nemoribus montibus, alpibus, Vallibus, Vineis Vincarumque promontorijs aquis item flavijs, piscinis, piscaturis aquarumque decursibus, molendinis et eorundem locis; generaliter vero quarum libet utilitatum et pertinentiarum suarum integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis ad eandem de jure et ab antiquo Spectantem et pertinere debentem sub suis veris metis et antiquis limitibus existentibus memorato Stephano Daniel et Generosæ Dominae Judithæ Példi Generosi quondum Francisci Daniel de Vargyas Relictæ Videræ in et pro his mille et quingentorum florenorum Hungaricalium justæ currentis, et usualis monetæ summa vita eorum durante irredemplibiliter memorato autem Stephano Daniel etiam cum libera disponendi facultate elementer dandam, conferendam, inscribendam et impignorandam duxerimus: Prout dederimus, contulerimus, inscripsimus et impignoravimus, Assecuraverimus item affidaverimus et certificaverimus eosdem, quod si temporis successu Nos vel successores Nostri, Legitimi videlicet Trannia Principes, aut alij, quorum intererit eandem Portionem Possessionariam redimere et rehabere voluerimus aut voluerint

ex tunc non aliter neque secus, nisi deposita prius et integre persolata præscripta bis mille et quingentorum florenorum Hungaricalium justæ currentis et usualis monetæ summa a præmentionali Stephano Daniel Legatarys redimerimus et rehabuerimus redimerintque et rehabuerint. Ad quod firmiter et inviolabiliter tam Nos ipsos obligaverimus quam etiam Successores Nostros Legitimos videlicet Trannia Principes et etjam alios, quorum intererit obligatos, et modis omnibus obstrictos esse voluerimus Salvo jure alieno mediantibus alijs Literis Nostris Collationalibus, Inscriptionalibus, et inignotionalibus super inde confectis, et emanatis. Velimusq; eosdem in Dominium ejusdem Portionis Possessionariæ medio Vestri legitime facere introduci jure admittente. Proinde Vobis harum serie committimus, et mandamus firmiter, quatenus acceptis præsentibus statim simul, vel duo Vestrum sub onribus alias in talibus observari solitis ad faciem proscriptæ Portionis Possessionariæ in Possessione Hadgymás in Comitatu præallegato Szolnok interiori existenti habitæ vicinis et commentaneis ejusdem universis in ibi legitime convocatis, et presentes accedentes introduatis annotatos Stephanum Daniel et Juditham Béldi in Dominium ejusdem Portionis Possessionariæ statuatisque eandem eisdem ibidem in et pro bis mille et quingentorum florenorum Hungaricalium justæ currentis et usualis monetæ Summa simul cum precensitis cunctis suis utilitatibus et pertinentys quibuslibet jure ipsis exmissa Donatione et InSCRIPTIONe Nostra incumbente usque ad tempus redemptionis utendam, tenendam possidendam, pariter et habendam, si non fuerit contradictio. Contradictores vero si qui fuerint, evocetis eosdem ibidem contra annotatos Stephanum Daniel et Juditham Béldi ad decimum quintum diem a die hujusmodi Contraditionis eorum ipsis ex hinc fiendum computandum in curiam Nostram, nostram scilicet in præsentiam rationem contradictionis eorum redditur. efficacem. Et post hæc vos seriem hujusmodi Introductionis et Statutionis vestræ simul cum Contradictoribus et Evocatoribus si qui fuerint vicinoramque et Commetaneorum qui premissæ statutioni vestræ intererant nominibus et Cognominibus, terminoque assignato pro ut per vos fuerit expedita et peracta, Nobis terminum ad prefixum fide vestra

mediante referre ve rescribere modis omnibus debeatis et teneamini, Secus non facturi. Præsentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in Arce Nostra Fogaras die undecima mensis Aprilis Anno Dni. Millesimo sexcentesimo octuagesimo quarto. Et subscriptum erat Lecta m. pr. Erantque Sigillo Illustrissimæ Celdinis Vestræ majori in simplici papyro in medio in inferiori earundem margine loco scilicet solito hispan rubra ductili impulsive communitæ et roboratæ, patenterque confectæ et emanatæ. Quibus receptis Nos mandatis Illustrissæ Celdinis Vestræ semper et in omnibus uti tenemur ac par est obedire et satisfacere volentes in hoc Anno Dni millesimo sexcentesimo octuagesimo quinto Die vero prima mensis Aprilis ad faciem præfatæ Portionis Possessionariæ in Possessione Hadgymás Comitatuque Szolnok interiori existenti habitæ vicinis et Commetaneis ejusdem puta: Nobilibus Petro Burjan, Joanne Onác de Semesnye, Volffgango Bankut de Also Gyékenyes, Providis item Joanne Glodán Judice, Joanne Literati de Kaczko, Georgio Petricsa, Georgy Beszprényi de Solyomkö Egregiorum Theodoro Marosán Magnifici Dni Georgy Bánffi de Losonez, Juratis in Semesnye, Simione Lonics jurato, Petro Gavrilla Andrea Klubosiczki de andem, Gavrilla Kracson Stephani Miko de Bodok Generosorum Incolis in Hadgymás; Michaelae Vit. Judice Ladislai Csáki, Thomae Paskal Gabrielis Csáki de Keresztszeg Magnificorum Joanne Csora, Andrea Guz Generosorum Georgii Inezédi de Várad Juratis in Possessione Also Csobánka, Thoma Petrik Judice, Petro Kosztin, altero Petro Szirb juratis in Kaleta Generosi Domini Georgii Gyeröffy de Gyero Vásárhely, Demetrio Petran judice, altero Demetrio Kolta Roba Uczul, Dollya Uczul Generosi quondam Andreae Alvinczi de Rettig Orphani Juratis in Nagymező, Gliga Janucz Judice, Petro Petre, Paulo Haller de Hallerkő, Simone Gyurka, Ignatio Farkas Stephani Csaki spectabilium ac Magnificorum Juratis in Csaka: sic dictorum spectabilium ac Magnificorum, Generosorum et Egregiorum Dominorum Terrestrium Jobbagonibus in sic dictis suis Possessionibus, et Portionibus Possessionariis, Comitatuque Szolnok interiori sæpe fato existenti habitis et commorantibus in ibi legitime convocatis et præsentibus accedendo in omnibus juxta tenorem et continentiam præinserta-

rum Illustrissimæ Celsitudinis vestræ Literarum Introductoriarum pariter et Statutoriarum introduximus memoratos Stephanum Daniel, ac Juditham Beldi in Dominium præfatæ Portionis Possessionariæ in toties iterata Possessione Hadgymas Comitatuque Szolnok interiori existenti habitæ, Statuimusque eandem eisdem quidem vita sua comite irredemptibiliter memorati autem Generosi Domini Stephani Daniel Legatariis in et pro bis mille et quingentorum florerorum verorum Hungaricalium justæ currentis et usualis monetæ summa titulo pignoris redemptibiliter, simul cum prærecentitis cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet jure ipsis ex præmissa Donatione et inscriptione Illustrissimæ Celsitudinis vestræ incumbente usque ad tempus redemptionis possideri. Tunc ibidem legitimis et integris tribus diebus more solito juxta veterem et approbatam Regni huius Transylvaniae legem et consuetudinem moram fecimus continuam, nemine interim, sed nec ex post durantibus quindecim diebus contradictore coram Nobis apparente. Et sic prætitulatis Generosis Dominis Stephano Daniel ac Judithæ Beldi præscriptæ portionis possessionariæ pacifico et quieto in Dominio Relictis Introductionis et Statutionis Nostras Seriem prout per nos fuit expedita et peracta eidem Illustrissimæ Celsitudinis vestræ fide nostra mediante rescripsimus, sigillisque Nostris et manuum nostrarum propriarum subscriptionibus roboravimus. Eandem Illustrissimam Celsitudinem vestram diu fœliciterque vivere, valere et regnare desiderantes. Datum in oppido Fogaras die decima sexta mensis aprilis, decima sexta videlicet Introductionis et Statutionis Nostræ præmissæ. Anno Domini millessimo sexcentesimo octuagesimo quinto.

Correcta per eosdem.

Eiusdem Illustrissimæ Celsitudinis Vestræ humiles fidelesque servitores.

Mathias Vasvari majoris et
Johannes Barabas minoris.

Cancellariarum Illustrissimæ Celsitudinis Vestræ jurati
Scribæ et Notarii, de Curia eiusdem per eandem ad præmissa fideliter peragenda specialiter exmissi.

Külczím: Illustrissimo ac Celsissimo Principi Domino Domino
Michaeli Apaffi Dei gratia Principi Transylvaniae partium Regni Hun-

gariæ Domino et Siculorum Comiti etc. Domino Domino Nobis clementissimo.

Más oldalon: Anno 1685. Apertum per Franciscum Lugosi Secretarium.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában R. 1731. f. XXI. No 9.

234.

1685. jun. 29.

Naláczai András nyugtatóványa arról, hogy atyja Naláczai István képeben Daniel Istvántól Kolozsvártt 1685 június 29-kén 275 aranyat és 900 forintot felvett olyformán, hogy ha a 275 aranyat ezer száz forinton ő kegyelme vagy maradéki ki akarnák váltani, azokat visszaadja.

Anno Domini Millesimo sexcentesimo Octuagesimo Quinto, Die Vigesima Nona Junii Kolozsvár városaoan leváltam Tekintetes s Nemzetes Daniel István uramtul két száz hetven öt aranyokat; mindenik aranyat, négy négy forintokért, és folyó pénzt kilencz száz forintokat; computatis in toto computandis két ezer forintokat: mely két ezer forintokrul: Attyám Uram Tekintetes s Nemzetes Naláczai István uram képeben, emlétet Daniel István uramat praesentibus Quietalom; és hogy ha az levált két száz hetven öt aranyokat ezer száz forintokon; ő kegyelme vagy maradéki ki fogják váltani; restitutiojáról assecuralom.

Actum, Anno, Mense, Die et Loco quibus supra

Nalaczi András.

(P. H.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

235.

1685. nov. 22.

Bethlen Elek 1685 november 22-kén kelt levelében sürgeti Daniel Istvánt, hogy Fejérvártt történt beszélgetésük szerint a Borsan lévő markáiról gondoskodjék; írja továbbá, hogy a lakodalomra nem szükség kifáradnia, mert elhalasztatott; Macskási Boldozsár még nem indulhat; mivel az adó nem gyűlt mind be, de Bethlen Gergely, ki haza — Bunra — érkezett; holnap megy az udvarhelyi hadak után; tudósítja arról is, hogy a német hadak már Mármaros- és Kövár vidékén vannak, Szilágy-felé is közelednek, s alig ha idáig Kolozsvártt is meg nem szállották.

Mint kedves sógor Uramnak ajánlom kgylmednek szolgálatomat, és Istentől kegyelmednek jó egészséget hosszú életet kívánok.

Kgyld nékem 24 Presentis Vargyasról irott levelit, jámbor szolgálja meg atta, a mostan fenn forgó sok dolgok miatt, kgyld jámbor szolgáját eleb vissza nem bocsathattam, bizony dolog edes sógor, kglđ. bár serenyeb löt volna, Borsára eddig kglđ. küldött volna ki, es kglđ. marháiról s ott levő gabonájáról Provideált volna, mert kgyld megtanulta azt régen hogy Non est sapientis dicere, non Putaram, kglmnek juthat eszibe hogy meg Fejervárat beszéllettünk vala, hogy kglđ. Provideállyon oda, ha eddig kglđ. nem Provideált, kglđ. menten Provideállyon, mert félek hogy eddig is kglđ el fogott velle késni. Az lakodalomra edes sógor Uram kglmenek nem szükség kifáradni, mert mostan az differálódott, egyébként úgy hiszem a hadi Edictumra nézve, kglđ is kifog jöni Segesvárról kglđ nékem irt levele, kglmednek választ külttem volt, mind peniglen Holdvilágról is nemely irtam kglmednek. Macskási Boldizsár Urunk indulása, még most semmiképen nem lehet, mert az adó sem kész, úgy tudom Bátyám Uram Bethlen Gergely Uram kglmedet tudositotta eddig, ma estve fele mene ő kglme haza Bunra, úgy tudom ha holnap Isten engedi az Udvarhely széki hadak után indul ő kglme, igen javallanam édes Sógor Uram ha kglđ Braszóba a szállására Provideálván, Hugom asszonyékat ő kgyelmekeket jó dispositióval hagyvan, maga ki jöne, a mű kglms Urunk ő Nsga is, kegyelmessen agnoscálna kglmedet, úgy is hiszem egyszer alkalmasabb időben meg nem mutathatta magát, mint most; Hugom asszonymnak ő kglminek Feleségemmel együtt ajánljuk ajánljuk becsülettel való szolgálatunkat, Istentől jó egészséget hosszú életet kívánunk ő kglminek meg adatni. Ezzel Isten oltalmában ajánlom kglmedet. Datum ex Keresd 22. 9 bris 1685.

PS. Edes Sógor Ur Maramarosban, a kövarvidéken, van egy hete az nemet hogy ben van, Szilágy felől is Goroszloig elöt, mely Zilajhoz egy mély föld, eddig igen félünk Colosvarth is megh ne szálota legyen, és biza ide be ne öjjön, melyre nézve ide felé az Provisio az hadak felveteleről megh van, s ha iob hir nem érkezik reggelig ő Nsgk is Szebenfele mennek, enis feleségemet oda viszem. Ez leveletem Kglđ egesse el.

Kgk kesz szolgálja Sogora

Az Patert ma eresztők el elege igéri hogy az hadakat ki viszi az Erdeli Birodalombol, megh valik már mi telik belölle.
Gr. Bethlen Elek.

Külczim: Tekintetes Nemzetes Daniel István Urunk ő kglminek (Tituly) nékem kedves Sogor Urannak ő Cito cius cissime kegyelminek adassek.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

236.

1686. márcz. 14.

Macskási Boldizsár levele Daniel Istvánhoz 1686 márczius 14-ről, Drinápolyból, melyben az erdélyi dolgokról irt tudósítását Danielnek kedvesen fogadja, s viszont ő is értesíti, hogy már volt a fővezérnél, ki nagy tisztességgel és szívélyességgel fogadta; nemsokára Konstantinápolyban a császárnál lesz kihallgatáson. A nyuszt béllésre nézve tőle kapott commissiot úgy akarja végezni, hogy minél olcsóbbá kerüljön.

Szolgálatomat ajánlom kegyelmednek mint joakaro Sogor urannak Istentől minden jokat szerencses hosszú életit kívánom kegyelmednek.

Kegyelmed levelit vettem, hogy kegyelmed az oda ki valo dolgokrol tudositot, igen kedvesen veszem. A Fő Vezere szemben leven nagy bötsülettel látot, Cavet, Serbetet Füstet hozatot, az Császárnál valo Audentiais az jövő Vasarnap vagy Kedden meg leszen, it nem kesünk, mivel az Császár is Constantinapolyba megyen tegnap az ágyasit 75 szekkerrel vitték el, Az kegyelmed vásárlását is véghez viszem ha lehet. nüszt bérlés van most is it, az szálláson, tsak hogy oltson akarom meg venni. Rubintot is kaphatni. Ezzel az jo Isten aldasa kegyelmeddel. Datum in Dirinapoly 1686 die 14 marc.

Kegyelmednek jo szivel szolgalo sogora szolgaja
Matskasi Boldizsar

P. S. En valamiben tudok kedvit keresem kegyelmednek az vásárlásban is ha penz kivantatik adok; Cuprus fa diszhez pedig

Külczim: Tekintetes Nemzetes Daniel Istvan urannak (tit) nekem joakaro Sogor urannak ő kegyelmenek adassék.

Eredetije a Vargyasi Daniel család levéltárában. Reg. 731. fasc. XV.

237.

1686. május 6.

Özveggy Mikes Kelemenné Kálnoki Zsuzsánna Daniel Istvánt hozzá 1686. május 6-kán Somolyóról intézett levelében arra kéri, hogy eszközölje ki Teleki Mihálynál az ő s még egynéhány úr elbocsátását férje temetésére; mert különben ha azt kell tennie, mit Teleki írt, hogy a koporsót tétesse be a klastromba, s ő maga Brassóba menjen, s ott maradjon, míg a háborus idő, — mely az ünnepélyes temetést késlelteti, — lezajlik: a pompás előkészületű temetésnek senki látója sem lesz; mindazon által ha mégis ezt kellene tennie, kérje meg Telekit, hogy a nem régen haza bocsátott gyalog századból négy-öt embert hetenként rendeljen ki a koporsó őrzésére, mivel félni lehet, hogy itt is, mint Moldovában történt, felverik az elszaporodott rablók a klastromot.

Kgylmek kedves Bátyám Urk ajánlom árva állapotom szerint való szolgálatomat, es Istől szerencses életet kedvesivel együtt megh adatni kgylk szíből kivanok.

Akarám kgdt rövid írásommal látogatnom, kívánván Isten-től kgydt köszöntse szerencses órában, kedves jó egészégben. Nagy bizodalommal kelletik édes Bátyám Ur kgdt megh talál-nom, mivel az Urak és Nsgok, s eo kegyelmeik sok rendbeli írá-sokra nézve az szeghény Istben el nyughott edes Uram temetése mind eddigh is megh nem lehet, (noha mégH Husvét előtt Virágh Virágvasárnapra ugy el készültünk volt, hogy az temetés meglehetett volna), most is már az mint az Ur eo kglme leveli-ből értem s az sok villongo, változó állapotok is mutattyák haladni kel az temetésnek, félek attol edes Bátyám Uram, hogy hertelen valami ujjab rosz hir talál jöni (kit Isten szent Fiáért ne adgyon) csak el kel temetnünk emberségH es főrendek, s az Atyafiak nélkül, s az sok költésből álló drágHa készületünknek senki látója nem leszen, csak semmiben mulik kgyldet azért édes Bátyám Uram nagy bizodalommal s Atyafiságoson, kérem, tekincse az Istent, az szeghény üdvözült edes Urk kgydhez valo nagy AtyafiságHos szeretetit, s az én gyámoltalan árva állapo-tomat, ne neheztellené az Urakkal, eo kgyikkel, s kiváltkeppen az Urral Teleki Urral eo kgylmivel beszelleni, és ha valami uton modon modgyát láthatnak eo kgymeik hogy megh lehetne az temetés bárcsak kgytkeket edgynehányan bocsátana el az Ur eo kegyelme az Atyafiakban, mivel az Ur eo kgylme azt írja, hogy

az koporsót tetessem be az Clastromban. s, magham be megyek Brassoban én edes Bátyám Uram be vitethetném ugyan a koporsót az Clastromban, de kgyd Ines jó ítéletire hagyom, hogy távozzam el az lelkem édes Uram teste mellől meszsze, migh a föld szinin leszen, más az hogy Mikes Mihály is bizony mégh ighen gyenghe erőtelen állapottal vagyon, s, nem merem megh indítani edgy fele is migh valamennyire ereiben nem vastakodik, félttem az ujjolagh valo betegülestől, attol is igen félek édes Bátyám Uram hogy ha ki talállok rekedni Brassoból, aztán nem lesz hová foghni, kitől In oltalmazzon. Hanem meghis az Istben remenkedem kgydk, éltesen tanácsával mi tevők legyünk lehete valahol batorsághos meghmaradassunk, es valami jó reménységünk, mihez tudgyunk maghunkat tartani, s itt lehete bátorsághos mulatásunk, mivel edes Bátyám Uram ennekem akaratom az volna batorkodtathatnám maghamat addigh itt lennek migh az temetés megh lenne; Arrol is kérem szeretettel kegyelmedet ha már olly minket illető hirei lesznek kgydnek ne nehezteljen minket is tudositani; Ha ugyan edes Bátyám Uram az temetés haladni fogna, az koporsót az Klastromban bevitette-tem, noha az Paterék nehezen engedték bevinni, felven attol, (hogy mint Moldovában Havasföldiben az Clastromokat a tolvajok felverték) itt is az ne történnék gondolván azt hogy az koporsó bevitelinek alkalmatossággal sok egyetmásokat visznek be (mivel az tolvajok az erdőkön itt ighen gyülekeznek, kerem azért kgydt edes Bátyám Uram ne nehezteljen Apor István Urralis közleni az dolgot, és az Urat Teleki Urat, ighen alászon kérni, hogy az melly gyalogh századot eo kgylme ide haza bocsátot, bárcsak minden héten négy, vagy öt gyalogokot szerbe szerbe rendelnének őrizni a koporso mellé, az Ur eo kgylme parancsolattýából kgydet édes Bátyám Uram bátorságos sok busításomrol becsülettal követem, es Ezzel Itennek oltalmában ajánlom édes Bátyám Uram kelt 1686 VI. Mai Somolyo kglđk árva állapottya szerent valo tiszta szivel szolgálni ügyekező Hugha

Mikes Kelemen Ur megh hagyatot Eozvegye

Arva Kalnaki Susanna.

P. S. Edes Bátyám Uram kgydet kérem ezért is hogy tud-

hassam mi tevő legyek, az melly egyetmásokat a temetésre felhozattattam volt ide, ha itt hadgyame elvitesseké benne a zászlot az Ezüst czímert es az mi egyeb olly feltő edgyetmás volna.

Külczim: Tekintetes Nemzetes Vargyasi Daniel István Urk nekem kedves Bátyám Uramnak eo kgetnek adassék.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

238.

1686. jun. 9.

Macskási Boldizsár 1686. június 9-én azt írja sógorának Daniel Istvánnak, hogy a tőle kapott levelet kedvesen vette, s várja továbbra is tudósítását, főképp a «Német» kívánságára nézve adott válaszról. Attól tart, hogy marháit, ha Vásárhely vagy Régenhez jönnek, mind oda veszti. Vizaknai Mihálynál van az általa vett rubintok jegyzéke, ki a portai híreket is vitte. A széna annyira elfogyott, hogy ha segély nem jó, a vitézlő rend lovai éhen vesznek el. Tudni akarná, kijő-e az ur és mikor; de várja magát a sógort is.

Mint Joakaro Sogor Urank szolgálók kgdk Isten szerencses hoszszu elettel aldgya kgdt.

Kgd levelet tudositását az hirekről kedvese vesze továbbais várom kgd Joakaratyát kivaltképpen az Német kívánságira mint volt az replica, mi jót remenlhetek. Mogyoro viz felé léve. Panyiti marháim hajtatnak Besztercze felé; az Boczárdiak az Parajdi Havasra félék ha Vásárhely vagy Regenhez jó mind oda oda lesze. Vizaknai Mihály nagy örömet szerencsét vit kgk az Portai dologrol, az Rubintokat is kgd melyeket vette nálla fel van irva hivassa kgd: mivel ide nekem is nagy dolgom léve ki nem jöhet. Az fü it Sogor ur ugy el fogyot hogy csak ez éczaka lesze, de az más éczaka ha az Teleki uraink szakasztot füből ne szakasztani nem lesze, ne hátrallya — kgtk azzal magat: mert bizony mind el vesz az vitezlő rend lova, nekünk élés va it bent is künn is. Az kgd lovára tegnap el fogyot az vargyasit haza vittek az enyimet, most mast kezdettek, kgd it tala n artana avagj csak az Bethlen Gergely Urame fogyon el ki jöe az Ur s mikor ne nehesztellye tudositani; kgdt pedig mára is varom Hozza Isten jo egessegebe Kgdt. 1686 Die 9. Junii Barczasági mezőn.

Kgd Joakaro Sogora Szolgaja

Matskási Boldisár m. p.

Czímlapon: Tekintetes Nemzetes Daniel István Uramnak ő Kgk (Titulus) nekem Joakaro Sogor Urk adassek.

Reg. 731. fasc. XV.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

239.

1686. jun. 14.

Macskási Boldizsár 1686. június 14-kén irt levelében arra kéri sógorát Daniel Istvánt, hogy miután három fiának súlyos betegsége miatt az előtte nem kedves Szebent el nem hagyhatja, a hadi bizottságban őt képviselje, illetőleg mentse ki.

Mint jo akaro Soghor Umnk ajanlom kgldk szolgálatomat. Istentől minden jokatt szerentses hosszu életet kevanvan kgldk!

Ma minek előtte Bethlen Gergely Urunk irek megh is valamivel jobban volt az fiam Ferkő de most del utan 4 ora tajban igen igen megh nehezedik annyera hogy keves remenysegh vagyon hozza az mas két kisseb gyermekim is igen betegek Kgldet kérem szeretettel mar addigh ki nem mehetek migh el nem valik egy fele dolga kgldet authoralom az hadj Bizotsághban. De tudom nem hiszik el hogy az volna az oka, noha bizony inkább szeretnem oda ki lakni mint ebben az бүдös Varossban. kgdet kirem edes Sogor Uram azon lovaimra viseltessen gondott kgld. Ezzel Isten aldasa kglden. Szeben dje 14 Juny 1686

P. S. Itt egyéb hir nincsen most hanem az Nemeth ismet Bonczida fele akar viszsza menni az Nimeth Postája jöt onnan fellyül Becsből tsak Sogor volna valami jó híre.

kgld jó akaró Soghora szolgália

Matskasi Boldizsar.

Külezím: Tekintetes Nemzetes Daniel István Umnk (Titt. Titt.) Jo akaro Soghor Umnk eö kgk adassek.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

240.

1686. jun. 16.

Béldi Anna 1686. június 16-kán azt írja Daniel Istvánnak, hogy eszközölje ki Betlen Gergelynél, a székelyek generalisánál fiának és szolgálójának hazabocsátását; mivel nincs több egy szolgálójánál, s azt is nagy fizetés mellett tartja.

Árva alapotom szerent valo szolgálatomat aianlom kgydnek Édes Eöcsém Uram Isten Eö Felsége minden üdvösséges sok iokal megh áldja kgydet,

Akarom kgydet Edes öcsem Uram ez levelem által megh

latogatatni Enge'gie' Isten hogy ez levelem kgydet io egessegben es szerencsis oraban találhasa Imar io darab ideie hogi kgyd felől semi hirt nem hallottam Azert kgydet igen szeretettel kerem Tudosicson egessege, felől szüvem szerent akarnám ha kgd felől örvendetes hirt halhatnak kgdet Edes Eöcsém Uram igen folotte kerem hogy mutatna ani atiafisagat hozzám hogy Törekednék kgyd Betlen gergely Uram előtt hogy Eö klmed mutatna ani io akaratyat hozam hogi az Eö klmed io akaratya által had iöhetne haza Fiam Egi kedvesig mivel En magam is en igen niavalias alapotal vagiok Méniem is igen beteg mert minden oran betegülő alapotal vagon igen nehéz aszon is kerem kgdet Edes Eöcsém Uram az en szolgálám dolgabol is mutatna kgd io akaratyat Betlen Gergely Uram előtt mivel Eöklmd Gieneralisa a Szikelieknek En bizoni Edes Öcsem Uram valoba szolgálá nélkül maratam nincs is egi szolgálammal több azt is igen nagi fizetesemen tartom nem mernek imar szolgálni a kik szolgálaim voltak ki el mene a Taborba az kik a Donat István Ur szakaban vadnak azok nem akarnak szolgálni azt mongiak hogi Erös parancsolat vagon raitok hogi ha oly hir iö mingiárt kel meniek a Taborba Tudositana kgd felölle Edis öcsém Uram ot kun való alapotokrol mind peniglen az szolgálak alapatiarol kgd Tudositasat el varom Tarcsa meg Isten kgdet io egességben. Datu in Miklosvara 1686-Die 16 Juny

kgdnek io szüvel szolgál
l eldi anna

Külczim: Tekintetes Nemzetes Daniel Istvan Uramnak Nekiem io akaro Eöcsem Uramnak Eö klminek adassek.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában

241.

1686. jun. 17.

Kálnoki Farkasnak 1686. június 17-ről Daniel Istvánhoz intézett leveléből csak az érthető tisztán, hogy ő a havas-alföldi politikai ügyeket s a tatárok mozgulatait élénk figyelemmel kíséri s azokról a fejedelemet értesítette is, és még sem hiszik, hogy vigyázna; pedig ő elég éber, most is Szonda Istvánt azért küldötte be, hogy hirt hozzon; ha valamit hall, arról Danielt értesíteni fogja.

Tekintetes nekem bizodalmas Uram!

Moldovából a katonák megjövének, most is semmi ujjabb vagy bizonyosabb hirt nem hoztak mint azelőtt most is ugyan-

azon emberektől hoztak leveleket Jászvásárról, a vajdával is szemben voltak, én mind a leveleket mind magokat az embereket ki küldöttem Szebenbe urunknak, s az urnak, hogy hitelesebb legyen, hogy nem heverek csak mivel uram úgy látom nem hiszik hogy vigyáznék most is a tatárok nincsenek közelebb mint voltak azelőtt, írják minden nap várják és el is jönnek két hetek alatt, a Vajdának nem vittek volt leveleket, ő is nem küldött hanem csak el jöttek, intimáltak másszor ha be mennek vigyenek a Vajdának is levelet, becsületesebb leszen s praetendálják is hiszem. Lengyel felől semmi hír nincsen, a Vajda mintegy másfél ezernyi emberrel vagyon, az országban alá és fel járnak a tolvajok ott is sok kárt tesznek, kegyelmed nyugtassa meg elméjét nem vagyok feledékeny kegyelmed házáról mint magam szememre úgy vigyázok, kérem kegyelmedet tudositson vóltokról oda kiváló dolgokról, mivel én semmit úgy nem érthetek a mint kellene csak sejtőleg irnak, a kinek irni kellene is mint Mikó uram, az kapitány pedig már két levelemre választ is nem tett. Az urnak Bethlen Gergely urnak nem irtam mivel hogy csakugyan azon dolgot hozták mint azelőtt, nem akartam terhelni különben ő kegyelme szolgája vagyok. Kegyelmed üzentesse meg ő kegyelmének kegyelmednek mit irtam meg-szolgálom kegyelmednek noha az udvart tudositottam, ha ő kegyelme ott talál lenni ott keziben kél mind az én levelem mind az onnan Moldovából kelt levelek, Szonda István uramat Csütörtökön expedáltam Boza vásárra hír hallgatni, ha megérkezik s mivel jár kegyelmedet tudositom az Istennek kegyelmedet ajánlom.

Belon 18 Junii 1686

kegyelmed szolgája
Kálnoki Farkas m. p.

A tatárok hogy jönnének Jászvásárra is csak hallják de mikor nem tudják. A vajda urunk egészségéről tudakozódott és Teleki uramat kérdezte s azt is ha a török segítség ha elérkezett-e? miért nem verjük ki a németeket.

Czímlapon: Tekintetes Nemzetes Vargyasi Daniel István uramnak (tituli) bizodalmas jó akaró uramnak ő kegyelmének.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

242.

1686. jun. 21.

Kálnoki Sámuel a német katonaság számára Erdélyben kivetett természetmennyékből Daniel Istvánra esett mennyiség beszolgáltatására nézve tudósítást adván, panaszkodik urának (Telek Mihály ?) ellene támadott haragja miatt, mely annál érzékenyebben esik neki, minél inkább érzi és tudja, hogy a rábizott dolgokban híven és pontosan eljár. A Daniel Istvánhoz címzett levél kelte 1686. június 21-ke.

I. Daniel István 1686.

Mint kedves Battyam Urk aianlom kgc köteles szolgálato-
mat Isten kívánt áldásával boldogítsa kglidet!

Kgmd Levele, s, szolgália által valo parancsolattyát Apor
url Keresztesi url s, más becsülletes Atyafiakkal edgjütt ma
akartuk in effectu hozni, szinten affele dolgokrol valo Proposi-
tiok léven urgealtuk kglmed melto kivanságát, ugj masokis ma-
gok reszeokról sollicitalak. De két obstaculumot obycialnak
mindeniknek; 1. Hogj meg az Kolosváratt levő buzabol semmit
vagj igen keveset hozott ki az Német, s, onnan kell várni infor-
matiot, kinek buzajabol megnyit erogaltak, s, ahöz képest leszen
az contentatio. 2. Hogj még nincsen computalva, menyi buza
Segesvarott, Medgyesen, es mas helyeken; hanem most mente-
nek arrol valo parancsolatok; Ezek meg léve ugj hiszem, kgl
az Segesvaribol örömet deputalnak, minthogj az ott valo buza
superallya mindenik varosbelit, s, az ide valo szállítás bajos
volna. Ki nem menetelének oka Edes Batyam Ur ne egieb, ha-
nem az Urk ellene valo inplacabilis nehezsege, tegnapiig hozzam
sem szollott, most kezdett lagjulni ezen ream bizattatott dolog-
ban ha igazan és híven el ne jartam, az én Inem aldozat rá ne
bocsassa semmiben. Bizonymsagim az velem oda járt Hadak;
De olly keservesen esik (kivált irigyink kedvekre) az Urk ellene
meltatla fel lobbant haragja, hogj meg irni ne tudom; itthon
bizony mint egj Arestumban voltam, tovabrá pedig hogj szolgál-
latomk gjümölesivel ellyek, elmemben sem forogh sem kivan
már In e öcsém Urtis ma be (le) hozzá és ha lehet bucsut veven
Generalis Uramtol holnap ki ballagok. Adgja az ur In örven-
detes állapotba köszönthessem kglteket. Azonba maradok
migh elek

Szeben 21 Juny 1686.

kgldek köteles szoloia eöcse
Kálnoki Samuel s. k.

P. S. Az Urk ő kgk igen köteles szolgálatomat ajálom; az Inert (sub rosa irom kgk) igen titkon jelente meg kgdk, az mentek hogy ő kglme kezhez mentek, itt az ő kglme ne jó-akaroj besugták, legien tudva ő kglnel, s, alkalmaztassa magát st.

Eöcsém urt köszöntöttem kgd szavával, igen kedvesen vette ő kglme, s, en altalam szeretettel köszönteti kgldet ő kglme.

Czímlapon: Tekintetes Nemzetes Vargyasi Daniel István Uramnak (cum plenis titulis) nekem kedves Batyám urk eő kgdk adassek.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

Reges: 731. fasc. XX.

243.

1686. jun. 22.

Apor István 1686. június 22-kén Szebenből tudósítja Daniel Istvánt, hogy az ő kérésére a száz köből buzát (mely hihetőleg a császári hadak élelmezésére kivetett természetmennynek rá eső része volt) Segesvártt hagyták, s addig legyen várakozással, míg a többi is oda hozatik. Ezután kedélyesen czéloz Rácz Istvánra és Macskásira.

I. Daniel István 1686.

Edes kedves sogor Ur!

Kgd parancsolatya szerint adigh Instaltam sok böcsületes emberek az szaz köből Buzat ot hagjak kgd számara Segesvárat kgd adigh legyen vesztesegb, migh a tobis ide hozatik az utan edes Sogor Ur mint koteles szolgajanak parancsoljon bizonj valamib tudok szolgálni el nem mulatom, az Urk Igen alazatos szolgálatomat ajanlo semi novelam nines kirol tudósíthatna Ink hala es kglmehez tartozok Jo egessegb vadnak az Betlen Elek Ur Gyermeke Beteghek ő kglt kerem Racz Istvan Urt csak kötőféken bocsatasa parjahoz felek ha megh vesztegetj magát s telre mgh fogiatkozik s Macskasi Urak supromot patrálai Ajalo az Ur Ink kgdet

Szeben 22 Junii 1686.

kgd koteles szolgaja sogora

Apor Istvan s. k.

az lovajmot kgd Jo akaratjara bizta.

Czímlapon: Tekin Nemzetes Daniel Istvan Igen kedves Sogor urk eo kgk cu pleno titolor honore adassek.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

Reg. 731. fasc. XX.

244.

1686. jun. 30.

Apafi Mihály 1686. június 30-án megparancsolja Daniel István-nak, Udvarhelyszék főkirálybírójának és az ítélőtábla hites assessorának, hogy a birodalomban lévő német hadsereg számára általa beszédni rendelt buza mennyiséghez ő is száz köből buzával járuljon, majdani visszatérítés reményével.

Michael Apafi Dei graa Princeps Traæ part. Regni Hungæ Dnus et sselr Comes.

Groso Fidelis nobis Dilecte Salutem et graam Nram !

Ez fenn forgo szomoru állapotokk avagj csak könnyebbitések remensege alatt; hogj az szegénységet az már jelen levő takarodásra haza szállithatnók; bizonyos számu köből buzat kellett az Birodalmunkb levő Nemeth Hadak számára igernünk; mellyk meg szerzése hamarjab külömb nem lehetvén: kgd jelen léteben becsületes Uri és feő rendü Deputatus Hiveinkel egjütt töttünk olyan rendelest felöle, hogj becsületes Hiveink Sub Spe futur restituon adgjak bizonyos szamu köből buzát: kgdre is azért sax. cub. 100 inteztetvén. Parancsollyuk kglssen s serio minde kesedelem nélkül disponallyon azon buzak meg adasarúl hiteles iras altal, azon buza procuralasara specificaltott nemz Daniel István becsületes Hivünk; más subordinatus becsületes Hiveink által kezehez vétethesse; eo arrul valo Dispositionkat valosaggal effectualtathassa. Secus non factur. Datum in Citte Nra Cibirien Die 30. junii 1666.

Apafi m. pr.

Czínúlapon: Grosio Stephano Daniel de Vargjas Sedis siculicalis Udvarhely Judici Regio Supr Tabulæ nræ Judriæ Jur Assor, ac ad præsen Regni negotia dirigenda Deputato etc. Fideli Nobis dilecto.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Reg. 731. fasc. XX.

245.

Ezen fejedelmi rendeletet megelőzte az alább kivonatban közölt rendelet.

Apafi 1686 jun. 30. kelt rendelményében írja, hogy a mostani szomoru állapotoknak könnyítésére s hogy a szegénységet a már jelen levő takarodásra haza szállithatnok bizonyos számu köből buzát kelle a birodalmunkban levő német hadak számára igernünk, melynek megszerzése hamarjában külömben

nem lehetvén kegyelmed jelenlétében becsületes uri és főrendü deputatus hiveinkkel együtt tettünk olyan rendelést felölle, hogy becsületes hiveink sub spe futuræ restitutionis adják bizonyos számu köből buzát kegyelmedre is azért sax. Cub. 100 inteztetvén parancsoljuk kegyelmesen azon buzának megadásáról disponáljon.

Külczím: Generoso Stephano Daniel de Vargyas Sedis siculicalis Udvarhely Judici Regio supremo Tabulæ nostræ Judiciaræ Jurato Assessori ac ad præsent Regni negotia dirigenda deputato etc.

Fideli nobis dilecto.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

246. 1686. szept. 4.

Teleki Mihály 1686. szeptember 4-kén kelt levelében arra kéri Daniel Istvánt, hogy mintán beteges fiával a hargitai fürdőbe kell mennie, hová Rácz Istvánt — a szükséges intézkedések végett — előre küldötte, ettől jóakarattját ne vonja meg.

Ajanlom kkg szolgálatomat.

Nékem akaratom s kedvem ellen nagyobbik fiam nyavalyajára nézve ez Hargitai Feredőbenn kelletik mennem, előre Rácz István Uramot kültem el, kglmedet bizodalmasson kérem, ha miben requirallya kglmedet mutassa Jóakarattját kglmed, meljben ajánlása szerint nintsis ketsegem, kglmed Joakarattját Isten éltetvén meg szolgálom. Isten eltesse kgdt.

Gernyeszeg 4. septembr 1686.

Teleki Mihalj s. k.

Czímlapon: Tekintetes Nemzetes Daniel Istvan Uramnak Nekem Joakaro Urk s. kedves atyámfiának.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Reg. 731. fasc. XV.

247.

Betlen Gergely arra figyelmezteti Daniel Istvánt, hogy a beteg fiával fürdőre induló urat (Teleki Mihályt) a szék színével ünnepélyesen fogadjja, s a fürdön mindenről kellően gondoskodjék.

Édes sogor uram!

Az ur pénteken indul fürdőbe, kegyelmed azért ha a maga becsületét szereti pénzel menjen fel a fürdőbe mindenről provideályon mivel fia Ura betegsége miatt nekem ide kellett jönöm kegyelmed nemes Urunkkal hadnagy urunkkal a szék szi-

nével javaslom az ur elejébe menjen, a deszkára és az oda fel való épületre Mihály deák urnak pénzt adtam sütökemenczére és lónak való helyre is kíván azt úgy megcsináljanak, Ugron Ferencz urral nekem úgy teczczik irasson együtt kegyelmed. Isten segélye kegyelmedet magának és a szék becsületére és éltesse sokáig kedveseivel egyetemben

kegyelmed sogora

Bethlen Gergely m. p.

Pincének való kamarát is kell csinálni.

Czímlapon: Tekintetes Nemzetes Daniel István uramnak ő kegyelmének (titulus) jó akaró kedves sogoromnak adassék.

Czímlapon a kigyós Bethlen czímer spanyolviasz nyomattal.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Reg. 731. fasc. XX.

248.

1686. szept. 18.

Komáromi János 1686. szeptember 8-kán tudósítván Daniel Istvánt, Udvarhelyszék fő-királybíróját mint biztost arról, hogy ura holnap Vaji, Kendefi, Bánfi Pál s mások kíséretében indul, figyelmezteti, hogy az utak oly karban legyenek, hogy azokon hintókkal is lehessen jární, a bőződi hágó alatt pedig kellő számú vonó marhák álljanak.

Mint uramnak szolgálok kegyelmednek nagy kötelességgel.

Kegyelmed levelét nagy becsülettel vettem igen jól esett becsülletes Attyokfiainak ide küldese annal jobban esik ha z ur az utakat keszen, jól megcsinálva talallya, elég vono marhakat is talál a Bőződi hágó alatt holnap igen jó reggel mivel Isten hirevel holnap ő kegyelme megindul. Ha lehet uram disponalyon úgy kegyelmed, ne csak alatt legyenek jok az utak de a hintokat is ne offendallyak az ágak. Az urral lesznek Vaji, Kendefi, Bánfi Pál . . . János Vas György s töb becsületes emberek Alard Janos urt itt hagyatta az Úr kalauznak. Adgya Isten lassuk kegyelmedet jó egessegben. Szent György. 8. Septembris 1686.

kegyelmed köteles szolgája

Komaromi Janos.

Külezím: Tekintetes Nemzetes Daniel Istvan uramnak Udvarhelyszeki Fő király biro biztos uramnak ő kegyelmenek.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Reg. 731.

249.

1686. okt. 7.

Teleki Mihály levele vargyasi Daniel Istvánhoz 1686. október 7-ről, melyben tudatja, hogy az utak és falvak állapota miatt nehezen határozhatja meg utazása irányát, de miután értesült, hogy a bözdői hágónál ökrök várják, örömmel veszi arrafelé útját.

Ajánlom kegyelmednek szolgálatomat.

Nékem intitulalt s hihető belől Komarominak s Komarominak intitulalt s belől nekem írta levelit vettem becsülettel. mindkettőben levő hozzam való affectioját nagyra becsülöm. a leveleket pedig Betlen Elek uramnak ő kegyelmenek praesentálom a tovább való iteltre: én reggelt advan Isten érnem megindulok, hova megyek en bizony magam sem tudom, mert ki egykép ki máskép beszelli mind az utaknak mind az faluknak állapotját. Adgya Isten lássam kegyelmedet jó egészségbe. Szentgyörgy 8. 7br. 1686.

Eddig törődtem azon s tartottam attul ha nem lesz ökör a Bödözi (bözdői) hágo alatt — de már értven kegyelmed Dispositiojat nagyobb örömmel követem utamat.

Kegyelmed szolgálja

Teleki Mihály.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

250.

1687. jan. 27.

Vargyasi Daniel István — mint kiküldött biztos — 1687. januarius 27-kén Beszterczéről írt levelében a Magyarországon lévő katonaság számára szedett gabona felmérése és a vármegyék által annak elszállítására kiállítandó szának mennyisége iránt értesíti széki Teleki Mihályt, úgyszintén a készletben lévő pénz küldéséről.

Alázatossággal szolgállok Uram kegyelmednek mint uramnak.

22 praesentis Fogarasbul nekünk írt kegyelmed levelit vettem 26 ejusdem estve felé itt Beszterczén, és azután egy néhány órával érkezvén Széki uramék levele Bányáruul eő kegyelmednek írt levelökkel Vaterani uramnak és Szhuin commissariusnak mind két rendbelieket uram kegyelmednek elküldöttem, melyre ő kegyelmik, az mint kegyelmedtek is megláthatja uram hamar való rescriptumot kívánván, az mint az hadnagy lova dolga iránt értekezik, az kik itt vagyunk minyájunknak teczésé-

ből megírtam ő kegyelmeknek, hogy azzal kedveskedjenek annak a Vilhelmus Commissariusnak ha pedig Szhim elérkezik Szathmarrul, úgy tecczék uram az irant is, hogy tegyenek Szeki uramek oda is oblatiot, mely mi legyen, halasztottuk nagyságtok kegyelmetek determinatiojara felőle. Ahon pedig azt kívánják ő kegyelmek tudni, ha Caraffa General resolutioja más mértéket præscribal, arra azt az választ irtuk, hogy ez mellől az már usu legitimált, magatul is Vilhelmustól ratihabaltatott véka mellől semmiképen ne recedalljanak, melyekből is mindenekből halasztottunk volna uram nagyságtok kegyelmetek választételire, de gondoltunk úgy a dolgon ha semmire sem lépnek Szeki uramek érkezven Szhim, az dolgot meg állithattya és az mérésnek meg kell szünni. Mü pedig uram ez rész szerent való biztatásara is eő kegyelmeknek, az második rendben adott, s megh is terheltetett, de az Széki uramek első írásokra nézve megtartatott szánnyait az Besztercei Biráknak, azon vagyunk, hogy minden órán indithassuk, az Vármegyékre is oly dispositiot irván ki, hogy consequenter, ha ugyan változást nem szenved az meretésnek rendi Bányán, mind egyszerre indulhassanak Bányára az szának. Tovább is pedig a vármegye tiszték eő kegyelmek, hozzátörödvén az dologhoz, Szolnokkal concludaltunk úgy, hogy az egész vármegyétől Lápos vidékivel együtt adjon ötödfél száz szánat, holnapra várjuk uram Thorda és Kolozsvármegyei tisztéket eo kegyelmeket és úgy látjuk uram, hogy el nem kerülhetik hogy Kolozsváron 400 négy százat, Doboka pedig 310, Thorda 175 ne adjanak, mely intézés szerént Besztercze székre marad 500 melynek is eddigh negyed félszázat administráltak. Mindezek mindazon által álljanak nagyságtok kegyelmetek jo tetszésében. Az generalokhoz való követeket ő kegyelmeket uram ma ebédre várjuk be minden bizonyal. Az pénz is igen készül csak győzzék az olvasását, most szeredan vagy csötörtökön megindulhatnak vele. Mü uram a nagyságtok kegyelmetek parancsolattyát ritkán veszük, ez egy levelénél uram kegyelmednek eddigh nem látván. Isten sokáig éltesse uram kegyelmedet. Besztercze 1687. 27 jan. reggel 5 orakor.

Kegyelmed szolgálja

Daniel Istvan.

P. S. Levelemet szinte végeztem vala uram, hogy Kalnoki uram ő kegyelme érkezék. Bálintik Nalaczi uramék is mingyart követvén eő kegyelmét.

Külczim : Tekintetes nemzetes Széki Teleki Mihaly uramnak (tituli) bizodalmas jó uramnak eo kegyelmenek adassék alson.

Kívül kis gyűrű pecsét rajta épen.

A gr. Teleki nemzetség közös levéltárában Vásárhelytt lévő eredetiről (missilisek 293. sz. h pont) való másolat után.

NB. Budavára visszavétele után Erdély a katonai megszállástól nagy áldozattal menthette meg magát. 1687 januárjában azért pénz és gabonabeli kényszerkölesönt kellett az országra kiróni és kiküldeni Magyarországra. Ez teszi a fennebbi levelet világossá és érthetővé. Ugy tűnik ki e levélből, hogy Daniel István ez ügyben Beszterczére volt kiküldve mint biztos.

251.

1687.

Apafi Mihálynak vargyasi Daniel Istvánhoz intézett levele, melyben meghagyja, hogy a kapcsolt részekbe szállásolt császári királyi katonák ellátása céljából reá kirótt 200 tallért, vagy ennek megfelelő 400 forintot, három annyi értékű birtokának különbeni lefoglalása terhe alatt Haranglábi Zsigmond és Resner Pálnak Beszterczén 12 nap alatt fizessen le; s e mellett adjon 100 köből búzát s ugyanannyi zabot a visszatérítés reménysége fejében. — A küloldalra vezetett elismervény szerint Daniel István a 400 forintot s 100 köből búzát le is fizette. — A rendelet kelte 1687.

Michael Apafi Dei gratia Princeps Transsylvaniæ partium Regni Hungariæ Dominus et Siculorum Comes.

Generose Fidelis nobis dilecte Salutem et gratiam nostram !
Jollehet ez felháborodott szomoru időkhöz képest régtől fogván szegény Hazánkon forgott szertelen nyughatatlankodások és expensak is forogjanak ugyan szemeink előtt; mindaz által az Romai császár ő Felsége az Partiumban quartelyozó s ha Isten kegyelméből el nem fordíthatjuk szegény Hazánkknak siralmas pusztulására czélozó vitézinek csendesítetésekre s rettentő fenyegetődzésekhez képest szegény Hazánk következő romlásának elfordítására kételenítettünk mellettünk lévő becsületes Tanácsuri s Főrendü deputatus Hiveink ő kegyelmek megedgyezett tetszésekből kegyelmedre is talléros Imperiales 200—ket száz tallérokat vagy két két forintjával computálván annyi értékű pénzt sub spe futuræ restitutionis vetnünk, három annyi ero

jószágának elfoglalása s más ezen summát letevő embernek három esztendei birodalma alá való bocsátatásának szoros pœnája alatt. Igy értvén azért kegyelmed is ez szomoru időkhöz képest jó reménység alatt modo prævio lött kegyelmes dispositionkat. Parancsoljuk igen serio kegyelmednek azon kegyelmedre vetett summat ad diem 12 præsentem Beszterczen Haranglabi Sigmond és Resner Pál hiveink kezekhez administralni el ne mulassa. Különben az dispositionk ellen magokat opponalok ellen írott deliberationk szoros executioját becsületi experialvan magának tulajdonitsa. Secus non facturus: Datum in Arce nostra Fogaras, die 4-ta mensis Januarii 1687

Apafi

P. S. Ugyan az fenn megírt szükségre buzát taxon cubulorum 100 // és zabot is Taxon. cubulorum 100 kellett kegyelmedre is vetnünk sub spe futuræ restitutionis úgy hogy Beszterczen Kolozsváratt vagy Szamos Ujváratt kölcsön vagy a mint lehet szerezzén és ott az erre rendeltetett Perceptor kezéhez die 15 præsentis adferaltassa sub pœna præscripta. Kegyelmed azért el ne mulassa.

Kívül egyik oldalon: Anno 1687 die 27 Februarii Ez Commissio-ban specificált flr. 400. négy száz forintot: Tekintetes Nemzetes Daniel István ur ő kegyelme megadta kiről quetaljuk ő kegyelmét in Besztercze.

Haranglabi Sigmond.

Resner Pál.

Kívül másik oldalon: Anno 1687 die 7 Februarii Tekintetes nemzetes Daniel István uram becsületos szolgálja által a Nagy-Bányára szállító — — Fülei István uram administralt Colosvart buzát Cnt. taxmo 100 száz kis köből buzát, kiről quetalom ő kegyelmét per præsentis. Datum Colosvar die et Anno ut supra.

Petrus Kerekes.

Külczim: Generoso Stephano Daniel de Vargyas Tabulæ nostræ Judicialiæ Jurato Assessori, ac Sedis Siculicalis Udvarhelyensis Judici Regio Suppremo Fideli nobis dilecto.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában Nro 6-to.

252.

1687.

Daniel Ferenczné Beldi Juditra vonatkozó emlékirat, melyben származása, neveltetése, férjhez menetele, férjével husz esztendőn át hűségesen s jótékonyan töltött ideje, huszonhat évig tartott özvegyisége alatt az iskolák és templomok létesítésében kifejtett buzgalma, s 64-ik évében bekövetkezett halála iratik le 1687-ik évben.

Memoriale.

Az szegény édes Asszonyom Anyjának Nehai Tekintetes Nemzetes Beldi Judit Asszszonynak volt édes Atyja Néhai Tekintetes Nemzetes Uzoni Beldi Kelemen Uram Nemes Háromszéknek fő kapitánya, édes anyja pedig volt Néhai Tekintetes Nemzetes Losonezi Banfi Susanna Asszszony, Néhai Tekintetes Nagyságos Losonezi Banfi Boldizsárnak édes Leánya, kitől kicsiny nevetlen korában árvául maradván, neveltetett Nagyrendű édes Attyafiainak keze között úgy fel, hogy annak idejét Isten elé hozván adatott Házas társul Néhai Tekintetes Nemzetes Vargyasi Daniel Ferencz uramnak az Méltóságos Erdélyi Fejedelem törvényes Táblájának egyik hűtös Birájának, Nemes Udvarhelyszéknek Fő Király Birájának, kivel hitben való tökéletes álhatatoskodással és buzgóságos Isteni szolgálatnak szegényeknek való könyörületességgel és több lelket virágoztató keresztényi jószágoknak gyakorlásával, szép békességben 20 esztendőket együtt élvén, és azután özvegyül maradván, azon szomoru özvegyiségében is hasonló keresztényi életnek követésében is buzgolkodván, Scholaknak, Isten tiszteletire szenteltetett dolgoknak helyeknek felállításában és épülésében tellyes indulattal foglalatoskodván, teczczet a Mindenható Istennek hogy azon szomoru özvegyiségben huszonhat esztendőket eltöltsön és 27-ik esztendőjének Kis Asszony havának 22-dik napján e boldogtalan világi életnek letételével, amaz megmondhatatlan boldogságot elváltsa életének 64-dik esztendejében Vargyasi szomoru lakó hajlékába édes fiának és az által elmaratt Unokainak elfelejthetetlen szomorúságokra.

Anno 1687 præsentí.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Ex Fasc. 17.
Sub Lit. R.

Apafi Mihálynak 1688. évi márczius 10-kén kelt rendelete értelmében Daniel István özvegye, Kemény Zsófi kineveztetik Mihály, Ferencz, Péter, István fiók és Judit, Klára, Zsuzsa és Anna leányuk gyámjává, oly formán, hogy az árvák kiskorúsága alatt azoknak bármely vármegyében és székben levő jószágait oltalmazza, bírja és fentartsa, és nagykorúságuk bekövetkezésével nekik átadja, számot adván egyszersmind az évenkénti jövedelmekről is.

Nos Michael Apafi Dei Gratia Princeps Transsylvaniae ;
Partium Regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes.

Memoriae commendamus tenore praesentiam significantes quibus expedit universis. Quod nos cum ad nonnullorum Fidelium Dominorum Consiliariorum nostrorum singular. nobis pro partibus Generosi Michaelis, Francisci, Petri et Stephani Filiorum, Judithae, Clarae, Susannae et Annae Filiarum Generosi quondam Stephani Daniel de Vargyas et Generosa Domina Sophia Kemény Consorte sua procreatorum factam Intercessionem ; Tum potissimum considerans praedictos orphanos in tenera adhuc aetate constitutos non posse prout deberent rebus et bonis suis invigilare eaque regere ; ne igitur ejusmodi eorum bona in huiusmodi ipsorum tenera aetate, ab ipsis quoquomodo vel abalienentur vel dilapidentur. Ad regenda et possidenda quaelibet bona et Jura ipsorum possessionaria ubilibet in quibuscunque Comitatus, Sedibusque Siculicis et Saxonicalibus huius Regni nostri Transsylvaniae et Partium Hungariae eidem annexarum signanter Sede Siculicali Udvarhelyi existenti habita. Tum vero ad intertenendum et educandum praefatos orphanos . . . eorum mobilium et immobilium Conservatione annotatam Dominam Sophiam Kemény Matrem videlicet dictorum orphanorum naturalem ad quam videlicet tuitio et defensio huiusmodi bonorum magis quam ad alios spectare debeat, in quantum nec est alius quem vel ex Testamento vel sine sanguinitatis ejusmodi Tutela potiori jure concernat, ea conditione eligendam duximus ut eadem universa bona Juraque posset ac res dictorum orphanorum mobiles et immobiles, usque ad illud tempus donec videlicet iidem legitimam pervenerint aetatem si et in quantum id de jure et consuetudine Regni nostri Transsylvaniae Partium-

que eidem annexarum fieri potest nomine Tutorio tueri, possidere conservare fructusque eorum percipere possit et valeat. Ita tamen ut eadem huiusmodi bona Juraque possessionaria ceterasque quaslibet Res dictorum orphanorum ætatis immaturæ salva eisdem conservare, atque adveniente ætate ipsorum legitima eisdem rursus sine omni Juris et processu ad simplicem dumtaxat ipsorum requisitionem reddere et remittere, nec non de universo eorundem bonorum proventu singulis Annis justam et veram rationem reddere debeat ac teneatur. Imo eligimus eademque bona tempus intra præmissum apud eandem possidenda reliquimus, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante.

Datum in Arce nostra Fogaras Decima Martii Anno Millesimo sexcentesimo octuagesimo octavo.

Apafi.

(L. S.)

Eredetiye a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 731. XII.

254.

1689. jul. 28.

Mikola László 1689. július 28-án azt írja özv. Daniel Istvánné Kemény Zsofiának, hogy sogora Priny Imre Erdélyből akarván nősülni, feleségül ajánlották neki az ő idősebb leányát, ki — miként Priny hozzá intézett leveleiből kitűnik — tetszik is. Minthogy a kérő nemsokára hozzá érkezik — kéri — tudósítsa őt szándékáról, hogy ehhez képest neki nyilatkozhassék.

Édes néném asszony ajánlom kegyelmednek atyafiságos szolgálatomat.

Jó darab időtől fogva szándékozom, hogy kegyelmednek értésére adjam Priny Imre uram feleségemnek testvér öcsöce szándékozván Erdélyből házasodni, javallották hugom asszonyt, kegyelmed nagyobbik leányát ő kegyelmének, kihez képest amint leveleiből és izeneteiből gondolom, az alkalmatosság ő kegyelmének tetszik, hogy ha kegyelmeteknek is akarja és kedve leszen hozzá. Azért édes néném asszony kelmetek lássa, az a becsületes ifjú legény becsületes nagy nemből való személy, erkölcsével is, a kik ismerik, dicsérik, maga alkalmatosságában is, ha sok nincs is, vagyon annyi, hogy egy feleséget tisztességesen eltartthat. Kegyelmed engemet minél

hamarabb tudositson, mivel Priny uramat minden órában bevárom. A dolog az asszonynak Kemény Simonné asszonyomnak is értésére vagyon az úrfi megtalálásától. Várván azért kegyelmed tudositását, az kegyelmetek elméjét ő kegyelmének megmutatom, annak utánna Isten és az alkalmatosság utat mutat mindenre. Kegyelmetek nekem vér szerint való atyámfiái, amaz csak sógorom, de én ha kegyelmeteknek volnék, az alkalmatosságot meg nem vetném, a melyet is ember nem mindenkor találhat fel, köztünk levén az ember. Ezek után kívánom levelem kegyelmedet kedves jó egészségben találja. Kelt Rhadnóton 28 julii 1689.

Kegyelmed atyafia szolgája

Mikola László.

P. s. Ez a dolog pedig kegyelmeteknél titokban legyen mind addig, miglen tovább kell menni, mivel ez csak szándék még eddig.

Néhai tekintetes nemzetes Daniel István uram özvegyének, tekintetes nemzetes Kemény Sofia asszonynak, nekem kedves néném asszonynak ő kegyelmének adassék. Vargyason.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

255.

1689. aug. 6.

Bethlen Elek 1689. aug. 6-ról tudósítja öze. Daniel Istvánné Kemény Zsófiát, hogy a Beldiekkal való ügyét, daczára az ő és Teleki fáradozásainak, még nem lehetett elintézni; de miután ez utóbbi jövőre is megígérte támogatását, remélni lehet, hogy az a jövő deputation jó véget fog érni. Polosnak, ki ez ügyben szintén működött, csak őt arányat adtak, a többi a szolgánál van. Az utóiratban pedig arra kéri, hogy miután Kemény Simonné Kemény János által őt annak megtudakolására kérte föl, hogy nem volna-e hajlandó idősebb leányát Priny Imrének — a Keményné öcsésének — nőül adni, küldjön neki erre nézve választ, hogy ő is Keménynének ahoz képest válaszolhasson.

Mint kedves hugom asszonynak ajánlom kegyelmednek szolgálatomat, Isten kegyelmedet jó egészséges hosszú élettel hogy megáldja kívánom.

Az kegyelmed nekem az előtt való hetekben irott levelét

kegyelmedtől becsülettel vettem, a mi az kegyelmed Béldi uramékkal való dolgát illeti, bizony szívem szerint igyekeztem édes hugom asszony, hogy végbe menjen az úr ő kegyelme Teleki uram minden panasz nélkül kegyelmed mellett szívesen forgolódott, de az mostani sok rendbeli fenforgó dolgok miatt bizony nem lehet vége az kegyelmed dolgának, mindazonáltal a kegyelmed supplicatiojára jó válasz van irva, az úr ő kegyelme továbbra is ígérte a kegyelmedhez való jó akaratját, ha Isten egészséget békességet ad a jövő deputation úgy reméllem, hogy eligazíthatjuk. Polos uram ő kegyelmének öt aranyat attunk mostan, mert az elég volt, a többit kérje elő kegyelmed a kegyelmed szolgájától, Polos uram is jól forgódott kegyelmed mellett, nincsen panaszom kegyelmedre, kegyelmed édes hugom asszony továbbra is parancsoljon nekem, mig Isten éltet jó szívvel igyekezem szolgálni kegyelmednek. A feleségem is kegyelmednek ajánlja kegyelmednek becsülettel való szolgálatát; Istentől jó egészséget, hosszú életet kíván megadatni kegyelmednek. Ezzel Isten oltalmába ajánlom kegyelmedet. Bonyha 6 augusti 1689.

Kegyelmednek szeretettel szolgáló attyafia

Bethlen Elek.

P. S. Édes hugom asszony Kemény Simonné asszony táltatott meg engemet Bethlen Gergely urammal Kemény János úr által, hogy az nagyobbik hugom asszonyt az kegyelmed leányát az ő kegyelme öcscsének Prini Imre uramnak szerezzé ő kegyelme; kegyelmed azért menten tudositson engem róla, mert az asszony hamar kívánja az választ. Kemény János uram igen dicséri, hogy becsületes iffiú legény. Ezt a dolgot kegyelmed senkinek ne jelentse, ez leveletem ne lássa más csak kegyelmed.

Néhai tekintetes nemzetes Daniel István uram özvegyének tekintetes nemzetes Kemény Sofia asszonynak ő kegyelmének, nekem kedves hugom asszonynak adassék.

Édes néném asszony bizony nekem is az tetszik, hogy kegyelmed ezt a szerencsét az öcsémnek el ne bocsássa.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

256.

1689. aug. 12.

Bethlen Elek, özv. Daniel Istvánné Kemény Zsófiának levelére 1689. augusztus 12-kén válaszolván, az életből merített bizalmas tanácsokat ad valamelyik leányának férjhez adását illetőleg.

Mint kedves hugom asszonynak, kegyelmednek ajánlom szolgálatomot, Isten kegyelmedet jó egészséges hosszú élettel hogy megáldja kívánom.

Az kegyelmed levelemre való válaszát jámbor szolgálja által szintén most vettem, melyben való kegyelmed írását egészen megértettem, de édes hugom asszony bővebben és világosabban akarnám érteni az kegyelmed szándékát, úgy vagyon ugyan annak az becsületes úrfinak nincsen Erdélyben jószága, de Erdélytől nem messze van, mert csak Maramaros szélében van; s ha Istennek úgy tetszik, hogy hugom asszony oda birjék, maga alkalmaztatásával Erdélyben is találhat még jószágot, az szegény jó emlékezetű Huszti Redei Ferencz azt mondja vala, hogy az mely embernek az első leánya jól indul valoa, az többit is jó helyre adhatja, de ha az első rossz helyre kel, az többit is gyakrabban rossz szerencse találja; azért édes hugom asszony kegyelmed meggondolja, hogy több leányi is vagynak kegyelmednek s a mostani időt is, ahhoz képest tudositson kegyelmed egészen az maga szándékáról, mert sokszor láttam olyan dolgot, hogy az ember elbocsátotta az jó szerencsét, azután kapva kapta volna, de nem találta meg; kegyelmed azért édes hugom asszony mindezeket jól meggondolván késedelem nélkül tudositson tetszéséről, Kemény Simonné asszonyt had tudositassuk bátyám urammal együtt, az meglátásban tudom, az asszony módot keres, hogy az úrfi húgom asszonyt megláthassa, az húgom asszony ideje is azt kívánja, hogy az ő kegyelme szerencsáját, avagy csak az emberek ítéletiért is kegyelmed ne halassza, mert ez az mostani világ gonosz és irigy, irigylí az más ember gyermeke jó szerencsáját, ki kiljebb vágja az leányok jó szerencsáját, ki beljebb. Az kegyelmed válaszát édes hugom asszony elvárom. Ezzel ajánlom Isten oltalmába kegyelmedet. Ex Keresd 1689 12. Augusti.

Kegyelmednek szeretettel szolgáló attyafia

Bethlen Elek.

P. s. Ez az mostani világ igen elszűkült édes hugom asszony, nem válogathat ember most az iffiú legényekben úgy az mint akarna. Az feleségem kegyelmednek ajánlja szeretettel való szolgálatát, mint kedves nénjének, Istentől jó egészséget kíván kegyelmednek megadatni.

Külczim: Néhai tekintetes nemzetes Dániel István uram özvegyének, tekintetes nemzetes Kemény Sónia asszonynak ő kegyelmének, nekem kedves hugom asszonynak adassék.

Cito, citius, citissime.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

257.

1690. febr. 12.

Bethlen Elek 1690. február 12-éről értesíti özv. Daniel Istvánné Kemény Zsófiát nejének nyolcz napi betegség után bekövetkezett váratlan és lesújtó haláláról.

Édes kedves hugom asszony!

Akarom nagy szívbeli gyötrellemmel kgdet tudósítani, hogy az mindenható Isten ő Felségének ítéletiből, az én gyönyörtűsége édes feleségem, az elmúlt éjen nyolcz és kilencz óra közben szép csendesen sok fájdalmi után ez árnyék világból kimulék, csak nyolcz napi betegeskedés után, mely az mentől váratlanabbul esék rajtam, annál rettenetesb lön, nevetlen árváival együtt. Az mostani időkre nézve koporsó nélkül sokáig nem tarthatván, holnap után akarom, ha Isten engedi, szegényt koporsóba tétetnem. Nekem bizony elég gyötrelmes, hogy csak hideg tetemit is kgd nem láthatja szegénynek. Isten ő Felsége igazán megáldá szép lelki bátorsággal és halálhoz való készülettel szegényt. Többet írnék kgdnek de én bizony azt sem tudom mint irom. Az úr Isten oltalmazza kgdet minden szomorúságtól. Ex Keresd, 1690. 12. Febr,

Kegyelmednek szeretettel szolgáló megkeseredett atyjafia

Bethlen Elek m. p.

Külczim: Tekintetes Nemzetes Daniel Istvánné asszonynak, nekem kedves hugom asszonynak adassék. Sietve.

Cito. Citius. Citissime.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

258.

1690. jun. 23.

Bethlen Gergely és Bethlen Elek özv. Daniel Istvánné Kemény Zsófiát értesítik 1690 június 23-ról, hogy őket almási Bánfi Zsigmond Apor István által felkérte: lennének közbenjárók, hogy idősebb leánya kezét megnyerhesse; ennél fogva tekintettel a kérő előkelő származására és vagyonára ajánlják leányának vele leendő eljegyzését s kérik válaszázt, hogy ehézképest Bánfinak irhassanak.

Kegyelmednek mint kedves hugunk asszonnak ajánljuk szolgálatunkat sok jóknak kívánásával.

Minket Almási Bánfi Sigmund uram taláztatott meg Apor István uram eö kegyelme által az mi kedves hugunk kegyelmednek penig szerelmes nagyobbik hajadon leánya felől, hogy ha Istennek rendelete és az kegyelmed jó akarattya az lenne, jövődöbéli házas társul magának el jegyezné. Mi azért meg-gondolván mostani fenforgó állapotokat, egyszersmind aztis, hogy úri nemből való jószága is szép és ösről maradott eö kegyelmedhez alkalmaztatni fogja magát, ifjú elmével birván és mi hozzánk is közel lakik, mi javaljuk, ha kegyelmednek is tetszeni fog. Ugyis hisszük, hogy kegyelmed ezen dolog felől meg is fogja kegyelmét taláztatni. Kegyelmedet azért kérjük minekelötte kegyelmedhez küldenének, erről kegyelmed minket tudositani ne resteljen, hogy mi is a szerint intézhessük választételünket. Ajánlván ezek után Isten oltalmába kegyelmedet.

In Radnóth die 23. junii 1690.

Kegyelmed jó akaró barátjai kész szolgálai

Bethlen Gergely m. p.

Bethlen Elek m. p.

Külczim: Néhai tekintetes nemzetes Daniel István uram eözvegyének tekintetes nemzetes Kemény Sofia asszonynak ő kegyelmének, nekünk jó akaró Hugunk asszonynak ő kegyelmének adassék.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

259.

1690. jul. 5.

Daniel Mihály Gernyeszegről 1690. július 5-én azt írja anyjának, Kemény Zsófiának, hogy ha az örmény megadta a pénzt, küldje el neki, mert Toldalagi Ferencztől egy lovat akar venni; Bethlen Eleknek pedig küldjön medgyet. Az asszonyt — ki nincs megnevezve — addig el nem temetik, míg Nagy Pál haza nem jő. Bethlen Elek Bánfi Zsigának az ő nénjét ajánlja, kiről vele sokat beszélt, de Kemény Boldizsárnak ez nem tetszik. Végre tudatja, hogy aratás idejére néhány napi szabadságot kér.

Alázatos szolgálatomat ajánlom kegyelmednek édes Asszonyom Anyám, Isten kegyelmedet szerencsés hosszas élettel áldgya meg kívánom.

Akarám kegyelmedet egészségem felől tudositani, Istennek hála jó egészségben vagyok melljhez hasonlott kegyelmednek is kívánok. Kérem kegyelmedet édes Asszonyom Anyám ne neheztelljen kegyelmed minél hamarább tudositani az Eörmény fizetéséről, ha pedig meg talált fizetni, melljet nem reméllek, aszt a pénzt mingyárt külgye ki kegyelmed, mert Tholdalagi Ferencz uramnál jo lovat találtam edgyet meg akarnám venni, Deputatio ismét lesz hamar, ha kivált haza jó Nagy Pál uram minden órán várják eö kegyelmét. Betlen Elek uram kegyelmedet kéreti ő kegyelme számára kegyelmed medgyet külgyön ha csak mit lehet is medgyet ne bort, én biztattam eo kegyelmit hogy küld kegyelmed ha lehet hazugságban ne maradjak mert már eo kegyelme ahoz bizik, a szegény Assszont mig Nagy Pál uram haza nem érkezik addig eo kegyelme el nem temeteti maga mondá nekem igen javallja Bánfi Sigonak Bethlen Elek uram néném Assszont sokat beszéllett velem arról eo kegyelme, Kemény Boldisár uramnak nem tetezik, vagy két napra elkéredzem Borsára az Urtól a jövő héten akkor ott elkezdik az aratást. Én semmi hirről nem tudositthatom kegyelmedet Istennek hála semmi roszt ide ki nincsen ha Nagy Pál uram nem hoz (mellyet Isten ne adgyon) kérem kegyelmedet édes Assszonyom Anyám viseltessen kegyelmed jó gondott othon az lovamra jártattassa kegyelmed Bandival, mikor mezőre vagy valahova közel megyen kegyelmed kivált olyankor maga szeme előtt, ha eddig kün voltis kérem ezután tartassa

benn kegyelmed. Ugyan kérem kegyelmedet, ha pénzt talált adni az Eörmény tudosicsón s külgye ki mert nem akarnám másnak engedni a Tholdalaghi uram lovát, Rhedei Pál uram is kéri de nekem adná inkább. Ezzel Istennek kegyelmes gondgya viselése alá ajánlom kegyelmedet és maradok míg élek

Gernyeszeg 1690. 5. Julius.

kegyelmed engedelmes szófogadó fia

Daniel Mihály.

Kütlezím: Az én édes Asszonyom Anyámnak Tekintetes nemzetes Arva Kemény Sophia Asszonyoknak eo kegyelmének alázasoson.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 731. F. XV.

260.

1690. jul. 9.

Bethlen Elek özv. Daniel Istvánné Kemény Zsófiához intézett levelében helyesli leánya állapotára nézve tett elhatározását, mire bátyjával Bethlen Gergelyvel együtt felkérte volt; kívánja, hogy az neki és mindnyájuknak hozzon örömet. Most parancsolat folytán Radnotra kellvén utaznia, hol felesége temetésének idejét az urakkal egyetértőleg megállapítja, többet nem ír; de a temetés idejéről majd értesíteni fogja, s ha ez megtörtént, ezen dolog is végbe mehet. — A levél kelt 1690. július 9-én.

Mint kedves hugom asszonynak kgk ajánlom szolgálato-
mat, Isten kgdét szerencsés hosszú élettel hogy megáldjakivánom.

Kgd nekem jámbor szolgálja által küldött levelét szintén most ebéd előtt kgdtől becsülettel vettem. Az hugom asszony ő kglme állapotjáról, hogy kgd az bátyám uram Bethlen Gergely ur, és az én írásomon elméjét megnyugodtatta, azt igen akarom; kívánom Isten ő Felsége kgdnek és nekünk is adja örö-
münkre az ő kglme állapotját. Mivel pedig édes hugom asszony, mostan postán kell Radnotra indulnom, az este hozák az parancsolatot, ha Isten engedi, ott az urak tetszéséből az szegény feleségem temetésének napot végeznek, mentől hamarább időre lehet, s kegyelmedet tudositom ha Isten engedi róla, s az temetés után az dolog végben mehet Isten kglméből. Látja Isten, édes hugom asszony, azon igyekezném, mindenik hugom asszonynak Isten mentől jobb szerencsét parancsolna, mert én abban gyönyörködném; nincsen is Istennek egy elfelejtett árvája is, Csak az árvák is szolgálják ő Felségét szívök szerint.

Édes hugom asszony szintén most nagy bajom vagyom, az kis fiam dajkája megbetegedett orbánczban, s nem szoptathatja, csak az szásznék szoptatják; ha kgd egy jó dajkát szerezne neki, az kinek elég teje volna, Isten kgdet megáldaná, én is Isten éltetvén kgdnek meg igyekezném szolgálni.

Kérem kgdet édes hugom asszony, rólam és szegény apró árva gyermekimről ne feledkezzék kgd továbbra is. Ezzel Isten oltalmába ajánlom kegyelmedet. Ex Keresd 1690. 9. Jul.

Kdnek szeretettel szolgáló atyjafia

Bethlen Elek m. p.

Ps. Egy kevés pizstrangot s apró halat ne neheztelje kgd édes hugom asszony az temetésre tartatni, bizony kgdnek meg-szolgálom ha Isten éltet. Megy felől is irtam volt kgnek, azt is ne neheztelje kgd szereztetni, ha kgd körül valahol termett volna, az árát bizony megküldeném, mert itt mind lebullott.

Külczim: Néhai Tekintetes Nemzetes Daniel István úr Özvegyének, Tekintetes Nemzetes Kemény Zsófia asszonynak, nekem kedves hugom asszonynak ő kglnek adassék.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

261.

1690. szept. 15.

Bethlen Elek 1690. szept. 15-ről kelt levelében tudósítja özv. Daniel Istvánnét Kemény Zsófiát, hogy őt a súlyos és sokféle betegség már annyira kimerítette, hogy a maga erejéből nem tud felkelni, ily állapotjában a mily rosszul esett jószágainak elfoglaltatása, ép oly jó hatással volt reá nézve a Danielné levele.

Mint kedves hugom asszonynak ajánlom kegyelmednek szolgálatomat, Isten kglket szerencsés hosszú élettél hogy megáldja kívánom kedvesivel együtt!

Hogy kgd édes hugom asszony ilyen nyomorult korágyamban leveleivel láttat, ha Isten meggyógyít, s éltet ő Felsége, kgdnek meg-szolgálni igyekezem. Irhatom kgdnek magam felől édes hugom asszony, hogy én oly elesett ember vagyok, hogy az ágyamból ha más fel nem veszen, bizony fel nem kelhetek, mert egyszersmind rajtam nem csak orbáncz, szt. Antal tüze, hagymáz, hideglelés, hányás levén, úgy elrontott az soféle nyavalya, hogy én a mint írák kgdnek, az ágyból fel nem kelhetek

magamtól; biz az édes hugom asszony ha most valahova meginditanának, az szélre ki vinnének, nem hiszem harmadik falu határáig életben maradnék. Nem hiszem, egy néhány hétre is lábra állhassak az mint vagyok. Az szegény kis Zsófikám is igen rossz egészséggel van. Én édes hugom asszony bizony senkinek semmit nem vétettem, hogy megérdemelném jószágomnak s javaimnak elfoglaltatását; ha az isten betegséget bocsátott rám, mit tehetek róla? mert bizony soha iskolában is beteggé nem tétettem magam. Bizony annyira vagyok édes hugom asszony, hogy alig látom elolvasni az írást is, úgy el erőtlenedett ember vagyok. Az öcsém uram elmeneteliben az mint tőlem telhetett bizony szívesen igyekeztem szolgálni, ezután is kgd nekem parancsoljon, kgdnek jó szívvvel míg Isten éltet igyekezem szolgálni. Ezzel Isten oltalmába ajánlom kgdet mind szerelmesivel együtt. Fogaras A. 1690. 15. szeptembris.

Kegyelmednek szeretettel szolgáló attyafia

Bethlen Elek m. p.

Külczim: Néhai Tekintetes Nemzetes Daniel István uram özvegyének, Tekintetes Nemzetes Kemény Zsófia asszonynak, kedves hugom asszonynak adassék.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

262.

1690. decz. 6.

Az országos tanácsi rend meghívója, melyben felszólítatik özv. Daniel Istvánné Kemény Zsófi, hogy az Erdélyben hagyott katonaság élelmezési költségének beszerzése fölött való tanácskozás végett 1690. évi december 6-ra Fogaras városába összehívott országgyűlésre minden javai és jószágai elkobzása terhe alatt, sem napot, sem órát nem késve, a maga becsületes értelmes szolgáját elküldeni el ne mulasztza.

Ajánljuk kegyelmednek becsülettel való szolgálatunkat.

A Badensis Fejedelem ö Felsége, az Haza pusztító ellenségét Isten jó voltából ez Hazából kiűzven; Ez Haza oltalmazására itt benn maradt Regementek szükségekre bizonyos számú élést kelletven felvetni; sőt ezenkívül is az Haza megcsendesítéséről egyéb közönséges dolgokrol is Consultatio kívántatván, szükségesnek ítélvük közönséges országgyűlést Promulgaltatnunk

Fogaras varossaban, ez jelen valo ezer hatszáz kilenczvenedik esztendőben Deczember 6. napjára. Kegyelmedet azért hazájához valo szeretetre intjük mivel az praefigalt nap már elmult, mihelyt ez levelünket veszi, minden haladék nélkül se napot se orát nem várván böcsülletes értelmes szolgáját ide az Nemes Ország gyűlésére expedialni el ne mulasztja, hogy edgyező akarattal az szegeny Hazának megmaradásával minden jot végezzünk: mert különben ha elmulatya ez irásunkat minden javai és joszagi confiscaltatnak és ily sorsának nem más hanem maga leszen oka. Ajánljuk ezzel Isten oltalmában kegyelmedet. Datum Fog. Die 11. Decembris 1690.

Kegyelmednek böcsüllettel szolgálnak

Az egész Tanacsi rend.

Külczim: Tekintetes Nemzetes Daniel István Uram Özvegyének Tekintetes Nemzetes Kemény Sofia Asszonynak Ő kegyelmének adassék.

Cito: Citius. Citissime.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

263.

1691. jan. 31.

Bethlen Elek megnyugtatta levelében özv. Daniel Istvánné Kemény Zsófiát buzájának (a katonaság számára történt) feljegyzése iránt, tudomására hozván, hogy már most az országgyűlés fog e tárgyban intézkedni. Ennek berekesztése után Apafit Álmakeréken eltemetik, s másnap ő is feleségét örök nyugalomra helyezteti; addig tehát ne menjen Vargyasra, míg ez le nem jár, hanem vegyen részt ő is a temetésben.

Mint kedves hugam asszonynak ajánlom kegyelmednek szolgálatomat, Isten kegyelmedet jó egészséges hosszú élettel meg áldja kívánom.

Kegyelmed nekem írott levelét kegyelmedtől becsülettel vettem, hogy előbb kegyelmednek választ nem tehettem, arrul kegyelmedet követem. Mivel bizony azt sem tudom kitől küldte volt kegyelmed az levelet, mert csak hirtelen adták az kezembe. Értem édes hugomasszony az kegyelmed leveléből, hogy az német comissarius az kegyelmed buzáját felvitte (?), azért édes hugom asszony kegyelmed ne búsuljon, mert immáron vissza engedték az országnak, immár az ország teszen most a gyűlés-

ben arról rendelést; a miben én tudok a bátyám urammal Bethlen Gergely urammal együtt, tiszta szívvvel igyekezőnk kegyelmednek szolgálni; kegyelmed édes hugom asszony még haza menni ne siessen, mivel a gyűlés után a szegény üdvözült urunkat eltemetik. Én is úgy akarnám, hogy mikor ő nagyságát Almakeréken eltemetik, másnap ha Isten engedné én is szegény édes feleségem testét eltemetném, melyre nézve kegyelmedet kérem becsülettel édes hugom asszony, kegyelmed addig be ne menjen Vargyasra, hanem a temetőben legyen jelen, az már édes hugom asszony ha Isten engedi, nem messze lészen. Az bor dolgát kegyelmed édes hugom asszony ne köszönje, én nagyobb dologban is mig Isten éltet, igyekezem kegyelmednek szolgálni.

Ezzel Isten oltalmába ajánlom kegyelmedet. Fogaras die 31 januarii 1691.

kegyelmednek szeretettel szolgáló attyafia

Bethlen Elek.

Külczim: Néhai tekintetes nemzetes Daniel István uram özvegyének, tekintetes nemzetes Kemény Sofia asszonynak ő kegyelmének, nekem kedves édes hugom asszonynak ő kegyelmének adassék.

Cito, Citius, Citissime.

Segesvárott.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

264.

1691. febr. 9.

Bethlen Elek tudatja öze Daniel Istvánné Kemény Zsófiával nejének, Nagy Klárának egy heti betegség után februárius 11-én esti 8 és 9 óra között bekövetkezett halálát, és meghívja a Keresden februárius 19-én tartandó temetésre.

Mint kedves hugom asszonynak kegyelmednek ajánlom szolgálatomat; Isten kegyelmedet hogy meg áldja és szomorúságában vigasztalja kívánom!

Az mindeneken hatalmasan uralkodó és azokat tetszése szerint szabadosan igazgató bölcs Istennek ellene, állhatatlan tanácsa és kimondott kemény sentenciája az levén, hogy minden ez világra született embereknek egyszer meghalniok és a földnek porában, az honnat vétettek ismét vissza kelljen térniék: Ezen erős, mindenható Flges Istennek megváltozhatatlan decre-

tuma és ez világi életnek romlandósága alá levén vettette az én kedves feleségem is, az Tekintetes Nemzetes Nagy Klára asszony, az ki egy hétig való halálos nyavalyáitól meggyőzetvén, Istenhez való buzgó imádsági és sűrű fohászkodási után, ez elmúlt Februárnak 11 napján, estéli 8 és 9 óra között, folyó életének véget vete, hagyván nékem megszorító gyászt, apró, nevetlen árváinak pedig siralmas árvaságot.

Mínthogy azért a lélek nélkül való test, az földi csendes nyugvásnál egyebet nem kíván, tisztességes földben való takarítását rendeltem ez jelen való 1691 esztendőben februariusnak 19. napján, itt Keresden, jó emlékezetű édes szülőimnek és szerelmes meghalt gyermekeimnek sirjában végben menni. Mely hogy anyival is tisztességesben mehessen végben, ez világi életnek mulandó voltáról, és maga halandó sorsáról megemlékezvén kglmed, hogy maga becsületes személyének jelen létével ezen temetési alkalmatosságot megékesíteni, és az megnevezett napon és helyen reggeli 7 órakor jelen lenni ne neheztelje, kérem bizodalmasan. Mely kgd atyafiságos jó akarattját, adja Isten kglmednek örvendetes alkalmatossággal szolgálhassam meg.

Datum in Keresd 9 febr. A. 1691.

Kgd atyjafia, kész szolgálja

Bethlen Elek m. p.

Külczim: Néhai Tekintetes Nemzetes Daniel István uram Özvegyének, Tekintetes Nemzetes Kemény Zsófia asszonynak ő kglmének, nekem kedves hugom asszonynak adassék.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

265.

1691. febr. 9.

Apafi Mihály (II-ik) 1691. évi februárius 9-én kelt levelében özvegy Daniel Istvánnét, Kemény Zsófiát meghívja atyjának, Apafi Mihály fejedelemnek azon évi februárius 18-án, Almakeréken leendő temetési ünnepélyére.

Spectabilis ac Generosa Domina Nobis honoranda.

Idvezült kegyelmes Fejedelem Urunkhoz, Atyánkhoz tartozó Fiui szoross kötelességünk azt kívánván, hogy a menyire az mostani fel háborodott időknek mostohasági engedik Fejedelmi Méltóságához illendő, szomorú Solennitással való Föld-

ben szállítását már tovább ne halaszszúk. Mellyre nézve kglmedet jóakarattal requirallyuk hogy ad diem 18. Mensis Februarii Almakeréken reggeli hét órákorra Személlye szerint jelen lenni el ne mulassa hogy az klmed jelen létével Nagy emlékezetü Édes Atyanknak, kglmes Urunknak szomoru Temetési Pompája méltóságosbann mehessen végbenn: Meg felel kld Keresztyéni Tisztinek s meg holt kglmes Fejedelméhez való háládatosságának: Quibus de Coetero Eandem Divinæ Protectioni commendantes feliciter valere exoptamus.

Datum in Fogaras. die 9 Februarii A. 1691

Spectabilis ac Generosæ Dominationis Vestrae

Benevolus

Michael Apafi.

Külezím: Spectabili ac Generosæ Dominae Sophiæ Kemény; Spectabilis ac Generosi quondam Domini Stephani Daniel de Vargyas Relictæ Viduæ: Nobis honorandæ.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

266.

1691. jun. 18.

Az erdélyi országtanács 1691. június 18-án kelt rendeletével, melyet a katonai parancsnok utasításából adott ki, meghagyja özv. Daniel Istvánné Kemény Zsófiának, hogy mintán fia a táborban van, bizonyos okok miatt rögtön oly városba menjen lakni, mely ő felsége (Leopold) katonái által meg szállva, hogy ez által minden gyanút kikerülvén, békében élhessen. Ha ezt önként tenni nem akarja, amásképen is be kell menni.

Ajánljuk kglmednek szolgálatunkat, Isten kegyelmedet jó egészségben éltesse!

Az Generálnak ő gnnak még az télben az lön kívánsága, hogy kglđ valamelyik ő Felsége vitézitől præsidiáltatott városban menjen bé lakni, mivel kldnek is fia vagy on oda; de becsületes emberek megtalálására az kglđ és az rendi becsületes aszszonyok bé menetelit füig (?) elhalasztotta volt. Immár pedig Isten jó voltából fű elég vagy on, aziránt való várakozása kglđnek nem szükséges. Az General ő nga akarhatja s kívánsága pedig az, hogy kglđ minden tovább való halogatás nélkül, menjen bé valamelyik præsidiált városban, az melyikben már ahöz való készületi vagy on, mivel semmi képpen tovább az General

ő nga kün lakni kglidet nem engedi bizonyos okokra nézve. Mi is azért kegyelmednek az nekünk adatott autoritás szerint hagyjuk és parancsoljuk, hogy minden tovább való haladékot és maga mentegetéseit félre tevén, mihelyt ez levelünket veszi, mentest menjen bé valamelyik városban s lakjék ott, hogy így kglid is minden gyanutól üres levén, ott élhessen békességes életet. Melyet ha kglid szép szerint cselekszik, jó, ha pediglen nem, tudtára kglidnek úgy legyen, másképpen is bé kell menni. Isten kglidet jó egészségben éltesse.

Cibinii 18 junii A. 1691.

Consilium Status
Regni Transylvaniae.

Külczim: Néhai Tekintetes Nemzetes Daniel István úr meghagyott özvegyének nekünk jó akaró asszonyunknak ő kglmének adassék. Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

267.

1691. jul. 4.

Bethlen Elek özv. Daniel Istvánné Kemény Zsófia levelére válaszolván, helyesli ennek azon szándékát, miszerint Mihály fia után akar küldeni, de hogy minél előbb haza hozathassa, kérje fel közbenjáróul Bethlen Miklóst, ki a katonai parancsnoknál (generalisnál) kieszközlendi a visszahívási engedélyt. Ha a fiú gyorsan visszatér, azt hiszi, a generális sem fogja sürgetni az ő hazulról való elköltözését.— A mi azon kívánságát illeti, hogy addig is, míg a kiszemelt Kolozsvárra menne lakni, engedtéssék meg az otthon való tartózkodás terményeinek behordása végett: jobb módot nem tud ajánlani, mint-hogy a Julius 14-én Ruhróton összegyülekező urak s ezek között főkép Bánfi György- és Bethlen Miklóshoz forduljon, hogy ezek kérése sikeréért a generalisnál legyenek szószólók.

Mint kedves hugom asszonynak ajánlom kegyelmednek szolgálatomat, Isten kegyelmedet jó egészséges hosszú élettel meg áldja kívánom.

Kegyelmednek levelemre tett válaszát édes hugom asszony kegyelmedtől becsülettel vettem, bizony dolog édes hugom asszony magával is kegyelmeddel örömet szembe lettem volna, mert lett volna kegyelmeddel való dolgom, más képpen is nyereségnek tartanám, bár csak kegyelmed lagnék közel hozzám, szegény apró gyermekeimre nézve.

Hogy kegyelmed öcsém uram Daniel Mihály uram után *akar* küldeni, azt kegyelmed édes hugom asszony igen helyesen műveli, nekem úgy tetszenék, kegyelmed ma Bethlen Miklós uramnak ő kegyelmének egy levelet, hogy öcsém uram ő kegyelme után *akar* kegyelmed küldeni, ő kegyelme a generálnál ő nagyságánál végbe viszi menten, hogy kegyelmed elküldjön öcsém uram után, ha öcsém uram ő kegyelme hamar megjöne, úgy hiszem, az generál ő nagysága is azonnal nem kívánná, hogy kegyelmed házatúl idő előtt kibontakoznék, az kegyelmed szándékát édes hugom asszony értem, hogy kegyelmed Kolozsvárra menjen, ha ugyan meg kell lenni, azonban édes hugom asszony hogy kegyelmed kívánja, hogy az generálnál ő nagyságánál azon cselekedném, hogy kegyelmed lehetne házában az takarodáson, annak édes hugom asszony jobb módját nem látom minthogy ha Isten engedi anno julii Radnóthon az urak összevegyülnek s kegyelmed akkorra egy emberséges szolgáját küldje ki oda, írjon Bánfi György uramnak s Bethlen Miklós uramnak is kegyelmed egy egy levelet, hogy ő kegyelmük is az general ő nagysága előtt törekedjenek kegyelmed mellett, hogy az takarodáson otthon maradhasson kegyelmed, nem csak kegyelmedre ment édes hugom asszony az a parancsolat, hogy olyan helyre menjen a hol praesidium vagyon, hanem a kiknek vagy urok vagy fiok oda vagyon az Oláhországban, mindenkinek parancsoltatott az generál ő nagysága affelől. Én ha Isten engedi, jó reggel akarok indulni a mustrára (?) Szolnok várme gyébe, de ha Isten valami gátat előmbé nem vet, hétbe kelve visszasietek ide Keresdre, mivel csak posta képpen megyek, kegyelmedet kérem édes hugom asszony, kegyelmed továbbra is ne feledkezzék rólam, ha a miben tudok, szeretettel igyeke zem kegyelmednek szolgálni míg Isten éltet. Ezzel ajánlom Isten oltalmába kegyelmedet. Datum ex Keresd die 4 julii 1691

kegyelmednek szeretettel szolgáló attyafia

Bethlen Elek manu propria.

Külczim: Néhai tekintetes nemzetes Daniel István uram özve gyének tekintetes nemzetes Kemény Sófia asszonynak, nekem kedves hugom asszonynak ő kegyelmének adassék.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

268.

1691. jul. 4.

Kálnoki Samuel 1691 július 4-én arról tudósítja özv. Daniel Istvánné Kemény Zsófiát, hogy a rábízott dologban Keresztesi Samuellaal együtt eléggé eljár, de arra való embert, — ki alkalmas legyen — nem kapott; Brassóban hamarabb lehetne találni, s ha elfogadja, szereznek is. Keresztesi nem ajánlja — talán meg sem engednék — a Segesváron való benntakást, inkább telepedjék meg Brassóban.

Mint kedves ángyom asszonynak ajánlom kegyelmednek köteles szolgálatomat Isten kívánt áldásokkal boldogítsa kegyelmedet

Szebenben Keresztesi Sámuel urammal szinte igyekeztünk volna az reám bízott dologban kegyelmednek, de arra való embert nem kaphattunk, Brassóban hamaréb találnánk ha kegyelmednek arra leszen kedve, akkor véghez vihetjük, mert tiszta szívvvel igyekszem rajta. Akarom arról is kegyelmed tudósítani, hogy valami tatár hírek érkeztek Moldva felől, de én azoknak hitelt nem adok;

Eocsém urammal küldöttünk embereket be, kik valóságosan megtugyák, és kegyelmed tudósítottam. Segesvárra menetelét kegyelmednek Keresztesy uram nem javallya s talán meg sem engedik senkinek; Isten h irivel kegyelmed is édes ángyom asszony telepedgyék Brassóban, mert nem megyek tovább, gondot viselek Isten után kegyelmedre, Isten kegyelmedet szerencsésen éltesse. Datum Kőrös Patak Die 4 Julii 1691.

kegyelmed szolgálja

Kálnoki Sámuel.

P. S. Öcsém uraméknak s Hugom asszonynak ő kegyelmének ajánlom köteles szolgálatomat

Külczim: Néhai tekintetes tekintetes Daniel István uram özvegyének tekintetes árva Kemény Sofia asszonynak, nekem kedves ángyom asszonynak eő kegyelmének adassék.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

269.

1691. jul. 8.

Kálnoki Samuel özv. Daniel Istvánné Kemény Zsófiának 1691. július 8-ról azt írja, hogy beszélgetett Mikes Mihályval az ő fiának tanítása iránt, s mind ketten véleménye az, hogy az akár Brassóban akár Kolozsvárra történhetnék, de ők mégis inkább ajánlják az előbbi várost, mivel innen vargyasi és illyefalvi birtokaihoz közelebb lenne.

Mint kedves ángyom asszonynak ajánlom kegyelmednek köteles szolgálatomat, Isten kívánt áldásokkal boldogítsa kegyelmedet.

Kegyelmed levelét édes ángyom asszony igen kedvesen vettem. Szinte mert nálam levén öcsém uram Mikes Mihály uram ő kegyelme, beszélgettünk kegyelmed szándékáról. Jó volna öcsém uramék taníttatására nézve kegyelmednek Kolosvárra menni, de inkább javallanók Brassóba, mert egy tanító mestert kaphatnánk ő kegyelmök mellé és az vargyasi és illyefalvi jószágá kegyelmednek itt is közelebb volna s talán jobban is segítenék kegyelmedet mint Lapádról (?) s Brassóról vagynak más okok is, kikért inkább javalhatnak, mindazáltal ha már változás benne nem lehet álljon kegyelmed jó akaratjába, de ne sokáig késsek az kiindulással. Az hirt úgy hisszük, hogy a tatár Moldvában gyülekezik, szándéka mely felé legyen nem tudjuk, én ugyan nem félek, hogy erre jöne, de jobb az embernek magára gondot viselni; holnap Brassóba bemegyünk, Paer(?) urammal beszélvén kegyelmedet tudositom; és az kegyelmed árkosi szolgáját azért küldöm, hogy kegyelmed általa tudositson végképpen. Ezen által választ irunk még kegyelmednek s ahhoz alkalmaztathatja magát. Isten kegyelmed éltesse kívánom

maradok kegyelmednek kész szolgája attyafia

Kálnoki Sámuel

Körispatak 8 julii 1691.

P. S. Öcsém uram kegyelmednek, öcsém urunknak, hugom asszonynak ajánlja köteles szolgálata

Az horvátok kimenetele felől édes ángyom asszony semmi hírünk nincsen, hogy kiigyekeznének ne higye kegyelmed.

Külczim: Tekintetes nemzetes árva Kemény Sofia asszonynak, nekem kedves ángyom asszonynak ő kegyelmének adassék.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

270.

1692. jan. 6.

Bethlen Elek és Toroczkai Mária 1692. januarius 6-ról özv. Daniel Istvánné Kemény Zsófiának irt levelükben a neheztelés szigorú hangján fejezik ki rosszallásukat azon magatartásért, melyet ő Kolozsvárrt az idősebb leánya iránt házassági szándékkal lévő Bánffi Lászlóval szemben mutatott; és ajánlják, hogy ha ennek daczára Bánffi György ismét arra a gondolatra tért, hogy a leányt Bánffi Lászlónak szerezzé, ragadják meg a kedvező alkalmat, s a helyett, hogy velök mentegessék magokat, siessenek oda adni a leányt, a lakadalom idejére nézve pedig Bánffi Györggyel megegyezni; mert különben ők sem tartják fenn a rokon összeköttetést.

Mint Beesülettel való jó akaro Asszonyomnak kedves Atyámfának kegyelmednek ajánljuk szolgálatunkot, sok örvedetes Uj Esztendőket kedvesivel együtt álgya Isten kegyelmedet szivből kíványuk.

Az estve nagy csudálkozással értettük, hogy Isten Bánfi György uram ő kegyelme elméjét ismét arra vezérlette, hogy az kegyelmed nagyobbik leányát Bánfi László uramnak szerezzé, holott bizony mi sohasem hittük volna, hogy az mennyit kegyelmetek Kolosvárat fászkodék, hogy még többször csak egy szót is szóllyon a kegyelmed leányai dolgához; ha kegyelmedtől etter kéri kétter agygya kegyelmed mi velünk ne mentegesse magát mert mi bizony ellent nem tartunk benne, azonban valamikor az lakadalmat akarja Bánfi György uram csinálni, kegyelmed ellent benne tareson ha az mi Atyafiságunkkal akar élni, mert bizony különben mi is lemondunk kegyelmedről mi haszna hogy kegyelmed ott fintároz felette aval érne meg kegyelmed, ha gyermek ember volna kegyelmed. Ezzel ajánljuk Isten oltalmába kegyelmedet. Ex Bethlen 6 Januarii Anno 1692

Kegyelmednek Becsülettel szolgáló Attyafiai

Bethlen Elek

Toroczkai Maria.

Külczim: Néhai Tekintetes Nemzetes Daniel István uram özvegyének Tekintetes Nemzetes Kemény Sofia Asszonynak: nékünk Becsülettel való jó akaro Asszonyunknak kedves Atyámfának.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

Daniel Istvánné, Kemény Zsófia, jobbággyai: Bodola Gergelyné, Székely Magda és Varga István képviseletében; Henter András, jobbággya: özv. Kovács Györgyné, Székel Anna nevében; Foszto Menyhárt, jobbággya: Mihály Gergely képében keresetet indítanak Csató Adorján nemes személy ellen, mint a kinek kezénél maradtak a fennebb említett jobbággyok elhalt nővérének javai, és kéri ezeknek a jobbággyokra, mint törvényes örökösökre leendő átruházását.

Actrix I. N. N. Daniel Istvánné Aszszonyom Kemény Sophia Aszony Jobbagyi Bodola Gergellyné Szekel Magdo és Varga István képekbe, az Actrix Aszony és megirt Bodola Gergellyné Szekel Magdo laknak Udvarhellj székel Filialisab Bardocz Szeken Vargyason, Varga István is fen megirtam székelnek filialisab Fülüb, 2 Actor fen megirtam szekb Filialisb Bibarczfalván lako als Sepszi székel Sz. Iváni I. N. Henter András ur Jobbagya Aszony Szekel Annok N Kovács György relictaja kepiben, mellj Jobbagy Aszony is lakik nen Székel Filialisab Bibarczfalván. 3. Actor Ugyan fen meg irtam székel Filialisbeli Fülel Foszto Menyhárt ad primiss Jobbagyu Mihallj Gergellj kepib mellj Jobbagyis lakik a 3. actor megneveztem székel Filialisban és Falub. J. Csato Odorján Nbis Udvarhellj soll in Fili Bardocz Vargyason lako. Dicunt actores per Procuratorem Alexandrum Boda Citaltatnunk kellett a Is Anno presend 1692 Circa diem Sancti Georgi, illjen okon actionkb feltet Jobbagyinknak egy nehaj atyokfia meghalván Nehaj Sebe Bálinta Orsollja, kiis Nemes személlj volt kiis ugyan lakot Vargyason Udvarhellj székel Filialisab Bardoczszéken kinek az nehaj uráról Nehaj Sebe Bálintrol primipillusrol ki is fen meg irt szek filialisb falub lakot bonumi maradtanak Nehaj fen meg irt Jobbagyinknak attyafiara mellj bonumok maradtanak az mostani In. kezénél melljek in gener mik legyenek így decláralom, vagyon egy orotas szanto földé Vargyasnak hidegkutfelé fordulo hátaráb szöllő máj nevű hellj vicinussa Sebe János szántófölde, ab altr Jakab István szántafölde. Ebhát felé fordul ohatarban kép csere nevű helljben vagyon egy darab szanto földé Vicinussa ab una Szekel Demeter szanto földé, másfelől Szolga István szanto földé azon határ Veres Thamásné Csereje nevű helljben vagyon egy darab

szántó földe, vicinussa ab una Sebe János szántó földe ab alter Is. ezek az szántóföldek vadnak, fen megirtam székbén filialisb vargyasnak fen megirt határiban ugyan melljeket fen meg irt Jobbagyinknak Nehai fen megirt atyokfia Nehai uraval órotos Vargyason ien meg irt széek vagyón egy tanarob kert melljet zalagosított volt fen megirt Jobbagyinknak Nehai megirt attyokfia Nehai Urával Sebe Bálintal 43 forintokkal Mellj tanorok kert vagyón fen meg irt falu alszegh, melljnek vicinussa ab una I. N. N. Daniel Istvanne Aszonyom Jobbagya háza melyben most Andorko Gieörgy nevű Jobbagya lakik eő keglminek ab altr vicinussa Sebe István és Sebe Gyiergy Tanorokok egy Csürt vet volt el meg irt Jobbagyinknak attyokfia Dosál Nehai Sebe Bálintné, 12 forintban az Sebefiaktól kiktől ha declaralnom kel Salvum legyen melljet az I. elhordot maga örökségin felrakot az hol most lakik melljnek vicinusa N. Sos Kelemen és Csato Samuel, házok örökségek megirt Jobbagyinknak azon néhai atyokfiaról maradt 6 ökör kékeb szökek Sárgáb voltak melljek meg érték Flo 70. ket borjus tehen ket borjuval kékeb szökék voltak meljek megérték flo 16. egy szöke Tulok harmadfű mi szőrű mellj meg ért volna flo 4. egy ekeje vasával minden keszsegivel edgyütt mellj meg ert volna flo 2 // 50. ket lugzó üst mellj meg ert volna flo öt tiszta Cseber 2. Szapulo kad egy lugzo alá valo Cseber egy ezekis megérték volna // 60. hordo kettő egyik egy földes másik félföldes melljek megérték volna flo 1 // 50 hazi eszkezek tálak tángyerok kártya Sajtár melljek megérték volna flo 1. gyápot vászon 2 darab kendervászonis 2 darab szisz vászon egy darab melljek megérték volna flo. 20. egy láda ruha Mellyről hittel valo számadását kíványuk, két szoknya szederjesek melljek megérték volna flo 11. egy szoknyának valo zöld poszto minden keszsegivel meg ért volna flo 6. egy szederjes mente asszony embernek valo, egy poszto elő kötő szederjes melljek meg érték volna flo 1 // 50. negy szelj fekete zeke Aszony embernek valo, mellj meg ért volna flo 1. egy vég zeke poszto fekete 25 sing mellj megért volna flo 3. derekallj 2. párna 3. ahoz valo derekalj fökkel párna hajakkal egy nyomtatásos parnahajal derek kallj fövel edgyütt, mellyek megérték volna flo 11. Egy cserge mely meg ért volna flo 1. adosság maradt penzel Tallerokkal edgyütt

sok melljről hittel valo számadását kíványuk asztal egy pad 2 pohárszék egy melljek megertek volna flo 2. szer szita gyakor szita egy rosta egy véka melljek megérttek volna // 60. egy osztoráta minden készületivel Csilli, nyöst borda melljek megérttek volna flo 1 // 50. egy kis láda mellj meg ért volna // 30. kölcsenek valo lada egy mellj meg ért volna // 15. vasvilla egy Csereb vasnyárs egy kasza egy furu kalapáts egy meg érték volna flo 1. egy pánczél sisak egy karvas mellj megért volna flo 4. egy öreg vas láncz mely meg ért volna flo 3. egy bokor aranyas tö mellj megért volna flo 3. mind ezek egy kötelcsinalo vashorgokkal maradtanak az I. kezénél mellj meg ért volna // 30 melljet ha tagadna az I. hogy mind ezek kezínél nem maradtanak volna Comproballjuk data esmissione, ha miről illik meg irt jobbagyinknak törvént kérünk mivel meg irt Jobbagyink Aszszonyok egy testvérek voltak az Inek nehai feleségivel Orsolyával az melly in semine deficialt azért a fen megirt bonumokat kezünkbe kívánjuk adjudicaltatni protestalunk szorai utan az Inek ha mit replicatiojában szolanunk protesta-lunk penig arról, hogy az Inek felesége mikor s hánj esztendeje hogy megholt, ha declaralnunk kell salvam legyen P.

J. petit par.

(Bardoczszék jegyzőkönyvéből 1681—1694, lap 483. és 484.)

272.

1692. nov. 26.

Daniel Mihály Passaroviczról 1692. november 26-kán értesíti anyját, Kemény Zsófiát, hogy ápril 21-ről hozzá intézett levelét megkapta s abból örömmel olvasta egészséges voltát illető tudósítását; ő is a kínálkozó alkalmat felhasználván, örömmel írja, hogy egészséges.

Édes Kedves Aszszonyom Anyám.

Az Ur Isten kegyelmedet jó egészséges hoszszu élettel áldgya meg szivem szerint kívánom,

Nem álhatván meg édes Aszszonyom Anyam ez alkalmatosságom adatván hogy avagy csak egészségem felől is kegyelmedet ne tudósítanam, most áldot az Ur Isten nagy neve egészségben vagyok. Kegyelmed 21. Április nekem irt levele kezemhez került volt, melyből értettem kegyelmetek jó egészségét azon

szivem szerint örülök, kívánom továbbá is az Ur Isten kegyelme-
meteket minnyájon tarsa meg jo egészségben.

Ezek után adgya a nagy Isten ő Felsege írásom talállya
kegyelmeteket jo egészségben.

Posorovicza 1692. 26 november.

kegyelmed engedelmes szófogadó fia mig él

Daniel Mihály.

P. S. Hugom Aszszony és Eocsem uramnak ajánlom szol-
gálatomot, Isten ő kegyelmeket szerencsés hoszsu étellel áldgya
meg s egymás látásával hamar üdön örvendeztessen. Szolgám
több nincsen Miklos van mellettem.

Külczim: Az én kedves Aszszonyom Anyámnak Tekintetes nemes
Árva Kemény Sofia Aszszonyomnak ő kegyelmének íram alázatosan.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

273.

1693. febr. 12.

*Daniel Mihálynak anyjához, Kemény Zsófiához 1693. februárius
12-ről intézett levele Posoroviczáról (Passarovicz), melyben kéri,
hogy a medgyesi születésű Márton Deáktól Macskási kezessége mel-
lett kért 30 taller fejében adjon a kölcsönző nejének 25 köből búzat.*

Alázatos szolgálatom ajánlása után, Istentől minden jokat,
szerencsés hoszsu életet kivanok kegyelmednek édes Aszszony
Anyámnak.

Akarom edes Aszszony Anyám kegyelmedet most is leve-
lem által látogatni, egyszersmind egészségem felől is tudositani,
kivánván Istenteol talállya kegyelmedet jo egéssegben, aldassek
az Ur Isten szenvedheteo egéssegben vagyok, Edes Aszszony
Anyam asztis akaram alazatosan kegyelmednek jelenteni mos-
tani szüksegemben talalkozott egy Erdelyi betsületes Marton
Deak nevü ugyan honn laktába Medgyesen lako Ember, kiis
sok kérésemre latvan nagy fogyatkozásomat megszánt adott
harmincz tallerokat 30, ugy hogy kegyelmed otthon a Felesege-
nek adgyon 25 köből búzat, mivel ugy hoztak ide neki mindenitől
megfosztatott a Felesege. Edes Aszszony Anyam kerem
ighen alázatosan kegyelmedet ezen meg ne ütköznek, tudom
Isten áldásából van kegyelmednek annyi gabonája, hogy annyi-

nak ertem való kiadásával is meg nem fogyatkoztattja maga magát, mivel bizony nagy szükségemben tett velem jól. Enis az Ur Isten ő Felsege eltetven s haza vivén fiui engedelmességemnek megmutatásával igyekezem édes Aszszony Anyám kegyelmednek megszolgálni, csak kérem mégis alázatosan ne fogyatkozzam az iránt való alázatos instantiamba kegyelmed előtt meg. Valoba vártam ha az ur Macskási Uram Embere kijüvetele alkalmatosságával valami fejr ruhát küldött volna, de talán leveletem meg sem külték kegyelmednek. Ezzel az Ur Isten oltalma alá beajánlom kegyelmedet, kívánván Istentől örvedetes hireket kegyelmetek felől hallanom.

kegyelmed alázatos, engedelmes, szofogado Fia

Daniel Mihály.

Költ Posoroviczan 1693. 12. Febr.

P. S. A buza pedig legyen tiszta, ezt ennekem az Ur Macskási uram szerzette, s ő kegyelme lett kezes erette, es ő kegyelme tetczeseből cselekette.

Külczim: Az en edes Aszszonyom Anjammak Tekentes Nemzetes Arva Keménj Sophia Aszszonynak ő kegyelmenek irám alázatosan.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

274.

1693. nov. 2.

Daniel Mihály anyjához, Kemény Zsófiához Nándorfehérvárról 1693. november 2-ről írt levelében reménységét fejezván ki az iránt, hogy hosszas szenvedése után megszabaduland, kéri anyját: ne feledje el Márton Deáknénak a 25 köből buzát megküldeni, mire nézve még egyszer felkérte volt.

Hogy az Ur Isten edes Aszszony Anyam kegyelmedet szerencsés hosszú élettel jo egésséggel megaldgya szivembol kívánom.

Immár sok ideje edes Aszszonyom Anyam hogy kegyelmedek felől semmi hirt nem halhatok, mellj bizony nem keves szomorúsagomra vagyon; de csak Isten kegyelmeteket éltesse, melljet tiszta szivemből kívánok, hiszen az en Istenemet ingyen való kegyelmeből mint eddig ugy ezutanis gondomot viseli s megtart; hogy pedig haladott mostanrolis haza menetelünk

kegyelmedet kérem ne törödjék mert vagyok olyan reménységben sok szenvedésünk után Isten ő Felsége örvendetes szabadulással örvendeztet meg mellyet is az en Istenemtől kívánok s adgya ő Felsége addig is kegyelmekek felől örvendetes hirt hallanom. Akartam arról is alázatosan édes Aszszonyom Anyám kegyelmednek irni, tavalyis ezen dologrol irtam volt kegyelmednek, adott volt Marton Deak nevű becsületes Medgyesi Ember hatvan forintokat ennekem a Feleségét otthon contentallya a mint akkor is irtam volt 25 köből buzával ne feletkezzek rolla, mert jokor tet volt velem jól, melljért is Isten haza vivén kegyelmednek életem fottaig alázatossággal igyekezem szolgálni, sok írással terhelni nem akarva kegyelmedet, Istennek hála mind az hozzam tartozó hitván szolgálaimmal jó egésségben vagyunk. Néném Bánfi Laszlone Aszszonyomnak ő kegyelmének ajánlom nagy szeretettel valo szolgálatomat, Isten ő kegyelmét rollam való el nem feletkezésért áldgya meg, több édes Atyámfiainak is ajánlom szolgálatomat. Ezek után Isten kegyelmes gondgya viselésé(be) ajánlom kegyelmedet edes Aszszony Anyám. Költ Landorfelvarat. 1693. 2. Novembr.

kegyelmednek alázatossággal szolgáló fia

Daniel Mihálj.

Külczim: Tekintetes Nemzetes Arva Keménj Sophia Aszszonyoknak ő kegyelmenek, nekem édes Aszszony Anyamnak ő kegyelmenek íram alázatosan.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

275.

1693. okt. 4.

Az ev. ref. és luth. erdélyi rendek kötelezik magokat bizonyos háznak ugyanazon kiváltságokat megszerezni, a melyekkel a régibb ház birt; az aláírók között van Daniel Ferencz is.

Par sive Copia.

Mi Erdélyországában lévő Evangelia Reformata és Lutherana, sive Augustana Religion lévő Rende, Recognoscimus per praesentes: Hogy midőn a mi kegyelmes Urunk, Romai Császár és koronás Királyunk Eo Felsége másodszor külelött kegyelmes Diplomájában tett Intimatiojából, az Erdélyi Romano-Catholica Religion levő Betsülletes Rendekekkel fennforgó Contraversianak

Complanatiójára, több kiváltképpen való Condióiok között, az Erdélyi Kolosvári Unitaria Ecclesia Kolosváratt az Ó-Várban lévő Scholáját, a' Romano Catholica Ecclesia számára kellett volna három Religion való Rendekül cedálnunk, és azon Kolosvári Unitaria Ecclesiának Scholajoként, más Scholának való alkalmas hely felől ígéretet tettünk volna; a' véghez kellett a Kolosvári Szabó Czéhnek közönséges házát (mely vagyon ugyan Kolosvár várossában a' Piacz szeren), a' megnevezett Kolosvari Unitar, Ecclesiának assignalnunk, melyért a megnevezett Szabó Czéh, más hasonló Házat kívánván magok számára, s ily hertelen penig ahoz hasonló, és illendő eladó Ház nem találtatván, Assecurályuk azon megirt Kolosvári Szabó Czéhet praesentium per vigorem arról: Hogy mentől hamarabb a' megirt Unitaria Ecclesiának cedált Házokért, ugyan Kolosvár városában, más hasonló Házat veszünk, magunk közönsége, költségünkön azon Szabó Czéh számára. Mely is hogy kegyelmes Urunk Római Császár és koronás királyunk eo Felségheétől hasonló Privilegiummal, a' mineművel a' meghnevezett Unitaria Ecclesia számára cedált Ház, a' meghnevezett Szabó Czéhtől biratott, Privilegialtassék, magunk költségünkön véghez visszük. Melyről adgyuk ez Assecuratoriankat sub bona fide christiana, futuro pro Testimonio. Datum in Oppido Thorda Die 4-a Mensis Octobr. A. 1693.

Bánffi György m. pr. (L. S.)	Tordavármegye követte (?)
Nelaz István m. pr. (L. S.)	Zapar Samuel m. pr.
Bethlen Elek m. pr. (L. S.)	Doboka vármegye követte.
Keresztesi Samuel m. pr. (L. S.)	Beszprémi György m. pr.
Vesselényi Pál m. pr. (L. S.)	Krasznavármegye követte.
Bánffi Farkas m. pr. (L. S.)	Borbély Miklós m. pr.
Bethlen Sámuel m. pr. (L. S.)	Közép szolnok vármegye követte.
Kemény János m. p. (L. S.)	
Thoroczkai Mátyás m. pr. (L. S.)	Gergely Márton m. pr.
Folti Bálint m. pr. (L. S.)	Kutfalvi? Mihály diák Udvarhelyszék követte.
Tamásfalvi János Fejérmegye követte m. pr.	Cserei János Háromszéknek követte.
Bagotai Ferencz Küküllő vármegye követte m. pr.	Bethlen Gergely m. pr. (L. S.)
	Bethlen Miklós m. pr. (L. S.)

Frank Bálint m. pr. (L. S.)	Kolos vm. követtje Vajda János m. pr.
Alvinczi Péter m. pr. (L. S.)	Jura János Marmoros vármegye követtje m. pr.
Inczédi Pál m. pr. (L. S.)	Szeki Márton B. Szolnok vármegye követtje m. pr.
Nagy Pál m. pr. (L. S.)	Demjén Mojzes Aranyosszék követtje m. pr.
Seredi Benedek m. pr. (L. S.)	Szebenszéki követ Bakos (?) János m. pr.
Kemény Boldizsár m. pr. (L. S.)	Medgyesszékikövet Besztercezi Sámuel m. pr.
Thoroczka Péter m. pr. (L. S.)	
Rhedei Pál m. pr. (L. S.)	
<i>Daniel Ferencz</i> m. pr. (L. S.)	
Kendeffi Mihály m. pr. (L. S.)	
Zaránd vármegye követtje.	
Ribitzai Gábor m. pr.	

Pariatum ex veris suis Originalibus sine Diminutione, Augmento, Variationeque prorsus alignali, cumque eo Collatum et Conportatum, in omnibus punctis et clausulis conforme inventum Super quo fide mediante Attestatur praesentibus A. 1730 die 14. febr.

Per Juratum L. Regiaeque Cittis Claudiopolis Notarium
Paulum Gyergyai m. pr. (L. S.)

(Lásd Jakab «Kolozsvár története» Oklevéltár 429. l.)

276.

1694. jan. 2.

Daniel Mihály 1694. januárius 2-án Sofiából irt levelében elpanaszolván anyjának, Kemény Zsófiának, hogy jöllehet ő már az ősztől fogva kétszer is küldött levelet, még sem kapott tőle semmi választ, tudatja, hogy Sofiában az Erdélyieket a kuruczoktól külön választva szállásolták el; hogy Macskási a Portánál van, hová ő is bekísérte volt. Reméli, hogy sorsuk valami módon nem sokára jobbra fordul. Végül az új év alkalmából jót kíván nényének, hugának és öcscsének.

Édes Aszszony Anyám!

Isten ő Felseghe kegyelmedet üdvességes jokkal jo egésséggel áldgya meg szivemből kívánom.

Nem tudom mire vélni, már sok üdőtől fogva kegyelmedek felől semmi hirt nem halhatok, mellyen szivem szerént busulok, az ősztől fogva két izben is irtam, nem tudhatom menté kegyelmed kezéhez vagy nem, most Istennek áldassék szent neve türethető egésségben vagyok, kérem édes Aszszony Anyám kegyel-

medet ha addatik alkalmatossagha maga kedvesi egészséghe felől ne neheztellye írni, megvallom nagy könnyedségemre vagyon, ha kegyelmetek egészsége felől vagy levelet vagy hirt vehetek. Irhatom kegyelmednek külön attak quartelyt a kuruczoktól, Szofiában minyájon az Erdelyi Attyafiaknak, noha az ur Macskási uram ben vagyon a Portán egynehányad magával, énis bementem volt ő kegyelmével most nem régen érkezünk ide, hiszem az én Istenemet vagy békesség vagy egyéb más végit adgya hosszas de nyomoruságos életünknek csak hamar, mellyet is az én Istenemtől szívesen várván, adgya ő Felsege írásom kegyelmeteket örvendetes jó egészségbe talállya. Ezzel Istennek oltalmába ajánlván kegyelmedet édes Aszszony Anyám maradok kegyelmed engedelmes alázatos fia

Költ Szofiába 1694. 4 Január.

Daniel Mihály.

P. S. Néném és Hugom asszonymnak mind Eocsém uramékkal ajánlom szeretettel való szolgálatomat, Isten ő kegyelmeket az új Esztendőbe új áldásával jó egészséges étellel áldgya meg. Isten édes Aszszony Anyám áldgya meg kegyelmedet az édes néném Aszszonyal hogy rollam kegyelmetek el nem felekeztek volt hanem kölcséggel itt is segített noha nem lettem volna érdemes reá, most is abból tartom magam és mellettem való hitván szolgálmot. Nemes János uram jó egészségben vagyon György uram most is betegeskedik.

Külczim: Az én édes Aszszony Anyám Tekintetes nemzetes Arva Kemény Sofia Aszszony ő kegyelmenek íram alázatosan.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

277.

1694. jul. 24.

Daniel Mihály 1694. július 24-én a Targovista mellett levő zárdából értesíti anyját, Kemény Zsófiát, hogy oda május 2-án érkeztek meg, s azóta a vajda parancsolatja következtében mindig ott voltak. Várják szabadulásokat, mire nézve anyjának közremunkálását kéri.

Édes Aszszonyom Anyám!

Irhatom kegyelmednek már Isten kegyelmességéből sok nyomoruságos szenvedésünk után eddig eljötünk feles becsületes Emberekkel edgyüt érkezvén ide 2 Maji az oltától fogva a

Vajda ő nagysága parancsolattjából mind itt voltunk. Már közelebb lévén hazánkhoz valóban szívesen várnok ha Isten meg-szabadítana, egészségben vagyok édes Aszszonyom Anyám kegyelmednek irhatom, de fogyatkozással eléggel vagyunk már kifogyván mindenekből, mind eddig is volt a vajdától ő nagyságától igaz dologh táplálásunk de mind szenvedhetőképpen. Édes Aszszonyom Anyám kérem kegyelmedet alázatosan a nagy Emberek előtt dolgunkot és szabadulásunkat munkálodgya, melyben is kétségem nem lévén adgya Isten irásom talállya édes Aszszonyom Anyám kegyelmedet egészségben, Irásom meghvivő Emberről ne legyen kérem kegyelmedet feledékeny édes Aszszonyom (melynek elviteliben kevés kétségem vagyon). Ezzel Istennek oltalmába ajánlom kegyelmedet édes Aszszonyom Anyám.

Költ Targaviste felett valo közelebbik monaszteriba 1694.
24 Julii

kegyelmed alázatos engedelmes fia

Daniel Mihály

Külezim: Az én édes Aszszonyom Anyám Tekintetes nemes Arva. Kemény Sophia Aszszonyom ő kegyelmének irám alázatosan.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

278.

1695. febr. 12.

Egy, 1695. februarius 12-én kelt idézési okmányból. Mely szerint losonczy Bánfi Pál, Verebélyi Miklós és Szabó János nemes személyek által nyolczad napra idézteti vargyasi Daniel István özvegyét Kemény Zsófiát, mint említett férjétől való gyermekeinek: Daniel Péternek, Istvánnak, Zsuzsának és Klárának természetes és törvényes gyámját, továbbá vargyasi Daniel Mihályt és Ferenczet Doboka vármegye felső járásában legközelebb bárhol tartandó parciális törvényes székre, azért, mivel ő kegyelmök Bánfi Pál Nagy-Borsán lévő kaszálójáról a füvet hatalmasul lekaszáltatták és elvitették. — A Nagy Borsán megjelent kiküldöttek nem találván meg ott a megidézendőket, Orosz László nevű jobbágnak olvasták fel az Instruciót, ki azt felelé: érti a dolgot, s megmondja a borsai tiszteknek, hogy ezek tudósítsák érdekelt urokat és asszonyukat.

Alázatos szolgálatunkat Ajanlyuk Ngtock es kk In Ngtokat és Kgket számos Esztendeigh Eltesse szerelmesivel együtt szivből kivanyuk

Akarok Ngtock Ertesekre Adnunk quod in hoc Anno Prti

1695 Die vero 12 mensis 7bris Tekintetes Nem. losonczy Banfi Pal uram eo kglme mivel szolgabírot nem találhatott nekünk salariumkat megh küldven es benünket szolgabíronak fogvan küldé el minket eo kglme Tisztünk szerint hogy nehai Tekintetes nemzeti vargyasi Daniel Istvan uram Relictáját Tekintetes nemes Kemeny Sofia Aszont és Tetes nemes vargyasi Daniel Mihály és Ferencz urakat az Előnkbe adot Instructio citalyuk Dka varmnk legh közeleb esendo Parcialis törvényes szekire mi azért tisztünk szerint Elmenénk Doboka vármegyébe Nagy Borsara Az megh irt Aszony es urfiak ő kglmek Orosz Laszlo nevu Jobagyokhoz es talalok az maga lako hazanal es az nekünk adot Instructiot Előte Elolvasvan citalok az megh irt Aszont és urfiakat eo kgket mely Instructionnak tenora szorol szora ez vala Instructio Tetes Nemes Losonczy Banfi Pal uram citaltatja nehai Tetes nemes vargyasi Daniel Istvan uram Relictáját T. N. Kemény Sofia Aszont eo kglmet mint nehai declaralt uratol valo Gyermekeinek ugymint Daniel Peter Istvan Susanna es Clara naturalis es legitima tutrixat es Tetes nemes Daniel Mihály es Ferencz Uramekat nemes Doka várk Felső Járásaban legh közeleb Esendo akar holot Esendo Parcialis törvényes szekire Ad octavum diem iuxta brevem vest. Processum modumque et ordinem in talibus Causis observari solitum ex eo hogy nem tudatik mi okbol viseltetven eo kgk in Anno 1695 Die 23 mensis Julii Doboca varmegyeben az Nagy Borsay határon denominalt Banfi Pal uram Pokol es Jakabaj nevű szena retet melynek egy felől ugy mint felyül valo vicinusa Csepegő Mocshartol valasz ut fele menő Orszagh utja alól az pokol az Patakot oldalul valo vicinusa pedigh Jakabaj nevű szena fő item Dka varmegyeben Nagy Borsan lako Jobbagyait ugymint Orosz Ignacot az Orosz Gabor szolgajat Orosz Ivant az Orosz Laszlo szolgajat Gyermon De cognomine Protestatur hatalmasul rea küldven azon Pokol s Jakab aj tork szena főnek lekaszalasa Elhordasa es vitele nemely reszit azon helyet termet szenanak hatalmasul melyeket az exponens cum Poena super intentanda Coram latius declaranda Mely citatiokra Orosz Laszlo tön ilyen valaszt im halom s ertem Ezt az Dolgot vadnak az Urk s Aszonyomnak arra valo Tisztet itt Borsan en mentest megh mondom nekik ok tudositja mindgyarast

az urainkat Mely citatio Mi altalunk így menven végbe irtuk
meg mű is Ngtok es kgk fide nostra mediante subscriptionibus
et sigillis nostris corroborantes Ezek után a szent Isten legyen
Ngkal kgkel Datum in Borsa Anno Die locoque supra

Correcta per nos Ngtok es kglmetek alazatos szolgálai
Dobocavarmegyében Esztyenbe lakok

Verebelyi Miclos
nemes személy.

Szabó János
nemes személy.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában R. 1731. F. X. Nr. 18.

279.

1696. febr. 16.

*Bánfi György Erdély s Magyarország ahhoz kapcsolt részeinek
kormányzója 1696. februarius 16-án kelt iratában tudtul adja,
hogy Daniel Józsefet, a Daniel Péter és Nagy Zsófia fiát, a meny-
nyire látásból és saját ismerete után megítélni lehetett, a 20 évet
betöltött s 21. évben lévő ifjúnak találta.*

Nos Georgius Banffi de Losonez Tranniae et Partium Regni
Hungæ eidem annectarum Gubernator, Cottuum Colosien et
Dobocen Comes, ac Cittatis Kolosvar Capitem ubique supre-
mus. Damus pro memoria per psen significan quibus expedit
universis, quod Grosus Josefus, Grosi Petri Daniel de Vargyas
filius, ex Grossa quondam fœmina Sofia Nagy Consorte sua sus-
ceptus et progenitus, in imperfecta adhuc ætate sua existente;
nostram personaliter veniens in psen petens nos debita cum
reverentia humilime ut visa ejusdem ætate literas nostras testi-
moniales, revisionales jurium suorum uberiores futuram ad
cautelam necessarias dare eidem et concedere dignemur. Et
quia prout visu metiri animoque considerare, ac etiam ex reco-
gnitione ejusdem propria animadvertere et intelligere potuimus
eundem viginti annorum esse ac in vigesimum primum vergere
comperimus, cognovimus, et animadvertimus; In cujus ætatis
revisionem, testimonium, psen nostras literas testimoniales
et revisionales eidem Josepho Daniel de Vargyas sub sigillo
nostro Judiciali jurium suorum uberiores futuram et cautelam
necessarias communi justitia et æquitate svadente daudas du-
ximus et concedendas. Datum in Possessione Szőkefalva Die

Decima sexta mensis Februarii Anno Dni Millesimo sexcentesimo sexto

(L. S.)

Lecta.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

280.

1698. máj. 18.

Szemeriai Bora György és Sós Kelemen birák által irt és vargyasi Daniel István meg Adám Mihály brassói szabómester részéről elfogadott kiegyezés szerint Daniel István és anyja özv. Daniel Ferenczné Beldi Judit elengedik azon 400 forint és 8 egyes arany több évi kamatját, melylyel nekik brassói Adám Mihály tartozott, és jövőben sem kívánnak a tőke után kamatot, de sőt a tartozásból is törölnék 100 frtot oly föltétel mellett, hogy az elengedett pénzért — 40 frt erejéig — dolmányt, nadrágot, szoknyát és szoknyavállalat készítsen az adós. Ha a fennmaradt 300 frt és 8 egyes arany tartozását meg nem fizethetné egyszerre, elfogadják annak 25—30 forinttal való évenkénti törlesztését is, csakhogy jó kezeseket állítson az adós. Mindezek teljesítésére kötelezte magát Adám Mihál 1698 (?) május 18-án. — De — a mint látszik — kötelezettségének nem tett eleget, mert az egyezkedési okmány külső oldalán ez áll: «Immár haszontalan, semmirevaló, maga is rég megholt. Excessit erasit erupit aufugit. Vitam cum morte mutavit».

Mű Haromszeki szépsiszeki szemeriai Bara Gyorgy es Udvarhely fiui Bardoczszeki Vargyasi Sos Kelemen, kik az ide ala megh irt dologban az megh nevezendo mindket felektul kez be adassal megh biraltatot nemes személyek vagyunk Adgyuk tudtara præsentibus mindeneknek az kiknek illik hogy jelen leven mü előttünk nehai Tekintetes nemzetes Daniel Ferencz uram Eozvegye nemzetes Beldi Judith Asszony es eo klme fia nemzetes nemzetes Vargyasi Daniel Istvan uram egy felol, mas felol egy Adam Mihaly nevu Brassai szabo szasz Ember jelenek megh irt Daniel Ferenczne Aszonyom megh irt fiaval egyut, hogy noha volna eo kegyelmeknek azon adam Mihalynal mü elot tunk valo maga nyelve vallasa szerentis mar is idotol fogva bizonyos summa penzek ugy mint flo 400 id est negy szaz forint potura szüsztak penzek es nyolcz id est 8 egyes Aranyok adosagul azon megh irt adam Mihalyon, de azon summa penznek egessen valo megh fizeteseben elegtelenseget latvan eo klmek nyavaljasnak leptenek eo klmek iljen forman valo megh szanasara azon megh irt Adam Adam Mihalynak, Hogy noha eddiges

az eddigra valo Interestis azon penznek eo klmek megh kevanhatnak tölle, de aszt eo klmek egészen lehangyak, ez sem az eddig eltolt idokre se az utanvalo Esztendokreis az summa akar mi reszenek magan valo allasaert soha semmit megh irt szabo Mihalytol nem kevanak, sot abban az derek summaban is ugy mint az negy szaz forintokban es nyolcz Aranyban engedenek le eo klmek azon Adam szabo Mihalynak egy szaz forintokat ugy mind azon altal hogy azon leenget penznek negyven forintjara tartozek mivelni eo kegyelmeknek ben csak Brassovarosaban egy io es közposztbol vagy egyeb materiaiabol akar mi szeru Dolmant Eotven penzben, egy io es közposztbol vagy egyeb materiabol valo akar mi szeru Mentet negyven penzben egy io es közposztbol valo akar mi szeru nadragot huszon öt penzben egy io es közposztbol vagy egyeb Materiabol valo akar mi szeru szoknyat Eotven penzben egy io es közposztbol vagy egyeb materiabol valo szoknyavallat akar mi szerut harmincz penzben tudvan es szamlalvan, mind addig, mig azon negyven forintra kitelik munkajanak fen megh irt mod szerent valo limitatioja, valamenyszer valamint dolgozik megh irt szabo Mihaly munkajanak minemusegerul tartozek irast es bizonyisag levelet venni megh irt Daniel Ferenczne aszonyomtol és Daniel Istvan uramtúl munkajanak es annak arranak iobban szamban valo tarthatatasara. Azon leengedet szaz forintnak pedig az fen megh irt negyven forinton kívül valo reszet ugymint az Hatvan forintot mü elottunk leengedenek megajandekozanak megh irt szabo Adam Mihalynak megh irt Daniel Ferenczne Aszonyom es Fia eo klmek ugy hogy maradot mar fen kesz penzul megh fizeto adosag megh irt Adam Mihalyon Csak Harom szaz forint id est Flo 300 es az nyolcz Arany mely rajta maratt penznek is ha Isten ezen eo klmek engedelmeskedese után szerenczet ad hazasagahoz megh irt szabo Mihaly uramnak is kezesseg ala veven eo klme elsoben az dolgot, a mint megh irt Daniel Ferenczne aszonyom es Fia kevanni fogiak, ha megh fizeteset Esztendonkent huszon öt harmincz forintonkent cselekedheti is megh irt szabo Mihaly igerek eo klmek mü elottunk arra magokat hogy mind elveszik es az Esztendonkent valo fizetesnek menyisege szerent is quietaljak mindenkor eo klmek, ha pedig Isten olyan szerencses hazassagot mutatna

megh irt szabo Mihaly uramnak hogy azon megh irt Harom szaz forint summat es nyolcz Aranykot egyszer mind megh adhatna az utan megh irt Daniel Istvan uramnak eo klmnek, ugy szabo Mihaly semmi kezeset ne tartozek allitani adni hanem az megh irt summanak megh fizethetese utan mind az adosag alol mindgyart fel szabaduljon, es minden ezen adosagrol valo minden leveleket kezirasokat quietantiakat igertek ki adni keresztenysegek szerent megh irt Daniel Ferenczne aszony es es Fia megh irt szabo Mihaly uramnak, es az adossagnak fen megh irt mod szerent kovetkezheto megh fizeteserolis, igerek hitek szerent quietalni eo klmek megh irt szabo Mihaly uramot. Mely dolog ez szerent menven minden reszeiben es minden punctumban mü elottunk vegben megis kotelezek arra magokat megh irt Daniel Ferenczne Aszonyom és Fia hogy ha megh irt szabo Mihaly uram az fen megh irt modok szerent, az fen megh irt Harom szaz forintbol es nyolcz Aranybol allo summat vagy egyszer megh fizetheti vagy ha megh fizetheteserol io kezeseket adhat soha eo klmek tobre nem kenszergetik. Mely magok igereteknek megh változtatasa semmi torvenybeli remedium se exceptio ne extalyon es hasznos ne legyen hanem csak tartozanak tisztan es szörössan ezen koteshez tartani magokat megh irt Daniel Ferenczne aszonyom és Fia eo klmek Melynek nagio berossegere mü is adgyuk ez kezunk irasaval es pecsetunkel megh erositet levelunket, Fide nostra mediante. kelt megh irt Daniel Istvan megh irt vargyasi nemes hazanal.

1698 die 18 May.

Correcta in omnibus per nos

Judices idem qui supra

Bora Georgy m. p.

Sos Kelemen m. p.

Mü is Néhai Nemzetes vargyasi Daniel Ferencz uram Eozvegye Beldi Judith es vargyasi Daniel Istvan testifikalunk ezen irasunkal, hogy az fenn meg irt Adam Mihallyal valo ez kötesünköt, minden reszeiben helyben hadgyuk, abban fel tett modok kívül nem cselekedünk, csak maga is megh irt Adam Mihaly az mi resze azon vegezesnek ötöt illeti, annak az

megh irt formaban legyen tellyesítője. mellyet mű is ezen kezünk irásával es pecsetünkkel megh erősítünk. Anno die Locoque ut supra

Correcta p. n.

Idem qui supra

Arva Beldi Judith

Daniel István

(P. H.)

(P. H.)

Enis megirt Adam Mihaly adom ez kezem irását ezen derek vegezes ram ram nezendő reszenek megh erosittesire, hogy azokat minden reszekben az szerent valoknak vallom lenni az mint irattattak, és azoknak tellyesitesere az megh irt modok szerent kötelezem magamot, csak megh irt Daniel Ferenczne Asszszonyom és fiaisi ezen kötesbe valo megh határozot fizetesnel többre ne kenszericsenek, mellyet enis ezen kezem irásával és pecsetemmel is megh erősitek.

Michel Adam

(P. H.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

281.

1699. november 8.

Daniel Mihály, Földvári György és Pálhoz 1699 nov. 21-én Vargyasról intézett levelében tudatja anyjának, Kemény Zsófiának november 8-án történt halálát s eltemetésének december 6-ra tűzött idejét, mely végtisztességre a Földváriakat meg is hívja.

Szomoru állopottal valo szolgálatom ajánlom kegyelmednek Isten kegyelmedet szerencsés hoszu étellel áldja meg szivből kívánom !

Ez világi sok változásokkal teljes életnek romlandósága alá lévén vettette az mi édes asszszonyunk anyánk is Tek. Kemeny Sofia asszony is annak keménységét el nem kerülhetvén 1699 esztendőben mindszent havának 8-dik napján délután egy órakor lelkét Istennek, a kitől vötte volt, következő boldogulásának bizonyos reménsége alatt hosszas betegeskedése és

abban szenvedett fájdalmi után, vargyasi boldogtalan hajlékában megadá, nekünk elfelejthetetlen szomorúságunkra. Már pedig eredetire visszatért hideg teteme földben való eltakaritást kívánván magának, méltóságos jó urunknak és kedves Atyáinkfiainak az időhöz alkalmaztatott tetszesekből rendeltetett a következő karácson hava 6. napján Vargyason reggel 8 órakor jó emlékezetű eleinknek temető helyében végben menni. Kegyelmedet azért kérem megemlékezven maga halandó sorsára, a megirt napon, helyen és órán jelen lenni ne nehezteljen. Mely kegyelmetek jó indulatjáért isten kegyelmedet megáldja és minden szomorúságtól oltalmazza.

Vargyas, 21. nov. 1699.

Kegyelmetek igaz atyafia

Daniel Mihály.

Földvári György s Pal uraméknak

Eredetije a gróf Toldalagi család levéltárában Radnótfáján.

282.

1700. május 7.

I. Daniel István fiai felosztják a vargyasi udvarházat. Az okmányban megvan az udvarház részletes leírása.

Mű Boda Sándor Fülel Filial Bardocz Székk mostan hütös Vice királybirája, Márki Sándor Olaszteleki azon Székk hütös Notariussa és Osvát Ferencz Biharczfalvi azon Székk hütös Assesora mindnya Nemes Személyek. Adgyuk tudtokra mindenek az kikk illik ez mű Jelen valo levelünk rendiben mind mostaniakk mind pedig következőbeliek. Quod in hoc Anno præsentis 1700 die vero Quarta mensis Maji, midőn volnánk az meg irt Fiu Bardotz Szekben, az T. N. Nehai Daniel István az eö kglme Vargyasi Nemes Udvarházánál, Jövének mű előnkben T. N. Daniel Mihály Ferencz, Péter és Daniel István Uramék eö kglmk, kérvén eö kglmek minket kezetis adván, meg bírálván mindnyájan, hogy még Nehai Attyokrol eö kglmetekre maradott Nobilitaris Curiat egész fundusaval es rajta lévő minden féle épületekkel edgyüt, eö kglmek között dividálnank in quatuor eqvals partes, dividalván Istenesen, eö klmek elméjeket meg

nyugottják rajta, es kiki az maga rata portiojaval bene Contentus leszen mü azért fen meg irt személyek juxta fidem Deo debitam az dologhoz hozza fogvan, inteztük és dividaltuk ad Qvatuor egols partes az ben valo fundust az épületekkel edgyütt ez szerent, Az kö kapun belől az Udvar ház előtt valo Udvarnak fele, az Tanorok es az nagy viz felől juta Daniel István Urnk eö kglmink, az küs Bottal mellette valo házzal, Leányok házával, az Leányok háza mellett levő küs Bottal, az küs pitvarnak felivel, es az küs konyhára járo ajto mellet levő ablakon ajtot csinálvan, azon küs konyhanak hatulso szege irant keresztül csinálván az küs Udvart az To kertivel edgyütt az gabonás ház is az Lo Istálokkal edgyüt eö kglmink de az Istálok helye nem, az nagy eresz is gradicsával edgyüt keresztül csinálván az középső házon levő udvarra ki nyilo ajtónak az küs Bot felől valo szemődökin, ot ertven az gradits mellet valo küs erkelyit is az nagy eresznek, az Udvarra be jaro kapuja es uttza leszen eö kglmink, az kö kapu mellet valo háznk ki eddig hivatatot Legenyek házank, az malom árka mellet valo szeginel egy küs sikkátort csinálván az nagy kapu felé holot eddig be jártak az egész Udvarra, Csür helynek denominaltunk eö kglmink az Vargyasi Schola mester házán feljül valo jószágra be jövő szánto földből illendőt. — Daniel Péter Urnk juta azon Udvarnk fele az malom árka es orszag uttya felől az Nagy haz ablaka alatt levő virágos kertel edgyüt, egy küs szegletet el szakasztván benne, mást rendelven erete. — az Tyuk ház also szeginel, az Epületekből juta eö kglmink az fen valo nagy ház az középső házzal es az küs pitvarnk felivel edgyüt, az nagy eresznek es az középső haz ajtajáig határoltatot reszivel edgyüt, az eö kglmink jutot udvaron levő nagy konyha serföző es egyéb épületek is jutának Daniel Péter Urnk az orszag uttyan kül valo vetemenyes kerttel edgyüt ahoz még szakasztvan aon kertre jövő szánto földből egy darabot, hogy Csürös kertet edificálhasson eö kglme is oda, ki járo helje leszen eö kglmink is az maga házán alol az mely házat szoktak hini mester házank, vagy ahol eö kglmink fog tetezeni az maga reszin, az Nagy kement is Daniel Mihály es Daniel Peter uraimék Curaltassak edgyüt hogy kár ne legyen miatta alioquin az melyik negligentiaja miat kár leszen, az kárt is magán ércese. Daniel Mihály Urnk eö kglmink az fen valo

épületekből juta az nagy ház mellet valo küs Bott mellette valo Boltos ház, azon tul valo pusztá bolt, egy küs pitvar meljen szoktak az küs konyhára jární, mivel az küs konyha is eö kglmink jutot gradicsával edgyüt, egy küs utcát hagyvan az Daniel István ur jószágá mellet, hol le es fel járhasanak eö kglmk azon küs konyhán hátul levő Udvar, az To kertivel edgyüt, melj szakad ki az Daniel István urnk jutot To kertiből, az küs konyha hatulso szegire keresztül által csinálván juta Daniel Mihály urnk az rajta levő egész mindenféle épületekkel edgyüt, excepto az halastót eö kglme töltesse be, mivel az Daniel Ferencz és Daniel István Uramekk jutot jószágokk ártalmára vagyon Daniel Ferencz urnk az épületekből juta az Legenyek háza az kő kapuval edgyüt, az hosszú eökor Istállók a nagy Csürrel edgyüt, az fundusokban pedig az hol a Legenyek háza ál es az Daniel István urnk jutot lo istallok hellje, az első Udvar kapujával, es az Udvaron levő veteményes kert az Udvaron hatul valo akolj be az foljo nagy vizig, az szekér színnek az nagy Udvar házak felől valo szegire be a vizig az Csürös kert is az nagy Csürrel edgyüt egészen az malom előtt valo küs kertel juta Daniel Ferencz urnk eö kglmk. Vinculumotis veténk eö kglmek közé flo ötszáz, hogy ha eö kglmk közül valamelyik ezen divisionkat vel in toto vel in parte violalna, az meg irt Birák az meg nem álló felen, ezen Contractusnk vigorával, az ötszáz forint pœnat exequaltathassak akár per se akár per alios violalnak vagy violaltatnk quocunque fraudulentia aut ratione vagy csak violaltatni akarnak is, elsőben is az meg allo felekk az meg irt summát id est flo ötszáz hungaricat, úgy successorink vagy Legatariussanak, le tegyen vagy tétessen, mind annyiszor, valamennyiszor az violalas lenne, megis az meg irt örökkös realis Divisio perpetuo in vigore mindenektől mind annyiszor meg tartassek, es tentaljon in revocabiliter, mely Vinculumnk ket resze az Contractusban meg irt Birake, harmada az meg allo feleke, eszt pedig az pœnat az Birak ezen Contractusnk ereivel exclusis omnibus Juridicis remediis et in remediis meg vehesenek, az meg nem allo felekk akar holot levő Jóságából. Mellj dolog mi előttünk fen meg irt kez beadás alat utring et ultro meg biraltatot személyek előtt singulis in punctis et Clausulis így menven vegben adgyuk arról valo e levelünket futura

pro Cautela fide Nra mediante pecsetünkkel es kezünk irásával
corroborolván Datum Anno die locoq supr Notat

Judices f. idem qui supra. Per eosdem correcta.

Alexander Boda Vice	Alexander Marko jun.	Osvát Ferencz
Jud. Regius sedis	S. S. Bardocz No-	Irtassessor
filial Bardocz m. p.	tarius m. p.	Idem Scriba ad
(P. H.)	(P. H.)	partionem ejus-
		dem Jud.
		(P.H.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

283.

1700.

Daniel István két ágon levő maradékai: Daniel Mihály, Ferencz, Péter és István; Bánfi Lászlóné, Daniel Judit; Biró Samuelné, Daniel Klára és Daniel Zsuzsa asszony a szülőiktől rájuk maradt ingó és ingatlan javakat egymás között megosztván, Daniel Klára a Bugi Kozmánál oda veszett száz aranyforintért, — mely neki osztályrészüi jutott volt, — kárpótlást kér testvéreitől, de ezek nem hajlandók pénzbeli kárpótlást adni, hanem e helyett mindnyájan átengedik neki az anyjokról rájuk származandó ezüst-neműeket.

Mi Donáth György nemes Miklós várszéknek vice királybirája és Bakcsi László ezen széknek hűtös notariussa nobilis mindketten Nagy Ajtán Miklosvárszéknek lakók recognoscimus per præsentes quod in Anno 1700 Circa festum resurrectionis Dei nostri Jesu Christi Midőn a néhai Tekintetes nemzetes vargyasi Daniel István ur két ágon levő nemzedéki ugy mint Daniel Mihály, Ferencz, Péter és István urak tekintetes nemzetes Losonczy Bánfi Lászlóné Daniel Judith asszony Szent mártóni Biró Sámuelné Daniel Klára asszony és Daniel Zsuzsanna asszony ő kegyelmek egy más között mi előttünk kezek be adásával néhai édes atyjok és édes anyjoktól ő kegyelmekre devenialt mobile és immobile bonumokból osztozodtanak volna prætendálván Biróné asszonyom azt, hogy száz aranynya ő kegyelmének az Görögekhez nevezet szerint Bugi Kozmához veszett volna, kitől a contentatiót kívánván ő kegyelme a fiaktól ő kegyelmektől de ő kegyelmek semmi képen pénzzel Biró Samune asszonynak satis facealni nem akarván hanem (mint-

hogy a szegény asszony még élteben tett volt az ezüst marháktól maga és gyermekei között divisiót) látván Biróné asszonyomnak kárát a maga része ezüst marhát ő kegyelmek ígérte volt a száz arany káráért ő kegyelmek is közönségesen mielőttünk azon ezüst marhát mindnyájan oda engedék Biró Samuelné asszonynak, úgy mindazon által hogy ha Biró Samuel ur ezen száz aranyakat valami formán kezéhez vehetné az ezüst marhákat restitálja ő kegyelmeknek attyafiakul, mellyel ő kegyelme is contentáljon, kiről miis adjuk ez mi testimoni alisunkat fide nostra mediante. Datum in Nagy Ajta 1700 die 26.

Judices idem qui supra

Georgius Donath vice s Judices et Ladislaus Bakcsey

Regius sedis Miklosvariensis. judices notar. sedis Miklosvár.

(P. H.)

(P. H.)

Kivül: 1700. Daniel Mihály, Ferencz, Péter és István uramék és Bánfi Lászlóné Daniel Judith asszony között való recognicionalis, hogy a mi károk a jószág osztozódásban esett azt száz arannyal

Fredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

284.

1706. márcz. 2.

A Gubernium rendelete Udvarhelyszékhez, hogy Daniel Ferencz biztosnak fejenként a hűségi esküt Ő felsége részére letegyék.

Sacræ Cæsareæ Regiæque Majestatis Domini Domini nostri Clementissimi Nomine.

Generosi Egregii nobiles et Agiles nobis Generandi et benevoli, salutem et Cæsareo Regiæ Gratia Incrementum! Az mű kegyelmes urunk ő Felsége parancsolatjából Méltóságos Generalis urunk ő kegyelme az Homagium depositióját és az Rákóczy Fejedelemsége ellen való Contradictiót siettet. Kihez képest arra, hogy az Udvarhelyszékben lakó nemességgel kik itt homagiumokat nem deponáltak úgy minden szabadsággal elő rendel capitatum az homagiumot az Articulus szerint deponáltassa, comissariusnak rendeltetett Daniel Ferencz atyánkfia; kinek is hogy az rea bizott munkájában kegyelmetek assistáljon az nemességet, és minden szabadsággal elő rendeket az ő kegyelmétől rendelendő Statiokra con- és az ő Felsége

szolgálatját folytatni in omnibus negrariis el ne mulassa, parancsoljuk autentate Gubernii a' sua Majestas Sacratissima elementer attributa igen serio.

Secus non facturus alte fata suæ Majestas Sacratissima elementer propensa manet Datum in Civitate Segesvar ex Regio Tansylvaniæ Gubernio Die 2 Martii 1706.

C. G. Bánffy

Samuel Keresztesy.

Stephanus Haller.

Samuel Konrád.

Petrus Veber.

Külczim: Gener. Egr. Nobilibus et Agilibus vice Judicibus Regiis Juratis Assessoribus ac Notar toti denique Universitati Nobilium, Primiptorum Peditumque Pixidariorum Sedis Siculicalis Udvarhely, Sacræ Cæsar. Reg. Majestatis Fidelibus nobis benovolis.

Eredetije az udvarhelymegyei levéltárban ezen czímű iratkötetben: *Index Mandatarum patentatum Principis ac commissionum gubernialium ab Anno 1705 usq. ad Annum 1709 inclusive emanat.*

285.

1706. máj. 27.

Károlyi Sándor gróf és tábornok 1706. május 27-én a Daniel József részére kiadott utlevélben felhívja azokat, a kiket illet, hogy nevezett Daniel Józsefet, ki bizonyos országos ügyben a Marosontúli részekbe, — vagy a szükség úgy kívánván, Oláhországba — küldetik, mint II. Rákóczi Ferencznek igaz ügyben járó hívét, mindenütt szabadon járni-kelni engedjék, jó akarattal, — s a hol időzni fog, vendégszeretettel fogadják.

Alexander Károlyi Serenissimi Principis Domini Domini Francisci Rákoczy de Felső Vadász (Tit.) Gralis Campi-Marschallus, nec non pro Libertate Confœderatorum Regni Hungariæ Statuum Senator, Partium eis Tybiscanarum Supremus Gralis Commendans; Inclyti Cottus Zathmariensis Supremus ac Perpetum Comes etc. Notum facio per præsentés; Quod exhibitorem præsentium Generosum Dominum Josephum Daniel Serenissimi Principis, ac Domini Domini Francisci Rákoczy (Tit.) fidelem in certis atque arduis Regni Servitiis ad partes Transmarusianas vel servilii serie ita exigente etiam Valachiam et Partes Transalpinas expediverim Omnibus et singulis itaque Serenissimi Principis altememorati, cujuscunque Status, Gradus, Conditionis, Honoris, Dignitatis et Præminentiae fuerint,

quam Officialibus tam et Gregoriis fidelibus serio intimandum duxi, quatenus prænominatum Josephum Daniel tamquam Suæ Serenitatis fidelem justo sub prætextu iter sibi accingentem ubique libere tute ire, redire, morari permittere sinant, ac per tuos permitti faciant, omnem necessariam ubi Tempus et occasio postulaverit assistentiam adhibendo eidem. Extra vero limites Authoritatis prænominati Serenissimi Domini nostri, constituti Officiales quibuscunque in Officiis et Dignitatibus habiti omnem erga eundem benevolentiam exhibere non gravabuntur reciprocæ amititæ refusionem recepturi. Ubi vero eundem condescendere ac morari contigevit necessario hospitalitatis affectu condigne afficiendus Pagorum et Civitatum Judicibus et Incolis serio recommendatur. Præsentibus perlectis, exhibentibus restillis. Datum Abrug-Banyæ 25. Maji Anno Domini 1706.

Alexander Károlyi

(L. S.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

286.

1706. okt. 6.

Gr. Forgách Simon D. Istvánt Esztergomba küldi Eszterházy Antalhoz.

Levelem PSentalo Nemzetes Vitézlő Dániel Itván General Adjutansomat eő kglmét küldöm Siető Dologban *Esztergomhoz Mgos Generalis Groff Palántai Eszterházi Antal Uramhoz* eő kglméhez Intimaltatott azért Kglmes Urunk eő Nga minden renden levő Hadainak Hadi Tiszteinek és mind hiveinek közönségesen, hogy említett Adjutansomat eő kglmét ismervén igaz járásbelinek lenni nemcsak bocsássák s bocsajtossák békével és mind háborgatás nélkül, sött Posta Mesterek, s ugy Városi és Falusi Birák Postay alkalmatosságot alája adni tartozzanak.

Præsentibus perlectis exhib et restitu — Szents Vára —
6. Sbr. 1706.

Az Magyar Orszaghi Confœderatis Nemes Statussok 'S Erdélyi nagy Mgu Fejedelem Felso Vadászi Rakoczi Ferencz

Kegyelmes Urunk eő Nga Mezei Gnral Marschalja Regularis
Armadiaja Fő Generalissa és N. Borsod Vargye Fő Ispánja
(Pecséthely) G. Forgach Simon.

Eredetije a Daniel család levéltárában.

287. 1707. jun. 25.

*Pekry Lőrincz a Bethleni blocádában (ostromzárban) capitulatio
végett Daniel Istvánt a Bethleni várhoz küldi.*

Gnral Adjutantomat Tekintetes Nemzetes Daniel Istvan
Uramot küldöttem a' Bethleni Bloquadában Capitulatio végett,
Azért kglms Urunk eő Flsge minden híveinek és vitezinek
parancsoltatik mindenütt bocsássák békével, illendő szállás
adással és gazdálkodással lévén Városi és Falusi Birák eő
kglméhez. Dát. ex Castris ad Hárság positis Die 25 Juny 1707.

G. Pekri mk.

Kglmes Urunk eő Flsge Gralis Marschallja, Belső Tanácsa,
egy karabeljos Ezernek Colonett, N. Fejér vargyék fő Ispannja
és Erdélji Gralis Commendans.

(P. H.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

288. 1707. jun. 25.

Utasítás D. István számára a Bethleni vár átvételét illetőleg.

Instructio pro Gnrsó Dom Stephano Daniel Generali Ad-
jutante et pro Capitulatione Bethleniensi Mandatorio.

1-mo. Si sine Armis discedere nollet Commendans, et
adverterent in Agna aliisque eundem non habiturum defectum
etiam cum Armis dimittatur, sed hæc conditio in fine finali
admittenda est.

2-do. Post discessum Commendantis Grosam Samuelem
Cserepi constituat adulteriore Dispositionem ut interea tem-
poris inventanda conservet, et sine Generali Comissione nihil
extradet idem Cserepi ad cujuscunque tandem requisitionem.

3-io. Unum præcipioribus Nobilibus cum proportionaria
Comitiva Nobilium Ordinet cum Instructione strictissima nihil

adversi Idem Comitivæ Commendans Commendanti Bethleniensi sub amissione vitæ infligere patiatur, quin juxta Mars Ruttam suscipiat eidemque se in omnibus accomodet et quavis portionem in carne per duas in pane vero per unam contentabit Stationatim : quæ scripto eidem deputando Commendanti extradabit.

4 to. Omnia Mobilia proprimis vero Munitionem Inventabit, quod subscribat Dnus Colonellus Ritter ipse et Cserepi, cui juxta Inventar omnia ut promissum est resignabit — Inventarium vero sub Autentico Mihi præsentabit, et in partibus Cserepio relinquet ad ejusdem latus ordinabit centos satellites Districtuales quin in præattacto castro exenbias et a' Dispositione Cserepii præstolabuntur.

5-to. Duo Minima tormenta dabit Domino Colonello eum Sufficientibus pulveribus et globis tam pro tormentis quam hominibus sub Commando ejusdem existentibus necessariis item Selopeta defectum, reliqua intacte omnia maneant Gignar.

Dat. in Castr ad Harsagh posit die 25. Juny 1707.

Mars Ruta pro Duo Commendante Bethleniensi Cibinium Versus proficiscense confecta.

30 Psr Borsa

1 July Szék 2 Rostag

3 Császári

4 Gyeke 5 Rostag

6. Sz. Péter

7. Ikland 8. Rostag

9. Rannot

10. Dücső Sz. Márton 11. Rostag

12. Nagy-Kapus

13. Nagy Selyk. Itt subsistalljon és adjon hirt az kísíró Commendans az Generalisnak, avagy a' ki fog commandérozni. Gignat Anno d et loco ut supra.

Comes Laurentius Pekri. m. p.

Extradata per Generalem Campi Marescallum et Grtem in
Trania Comendant (P. H.)

A pecsét körirata: 1705 Co: Lau: Pek: E: Fri: Gr: Co: M: Tr.
Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

289.

1707. jun. 21. és 25.

Bethlen vár átadásának föltételei.

Puncta Tractationis.

Quali ac quoquam modo Dnus Commendans Præsidi Bethleniensis in Tractationem et Capitulationem intrare intendit nempe.

1mo Dominus Commendans una Cm Quarnisone atq secum habentibus Armis. Id est francis et sclopetis. Item ut quivis miles 10 Patronas accipere possit libere ac seccere Cibinium intrare cupit sub bona convojja Regularium, illiquo bono animo ac sponte intrare volunt ex nuiis militibus.

Puncta Capitulationis.

Per Dominum Commendantem Bethleniensem resolvuntur modo sequenti.

ad 1^{mum} In recenti habebit Dominus Commendane memoria retroactis temporibus, eundem more solito condecenter quatenus se tempori accommodaret neue extremitatem præstolaretur ad hortatum extitisse, tandem favorabiliorem fors expertus fuisset resolutionem. Summa jam compulsus necessitate an nunc talem qualem tunc habere potuisset consequi valeat capitulationem o video nationem, cum et alias honestam et omni ex parte securam habiturus comitinam non est necessitatus ut armati dimittantur:

Ex eo Ipso Dnus Commendans Armatus cæteri autem Præsidarii qui suæ serenitati Principali sponte et libere servire noluerint absolute inermos, bona tamen cum securitate tam personare quam rerum præcise ad se spectantium

et pertinentium omni absque periculo ad locum desideratum comitabuntur.

Hoc per Expressum declarato no Dominus Commendans quempiam ex suis clam vel palam ab acceptatione suæ serenitatis Principalis servitij libera vel ultronea dehortari tantominus pollicitationibus minis abstrahere prosumat.

Ut itaq negotium hoc eo Commodij debito effectui mancipare queat die 30. Mensis Junj Anni infra scripti Dny modernus Commendans Cæsarianus Perillustri ac Generoso Domino Collonello Ritter Claves cum Castro Resignabit. Habens idem Dnus Collonellus in Ordinibus quaternus facta de omnibus requisitis bona Dispositione juxta Mars Ruttam transmissam recta quantocius Cibinium Capitulantes comitari curet.

2° Dominus Commendans ne aliquod Dominum ipsi contingat ut suam Equipachiam se cum ducere possit cupit ac vultuna cum 7. Equis 8. Bobus cæterisq alijs suis pertinentibus rebus.

3^{io} Quidnam de uno aut de altero sub Ploquada intus in Arce etiamsi ad quemcumque pertinuerunt consumatum fu-

Ad 2^{dum} Res præcise ad Dnum Commendantem spectantes et non alium quempiam quocunque tandem nominis vocabulo vocitentur difficultate sine ulla dimittuntur.

Ad 3^{ium} Quicquid est sub obsidione Munitione, Frumento, Leguminibus Liquore Pecoribus alijsq comestilibus per

erit m' unicus aliquam prætensionem ab illo Dno Commendante cupiat neq audeas imposterim.

Præsidarios Cæsareos consumptum in perpetuum Cassatur neq unquam propterea aliqua Satis factio sesiderabit Præterea omnia ibidem tam mobilia quam immobilia dispositione mea futura intacti relinquantur; hoc addito, quod sie ex munitione aliquid interea temporis celatum et absconditum extitit aut minæ exstructa fabricataq essent prout et alia revelare confiteri et superinde prætitulatum Dnum Colonellum genuine in formare parola sub honesta mentionatus Dnŷ Commendaris obstrictus obligatusq sit.

4to Ut provisionem tam pro se atq suis quam etiam pro militibus de Victualibus nempe Pane ac Carne usq Cibinium habere possit, prætendit. Item pro se ipsomes duos Currus Rusticales.

Datum sub Ploguada Bethlen die 21. Juny 1707.

Ad 4^{tum} In omnibus Stationibus Cibinium usq tam ipse Dominus Commendans quam reliqui discedentes et in servitio Cæsareo existentes (siquidem huc desertores Hungari vel Poloni, non involverentur amo absolute excluduntur) habebant ex Pane et Carne constantem Provisionem na Curry Duo ad locum usq Cibinio proximum administrandi denegabunt.

Ut præmissa ab utring sancte et inviolabiliter observarentur Puncta tam Bona fides Christiana, quam Parola Cavallerica et Militaris Regula ac observatio dictant, jubent assecurantq. Datum ex Castris ad Hársagh positis die 25. Juny 1707.

Suæ Serettis Principalis Generalis Campi Marchally Consi-

liarius Intimus unius Regiminis Karabiensior Colonelly Onelys.
Cottus Albens Trannie Supr Comes nec non per Transniam Ge-
neralis Commendan.

(P. h.)

Comes Laurentius Pekri m. p.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

290.

1707. jul. 2.

Ujabb utasítás Daniel Istvánnak Pekry Lőrincztől. Jobbára katonai rendelkezések.

Szolgálok kglmdk.

Az a Baho Nagj Szegei Ordenem ellen az német Déva felé indulván másfél ezered magával réá ment és meg harczott vélle, holott a nemet három Ezer volt a Lovassa, és öt száz Gyalogja magátis elfogták. az katonaság igen el szeledett kihez képest bizony meg valloim tartok az non putaramtol, azért kglđ ott mindeneket inventalljon, és tegjen jo dispositiot, de mig az lenne kglmd ezen leveletem Rhitter Uramnak mutassa meg de másnak senkinek se és eő kglme az Gyalogjaival edgyütt mindjárt jőjjön a Taborra, az Vár őrzésere hagjvan bizonyos gyalogokat a többivel jőni ne késsék klmd Görgényben csak négj Tarackkot küdgjön. Küköllővárrá penig hozzon magával ketőt. Az Feleségem számára azokat az Házakat a kikben az előtt benne volt hadgya meg kglmd hogj viszzá jőve szállhasson belé. Az Hámokat hozassa el kglđ. Ezzel In kglmdel. Datum Nagj Lak 2. Juli 1707.

Klmd jo akaro atjafia

G. Pekri L. m. p.

Az Lengjelekett feleskettesse ezt ugjan lelkesen ökis Psidu-
mul lehetnek az Istenert siessen Ritter ur, az tarka lovatis
hozza ell, — — az hámokat hozza ell, — — és a mi olyast ta-
lál. Az Commendansnak ha leszen töb pénze száz forintjon
felljull ell kell venni, de egyebit semmijett se, hanem ha ezüst
portekaja volna valami.

Kívül: Tekintetes Nemzetes Gnral Adjuttansom Daniel Istvan Uramnak adassék.

Cito Cius Cisse. Cito Cius Cisse. Cito Cius Cisse.

(P. H.)

291.

1708. jan. 17.

Daniel Józsefet, Aranyosszék főkirálybiráját a Beregvármegyébe beszállásolt aranyosszéki Rendek cselédjeinek gondviselőjévé nevezi ki Károlyi Sándor, II-dik Rákóczi Ferencz Generalissa és Szathmárvármegye örökös főispánja 1708. januárius 17-kén.

En Károlyi Sándor az Felséges II-ik Rakoczi Ferencz Erdélyi és Vezérlő magyarországi Fejedelem kegyelmes Urunk és a Tekintetes confederalt magyar Statusok Hadainak mezei Marschallus Generalissa, Senatora, Tiszán innét levő Generalis Fő Commendoja és Nemes Szathmár vármegyenek örökös Főispánja. Adom tudtára mindeneknek ez kiknek illik ez levelünk rendiben: Hogy Felséges Urunk kegyelmes parancsolatjából az Erdélyi kibujdosott uri s nemesi Statusoknak mustrajához fogván mai napon, minthogy mindenek előtt Hazánkhoz és kegyelmes Urunkhoz ő Felségéhez igaz kötelességeket az Nemes Aranyos Széki vitézlő Rendekben is contestalni kívánván, bemustraltuk Felseges Urunk kegyelmes parancsolatja után magam Intimatiomra minden késedelem nélkül az mostani Hadi operatiokra is szívesen indultak nem gondolván boldogtalan sorsban maradott szegény cselédjeiknek elmaradásával, azért méltónak ítéltém azon nemes vitézlő Rendeknek mind előre az dicséretes jó magokviselésére, s álhatatosságára mind mustrajoknak Felséges Urunk kegyelmes parancsolatjából mások előtt serényen lött végbevitelére, de legkiváltképpen az mostani expeditioban is megmutatott igaz készségekre nézve, hogy szegény elhagyatott cselédjeik assignalt Quartelyoknak mansvecziojával megvigasztaltassanak. Kinek megbizonyítására is az nevezett Nemes Aranyos székbeli Nemes Beregh vármegyében Inquartirizalt Rendek cselédjeiknek Directorává vagyis Gondviselőjévé Nemzetes Daniel József uramat mint azon nemes szék királybiráját constituáltam és præficialtam, hogy ő kegyelme kinek kinek következő egyes bajos dolgait igazithassa,

fogyatkozásaikat orvosolhassa. Annak okáért Felséges Urunk kegyelmes parancsolatjából az említett Nemes Bereg vármegyei, úgy abban foglalt Tktes munkácsi Házhoz tartozandó Dominiumbeli Tiszteknek praesentibus, Intimalom, hogy azon Nemes székbeli Statusok elhagyatott cselédjeiket nemcsak rendelt quartelyokban tisztességesen megtartsák és hadják de illendő portiojoknak kiszolgáltatásáról is disponáljanak és ha kiket előbb irt Daniel József király Biró Ur valamely fogyatkozások végett requiraland kegyelmes Urunk ő Felsége kemény animadversioja alatt assistálni és orvoslani el ne mulasztanak.

Datum Karoly die 17 mensis Januarii Anno 1708.

Karolyi Sándor.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

292.

1709. jan. 28.

Daniel István segédtsíztjét Pekri Lőrincz gróf és a magyarországi szövetséges rendek tábornoka stb. Lengyelországba küldi Sztadniczky János Szaniszlóhoz és ellátja őt az alábbi 1709. januarius 28-án kelt megbízó levéllel.

Præsentium Exhibitorem Generalem Adjutantium meum Magnificum Dominum Stephanum Daniel expediri in Poloniam, ad Excellentissimum ac Illustrissimum Dominum Joannem Stanislaum Sztadnitzky. Quapropter universos ac singulos praesentium notitiam habituros competenti cum respectu rogatos velim, quatenus praefatum Dnum meum Expressum, in negotiis Servitium meum concernentibus expeditum agnoscere, eundemque Passu atque Repassu salvum et liberum facere non dedignetur. Pront perlect Exhibent restit. Dat in Oppido Homonna die 28 Janr. Ao 1709.

(L. S.)

Comes Laurentius Pekri

Serenissi Dei Graa Transylvaniæ Principis et confœderator Regni Hungariæ Statuum Ducis Francisci II. Rakoczy Generalis Campi Marschallus, Consiliarius Intimus, Unius Inclyti Regiminis Dragonesor Colonellus, nec non Inclyti Comitatus Albensis Comes Supremus.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

293.

1710. aug. 24.

Daniel Péter, ki — miként alább kitűnik — II. Rákóczy Ferencz által Havasalföldre követül küldetett, érdekes levelet intéz Foxinból 1710. augusztus 24-kén urához, a fejedelemhez, melyben a sorok közé és alá írt sok számnegy titkos írásra mutat. A mennyire a sorokból kivehető, úgy látszik, hogy Daniel Péter küldetésének czélja segélykérés volt.

Foxin 24 Augusti 1710.

Felséges Fejedelem!

nekem jó kegyelmes Uram!

Én felséged parancsolattya szerint a ^{havasalföldi} 94, 190 negatitiot is véghez vittem ^{ré} 377 sz. ^{sze} 178, ^{ré} 377, ⁿ 280, ^t 410 a mint ^{felségednek} 153 k ^{lé} alázatosan már ^t 374, 410 rendben ennek előtte ^{je} 224, ^{le} 145, ⁿ 280 ^{te} 348, ^t 410, ^{te} 348, ^m 260 ^{hogy az} 64, ^{va} 81 ^{lo} ide ^{ko} 169, ⁿ 165 ^{je} 394 ⁿ 280 már ^á 10, ^l 240, ^{ta} 338, ^l 240 és ^{vé} 179, ⁿ 280 indultam annak ^{Co} 12, ⁿ 280, ^{ti} 358, ^{nu} 176, ^á 10, ^{lá} 135, ^{sá} 68, ^{ra} 367 melynek Historiáját ^{sze} kivált ^m 178. ^{be} 260. ^{lé} 211, ^{te} 145, ^{le} 348, ^m 145, ^{ba} 260, nek mi voltát le írnom egész ^j 191, 190 mindazáltal ugyancsak most ^{op} 436, ^{po} 117, ^r 370, ^{ne} cu ^{el} 146 lévén azon ^{do} 182, ^l 240, ^{go} 237, ^t 410 fojtatnom el nem mullattam ^{ely} 322 vén ^{Ca} elsőb- ^u ben is ^{ti} 376 an ^o 421, ^{va} 430. ^l 338, ^u 300 ^l 169 ^l 240 így hoztam le discursusumot hogy ne láttassék felséged már sok üdöktől fogvást aján ^{lo} 165. ^t 410. ^t 420. ^{af} 61. ^{fe} 33. ^c 60. ^{ti} 358. ^o 300. ^{jo} 244. kat meg ^{ve} 179. ^t 410. ⁿⁱ 156 sőt mind az oltától fogvást is sinceritással ügykezett ^{do} 182, ^l 240, ^{go} 233 knak, ^{fo} 53 jta ^{tá} 338. ^{sá} 68. ^{ba} 191. ^{mu} 365. ⁿ 280. ^{ká} 364. ^{lo} 165 ^d 80. ⁿⁱ 156. Ennek megpecsétlésére küldött mostan az ^{felsé} 153. ^{ged} 312, ^{en} 332. ^{ge} 213. ^{mc} 335. ^t 410 méltatlan szolgálját hozzájok, hogy együtt confeválván, referáljam ^{az,} 81. ^{felség} 153. ^{ed} 312 hozzájok ^{va} 169, ^{lo} 165. ^{ba,} 191. ^{rá} 367. ^{sá} t. ^{gá} 68 ^t 193. ^t 410 s ^{jó} fel ^k tett szándék ^k 244. ^{az} 220 nak jó moddal való ^{el} 322. ^c 100. ^{ré} 377. ^{sé} 78 ^t 410. ^{az} 81. conjuncturákra ^{né} 146. ^z 520 ^{ve} 179 azt per longum el latum megdisputálván; ökis

beszélhessen; el ment ugyan arra, hogy ^{há} 433. ^{ny} 216 ^{er} 422.
^{szé} 178 ^{ny} 216 ^{pénz} 217 kívántatnék, de én arra azt feleltem, paran-
^{nines} csolatom 276 mennyiségéről hanem csak ^{az} praecise 81 kegyel-
ⁿ ^{dí} ^{ká} ^{na} ^k metek szá 280. 162. 364. 136 220 mivoltáról. Ezen dolog így
menvén eddig véghez, hogy meg vallyam a mint experialtam
^{ha} ^t ^u ^d ^{az} ^{do} ^{lo} ^g ^{ki} ^{me} ^{ne} 433. 410. 430. 80 ^{nák} 81. 182 165. 150 ^{nak} 384. 335 146
^{te} ^{lé} ^t ^v ^é ^{le} ^{ke} ^d ^{né} ^{va} ^{la} 348. 145. 410 ugy 52. 100. 145. 374. 80. 146. ^{nek} 169. 135.
^{mi} ^t 345. 410. Mert elmentek addig ^{hogy} ^{ha} ^{kő} ^{ze} ^{le} ^b 64. 433. 424. 359. 145. 40
^{felsőg} jönne 153 ed feléjek, mind jobban felelhetnének meg ⁱ 190. 223.
^{re} ^{te} ^k 377. 348. 220. ^{nek}, erre ugyan én is mondtam, hiszen ugy
^{hogy} ^{ha} ^{me} ⁿ volna állandobb az munka 64 433 unitis viribus ³³⁵. 280.
^{ne} ^{vé} ^g ^{he} ^z 146. 179. 150 443 520. Én mindeneket láttya Isten ugy ki-
vántam fojtatnom, hogy legkissebbikben is felséged méltó-
sága meg ne sértődjék, elméjeket által értvén, kívántam, ahoz
alkalmaztatnom magamat mindenekben, továbbra is kötele-
zem mindeneket fojtatnom el nem mulatva. Megvallom ennek
előtte irt két rendbeli leveleimre választ vennem felsegedtől
alázatosan vártam volna, mert félek hogy ha az itt való
operáció iránt munkám sokára haladván füstben mégyen,
^{az} ^o ^k ^{ha} ^{za} ^{Lengyel ország} mivel 81. 300. 220 433. 349. 265. 27 felé készülnek azmint
érttettem, mind az által már Isten kegyelméből két hetektől
fogvást való sulyos nyavalyából könnyebbülvén megyek
Jásra sok interveniontiak lévén a szegény bujdosó atyafiak
iránt is, jóllehet szintén most mentek ki Fogarasi nevü doc-
torral azok a kik passus nélkül szöktenek volt bé, én mind
eddig az mennyiben lehetett impediáltam őket, de eltávozván
Jásrol egy időktől fogvást az alatt maga azon Fogarasi men-

* Potoczky kiowi palatinus hadtöredékei.

vén Jásra, értette az oda ki való becsületes ^{lu} 175. ^{te} 348. ^{rá} 367.
^{nu} 176. ^s 390. ^s 400. ^t 410. ^a 10. ^t 420. ^u 430 snak Instantiáját, hogy már
 extrémításra jutván 81. ^{az} 116. ^{Magyar} dolga, fogja partyokat grátiá-
 joknak megszerzésében ^{az} 81 ^{király} 125. Eszt teli torokkal hirdetvén
 itt minden felé csinált egész lármát az emberek között; a
 Benderi vendég * felől irhatom felségednek hogy mind egy
 karban foljnak dolgai, jollehet ujjolag compromittálta most
 aszt nékie a Porta, hogy ha akarja véghez viszi az Muszka előtt
 Lengyelországon való keresztül menetelét, e contra pedig ér-
 tettem aszt, hogy az Portától máris van praetensio formálva
 iránta, Potoczki még Constantinapolyba volt ezelőtt három he-
 tekkel még evel az új vezérrel addig audentiája nem volt, ha-
 csak azután nem, most Jasra érkezvén Felségedet mindenekről
 ügyekezem bővebben tudósítanom. Ezzel Istentől kívánván
 Felségednek szerencsés boldogulást, ajánlom magamat felséged
 kegyelmes gratiájában.

Felséged alázatos kötelességgel való legkisebbik szolgálja

P. S.

Daniel Peter m. p.

Az király 125 hoz formaló Instantiának ki legyen authora
 úgy hiszem által értheti felséged, jelentvén alázatosan felséged-
 nek kik ügyekeznek correspondeálni arra s micsoda formába.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

* XII. Károly.

294.

1711. márcz. 31.

Instructio D. István részére, midőn Károlyi Sándor tábornokhoz küldetett a Moldvában levő Erdély főnemesei és nemesei által.

Instructio pro Spect ac Csmo Dno Stephano Daniel ad Excellentissimum Dnum Generalim Alexandrum Karolyi Expedito.

1-mo. Hova hamarab admaturalvan utyat ő kegyelme, midőn fel tött czéljára érkezhetik az Ms Generalist szóval ea gva par est reverentia köszönet és levelünket prasantálya.

2-do. Mélt. Pálfi Generalisnak ő Excellentiájának írott levelünkről tégyen emlekezetet az m. Generalis Károlyi Uramk ő Excellentiájának, és ha kíványa parjátis megmutassa.

3. Ha az szükség úgy fogja hozni ő Excellentiájának interpositioja által. M. Generalis Pálfi Uramhoz ő Excellentiájához való menetelét. Cum recommendatione Sue excellentiæ admaturallya ő kglme és ottis levelünket cum Submissione præsentalván, Uri patrociniummat és assistentiáját implorálja.

4. Ezen levelek expositioja után, érkezvén az mélt. moldvai Vajda levele in originalibus mellette levő ujjabb levelünkkel. Ő Excellentiájának præsentallya, és minden utakat, modokat, ebből következhető imminens periculumnk el tavoztatásara, el követvén, Sőt ha Excellentiájának úgy fog tetszeni. Mélt. Generalis Pálfi urammal is pro imploranda subsedio communicálni kell.

5. Ha idejét, uttyát, modyat lattya ő kglme, ittben levő Méltóságos Urak, és consigventer utannok lévő Fő rendek s Nemesek Jozságinak restitutiajat mostan lehető proventussával; úgy dignitasokk, becsuletek s functiojoknak helyben maradását szívesen munkálogya, ő kglme sőt ha az jozságok iránt keménykednék az felső párt ob eum saltem respectum, hogy in tempore magunkat nem insinualtuk, hoc in passu az mélt. Generalis Assistentiájával; az mi nyomorusaginkk és periculuminkk rendes declaratiojával bővségissen megmenthet bennünket, noha meglehet reménységünk, ha nem mindenhez avagy csak az Havasalföldi m. Vajda Attestatiojához.

6. Mindenekben az M Generalis ő Excellentiájától depen-

dállyon ő kglme es az ő excellentiája dispositioja s tanács adása s interpositioja által munkálodgyék, és valamiket az mi édes hazánk törvényeinek régi Szabadságának megtartására, s magunk securitassára fel találhat, mindeneket nagy serénységgel, és tiszta lélekkel secundum posti munkában venni el ne mulassa.

7. Ha Isten boldog indulással örvendeztetne, ki Passusával kell bé menni, nem csak ki tanullya, hanem számunkra hozni vagy küldeni is in tempore ne terheltessék ő kglme.

8. Dolgait végezvén az Mélt. Generalis Consensussából hova hamarabb allebrálya közinkben uttyát addigis pedig minden lehető alkalmatossággal bennünket tudositani elne mulassa ő kglme.

Coetera Committuntur prudentiæ et dexteritate Dni pre-specificati Ex prediti Dato Román 31. Marty 1711.

Communitas Magnatum et Nobilium Transylvanio in Regno Moldaviæ Commorantium.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

295.

1711. márcz. 31.

A Moldvában levő erdélyi fő- és köz nemes menekültek levele Pálffy János grófhhoz.

Excellentissime Domine

Domine et Patrone nobis Gratiose.

Salutem prosperam Servitorumq nostrorum humilimam semper recommendationem! Meltóságos Generalis Karolyi Sándor jó Urunk eő Excellentiaja tudositásából szintén most lévén hírünk benne, hogj a világi hatalmasoknak sziveket kormanyozó kint Isten számos esztendőknék elfolyása alatt sok keresztet viselt Magyar Sionnak terhes nyomoruságát meg szanván a Felseges Császár nakis édes nemzetünk hajdani békeségének meg adására kegyes szivét fel indította melly szerint mindeniknek életiknek gratiaját mint maga mind masok részéről Generalis Amnestiát, és kinek kinek egész Jóságának, mind magyar s mind Erdély Országban Törvényenek és Szabadságának megtartásával magát kegyelmessen resolválta és kötelezte

kin elsőbbenis Istenünknek adván illendő hálákat azontul nem kevésbé örvendezteti Szomoru Sziveinket, hogy Isten excellenciát edes nemzetünkől álló nagy patronusunkat illy kíváncsatos Szent munkának folytatására közben járóvá és az mint érettünk intractata Plenipotenciariussá tőtte, mivel hogy penig ezen szent munka az időnek szoros voltához és távol letünkhöz képest igen későn lehetett értésünkre és az mint távol lételünk mi a magunk Személyében comparialni lehetetlennek ismerjük, úgy expressus kedves Atyának Fiát Tekinttes Nemzetes Daniel István Uramatis későn érkezéstől féltjük de igyis tellyes bizodalommal viseltetünk ez iránt ha mi fogyatkozás eshetik Excellenciad nem malitanknak hanem távol letünknek, és az időnek szoros voltának fogja tulajdonítani, melly szerint mind Személy Szerint, s mind közönségesen magunkat Excellenciadnak alazattossan insinualván tellyes bizodalommal folyamodunk Excellenciad vérit meg nem útáló, sőt természeti kötelességgel hozzá vono Atyai kegyes Patrociniúma alá, nem leven nekünkis semmi egyéb kíváncsagunk, minthogy elsőbbenis életünknek Gratia cum restitutione homonis officiae omniumq bonor generalis Amnestia resolváltassék, és hogy regi Törvényünkben s Szabadságunkban meg tartassunk, mellyekben midőn a Császári kegyelmességhez alázatos bizodalommal viseltetünk, ujabbanis Excelliad Uri Meltóságos Patrociniúmaéhoz nagy bizodalommal ragaszkodunk. His Excellentiam Vram Divinae Protectioni recommendantes manemus

Excellentia Vire

Romanvasara 31. Mart 1711.

Servi humillimi

Communitas Magnatum et Nobilium

Trannorum in Regno Moldaviae

Commorantium.

Kívül: Illustrissimo ac Excellentissimo Dno Dno Joanni Palffy S.-ine S.-reo Rgiegnnttis Intimo Consiliario Camerario Campi Generali Marchallo, Regno Dalmatiae Covatiae Sclavoniaequ Bano Confinior Cassoviens Generali Unius legionis Cathaphrast Colonello et Ger. Regium Hungariae Plenipotentiario Generali Commendanti Dno Dno et Patrono nobis gratiosissimo.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

Fülei Boda Sándor, Bardoczszék hites assessora és vargyasi Szolga András ugyanazon szék hites jegyzője által végre hajtott tanukihallgatási okmány szerint vargyasi Daniel Ferencz, Daniel Péter és Daniel István felhívására Vargyason lakó Anderko István jobbágy házában bizonyos számú tanuk eskü alatt vallottak. A kérdő pontok (Utrum) nincsenek előadva, de miként az 1—9-ig terjedő feleletből olvasható, a kikérdezés főleg Daniel Zsuzsa Horváth Boldizsárné hozományára vonatkozik.

Ajánlyuk nagyságtoknak kötelességgel való szolgálatunkat Isten nagyságtokat kegyelmeteket sokáig szerencsésen éltesse kívánnyuk.

Alázatosan kelleték nagyságtoknak kegyelmeteknek érté-
sére adnunk, hogy in hoc anno præsentí 1714 die 2 Mensis
Junii hivatának minket Udvarhely alias Filialis Bardoczszéki
T. N. Vargyasi Daniel Ferencz Daniel Péter és Daniel István
uramek eo kegyelmek hogy mennenk el Udvarhely alias Bar-
doczszekben Vargyason az Anderko István Jobbágy házához a
végre hogy bizonyos számú valloknak hütök után valo fassio-
jokat bevennök es meg irtok, Mi azért tartozó kötelessegünk
szerent az eo Felsege parancsolattjának es eo kegyelmek hiva-
tallyoknak engedelmesek lévén elmentünk az fellyeb meg irt
esztendőben napon es helyre es az mely vallokot az Dominus
Exponensek eo kegyelmek mü előnkbe hivattanak mü azokat
erős hittel megesketvén az előnkben adatot Utrum szerent
szorgalmatosan meg Examinaltuk s fassiojokat meg irtuk, fide
nostra mediante, mellyek rendszerint így következnek:

1. Tertis Osvat Ferencz nobilis Bibarczfalvi juratus Asses-
sor sedis Bardocz Annorum 70 juratus examinatus fatetur; Ad
primum; Tudom bizonyoson hogy nehai Daniel Susanna T. N.
Horvat Boldisarne Aszszonyomnak kiházasittásának alkalmatos-
ságával adanak eo kegyelmek 100 Arannyakat hat lovat edgy
hintot, Ad secundum; Azt is vilagoson tudom, hogy nehai T.
N. Daniel Istvanné Aszszonyom, Kemeny Sophia Aszszony igen
vekonyan házositattot ki, el annyira hogy sem lovat sem hintot
nem hozot. A 3 tium; Azt is tudom világon hogy valami ezüst
arany es köves marhajok volt nehai T. N. Daniel Istvan uram

Posteritasinak azok nehai üdvözült Daniel Ferenczné Beldi Judit Aszszonyrol maradtanak eo kegyelmere többire. Ad 4-tum; Ezek közöt ezüst kupak, es aranyos viragos kupak, ezüst aranyos mosdo korsajaval edgyüt az Beldi ezimer leven rajta, ket rendbeli egybe jaro ezüst poharak, ket ezüst arannyos kanna, edgy ezüst öreg arannyos csapas kanna, edgy ezüst belöl arannyos palaczk, két ezüst csésze, egy ezüst korso, edgy ezüst sotarto, ezüstkalának, csoport gyöngyök jó félék nyakra valok, nevezetesen edgy saphiros medaly, arany lánczok es gyűrük, függök kövesek, edgy orvosságos arany perecz claris övek voltak. Ad 5-tum; Azt is világosan tudom, hogy az nehai F. Aszszony még életében az három Leanyinak száz száz arannyakot adot az ezüst makhak beli reszekért, mint hogy azok az Fioznak maradanak.

2. Testis Szasz Ferencz Fülei Nobilis Assessor sedis Bardocz Annorum 50 juratus examinatus fatetur; Ad primum nihil, Ad secundum; similiter uti primus. Ad tertium similiter. Ad 4-tum et 5-tum similiter.

3. Borbat Máthe szaldóbosi nobilis Assessor sedis Bardocz Annorum 70 juratus examinatur fatetur; En nehai Daniel Istvan uram házasodásának alkalmatosságában jelen voltam, tudom bizonyoson, hogy nehai Daniel Istvanne Aszszonyom igen vekonyon hazasitatek ki.

4. Testis Sos István Deak nobilis Assessor sedis Bardocz Annorum 45 juratus examinatus fatetur; Ad 5-tum; Hallottam bizonyoson hogy nehai Daniel Ferenczne Aszszonyom Beldi Judit Aszszony mindenik kis asszonymnak száz száz aranyakot adot, azt is tudom, hogy nehai Horvat Boldisarne Daniel Susanna Aszszonyomnak kiházasittátásának alkalmatosságával adának hat lovat hintot.

5. Testis Szöcs Miklos T. N. Iffiabbik Daniel István uram eo kegyelme Jobbágya Annorum 40 juratus examinatus fatetur sicut 4 tus in omnibus.

6. Testis Dienes Peter alias varro T. N. üdösbik Danie Istvan Ur eo kegyelme Jobbágya, Annorum 47 juratus examinatus fatetur Ad 1-mum; uti primus testis. Ad 3-tium similiter, Ad 4-tum et 5-tum similiter Ad sextum; Tudom bizonyoson, hogy mind az arany ezüst köves marhákat és köntösököt még

életében elosztot néhai T. N. Daniel Istvánné Aszszonyom az Leányi közöt, es specifice T. N. Horvat Boldisarné Aszszonyomnak jutottak ezek; Egy darabos arany láncz öv, edgy melyre valo Saphiros medaly, egy gyemantos melyre valo pántlika rosa, edgy rubintos smaragdos pántlika rosa, edgy gyémántos gyöngyös elő pártá, edgy gyémántos gyöngyös nyakszoritto, egy nyakra valo jo fele gyöngy nagy szemü aproval öszve füzve, tizenhárom rend, már nyakra való öreg szemü gyöngy apróval öszve füzve, öt rend, edgy kézre való jó fele gyöngy, edgy gyöngyös gallér hét arany boglar benne, edgy gyöngyös pártá, tizenegyarany boglar benne, edgy tiszta gyöngyös galler, más gyöngyös pártá, öt arany boglar benne, edgy pár rubintos fülbe valo, edgy pár gyöngy fülbe valo, het vagy nyolcz koves arany gyűrük edgy gyémántos reszkető tő, orvosságos nyakra valo aranyba foglalva, edgy ezüst sinor öv, edgy claris öv, edgy kézre valo claris, egy arany perencz, edgy veres sima bársony szoknya, öt rend ezüst kötés rajta, edgy tüdöszin allyaban szöt barsony szoknya, edgy zöld aranyos materia szoknya, egyd rendelegyes csipke rajta, egyd zöld aranyos terczenal szoknya, edgy zöld virágos bársony mente nusztal bellett jo fele gyöngy gomb rajta es elegyes széles csipke, edgy belletlen bársony palást, edgy nusztal bellett bársony palást fekete selyem csipkevel, edgy nagy virágos kupa és edgy ezüst csésze, edgy ezüst palaczk mely virágos kupát ez ezüst csészét szegény Aszszony Daniel Istvánné Aszszonyom magának hagyot volt, mikor egyebeket is megosztot, edgy rend öreg szemü nyakra valo claris s jo fele gyöngyel füzve, edgy ezüst láncz övet, egy kék aranyos materia szoknyát, edgy fekete bársony szoknyát, edgy hajszin allyában szöt szoknyát, edgy zöld kamuka szoknyát. Ad septimum; Ezeket az résziben jutot bonumokat elsőben vitte a Grof Betlen Samuel Urhoz, es annak utánna onnan Férjéhez Horvat Boldisar Urhoz. Ad octavum; Hallottam hogy lakadalma alkalmatosságával vit volt Horvat Boldisar uram Felesége utan egy barsony szoknyát, edgy arany lánczot, de hogy más valaki valamit adot volna nem tudom. Ad nonum; Tudom azt is hogy az maga Daniel Susanna Aszszony akaratyából atták volt, az ezüst marhákért resziben jutot 100 aranyat Zakarias Demeternek kölcsön.

7. Testis Banyai Marton nobilis vargyasi Annorum 55 jura-

tus examinatus fatetur sicut primus et sextus testis in omnibus hoc addito ; En az maga nehai Horvat Boldisarné Aszszonyom akarattýából Zakarias Demeternek ki adot 100 aranynak intesire vásárlottam is eo kegyelme számára ugyan eo kegyelme quietantiajara, hoc excepto, azon bonumokból az hatodik fatens szerent miket vött resziben azokat specificálni nem tudgya az szerent.

8. Testis Szalai Mihaly T. N. Daniel Péter uram eo kegyelme F. Gondviselője Vargyasi Annorum 40 juratus examinatus fatetur sicut 6-tus in omnibus, hoc excepto ; miket vitt el maga resziben az nehai Aszszony azokat az szerent mint az hatodik fatens nem specificalhattya.

9. Testis Szalai Kis Anna vargyasi Jobbagy Aszszony Annorum 46 jurata et examinata fatetur, sicut Dienes Peter in omnibus, hoc excepto, Az kék aranyos materia szoknyára nem emlékezik, hoc addito Egy szep nusztos kozák siveget is vitt el az nehai Aszszony eo kegyelme.

10. Tholdi Istvanne Kata vargyasi T. N. Daniel Peter uram Jobbagy Aszszonya Annorum 30 jurata examinata fatetur in omnibus sicut nonus.

11. Testis Szalai Mihályné Ersok T. N. Daniel Péter Jobbagy Aszszonya Vargyasi Annorum 30 jurata examinata fatetur in omnibus sicut Antecedens Testis.

Mely bizonyságok minnyajan laknak Udvarhely alias Filialis Bardocz szekben Vargyason Füleben Szaldoboson es Bibarcz-falvan kiknek hütök utan valo fassiojokot mü is irtuk meg az mü igaz hitünk szerent, szokot pecsetünkkel es kezünk irásával corroboralvan. Datum Anno die locoque ut supra. Isten nagyságtokot kegyelmeteket sokaig jo egessegben eltesse.

Correcta per nos Judices.

Nagyságtoknak kegyelmeteknek alázatos szolgálai

Udvarhely alias Filialis Bardocz
szeki Fülei Boda Sándor Bardocz
szeknek hütös Assessora.

Ez ugyan azon szeki Filialisi Vargyasi Szolga András Nemes Bardoczszeknek hütös notarius.

Külezím: Az Méltóságos Erdelyi Királyi Guberniumnak (cum honore et dignit. plenit. tit.) nekünk jo Urainknak eo Nagysagoknak es eo Kegyelmeeknek alázatosan adassék. — Más oldalon: Anno Domini 1714 Appertum per Samuelem Alvinczi Registratorem Miképpen hazasította ki Horvat Boldisarne Daniel Susanna Asszonyt Daniel Istvan Uram, arrol valo Inquisitoria 1714 ex Jan. 7. Sub. G. 14.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában R. 1768 B. S.

297.

1715. október 13.

VI. Károly vargyasi Daniel Ferenczet királyi táblai assessorrá ki-nevezi, mindazon jogokkal, kiváltságokkal, közterhek alól való men-tességgel és fizetés élvezésével felruházván őt, mikkel a többi királyi táblai assessorok élnek.

Nos Carolus VI. Dei gratia electus Romanorum Imperator, semper Augustus, ac Germaniæ, Hispaniarum, utriusque Sici-liæ, Hierosolymæ et Indiarum, nec non Hungariæ Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Sclavoniæque etc. Rex. Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, et Transylvaniæ Princeps etc.

Memoriæ commendamus, tenore præsentium, significantes quibus expedit universis. Quod cum Paternus Noster, quo charum Nobis et Hæreditarium Transylvaniæ Principatum com-plectimur affectus, in eum cumprimis tendat finem, ut tum in assumendis, ad publica munia, quam præmiandis, ejusdem Patriæ Civibus, digna æquitatis habita ratione, non nisi Publicæ Salutis integritas, et privata Subditorum Nostrorum felicitas uberiori semper augmento procuretur. Hoc fine, dum Supre-mum Nrum, in eodem Principatu, Gubernium Regium, certa quædam Subjecta pro Assessoribus Tabulæ Nræ Judiciariæ, ibidem Regiæ, fato temporum, pene vacuæ, candidasset, electio-nemque ex iis, Benignæ Nræ Resolutioni demisse submisisset, Nos, inter ea, consideratis laudabilibus animi qualitatibus, et ingenii dotibus Fidelis Nri, Nobis dilecti, Egregii Francisci Daniel de Vargyas, quibus ipse Nobis, utet fidelibus in Nos, Augustamque Nram Domum servitiis, pro locorum et tempo-rum diversitate, fideliter exhibitis et impersis, commendatus est, et qualia, etiam imposterum, exhibiturum illum, et demonstra-turum confidimus. Eidem igitur Officium Assessoratus Tabulæ Nræ Judiciariæ, in dicto Principatu Nro Regiæ, cum omnibus

illis Juribus, Prærogativis et Immunitatibus, quibus cæteri ejusdem Tabulæ Judiciariæ Assessores, secundum Leges et Consuetudines Patriæ receptas et approbasas, usi fuerant, et gavisi, benigne dandum duximus et conferendum. Volentes, et per expressum decernentes, ut deposito, ubi moris erit, solito Assessoratus hujus Juramento, tam suo consveto Salaris, per Thesaurariatum Nrum ibidem Regium, quotannis pendendo, quam etiam, omnibus illis Juribus, Prærogativis et Immunitatibus, eidem Officio rite competentibus, quibus Antecessores ejusdem dictæ Tabulæ Judiciariæ Assessores, secundum Leges et consuetudines Patriæ, recte receptas et approbatas usi fuerant et gavisi, uti, frui, et gaudere possit, ac valeat, imo damus donamus, et conferimus, harum Nostrarum, Secretioris et Aulici Sigilli Nostri munimine roboratorum vigore, et testimonis Literarum mediante. Datum in Civitate Nra Viennæ Austriæ, Die Decimatertia Mensis Octobris. Anno Domini Milleso Septingenteso Decimoquinto, Regnorum vero Nror: Romani Quinto, Hispanici Decimotertio, Hungarici, et Bohemici etiam Quinto.

Carolus m. pr.

(L. S.)

Joannes Josephus de Kászon,
Georgius Bálintith.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

298.

1717. febr. 4.

Daniel Józsefet Kornis Zsigmond, kormányzó 1717 februárius 4-én Aranyosszékre felügyelő biztosnak nevezi ki, utasításul adván, hogy egyetértve a székbeli fő- és altisztviselőkkel, s szem előtt tartván a vármegyékben elhelyezett katonaság élelmezésére vonatkozó szabályzatot és táblázatokat, mindenenekben azok szerint járjon el, s erről a főkormányshoz tegyen jelentést.

Sacræ Cæsareæ Regiæque Mattatis et Principis Tranniae Domini Dni Nostri Clementissimi Nomine !

Generose Nobis Honorande, Salutem et Cæsareo-Regiæ Gratiæ Incrementum ! Jollehet Felseges Urunkhoz valo homagialis engedelmességünk, és magunk mind közönséges mind particularis nyugodalmunk s csendessegben valo megmaradasunkért excubalo militához valo gratitudonk továbbra valo operatioira.

capacitatio kötelességünk azt hozza magával, hogy minden panasz és fogyatkozás nélkül, a megnevezet militiát, Teli nyugodalmokban refocillalhatnak és kívánsága szerint intertenealhatnak; de mivel a szegénységnek Istentől az Esztendő Terméketlensége által reabocsáttatott latogatásából nagy megfogyatkozott állapotra készségünket nem csak remorallya, hanem felő effectuálására is inhabilitallja. Maga Felséges urunk is a Coniuncturak és az elkezdet nagy hadi operatiók kényszerítéséből, most több militiának, mint másszor a Principatustól intertentiojat várván, mind az intertenealo szegénységnek, mind az intertenealando militiának, oly szoros formát és rendet tartani, hogy mind amaz, mit, és meddig adgyon, mind ez mivel erje meg, tudhassa, és az ellen egy fel se cselekedgyék, kegyelmenesen parancsolja. Szükségesnek lenni azért ítültük, a Vargyekre és Székekre Inspector Commissariusokat állítani, kik a megnevezett Norma szerint, mind a militia intertentiojára, mind az együgyű szegénységnek az intertentio administratiojába való könnyebbitésire, vexaktol és rend felett való exactioktól való oltalmazására, job moddal rea vigyazhassanak, és az eddig adott, továbbra is adando penz és naturalékbeli administratiókat helyes és hiteles computusokkal solicialhassák. Kik közül rendeltetett Kglđ Inspector Commissariusnak Aranyos Székre; illy véggel és Instructioval, hogy az Vargye Fő és és Vice Tiszteivel mindenekben edgyet értvén, és szükséges informatiókat vevén, a megnevezet Vargyebe localt militiának eddig lett intertentiojat hitelesen és fundamentumoson a Commissariatustól kiadatot Tabellak szerint investigallja, in natura lette, vagy pénzül adatott ki és mennyivel azt jól calculalvan, minden Falunak Quantumabol a szerint defalcállja és ha Quantumot meghaladgya, más hunnan supplealtatvan, remonstrallja. Az Excessukot, Discretiokot, sive sint conventæ sive non modo liquidentur, es extraordinaria præstatiokot felirjon, a mit bono modo complanallhat, complanallja, de in toto a Guberniumnak be küldgyön. A militia seconomiáját serenyen rendben vegye, és ha szénában és zabban annyit vett volna, hogy következendő holnapokban is véle meg érne, és restans portiot pénzül, a szegénységnek nagy romlásával felvenni akarna, meg ne engedgye. A Regulamentum felett a Tisztek sok sok Lovainak, Ökreinek

és más egyéb marháinak intertentioja honnan lett és mennyi kolt reojok, hitelesen investigallja, és specificé beadgya. Mint-hogy az ovalis Portiok napjába négy Crajczárral computaltatnak, mind a militiahoz való gratitudonk megmutatására, mind a szegénység sok vexaktol való könnyebbítésire nézve, minden Portiot 6 Crajczarral fizetetni rendeltünk, melynek negyje in computu, ketteje ajándékon megyen ezt is jo rendben vegye, hol intertenealtatot a militia in Naturalibus a Gazdajától és hol vette fel pénzül, s menyivel, napi vagy holnapi intertentioját. Egyebekben pro rerum et occasionum exigentia a Bellicus közelebb levő Commissariussal edgyet értvén, és jo correspondentiát tartván, a kiadott norma és Regulamentum szerént, minden respectus és félelem nélkül procedálljon. Minden computust, complanatiokot és fenmaradt difficultasokat Authentice beadgyon, e szerént Istenihez, Urához, és Hazája conservatiojához való kötelességre emlékezvén, maga dexteritását a Guberniumnak hű és serény activitásával comprobalni el nem mulatja, remélljük. Secus non facturus, alte fata sua Martas Sacratissa, benigne propensa manet. Datum Cibirii, Ex Regio Tranniae Gubernio Die 4-ta Februarii A 1717.

Sigdus Kornis

Gub.

Külczim: Generoso Josepho Daniel de Vargyas in Sedem Sieulicalem Aranyos deputato Inspectori Commissario nobis Honorando.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

299.

1717. febr. 4.

II. Istvánt a gubernium provincialis élelmezési biztossá (Inspector commissarius) nevezi ki Udvarhelyszéken, reábizatván a telelés végett odarendelt császári katonaság élelmezése, mely szerint az elszállásolás alól kivétettek az udvarházak — nemesi kuriák — parochialis telkek, iskolák, malmok, majorkertek és korcsmák.

«Minden portio után akár Officialis akár közkatona légyen a megszorított Norma szerint leszen minden napra hat hat krajczár vagy holnaponként három három renens forint, úgy hogy a kenyér helyett veszen in natura a katona jo kenyérnek való buzát két két vékát holnaponként, mely is teszen fl. R. h.

1. husra veszen mindennapra két két krajczárt, az katonákhoz valo jo indulytából pedig a haza minden napra ajándékon ad két két krajczárt, ugy mind azon által hogy a mészárszék a haza lakosaié volna, de hogy a katona a husba ne válagasson, felette ne disputáljon, az falukon szélyel lévén az quartelj az officialisok tartsanak mészárszéket és hogy a gazdát ne augarialhassák és ne vetalhassák a katona maga menjen husért maga tartsa a maga asztalát, a tűz pedig és főzőedények a gazdától præstaltassanak.»

Lovas portiók a general stabnakis természetben szolgáltatnak ki egy szekér szénának 300 bécsi fontot kell nyomnia. zab két köből nyomott vékával, ennek nem létében hat véka buza, rozs, árpa vagy alakor. Széna nem létében egy szekér helyett két szekér szalma potlékul ezekre egy köből zab vagy három véka árpa adando, minden lovas portio egy honapra három három rhenens forintba állitatik meg.

A természetben valo adás megválthato még pedig egy köből buza flor. Rh. 2, egy szekérszena flor. Rh. 2, egy köből zab 30. krajczárokkal.

Ezen a kir. főkörmányszéktől 1717-i februar 8-n kiadott utasítás — Norma — 16 pontból áll és alávonatilag közlöttekén kívül kiterjed a katonaság magatartására és a lakosság kötelezettségére.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Fasc.: 34. sub. Lit. k. k. Nr. 16. alkalmasint Reg. 1781.

300.

1720. jul. 4.

A Daniel Lőrincz és Rhédei Ferenczné, Daniel Mária között 1720. július 4-én létre jött kiegyezés szerint az előbbi az olaszteleki, eddig általa birt udvarházat, a hozzátartozó birtokrészekkel együtt átengedi az utóbbinak oly föltétel alatt, hogy ha amaz a kérdésben forgó birtokokra nézve a kizárólag fiúagat illető örökösödésijogot kimutatja, Daniel Mária tartozik azt neki visszaadni. Megegyeznek ezen birtok esedékes jövedelméire nézve, úgy szintén az iránt is, hogy a néhai Daniel János és Lőrincz között létrejött birtokosztály, mely az utóbbira nézve károsan ütött volt ki, felbontatván, Daniel Lőrincz és Mária között új osztály jöjjön létre.

Mű Bardoczszéki Oloszteleki Marko Sándor megbirt Bardoczszéknek Vice király Birája Vargyasi Szolya Andras meghírt

szeknek hütös Notariussa, és Sos István Deák ugyanazon szeknek edgyik Assessora, kik ez alab meghirt dologba fogot köz Birak vagyunk, Adgyuk emlekezetül mindeneknek, quod in Ao psenti 1720, die 4 Mensis Julii, midőn az Erdelyi Meltosagos Regium Gubernium eo Nagysagok Commissioja mellett Comparealtunk volna, meghirt Szekben Olaszteleken, az T. N. Vargyasi Daniel Lőrincz Uram és T. N. kis Rhedei Ferencz uram eo kglme szerels házastarsa T. N. Daniel Maria Aszszony eo kegyelmek közöt levő Controversianak el igazittasara, jelen léven mű előttünk ab una emlitet Daniel Lőrincz uram eo kglme, parte vero ab altera megh nevezet Rhedei Ferencz uram eo kglme, mint emlitet edes FeleseGINEK legitimus Plenipotentiariussa, penes Literas Plenipotentionales sub Sigillo Sacratissæ Suae Mattis Auth. emanatas, et coram nobis in Specie productas, nem varvan az meghirt Meltosagos Regium Gubernium Commissioja szerent valo Executiojának folytatását, egymas közöt Atyafi szép szeretettel valo meg edgyezésre ilyenképpen condescendalanak, és megh alkuvanak, mivel nehai T. N. Vargyasi Daniel János uram de cursussan Fiu ágon levő Hæresse nem maradvan, megh nevezet Bardoczszekben Olaszteleken levő Udvarházat, és hozzá tartozo akar holot lévő portioit minden appertinentiaival edgyütt (prætendalvan megh nevezet Daniel Lőrincz uram mint testvér Atyafi, hogy Fiu és nem Leány ágat illetne), apprehendalta és occupalta volt maga reszire s mind eddighis possidealta, mindazon által arrol valo Donatiojanak Statutiojáról nem producalhatvan, fen meghirt Rhedei Ferenczne Aszszonyom, Daniel Maria Aszszony eo kglme, mint megh nevezet nehai Daniel Janos uram Leanyának birodalmaban remittalo talibus sub Conditionibus.

1-mo, Az Donatio mellet megh kívántato Statutiot mentől hamarabb igyekezze verificalni, meghirt Daniel Lőrincz uram eo kglme addigh penigh meghirt Rhedei Ferenczne Aszszonyom, birja es mindenekben usuallya az meghirt Udvarházat, és appertinentiait, mint tulajdon magáét, hogyha pedigh ezen meghirt joszagrol vegbenment Statutiot producalhattya Daniel Lőrincz uram eo kglme, es legitime edoecalhattya, hogy az meghirt Bardoczszekben Olaszteleken levo Daniel jusson devenialt nemmes Curia, es annak appertinentiai s töb ehez tartozo portioik,

mellyek az Donatioban extalnak, Leányagat de præsenti nem illetnek, eo facto megh irt Rhedei Ferenczne Daniel Maria Aszszony minden perpatvar es akarmi ki gondolható akadaly nélkül vissza bocsatani meghirt Daniel Lőrincz Urnak sub pœna Decretalis Calumniæ legyen köteles.

2-do; Hogy ha pedig vissza bocsatani nem akarna eo kglme eo casu ezen contractusnak ereivel saltem propria sua Authoritate et suis viribus meghirt Daniel Lőrincz Urunk az fen declaralt udvarházat minden portioival és appertinentiaival edgyüt reoccupalhassa, insuper az Decretalis Calumniának onussatis akármi nevel nevezhető bonumbolis említet Daniel Maria Aszszonynak megh vehessen, exclusis omnibus jur remediis.

3. Ha bizonyos Esztendők el foljasa utan törtennek, hogy az fen meghirt Donatiok szerent az Fiu Ágh jussarol Daniel Lorincz ur Statutoria Relatoriaja elő kelhetne és producaltathatnak, azon üdök alatt fel kelhető usussa és fructussa az joszagnak imputaltassek in defalcatione emaritationis, mivel in hoc casu ha az Leány Agh kezéből visza mene az joszag az Fiu Agh jussura, az Fiu Agh ugy mint Daniel Lőrincz ur az emaritationjarol az Aszszont eo kglmit az nehai Daniel Janos ur joszaganak quantitassához kepest excontentalni tartozik, az mint hogy addigh azon joszagot remittalni nem tartozik Rhedei Ferenczne Aszszonyom, insuper ez üdö alatt seconomiajanak jutalmat is az joszagnak proventussából maganak megh veheti.

4. Nehai Daniel Janos urral jollehet Daniel Lőrincz ur eo kglme Divisiot celebralt volt, melybenis Daniel Lőrincz ur eo kglme megh karosodvan, egy mas közöt ugy edgyezenek megh, hogy ujjab Divisio peragaltassek, az Daniel Lőrincz es megh nevezet Aszszony, eo kglmek közöt, és akkor az nehai Daniel Ferencz ur eo kglmekre devenialt ben s mind kin valo bonumokis subdividaltassanak, melynek effectualasara terminalak az következendő sz. Mihaly napjara, ugy hogy akkor az joszaggal edgyüt mindenfele teguminak in duas æquales partes fel osztolynak, addigh pedig az egész joszagh marad Daniel Lőrincz ur kezinel.

5. Mind az két fel Atyafi egymás ellen valo prætensioit, mellyek eddigh lehettenek le hagyak es egymasnak elengedék.

6. Ide valo ezis hogy ha Daniel Lőrincz ur valami részjogot avagy appertinentiat abalienalt volna, akarholis az maga propriumara, tudodgyék maga reszibe és az masik Atyafi contentaltassék.

7. Nehai Daniel Janos ur az Rakos vizire maga költsegivel egy Malmot epitetet volt, ezen Malom intacte marad az Aszszonynak Rhedei Ferenczne Aszszonynak eo kglnek.

8. Mind ezen fen meghirt Conditioknak szentül valo megh tartására mind ketten az declaralt Contrahens Atyafiak eo kglmek kezbe adassal bennünket megh biralvan magokat és posteritosokat obligalak sub pœno præscripta Decr Calumniæ modo præmisso irremissibiliter exigenda.

Mely dologh mü előttünk így menven végbe, müis adgyuk rolla fide nra mediante ezen tulajdon pecsétünkkel és subscriptionkal megh erősitetet Testimonialis levelünköt. Dat et Act Ao die locoque in præmissis.

Corr. per eosdem.

	Iidem qui supra	
Alexander Marko	Andreas Szolga	et Stephanus Soos
V. I. R. S. B.	jur Sedis Bardocz	Literati jur Sedis
	notarius	Bardocz Assessor.
(P. H.)	(P. H.)	(P. H.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

301.

1721.

Daniel Lőrinczné, gr. Teleki Borbála, a gr. Teleki Mihály és gr. Toroczka Katalin leánya, mint Lőrincz és László kiskoru fiainak természetes gyámja a kolozsmonostori levéltár őrei által 1721-ben kiadott okmányban tiltakozik férjének azon eljárása ellen, mely szerint ez az atyai ősi birtokokra nézve, melyek csakis a fiákat illetik, Rhedei Ferenczezel, mint nejének Daniel Máriának meghatalmazottjával egyezményre lépett.

Nos Requisiteores Lrarum et Lralium Instrumentor in Sacristia seu Conservatorio Conventus Monasterii Beatæ Mariæ Virginis de Kolosmonostra repositar et locatorum, ac aliar quarumlib Judiciar Deliberationum legimorq Mandatorum Executores Damus pro memoria per psentes: Quod Splis, ac Grosa

Barbara, Splis ac Grosi Laurentii Daniel de Vargyas Consors, Filiavero Illmi quondom Sac. Romani Imperii Comitiss Michaelis Teleki de Szék, ex Illma Dna Comitissa Catharina Toroczkaï tunc Consorte sua suscept, et progenit tanquam legma et naalis Tutrix filior suor Laurentii et Ladislai adhuc illegitimæ ætatis ex præfato Dno vdle et Marito suo susceptor, et procreator raone offitii sui Tutricatus psnlit Coram Nobis consta per modum et formam solennis protestaonis et contradictionis significavit Nobis eo modo: Qualiter Eadem revera et pro certo intellexisset, et percepisset dictum Dnum et maritum suum Laurentium Daniel de Bonis Ejusdem Paterno-Aviticis et sexum masculeum duntaxat (prout referebatur) Concernentibus, Conventionem seu Complanaonem quandam in absentia ejusdem Exponentis, cum Spli ac Grosio Francisco Rhedei, de Kis Rhede; tanquam Plenipotentiaro Consortis suæ Splis ac Grosæ Mariæ Daniel in Anno modo præsentè Millesimo Septingentesimo vigesimo die Quarta Julii in Possessione Olasztelek Sediq Sicul Udvarhely exist habit medio Egregior Alexandri Marko V. Judicis Regii, Andreæ Szolga jur notarii et Stephani Soos jur. Assessoris Sedis Filialis Bardocz, prout ex simplicibus literarum superinde confectar et emanatar Paribus nobis veroni Spec exhibitar et præsentatar liquido constare videbatur ini-visse et celebrasse, in præjudicium jur suor, damnumque valde magnum et manifestum. Facta itaque hujusmodi solenni protestatione in obus punctis, Clausulis et articulis præmissæ Conventioni, seu Complaraoni contradicendum duxisset: universasque Lras, et Lraria Instrumenta, de, et super sub quibuscunque modis, verborumque formulis Confectas et emanatas annihilandas invalidandas, Cassandas et pœnitus mortificandas pronuntiasset inhibens universos, et Singulos, Signanter vero pfatam Mariam Daniel a possessionis manutentione, usus, fructus perceptione et percipi factione talium bonor: Certificans insimul, ut dum tempus et occas suppet et in rehabitatione eorundem, nullum non movebit lapidem, eademque pro se se rehabere minime prætermittet: Unde si cui qd damni, molestiæ et expensar Caabit sibi imputet: Prout obus et singulis annihilatis, cassatis, invalidatis et pœnitus mortificatis contradixit, inhibendo, et certificando, inhibuitque contradicendo:

protestataque est nra in præsentia publice et manifeste har
 nrar vigore et testnio literarum mediante. Datum Teria Secunda
 proxima post Dnicam Oculi Anno Millesimo septingentesimo
 vigesimo Primo.

L. S.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

302.

1721. ápr. 6.

*Daniel Elek, emgyedi tanuló, 1721. április 6-án kelt levelében arra
 kéri atyját, Daniel Józsefet, hogy őt kánikulaig hagyja Emyeden ;
 mert a jó sikerrel tanulni kezdett német nyelven magát gyakorolni
 akarja és még arra is kéri, hogy gondoskodják ruházatról, pénzről
 és énnivalóról.*

A szenvedés után uralkodásra jutot Xtus köszönnyön be
 kgylmed házába a következő Innepi alkalmatossággal drága
 érdemének hasznaival, kívánom. Kgylmed levelet betsülettel el
 vöttem, abba valo jo, kedves és haszonra néző intését kgylmedk,
 jó szível vészem, és vékony tehettsegem szerint követni igyeke-
 zem, kivitetesünk aránt valo szándékát kgylmedk ertettem, és
 oz aránt, jól lehet én modot kgylmed eleiben szabni nem aka-
 rok ; mindazáltal alázatoson, de fiui bátorsággal kérem kegyel-
 medet, ha lehetséges had legyünk itt a kanikulaig, mert ha ki
 mégyünk, minnyajon ugyan nagy kárt vallunk ; de kiváltképen
 én, mert már, a Német nyelben valamenyire bele kaptam, de
 ha ki mégyünk, mind el felejttem a mit tanoltam belőle, mivel
 még annyira nem mehettem hogy magam industriam által
 tanulhatnék belőle. Azomba a kikkel kezdettem tanulni, azokis
 mind el hagynak, és osztán ősszszel mikor be jövünk, akkor sem
 tanulhatunk vélek mert ők jobbak lesznek nálamnál, s értem
 megint elől nem kezdik. Az examenen által estünk Istennek
 hála ditseretesen. A Menteink megszakadoztak már ugyan nem
 igen kell őszig mindazáltal mikor ember eleiben mégyünk tisz-
 tességnek okáért a nyakunkban vetnők ; a Gombok aránt tudo-
 sitson kgylmed, el készülnének mindgyárt, tsak kiválthatnok,
 de itt nints mivel váltsuk ki. Szükségünk mind pénz aránt,
 mind egyéb Culinare arant nagy mértékben vagon, mert Mik-
 losvari uram nem igen segélhet, azt mongya innen, mivel penzt

nem kereshet, a boroknak rossz keletek mia. Ezzel ajánlom az Ur oltalmában kgylDET és maradok

Kegyelmeknek Fiúi kötelességem szerint való engedelmes Fia

N. Enyed 1721. 6 Aprilis.

Daniel Elek.

T. Ürmösi uramnak szolgálatunkat ajánljuk s minden jöket kívánunk egész hazával edgyütt. Ugy Szetseni uramnak is.

Külczim: Heroica Virtute Spectatissimo, Nobilissimo, ac Generoso Viro, Domino Dno Josepho Daniel, Parenti meo, omni semper honore, et obsequio proseguendo, omni denique observantia et amore colendo.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

303.

1723.

Daniel Lajos, enyedi tanulóknak 1723-ban distichonokban irt latin dolgozata, ezen themdról: «Mens manet et virtus, caetera mortis erunt». (Az ész és az erény fennmarad, egyéb a halállal elenyészik.)

Materia.

Mens manet et virtus caetera mortis erunt.

Versus.

Omnia dispereunt mundo quæ pulchra videntur
 Divitias Subito Sors inimica rapit,
 Perpetuo durat virtus laudatq̃ crescit
 Inq̃ illam Sors nil quod dominetq̃ habet
 Hæc tibi Sola potest laudemq̃ decusq̃ parare
 Te facit hæc veris deliciisque frui
 Deceptrix hominum semper Sors perfida et anceps
 Gustos illa viros pauperi eq̃ gravat
 Quod dignis adimit transfert id pro Sceleratis
 Nec discrimen habet volvitq̃ hæc subito
 Hæc modo læta manet vultq̃ modo summit acerb
 Aufert divitias ast animum retinet.

Ludovicus Daniel.

A vers alatt más kézzel írva: A 1723 die 28-va Febr. Enyeden per transennam bé térvén Lajos szállására, extempore elaboralta ez verseket.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

304.

1723. máj. 28.

Daniel Elek 1723. május 28-án kelt levelében arról értesíti atyját, Daniel Józsefet, hogy az enyedi collegiumból eltávozott Barátosi József helyébe Tövisi Márton deákot rendelték melléje a tanárok, kivel meg van elégedve.

Fiui engedelmesseggel való szolgálatomat ajánlom kgydk edes Apám uram In minden aldosit Terjeszsze kgydre s a kgyd hazára szivből kívánom.

Minekünk Professor uraimék adtanak egy betsülletes Deakot, a kit mind Professor uraimék ő kgyk, mind pedig egyebek minékünk komendaltanak és a mint magamis megesmertem olyjan Ifju ki minékünk s énnekem s minyájunknak sufficial (Tudnilik Tövissi Márton Uram) es Kegyelmedis Apám uram meg ne szomorodjék mert ez betsülletes és Tudos Deak. Præceptor uram Baratosi Josef uram tavozot el mi tollunk 27 Maji: es ugyan akkoris minékünk Tövissi uramot destinaltak Professor uraimék. A mult Innepekbe Az Ur Torotzkai Peter Uram jo akaratjabol Innepeltünk Sz. Györgyön. Mi Innek hálá minnyajon friss jo egessegbe vagyunk s voltunkis meljhezis kgyk hasonlat kivanok édes Apam Uram. Az Aszszonyk ajánlom kesz szolgálatomat, kivanok az Aszszonyra aldaest es bekesseges megmaradast. Ez ez maradok Kgyk

mindenekben engedelmeskedni és szolgálni igyekező Fia

Daniel Elek.

N. Enyed 1723. 28 Maji.

Külczim: Spectabili ac Generoso Domino Dno Josepho Daniel de Vargyas. Domino mihi Parenti dilecto Filiali cum observantia humilime Olosztelek.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

305.

1728. november 25.

A kolozsmonostori levéltár őrei 1728 november 25-én kiadott iratban bizonyítják, hogy ifj. Daniel Istvánt, a mennyire látásból és észszerűen megítélni, s unokafivérének bizonyításából következtetni lehetett, a 23 évet eltöltött és a 24-ik évben lévő ifjúnak találták.

Nos Requisiteiros Literar et Literalium Instrumentor, in Sacristia sive Conservatorio Conventus Monasterii Beatæ Mariæ Virginis de Colos Monotra, repositor et locator ac aliar quorumlibet Indriar Deliberationum, Ligitimorumque Mandatorum Regio Principalium, Executores Significamus per præsentis: Quod Grosus Stephanus Daniel junior de Vargyas Filius Grosi quondam Michælis Daniel de dicta Vargyas, ex consorte tunc sua, Grossa Fœmina Sophia Kun suscept et progenit, Personaliter coram nobis constitutus, petivit nos qua par est reverentia, ut nos ætatem ejusdem revidere, Literasque nras Testimoniales desuper juxta antiquam et usitatam Consuetudinem, Jurium ejusdem uberior futuram ad Cautelam necessar, sibi dare et concedere vellemus. Cujus justæ et Legitimæ petitioni nos morem gerentes, ætatem ejusdem diligenter, et serio investigantes, prout endem visu metiri, usuque Raonis considerare potuimus accedente etiam fide digna Fratris si Patruelis, Grosi Stephani Daniel senioris de pfata Vargyas attestatione nobis in Specie producta, eundem jam vigesimum tertium explevisse, et vigesimum quartum ætatis suæ Annum circumferre probe et manifeste comperimus. Super qua quidem Memorati Stephani Daniel junioris ætatis revisione, nos psentes Lras nras Testimoniales eidem dandas duximus et concedendas, Lege et pmissum ac antiqua et usitata consuetudine svadente. Datum in Festo Beatæ Catharinæ Virginis et Martiris, Anno Domni, Millesimo, Septingentesimo Vigesimo octava.

Lecta et per eosd Requisiteor extradat.

(L. S.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

306.

1728. november 25.

A szűz Máriáról nevezett kolozsmonostori levéltár őrei által 1728. november 25-én kiadott okmányban tudtára adatik mindenkinek, a kiket illet, hogy vargyasi ifj. Daniel István, Mihálynak Kun Zsófiától való fia, tudomást szerezvén arról, hogy szülői az ősi és örökölt birtokokból eladtak, elzálogosítottak, elcseréltek, elosztottak, jobbágyokat szabad lábra helyeztek, házakat, telkeket felszabadítottak és ezekre nézve elismervényt, szerződvényt és átírást adtak, az ő örökösödési joga ellenére és kárára mind ezen cselekmények ellen tiltakozik, s az azokra nézve kiállított minden ügyíratot semmisnek nyilvánít.

Nos Requisiteiros Literar et Litrlum Instrumentor, in Sacristia sive Conservatorio, Conventus Monasterii Beatae Mariae Virginis de Colos Monotra, repositarum et locatorum, ac aliar quorumlibet judriar Deliberaonum legitimorumque Mandator Regio Principalium, Executores. Significamus per psentes, quibus expedit universis: Quod Grosus Stephanus junior, Filius Grosi quondam Michaelis Daniel de Vargyas, ex Grossa Foemina Sophia Kun Consorte tunc sna Suscept et progenit personaliter coram nobis constitut, per modum et formam Solennis protestationis, Contradictionis, revocationis, retractationisque et inhibitionis significavit eo modo: Qualiter ipse certo intelaxisset, Genitorem Genitricemque, Avos Aviasque, Fratres item et sorores suos, de Bonis ipsor Avititiis et hæreditatibus, quasdam venditiones, Concambiationes, impignorationes, Fassiones, legationes, Contractus, Compositiones, Transactiones, Divisiones, Jobbagionum Manumissiones, Liberationes, Domorum, Sessionumque ac Prædiorum Colonialium, exceptiones, immunitationes, ac alias quovis sub titulo, ptextuque et colore factas et celebratas abalienationes instituisse et celebrasse, in pjudicium et derogamen juris sui Successorii, Damnumque valde magnum et manifestum. Unde facta solemnī hujusmodi Protestatione, plibatus Stephanus Daniel, univer Genitoris, Genitriciusque, Avorum, Aviarumque, Fratrum item et Sororum Suorum imo suæ etiam ipsius propriæ, de Bonis Aviticis et Hæreditatibus factæ Venditioni, Concambiationi, Impignorationi, Fassioni, Legationi, Contractui, Compositioni, Transactioni, Divisioni, Manumissioni, Libertationi, exemptioni, immunitationi, ac alio quovis sub titulo, ptextuque et colore factæ et

celebratæ abalienationi, in omnibus ejus punctis, clausulis, et Articulis contradicen, revocan, retractan, cassan, annihilan, viribusque suis caritur pronuncian; emptores ab eorundem, earundemque emptione, concambiatione, occupatione, appropriatione, mantentione, usus, Fructusque eorum perceptione et percipifactione, Principes de et super eisdem Consensum, pariter et Assensum exhibitione, Capitulares denique Conventuales, ac alios Avosvis Regios, ab executione, introductione, Statutione, de que et super eisdem Relator extradatione, quomodocumque et quibuscunque sub titulis, ptextibus, et coloribus, jam factis et peractis, vel deinceps fiendis vel peragendis, ex toto et in universum inhibendum, interdicendum, arcendumque, et protelandum duxisset; Prout contradixit, revocavit, retractavit, Cassavit, annihilavit, viribusque suis caritur pronunciavit, Inhibuit item interdixit, arcuitque, et ptelavit coram nobis publice et manifeste Solenniter protestando, Protestatusque est contradicendo. Har nrarum authentici Conventus sigilli nostri munimine roboratarum vigore et Testimonio Literarum mediante. Datum in Festo Beatæ Catarinæ Virginis et Martiris Anno Domini Millesimo Septingentesimo Vigesimo octavo.

(L. S.)

Lecta et extradata

Eisdem Requisit.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

307.

1730. aug. 29.

Khevenhiller gróf és tábornok 1730. augusztus 29-én Wesselényi fő-kormányászei elnökhöz intézett levelében tudatja, hogy a melegen ajánlott Daniel Lajost a tüzérek közé osztotta be, hogy ott a katonai gyakorlatot és fegyelmet megtanulja, s azután érdeméhez képest elő is fogja léptetni.

Excellsse ac Illme Dne Comes Dne Comes mihi Colendisse !

Literas Vræ Excellæ sub dato Claudiopol 27-mo Junii ad me exaratas, primo 26-to Augusti debito cum honore percepi. Et sicuti mihi quævis occasio grata et accepta est, qua Nræ Excellæ aliquam gratitudinem et officium monstrare possum sic etiam summo honori mihi duco, ut tam eximie recommendatum

istum Invenem nobilem et Nræ Excellæ cognatum Iudovicum Daniel sub meo Regimine vitam Militarem frequentare sciam; quapropter etiam disposui, ut ille sub Pyrobolasior Compagnia Tyrocinium Militare incipiat: ibique Exercitium, Moresque Militares addiseat, quo deinde ipsum secundum merita in Respectum Nræ Excellæ promovebo. Ego autem pristino favori et Benevolentiae me recomendans maneo.

Vestræ Excellæ.

Mediolani 29. Aug.: A. 1730.

humilimus Servus

C. Khevenhiller
General.

A levél külsőoldalára írva: Excellsso ac Illmo Dno Dno Comiti de Wesselényi, Sæ Cæ Regiæque Mais Consiliario Intimo: Excel: Regii Gubernii in Trannia Præsidi Dno Comiti Suo Colendisso.

Wiennæ.

Claudipoli
in 7 berger.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

308.

1732. ápr. 12.

Daniel Ferencz és István, úgyszintén Daniel Mihálynak István nevű fia; Daniel Elek, János, Gábor, Lőrincz és ifj. Péter unokatestvéreikkel együtt 1731. április 12-én tiltakoznak idb. Daniel Péter eljárása ellen, ki a Vargyason, Fülében, Száldoboson, a dobói tanyán, Baróthon és T.-Rákoson lévő ősi és örökölt birtokait, minden előleges figyelmeztetés és ok nélkül bizonyos pénzösszeg fölvételének ürügye alatt leányának, gr. Haller Jánosné, Daniel Zsófiának elzálogosította, minthogy azon birtokok a vargyasi udvarházhoz tartoznak s kizárólag a fiúágot illetik. Ezen tiltakozást idb. Daniel István 1732. április 12-én, a fennírt család 1733. februárius 19-én megújítja.

Protestatio.

Nos Franciscus et Stephanus Daniel de Vargyas ut et alter Stephanus Michaëlis quondam Daniel de eadem Vargyas filius, una cum Alexio, Joannie, Gabriele, Laurentio et Petro Daniel Juniore, Similiter de Vargyas, Fratribus videlicet nostris Collateralibus et condivisionalibus per modum Solemnis Protestationis, Inhibitionis, et Contradictionis, virtute præsentium significamus, nos pro certo intellexisse, et revera percepisse S.

Dominum Petrum Daniel Seniore de dicta Vargyas, Fratrem videlicet nostrum Francisci et Stephani senioris Michælisque quondam Daniel de eadem Vargyas Carnalem, reliquorumvero, ut pote, Alexii, Joannis, Gabrielis, Laurentii, et Petri Junioris, Fratrem Collateralem et Condivisionalem, Universa Bona sua Paterno Aviticâ, et Hæreditates, utpote Canam nobilitarem, ac Portionem Hæreditariam, in sæpe fata Possessione Vargyas, Possessiones item Hæreditarias, in Possessionibus Füle, Száldobos, et Prædio Dobocensi, una cum Molendino in dicta Száldobos extracto. In Inelyta Sede Udvarhely, ejusque filiali Bardotz. Itemque Portionem Hæreditariam in Baroth in Incl. Sede Miklosvár: nec non Portionem Possessionariam in Possessione F. Rákos, in Inelyto Comitatu Albensi Trannia, existentia et habita, et ad curiam præfatam Vargyasiensem de Iure et ab antiquo spectantia et virilem duntaxat sexum præcise concernentia, Filiae suæ Magnificæ Comitissæ Sophiæ Daniel, ejusdemque Marito Illmo Domino Joanni Comiti Haller de Hallerkő, nulla præhabita legitima Ammonitione simpliciter tantum, et absque ulla rationabili de Causa sub prætextu certæ summæ Pecuniariæ levatæ et Titulo Pignoris, aut qualiterunque, cum damno et præjudicio, Jurisque nostri sexus virilis derogamine manifesto, inscripsisse, vendidisse et abalienasse. Proinde toti hujusmodi venditioni præfati Dni Fratris nostri, abalienationique cum solemni Protestatione, in facie prædictæ Sedis hujatis Filialis Bardocz Indriæ, Contradicimus, reclamamus, Literasque Transactionales superinde confectas et emanatas, tamquam Patriæ Legibus minus consonas, Juriq[ue] nostro virilis sexus, valde præjudicissas, in omnibus suis punctis et clausulis, earumque Articulis, irritas, vanas, invigorasque facimus et pronunciamus, eosque annullamus. Imo contra illa omnia publice contradicimus Protestando, et protestamur contradicendo, harum nostrarum vigore et Testimonio Literarum mediante, quas Protocollo etiam prælibatæ Inelytæ Sedis hujatis Indiciario insertas et inscriptas volumus.

Anno 1731 Die 12a Aprilis exhibitæ et Protocollatæ in facie præscriptæ Sedis.

Anno 1732 Die 12. Aprilis hæc Protestatio per se Generosum Dominum Stephanum Daniel Seniore renovata.

Anno 1733 Die 19-a Februarii Supra scripta Familia Daniel renovat protestationem.

E. Protocollo Inelytæ Sedis Siculicalis Filialis Bardocz Die 30-a Mensis Martii Anno 1804.

Extradat per Stephanum Boda

(L. S.)

Iss filialis Bardocz ordinar Notarium.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

309.

1731.

Második Daniel István alábbi emlékiratában a századoktól fogva fiággon volt Daniel jószágoknak a leányágra való átszármazását és a családi levéltárnak ide-oda vándorlását következőleg írja le: Idősebb Daniel Mihály két fia: Lőrincz és János közül ez utóbbi Brassóban elhalván, Mária nevű leánya Redei Ferenczné a guberniumnál keresztülvitte, hogy atyjának birtoka, — Lőrincz kizárásával, ki az iszákosság miatt megtébolgyodott volt, — reá átirassék, s annak birtokába a Daniel-család iránt gyűlölséggel viseltető Markó Sándor által beiktattassék, ki arra is kötelezte a zavart elméjű Lőrinczet, hogy Mária hugát atyja birtokában mindaddig nem fogja háborgatni, míg azon birtoknak kizárólag a fiágot illető donatiójáról Statutorio Relatoriat elő nem mutat. — A családi levéltár történetét illetőleg azt adja elő, hogy ez atyjok, Daniel István halála után anyjok Kemény Zsófiához, később Daniel Mihály kezéhez került, kinek a soscölgyi ütközetben történt eleste után, az ő özvegyét Kun Zsófiát nőül vett Bernald Jánoshoz vitetett. Nővérük Klára Biró Sámuelné a levelek egyrészét vérségi jogon átvesszi, de mivel nem törvényszerűen járt el, a más rész Bernáldnál maradt. Lezajolván a Rákóczi Ferencz-féle forradalom, melyben az emlékirat szerzője is Ferencz és Péter testvéreivel együtt jelentékeny részt vett, s az 1711-ki szatmári békekötés értelmében hazájokba visszatérvén: az idősebb testvér, Ferencz, vette át a levéltárt, de oly hiányosan, hogy e miatt a fiak nagy kárára a fennebb említett leányági örökösödés következett be 1721-ben, Ezóta Daniel Lőrinczné Teleki Borbála hasonnevé fiának nevében, és a fiág beleegyezésével arra törekedett s ő is arra törekszik, hogy azon jószágot a leányágtól törvény útján visszaszerezze; minek elérésére felkutatta a Daniel Eleknél lévő olaszteleki ág és az ő atyai ága levéltárát, kivévén azokból a perhez szükséges okmányokat.

Néhai üdvezült Édes Atyánk Daniel István ur holta után maradván néhai üdvezült Édes Anyánk Kemény Sofia gondviselése alá Leveleink; igaz dolog ezen gondviselés alatt hogy eshetett volna valami kár azokban, említett édes Anyánk anyai szorgalmatos Gondossága azt meg nem engedte, Hanem sze-

geny édes Anyánk halála után szálván a levelek tartása nagyobb Férfiu Atyánkfiára néhai Daniel Mihály urra. Ez in anno jam præterito 1703 a Rakotziana Revolutionnak kezdetével Feleségével Kun Sofia Aszszonnyal ezen Leveleket is Brassóba bevitte vala, maga azonban az Országnak minden Alsó és közép renden lévő Haza-Fiaival sótt a Nagy Renden valok közül is sokakkal, ezen Rakotzi Ferencz Fejedelmi Vezérsége, és a Magyar Szabadság helyre állításának nevezeti alatt támadott, és az után nyoltz esztendőkig duralt Revolutioknak árjától elragattatván, majd azon változásnak második Esztendejében, midőn Groff Rabbuthin Cæsareanus Generalis Commendans Szebenből lejött volna az német militiával a Kolozsvárt Bloquadázs és Torocz-kai Istvantol commenderoztatott Magyar confederalt Hadak ellen: ezek is észre vévén Rabbutin jövetelét, eleiben indulnak, Szamosfalva és Pata között a Sos Völgye nevű helyben öszve találkoznak, holott is mind két részről kirendelt sergekben a két fél ellenség öszve menvén, midőn egymást már annyira közelítették volna, hogy vala hátra csak a tüzadás. A Magyarság panico aliquo terrore confundalván magát gyalazatosan megszabad; holott is fenn említett Daniel Mihály Bátyánk, valami Magyarokhoz pártolt gyalog németekkel helyeket megtartván, magokat sokáig defendálták, kiknek mind ily nagy igyekezeteiket is végre a Rabbuthinnal valo nagyobb erő superalván, ezek is succumbalni kéntelenítettnek és többire ott is vesznek; említett szegény Bátyánkot egy Pavolik nevű Cæsareanus kapitány szemére vévén, midőn szintén szegény Bátyánk lövés miá el esett Lovárol egy Szolgája hiv forgolodása által, akarna más lóra kapni, de tzomján esett igen nehéz lövés miá szándékában præpediáltatván, azon Pavolik kapitány nyakába bocsátkozik; ezt látván ilyen extremitásban lévő szegény Atyánkfia resistal neki és nyakában lévő Flinta karabéllyával tsak igen közlelől Pavolikt melyben lövi; de annak a lövés nem ártván ugy ad viszsza tüzet szegény Bátyánk ellen, hogy ez azzal világi életét becsülletesen concludallya is (a mint erről maga azon Pavolik kapitány tett bizonytságot Szebenben lévő Atyánkfiái előtt, nevezetesen néhai Kemény Boldisár és Baresai Mihály uramék előtt, kik ezüst Tsattos Lodingját és Lodingszijját a szegény Bátyánknak azon kapitánynál meg is esmerték). De nem histo-

rizálás lévén itt előttünk térjünk vissza az elhagyott Tzélra: Elesvén eképpen szegény Bátyánk Daniel Mihály azon Sosvölgyi hartzon, Brassoban árvaságon maradt Felesége gyászszja után hogy consolatiot vehessen, menyen férjhez Bernald János urhoz, és így Leveleink is a Dotalistával idegen kézre szálnak, Biró Samuelné Testvér Nénénk jure Consanguineitatis Leveleinket az idegentől kiveszi, de nem legitime procedal azoknak repetitiojában, mely miá elmaradván Bernáld urnál Leveleinkben, az után sok esztendőkkkel extorquealtunk ő kegyelmétől egy tarisnya Levelet. Midőn osztán végezetre Isten azon Rakotziana hosszas Revolutiot lecsendesítette volna, és műis annak ellene álhatatlan árjától elragadtatott, és még életben maratt három egy Testvér Férfi Atyafiak Daniel Ferencz, Péter és István, Istennek imigyen való Kegyelméből, a sok ezer golyóbisok és Fegyverzörgések között, sok idegen országokon kelletvén megfordulnunk, nevezetesen Péternek (ki Rakotzi fejedelemnek leg belsőbb kedvességben való első fegyver hordozója, s a leg belsőbb és felsőbb Udvari Nemes és uri Ifjuságnak Seregének Adlutántya volt, az után Sveciai királyhoz, Moldovai és Havasalföldi Vajdákhoz való követségben töltvén sok időket, és onnan is lett hazájába való megtérése) és Istvánnak énnékem (ki Groff Forgáts Simonnak Erdélyi Generalis comendansa elsöbben azután a Regulatum Magyar és Frantzia Regementeknek Comendánsának Cassának és ahoz tartozó minden hadaknak és Regementeknek Generalisanak, General Staabjaban General Adjutant etc. én voltam, Ifjuságotam ekképen kellett az akkori időhöz képest excolalnom) midőn azért Isten végezetre e sok változasok között való hanyattatásunk után az 1711-ben Szathmaronn véghez ment Békesség által Hazánkba és honnyunkba haza telepített volna, fenn említett Biro Samuel Felséges Urunk Gubernialis intimus Consiliariussa, Felesége Daniel Klára Testvér Atyánkfia vérségén Brassoban kezéhez vett Leveleinket már említett Daniel Ferencz Urnak, mint nagyobb Fiu Atyafinak kezéhez adta ugyan, de igen sok hijjával, és közönséges nagy kárunkal, mivel egy néhány rendbeli Donationknak Statutorio Relatoriai Leveleink között nem tanálatván, abból Familiánk között ily szomorú consequentiaak löttek, hogy néhai idősb Daniel Mihálynak lévén két fiai János és

Lőrincz, János meghalván Brassoban obsidio alatt még a fenn megírt Revolutiok alkalmatosságával marad egy Leánya Mária Rhedei Ferenczné, Lőrincz Ifjúságában magát dicséretesen viseli, azután házasodván a Teleki házban, mitsoda októl viseltetve adgya magát mint egy desperabundo a részegeskedésnek, melly veszedelmes vétke e mértéktelenségnek elsőben elméjében nyavalyást a Jozan okoskodástól, az után pedig nem sokára életétől is megfosztá; de míg élne is szegény e minden jozanság nélkül való állapottyában nem különben volt élete folytatásának dolga, mint midőn valamely hajo az ellenkező Viznek közepette oly gyenge Kormányosra szorul, kinek sem ereje sem értelme egy szoval semmi tehetsége az evezésre nintsen, ilyen állapottyában azért nyavallyás Daniel Lőrinczet, fenn említett Daniel Maria, Fiu Leányságnak Jussán praetendálván az Attya Daniel János egész Jozágát Méltóságos Gubernium eleibe provocállya holott is contra tacentem et insanam mentem igen könnyen triumphal, és Commissiot is extrahal hogy a nemes Szék Tisztyei introducallyak Attya Jozágában, kik midőn kimentenek volna azon Commissio mellett az Executiora az Executor Vice Tiszt lévén Oloszteleki Marko Sándor Familianknak meg eskütt és megengesztelhetetlen ellensége, a ki ezen Leány Ág ellenünk való Impetitiójának is egyedül való Koholoja volt, ugy ezen törvénytelen Commissionak is törvénytelen Executiora, kivánt és igyekezett ezen Executióban is mennél ártalmasabban megfelelni ellenünk való ördögi Gyűlölségének; mely szerint is azt viszi véghez álnok elcsábításával azon nyavallyás eszében megbontakozott és az Executionak is nevezetétől meg bodított elméjü emberrel fenn meg irt Marko Sándor hogy Daniel Máriának az Attya Daniel János Jozágát egészszzen kezébe bocsáttya sub poena Decretalis Columniæ lekötven magát hogy abban meg sem háborgattya mind addig, mig azon Jozágnak tsak Fiu ágot illető mivoltáról sonalo Donatioknak Statutorio Relatoriat nem producalhattya; Bejövén azért ezen törvénytelen uton a Leány Ág Sæculumoktól fogvást tsak Fiu Ágon folyo Jozáginkban egy simplex missilis Commissionak erejével in Anno 1721, Az oltatol fogva, megírt Daniel Lörintz Felesége Teleki Borbára Fianak ugyan Daniel Lörintznek nevével, és az egész Fiu Ag assistentiájával, szivvel lelekkel és minden szorgalmatos mun-

kával utánna volt, hogy via Juris a Leány Ágtól azon Jozságot vindicalhassa, de még nem effectualhattuk, noha legelső Diæta alatt hiszem Istent hogy azon Causanak vége szakad, ezen Causanak Defensioja azért kívánván Leveleinknek voltaképpen való meghányását és megvizsgálását; elsőbben is hánytam és vizsgáltam meg, és Betük szerint megkülönböztetett szép rendben Fasciculusokban vettem az Oloszteleki Linean való Attyafiak ő kegyelmek kezek és gondviselések alatt való Leveleket, mellyek is mentek ujabban vissza azon Linean most nagyobb Férfiu Atyafi Daniel Elek Ur Gondviselése alá, ki keresvén azok közül a fenn említett és most processusban lévő Leány Ág ellen való Causanak tuitiojára megkívántato minden Leveleket, és magam tulajdon kezem és gondviselésem alá vétén, (mint-hogy a Causa folytatásának is terhe én rajtam fekszik) azokat, kikről is alább ezen Cathalogusban leszen emlékezet. Azután fogtam ez fenn említett néhai édes Atyánk Daniel István keze és gondviselése aloll kijött Leveleknek szorgalmatos meghányásához, mely alkalmatossággal vettem azokat is betük alatt megkülönböztetett Fasciaculusok szerint rendbe melyek is azután Daniel Ferencz urnak későbbben mentek vissza, mint nagyobb Atyafinak kezébe.

Kiiratott a vargyasi Daniel család 1731. évi családi leveleinek Registrumából, melyet sajátkezüleg írt II. Daniel István a fennebbi bevezetéssel.

310.

1733. febr. 16.

Az 1733. februárius 16-án elhalt nagyreményű Daniel Lajosnak, a Daniel István fiának sirirata.

Subsiste Viator

Vias Dei immensi finitæ menti impervias
intuendo mirare

Hic Jacet

Juvenis

Moribus inculpatus ingenio mitis

FILIUS

Pietate in Deum atqu Parentes nulli Secundus
adeoque Lege vel Divina, vita prolixiore dignus censendus

illa tamen, immatura morite subito exutus
 LUDOVICUS de DANIEL
 e prisca Scythulorum Nobilitate et signanter
 ex Illustri Danielum
 Supremorum officiorum Dignitas inter Nobiles Scythulos sem-
 per tenentium
 Prosapia Oriundus
 Patre quidem Steph. de Daniel, et Matre Polyxena nata Comitissa
 Pekri, ex Illustri Petrocziorum Baronum Stirpe per lineam
 maternam edita Progenitus:
 A primis Adolescentiæ suæ Annis bonorum Literarum eruditione
 Lingvarumque peritia tinctus
 et mox in Cancellaria Transylvaniæ Civilibus Prudentiis imbutus
 Ingenuæ indolis Argumento
 Magnitudine animi
 ac Servitii Domini Boniqu Publici promovendi Studio
 Militiæ tandem deditus
 Cum
 in uno Illustri Scræ Cææ Regiæque Cathol Mattis Regimine
 Desultorio
 belli Artibus exercendis qua Woluntarius operam daret.
 Wariolorum Syntomatibus Correptus, ingravescente eorum
 lue, et hora suprema instante, e Corpore mortis temporalis fide
 triumphabunda, sexta die morbi ad Cœlestia evolavit, Anno a
 Cristo nato 1733 die 16 mensis Febr: Aetatis vero suæ 22 do,
 in Statione Bzinecz.

Non obiit, sed abiit.

Más oldalon: Epitaphium 1733. 16-ta Februarii.

Ez igen rut iras, a sietség mia jobban nem irathattam, egy értelmes jó őről ne sajnállya Sogor uram terse et accurata distinctione adhibita leiratni.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

311.

1733.

Kérdő pontok Horváth Boldizsárné, Daniel Zsuzsa menyasszonyi hozományára nézve.

Utrum?

1-mo. Tudgyátoké vagy hallottatoké bizonyosan Tkts Nzts Horváth Boldisár Ur nehai Feleségék Daniel Susanna Aszszonyk ki házassításán az Atyafiak osztozások alkalmatosságával száz aranyat és egy Hintot s hat lovat attanak volna?

2-do. Tudgyátoké vagy hallottátoké bizonyosan, hogy néhai Daniel Istvánné Kemény Sofia Aszszony igen vékonyon házassítottatott volna ki az Attya házától akkori háboruságos időkre nézve?

3-tio. Tudgyátoké vagy hallottátoké bizonyosan, hogy valami ezüst Arany és köves marhájok lett volna az néhai Daniel István maradékinak, azok nagyobbára az nagy Anyokrol szállottak és devenialtak volna reajok?

4-to. Hát aszt tudgyátoké mik légyenek azok?

5-to. Ha tudgyatok aszt hogy azok mik légyenek tudgyátoké hogy azokrol még h élteben az néhai Aszszony Daniel Ferenczné Aszszonyom tett volna Divísió szerént rendelést, az unokái között, és az ezüst marhákot az fiakk attá volna s az ezüst marhákért mindenik leányuk száz száz aranyat osztott volna?

6-to. Ugyan akkor az leányok között is hogy el intézte volna, mind arany s köves marhákot és köntösöket, s annak utánna az édes Anyok Daniel Istvánné Aszszonyom, azokat az leányi között az szerint osztotta volna is el?

7-mo. Tudgyátoké vagy hallottátoké hogy azon osztásba jutott egyett másokot vite volna N. Horvath Boldisárné elsőben az G. Bethlen Samel uram Házához, ank utánna onnan férjéhez Horváth Boldisár Urhoz?

8-vo. Tudgyátoké lakadalmi alkalmatosságával ki mit ajándékozott volna Néhai Horváth Boldisárnénak, s abból mit vitt férje Horváth Boldisár uram házához!

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

312.

1733. márcz. 6.

Révay Elek levele, melyben pár sorral Daniel Lajos betegsége és halála felől is megemlékezik. Levél kelt 1733. márcz. 6. Stzavmitska.

Mind kedves Bátyám Uramnak.

Ajánlom mindenkori alázatos szolgálatomat kk. Az kegyelmed levelét Árvában Lakodalomban Okolitsány Joseph Uramnál levék vettem, de fekövő ágyban mert mihelyest odaérkesztünk egj tantznál töbet nem jártam azonnal megh betegettem épen halalossan; a hon is két hetigh köletet feködnem onnan vissza tervén az Lengyel király Canelirai ide gyöven Stzavmitskara velek valamentére excedaltam Recidivában estem ugj annyira hogj mai napigh is aligh járok, Ezen Levelet is alig irhatom. Semmi ujságot nem irhatok kk. hanem hogj Daniel Lajos hamvazo Szerdán Bottfalvan Kvartelyaban hatod napi betegeskedése után megh hót nem tudom mitsoda nyavalyában Angjom Asszonynak eő kegjelmének ajánlom alázatos szolgálatomat es fris jó egészséget kivanok most nagj alteratiok miat töbet nem irhatok, hanem magamot tovább is recomendalvan maradok knek alázatos szolgálja s őtse Revaj Elek mp.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

313.

1733. ápr. 13.

Bethlen Klára vigasztaló levele Daniel Istvánhoz, a külső czímlapon ettől eredő néhány megható megjegyzéssel. Levél kelt Kerczesórán 1733. ápr. 13.

Mint kedves néném Asszonynak ajánlom kgdk atyafiságos szeretettel való szolgálatomat!

Meg vallom bizony nem kevés szomorúsággal hallottam kgtek nagy szomorúságát; mellj is nem hogy kgtekk, mint édes atyának s Anyának keserűségére ne lehetne, de még a ki kgtekk ellensége vólt is, annakis a lelke megeshetik rajta, kívánom hogy az én Istenem a maga Szent Lelke által, emberi reménség felett vigasztallja meg a kegyelmetek megsebhett szivét; ehhez hasonló szomorúságtól penig az én Istenem továbbra is oltalmazza kgylteket. Kedves Bátyám Uramk ajánlom atyafiságos

szolgálatomat. Szeretném édes Néném Aszszony tudni még meddig mulat ben kgltek, énis a jövő héten Hévizre igyekezem, de ott sokat nem mulatok, hanem ismét vissza jövök. Ezzel Isten oltalmában ajánlom édes Néném Aszszony kegyelmedet. Kegyelmed igaz atyafia köttse Arva Bethlen Klara.

Külczim: Tekintetes Ur Daniel István Ur Kedves Házas Társának, Tekintetes Uri Aszszony Pekri Polixena Aszszonynak, nékem Kedves Néném Aszszonynak eö Kgnek atyafiságos szeretettel. Szeben.

A levélre írva D. István által: Mltgos Grofné Teleky Jósefné Aszony szép Levele, mely által kíván vigasztalni Edes Lelkem Fiam Lajosom halálában valo nagy szomorúságunkbann.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

314.

1733. ápril 14.

Nagy Ajtai Cserey Mihály vigasztaló levele Daniel Istvánhoz, a külső címlapon ettől eredő néhány megható megjegyzéssel.

Tekintetes megh keseredett Ur! Bizodalmas Jó Uram!

Hallottam nagy szánakodással kgd Uri Házának Szomoru Változását nagra született kedves Fiának reméntelen halálában, jól tudom vadnak nagy elméjü Bölcs Emberek kgd belső külső Joakaroi, kik is kgdtt vigasztalni eddig is el nem mulatták, Sőt vagjon kgdnél is az nagy Istennek olljan Speciale Talentuma, hogj mind magát mind felette meg keseredett kedves Uri Aszszony Feleségít az Szent Írásokból hathatósan consolalhattja, mindazáltal nékem is mind Religiosa, mind Sæcularis obligatiom lévén kghez s Uri Házához, Semmiképpen el nem mulathattam hogj csekelj írásommal igaz asteriomot ne contestalljam: Amaz velem egiüt Solo Szenvedések alá vetetet, kegies Patriarcha az Jacob, mikor meg hallotta volna hogj az ő edes Fia Joseff életben vagjon Sőt egész Aegyptum Országán Fejedelemmé tétetet azt mongja örömben, Elegh nékem hogj az én Fiam az Joseff él, el megjek hogj megh lássam minekelötte megh hálnék; En is azt mondhatom, legyen elégh édes jó Ur kglmednek hogj az kgt kedves nagjobbik Fia él, nem hálnak azok megh kik ez Siralomnak Völgyiből, ez halandóságnak tömlecziből kiszabadulván igaz hittel s jó kiszülettel az örökké való boldogsagra által költöznek, Sőt inkább akkor kezdenek valóság-

gal élni mikor látatnak romlandó testek szerint meghalni. Nagj vigasztalására eset az hogy Patriarchanak hogj az ő Fia Aegyptomi Fejedelemnek álitatva, bizony ezerszer nagj ob mérvekben vigasztallhatja kgmd magát Irogj azok az Urban boldogul mulnak ki, azokat Idvezítő Jesus Christussal véghetetlen örömben egiüt uralkodnak. Ha Istennek ugi Tetzet volna, hogi kgmt Fia is az árnyék világban tovább maradhatot és Európának valamelyik országában királyságra invitaltatot volna, meli nagy öröme gyönyörűsége let volna kgnek abban ámbár Soha többször életében kgd nem láthatta volna is, meli nagi kiváltképpen valo Isten áldásának tartotta, meli buzgó halaadással vette s köszönte volna meg kglmed s hamar változó majestasban, hanem végnélkül való tökelletes változhatlan dicsőségben kimondhatatlan boldogságban helyheztetet, ha szintén kgtek testi Szemeivel nem láthatja is, nem illik azon felettéb szomorkodni, Sőt az Istennek szent alázattját s Decretumát alázatos Submissióval amplectalni s abban csendes elmével meg nyugodni megh az természet világánál járo Pogány Bölcssek is megvallották azt, Quem Dii diligunt, adolescens moritur, Jó gondviselő Attja volt kget az maga edes Fiának ugi hiszem s láttam is, de sokkal job édes Attjahoz érzet most, az ki az maga dicsőséges Isteni Szemelinek boldogságos látásával, minden kívánságát lelkinék tökelletesen betöltheti; nintsen semmire szüksége, nints senkiről, semmitől féelme, az egész világnak minden kintseért, országiért nem adná el menyországban csak egifertaly oráigh valo boldogságot is, kgmd sem félti már sem hosszas nyavaliától, sem Pogányok rablásától, ugi egiéb mindeniben megeshető világi nyomorusagoktól s az mi mind azoknal terheseb az igaz üdvezülendő hit mellől valo eltantorodastol, bizony az ki jól meggondollja, olljan üdöre s állapotra jutottunk (elégh szomoru példák esvén szemünk láttara) hogj sok Anyaknak jövendöre nézve job volna ha magok tennék koporsóban gyermekeket.

Azért édes jó Uram erősitse meg kgmd magát az maga jó Urában Istenben s mondja azt Szt. Dávid királlyal, miért siratnám én tovább az én Fiamot, en megjek ő utánna, ő pedig nem tér vissza en hozzám, ugi Szintén az Szegény Eli Fő Pappal. Jehova ő ugi cselekegiék az mint ő neki jonak tetzik, csak el kel azt mi magunkal hitetnünk, mindenkor job az az mit Isten

akar annál az mit mi akarunk, Soha nintsen az Isten kezihez Szokot Embernek nagjob vigasztalása nem is lehet akár meli szörnyü kísértetek közöt is, mint az Isten akaratjában való meg nyugovás ez csendesitheti meg sziveinknek győzelmét, ez amaz gyenge lágy parnakból álló Ágy, az mellben az az meghaborodott Lelkiismeret csendesen nyughatik ezt emlegeti az tellyes Szent Iras is az Szent Jóbban Szogi szörnyü s szomoru változatai közöt egészen magát az Isteni providentiának resignalta. Ha ez ment is kgdet Uri Házától az kedves Joseff meg marasztotta Isten kegyelmednek Szeme előtt Beniamint, kgmed jo indulatu édes kissebbik Fiat, kit is hogy Isten számos esztendőig jó egészségben éltesen, kegjes erkölcsökben szép tudományokban nevelljen kmed Uri Familiájának örö mire promoteálljon, lelki testi áldásával boldogitson, ktek megszomorodott szívét pedigh Szent Lelkinek kegyelme által foganatosan vigasztallja, és töb szomoru változásoktól kegyelmesen oltalmazza tiszta lelkemből kívánom, az kinek is kegyelmes bizalmában kglmd uri Házával egiüt ajánlom. Nagj Ajta 14. Ápr. 1733. klmd köteles szolgálja, erőtelen beteges igaz Attjafia Cserej Mihály.

Külczim: Tekintetes Urnak, Vargyasi Idősbik Daniel István Uramnak (ad dignissimis Titulis et honor) Bizodalmas Jó Uramnak illendő respectussal. Vargyas.

D. István kézírása a külső lapon: Cserey Mihály ur szép vigasztaló levele mely által vigasztal ő kegyelme Edes lelkem Fiam Lajosom halálán való megszomorodásunkban igaz bölcsen és hathatosan. Isten álgja meg erette.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

315.

1733. ápril 18.

Daniel Istvánnak 1733. április 18-án kelt válasza Cserey Mihály levelére, melyben ennek igen forrón köszöni meg, hogy Lajos fia halála által okozott lesújtó fájdalmában részvétet nyilvánította.

Bzdls Ur kedves Bátyám Ur!

Az én bujdosásban született; Csecsemősége után egész Ifjúságáig a Scholai sanyaruságok között nevelkedett; Ifjúságában a velle született Wirtusokk indításából exotika experienciákra önként ment, és ottan e világhi mulando életnek végetis vetett Lelkem Édes Fiamk Daniel Lajosomk eretlen halálán,

midönn az én megsebhett szivem Atyai siránkozással keser-
 gene, az vigasztalást bé nem vehető megszomorodott szegény
 Anyával edgyütt, akkor érkezék szintén, mint a fellete korán
 valo esső a kglđ Atyafisaos vigasztalo Levele. Meg vallom nagy
 Csapása ez a Mindenhatonak én rajtam mindenképpen : 1-mo.
 Mert az 5-dik Parancsolatban, hosszú életet ígér In a szülejeket
 meg becsüllő es tisztelő Fiakk; méghis eszt, a ki soha minket
 meg nem szomorított, sőt mindenkor példás becsülettel és en-
 gedelmességgel tisztelt, idő előtt kivágja eo Fge az élők közül.
 2-do. Mikor az Ink amaz versengés és kemény nyaku népe az
 Izrael, legh nagyob In ellenn valo vétkekbe és pártolkodásokba
 ejtené egynehány utakkal magát a pusztában, a Profeta Moyses,
 a megharagudott Ink szornyu busulását, mindenkor evel az
 Argumentummal forditya vala el az Izraelről: Uram ne vidd
 véghez a gonoszt melyet el gondoltál e nép felöll, mert ha
 netalán el vesztenédöket, majd fognak a Pogány népek károm-
 lással illetni a te nevedet etc. etc. Bizony éppenn e vala énné-
 kemis az én Inem előtt valo alazatos megjelenesembe, és meg
 holt Edes Fiamért valo esedezesimbe (mikor egynehányszor
 halálos nyavalyákba volna) mindenkor fővebb Argumentumon :
 Tarcsd meg én Inem a te szolgadot; ne mondgyák aszt a tége-
 det igazán nem ismerők, hogy nincsen ennek igaz Isteni esmé-
 reti, nincsen igaz Wallása és igaz Xssa etc. etc. és mindenkor
 meg halgattattam. Sőt azutánnis e két Argumentum ugy meg
 batorította volt az én emberi véges elmélkedésemet; hogy jól-
 lehet nagy erőtlenséggel, mindazalt egy általljába ugy itiltem
 Edes Lelkem Fiam felöll, hogy es fogna ezutánn lenni, az en
 öregsegre el hanyotlott Aetasomk Istapja, és neveletlen kis
 Fiamk én helyüttem valo nevelője. De más volt ő felölle a
 Mennyei Udvarnak meg másolhatatlan Decretuma; melyben
 Csudalkozássalis szemlélem az In bölcsességének és kegyelmes-
 ségének nagy munkáit, melyek szerént meg idő előtt el készít-
 vén mind a szenvedések mind a szép Wirtusok által ő Flge
 mint egy elenin érő kedves gyümölcsöt, ezen szerelmes Fiamat,
 a mulandóságnak kertiből, e szép virág szál koraban le szakaszt-
 ván ötet maga számára által plantálá az ő örökké valo gyönyö-
 rüségéi közze. Ki vagyok annakokáért én hogy meg kerdtet-
 ném; Miert cselekeszi eszt a nagy Prothoplastes ő kezében lévő

sarjával? Sőt inkább látván hogy e lött legyen az ő szent-séghes akarattja, csokolom alázs engedelmességgel az ő Flge, engem büneimért méltánn, de mégis Atyaiképpen sujtolo és oktato veszszejét: És mindenekben tulajdonitván eo Flgk a Dicsősséget eszt mondom: 1-o az Ur, és mindenekben azok leg Jobbak az ő hiveinek, a melyeket ő cselekszik: Es fel vévénn alazaos engedelmesseggel az én szamomra el készítetett keresztet vigasztalom magamat az en Idvezito Uram Christusomnak országán tündöklő igaz esmeretnek gyönyörűségeivel: A kegyk hozzám mutatott kereszteni munkas szeretetit penig, vészem kölcsönös igaz szerttl és minden háládatossággal, kívánván egyszersmind, hogy a Jo Isten kegydt kedves szép házával egyben kívánsági sznt valo teljes áldásokkal örvendeztesse, minden szomoru változásoktól penig kegyldt oltalmazza meg és maradok

Wargyas 18, Apr: A 1733.

kgyl igaz Attyafi kész szolgaja
D Ist.

Küloldalon: Ritka példájú és engedelmességű Edes lelkem Fiam Daniel Lajos halálánn kesergő állapotomban, Cserey Mihály Ur, mint nagy elméjű, nagy experientiaju böles ember, vigasztalo Levelével látogatván, arra valo szomoru válaszom.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

316.

1733. okt. 19.

Révai Elek 1733. október 19-én azt írja (Daniel Istvának), hogy szeretett fiától maradott reliquiákat megszerzi és elküldi és a sírkő felállításáról is gondoskodni fog.

Mind kedves Sogor Uramnak.

Ajánlom alázasos szolgálatomat kk. Az Pagetum Leveleket mind az töb nekem küldet uti munitiora valoval együtt igen kedvessen vettem; mely hozzam mutatot kegyelmetek reflexiojat igen szépen köszennem. Én. valamint Sogor Uram ellött is magamot apromitaltam azon képen is valamint tölem lehetséges lesz az dologban el járok; valami olyas Portékát könyveit tsak minden utal modal azon leszek hogy Sogor Uramnak Ferkő

által bé küldhessem : Az Preceptor bé küldése irant szorgalmatoskodni fogok hogy egy jo tudos és nyelveket tudo Ifiat: ha máskint itten oly hamar szerit nem tehetnem is most mentül hamarab Bécsben kelletvén mennem, Posonyban Milecz Uramot fogom requiralni, mivelhogy oda valo Pap tudom jo szivel fogh el járni az dologban ; Az Monumentum közt penigh ugy anyira fogom admaturalni hogy mégh ez őszel fel álithassam, es ezen epitaphium is egészen jo nagy betöket rea Ferhessen. Kedves Néném Aszonymnak nem kölemben hugom Aszonyuk és ötsém urammal együtt ajánlom alazatos szolgálatomat és reciproce is szépen köszönöm ream valo reflexiojat. Magamot azonban tovább is recomendalvan maradok

K. k.

Kutyfalvæ die 19. 8-bris 1733.

alázatos szolgája

Revai Elek m. p.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

317.

1739. május 31.

Lobkovitznak a Vettesi ezred kiegészítésére vonatkozó, 1739. május 31. kelt s Daniel kapitányhoz intézett levele.

Spectabilis Domine mihi observande.

Advenit mihi etiam ab excelso Imperiali aulæ Bellico Consilio Intimatio, cujus tenore conceditur licentia Conscriptionem Militum pro supplemento Inc Regiminis Vettesiani in hoc Principatu, locis tamen salubribus reassumendi, id quod Dno etiam Grali Comiti de Plaz, qua Partium illarum Commendanti hodierna Posta pro Ejus notitia a me communicatur: Continuori proinde Conscriptio hæc a Spbili Dnaone Vra vel maxime sub præius certa tamen præcautione ad mentem antelati aulici Rescripti poterit, quod interim attinet nobilium e Bojaronum famulos aut subditos, de quibus præta Dnao Vra quæstionem in suis 27-ma expirantis ad me datis literis facit reponere aliud non possum, quam quod nobiles ejusmodi hominibus privari alias consvetam non fuerit: Similis plane proxima posta venit mihi a quodam primario Coronæ nunc Commorante Bojarone nomine Brailoy

querela, ratione subditi cujusdam ipsius a Spbili Dnaone Vra Conducti Cujus porro restitutionem positive quidem Spbili Dnaoni Vrae injungere nolo, gratum tamen mihi fore significo, si prættam Dnao Vra eundem subditum memorato Bojaroni restituere non gravabitur. Quibus prættam Dnaonem Vram Divinæ Tutelæ commendans permaneo

Spectabilis Dnonis Vrae

E castris ad Szaszváros 31-a maj 1739.

ad serviendum parat

Lobkovicz.

Külczim : à Monsieur Monsieur de Daniel Capitaine au Regiment de Vettesi Infanterie de Sa Matte Imple et Cathl Ex offo

a Cronstatt.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

318.

1743.

Daniel Péter vargyasi Curiajának leírása az 1743-ban történt összeírás szerint.

Az Vargyasi nemes Curianak rövid declaratioja, épületis gerezdbe rótt tserefa talpakra fundamentumoztatott s hasonlóképpen gerezdbe rótt rako boronákból erigaltatott.

Az említett Belső Udvarnak szinte közepiben vagyon egy kereken kiterjedett ágaival ekesült szép fiatal Zádokfa, melynek also ágait körös körül tarttyak szépen kifaragott és földben ásott tserefa lábakban eresztett létzek, és alatta igen szép nyári mulatozásra és hivesítésre való helyly vagyon.

Környül vétetik ezen belső Udvar mindenütt az hol kívánatlik földben ásott tserefa sasokban hánt rako boronákból készült borona kerttel, melynek sendely fedele nemely helyeken igen megszakadozott, nemely helyeken penig semmi fedele sincsen.

Ezen quadrangularis Belső Udvarra szekérrel szoktanak bejarni a külső udvarról nap kelet felől, oszloposon kifaragott erős tserefa lábakra erigaltatott Galambugos kapu alatt, melynek a kapulábakot fellyül egyben foglaló gerendájára az tzimmer helyin ilyen betűk vannak kimetzve: D. P. S. I. A. 1722. mely kapu mellett vagyon Gyalog ajtó is, de ezen kívül a Curianak

több részeiben szolgáló Gyalog ajtok is találtatnak ezen Belső Udvaron.

Második Része a Curianak az Külső Udvar, melyre az uttzáról nap kelet felől szekérrel szoktanak bejárni, virágoson kifaragott kapu lábakra erigaltatott Galambugos kapu alatt, mely kapu lábaknak felső részeit által kapcsoló gerendán ilyen írás olvastatik :

Una est indubiave mihi medicina Jehovah

Cor patrium, os verax, omnipotensque manus.

Az említett gerendának közepire vagyon szépen kifaragva az Familia Czimere, t. i. egy által ütött nyaku hattyu, cum Literis superscriptis : D. P. A. 1715.

Ezen Külső udvarnak nap keleti Észak felől való oldalában egy compendiumban és egy fedél alatt vagyon építetve két ökör Istálló és egy szekérszín, mellyek gerezdbe rótt tserefa talp fundamentumra helyheztetett rako boronakból vadnak építetve, és szalmával megfedve.

Ezen külső Udvar kapujan kívül az uttzának Észak felől való oldalában egy contiguitasban és compendiumban találtatik gerezdbe rótt rako boronakból épült hitván paraszt Pásztor ház, kamarájával edgyütt, és három részekre repartialtatott sertés Pajta, mely machina fedél nélkül álván regtől fogva s most is az első víztől igen megvesztegettetett s ruinara inclinal.

NB: Ezen Külső és Belső Udvar helyeinek egy részét acquiralta a néhai Méltóságos Daniel Péter Ur, de azon Acquisitumok határát az Fatensek distincte declarlalni nem tudgyák sine Contractualibus.

Harmadik része a Curianak az Veteményes kert Gyümölcsössivel edgyütt, melly tartya az Belső Udvarnak Észak felől való oldalát; az holott is szoktak ezen veteményes kertbe egy tisztességes Gyalog ajton bejárni. Melly veteményes kertnek egy része Északra hosszabban nyulván, ott találtatik egy igen jó formában épült lapossan kifaragott s gerezdbe rótt tserefából oldalozott és alol fellyül bepadlott tisztességes Jég Verem, oldalában levő nyári üdőben Hus tartásra alkalmaztatott, hasonló formában készült kis Kamarácskával, mellyek földig alá szalmával igen jó vastagon vadnak befedve, hogy a nyári hévség ne penetrallya.

Negyedik része a Curianak az kenderes kert, mely vagyion a declaralt veteményes kertnek nap kelet felől valo oldalában, melly is in initio Káposztás kertnek determinaltatott volt, de annak utánna kenderes kerté változott; mellybe szoktanak bejárni az külső Udvarrol egy hitvan paraszt Gyalog ajton vagy kaputskán.

NB. Ezen veteményes és kenderes kerteket a néhai Daniel Péter Ur acquiralta pénzél Száldobosi Kovács Bálintól egy kevés tserével megörökösítvén.

Ötödik és Hatodik részei az Curianak az Akolly és az Majorság ház udvara, mellyek pro hic et nunc kertel vagy egyébbel separaltatva egymástól nincsenek, mellyekbe a külső udvarrol vagyion introitus Dél felé egy hitván létz kapun át. Az majorság ház udvarának Déli napnyugot felől valo oldalaban találattik egy pusztá paraszt boronából épittetett, szalma fedelű ház, mellette levő kamarájával edgyütt, mellyben a Majorok szoktanak volt lakni.

Az Majorság ház Udvarának egy része az Udvarház háta meget hátra nyulván Észak felé éppen a veteményes kertig, az vizre vezető Gyalog Ajtohoz közel vagyion egy tserefa lábakra fundamentumoztatott és szalmával fedett sertés hizlaló ol, mellynek oldalában Majorság hizlalására alkalmaztatott partátska ragasztatott compendiose.

NB. Ezen mostan declaralt Majorság ház Udvarhelyének jobb részét pénzél acquiralta az praetitulalt néhai ur, és most is Varga Jozságnak neveztetik.

Hetedik része a Curianak a Csürös kert, melly vagyion a Dél felől valo végibe; Ennek majd közepiben vagyion egy szalmával fedett s az régiség miatt szinte ruinara inclinalo két odru Csür, mellynek mind a két kapui igen megrongyollottak.

NB. Ezen Csürös Kertet pénzél potlott Csere által acquiralta az néhai Méltóságos Ur, melly is a Priore Possessore most is Bodor Jozságnak neveztetik.

A declaralt Curia vétetik környül mindenütt tserefa karokra sövényből font lészáz és szalma fedelű hol jobb, s hol penig alab valo kertel, ugy az Részek is egymástól hasonló qualitasu kertel distingvaltatnak, excipialvan a Belső Udvart, mellynek kerítése fellyel az maga helyjében megiratott.

(Ez után következik a vargyasi jószághoz tartozó részek külsők, s jobbágytelkek leírása.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

319

1744. jun. 1.

Adatok az olaszteleki udvarház átalakításáról, továbbá a ref. ecclesiának a Daniel család ellen támasztott pörére vonatkozó okmányok különféle évekből.

Sanctæ Visitationis Anno 1729 celebratæ. Præsides Reverendo Domino Petro Hermányi.

Conclusum.

Néhai boldogemlékezetű Daniel Mihály uramnak az olaszteleki Ecclesia adott volt egy szép Cserefákból álló Erdőt ilyen Conditioval — a mely Conditiot maga talált fel az említett néhai Tekintetes ur s maga ultro kötelezte magát — Hogy t. i. azon Erdőért a Templom körül lévő kerítést, minthogy egész Ruinában volt szépen megépíteti maga költségével az Ecclesiától Apró Műveseknél egyebet nem kívánván: A mely dolog igazsága constál ezekből:

I. Hogy az Erdő a nagy Épületekbe béis hordatott egészen az Udvarba.

II. Ezen dologrol megemlékező emberis még elég vagyon.

III. Protocollumunkbanis irás vagyon rólla.

IV. Azon dologrol bizonyoságot tevő Levele az Ecclesia kezében vagyon néhai Esperest Udvarhelyi András Uramnak, mellyben attestál rólla, hogy a Contractust azon dologról maga tsinálta s irta.

V. Constál innenis hogy az említett Néhai Tekintetes Urnak Hæressi és successori ezen dologrol a Visitációktól Admonéaltattanak nem egyszer hogy az említett Rainát Restaurállyák s igértékis arra magukat.

VI. Ezen dologrol Réále Testimoniumis vagyon, ugy mint: Néhai Tekintetes Ur Daniel János uram hozzáis fogott volt s sok köveket hordatott, de a Revolutiok következvén, félbe kellett hagyni; e mái napig ezen szükséges dolog effectumba

nem ment: Ergo tetczett a Szent Visitátióknak hogy az említett urnak successori Árticulárter poénáztassanak.

Anno 1732 1. Aprilis continuata e Sanctæ Visitátióis in Olasztelek.

Deliberatum.

Régtől fogva sok Visitátió urgéálta a néhai Nagy és bódlog emlékeztű Daniel Mihály Uram haeressit és Posteritássit, hogy az Olaszteleki Templom körül lévő kökerítést felépíttessék az említett bódlog emlékezetű Urnak obligátiója szerint; azért az Erdőért, melyet a Néhai urnak kívánságára oda adott volt Épületekre az Olaszteleki Ecclesiá, mely Erdőért azon kerítést ígerte volt a néhai Tekintetes ur, hogy felépíteti; de e máí napig is csak a sok ígélet volt s vagyon és a sok Instántia, de az Effectum nintsen; kényszeritetett azért a szent Visitátió, nézván az Istennek Ditsőségére, poena nélkül nem hagyni az említett Urnak posteritássit, ha ezen az uton valamire mehetnénk, hogy azon kerítés örökké Ruinában ne lenne; Azért méltónak ítélte, hogy azon két Ház, ugymint Tekintetes N. Rédei Ferenczné Daniel Mária Aszszony és a Tekintetes Nemzetes Daniel Lőrincz urfi seorsim et sigillátim Major contuméliákon maradgyon, mellyeket Tekintetes Brachium uram mox et defacto Exigályon.

Anno 1742 5. Februarii in Processu Sanctæ Visitátióis Olasztekini Continuatae.

Deliberatum.

Igen régi dolog a szent Visitátióknak és az Olaszteleki Ecclesiának az elromlott, mostani romlásban lévő Templom kerítésinek állapotja, mellyet kellett volna s kellene ma is megépíteni, Néhai nagy emlékezetű Tekintetes Ur Daniel Mihály uramnak. Posteritássinak miben légyen annak a kökerítésnek állapotja sok visitátiók Deliberátomi azt megmutatták, nem nyughatván az Ecclesiá s le nem hagyhatván prætendált Adóságát a Sz. Visitátiót mostis urgeálja, hogy az Ecclesiának légyen Contentuma: Minthogy azon Ház, nagy Ház; nem tudunk egyébre menni; Hanem hogy ezen dolog — T. Notáriusunk által a Sz. Visitátióknak ezen dologrol írott Déliberátomi fide

médiánte kiirattatván — a Méltóságos Reformátum Consistorium Assistentiáját impropolályuk ; De ugy hogy elsőbben a Méltóságos személyeket, kiket az Ecclesia az építésre tart köteleseknek azokat Méltóságos jo Curator Uraink — kiknek szolgálatyokat ezen dologban igen alázatosan kérjük — ne tartsák idegen dolognak tudósítani s ádmonéálni a felől mint légyen a dolog.

Ezen Conclusumit s Deliberatomit a Néhai Szent Visitationknak ex véris originálibus, íram ki, én Ajtai Mihály az Erdővidéki Venerabilis Clerusnak Hütös Notariussa fide mediante, Anno 1744. 1. junii

m. pr.

(P. H.)

(Eredetije meg van az olaszteleki ev. ref. ecclesia irattárában.)

320.

1747. ápr. 15.

Suki Sára özv. Daniel Ferenczné 1747. április 15-én kelt levelében értesíti Borsai N. Samuelt férjének 1747. április 2-án történt haláláról, június 8-án d. e. 8 órakor leendő eltemetéséről, melyre egy-szersmind meg is hívja.

Boldogtalan Árva állapotom szerént valo szolgálatomat ajánlom Uram kgldnek, Isten minden szomorú változastól oltalmazza kgldet kívánom !

Határt vetett Isten az Ember életének, mellyet senki által nem hághat Job 14 v 5. A mint ennek igasságát a mindennapi Példák bizonyittak : De meg bizonyosodek ezen Isteni Decretum az én néhai édes Férjemben Mlgs Vargyasi Daniel Ferencz Édes Uramban is. Ki is minekutánna ez Hazában Felséges Fejedelmeihez, és Édes Hazájához tartozo homagialis kötelessége szerént a királyi Törvényes Táblának Assessori Tisztet 35 Esztendők el folyása alatt hívséges szolgálatokat tett volna, és az mostan folyó (kiszakadva) Dietara is comparealt volna, és ottan (kiszakadva) koros állapottyaban lábaiban Podágrát kapvan az ország Mlgs Præsidentetol es Excellentiajato Majalis Curara elbocsáttatott volna, érkezett vala Hazához vidám orczával, De azonban a már el érkezett Decretumnak határa közel lévén, vidámsága változék szomoruságra, mert nagy hir-

telen igen forro nyavallyában esvén, egy héti betegsége után életének 73-dik Idvezítő Urunk születésének penig 1747-dik Esztendejében Szt. György Havának második napjan nékem és árván maradt Gyermekeimnek elfelejthetetlen szomorúságunkra, ez világi mulando Eletből az örökkévalóságban által ment; kinek is meghülemedezett Tetemei nem kívánván a tisztességes eltakarittásnál egyebet Mgs jo Uram s Atyámfiak tetczésekből s rendelésekből, azon szomorú Czeremonianak helye és ideje leszen vargyasi árva Házamnál Juniusnak 4-dik napján, Es fog helyheztetni a teste a Familianak ugyan Vargyasi igen régi ősi Temető helyében, Hogy azért néhai Mlgs Férjemnek utolsó Tisztességének meg adása az által is neveddjék, meg emlékeztén kglđ a maga halando voltáról a meg irt helyre, és napra, reggeli 8 órára megjelenni kedves Házastársával edgyütt ne (ki van szakadva) Isten kglđet minden szomorú változások (ki van szakadva) egész Házával egyben kívánom s maradok Jo Urk Ek.

Vargyas 15-ta Apr. 1747

megszomorodott alázatos szolgálója

Arva Suki Sára m. p.

Külczim: Tekentetes Nemzetes Veresegyházi Borsai N. Samuel urk (cum omnibus dignitat. Titt.) nékem bizodalmas uramnak eo kglmének.

H. sz. Mártonban.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

321.

1747. jun. 14.

Az olaszteleki udvarház átalakítására vonatkozó adatok.

Sanctæ Visitationis Anno 1693 die 2 decembris Olasztelekini celebratæ, sub Senioratu R. D. Andreæ Udvarhelyi

Deliberatum: A Czinterem körül való fogytokozásokat boldog emlékeztű Daniel Mihály uram ígéretei szerént kívánjuk reuváltatni.

In continuatione sanctæ visitationis A 1701 die 25. februarii sub seniore Rdo ac Clarissimo Domino Stephano Szokolyai in Ecclesia Olasztelekiana scribitur:

Rakotyás fejében volt az Ecclesiának egy szép szálas erdeje a melyet az Ecclesia boldog emlékezetű Daniel Mihály Uramnak engedett sub hac conditione, hogy ennek fának levágattatásáért a Templom körül valo romladozott czinteremet szépen restaurálja minden fogyatkozás nélkül, a melyet mostis — minthogy az ő kegyelme posteritással meg nem építette — azon contractus szerint kívánnuk felépíttetni.

In Processa visitationis Partialis Tractus Erdövidekiani A. 1736 10 Januarii Præsides Reverendo Domino Petro Hermányi in Ecclesia Olasztelekiana

Deliberatum: A tiszteletes Fiscus a Méltóságos két Házat ugymint: Daniel Maria asszonyt és Daniel Lőrincz uramat per Jobagiones in jus átráhalta ily okon: Az említett Méltóságos személyeknek Elejek obligatioja szerint, melyről sok Documentum extál és sokszori Visitációk Deliberátomi és adhortációi szerint, nevezetesen a mely emánált. Anno 1732. A Templom körül a Czinteremet kökerítésből fel nem csinálták; Ergo tettett a szent Visitációnak, hogy most in Duplex májor Contumélián maradgyanak, a mely Exequáltassék irremissibiliter; ugy hogy az Executio utánis, ha csak nem mozdulnak arra, hogy építsenek, ezen poéna Duplicáltassék.

Mert ennek előtte a decedált két Tekintetes urakat ugy mint Tekintetes N. Daniel János uramat és Tekintetes N. Daniel Lőrincz Uramat a szent Visitáció requirálta felölle, szépen obligálták magokat, hogy Isten tavaszi időt adván, restauráltatják, a mint a most élő Atyafiak relációjokból Constál. Abban az időben azon obligációnak Igassága felől a gyanuságnak még csak arnyéka is nem volt ugy annyéra, hogy Tekintetes Daniel János uram hozzáis fogatott, sok köveket hordatván s ha a Revolutio nem interveniál vala elis végezi vala; Azután hogy a dolog nem ment effectumba, a szent visitáció poénáztais valamivel és Conveniáltak; És ily a fellyeb specificált poénának subjaceállyanak.

Ik. Apellat Causam præsentem ad tota sua serie et Processibus ad Sanctum Generalem Synodum.

A. non tenet apellatio; Ratio: Non est in usu.

Deliberatum. Non Transmittitur; soha nem volt ususban, hogy visitációról a szent Generalis eleiben mennyen a Törvény.

2-do Azért sem ténéál az Apellatio, mert a czinterem Ruinájának felépülése moram non patitur.

Ik. Protestantur de Literis Præceptorii Clarissimi Doni Superintendis.

Deliberatum.

Bene judicata male Appellata: azért tetszet a Sz. Synodus Gyűlésnek hogy ezen Causát a litigánsok vigyék a Mlgs Suppr. Consistorium eleiben cum tota rerum serie és onnan várják bajos Causájoknak el igazítását. Signatum in Synodo Generali in N. Baczon 17. Junii 1747. celebr.

Per Johannem Pelhsöczy
S. Synodi Generalis Juratum
Notarium m. pr.

Eredetije az olaszt. ev. ref. ecclesia irattárában.

Megjegyzés. Mint ezen irat másolati lehet a fenirt 1747-ik évszám minthogy némi igazítás is látszik rajta 1741 lehet, mert ezen másolat egy iven van az Ajtai által hitelesített, szinten ezen tárgyról szóló határozatokkal.

322.

1747. jun. 23.

Néhány jobbágy neve s vagyonának kimutatása.

Második Nyil

Melly juta Néhai Mtgos Daniel Ferencz úr Fiának.

Nomina Jobbagionum.

Ferencz György és László Uraimekk.

	Filii nro	Boves nro	Vaccæ nro	Juveni nro	Sessio- nis nro	Terræ metr.	Pratr. Cunn.
Székely Mihály... ---	1	4	2	2	1/2	88	5
Pál István ... ---	2	1	2	2	1	20	2
Székely Ferencz... ---	1	6	6	—	1	80	5
Nagy István ... ---	2	—	2	—	1	42	4
Fülöpös Ferencz ifju Legény	—	—	—	—	—	—	—

Barothi Puszta, mellyet Czigány Elek birt eddig Sine appert. Czigány Balog Elek Félház helyeivel. Cum Appertinentiis. Ambrus Péter Pusztája Cum antiquis Appertinentiis.

Fülöpös Ferencz Pusztája Cum ant. appertinentiis.

Nagy István és Sóós Mihály között valo pusztá Sine appertinentiis.

Præsentem Copiam ex Literis Divisionalibus veris videlicet Originalibus, Sine eliminutione et augmento variationeque, prossus aliquali de verbo adverbum genitine descriptum, in quo omnibus punctis et Clausulis Originalibus Suis Conformem esse, Sub Sigillo Subscriptione que propria Fide mediante testatur in Vargyas 23-a Junii 1747.

Joannes Lukáts melii sedis
tealis Udvarhely Secretarius.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

Külczim: Néhai Daniel Péter urról reánk deviemált Jobbágyokrol való Nyil Czedulája. De Ao 1747. 23-a Junii. Nro 17-mo.

323.

1747. aug. 14.

Daniel János 1747. aug. 14-én kelt levelében a székelyföldvári reformatus egyházközségnek egy szőlőt és egy darab földet hagyományoz.

Én vargyasi Daniel János adom ezen testamentumu s tételű levelemet futuro pro testimonio præsentibus atqu futuris quod hoc Anno 1747. 14. midőn elnek meg Istenem kegyelméből itt Székely Földvártt, de gondolván a mi van Esa. 40 v. 5. 6. 7. 8. hogy a test olyan mint a fű és annak szépsége mint a mezei virág, énis emlékezvén arra hogy olyan vagyok mint a fű, a fű pedig meg szárad le esik a virág mikor az Urk szele fuval arra, de az urnak beszéde meg marad mind örökké, akartam még életemben lelkem esmeretit quietalni, a mint ennek előtte valo esztendőkbén itt Sz. Földváron vettem volt Szen-Mihályfalvi Szabo Istvántol egy Ház-hellyet cum ad se appertinentiis mely appertinentiak közötis volt egy hold szőlőtske, ez kapitány Daniel Elek Ur s Pavai Sándor Uramé között van, melly szőlőhöz vi testamenti a Székely Földvári Reformata Ecclesia is tartott számat, de én kapván inkább a világiakon azon szőlőtskét a több specificalt vásárlottakkal edgyütt el foglaltam lévén gyeppen, és elis cseréltem itt Sz. Földváron Simon János nevű emberrel adván Simon János énnékem két földet edgy pusztá szőlőtskét az enyimnek a lábján, edgyik Föld vagyon az Also

határba a térben az uton alol mellynek vicinusa alol Kapran-
czai föld felyül Andrási ur ö Nagysága jobbagy földé, az másik
a szöllő tetőn ez egy kis föld énis azon kis hold szöllötskét
adtam Simon Jánosk és meg melléje 65 forintotk már most
azon szöllötskét vissza nem adhatvan azon Ecclesianak lelkem
esméretitől is kényszerittetven, helyyibe adom a melly pusztá
szöllötskét az enyim végibe adott Simon János es ugyan tölle
adatott térbeli edgyik földecskeket melynek vicinussa alol kapran-
czai föld felyül Andrási Ur jobbagy ez van az uton alol; ezt
pedig nem azért legalom és hagyom azon Ecclesianak hogy az
Uraknak Ura meg szükült volna alamizsnát töllem por s hamu
sántatol; miképpen kére a santa Pétertől és Jánostol Tsele
3. v. 3. mert én santa kérek inkább a mindeneken uralkodo
Urtol alamizsnát a Jesus Ktus érdeme által, sem nem azért leg-
alom hogy jámbor és Istenfélőnek neveztessem érette Tsele.
10. 2. vers szerint; sem nem azért hogy Lu. 11. v. 41. és Luk.
12. 33. vers szerint a mint parancsoltatik az alamizsnálkodás
azt végbe vivén már holtom után valo alamizsnálkodásomban
tarnanám lelkemk idvességit, nem mert Ingyen Isten kegyel-
méből akarok idvezülni a Jésus Xtus által Rom. 3. v. 24. Efesi
1. v. 4. 5. 6. 9. Rom. 8. 32. se nem a fellyeb meg irt Ratiokra
nézve cselekedtem, hanem inkább felvén attol nehogy az Istenek
Istene azt mondgya énnekemis mint Achábnak a Szábad szöllő-
jinek valo elfoglalásáért Király. 21. v. 21. hogy veszedelmet hoz
én réám az Ur és elveszti még maradékomatis etc. és az Ur én-
nekem akarván bünösk meg kegyelmezni a seregek urának
kgylme indította fel szivemet (kiért Ditsösség Istennek) hogy
vi testamenti testaltam nemine cogente mind magam ifju legényi
acquisitumat azon egy földet és pusztá szöllő hegyet a Sz. Föld-
vári Reformata Ecclesianak, mert mi haszna ha mind e világot
el nyeremis ha lelkemet elvesztem Mar 8. v. 36. kéremis az én
kegyelmes Istenemet alázatosan hogy vegye az Ur én töllem
szegény bünös sántátol olly kedvesen (ez kitsin adományt)
mint vette a szegény Aszszonyi állattol az két fillérekét Luce
21. v. 23. Marc 12. v. 42. és nekemis nyomorult leg nagyob
bünösnek mondgya azt amit ama tolvajnak Bizony bizony mon-
dom neked ma velem lészsz a Paradicsomba Luc. 23. v. 42.
de mivel hogy ezen Ecclesianak töb földiis Isten kgylméből

vadnak s 40 vagy ötven forintal többet ér a töllem elcsereltetett Ecclesia szőlőnél, azon szőlő hely és föld mellyet most hagyok azon Ecclesianakis pro æterna memoria fenmaradgyon oly conditioval hagyom azon N. Reformata Ecclesianak hogy a medig én Feleségem és gyermekeim colalni akarjuk nem más hanem mi magunk colajjuk de belőle miis a dezmat ez napsagtól fogva igazán kiadgyuk ezen Nemes Reformata Ecclesianak, melly Dezmat is azon Reformata Ecclesia meggyűjtván nem egyébre hanem harangra vagy Isten Dicsőségére forditson, de én feleségem úgy birhassuk, ha ezen földből a Dézmát kiadgyuk, hasonlo képpen Posteritasimis ha pedig ki nem adgyuk vagy az árát ha idővel nem exolvajjuk ebbeli jussunkatis amittallyuk, vigore hujus testamenti nulla via juris obstante. Jollehet Sidok 9. v. 17. a vagyon hogy a testamentum az embernek halálával erős, és mig él a testamentum tévő addig a testamentum erőtelen, de én életembe atok alatt, testalvan azon Nemes Reformata Ecclesianak, életembeis ki adom a Dézmat, és Ecclesiai nével confirmalom fide mea mediante ezen testamentumot suscriptionmmal és szokot petsétemmel confirmálván Székely Földváron Anno 1747. 14 Augusti

vargyasi Daniel János m. propria.

(P. H.)

Alább: Testamentaria Dispositio Magnifici Dni Joannis Daniel.
Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

324.

1750. ápr. 25.

Becsűjegyzéke azon ékszereknek, melyeket Daniel Klára szülőtől kapott s melyek annak testvérei u. m. Daniel Ferencz, György, László és Zsuzsa által az erre felkért szakértőktől 1750. április 25-én megbecsültettek.

Mű alább megírt személjek; úgy mint: Ollesser György az Brassoi ötves Czéhnek első Czéh Mestere és Plecker János, ugyan az Brassai Arany Mivesekk Seniori közül valo, és Seipner György Arany Mives; Adgyuk tutára Mindenekk az kikk illik ez mű Levelünk rendibe: Quod in hoc Ano psenti 1750. 25. Aprilis, midön hivattattunk volna az Mlgs Urakt Vargyasi

Daniel Ferencz György és László uramektól, ugy Daniel Susanna Kis Aszszony eo kegyelmetől az Özvegy német Szappanyosné Aszszonyom Nagy ucczába lévő Házához, hogy az Testvér Attyafiakk ugymint Mlgs Daniel Clára Aszszonyk néhai édes szülejektől adatott Gyöngy és Arany Köves Portekakot megbetsüllenök. Jelen lévén maga az Aszszony is, az előnkbe adatott Portekakot az mostani Üdökhöz képest conscientiose aestimáltuk; mely is következik ez szerint:

1-mo	Vagyon edgy Smaragdal megrakott Arany Médályon	--- --- --- --- --- ---	Hfl 96
2-do	Edgy Arany nyakszorito Rubintal rakott	---	" 75
3-tio	Edgy pár Arany Fülbe valo függőivel edgyütt, és edgy Arany Rosával edgyütt	---	" 20
4-to	Tizenhárom apro arany boglár, meljeket az Gyöngyös Gallérről bontottak le	--- ---	" 28
5-to	Ezén régi modi Galléron valo jo féle nagy Gyöngyök	--- --- --- --- --- ---	" 125
6-to	Edgy Arany Boglár tizenhárom jo fele Gyöngyel	--- --- --- --- --- ---	" 9
7-mo	Edgy nagy féle Gyöngyös pártá öt rubintos Arany boglár lévén benne	--- --- ---	" 220
8-vo	Tiz rend jo féle Gyöngy nyakra valo	---	" 250
9-no	Edgy ezüst Láncz öv 34 Loth s edgy fél Munkájával edgyütt	--- --- --- ---	" 41, 40
10-mo	Edgy Kláris öv, nyom 33 Bétsi Lothot a pr d, 72	--- --- --- --- --- ---	" 23, 76
Summa H. Fl.			888, 16

Recognoscaljuk s adgyuk tuttára azt is, az kikk illik, hogy az feljebb meg irt négy Atyafiak ugy mint: Vargyasi Daniel Ferencz, György és László uraimék és Daniel Susánna Kis Aszszony, osztván fel edgymás között ennek előtte a nehái édes szülejektől maradott ezüst Portékákat, jött volt edgy edgy Részre ezüst Loth 168. Az Aszszis Daniel Clara Aszszis elé hozván az eo kglmk adatott ezüst kannat, es megmervén téssen Loth 43. meljet az feljebb megirt és elosztott ezüstöklöz tévén, es ott részekre elintézvén, jö mindenikk részre ezüst Loth 143. A megirt kanna azért az Aszszk Daniel Clara Aszszonyk a mérés sze-

rint Részibe menvén kívántatik a négy Atyafinak fordítani ezüstöt Loth 100 melyből edgy edgy részre esvén Loth 25. Mindenik Atyafi az maga részét letevő iljen specificatiok alatt:

1-mo Az Ur Daniel Ferencz ur a huszonöt Loth ezüstért meg edgyezvén ez iránt ada Fl. H. 25.

2-do Daniel György ur ada egy pár kést Kalánostol, mely teszen Loth 10 és superaddála Fl. x, 15.

3-tio Daniel László uram ada edgy pár kést kalánostol mely teszen Loth 10 és lévén othon Vargyason tizenedgyetfél Lothokból álló edgy Övre való Tsatt, és két Aranyos Boglarok azokat oda ígéré, Haza menvén oda is adgya és megsupaddala Fl. H. 4,50.

4-to Daniel Susanna Kis Aszszis ada edgy pár kést kalánostol mely teszen Loth 9 és edgy kívül belől Aranyos Czapa Pohárt, melybe vagyon Loth 14 és még supaddala Fl. H. 2.

Mely megirt ezüstököt és Pénzeket az Aszsz. Daniel Clara Aszsz is a fen meg irt négy Atyafiaktól paratis et numeratis mű előttünk levala.

Mely fen megirt Arany, Köves Gyöngy és Ezüst portékákk meg mérése és æstimuma mű általunk ez szrt menvén végben irok meg műis futura pro Cautela fide nostra mediante szokott Petsetünkkel és nevünknek subscriptiojával meg erősítvén.

Signat Civitat Coronens: Anno Die Locoqu supra nottis

(L. S.) Georgius Olessor.

Correcta per nos. (L. S.) Joannes Plecker.

(L. S.) Georgius Scheipner.

Quorum præsens Copia ex veris suis Originalib gémine descripta cum iisdem p nos fidelitr Collata et comportata, inqu omnib punctis et Clausulis conformis suis Originalib computa sit testamur hisce infra scripti fide nostra Christiana mediante Signatum Széplak Die 12-da Mensis Junii An. 1753.

(L. S.)

(L. S.)

Moses G. Horvath	et	Josephus T. Bellavári
J Cottus de Küküllő Jupas m. p.		Tabulæ Regiæ Sacrmæ
		suæ Mattis in Trannia
		Judriæ Juratus Scriba ac
		Notarius.

Ezen hit. másolat a vargyasi Daniel család levéltárában.

325.

1750. május 12.

A királyi leirat Daniel Elek kapitánynak, a szolgálatból való kilépés alkalmával tett szolgálataiért kegyes elismerését fejezi ki.

Von der röm. kais. auch zu Ungarn und Böhmen königl. Majestät Erzherzogin zu Österreich unserer allergnädigsten Frau wegen des Vettesischen Regiments bestellten Hauptmannes Alexius Daniel in gnaden anzuzeigen; Wesmassen ersterhöchst ernannte kais. königl. Majestät auf dessen gehorsamste Bitten und von dem Herrn Feldmarschalllieutenant Freiherrn von Vetter für ihn erstatteten Bericht, dem durch dieses Hauptmanns Artikel darüber geziemend beigeschlossenen Vortrag, wie zumahlen in Ansehung seiner viele Jahre her treu und eifrigst geleisteten Dienste und dasz er bei Errichtung des Regiments seine Compagnie mit Stellung einer Anzahl rekruten Gebühr titulo onoroso erworben, allergnädigst bewilligt habe, dasz er Hauptmann erstgedacht seine unterhabende Compagnie an dieses nämlich Regiments Unterlieutenant Radvanszky v. Radvan gegen die unter sich einverstandenen Ergötzlichkeit überlassen und abtreten dürfe.

So Ihrem Hauptmann Daniel zur Nachricht und dem Ende, auf dasz er von dem Regiment nach darbei gepölogenen Richtigkeit ordnungsmässig zu quittiren wissen möge, hiemit bedeutet nicht minder die nöthigsten an allerhöchsten Behörde unterthänigst erlassen wird. Und im Verbleib anerkennenswerth allerhöchst ernannte Maj. denselben mit kais. königl. gnaden gewogen.

Per Cæs. Regiam Inaternatum ex Consilio.
Bellico 12 Maj 1750.

Georg Kristof v. Zacharias.

Kívül: Von der röm. kais. auch zu Ungarn und Böhmen königl. Majestät Erzherzogin zu Österreich unserer allergnädigsten Frau, wegen des Vettesichen Regiments bestellten Hauptmannes Alexius Daniel in gnaden zuzustellen.

(P. H.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

Daniel Lörincz bárói diplomája.

Nos Maria Theresia Dei Gratia Romanorum Imperatrix Germaniæ Hungariæ Bohemiæ, Dalmatiæ Croatiae Sclawoniæquæ Regina Archidua Austriæ Dux Burgundiæ Brabantiae Mediolani Styriæ Carinthiæ Carniolæ Mantuæ Parmæ et Placentiæ Limburgiæ Lucemburgiæ, Geldriæ, Wirtembergæ superioris et inferioris Silesiæ, Princeps Sveviæ et Transylvaniæ, Marchiô Sacri Romani Imperii Burgoviæ, Moraviæ superioris et inferioris Lufatiæ, Comes Habsburgi, Flandriæ, Tyrolis, Ferretis Kyburgi Goritiæ, Gradis cæ, Arthesiæ, et Siculorum, Comes Namurei, Domina Marchiæ, Sclavonicæ, Portus Naonis Salinarum et Mechliniæ, Lotharingiæ et Barri Dua, Magna Dux Hetruriæ etz. Tibi fideli nostrô Nobis dilecto Egregii Laurentio Daniel de Vargyas Tabulæ nræ Regiæ in hæreditario Nobis Transylvaniæ Principatu Judiciariæ Assessori Super numerario salutem et gratiæ nostræ Cæsureo Regiæ incrementum! Ea est præcipiarum, quæ Regnantes ornant Principes virtutum, justitiæ nimirum et clementiæ indoles, ut hæ felici inter se conjugió sociatæ nunquam non insignes in Rempublicam provide gubernandam fructus et debitô prudentiæ libramine temperata diffundant; Cum ergo Nos ab avitô Majorum nostrorum sanguine laudatisque eorum exemplis id propagatum in Nos habeamus, ut æquissimô auditarum jam virtutum exertitio, non modô Regnorum ac Ditionum nostrarum, e libero Supremæ Majestatis dispositione curæ, et imperio nostro creditarum pomeriæ ab injuriis exterorum defendere, sed etiam intrinsecam singulorum in individuo Fidelium nostrorum subditorum salutem, derivato in universos expetitiæ felicitatis incrementô conservare, quantum per Nos stat assidue conemur, Tuis eciam precibus Majestati nostræ demisse repræsentatis pro fulgore gratiarum nostrarum in Te cumulando benigniter annuimus, id enim me rentur devota tua in Nos Augustamque Domum nostram fides, et Servitia, quæ continuato ad præsens usque zelo præstitisti fidelia, demissa nonnullorum pariter Fidelium nostrorum relatione, ac interessione comitata; Ut qui ex Nobili, et vetusta, inter que

potiores illius nostri Principatus Familias numerata, Cognationibusque et Affinitatibus præcipuum innexa editus es stirpe, inter præclaros virtutum ornamentis decoratos longa serie Antecessores tuos Avum proximius Michaellem Daniel, Principis quondam Transylvaniæ Michaelis Apaffi Consiliarium, sedisque nostræ Siculicalis Udvarhely Supremum Judicem Regium sortitus, committere noluisti, ut non eorum laudabilia premeres vestigia teneriore enim in ætate tua, emensó artium liberalium studio, Patriis mox Turibus, rebus que in societate humana, et Republica utilibus fundamentum positurus ad Cancellarias tua in Patria temet contulisti, crescente autem annorum tuorum número, ubi capax. Marti tractandó ætas tibi advenisset, captus rei militaris amore, ductusque serviendi zeló in Militiam nomen tuum dedisti, initio in Legione nostra Hungarica pedestris ordinis Vettesiana tuuc temporis in Italia excubante voluntarius, ac subinde Vexillifer factus stipendia meruisti, Subsequenter autem in aliam quæ tunc conscribebatur æque Hungaricam pedestrem Legionem nostram Hallerianam temet contulisti, ibique Centurionis caractere insignitus, tam in ejusdem erectione, quam Tyronibus exertito militari instruendis, ac tandem Legione in aciem educta, ubique cum in Italia tum Bohemia, cumprimis vero in Bavaria, ut Belli rationes exigebant, in reprimendo hostium furore, defendendoque speciatim Fortalitio Ingolstadiensi per integram hyemem, uni ejusdem Legionis agmini præfectus, sedulum Te et impigrum bellatorem præstitisti, ac denique pro tua in Nos Augustamque Domum nostram devotione luculentiori argumentó contestando, tres Militum centurias propriis tuis Sumptibus conscribendas in te suscepisti et ut datæ eatenus fidei satis faceres, ne quidem aviticis pepercisti Bonis tuis, statutis tamen majorem partem Tyronibus, circumstantiis, nulla tua culpa ita exigentibus, ultimum Militiæ dedisti vale. Horum ergo taliter ut præmissum est relatorum a Te serviciorum, in palestra militari non sine laude hactenus præstitorum et speratæ ulterioris etiam non tuæ solum sed et Posterorum tuorum, erga Nos Augustam que Domum nostram ingenuæ fidelitatis, ac serviendi alacritatis intuitu, Te præmiis munificentiae nostræ exornare, et in subliorem honoris ac dignitatis gradum promovere; quo non

minus perpetuum nostræ in eos qui singularibus virtutibus, ac meritis clarent, benignæ voluntatis testimonium, quam etiam utilissimum Posteritati tuæ, aliisque ad laudabilia virtutum, præclarorumque facinorum studia ferventer sectanda exstaret inci tamentum, haud indignum existimamus Motu itaque proprio et ex certa Scientia nostra animoque deliberato ut et potestatis nostræ Cæsareo Regiæ plenitudine, Te Laurentium Daniel de Vargyas tuos que Liberos, Hæredes, ac Posterios ex legitimo Matrimonio Divina benedictione nascituros utriusque sexus universos in infinitum in gradum, et ordinem Liberorum Baronum seu Magnatum nostrorum in dicto Transylvaniae Principatu nec non Regno nostro Hungariæ aliisque Regnis, Ditionibus ac Provinciis nostris hæreditariis, rubra cera in Literarum suarum obsignatione utentium, cum solenni avitò, et alioquod ex Cognomine tuo mutatom benigne conferimus novo, duplici videlicet Prædicato Liberorum Baronum de Daniel et Vargyas recipiendos evehendos, aggregandos, annumerandos, et cooptandos consvetoque Baronum titulo donandos duximus et condecorandos volentes et per expressum decernentes ut Tu Laurentius Daniel de Vargyas tuique Præscripti a módò deinceps futuris et perpetuis semper temporibus omnibus illis Titulis, Gratiis, Privilegiis, Honoribus Indultis Immunitatibus, Libertatibus et Exemptionibus quibus cæteri Principatiis nostri Transylvaniae Nobis hæreditarii, nec non Regni nostri Hungariæ aliorumque Regnorum Ditionum et Provinciarum nostrarum hæreditariarum Liberi Barones, seu Magnates, sive de Jure, sive antiqua consvetudine aut aliter qualitercunque utuntur, fruuntur et gaudent tam intra quam extra Judicia, Comitiatque aut alias ubivis terrarum et locorum uti, frui, et gaudere, Literas tuas quascunque cera rubra instar aliorum Liberorum Baronum seu Magnatum munire possis ac valeas præfatique Hæredes et Posterii tui utriusque sexus valeant atque possint. Quo vero perpetuum hujus nostræ Benignitatis et clementiæ erga Te declaratæ exstet documentum, eademque pleniore beneficio decorata in oculos hominum clarius occurrat, hæc arma seu Nobilitatis Insignia Scutum videlicet militare erectum stria dextro diagonali aurea partitum in cujus superiori cærulei coloris plaga Coronæ aureæ naturaliter

effigiatus Cygnus collum sagitta trajectus, quod est aviticum Insigne, insistere: in inferiori vero rubei coloris plaga super fundo prasino Palma naturaliter quoque tincta, ramis superioribus incumbentem globum argenteum sustinere visitur: Scutum Corona Baronibus propria vedimitum est, unde assurgunt binæ galeæ torneariæ coronatæ et clathrate, situ erga invicem pro more obliquo, suis que apicibus fastigiatae, in quarum dextra, inter jugum alarum aquilinarum expansarum Cygnus Scutarius pectoretenus emergit: in sinistra vero palma pariter Scutaria inter duo cornua bubalina hinc aurea, et cæruleo, illino vero argento, et rubro alternatim divisa apparet locata. E conis porro galearum laciniae, sive lemnisci defluentes a dextris aurei, et cærulei, a sinistris vero argentei et rubri, oras seu margines Scuti pulcherrime ambiunt et exornant, prout hæc omnia Pictoris manu in capite seu principio Literarum præsentium lucidius ob oculos intuentium expressa esse conspiciuntur. Tibi Laurentio Daniel de Vargyas Præscriptisque tuis universis præmemorata autoritate nostra Cæsareo-Regia elementer acceptamus, confirmarimus, roboravimus et auximus, imo tanquam Liberis Baronibus habenda, ferenda, et gerenda concessimus et impertitæ sumus. Decernentes et ex certa nra Scientia, animoque deliberatō concedentes, ut Tu Lauerentius Daniel de Vargyas prædeclarata Armorum Insignia in omnibus et Singulis honestis ac decentibus actibus, exercitiis, atque expeditionibus tam serio, quam joco in Hastitudiis, seu Hastatorum Dimicationibus Pedestribus et Equestribus in Bellis singularibusque certaminibus et quibuscunque Pugnis cominus eminus in Scutis banneriis Vexillis Clypeis, Tentoriis Cœnotaphiis Sepulchris Monumentis Clenodiis annulis monilibus Sigillis ædificiis, parietibus fenestris, ostiis, cortinis lacunariis tapetibus ac suppellectilibus, libere pacifice et absque omni molestia ac impedimento vel contradictione habere, gestare defferre iisdemque pro necessitate rei voluntatisque Tuæ arbitrio quovis modo more aliorum verorum notorum et indubitatorum dicti Principatus nostri hæreditarii Transylvaniæ nec non Degni nostri æquæ hæreditarii Hungariæ aliorumque Regnorum Ditionum et Provinciarum nostrarum Hæreditariarum Magnatum et Liberorum Baronum, uti, frui et gaudere possis ac va-

leas Hæredesque et Posterī Tui utriusque Sexus universi valeant atque possint; Imo recipimus, evehimus, aggregamus, annumeramus et cooptamus, acceptamus item confirmamus roboramus et augemus concedimusque, et impertimur. Teque, et tuos præscriptos consveto Liberis Baronibus Magnifici Titulo donamus, et condecoramus. Harum nostrarum majoris et Aulici Sigilli nostri impendentis munimine roboratorum vigore et testimonio literarum mediante. Datum in Civitate nra Vienna Austriæ die decima quarta Mensis Februarii Anno Domini Millesimò Septingentesimo Quinquagesimo Primo. Regnorum vero nostro rum Undecimo.

Maria Theresia.

C. Ladislaus Gyulaffi.

L. B. K. Rátót.

Josephus Kozma

de K. Szt. Lélek.

Præsens super Baronatus Tituló & Dignitate indultum Diploma Nomine intro scripti Illustrissimi Domini Impetrantis, sub Generali Trium Nationum Principatus Transylvaniæ, Partiumque incorporatarum Universorum Statuum & Ordinum ad Diem 1^m Mensis Septembris in Liberam Reamq. Civitem Cibinium indicta Diæta. Die 2da ejusdem Mensis 7^{br} exhibitum, publicat. gratauter ab omnibus acceptat. et extra datum per

Magrum Davidem Henter

L. Baronem de Sepsi Szent

Ivany Suo Mjttis Smæ Pro

tonotar.

Eredetiye a vargyasi Daniel család levéltárában.

327.

1751. okt. 19.

Gyulai Ferencz 1751. október 19-én kelt levelében fölkéri Daniel kapitányt, hogy szabadságidejének letelése után Bécsnek vegye útját s az ottan lévő mundaurokat átvévén, hozza az ezredhez.

Kedves kapitány uramk ajánlom kgyldk atyafiságos kötelességgel való szolgtmt.

Minthogy a kgyd szabadsága majd szinte a vége fele vagy on kivántam ezennel kapitány uramat previnialnom hogy ha

kgyd szabadságának ideje ki telik tehát (minthogy kgyldnk azon kivüli a Regimenthez kell jöni) egyenesen vegye utjat Becsnek a holotis a mostan csinalando Mundurt mely is feles vegye a kezéhez és hozza a Regimenthez, ennek jobb executiójára szintén a mai postával irtam Obrist Lieutenant uramk hogy a Bataliontol kgyd mellé még 4 jo embert adgyon hogy annyivalis inkább a Mundréra jo gondviselés lehessen: erről továbbra többet irok, hanem most akartam kgydnek previe ezen expeditiorol irnom hogy a szerént meturazhassa dolgait. Örömmel szeretnem tudni hogy ha vette e kapitány ur az előtt jo darabocskával irt Levelemet vagy nem most egyéb ujságom nem lévén köszöntetem egész respectussal kedves szüleit Atyafiait az Urk és maradok

Kedves Kapitány uramnk

Cremonæ 19 8-br 1751

igaz — szolgája

Gyulai Ferencz.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

328.

1755. okt. 20.

Daniel Sónia özv. Haller Jánosné levele Daniel Györgyhöz, melyben férje halálát közli vele.

Kedves Eötsém Uramnak ajánlom atyafi szeretettel szolgálatomat.

Ezen mostan folyó Holnapnak 18-dik Napján Néhai kedves férjem Mlgos Groff Hallerkői Haller János Uram halálával házamba következett szomorú változást nem lehetet Kedves Eötsém Uramnak nem jelentenem.

Mely nagy mértékben sebesítette és általverte legyen szívemet a Keserűségnek, melyben mind én, mind hozzám tartozandóim tsak nem elborultunk, ereje, kedves Eötsém Uram megítelni, és mily drága s megbetsülhetetlen Kintsünknek el vesztesin Atyafi indulattya szerint szánakozni; továbbra pedig eddig hozzám s Házaamhoz mutatott atyafiságát ezután is fenn tartani nem sajnállya. Kedves Eötsém uramnak szomorú atyafi szolgálója Arva Daniel Sofia.

Szeben 20-a. 8-br. 1755.

Küle짐: Spectabili, ac Magnifico Georgio de Daniel et Vargyas
Fratri colendissimo. Vargyas.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

329.

1757. márcz. 4.

*Daniel Gábor által 1757. márczius 4-én készítettett lettár, melyben
fel vannak sorolva a néhai Daniel Elekné Vagner Krisztinától ma-
radott javak.*

Nos Infrascripti memoriae Commendamus virtute psentium
Significantes quibus expedit universis, et singulis Quod in hoc
Ano psemi 1757. die vero 4-ta Mensis Martii, hivatván minket
a Méltosagos Ur Vargyasi Daniel Gábor Ur eo klme Nmes Ara-
nyos Székbe Székelly Földvára a néhai Mgs Vargyasi Daniel
Elek Ur Relietája néhai Vagner Kristina Aszszony ottan lévő
udvarházához kére azon bennünket, hogy a Mellj Bonumok a
meg irt Mgs Vagner Kristina aszszonyrol el marattanak azokat
egészszén gemine investigálvan Conscribálnok. Mü azért Anno
die in pmissis a meg irt udvarba el menvén, a melly bonumo-
kot ottan tanaltunk. Sequent sub serie megirtuk.

Specificatio Substantiar.

	Numero
Az 1 numerus alatt valo Tarka borju bőrös ládába vadnak	
Srofon járo ezüst lábos Aranyos Pohár fatokba	1
Kés tarto Tuttrin, 6 pár ezüst nyelű késekkel és ezüst kalanokál	1
Item közönséges ezüst kalán	6
Leveses gazdálkodo nagy ezüst kalán	1
Kávéhoz való kis ezüst kalán	5
Pár ezüst nyelű kés négy águ ezüst villával egy ruhába	1
Ezüst Piksis mellyek közül egyikbe van egy fülben valo és három Pár fekete Compositio	3
Karisburgi Princzmetalbol valo öszve jaro kalan	1
Kirtin ezüst Cridentia	1
Más ruhába kötve ezüst boglár pár	5
Ugyan ot ezüst apro lapos karika	10
Pipára valo darab ezüst	2

Simma ezüst gombok	18
Hozza valo ezüst gombházok	19
Tettzén Pántlikás ezüst Mak	1
Virágos ezüst So tarto	2
Virágos ezüst Pésma tarto	1
Aranyos borsolo ezüst kalán	1
Ezüst nádmézes Skatuja (melyben vadnak)	1
Kávéhoz valo ezüst kalán	2
Sebbe valo órához levő ezüst kapver két ezüst pecsét nyomoval	1
Egymásba járo ezüst Pohár	3
Ezekbe van mettzet virágos kék kövel rakot ezüst gomb	18
Fedeles kettős ezüst So tarto	1
Labos ezüst So tarto	2
Princz metalbol valo Csont fedelü Piksis egy fülbe valoval	1
Sziv formájú fekete tokotska melybe van egy Cseh gyé- mántos ezüst fülbe valo mellette valo maszlival	1
Aranyos gyűrű tarto láda	1
Ebben arany gyűrű mellynek ketteje meg törött	8
Zöld, veress, és aranyos Skatuja (melyben vadnak)	1
Sebbe valo ezüst ora ezüst kötövel	1
Czepökre valo ezüst csatt pár	1
Öszve kötött Csomo ruha melljbe vadnak feles felemás dufla gyöngyek, és Cseh gyémántok	1
Kézre valo jo fele gránát rend gyöngy	18
Nyakra valo gránáttal fűdzett rend dufla gyöngy	2
Fejér német rend gyöngy	1
Hosszszu rendbe lévő jo féle rend kalaris	2
Rövidebb rendbe levő apro rend kalaris	4
Gránáttal fűdzett apro jo féle rend gyöngy	2 ¹ / ₂
Nyakra valo csikos mazli egy Pár fülbe valójával együtt	1
Dufla gyöngyös nyakra valo maczli fodorgatással fülben valójával edgyütt	1
Dufla gyöngyös szkofiamos par fülbe valo maczlitol	1
Cseh gyémántos maczli egy Pár német gyöngyes fülbe valoval	1
Arany kötésből tsinált nyak szorito	1
Arannyal varratt nyak szoritto	1

Cseh gyémántal rakott reszkető tő tokostol	1
Darab Paszamantra varrat dufla gyöngy és granat	1
Darab fekete borzabél	1
Nyakra való atzélköves mászli fülbe valostol	1
Nyakra való fekete köves	1
Czitrom színű ezüstös sing pántlika	1
Veres tarka sing Pántlika	1
Ezüst fonallal varatt nyak szorító	1
Kitsin rend apro kalaris	2
Cseh gyémántos gyöngyházból való Lajbira való gombok	23
El darabolt láncszem forma szép arany 3 ¹ / ₂ arany mértékű	3 ¹ / ₂
Fejér fedeles Skatuja mellybe sok féle arany és ezüst kötések és viselt paszomantok vadnak	1
Fedeleetlen fejér Skatuja Mellybe egy Csomo öszvekött réz és on gombok pikkejestől egy tézta vágo réz és egy kardra való virágos ezüst csatt vagyon	1
Fekete mettzet gyöngyvel fűdzett apro rend kalaris	1
Ezüst kávés Ibrik	1
On Ibrik, mellyekk edgyike kisseb, a más pedig fa fülü	3
Kisded on Csésze	1
Fejér Tokos nagy virágos Tükör	1
Virágos ezüst Etut benne való accidentiakkal edgyütt	1
Velős ezüst kalánotska	1
Jukatus mettzet fejér Skatuja (mellybe vadnak)	1
Kard szijra való ezüst vég	2
Nyakra való Pár ezüst csatt	1
Csomo égetett ezüst	1
Ezüst boglár	1
Pápa Pénze	3
Pogány Pénz mellynek edgyike füles	2
Bé petsételt fejér zatsko mellybe 8 Csomo levél	1

Cathalogus Libror

Horalogium Principum	1
Filosofia	1
Militaris Regal	1
Magyar Biblia	1

Stylianarium in Scriptis	1
Retorica	1
Seneca	1
Syntagma	1
Német és szász könyvek	15
Olosz Dictionar	1
Esopus	1
Panacea	1
Eloquentiæ Præludium	1
Cosmografia	1
Palitina nagy Catechesis és egy orosz könyvel	2
Perspectiva	1
Gójobi's öntő vas	1
Számvetős könyv Csomo	1
Sárga viseltes selyem ö	1
Vijola szín Sinor selyem ö	1
Arany oldal petsenyés, és Paszomántos fejér kaput	1
Egy forma szederjes ángliapozszo dolomány aranyos réz gombokkal és keskeny arany Paszomantal	2
Kalapra való fekete Strucz tollu	2
Egy darab zöld materiaba holmi megszakadozott ezüst pa- szomantok, egy egy kevés apro kalaris egy néhány dufla gyöngyel	
Item egy be kötött ruhába egy kötés Princzmetalbol valo apro Simma gomb, egy ezüst karika, egy Csomoba valo.	
Cseh gyémántokkal és üveg kövekkel egybe.	
Princzmetalbol valo ezüstös gyertya tarto hozza valo ha- sonlo koppontoval, és kopponto alávaloval edgyütt	2
Princzmetalbol valo talpas nagy Credentia	1
Fekete kőből valo meczett gyertya tarto	1
Hasonlo fekete kőből valo Srofos fedelű tokos Pohár	1
Arany füstös horgos réz pálcza Gomb	1
Réz kalán egy négyágu réz villával	3
Fekete borításos Czapatok (mellybe vadnak)	1
Apro Réz kalán	4
Három águ réz villátska	6
Réz nyelvű kés	1
Réz fogo	1

Szkofijommal varrat szij nélkül valo loding	1
Szkofiammal varrat erszény	2
Sebbe valo ezüst nyelű tokos kis kés	1
Dufia gyöngyekkel rakott nyakra valok	7
Pár kézre valo köves gomb	7
Pár kézre valo zomanczos Csatt	1
Czepelesre valo ezüst Pár Csatt	1
Nyakra valo réz láncz egy Pár hasonló kézre valoval együtt	1
Zöld köves Pár fülbe valo	1
Lánczos fejű nagy ezüst zörgös gyűrű	1
Roszféle gyémántbol rakott pár kézre valo	1
Ezek a fen meg irt Lodingtól fogva Pappirosba spárgával öszve köttettek.	

Serie Armorum

Vont juku Stuez	1
Végig ágyal valo vont juku flinta szijju nélkült	1
Végig ágyal valo veres flinta Bagaria szijal	1
Bécsi Sugar Flinta veres közönséges szijal	1
Gyermekk valo kitsi korabéj el tört sárkannyal	1
Fekete zománczos hüvejű kard szijastol	1
Gyermekkvalo kis rezes kard szijju nélkült	1
Rezes Virágos Pár Pisto	1
Rezes Munder Pár Pisto	1
Asztalon álló utó ora	1
Nagy Vasas Pince Tok 4 üveg Palaczkal	1
Kisseb Pince tok két boros és két rosolisos üvegekel	1

A 2-dik numerus alatt valo Ládába vadnak ezek

Aszszony embernek valo kötött Strinfik Par	22
Ugyan aszszony embernek valo ingek nro	30

Ezen kívül feles dirib darab fejér ruhák és Materiakis

Az 3. num. alatt valo fako vasas Ladaba vadnak

Ezüstel varrat Czitrom szín anglia posztobol valo ezüst rojtos és keskeny poszomantos lora valo	1
Hozza valo hasonló Pár Pisto takaro	1
Kek tafota kerületű, és belől virágos kamuka Paplan	1
Virágos szederjes arany Csipkés kamuka könyvhordozo	1
Más fél sing bojtos kék bársony	---
Két darabban fejér virágal valo zöld kamuka uld	3 ¹ / ₂

Tettzen Tafota uj ulnar 16	16
Fejér virágos Fátyol 4 sing	4
Tenger szín arannyal varrat Selyem keszkenő	1
Fejér arannyal varatt selyem keszkenő	1
Fejér ezüstel varrat Selyem keszkenő	1
Aranyos virágos Palatingli	1
Tettzen Pántlikából való Palatingli	1
Tüdő szín Selyemből való Palatingli	1
Zöld aranyos Palatingli	1
Fejér sujtásos fátyolbol való Palatingli	1
Tenzen virágos Palatingli	1
Egy Par czepökk való arannyal varrat fejér Materia	1
Főre való fekete bársony hasonló keszkenővel és kesz- tyűvel	1
Kek Tafotabol való el bontot Kontus	1
Aszszony embernek való fejér varratos Lajbi	1
Jó féle Pár Strinfik	12
Zöld fejér virágos Strinfi par	1
Fejér virágu Par veres Strimfi	1
Arany fonallal töltett fekete Pasli szörből való	2
Sikos fejér uj szejjes Sing Paszomant	5
Viragos ezüst uj Sing Paszomant	2
Virágos széjjes Arany sing uj Paszomant	4
Darab tarka Poka kötő	3
Fejér Pár kesztyű	2
Virágos Kinia Pár fejér Porcinella	4
Fako szín Par Porcinella	1
Szellyes Arany sing Csipke	1
Fejér kötésből való nyakra való	1
Fejér fedeles Skatuja melly vagyon darab sok színű Pántlika	37
Darab borza bél pedig	3
Pár kézre való fekete barsonnyal aranyra varatt	1
Főkötőnek való arannyal töltött kék virág	1
Fejér kötésből, és Pántlikából való Melly tarto	1
Nyakra való fekete Palást	1
Fátyol kötéses főkötő mellynek ketteje töltött	8
Pár Tászli	3
Belső Gallér	12

Fejér sejemmel varratt arany galondos keszkenő	1
Lo serenyibe valo krippenés zöld sejem pár rojt	1
Olaj szín virágos kamuka váll, melly tartojával	1
Viola szín tafota Vall melly tartojával edgyütt	1
Pálcza végibe valo vad ketske szarv	3

A 4-dik numerus alatt valo fekete bőrös vasas boltos

Ladaba vadnak ezek

Fekete Creditor hosszu Kantus	1
Láng szín kockás Creditor szoknya	1
Láng szín Tafota szoknya	1
Czitromszin ezüst virágos Paszomántos ezüstel varatt Ta- fota szoknya	1
Sujtasos Tafota szoknya	1
Hammu szín kockás Creditor hosszu kantus	1
Item fekete Creditor hosszu kantus	1
Sellyemmel varratt teezén Tafota szoknya	1
Czitromszin Tafota szoknya	1
Fejér Tafota ezüstel, es selyemel varott szoknya	1
Fejér virágos Creditorra aranyal varrat hosszu kontus	1
Czitrom szín Creditor kontus	1
Czitrom szín ezüst kötéses tafota rövid kontus	1
Fejér virágu rongyos Tettzén Kontus	1
Kék kamuka Pár Papucs	1
Ezüst materiabol valo Pár Pántofi	1
Zöld kamuka, ezüstel varrat Pár Paputs	1
Ezüstes Materiabol valo par Paputs	1
Ezüstel varratt viseltes pár papucs	1
Fejér Demenből valo Kontus	1
Veres virágu Karton fersing	1
Lang szín Creditor arany paszomantos dolomány	1
Kartun vánkös haj	6
Vijola szín viseltes férfi Lajbi	1
Zöld viseltes német Lajbi	1
Agyra valo darab recze	4
Fejeressel varratt Vánkös haj	3
Fejér Pántlikás Melly tarto	1

Az 5-dik fako vásott Ládába vadnak ezek

Fedeles agyra valo Karton supellat	1
------------------------------------	---

Tokba valo tükör mellynek egyike kisebb a nagy pedig elkopott	2
Aszszony embernek valo rövid ing	19
Elő Ruha	4
Gyoles ujjas Lajbi	2
Olosz országi külömb külömb féle téli viragokkal valo lapos fejes Skatuja	1
Asztal keszkenő	20

Az 6-dik Fejér keskeny tojokás fedelű ládába vagyon két asztalra valo veres festékű fjas ládátka, a melly ládába semmi egyéb nintsen holmi virágocskáknál egy bárány és egy hörtsök képpeknél.

On Edények

Leves Tál mellynek edgyike nagyob, és füles, a másik pedig fületlen, és kisebb mindenik a fenekin ilyen Inscriptioval D. E.	2
Tuczin ontál melly tuczinnak edgyike egyenlő, a másik pedig felemás. Sub inscriptione D. E.	2
Felemás tángyérokbol valo Tuczin on Tángyér	2
hasonlo inscriptioval a fenekin D. E.	
On So tarto	2
Fél ejteles Srofos on Palaczk	1
Herba tejes Ibrik	1
Item van még on tangyér Mellynek háрма kijukatt	4
Hugyos on edény	1
Fából valo Kave örlő	1

Réz edények

Öntött Réz lo rajta lévő réz legénnyel edgyütt	1
Öntött Réz Mosár töröstől edgyütt, Mellynek a nagyobikára van ilyen Inscriptio Josephus Daniel a másik pedig simma	2
Rez Credentia	1
Apro réz gyertya tarto egyike küpü nélkült valo	3
Réz koppanto	1
Réz Tömjenező	1
Rez simito vas	1

Nagy herba tejes réz Ibrik	1
Kisseb réz Ibrikek mellynek edgyike fületlen és fedetlen	3
Ágy melegítő fedelestől jo viseltes	1
Réz Kásztru mellynek edgyike kisseb	2
Füszerszám mérő Pár réz Serpenyő	1
Kaves Réz Ibrik	1
Kitsiny réz kandér	1
Nagy réz üst	1
Éget bor főző nagy réz üst siskostol. Csös Cseberrel edgyütt	1
Badog Skatujátskák és egyéb dirib darab apro badog edények vadnak in Nro	15

Vas Portékák

Vas nyárs egyik öreg nagy a másik kisseb	2
Vas fedők	4
Nyeletlen vas kasztru	2
Labos vas nagy rostély	1
Was Petcsenye alá valo	2
Vagyon üres fako színü laposs vasas láda melljbe semmi nem tétett	1
Item más négy szegeletü festékes üres záros láda	1
Paraszt szekrény ugyanott mellybe a kis aszszony számára holmi fonalok collocaltattak	1
Item a kis házba egy kis szuszék a mellybe afféle on réz bádog és vas edények helyheztek	1
A belső kis kamarába tanáltattak ezek	
Gyalog fa sajto minden féle apparatu-sal	1
Ferslag, holmi rosdás hüvejetlen kardokkal, egy szatska vágó vassal, kovácsnak valo egy ülővel két kalapáttsal fel Pistollyal egy darab spondiaval és egyéb afféle aproság vas appertinentiakkal edgyütt	1
Üres átalog, mellynek edgyikébe egyvéka Török buza	2
Kender vono vas lehel	2
Vas Gereben Par	1
Fenyő fabol valo uj turos Desa	1
Ju tejnek valo geláta	1

Csészás lora valo viseltes pár rezes hámok kantáriver és	
rajta levő sárga réz tsön levő bokrétával	1
Bőr Párnaság a melly jo viseltes	1
Fenyő fábol valo eczetes átalog vd circiter 2	1
A külső nagyob kamarába vadnak	
Üres átalog az edgyik kisseb a nagyob Circiter vd 12 ...	1
Szönni valo osztováta minden appertinentiaival	1
Egy nagy rakás ásztatatlan magos kender.	
Osztovátához valo gyapju fonal nyüst Pár	1
Egy rakás asztatott, de meg kitsinátatlan kender.	
A füst házba üres hordo vd circiter 30... ..	1
Az ház hijján tanáltatott Csös Török buza, a mellyis le	
verve limitaltatott ad metr.... ..	60
Egy talp börnek három része	
Viseltes derekaj... ..	1
Tarka paplon... ..	1
Vánkos	1
Lepedő	1
Gyapott fono kerék	1
Gyapott fonal tekerő	1
Item fejr reczés hejjal valo vánkos	4
Kitsin fejjül valo vánkos	1
Továbba az udvárhaaz melly nem régen erigaltatott	
fenyőfa boronából rott szalma suppal kötött fedelü,	
mellybe vagyon egy más mellett két el készült ház min-	
denikbe zöld kájhás kemenczék és faragott köböl valo	
lábos tüzhellyek; vas sarkakkal és egész zárokkal valo	
ajtók. Pappirosbol valo ablakok a kisseb ház alol fejjül	
deszka padlásos ugy a tornáczis meg deszkázva. Ezekk	
végibe még két készületlen kamara, és egy füst ház min-	
denik vas retezés és vas sarkakkal valo ajtokkal. Porro	
vagyon egy szalmával fedett tapaczos Gabonás mellybe	
ezen accidentiak ugymint	
A felső végibe vagyon egy nagy szuszék mellybe vagyon	
csépelt ros metr.	36
Mellette alol egy hasonlo bikfából valo 32 vékás szuszék,	
mellyben vagynak ezek	
Kender mag mtr	8

Viseltes bőr paputs	2
Molduvai kantár, kantár szíjal és zabolával	1
Elszakadozott rezes kantár zabola és szár nélkült	1
Hasonlo farmatringal edgyütt	
Szölöbe valo füles fűrész	1
Kéz vono	1
Vas serpenyő	2
Egy cseberbe háj	2
Ennek végibe 20 vékas lisztes szuszék 3 véka köz-	
lisztel	1
E mellett üres szuszék mtr 25	1
Utanna egy hordo három véka len magal	1
Ezen alol egy 50 vékás szuszék tiz véka zabbal	1
Ezek mellett van 70. 70 vékás szuszék üressen	2
Egy fenék nélkült valo kaposztás hordoba árpa metr	3
Más tiz vedres hordoba kender mag mtr	4
Botskornak valo tehénbőr más fél	1 ^{1/2}
Bőr Turba	1
Mundér rosdás vasas hivejü tarsajos kardok	2
Vijasz sajtolo kisedet srofos sajto	1
Veres bőrü német nyereg minden apparatus nélkült	1
Más Csontos magyar nyereg egész apparatussal együtt	1
Jármos ökrök és ahoz valo appertinenk.	
Vagyon jármos ökör. nro	12
Vasas szekér mindenfele apparatussal készen	1
Item más szekér vagyon el bontva, mivel vagyon két	
pánt Vas egy kerékre valo fal fák, és két tő karikak	
hijjával	
Válto elében valo lapos vas	1
Szánto eke Utol jarokkal, tajigakkal, tensalakkal vas	
sikoltyukkal, laposs és hoszszu vasakkal az edgyik	
pedig czimer vas nélkült	2
Ugyan ott egy szakadozott bőr Párnaság	1
Vagyon az álláson kosár mé secundum relata post jura-	
mentum facta	10
Nagy számba valo juh vagyon	7
Ketske	1
Sértés	3

Hinto eleibe valo barna szörü hámos Lovak	6
Németes szij hámokkal, gyeplővel és zabolás kantárokkal edgyütt	
Vagyon vas Láncz mellynek edgyike Tordán vagyon zálogba, a másik pedig ide haza mástol zalagositott az harmadik megint hintohoz valo	3
Béres szekérhez valo nagy fejsze	1
A kapun belől vagyon egy fedél alatt két boronából valo ház közbe egy kéményes pitvarral edgyütt; ezen Pitvarba vagyon kerek asztal labastol	1
Item hoszszu konyhára valo Tabla	1
Az első háznak híjjan középszerü szalonna	2 ^{1/2}
Item ezen első házba hordo	5
mellyek közül egyikbe egy kevés csiger, másban félbenvalami 14 veder bor, az harmadikba eczet, ketteje pedig üres	
Dagasztó tekenő vagyon egyik köznek, a más fejérnek valo	2
Ezek felett vagyon meg Olathazanis egy hordo bor vd	19
A Csüres kertbe menvén tanaltuk ezeket	
Ezen csürös kert Circum circa jo támaszos és fedeles kertel vagyon be kerítve	
Vagyon sövén Istallo a mellybe el fer 12 ökör és hat lo ...	1
Közönséges Csür	1
Okolba valo nagy tehenek	5
Borju 2 és 1 Tino facit	3
Vagyon egy félbe valo szegény buzából valo asztag mellyet most tsépelnek gelimad 24 de igen szegény	
Ugyan ezen színbe egy négy embernek valo hammu szín festékü posztoju Hinto hozzá valo hinto párnákkal és ládákkal edgyütt	
Item vagyon a felső kis házba szegelet asztal lábastol ...	2
A Palotan nagy kerek asztal lábastol	1
Ugyan ott edgyes szekek	5

Quod attinet Territor Curiae

Circum Circa támaszos és lészás kertekkel van be kerítve, egyebütt, hanem az uttza felől valo darab kert még

tamaszaratlan és lésza nélkült valo a veteményes kert felől valo sövény kert pedig jól lehet ugyan lészás és támaszos de romlando félben valo, ezen kertbe vadnak a potiori Megy apro szőlő és egres fákis a felső végibe pedig egy körtve fa.

Inseminatio allodialis

Vetettek a szőlő före metr Tritici	60
A jobbágyok földéibe Tritici mtr	22
A kocsárdi határra Tritici mtr	13
A Szilágyi László ur láb földibe	100
Az akasztó fán fejlődő hordei mtr	7
A Kapronczai uram földibe hordei mtr	13

Descriptis Jobbationum eorumque facultatum

In Possessione székelyi Földvár Sede S. Aranyos.

Nomina Jobbationum

	Boves nro	Vaccas nro	Ovis nro	Apes nro	Porcos nro
1 Máty Mitre házas fiával	2	4	8	3	3
2 Domsa	—	—	—	—	—

In Possion Sz. Kocsárd

Marchinan Koman Seller fagyúval taxal

In Possione Csongva Cottu Albe.

1 Kriszta Toma	4	2	10	20	—
2 Kriszta Vaszília	3	1	5	—	—
3 Kriszta Juon	4	2	8	1	—

In Possione Olatháza Cottu Albensi

1 Hány Juon	2	2	8	1	—
2 Kriszta Stephan	1	1	6	—	—
3 Pask Gligor	1	1	—	—	—
4 Irímia Vaszily Equum 1	3	1	10	—	1

Selleris van még kettő

In Possione autem Girbo

1 Bonka Vonul	} ezeknek facultasok nem tudatik
2 Bonka Paskuj	

In Possione Szopor Cottu Colosensi

1 N Vonul	—	—	—	—	—
2 N Szímion	—	—	1	—	—

Ezek felett Domatonis vadnak két szolgáló szász jobbágyok de se neveket se facultassokat senki nekünk explicálni nem tudgya, mellyre nézve mü sem irhattunk utánnok semmit.

Melly specificalt bonumokat mü a megirt mod szerént reperiálván irtuk meg futura pro Cautela tulajdon suscriptionk és usualis petsétünk alatt fide nra mediante Datum Sz. Földvár die 6-a Martii 1757.

Correcta per nos.

Sz. Kocsárdi Szilágyi András
Nemes Aranyos székk Hütös
Assessora.

és Felvinczi Magyarai Ferencz
Nms. Ars. székk edgyik
hütös Assessora.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

330.

1757.

Vargyasi Daniel Anna gróf Lázár Ádámné végrendelete, melyben Anna leányának, a vásárhelyi Franciscanusoknak, a mikházi klastromnak, a segesvári residentianak, a megyesi klastromnak, a kolozsvári convictusnak, a deesi klastromnak, a mikházi tertiarinak, a szovatai lelkésznek, a köszvényesi plebánosnak úgy szintén a kálinak is nagymennyiségű ingó javakat adományoz, és pedig — a leánya iránt való intézkedését kivéve — azon szándékkal, hogy azokért miséket mondjanak. A végrendeletnek van egy toldaléka, melyben az arany-ezüstneműek s egyéb ingóságok soroltatnak elő.

Laudetur Jesus Christus, lecturis salutem a domino.

A kinek illik tudtára adom, hogy kitől Isten örizzen, ha hirtelen halálom történék, minthogy minden embernek az Istennek véghetetlen rendeléséből egyszer meg kelljen halni és bizonytalan órája; azért rövideden holmi portékámról ilyen rendelést teszek:

1-mo. Egy fekete almarium forma ládában, az magam házamban az asztalomon vagyon ezer forint többnyire mind arany.

2-do. Az fő-királybíró urnál, Berzenczei urnal vagyon kiadva költsön két száz forintom, a melyeket az maga feleségének adtam volt költsön azokban pedig a malmát kötötte zálogba, ha meg nem adhatna, a mely maga contractusából is kitetszik az asszonyomnak főkirálybíróné asszonyomnak.

3-tio. Ugyan Szentiványi Sigmond uramnál is vagyon két száz forintom, a melyeket költsön kért tőlem, a melyeknek is zálogjára adott egy köves boglárt, de a boglárt vissza kell adni és a pénzt adja meg ő kegyelme, mert a boglár nem ér annyit.

4-to. Gróf Lázár Antal urnak adtam volt száz német forintokat, az melyeknek is zálogjára adott egy ezüst mosdó medenczét egy ezüst korsóval és egy nádmézes fiokot, oly formában, hogy ha a terminusra meg nem adhatná, maradjon nekem azon portéka. Mindezeket hagyom a küs leányomnak Anikámnak, ha halálom történik, átok alatt, ha pediglen kitől Isten oltalmazzon neki nem kívántatnék: átkozva legyen mind földön, mind a menyben, a ki érettem nem adja és az uramért mind a pénzt.

5-to. Százharmincz forintom vagyon a diófa kalamaris ládámban s ha megtalálok halni azokból eltemethetnek tisztességesen.

6-to. Mihátfalván vagyon vagy kétszáz forintom azokból letehetik a kriptanak az árát, a többit pedig lássák.

7-mo. Egy bársonyos főkötös kis ládácskában a magam házamban vagyon az asztalomon az arany portékám; az ezüst portékám pediglen vagyon a magam házamban egy vasas, törpe széles ládában. Az köntöseim peniglen vannak egy bőrös nagy ládában az ur házában, az mely ládában magának is vannak holmi köntösei az urnak.

8-vo. Buzában vagyon 4 ökröm és Erkedén kettő, ha megtanálok halni, aztat adják el és azoknak árát adják az Vásárhelyi T. P. franciscanusoknak, 50 véka buzát és 50 véka törökbuzát misékre.

9-no. A mikházi klastrom számára ugyan az erkedi jószágból adjanak 50 véka buzát és 50 véka törökbuzát egy hordó bort és két ökröt vagy két lovat misékre.

10-mo. A segesvári residentia számára is adjanak Vétzkéről 100 véka gabonát, egy hordó bort és két ökröt misékre.

11-mo. A megyeri klastrom számára adjanak Miháczfalváról 100 véka buzát és törökbuzát misékre.

12-mo. A kolozsvári convict számára buzából adjanak 40 véka buzát, 40 véka törökbuzát és 20 veder bort misékre.

13-tio. A deesi klastrom számára ugyan buzából adjanak 50 véka buzát, 50 véka törökbuzát és két tehenet misékre.

14-to. Itten Jobbágyfalvában vagyon két erkedi tehén, azokat adják a mikházi tertiariaknak egyiket egyik helyre, másikat a másik helyre.

15-to. A mely jobbágyom tavaly Andrásfalvában meghalt, annak maradott két ökre és azon ökrököt másnak adván, attól vegyék el és adják az Szent P. plébanusnak misékre.

16-to. A szovatai paternek is adjanak egy gyermek lovat és vagy 10 veder bort misékre.

17-mo. A köszvényesi P. plébánusnak adjanak 20 veder bort misékre.

18-vo. S. P. Kali plebanusnak adjanak két aranyat és tiz veder bort misékre.

Daniel Anna.

NB. Ha az arany és ezüst portékáim az leányomnak nem kívántatnának, tehát legyen öcsém asszonyoméké.

A szegények számára, ha meg tanálok halni, kitől Isten örizzen mostanában, osszanak ki 30 forintokat

Kivül: Anno 1757 Néhai Lázár Ádámné asszonyom dispositioja és mobiliainak conscriptioja.

Eredetije a b. Bálintitt család nagyernyei levéltárában.

Toldalék az előbbi végrendelethez.

Néhai Méltóságos grof szárhegyi Lázár Ádámné M. G. Daniel Anna asszony ő nagysága clenodiuma, vagyis arany, ezüst, gyöngy, köntöseiről, fehérnemüiről való conscriptio, mely is következik e szerint:

Arany és gyöngynemü portékák.

Egy smaragdos és jó féle gyöngyös medaly, fityegővel együtt.

Egy derékre valo szalma (?) aranyláncz.

Egy rubintos arany nyakszorító, boglárból álló.

Egy rubintos aranyecsatt, a nyakszorítóhoz való.

Egy rubintos aranyboglár, pántlikára való rózsa.

Egy rubintos arany reszkető tő.
 Pártába való öt arany rubintos boglár.
 Két darab munkába való régi arany vastag láncz.
 Egy munkába való arany gyűrű.
 Két gyémántos arany gyűrű.
 Egy smaragdos arany gyűrű.
 Munkába való smaragd és rubint 89 darab.
 Egy kis gyémántocska.
 Egy nyakszorítóra való rubintos arany fityegő.
 Egy pár smaragdos és gyöngyös fülbevaló.
 Egy ezüstbe foglalt képecske.
 Hat rend nagy szemű, nyakra való jó féle gyöngy.
 Apróbb nyolcz rend nyakra való oriental gyöngy.
 Egy köves munkára való jó féle gyöngy.
 Egy romlott zománczos pésmatartó.

Ezüst portékák.

Egy nagy ezüst serleg sub nro XII cum hac inscriptione
 «Saros János Tot Barbara».

Egy virágos aranyos ezüst serleg, aranyos virágos fedelével
 együtt.

Egy kisebb czapás aranyos szélű pohár sub literis G. I. N. 9.

Egy helynek ezüst aranyos csonka talpa.

Egy virágos, kívül egészen aranyos ezüst pohár.

Két ezüst gyertyatartó, cum hac inscriptione. «Sárosi János
 Tot Barbara».

Egy ezüst koppantó.

Egy pálczára való ezüst kok vagyis gomb.

Egy ezüst kávé ibrik.

Egy ezüst nádméz-porozó.

Hat ezüst gyümölcs alá való csésze, cum hac inscriptione :
 «Gregorius Gálfalvi de Süketfalva 1700».

Egy ezüst kantár és sügyelő, kék selyem majsra varrva.

Egy fekete czapás, aranyos ezüst kard.

Egy rövid hegyes tör, violaszín bársonyos, ezüstös és ara-
 nyos hüvelye, gróf Gyulaffi Sofiától juta.

Egy pár ezüst sótartó.

Egy ezüst nádmézes iskatulya.

Egy ezüst négyszögletű Credentia.

Tizenhárom pár ezüst nyelű kés

Egy leveses ezüst kalán. Karsu ezüst kalán 5 darab.

Apróbb ezüst kalán 11 darab.

Egy esomo égetni való ezüst, melyet egy hitván mentéről vettek le.

Égetett ezüst és egy darab merő ezüst 17 ló.

Egy kis ezüst új sőtartó.

Köntösök:

Egy, veres bársony szoknya, mentéstül vállastul.

Egy szederjes trokér szoknya vállastól széles kötés rajtok.

Egy ezüstös sötét szoknya, csinálatlan vállnak valóval.

Egy ezüst keskeny poszomántból való asszony ember öv.

Egy vas színű anglia posztó mente, aranyos készüllettel, nyusztal prémezve, asszony embernek való.

NB. Ezen mente csak eladni való, azért sem? maradott.

Egy rendbeli ezüstös kereszt; pántlika, kardkötő.

Egy fél aranyos kardkötő pántlika.

Egy aranyos mellfüző.

Három ezüstös mellfüzők.

Egy ezüst fodros mellfüző.

Egy darab arany pántos pánt?

Aranyos fekete főkötő 3 darab.

Egy homlokkötő.

Egy fekete széles csipke.

Egy álhaj.

Egy fekete uj borító fátyol.

Egy kevés fekete csipke.

Egy testszin ezüstös keszkenő.

Egy violaszin ezüstös keszkenő.

Egy hosszú fekete fátyol, körülötte aranyrojt.

Egy pár virágos fátyol inguj taszkijával együtt.

Egy ingnek való csinálatlan virágos fátyol.

Egy fekete sujtásos uj borító fátyol.

Egy kis fiunak való sapka, zöld és veres bársonyból való.

Egy pár fülbevaló aranykarika.

Egy kis tús párna.

Egy varratos erszény.
 Egy tafota supellat.
 Egy szoknyáról levett széles ezüstkötés és poszománt.
 Két rendbeli szép olvasó.

Fehér nemük.

Egy vég asztal keszkenőnek való.
 Egy vég alsó lepedőnek való lengyolcs.
 Egy vég gyapott gyolcs.
 Egy vég abrosznak való.
 Ismét egy vég asztalkeszkenőnek való.
 Ismét egy vég gyapottgyólc.
 Egy darab végecske asztalkeszkenőnek való.
 Egy vég vastag rendü abrosznak való.
 Egy vég pántlikás asztalkeszkenőnek való.
 Fél vég asztalkeszkenőnek való.
 Egy vég alsó lepedőnek való.
 Egy félvég gyólc.
 Ismét egy félvég gyolcs, mely is a koporsóra való gyolcs-
 ból maradt.
 Egy abrosz.
 Félvég gyapottgyólc.
 Egy darab alsó lepedőnek való.
 Kék fejtős derekalj toknak való.
 Egy vég abrosznak való.
 Egy vég kendervászon.
 Ismét két vég kendervászon.
 Két vég szövészázon.
 Lepedőnek való kendervászon.
 Székre való tarkabőr 4 darab.
 18 darab kender-fonal.
 19 darab lenfonal.
 17 darab vékony lenfonal.
 10 darab abrosznak való fonal.
 13 darab vékony lenfonal gyapottas vászonnak való.
 A takácsnál van egy vég szőni való lenfonal sima gyolcs-
 lepedőnek való.

Pihe derekaly 4 darab.
 Tépetlen tollu derekaly 4 darab.
 Egy derekalytok.
 Pihe vánkös 3 darab.
 Tépetlen tollu vánkös 6 darab.
 Egy karmazsinszin aranyos ágyra való.
 Egy tengerszin selymes ágyra való.
 Egy zöld bársony aranyas paplan.
 Egy sárga selyem paplan.
 Egy rendbeli csögös ágyra való?
 Két karmazsinszin bársonyvánkös.
 Lengyelországi hosszú abrosz, egy.
 Pántlikás hosszú abrosz, egy.
 Lengyelországi rövid abrosz, egy.
 Pántlikás vékony asztalkendő 29 darab.
 Egy rendbeli stajer-patyolatruha, széles sujtással, ingivel
 együtt.
 Egy gyoleskendő széles tűzéssel.
 Hat pár sűrű patyolating.
 Két patyolat sujtásos előruha.
 Két vett gyoles-előruha.
 Készpénz találtatván 1104 magyar forint és 63 pénz.
 Mely conscriptionnak rendi mi általunk e szerint menvén
 végbe, mi is irtuk meg annak seriesset, a mi igaz hitünk szerint
 subscriptionk és usualis pecsétünkkel megerősítvén. Datum in
 possessione Jobbágyfalva die 30 octobris 1757.

Correcta per nos.

Fr. Petrus Szabo és désfalvi Belenyesi György nemes
 Marosszék hites assessora.

Eredetije a b. Bálintitt család nagyernyei levéltárában.

Az előszámlált clenodiumokra vonatkozó nyugta.

Anno 1757 die 20 mensis octobris néhai méltóságos gróf
 szárhegyi Lázár Ádámné Daniel Anna asszony egy bőrös ládá-
 ját és ugyan egy fehér négyszegletű ládáját az itten lévő mik-
 házi klastromnak conservatoriumában, hogy betétegetett legyen

pro securitate, præsentibus attestalom fide mea mediante. Signatum Mikháza 20 mensis octobris Anno Domini 1757.

Ita est Fr. Marcus Géczi p. t. Quardianus.

Coram nobis.

Balthasare P. Horváth.

Emericus Szabó de Mikház Syndico.

Eredetije a b. Bálintitt család nagyernyei levéltárában.

331.

1757. okt.

Vargyasi Daniel Ferencz fratai, szopori, botházi, szentkirályi, egerbegyi és lónai jószágai dézmáját a kolozsvári unitarius főtanodának vég hagyományozza.

Az mindeneket böltsen Teremptő és mindenekre hűséges Gondot Viselő egy élő mindenható Istennek, az üdvözített ur Jézus Christusnak dűtsősséges Sz. Attyának nevében; mikoron beteges állapotomban meggondolkodván tapasztaltam volna Istennek Eo felségének velem közlött sok rendbeli jó tétémnyét, az ki engemet nem csak az maga képére és hasonlatosságára teremptett, hanem az mellett, világi jovaival is szeretett; ha mostan látogat is Eo felsége njavaljával de egességel és bekességgel is szeretett, ezután is bizvan azon jó Istennek draga kegyelmében; az kitől vagyon eitem, leheitem és mozgásom és minden jóvaím; hogy nem hagy el, hanem kegyelmesen ream tekint, mind lelkemre és testemre nézve, világi jokot is kiszolgáltattya, Én is azért rendeltem el Isten dűtsőségere ez világi javaimban; ugy mintt az Fratai, Szopori, Botházi, Sz. Királyi, Egerbegyi és Lónai Jószágaimból az eddig nékem obveniált mindenfele Gabonából valo Dezrát az szegenj Kolosvari Unitar. Collegium számára kiadom, ugy mint nevezetesen ezekből: Valamiket az Jobbagyaim, Sellereim és mások is az én földeimben, akarkik legyenek azok, szantanak, vetnek, mindazokból az obvenialando Dezrát mindenfele Gabonából ugymint Ősz és Tavasz Buzából, Rosból, Arpából, Török buzából és Zabból, az egy Lenen es Kenderen kívül kiadom, soha ezen rendelesemet míg elek megh nem változtatom, holtom után is sub Anathemate az posteritasaim vagyis legatoriu-

sim tartsak magokat ahoz, kiadni, adatni tartozzanak; et quidem hirt teven annak idejében az Collegiumnak, in præsentia alterius legati légyen az Dezmalas, hogy csalardtság az Dezmálásban ne tapasztaltassek; kötelesek legyenek azok, az kiktől az Dezma megyen, hogy az hova az Titt. Collegium vagy prælatussai fogják porontsolni, egyben gyuljtsek, takarítsak; mely Collatumot az jó Istennek dütsössegere az Collegium számára hogy elvegeztem, es el is rendeltem, elkezdven Istennek segedelmeből az jövő Esztendőben, az mint feljebb megh irtam és satis superque declaraltam az magam Economiamon kívül, meljeket most reservaltam, rendelesemnek nagyobb megerősítésére szokott petsetemmel, es Subscriptionnal is Corroboraltam itt Harackkereken Datt. Diebus 8-bris An. 1757. . .

(P. H.)

W. Daniel Ferencz m. pr.

Mely ezen feljeb megirt Testamentaria Dispositiorol az mint maga is az Meltosagos ur Vargyasi Daniel Ferencz Ur megerősittette, mü is pro urberiori futura Cautelo hogj mü előttünk az felljeb megirt Dezmáról valo rendelését ratiha-bealta, örökös megállásara magát és meltosagos maradekit, legatariussit kötelezte, mellyről mü is adtuk ezen Subscriptionkal Corroboralt Irasunkot fide nostra mediante Pecsetünkkel s Corroboraltuk.

Szt. Gerliczei Idősb Jakab Miklos m. pr. és ugyan sztt. Gerliczei Gaal András m. pr. mind ketten Nemes Marus Szeknek hütös Assessorai.

(P. H.)

(P. H.)

(Lásd Jakab Elek «Kolosvár története» Oklevéltár 592. l.)

332.

1758. febr. 17.

Az erdélyi főkormánysszék 1758. febr. 17-én kiadott felszólításában az állam részére szedendő kényszer költsön elrendeléséről tudósítván Daniel Lörincz bárót és királyi táblai Assessort, felhívja őt, hogy a részére kirótt 200 rfrt befizetését tartsa hazafias kötelességének.

Sacræ Cæo Regiæ Mattis Archi Ducis Austriæ, Principis Tranniae et Siculorum Comititis Dominae Dnæ nostræ Clemētissimæ Nomine!

Spectabilis ac Magnifice Baro Frater nobis observande Salutem et Gratiae Cæ Ræ Incrementum. Felséges Aszszonnyunk Dicsőséges uralkodásunk minden idejébe szegény hazánkhoz közönségesen, de különösen is minden hazafiaihoz minemű nagy külömb külömb féle kegyelmességét mutatta s mutattya naponként is szüntelen hazánkban ottan, ottan szemmel látott példák bizonyítták. Ámbár penig az alattvalokk magok Fejedelméhez való kötelességek nyilván való légyen, és abban más külömbözés nem tettehetik hanem mellyet külömb külömb féle tartomannyokhoz alkalmaztattot Törvények vetették mindazon által illy sok rendbeli rajtunk megteczet kegyelmessegeinek különös jelei a mindenekkel köz hűségünköt mű bennünk természet szerént annyira megöregbithette, hogy annk tellyesített töllünk minden magát elé ado alkalmatossággal méltán várhattya s kívánhattya ő Felsége. Minthogy annk okáért a mostani nehéz hadakozásra megkívántato terhes költségekbe szükség hogy Felséges Aszszonnyunkk minden hivei és országai ő Felségéhez való hűségetek háládatosságokat, és szereteteket nyilvánóságosa tegyék és költségbeli segítséggel is legyenek. Erre nezve teczet ő Flgnk ujalag érkezet kegyelmes rescriptumaba Porontsolni hogy hazánk uri és Főrendei más tehetősök hazánkfiaival együtt tehetségek szerént magok hűségek megbizonnyíttására költsön adando pénznel erga interusurium a 6 procento segítséggel legyenk. Minket is a többek között felindíthat az ebbeli ő Felségéhez természet szerént tartozó köteles hűségünk megbizonnyíttására ha azt háládatosságból megtekenttyuk, hogy miolta édes hazánk a Flgs Austriai ház birodalma alá jött és fő keppen néhai Flgs Carolly hatodik Tsászár

Apostoli kirallyunk és mostani Ditsőségesen uralkodo Flgs. Aszszonyunk idejébe mind eddig szép és kívánatos csendességben voltunk s tartattunk úgy: hogy ámbár majd az egész Europa a kegyetlen háborusagokk keserü Gyümölsét ottan ottan szomoruan kostolta mű mind azon által Isten kegyelmességéből mindenkor a kívánatos békességben nyugodalmason és tsendességben éltünk. Melly Boldogságunkot a régi boldogtalan sorsunkkal egybe vettyuk valoban elegendő okot találunk arra hogy a Flgs Aszszonyunk szelid országlását minden erőnkől egész tehetségünkkel háladással külön külön tisztellyük. Tudgya ugyan ő Flsge hogy hazánkba pénznek nem kevés szüke vagon, és ugyanazért is nem hasonlított bennünköt más országaink proportiojához, nem is tekintette maga szükségének nagy voltát hanem inkább tehetségünköt. Valamint penig ő Flsge ennek előtte is mindenkor maga édes Annyai szándékát arra kormányozta, hogy hazánk Törvénynei Diplomáink és a nemesi szép szabadság magok állapottyokba megtartassank, ugy mostanában is ezen kegyes elméjétől semmiben nem távozván olyat méltoztatik porontsolni melly a contributio természetéhez ingyen sem hasonlitt, se penig a nemesi szabadsaguk legkisebb praëjudicumára nintsen az mint ő Flsege azt maga kegyelmesen magyarázza in Verbis: Unum quemq illorum de spontanei mutui natura ab ordinaria contributione simpliciter diversa infallibili illius et quidem cum interusurio ex fundo securo restitutione ut et benigna nostra immunitates et praerogativas nobilitares manutenendi intentione et mente instruatis. Nem lévén ezért ebbeli kívánsága ő Felsgnk olyas, melly contributionak tartathatnék mivel nem impositio által s nem is egész országtól nem is ingyen hanem költsön kéretik erga interusurium legale jó és elegendő securitasu az Contributionalis fundus rendelvén a Creditoroknak ki elégítésére. Ez által ő Flsge nem olyast kíván, melly által a nemesi szabadság legkissebben is praëjudiciumot szenvedhetne, annyival is inkább, az előtt is hasonló példák voltak még is a nemesi praerogativak semmi sérelmet nem szenvedtenk. Reménli annak okáért a Gubernium sőt kegyelmedett Attyai képpen adhortallya hogy azokk példákra a kik már is hazánkba mint ő Flsge maga méltoztatik kegyelmesen emlitteni tehetségek szerint magokot ezen költ-

sön való adásra önként ajánlottak Flsgs. Aszszonyunk remén-
segenk mint ennek előtte ugy most is eleget tévén magok köte-
lességeket pro sua in suam Mattem fide et publicam salutem
studio modernis gravissimis in necessitatibus pro facultatum
suarum mensura tellyesittsék. Intéztetet vala penig kegyel-
medre Rfr 200 mindaz által maga zelussa szerént a mennyit
magában eltökéllet adni azt intra semestre spatium a Provin-
cialis Cassaban egész securitasu és minden iudiciumokban meg-
álható Obligatorialis levelünk kezéhez. vételével beadgyák;
addig is penig mig az administratio meglenne magok szándé-
koltol ki mennyit akar adni a Reg Guberniumot indilate infor-
malni el ne mulassa. Hogy penig a kegyelmedtől adando
summa minden kegyelmed fárodsága nélkül a Provincialis cas-
sában bészolgáltatthassék. Méltoztatot ő Flsge kegyesen meg-
engedni hogy ha kegyelmednk ugy teczik: kegyelmed maga
obtingentiáját Vármegyebeli, vagy Székebeli Fő Tiszttyenk tölle
véjendő Quietantia mellet által adhassa ki is minden holnapba
ezen pénzt specificalvan ki mennyit administralt a Provincialis
cassaban fogja administralni, és itten az Obligatorialis levelet
tőlünk által vévén azzal kegyelmedtől a magatol adott Quie-
tantiat felváltani; nem külömben minthogy ő Flsgnk kegyel-
mesen teczet a kegyelmedre ennek előtte intéztetet Rfr 200
summat már nem tsak szabadságára bizni de eczersmind ke-
gyelmesen megengedte, hogy ha maga hűségének megbizonyít-
ására többet is adna az kegyelmedtől által véjendő obligatoria-
lis levélbe szinte mind a többi ugyan azon egy okon modon
bétetessenek. Reménli a Reg. Gubernium hogy kegyelmed maga
tehetsége szerént Flgs. Aszszonyunk ebbeli kívánságának min-
den kitelhető képpen eleget tenni igyekezik és el nem mulattya.
Sic factur Alte fata sua Mattas Benigne propensa manet.
E Reg. Principatus Tranniæ Gubernio. Cibinii 17-a Febr. 1758.

Külezim: Spectabili ac Magnifico Laurentio L. Baroni de Daniel
et Vargyas Inc. Tabulæ Regiæ in Trannia Judriæ Assessori, Tratri nobis
observando.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

333.

1758. decz. 11.

Kemény, főkörmányzó felszólítja Daniel Gábort, hogy tehetségéhez képest állítson ki zsoldos katonákat vagy azok helyett személyenként fizessen 25 Rfirtot; s egyuttal megküldi az ujonczozásra nézve kibocsátott rendeletet.

Sacræ Cæsareo Regiæ, et Apostolicæ Majestatis, Archi Ducis Austriæ, Principis Trannia, et Siculor Comitum Dnæ Dnæ Clementissimæ Nomine!

Generosi nobis honorande! Salutem et Gratia Cæs Regiæ Incrementum. A mostani Hadakozásnak nehéz Circumstantiakra nézve parancsolván Felséges Aszszonyunk, hogy igaz hivei közül ki ki tehetsége szerint soldosok állításával maga ő Felségéhez tartozó köteles hűvséget bizonyittaná. Ezen dolog iránt bocsátván ki már egynehány ízben Circularisunkat, mellyre némelyek hajolva, igen is magokat említett Soldosok adására felesen ajánlották. Az ilyenek specificatiojában kglđ neve nem tanáltatván; Annak okáért per præsentis monealtatik, hogy tehetsége szerint, et a proportione Bonor suor ennyiben is ő Felségéhez való hűvségit valósággal mutatni elmulatni ne kívánja, hanem minél hamarébb declarálja magát és a mit fog szánni vagy in natura vagy pedig az ő Felsége kegyelmes Determinatioja szerint kész pénzü minden személy külön külön 25 Rhlftal fizetvén præstálni, hogy osztán Calculus dictaltatván kglđ neve is a több præstansok között ő Felségének submittáltathassék, és a szerint ezen dolog is már egyszer valahára végképpen concludaltassék. Sic factr altefata Sua Mattas Sacra benigne propensa manet. E Regio Principatus Trannia Gubernio Cibini Die 11-a M. xbr. 1758.

L. C. Kemény Gub. m. p.
Gabrieli Daniel.

Samuel Brukenenthal m. p.
(vertatur)

P. S. Esvén Ertésére az Felséges Udvarnak, minemű akadályok történtenek az Tyrok és Soldosok assentioja alkalmazásával, a féléknek orvoslása véget minemű parantsolatott adott légyen, az Hadi Commissariatustnak, annak itten accludaltatott és Deakra fordított Extractussa bővebben meg mu-

tattya kegyeldnek mellyetis a végre kivántuk kegyeldel közleni, hogy ki ki magát ahoz tartván, és ígéretinek könnyebb valótellyesítésit látván igyekeznék in Natura ki állítani, hogy ezen résziben is eő Felsége Szolgálatyát elő mozdithassa.

Copia.

Cum Tyronum præstatio optatum hucusque successum obrationes sequentes sortiri haud potuisset, quoniam

1-mo Circa eorundem præsentationem magnæ admodum difficultates, et explorationes, questioneque minus necessariæ motæ fuissent, quodve:

2-do Chyrurgi ad visitationem adhibiti pecunia recepta, aptos sæpe ad servitia, pro ineptis reputassent, imo quod

3-tio Respectu ætatis admodum rigore processum hancque ob rationem sufficienti licet robore præditi, et mensuram adæquantes, rejecti tamen fuissent

Statuitur.

Siquidem juxta benignissimam Intentionem Regiam in Statuendis Tyronibus solummodo ad idoneitatem pro servitio Regio reflectendum esset: sice contrario Supr Belli Commissarii erit pro suo hucusque demonstrato in altissimo Servizio Zelo omnes vanas, et inutiles quæstiones: an nimirum constituti mallent inter Legiones equestres, quam pedestres servitia militaria obire? Seponere et remove, omnesque, quamvis a Dnis suis Terrestris vi coactos, et imitos. Sine omni difficultate, dummodo ad servitia idonei sint, recipere.

Ne Chyrurgis vero ad dona recipienda ansa præbeatur pro quovis visitato 3 xri sunt pendendi, et e Cassa Bellica hujus Provinciæ enumerandi: Circa consideraonem ætatis porro: unus, alterveannus hæstationis, aut moræ argumentum non erit, dummodo statuendi, corpore firmo, et sufficientibus præditi sint viribus. Cui Instructioni. Belli superior Commissariatus suas conformaturus est operationes.

Külczim: Generoso Gabrieli Daniel de Vargyas nobis honorando.
Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

334.

1760. ápr. 5.

Felső-Rákos községe az 1760-ik évben kiállított kötelezvény szerint átadja a «Tölgyepalló» nevű szántóföldek alján elterülő helyet Daniel Gábornak azért, hogy ez a községre kirótt katonát, oly körülmények között, midőn a községbeli ifjuság a katonáskodás elől mind megszökött, kiállította és Brassóba küldötte; s kötelezi magát, hogy az átengedett helyet bekeríti s annak fenntartásáról mind addig gondoskodni fog, míg azt Daniel Gábor és felesége birják; ezek halála után azonban minden fizetés nélkül vissza megyen a község birtokába.

Infrascripti memoriae Commendamus Tenore psentium significantes quibus Expediit universis et singulis: Quod in hoc Anno psenti 1760. Mi kegyelmes Aszszonyunk ő Felsőinek igen terhes és nehéz hadakozásai volnának, Poroncsola ő Felsője egész országunkban az Hadakk Augmentatioja iránt; mely dolognak szaporábban végbenmeneteliré nézve végesztetett, hogy ha az Földnek népe az katonaságot amplectalni nem akarna, tehát erőszakoson is elfogattatván elvitessenek; ezen poroncsolatra az ország Repartioja szerint eset a mi Falunkra Nemes Fejérvármegye felső járásában Felső Rákosra egy katonának kiállittatása melynek hire menván Falunkbeli egész Iffiuság és minden a ki katonának való lett volna az körül való Erdőkre kiszaladott némelyek égetéssel is fenyegették szegény falunkot, úgy hogy kételenittünk vala vagy magunk közöt megtelepedet feleséges Gyermekes Gazda embert kiadni, vagy pedig a királyi kemény Porontsolatot követő terhes Executiot Falus Biráinknak és Hiteseink Raboskodását szenvedni: mely dologra nézve folyamodván Földes Urainkhoz hogy bennünket ezen mostani bajunkból kiszabadittanának; sok utanna való járásunkkal is és nagy pénz fizetéssel sem tanálván senkit is, a ki szabad jo akaratjából az mi falunkért a katonák közé be irattassék; mely Földes Uraink közül sok Instantiank és reménykedéseink után Mlgs vargyasi Daniel Gábor Urunk Falunkat megszánván ada katonának az mi Falunkért Felső Rákosért egy jo Iffiu Legént Jobbágyot, kit maga be is küldvén Brassoban a katonák közé assentaltatá és bennünket ezen bajunkból megszabadita, mikis azért Falustól az o Naga velünk való jo tettiért adok és engedők az említett

Mgs urnak és kedves élete párjának életekk mindennapjaiban az Olosztelek Határszélénél kezdődő Tölgypallo nevezetű helységbeli szánto Földeinkk aljain az Vizenyösség miá majd minden haszonvehetetlen darab helységünket, magok Lovaikk legeltetésére fogadván az Urnak aztis, hogy mostan elsőbben azon helységet kertel bekerityük s Tüzfa karokkal megrakjuk Husvét hetiben, azontul pediglen az Ur gondviselése alá bizuk. Pásztorainknak mind azon által és Falusi embereinkk megparantsolván hogy azon kerteket sem egyszer sem mászor rontani ne merészeljék, mely ha comperialtatik reparatiojával tartozik. A fen megirt és által adot helységek pedig metait ekképpen determináljuk. 1-mo Hoszszára megyen az Oloszteleki Határszélitől fogva alá Rákos fele mindenüt a vetések alján az Holt Árok patakáig, ki szakasztván az patak mellet Rákos felől tizenöt közönséges ölnit más szükségekre. 2-do Az also felin pedig hoszszánt terminalja ugyan azon le foljo Patak mindenüt az part alatt magyaros kut felé; Ezen kívül obligálta magát arra is a Falu, hogy látván az Urnak szorgos éppítéseit, az marhás emberek minnyájon egyszeri Gerendának valo fa hozásával megsegítik. A gyalog szeresek pedig akármi nemü két napi kézi munkával: a kiknekis az ki hajtásával az Falus Biro és Esküttök tartozzának: Hogy ha pedig az mi akaratunk kívülis tanálkoznék valaki, az ki az említett Mgs Urat Daniel Gábor Urat ezen helység biradalmában háborgatná tartozzék 100 Forintokot letenni, és minden költségít meg fordítani. Ha pedig az Falu háborgatná ezen helységért tehát 100 Forint büntetésen maradgyon, hogy az Contractussát teljesíteni nem akarja. Accedálvan ezis hogy az Mgs Ur és kedves élete párja decessusok után az fen meg irt hely az Falunak Felső Rákosnak minden pénz fizetés nélkül redeáljon.

Mely Transactionalis Compositionak erossebben valo megmaradására es hitelesebben valo meg állására (midön a fen meg irt Conditio Falusi embereinkk jobb része előtt felolvastatott volna) adgyuk müis egész Falufelső Rákos képiben magunk nevünk subscribaltatásával és petsétünkkel megerősittet Levelünket Fide nostra mediante Futuro pro testimonio Datum in Possessione Felső Rákos Ano 1760 Die vero Quinto mensis Aprilis

Andreas Pál Junior Illustr. L. Baronis Jobbagyio

Illiteratus authorans scriba in Subscriptione

Michael Székel Illustrissimi Dni Georgii Daniel Jobbagyio

Illiteratus authorans scriba in scriptione

Stephanus Lörincz etiam Illus Dni Georgii Daniel Jobbagyio

Illiteratus authorans scriba in scriptione

Franciscus Biro senior Illusr Baronis Laurentii Daniel Jobbagyio

Illiteratus authorans scriba in scriptione

Georgius Tsiki major Illstr Dni Petri Daniel Jobbagyio

Illiteratus authorans scriba in scriptione

Stephanus Kádár Illustr Dni Stephani Daniel mediscris Job.

Illiteratus authorans scriba in scriptione

Georgius Fiteri Judex Pagi felső Rákosi ensis et Stephanus Fiteri

Illustrissimi Dni Gabrielis Daniel Jobbagyio

Illiteratus authorans scriba in scriptione

Johannes Iljés Illustrissimi Dni Francisci Daniel Jobbagyio

Illiteratus authoraus scriba in scriptione

Coram nobis Præscripti negotio Fide mediante testifican-
tibus

Michaele Borbáth et Johanne Sárosi Rectore felso Rakosiense

Nobile de Száldobos m. p.

Nobile

Más lapon: Correcta per nos Judices idem qui supra.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

335.

1772.

*Udvarhely vármegye megyeházának egyik ajtaja fölé helyezett kön-
lévő fölírat.*

Illustrimus D. D. L. B. Steph. Jun. de Daniel et Vargyas.
Sacr. Reg. et Apost. Majest. Camer. Incl. Sedis Sicul. Primar.
Udvarhely. et Filial Keresztur ac Bardotz Supr. Coadministra-
tor Regius Tabularium hoc et quod est reparati operis in Curia
Publ. publici cum Aerar adjumento concamerata structura
muniri ac ornari curavit sumptibus etiam ovi sibi debebantur
utilitati commodis ac de corigentis suæ sacrari jussis. Ao. R.
1772.

336.

1772. nov. 20.

Br. ifj. Daniel István levele, melyben fia halálát tudatja özv. Daniel Györgynével.

Meltóságos Aszszony, kedves Angyom Aszszony!

Siralomra és halgató bámulásra hívott engemet Teremtő Istenemnek hatalmas szava, mely miatt el lepte szívemet terhes keserűségemnek reám tódult árja. Mert az én egyetlen egy és jeles magaviseletével mindeneknek szeretetét magához édesítő kedves Fiam; kiben állot az én nevem és Házam és a ki vala Világi életemben Lelkemnek elérhető minden Ditsőségének fővebb célja; Ditsőségesen, Uralkodó királyunknak szolgálattatyában, mostani Lengyelországi töllem való távol lételében ez most folyó Holnapnak második napján, az rajta sűrűen kiütött Himlőknek miatta reá áradott forró betegségében, Teremtő és Megváltó Istenehez felbotsátott könyörgései között Lelkét Istenének meg adván, az Örökké valóságra által költözött, Atyai szívemnek életem fogytaig érzékenyül fentartó keserűségére. Mely váratlanul én reám kerekedett esetemet midőn szívem fájdalmával és a szomorúságok árjában félig béholt Lelkem keserűségével jelentenek Mltgs Angyom Asszonynak méltó tisztelete mellet vagyok álhatatos állandósággal.

Veszős 20 9-br. 1772.

szomorú alázatos szolgálja

Ifjbr. Daniel István.

Külezím: Méltóságos Horváth Borbála Aszszonynak, néhai Mlgs Vargyasi Daniel György Ur elmaradott Özvegyének, jó Mltgs Angyom Aszszonynak, igen szomorán. Vargyas.

337.

1773. szept. 22.

Daniel Ferencz kapitány kötelezvénye 5000 frtról.

Obligatoria. Én alább megirt Anno 1773 die 22-a Septembris adom ezenn reversalis levelemet vagyis Obligatoriamat azonn dologról tudni illik. Én itten Olaszországban lévén Comandoban Felséges *Ferdinánd Hertzeg* szolgáltyára; jövendő-

beli szerentsémet, s előmenetelemet nézvén benne, itten lévő Commendánsom tanáts adásából Nemes Osverin Regimentjében levő Bán Sigmond Kapitány Urtól Carachterjét megvásároltam; Mely Summának is lefizetése iránt requiráltam Vargyasi Öregebb Daniel Ferentz Urat ugy mind Édes Atyámat, Öt ezer Német forintokig olyan Conditioval hogy magamat obligálom, azonn 5000 Renenseknek visszafizetésére; ha pedig én casu quo azonn pénzt le nem fizethetném, mind addig a Summaíig az engem illető jövődöbeli Successiomat Vargyason Testvér Hugaimnak lekötelezem, oly Conditioval, hogy magam is azon summa letételéig jorzágomhoz ne juthassak; ha pedig halálom történnék semmiféle Atyámfiak a jorzághoz, pénz depositatiojig ne juthassanak; mind addig a Testvér Hugaim im pacifice birhassák. Mely magam obligatoriamat, magam saját kezemmel irám. Tiszti characterem alatt subscribálom, és petsétemmel is megerősitem. Anno 1773 22°, sept.

Daniel Ferentz
Capitány.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

338.

1774. márcz. 25.

Daniel István levele, melyben hasonnevű apja halálát közli özv. Daniel Györgynével.

Méltóságos Aszszony. Kedves Angyom Aszszony!

Jelentem szomoru szivel: hogy a szegény Édes Ayám eő Nsga minden betegségh nélkül, az midőn még valmit haladni reménlem vala ki mulását, tegnapi Napon ugymint 24-dik Napján ezen follyo Holnapnak Déli egy óra táján, megh szűnés nélkül való Imádságh, és Istenhez való fohászzkodások közt valamint follytatta életét, a szerént igen boldogull el is aluvék. Oltalmazza az Ur Isten minden szomoru esetektől és változásoktól Uri személyét s Mltgs Házát buzgó szivel ohajtom; a ki atyafiságábann ajánlott vagyok Mltgs Ángyom Aszszonynak

Veszszős 25-ik Mártz. 1774

elkötelezett szolgája
igaz Attyafia
B. Daniel István.

Kívül: Méltóságos P. Horváth Borbára Asszszonynak, Mltgs Vargyasi Daniel György Ur megh hagyatott Özvegyének Kedves Ángyom Asszszonynak szomorúann. Vargyas.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

339.

1774.

Szentpétery Borbála folyamodványa, hogy gróf Mikó Miklóssal kötött házassága fölbontassék (illetőleg kötelező jegyváltása) egyszer-s mind mellékeve van a synodus ítélete.

In causa Sponsalitii Illustrissimæ Virginis Barbaræ Szentpéteri de Sajó-Szent Péter ut Actricis contra et adversus Illustrissimum Dominum Comitem Nicolaum Miko de Bodok Tabulæ Regiæ in Magno Principatu Transsylvaniae Judiciariæ Assessorem Supernumerarium ut Inctum et in causa Repudii constitutum, virtute Altissimi Mandati Sacratissimæ suæ Majestatis in Synodo Generali Die 12-a et sequente Junii 1774 Claudiopoli Levata et Agitata tale est pronunciatum.

Deliberatum.

Gondolkodván a Mlgs. Gróf I. Ur a páros életre való általmenetelről nyugtatta meg végezetre maga elméjét Nemes Magyar Országon a Mlgs. Sajó. Sz. Péteri Szentpéteri Samuel Házában felnevekedett Mlgs. Szentpéteri Borbára kis Asszszonynon, kit is annak idejében megkérvén és meg is nyervén Die 26-ta mensis Augusti 1771 coram idoneis Testibus Jegyváltás és jobb keze beadásával magának jövődöbeli Házás Társul el is jegyzett vala és ezen Mátkasági obligatioját copulaltatván magát a Mlgs. A. kis Asszszonynyal Hitel is megerősítette és e szerint a Mlgs. A. kis Asszszonynyal legitimum Matrimoniumat omni consensu solemniter contrahalt; De bejövén a Mlgs. Gróf I. Ur Erdélyben jó ideig maga Mátkasági obligatioját a Mlgs. A. kis Asszszonyhoz observalta ugyan, melyet eléggé kimutatott, mind azzal, hogy a Mlgs. A. kis Asszszon onnan küldött leveleit szeretettel vette és kedvesen olvasta. Mind hogy lefestett és magával behozott képét maga ágya felett szemben tünt kedveségben tartotta, mind pedig azzal, hogy két izben is utánna menni elkészült; De ezek után unalmat vévén szívében a Mlgs.

A. kis Aszszony aránt azon Mátkasági obligatiojáról lemondani magában elvégezte és Mlgs. Jegyesét repudealta s deseralta. Mely unalmát és elidegenedését a Mlgs. Gróf I. urnak észre vévén a Mlgs. A. kis Aszszony szintén három esztendei keserves várakozása után a Mlgs. Gróf J. Urat a Felséges királyi Senteséges Parancsolat mellett megszolitván és elválás végett Törvényben híván praetendálja, hogy a Mlgs. Gróf I. Urnak a Mlgs. A. kis Aszszony aránt volt unalma és elidegenedése esett nem egyéb okból; hanem némely Aszszonyságokkal gyakor izben lőtt conversatioja és szoros, titkos, de egyszersmind gyanus Barátsága s az által azok szerelmekre lett forro felgyulása miatt, melyet egy az aránt készítetett és a sz. Generalis Synodusnak be adott s fel is olvastatott hiteles Relatoriából megbizonyíthatni a Mlgs. A. kis Aszszony tellyes erővel igyekezett: Nem lévén azért ezek miatt semmi reménsége már tovább a Mlgs. A. kis Aszszonynak a Mlgs. Gróf I. mátkasági szoross obligatiojának observatiojához és elidegenedéséből leendő visszaterésehez, minthogy eddig is szerencséje periclitalt, maga is a Mlgs. A. kis Aszszony már ezen Mátkasági obligatiojokat Törvényesen rescindaltatni kívánnya, még pedig ilyen Conditioi alatt: hogy maga mint ártatlan a vinculo initi sponsalitii simpliciter absolvattassék és a férjhez menésre szabadság engedtessék. A Mlgs. Gróf I. Ur pedig, a ki minden igaz és Törvényes ok nélkül a Mlgs. A. kis Aszszonyt repudealta s deseralta, sőt gyanus életével a Sponsalitiumot rescindálni igyekezte in Conformitatem Decisionis Synodalis Anno 1642 Canonisque Ecclesiastici 74. megbüntettessék, addig, míg az A. kis Aszszony férjhez mégyen, vinculumban tartassék: Efejezt iuxta Decisionem Synodi Anno 1668. ad reconciliationem Ecclesiae adstringáltassék, a Mlgs. A. kis Aszszonytól adott Jegyét maga Jegyének elvesztésével restituallja, minden költségének s fáratságának refusiojával edgyütt, okozott kissebségét pedig resarcialja. Addig, míg a Mlgs. A. kis Aszszony in Capillis lészen, caracteréhez illendő annuatim adandó intertentionis summa íteltessék, mellyek debita Executioban is vétetni demandaltassanak.

A Mlgs. Gróf J. Ur pedig nem tagadja, a minthogy nem is tagadhatja ezen Mlgs. A. kis Aszszonynyal lett megmátkasodá-

sát s arra hittelt is lett maga lekötöztetését, de tagadja azt, hogy hogy önként eskütt volna meg a Mlgs. A. kis Asszonygyal, hanem mások rendkívül lett unszolásokból és eröltetésekből, még pedig a Magyar Országgi szokások ellen, Háznál, nem a Templomban, ott is minden proclamatio nélkül. Tagadja azt is, hogy némely Asszonygyagokkal titkos és szoros Conversatiot, s gyanus Barátságot tartott volna, és e miatt esett volna elidegenése a Mlgs. A. kisasszonytól, hanem csak azért, hogy nem szereti, s hogy mind a megmátkásodásra, mind a Hitlésre mások eröltetéséből s készítéséből, nem pedig tellyes és tökelletes akarattyából, sőt az ellen inducaltatott, még pedig igen gyengélkedő és erőtlenkedő állopotyában, mely az ilyen dolgokra mind illetlen, mind alkalmatlan volna, melyet e végre készített és beadott, s fel is olvasztatott két Relatoriájival meg is bizonyítani igyekezett, s a szerint kívánnya a Mlgs. Gróf J. Ur is ezen mátkasági obligatiojának Törvényesen lejendő rescissioját és az alol valo absolutioját.

Felvénvén annakokáért a Generalis Sz. Synodus, mind a két Mlgs. Félnék kívánságait: a Mlgs. A. kis Asszony részéről observállyá azt, hogy a Mlgs. A. kis Asszony nem szolgáltatott semmi okot arra, hogy a Mlgs. Gróf J. Urtol repudialtassék s deseraltassék, a minthogy maga a Mlgs. Gróf J. Ur sem objiciálja; hanem unice tsak a nem szerethetését forgatja.

Sajnálván azért ily hoszszas idő alatt lett szenvedését és szerencsésjének periclitatioját, illendőnek, sőt törvényesnek is itéli, hogy simpliciter ezen mátkasági kötelessége alól absolvaltassek és ad feliciora vota facultaltasték. A mi pedig a Mlgs. Gróf J. Ur részére néz: nem bizonyítatott a meg sufficienter, hogy a Mlgs. Grof J. Ur valami Asszonygyagokkal titkos és szoros Conversatiot és gyanus barátságot tartott volna és arra nézve vett volna unalmat a Mlgs A. kis Asszony aránt, e vád alól absolutiora méltónak íteltetik. De meg bizonyítatott az hogy a Mlgs Grof J Ur 1-o maga szabad jó akarattyából et non invitus jegyzette el a Mlgs. A. kis Asszonyt és hittelt is magát copulatván megerősítette. 2-do hogy minden ok nélkül deseralta és repudialta eljegyzett s hittelt elkötelezett Jegyessét, és annak azzal nem tsak szerencsésjét periclitaltatta, hanem igen sok költséget és fáradságot is, és a mi nagyobb kissebbséget és gya-

lázatot is okozott; s mind ezekre nézve maga előtt forgatván a Generalis Sz. Synodus a 74. Canont a Mlgs. Gróf J. Urat ezen mátkasági obligatiojának megállására akaratja ellen nem erőlteti ugyan, hanem ezen mátkasági obligatio alól abszolvalja; de illendőnek és törvény-szerint valónak itéli azt, hogy a fennebb citalt Canon és Synodalis Decisiok szerint megbüntesse ezekkel: 1-mo hogy mivel ok nélkül a maga obligatiojától refilealt, a Mlgs. A. kis Asszony Jegyét maga Jegyének visszavevése mellett visszaadván, a Mlgs. A. kis Asszony okozott kisebbségét refarcialja, Isten és az Eklesia előtt lehet Hitének megszegése-ért reconcilialjon az okozott költség és fáradság aránt a Pársok ante pronunciacionem Deliberati megbékélvén arról a Generalis Synodus nem szoll. A mi pediglen a Canonice intentalando Ligat illeti: minthogy a Békesség után maga a Mlgs. A. kis Asszony is nem prætendallya, azért a Generalis Synodus is a maga részéről azt redemptibiliter elengedi

E Sancta Synodo Generali Die 12 et sequ. Junii Claudio-poli celebrata extradatum per Joannem Simon Sanctæ Synodi Generalis substitutum Notarium.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

340.

1775. ápr. 8.

B. Daniel István levele, melyben Daniel Györgynét meghívja saját főkirálybirói beigtatására.

Méltóságos Asszony, Kedves Angyom Asszony!

Ditsőségesen Uralkodó Apostoli Királyi Felségnek több Hívei között én reám is önként való Anyai Kegyelmet tettset kiárasztani, a midőn Tekintetes Nms Udvarhelyszéki Főkirály birói Hivatalát minék utánna azon Hivatalt, néhai Mlgs Édes Atyám ő Nsga sok időkig tartott ditséretes szolgálattya mellett, mint Coadminisztrator viseltem volna; actualitással megajándékozta; és az által jóemlékezetű Eleinkhez mindenkor tetézve bizonyított Királyi Kegyelmességét én reám is által szállította. Minémű Hivatalomba esendő Solemnis Installátatásom véghez menetele rendeltetvén következő Pünkösöd havának 15-dik Napjára Tekintetes Nms Udvarhelyszékiben Udvarhely várossá-

ban ; hogy mind Felséges Királyunk hiveire kiáradni szokott kegyelmei, annál méltóbban magasztaltatni bizonyittassanak, mind én hozzám sok rendben kimutatott szivessége Kedves Ángyom Asszonynak valosittassék ; méltoztasson az jelentett Terminuson fent irt Udvarhely várossában magát hozzám meghalászni és megjelenésével mind hozzám való szivességét, mind azon Tekintetes Székhez vonszó jó indulattyát nyilván valóvá tenni. Melybéli bizodalommal marattam méltó tisztelete mellett Méltóságos Angyom Asszonynak

igaz atyafia köteles szolgája
B. Daniel.

Külezim : A Madame Madame la Donairiere de Daniel nee Madame de Horváth. Vargyas.

341.

1776. május 8.

B. Daniel (István) 1776. május 8-án irt levelében minden jót kíván Daniel Samunak nősülése alkalmából ; okát adja annak, hogy az ő lovait és a várt pénzt miért nem küldötte el.

Dátos 8 Máji 1776.

Kedves Eöcsém Uram.

12 April B. Gyarmathrol költ levelét szokott attyafisággal tegnap el töttem, Világi életnek egyik fő boldogságai közül valo az szerencsés házasság, nem kétlem hogy Eöcsém Uram mind annak megh kívántato szoros rendét, mind maga minden tekintetekre nézve valo környül állásait joll megh hánta vetette s magát az en Uri házban valo házasodásra a szerént tökellett szivel el szánta, melyel nem tsak testi lelki nyugodalma hanem előmenetele is légyen én hát nem lévén egyéb hátra, hanem hogy az én attyafiságos igaz szivemből áldást mondgyak, mint-hogy kívánom In minden tekintetre nézve sok áldásai légyenek kedves Eöcsém Urm s Uri Párján, kinek attyafiságában ajánlom magamott. Ez egyet kérném s kérdeném hogy vallyon már az katonaságot el hadgyaé kedves Eöcsém Uram, had legyek ebben bizonyos.

Hogy lovait Eöcsém Urmk ki nem küldöttem okait meghrtam, Az Daniel Gábor Bátyámtól valo kevés napok mulva

hogy el hozattam Uzavályját (? talán a ló neve) az orrán folyva ki mutatá mellyet sok ideigh curaltatván láttam hogy semmire vele nem mehetek lovaim közt tartani nem mervén, úgy küldém Vargyasi Tisztrtomk hogy tarcsa gyógyicsa, Az Sibai lováról Eöcsém Urnk irni semit nem tudok, mert onnan el kelle távoznom, és az oda valo dolgokrol már semit nem tudok.

Az mi az Pénz felküldését illeti ezt noha modgyát sem tudom ki által lehetne ha tsak Eöcsém Uram megh nem irja de semi jövedelmét Eötsém Urnk kezemhez sehonnán nem vehetem, megh az mit adtam, vala Eocsém Uram adosságában G Betlen Gergej Urnak, azt sem vehetem kezemhez az klmd Cas-sajabol mik mind Turi Umk az Martonfalvi arendaért, úgy Szilági Jánosnak az Szigeti adosságaért, Soffi Hugomk az széna s bora áraért, Parancsolok ujra az olasztelekj Bironakis mentől elébb s mentől többet gyűjthetek ezenel inditom, tsak modgyát tudhassam kldtől. Nékem ugyan volna B. Allvinczy Obrtrnél egy lovam ára 80 arany abbol assignálhatnék, de esnék kldnek azis keze ügyében avagy nem, és az kld egyben gyűjtendő Pénze mire menyire mégyen méggh nem tudom. Ha hamar jövedelmeit kldnek egyben gyűjthetném, és az kld levelét is hamar vehetném migh B. Alvinczy Pénzemet le indittyá abbol assignálhatnék kdnek. De nem tudom mert leveleit kldnek nem tsak későre, de ritkánis vészem én pglen mindenkor vagyok

Kedves Eocsém Urk

igaz Atyafia
B. Daniel s. k.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

Mária Terézia 1777. szept. 16-án kelt leiratában tudtára adja mind-azoknak, a kiket illet, hogy vargyasi Daniel Elek, a Daniel Györggy és P. Horváth Borbála fia, fivérének, Daniel Lajosnak eljárása ellen, ki most külforszáiban katonáskodik s nem tudhatni mi okból, nagyon költsézik és adósságot csinál, tiltakozott; mivel fivérével nem lévén megosztva, az ily eljárás reá nézve káros lehet; ennélfogva a fivére által tett adósság következményeitől magát, javait, jogait és örökségét, úgy szintén a többi, vele osztó testvéreit és anyjukét is meg akarja védeni, s azért minden arra vonatkozó iratoknak, a mennyiben ezek neki és testvéreinek meg anyjuknak kárt okoznának, vagy az erdélyi törvényekkel ellenkeznének ellenmondott és semmisknek nyilvánította.

Nos Maria Theresia Dei Gratia Romanorum Imperatrix Vidua, ac Germaniæ, Apostolica Hungariæ; Bohemiæque Regina, Archi-Dux Austriæ, Dux-Burgundiæ, Magna Princeps Tranniæ, Comes Tyrolis et Siculorum etc. etc. Memoriam Commendamus tenore præsentium Significantes quibus expedit nrsis et singulis; Quod Egregius Alexius Filius Generosi quondam Georgii Daniel de Vargyas, ex Consorte sua Generosa Barbara P. Horváth susceptus ac progenitus coram Matte nostra personaliter constitutus vivæ vocis suæ eloquio per modum et formam solemnem Protestationis, Contradictionis et Inhibitionis significavit Nobis hunc in modum; Qualiter idem pro certo intellexisset, quod Egregius Ludovicus Filius ejusdem Georgii quondam Daniel de Vargyas, ex memorata Consorte sua Barbara Horváth susceptus et progenitus Frater ejusdem Germanus, pro nunc in servitio Nro militari extra Magnum hunc Tranniæ Principatum peregre constitutus, nescitur unde motus et quibus rationibus inductus se in magnas expensas involveret, debitaque passiva faceret, quæ in futurum ex quo idem contradicens cum eodem Fratre suo Carnali indivisus esset, Juribus etiam ipsius nociva, sibique damnosa esse possent; Vallet itaque idem Alexius Daniel ab onere ejusmodi expensarum et debitorum passivorum per dictum Fratrem suum Germanum Ludovicum Daniel ubicunque qualitercunque factorum se, Bonaque et Jura ac Portiones Hæreditatesque suas, ac reliquorum Fratrum et sororum suarum condivisionalium dictamque Geni-

tricem suam immunem servare, iisque omnibus, Litterisque superinde ubivis et qualitercunque et sub quibuscunque verborum formulis, clausulis emanatis contradicere, illasque cassare et annihilare, viribusque destitutas pronunciare, in quantum suis præfatorumque Genitricis, Fratrumque et sororum suarum condivisionalium Juribus actualibus pariter et successoriis novicia forent, aut Legibus M. hujus Trannia Pptus qualitercunque repugnarent, Quemadmodum nominibus quorum supra contradixit cassavit, et annihilavit, viribusque destitutas pronunciavit, ac in-super eundem dictum Fratrem suum Inhibuit contradicendo, et Contradixit Inhibendo. Harum Nostrarum Judicialis et Authentici Sigilli Nri Tranniensis munimine roboratarum, vigore et testimonio Literarum mediante. Datum in Possessione Killyén Die Decima sexta Measis septembris Anno Domini Millesimo Septingentesimo Septuagesimo septimo.

(L. S.)

Lecta correcta et extradata per Magr.

Davidem Székely de Killyén Protonotarium.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

343.

1778. decz. 15.

Középső Daniel Istvánné, Bethlen Éva grófnőnek Mária Teréziához intézett azon kérelmére, hogy az általa tett végrendelet jegyeztessék be és erősítették meg, okirat adatik 1778. december 15-ről. E szerint végrendelkező a férjével szerzett s csakis az ő hozományi pénzén vásárolt javakat gyermekeiknek, Daniel Imrének és Evának hagyja, és meghagyja, hogy férjének első feleségétől, Teleki Judit grófnőtől született gyermekei atyjuknak «örökös» jószágaiból addig részt ne vehessenek, s viszont a tőle származottak is adni ne tartozzanak, míg a 4000 magyar forint, hozománypénz, melyet tőle férje átvett «s talán elkerülhetetlen szükségei pótlására fordított», nevezett fia és leánya részére megtérítve nem lesz.

Nos Maria Theresia Dei Gratia Romanorum Imperatrix Vidua, ac Germaniæ, Apostolica Hungariæ, Bohemiæ, Galliciæ, Lodomeriæque Regina, Archi Dux Austriæ, Dux Burgundiæ, Magna Princeps Transsylvaniæ, Comes Tirolis et Siculorum. Damus pro memoria per Præsentes quibus expedit universis et singulis; Quod Magnifica nata Comissa Eva Bethlen, Generosi

Stephani quondam Mediocris Daniel de Vargyas Relicta Vidua, Nostram personaliter veniens in præsentiam, tam corpore ejusque viribus sana, cum mente animique Dotibus conspicua, sponte ac libere vivæque vocis suæ eloquio coram nobis fassa est, pariterque retulit Majestati Nostræ hunc in modum: Qualiter Divina omnipotentia numerosorum annorum recursibus eandem locupletando, nihil quiequam eadem superasset, quam ut certi omnium mortalium Finis incertam horam, pacato animo attingere possit, ac ex hoc ærumnarum valle quieto animo ad æternæ beatitudinis solium penetrare queat, ut igitur in hac etiam parte animi sui proposito satisfieri possit longo temporis intervallo perpessas morborum ærumnas Dei benignitate jam recuperata sanitate superando stante adhuc pede, certam quamdam Dispositionem seu Fassionem maturo Judicio et bene ruminata animi Deliberatione in forma Fassionis composuisset, eamque post decessum ejus, observari vellet inviolate. Quibus dictis exhibuit nobis in Persona Libellum eundem propriæ manus suæ subscriptionæ, ac Sigillo suo consveto munitum, velut ultimam voluntatem suam post decessum ejus in omnibus punctis observandum, supplicans nobis debita cum Instantia humilime, quatenus nos Fassionem isthanc suam, ultimam suam voluntatem complectentem, exaudi et pro firmiori authentia transumi et transcribi, præventibusque Literis nostris inseri et inscribi facere, eademque robur et solemnitatem, quibus similes Fassiones et Testamentariæ Dispositiones muniri solent, Sigillo nostro Judiciali et authentico addere elementemur dignaremur. Qua quidem ejus Supplicatione elementer exaudita, præmissæ Fassionis suæ Libellum recepimus in hæc verba:

Én Bethleni Groff Bethlen Eva, néhai Méltóságos közepső Vargyasi Daniel István Ur elmaradott özvegye minekutánna az Isteni Mindenhato Felség feles Esztendőknék elfojtat kegyelmesen megengedte el töltenem, nintsen részemről egyéb hátra, hanem hogy bizonyos végemnek bizontalan óráját tsendesen érhessem és e megunt változandóságok között az örökké valóság, melyre hivattatom, meg nyugodt elmével által költözhessem, hogy azért ebben célomat annyival is inkább elérhessem, most a midőn hosszszas betegeskedésem után Isten ő Szent

Felségétől újra egésségemet nyertem, s magam szabadságában ép és jozan elmével vagyok nem kényszerítésből vagy onszolásból, hanem magam önként való jo tettzéséből teszek és hagyok ilyen törvény szerént való vallást és rendelést. Jollehet ugyan mind Ferjemmel együtt, mind penig különösön szerzett minden vagyonom és keresetem említett néhai Férjemtől született két Gyermekeimre, ugymint Fijamra Daniel Imrére és Leányomra Daniel Evára szállanak és maradnak Törvény szerént is az én halálom után, de mivel nevezett Férjemnek első Feleségétől, néhai Groff Teleki Judith Aszszonytól is maradtanak Gyermekai, s történhetik ezektől az enyimeknek Törvény és igasság ellen is bántodások vagy háborgattatasok, arra nézve mind magam különös, mind irt néhai Férjemmel egygyütt szerzett Ingo és Ingatlan, vagy felkelhető és Joszágbeli fekvő minden jóvaimat, vagyonomat és Joszágomat, nevezetesen penig a többivel egygyütt nemes Bardocz Székben Vargyason, s ahoz tartozo Portziokban néhai Férjemmel lett egyben kelésünk után, néhai Daniel Péter Ur jussán vett és vásárlott minden joszágokat, mivel azokat Férjem Házához nagyobb részént készen vitt tulajdon magam pénzén, rész szerént penig azután tsak hamar pénzé tett ugyan tulajdon magam oda vitt Fortékáim árrán, olly ígélet és fogadás alatt vásárlotta említett Férjem, hogy egyedül tsak tőlem születendő Gyermekéié legyenek, a más Feleségétől valóknak penig részek benne semmi is ne legyen, hanem ha a rajtok fekvő pénznek reájok esendő részét Gyermekeimnek egészszen leteszik és fizetik, minthogy penig Férjem Házához vitt magam említett Pénze, mind edgyütt egészen négy Ezer Magyar Forintokból állott, s ezt Férjem mind kezéhez vévén tsak egy részével vásárlott Joszágot, a több részt penig maga örökös Joszága megtartására s építésére adosságai lefizetésére, s lehet ha talám egyéb elkerülhetetlen szükségai potlására is költötte, soha semmit is belőlle nekem vissza nem advan, sem velem nem költvén legkisebb részét is, azért Férjem első Feleségétől való Gyermekai, Férjem maga örökös joszágaiból is részt mind addig semmiképpen ne vegyenek, s ne vehessenek, s nevezett magam Gyermeké is adni ne tartozzanak, valamig nékiek a Joszagra vagy adosság lefizetésére, vagy penig akárhová egyebüvé is sokszor nevezett Férjem által elköltött

Pénzem meg nem fordittatik, és fizetődik a Törvényes igazság is azt hozván magával, mind ezeket mondom, e szerént vallo, hagyom és kötöm örökösön említett Fijamnak Daniel Imrehnek és Leányomnak Daniel Evának, s másokat is megtartására kötelezek: Maros-Vásárhely Deczembernek 10-ik napján 1778-ik Esztendőben. Quibus subscriptum erat Nomen Fatentis praelaudatae taliter: Bethlen Eva m. k. i. Erantque Sigillo ejusdem consveto subscriptioni subfixo ceræ Rubrae Hispanicæ impresso communitæ et roboratæ patenterque in Papyro confectæ et emanatæ.

Super præmissa itaque dictæ Comitissæ Evæ Bethlen Fassionis taliter, uti præmissum est, nobis exhibita, et respective coram. Nobis instituta, in fidem ejus Nos quoque Literas Nostras Tertimoniales sub Sigillo Nostro Judiciali et authentico Transsylvanico in Forma legalis et legitimæ Fassionis eadem Fatenti pro futura Dispositionis suæ præscriptorumque suorum cautela et robore necessarias extradandas duximus et concedendas communi Justitia et equitate svadente. Datum in Libera Regiaque Civitate Nostro Marus Vásárhely Die Decima Quinta Mensis Decembris Anno Domini Millesimo Septingentesimo Septuagesimo Octavo.

Lecta et Extracta

(L. S.)

per Magistrum Danielelem

Zejk de Zejkfalva S. C. R. et Apost. Majestatis per Magnum Trannia Principatum Partesque Reincorporatas Protonotarium.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Fasc. 1-mus.

344.

1782. jan. 22.

B. Daniel István, Pálfi Juli és Daniel Elek által 1782. január 22-én készített szabályzatban meghatároztatik a doboi és felső-rákosi allokialis erdők őrzésének módja s a rendbontókra mérendő büntetések kiszabása.

1782. 22-a Januar in Vargyas.

Mi Báró Daniel Istvan, Daniel Imreh és Daniel Elek a vargyasi Daniel Familiát illető dolgok iránt össze gyűlvén, tettünk a Familia közjavára ilyen rendelkezéseket.

1-mo Minthogy a Familianak minden köz jövedelme áll a Doboi és F Rákosi Allodialis Erdőkből, tehát azokat szorgalmasan őriztetni kell minden Prævaricatoroktól. Mely végre

2-do A mint már a F Rákosi Allodialis Erdő őrzésére a Familia által fogadtattakis Erdő Pásztorok, a szerint Doboi Erdőreis elegendendő Erdő Pásztorokat kell az őrzésre fogadni bizonyos alkalom mellett kiknek fizetésének a Familia Cassájából kell kitelni.

3-o De minthogy az őrzés, tilalom és azt követő büntetés nélkül, haszontalan, végeztetett, hogy a kik a fen említett Erdőkben akar élő, akár földön heverő fa vágással és hozással, akár pedig ketskék legeltetisivel prævaricalni tapasztaltatnak, be hozattatván, ha idegenek és nem uraság emberei lesznek a Decretumbeli Törvény szerint büntetessenek harmadnap törvényt láttatván reajok. Az uraság Jobbágysai pedig mind anyiszor Harom forintal minden engedelem vagy kedvezés nélkül. A Büntetésnek két része az uraságé, harmada pedig az Erdő Pásztoroké legyen. Ezen büntetés rendit kell érteni azok iránt is kik vagy Csert hántanának vagy Fákat kerülnének meg.

4-o Az efféle Prævarica-torokat Tilalom Rontokat mind az egyikünk úgy mint B. Daniel István vargyasi udvaraba kell be hozni a hol kell lenni a büntetés helyének is Holott is

5-o Azon udvarnak Tisztartója tartson egy Diariumot azokról a kik vagy magok hozzá tartozóikkal, vagy ha a nem lehetne zálogjuk be hozattatik, a melyből megtessék ki hogy hozattatott be, vagy mi zálogja vetettetett el és vitettetett be az irt udvarba s mi módon büntettetett. Ennek hasonló Mássát az Erdő Pásztorok kezénél kell tartani.

6-o Minthogy a Familianak mind a Doboi, mind a Felső Rákosi Erdőkben hosszas Processusai lévén sok költséket kellett tenni, el anyira hogy bizonyos summával tartozik is; tehát a Proventust minden felől szaporittani kelletik. Evégre A felett a mint már a Somboriak a Kustaly le dölt fait 30 mforintal ki alkuttak, az F Rákosi Allodialis Erdőnek Somos Bértze reszen lévő le dölt és földön hevero Fákat is el kell adni mely jobb moddal úgy lenne ha öl szám szerint alkunnak el, ölet mely mind szélyire, mind hosszan mind magasságára egy há-

rom singes öllel mért öl leszen) legalábbis a dr 68 külömben azt az Alkurol valo Contractus fogja meghatározni.

7-mo Hammasokott is fogadni kell, a le dölt fakra és odvasokra mentől jobb moddal lehet két rendbelit a Dobai Erdőre és két rendbelit a F. Rákosirais.

8-o Szaporittani kell a Familia jövedelmét abbol is, hogy a mint eddig elé Esztendönként a F. Rákosiak a Kustaly Füvit 30 MForintokkal marha legelésre kivették hasonloképpen a kihágo Cseréjet Somosalját és Somos Bértzitis Marha legelésre mentől jobb áron ki kell adni, ha a Rákosiak ki nem fogadják, idegeneknek is.

9-o A Kustaly le dölt Fai iránt valo alkalom a Somboriakkal telik ki 4-ta Julii, Azért azon tul tovább anyiban oda hagyni nem kell hanem nevelni kell joval a Taxát a meddig tsak lehet.

B. Daniel István.

Pálffi Jullijána.

Daniel Elek.

1782. 2-a Febr. Hogy valójában lehessen tudni, ha valjon az Erdő Pásztorok az Erdőt jól őrizike, és abban praevariatiok nem esneké, tetzett a Familianak arra egyezni hogy minden Honapban egyszer az udvari Tisztek mind a Doboik mind a Felső Rákosi Allodialis Erdőköt megjárják és meg vizsgálják az Erdő Pásztorokkal együtt, a midőn a Pásztoroktól a hibákrol számot is kellvenni. Ez pedig oly formán légyen hogy midőn a vargyasi Tisztartok a Rákosit járkák, akkor az Olosztelekiek a Dobait, a más Honapban az Olosz Telekiek a Rákosit, a Vargyasiak a Doboit, és ez rendre mind így folyon.

A F Rakosi Allodialis Erdőben a ki Hágo Cseréje felettébb sűrűnek találtatik, a mely is gyarapodhatásának ellennére Vagyon, azért azt meg kell tisztítani: az apróbb alabb valo, és horgosabb fákat többől ki vágatván, e végre mindenik udvar oda két két embert rendelvén a Tisztartok jelen létében azok jo moddal tisztitsak meg, a mely fát ki vagnak kaszaljban rakván el kell adni, és abbol is Pénzt kell tsinálni. De hogy a hajánakis hasznát lehessen venni a Tavaszon mikor ideje lesz meg

kell hántani, és az abból gyűlö csert külön el kell adni, külön a Fájátis.

B. Daniel István m. p.
B. Daniel Samuel m. p.
Pálffi JuliJanna.
Daniel Elek.

a 7-a Januar A 1782. A Familia részéről tett minden Perceptumokrol és Erogatiokrol, usque ad 6-a Martii hitelesen számadolván Szabo László öklme kezénél maradt pénzt adott által Dersi István öklmenek Ötven mforintot és Hetven nyoltz Pénzt.

Pro Ao 1782 a Rákosi Erdő Pásztoroknak Trinfa Miklosnak és Poké Jánosnak fizetésekbe adott volt Szabo László mindeniknek egy egy Forintot, melyet imputalni kell. Sigtm Udvarhely 15 Mar 1782.

B. Daniel István m. p.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

345.

1783. ápr. 15. .

B. Daniel István 1783. április 15-én egy rokonához intézett levelében köszöni a neki küldött könyvet s Aufses báró üdvözlétét, melyet hasonlóval viszonz ; kéri, hogy a küldolgokról, különösen a morva- és csehországi vallási ügyekről tudósítsa ; végül azt írja, hogy grófnéja jelentette magát a guberniumnál a reformatus vallásra leendő térése iránt.

Sz. Keresztur 15-a Apr 1783.

Kedves Ötsém Uramnak!

24-a Februarii költ, és Skalitzbol hozzám utasított atyafiságos Levelét az accludált könyvetskével edjűtt kedvesen vettem, s ebbeli atyafiságát köszönöm. Éppen Kereszturon létemben vevém Ötsém Uramnak Levelét; jelentettem B. Kordáné Aszszony ő Nagyságának az Báró Aufses Ur köszöntését, és mindketten azon Jó Urnak rollunk valo megemlékezésit köszönnvén, viszont köszöntjük azon jó Urat. Kedves lészen nékem, ha Ötsém Uram az ottan forgo ujságokat Leveleiben megírja, e felett igen kedvesen vészem azt, ha ottan ottan tudositt Ötsém uram arról hogy dolgaink in Religiosis, Morva és Cseh

Országban miképpen folynak Grofném kedves Ötsém Uramot, és Menyem Aszszonyt én velem edjütt kedvesseivel atyafiságon köszönteti. — Irhatom Ötsém Uramnak Grofném felől, hogy még 5-a Martii jelentette magát a Guberniumban Reformatioja iránt az olta dolga mind halogattatik, ugy haljuk Szebenbe fog idéztetni az Instructiora.

Egyenes szível vagyok

Kedves Ötsém uramnak

igaz attyafia

B. Daniel István s. k.

A levél alján: Hadnagy Daniel Samuel Urk.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

346.

1783. május 17.

B. Daniel István 1783. május 17-én egy rokonához azt írja, hogy grófnéjának, ki a reformatus vallásra akar térni, ügyével volt elfoglalva s e miatt nem válaszolhatott hamarabb levelére. Sajnálja, hogy Daniel Gábor érzületére nézve téves gondolatokban van. Tanácsolja, hogy ügyeit a Regimentnél úgy intézze, hogy mihelyt ennek haláláról értesül, azonnal haza jöhessen jószágai átvételére. A küldött könyvet köszöni s a «tollerantia»-t illető dolgokra nézve tudósításait továbbra is elvárja.

N Szeben 17-a Máji 1783.

Igen kedves Eöcsém Uramk.

14-a April költ levelét att vettem Szokott kedvességgel, Bizonyosan későségét minapi válaszmom bajaim okoztak, s ugyan ezek hoztanak be ide Szebenbe is, mivel Groffnem mind az Gbm előtt ugy az Mls Püspök előtt mégh 5-a Martii declaralta magát, hogy Rformta kíván lenni azért az kir kegyelmes Rendeletekhez szabadtatott rendelés tétessék iránta, de az olta mind hurczoltatik, sött az Püspök ur eö Exlja e dolgot Bécsben is megh hordozta noha onnan kedve szerént valo választ nem nyert, de méghis eö Exlja a 6 héti tanitását Fejér Várra akarja, az Groffném oda menni telyességgel nem akar, már megh válik ha talályuké itt Szebenbe az ki az kir Rendeléseket és az kik ahoz ragaszkodnak azokat manuteneállják.

Sajnálom Ked Eöcsm Urnk az Bátyám Daniel Gábor Bátyám idegerykedése iránt vett gondolatait, én ugyan ennek

semmi jelét nem láttam, ez dolgott levél által nem lehet jól folytatni de szembe lehetvén az Bátyámal, mindent igyekezem az klmd javára, hasznára s vigasztalására fordítani, klmd gondolkodásának modgya előttem ösmeretes lévén, bizonyos vagyok abba hogy Kld az Bátyámot valamint eddigh megh nem bántotta, ugy megh semis bántya. Szükséges klk olyan punctumba állani az Rgmt előtt, hogy az midőn kld az szegény Gábor Bátyám halálát megh érti (melly messze nem lehet az mint gondolni lehet, noha most ugy tudom egészséges) és énis arról megh tudván tudositom kldt, de ezt másrais bizhatná talám klmd, hogy klmd azonnal minden késedelem nélkül dolgaira nézve, s magát illető Jozágai elfoglalására nézve éjjel nappal jöhessen mivel ugyis kára nélkül kldk megh nem esik a Változás, de azis igaz, hogy menél inkább késik klmd annál több kárt okoz magának, Én ugyan ezen Esetbe is tavorol az mit tehetek az klmd hasznára el követem.

Az tudva levő könyvet köszönettel elvettem, és ha mégis többis lenne ilyen kedvesen ell veszem.

Az Tollerantia dolgára továbbrais és bővebb tudositásait ell várom kldnek. Levelem értelmét kld látom nem értette mert az vala tzéлом tudni hogy kik légyenek Bécsbe az Protestansok Agensei, hanem az, hogy : ki által folytattják az Tseh és Morvai Protestansi tettek az magok religiojokat illető dolgokat Urunk eő Flge előtt, hogy azoknak oly boldoghul, s olly előmenetelel dolgok, mivel oh fájdalom minállunk igen akadozva sinlődvé folynak mindenek mind Religionk, mind hazánk dolgai. Groffném kldt és én velem együtt ked Menyem Assznt s kedveseit attyafiságos Szivel köszöntyük. Kd leveleit per F Vincz elvárom de a Tollerancziat illető tudositását mind M ország mind a külső országokra nézve ell várom és mindenkor vagyok

Kedves Eocsém Urk

igaz Attjafia

B. Daniel István s. k.

Ötsém Uram engemet hogyha ottan lévő ujságokrol tudositott ottan ottan, igen kedvesen veszem.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

Koncz József Maros-Vásárhelyről 1888. ápril 20-ki kelettel Daniel Gábor, Udvarhelymegye főispánjához intézett levelében azt írja, hogy a gr. Teleki család levéltárában egy, kettős selyemre festett temetési czimert talált, melyek közül a jobb felől való a Haller-, a bal felől való a Daniel családé; ez utóbbi kék mezőben nyakon nyilvesszővel átlőtt ezüsthattyút tüntet fel, olyant tehát, milyen a maros-vásárhelyi collegium könyvtárában lévő Daniel czimeren látható, és alatta a Daniel Zsófia gróf Haller Jánosné tündöklő jellemrajza van latinul leírva.

Méltóságos Főispán Ur!

A gr. Teleki család levéltárában találtam egy kettős, selyemre festett temetési czimert: jobb felől a Haller és bal felől a Daniel czimer. A Daniel czimeren kék mezőben ezüsthattyu, nyakán nyilvesszővel átlőve. Szádetzky Lajos barátom gyaníthatólag zászlónak nézte a selyemre festett czimert. A terjedelmes irat rajta ez:

Excellma . ac . illma . Com . Sophia . Daniel . de . Vargyas .
 Excellmi . C. Joannis . Haller . L. B. de Hallerkeő . S. C. R.
 Maj . Cam . Cons . Stat . act . int . ac . in . m . Tranniaē . P.
 Dum viveret Gubernatoris r. relicta . vidua . Lumine . veræ Fi-
 dei illustrata . ardentissima . in . Deum . religione . profundis-
 sima . in . terræ . principem . devotione . singulari . in . rebus .
 gerendis . dexteritate . rara . in prosperis . animi . demissione .
 sexum . superante . in . adversis . fortitudine . mulierem . for-
 tem . illam vivis . expressit lineamentis . cujus . pretium .
 procul . et . de . ultimis . finibus . ad . hæc . officia . in . om-
 nes . mira dividebat prudentia . summorum . reverentiss . æqua-
 lium amantiss . inferiorum . sollicitiss . verbo . gravitatis . Cum .
 svavitae . felix . adeo . temperatrix . ut . ab . hac . diligeretur .
 ab . illa . suspiceretur . multorum . mater . prolium . plurium .
 avia . nepotum . et . pronepotum . nullum . sibi . censebat .
 esse . ni . illos pararet . Deo . principi . et . patriæ . opes . in .
 egenos . dispensabat . largissime . poene . prodiga . si . mater .
 ipsorum . non . fuisset . digna . sane . in . terris . semper . vi-
 vere . nisi cœlo . dignior . exstisset . tot . virtutum . ornamen-
 tis . dives . maturam . cœlo . animam . creatori . reddidit . at-
 que . in . abundantia : annorum . et . meritorum . communi .

omnium . luctu . mortalem . urnam . subiit . Cibinii . in . Transilvania . Aetatis suæ 72. o. r. 1783. XII. Kal. novemb.

A kollegium könyvtárában levő Daniel czimert tegnap néztük meg Béldi urral együtt és ott is a hattyu ezüstös és Béldi ur nyilatkozata szerint ő tévedett, midőn aranyosnak írta, vagy mondotta Méltóságodnak. Teljes tisztelettel lévén

Méltóságod

alázatos szolgája

Konez József.

Mvásárhely, 1888. ápril 20.

Ezen levél eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. van.

348.

1783. nov. 26.

Daniel Gábor 1783. november 26-án azt írja Daniel Samunak, hogy levelét, melyben az ezredtől való megválásáról értesítette, megkapta s továbbra is előmenetelt kíván.

Kedves Ötsém Uram!

Levelit Ötsém Uramnak kedvesen vettem, melyből hogy Quietalt és az Regimentől elis jött legyen látom, kívánok azért továbbra is minden dolgaiban és feltett szándékiban boldog előmenetelt, az Ipja ura köszöntését igen kedvesen vettem kitis énis viszontag Feleségével edgyütt szívesen tisztelek magam különös ajánlásával maradvan továbbrais

Kedves Ötsém Uramnak

Sz. Földvár 1783. 26-to 9 br.

igaz attyafia szolgája

Daniel Gábor m. p.

A főnnebi levél alá Daniel Zsófi azt írja, hogy nagyon örvend Samujának a terhes katonai szolgálat alól való megszabadulásán s Erdélybe jöhet jószága átvételére; tudósítja a termésről s a gubernatorné haláláról s végül arról is, hogy Udvarhelyszékben a főtiszti szék ürességben van; figyelmezteti, hogy ennek elnyeréseért tegyen lépéseket, mert ő tizenöt évi szolgálat után inkább megérdemlené azt, mint Daniel Lajos, ki azért ment Bécsbe, hogy ezen állást magának szerezze meg.

Drága kedves Sammum

Harmadik 8 bris költ kedves Leveledet vettem ugyan azon Holnapnak 13 napjan szives Atyafiságal és kinem irhatom mely nagy örömmel látván hogy amit az Ur Istenöl szivesen kértem meg adta nekem hogy ara birja szivedet hogy véget vess terhes szolgálatodnak hála Istennek a ki ráis segéllet mártalam lesz nekemis valakim a világon, de Leveledben egy terminust nem szeretek mivel azt irod hogy már a mikor tetszik jöhetz Erdélyben holot tudom kitsid joszágodnak alapotyát hogy melj sokat kel igazítani rajta a mely kitsid idő alatt megnem esik azért a mikor jötök Lelkem lakoul jöjetekek fundamentumot kel vetnie az éleltre itis hozon az Ur Isten Lelkem mert bizony szivesen várlak és kedves Ötsém Aszszonyt is kedveseiddel együtt Ezerszer tsokolom és látván kedves Leveledből Egésségben valo léteket szivemből örvendem és kívánnom továbbrais az Ur Isten tartson meg mindnyajon jo Egésségben, énnis meglehetősen volnék egyéb képen de a főfájásal szüntelen bajlodom.

Túrit én Lelkem régen nem láttam de tullajdon magam irtam neki azon dolgok iránt melyre kértél de még nemmis válaszol nékem, az székely földi Termésről tudakozodtam kapitany Tserei iten lévén a kiis a Bátyám Nádházi szüretire jöt volt ez azt mondá hogy semmi Gabona nem termet ami vanis igen keveset ereszt és kivált Háromszéken máris szükség vagyon, de nektek Istennek hálá még a Tavajiis meg vagyon ugy hallok mi iten ditsekedhetünk az Isten áldásával Borunk Buzank vagyon de tsak az a baj hogy pénzt belölle még sem szerezhethünk az óltsóság miján nékem ugyan az Uj szöllömön keveseb termet most mint tavaj holot egy egész Táblával szedtem többet de igen sok volt az Aszszu szőlő 16 vedret tsinnáltam Aszszu szöllő Bort mind öszve let 162 veder Borom de ez igen jo Isten kegyelmessegiből és küllönnös örömömnek tartom ha veletek meg kostoltathatom tsináltam jo Édes ürmös bortis a kire Lelkemből várom kedves Ötsemmet minthogy az Édest szereti A Bátyámmis tsak ezen a Héten menne el a köbölkutjában és minthogy maga keveset iratot ithagyván Levellét szabadságot ada irnom bellé ez szegény elég erőtelen de még tsak elél oh melj sokat irhatnék ezen Embernek élete modjarol de pennára nem tehetem az Ur Isten kegyel-

mezen néki szegénynek. Soha nem gondoltam rolla miket most tudok.

Semmi Ujságom nints hanem azt bizony szomoruan írhatom hogy a szegény Gubernatorné meg Holt 21-dik 8 bris ezt bánom mert nekem igen jó volt ez a mostani Világ iljen Atyafit mint ez volt nem sokat szül, mar az Udvarhelyszéki Fő Tisztség vakanczijában vagyon Lelkem tsak mozogj magad is valamit talám az Ur Isten segítségül léssen mert a Tiszt és Erő nem a Napkeletről sem nem az Észak fellől jön hanem minden az Istennen ál ha a Hadi szolgálatban nem Boldogultál talám eben ad az Isten szerentsét tsak próbálj 15 Esztendei szolgálata után talám tsak nyersz vallamit eben pedig Daniel István ur szolgálhat mivel Ő Felsége előtt kedvesé töte az Isten eben pedig ne vesztegelj mert hát ha már kapja Daniel Lajos ugy halom hogy tsak ezért ment Bétsben talám joban megérdemled te azért próbálj Lelkem mert hátha szerentsés leszel kívánom Isten viraszon a következő Szent Innepekre kedveseidel együt engedjen sokakat én pedig továbbrais tapasztalt Atyafiságodban magamot ajánlot Maradok mind éltig

Drága kedves Sammum

igaz szívű Atyafi szolgálod
Daniel Sofia.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

349.

1784. márcz. 20.

Zatureczki Miklós és Csolnakosi Farkas, mint királyi táblai esküdt jegyzők s a fenforgó ügyben kiküldött biztosok a kapott utasítás szerint megintették (admoneálták) Maros-Vásárhelytt vargyasi Daniel Károly urfit azon 4000 magyar forint reá eső részének megfizetése iránt, melylyel a középő Daniel Istvánné született Bethlen Éva grófnő által 1778. november 15-én tett végrendelet szerint gyerőmonostori Kemény Sándorné bárónénak született Daniel Évának tartozik.

Sacratissima Clementer noster dignetur Sacratissima Cæsareo Regia et Apostolica Mattas. Quod nos ad honorificam requisitionem æquamque petitionem Magnificæ Dominæ Evæ Daniel, Magnifici Liberi Baronis Alexandri Kemény, de M. Gyerő Monostor, Consortis obrecta prius legitima ad id Exmissione

Instructionem quandam in Szimplici, papyro descriptam, receperimus Sequentis Tenoris.

Instructio.

Méltóságos L. Baronissa M. G. Monostori Kemény Sándor Ur Eő Nagysága Hites Társa, Mltgs Daniel Eva Asszony Méltóságos Daniel Károly Urfit, ki fia néhai Mlgs Vargyasi Daniel István Urnak, Feleségétől néhai Mltgos Groff Teleki Judith Asszony Ő Nagyságától való, általunk legitima Exmissiónk mellett, modo legitimo Admonealtattya Super eo: Jól tudja a Mltgs Urfi azt, hogy az Exponens Asszony eő Nsga, néhai édes Anyja Méltóságos született Groff Bethlen Eva Asszony eő Nsga, még in anno 1778 15-a Mensis Novembris költ maga Testamenaria dispositiójában azon 4000 Mforintokról, a mellyeket néhai édes Attya Házától rész szerint kész pénzül, rész szerint pedig eladott Portékáinak árrából össze csinálván, néhai Férjének Vargyasi Mltgos Daniel István Urnak, a végre adott volt, hogy azokból nemes Bardocz Széki Vargyasi és ahoz tartozó tsupán tsak Fiu ágot illető Jozságait nevezetessen, a mellyek néhai Daniel Péter ur decessussán maradtanak relualva; minémű rendelést tett volt, hogy tudniillik azon Fiat illető Jozságokban a mellyekre az említett négy Ezer Forintok investáltattanak, néhai Fenn tisztelt Férjének első feleségétől ugymint néhai Groff Teleky Judith Asszony eő Ngától származott gyermekei, mind addig ne részesülhessenek, mig azon investált Summát az Exponens Asszony Eő nsgának és kedves Testvérenek Mltgos Daniel Imreh Urnak effective le nem tészik, de mégis ámbár a Mltgos Urfi és Condivisionalis Testvére tartoznak vala ezen summa pénzt letenni, mind e máj napig is le nem tették: holott a Jozságot birják. Ezen Controversiának el igazittása végett Arbitrativum Forumra is lépett volt az Exponens Asszony eő Nga, közelebb elmúlt 1783-dik Esztendőben, a többek között Méltóságos Urfival is, a holott a Controversia inter parres egy darabig folyt is, de a Mltgos Urfi maga tudja Ki tanácsából s javaslásából azon Iorum mellől el állott e szerint mind az Exponens Asszony Eő Nsgának, mind pedig magának a költséges s fáradságos perlekedésre utat nyitott. az Expns Asszony Eő Nga látván az Urfinak állapottyát Isten

örizze, hogy költséges pörrel fárasztani kívánná; de maga praetensiojáról ugyan csak le nem mondhat. Tessék azért az Urfinak meggondolkozni és azon Fellyebb említett pénzből a Mlgos Urfira esendő rátából a proportione Successionis et Generationes az Exponens Asszony Eő Nsga részét akár kész pénztől akár Jozságul kifizetni, mert különben kéntelenítették az Exp. Asszony Eő Nsga maga jussát Törvény uttyán is experiálni, és azon 4000 Mforintoknak fele résziből a Mltgos Urfira esendő részt Biro ereje által is meg veni, légyen azért hirevel az Urfinak.

Qua Instructione recepta in hoc Anno Currenti 1784. Die vero 20-a Mensis Mártý in et ad Liberam Regiamque Citem Marus Vásárhelly J. Sedi Siculicali Marus ingremiatam Consequenterque Domum Civilem Circumspecti Civis et Inhabitoris eiusdem Cittis Josephi Banyai, in Platea vulgo. Szent György uttza nuncupata exstructam et Situatam in Vicinitatibus Domorum Civilium ab una Circumspecti Civis Francisci Benkő, ab altera vero partibus Illustrissimi Domini Domini Comitiss Francisci Tholdalagi de N. Ertse Tabulae Mattis Vestrae Stime in Magno Principatu Tranniae Assestestoris Super numerarii aequae in Fundo Civili exstructam acceptimus, ibique in Supra Scripta Domo, Magnificum Herulum Carolum. Daniel de Vargyas in Suo scripto Hospitio personaliter repertum, juxta tenorem insertae Instructionis, de et Super exolutione patris portionis e pscripta 4000 Hflor. Summa veniente et cedente Mficæ Dno Exponenti fienda Admonnimus personaliter. Ad quam quidem Admonitionem, nostram Sopijs Titulatus, Carolus Daniel Hungarico Idiomata respondit. Értem, hallom, Párt kívánok.

Cuius quidem pmissæ huiusmodi Admonitionis Seriem, prout per Nos exstitit expedita et peracta Matti Vestrae Stimæ humillime rescripsimus, ac Sub Sigillis Nostris Usualibus manuumque propiarum Subscriptionibus Fide nostra mediante extradeditimus. Eandem de reliquo Mattem Vestram Stmam quam ductissime feliciter vivere prospere valere, glorioseque regnare desiderantus, Datum in Libera Regiaque Citte MVásárhelly Die 20-a Mensis Mártý Anno 1784. Eiusdem Mattis Vestrae Stimæ Cæsareo Regiæ et Apostolicæ

humiles perpetuoque Fideles Subditi et Servitores

Nicolaus Zatureczky.

Wolphgangus Csolnakosy.

I. Tabulæ Regiæ per M. Trannia Principatum, partesque eidem adnexas Judriæ Scribæ ac Jurati Notarii, ad præmissam Admonitionem fideliter peragendam Specialiter exmissi: Correcta per Eosdem.

Külczim: Sacratissimæ Cæsareo Regiæ et Apostolicæ Matti Domino Domino Josepho Secundo, Dei Gratia Electo Romanorum Imperatori Semper Augusto, ac Germaniæ Hungariæ Bohemiæque Regis Archiduci Austriæ, Duci Burgundiæ, Magno Principi Trannia, Comiti Tyrolis et Siculorum, Domino, Domino et Principi Nostro Hæreditario nobis Naturaliter Clementissimo Benignissimo.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

350.

1785. jan. 8. .

B. Daniel Istvánnak N. Szebenben 1785. jan. 8-án kelt levele Daniel Samuhoz egykoru események, a többek közt Hora és Kloska elfogatása felől.

Kedves Ötsém Uram!

Hogy ályanak Magyar Országon az dolgok, mind vallásunkra, mind pedig az Nemességre nézve, mitsoda ujjiítások, változások légyenek, mik, hogy vitettettek végben, ottan ottan szeretnék érteni valamit. Ötsém uramnak jó módja volna abban, hogy ezekről és egyebb ottan lévő onurrentiákról minden hétben, avagy legalább kéthétben egyszer bővön tudositana: azt tartom erre Ötsém Uram ráérkezik, mely által velem igen kedves atyafiságát fogja közleni.

A mi Erdélyi dolgaink most így állanak: Amaz Oláhokat fellázasztó két nevezetesebb Antesignanust. *Horiát* és *Kloska Juont*, a székely katonák, az Oláhok magok Spionságok által elfogták, valami negyvened magokkal és most Fejér Váron tartatnak.

A Jankovitsiana Commisio is a maga, operatióját folytatja még ennek kevés hasznát tapasztalyuk eddig elé, de ezt az vége is fogja elvállasztani, mi hasznunk légyen abban.

Mindezek között is pedig az békesség még tsakugyan nem állott helyre Hunyad és Zaránd vármegyékben. Nem lakhatik ott az Nemes ember maga Házánál, az Oláhok földesurat szolgáltni nem akarnak, Civilis Tiszteknek nem engedelmeskednek

A Maroson tul az Erdőhátságon, sok Falukat üressen hagytak, az Havasokra felmentek és Hurubákban ott laknak, hogy katonákat ne tarthassanak. Déván alól Ilyénél 500 Oláh ismét öszve van gyűlve. Mig az katonák nyakokon vagynak, láttatnak ugyan engedelmességet, de ha azok elvitettetnek, azonnal minden engedelmisséget felrugnak, Ilyen kedves Ötsém Uram a mi békességünk.

A conscriptio még itten halad ; mert akadékjait Repræsentatván az Gubernium, parantsolya ő felsége további parantsolatjáig való haladását.

Az Excorporatiónak is most egész híre megszűnt. Nem ré- giben vettem vala Ötsém Uramnak egy Levelét, de a melyben igen röviden irt Ötsém uram, bővebb tudositása kedves lenne előttem. Grófném, ki is Ötsém Uramot és velem edjűtt Kedves Menyem Aszszonyt, Atyafiságoson köszönti, A Menyem Aszszony könyvek iránt való szorgalmatoskodását köszöni, kéri továbbra ne felejtkezzék el azokról. A kis Polixénát mindketten öleljük és egyenes szível vagyok Kedves Ötsém Uramnak igaz Attyafia

B. Daniel István.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

351.

1785. febr. 13.

B. Daniel István tudatja Daniel Samuval D. Gábor halálát.

Kedves Ötsém Uram !

Néhai Kedves Bátyánk Mlgs Daniel Gábor Ur, a mult Na- pokban meghalálózván, ha szinte, más tudositásokból eddig értésére esett volna is Ötsém Uramnak, szükségesnek tartottam mégis megírni Ötsém uramnak, azért mivel a Bátyámnak majd minden Jozzága Ötsém Uramra Néz, azoknak kézhez vételére és elrendelésére, minden dolgait félre tevén siessen mentől előbb bejönni, mert külömben késedelmezésének Ötsém Uram Kárát fogja vallani. Atyafiságában ajánlott Vagyok Kedves Ötsém Uramnak igaz Attyafia

Datos 13-a febr. 1785.

B. Daniel István

Külezim : A Monsieur Monsieur le Samuel Daniel de Vargyas. par Clausenburg, Tokaj, a Miskolcz.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában a Bonis levelek közül.

352.

1786. jan. 23.

B: Daniel István titkos tanácsossá emeltetik.

Sacræ etc.

Domino Stephano Libero Baroni a Daniel et Vargyas cubiculario suo et ad hoc usque tempus consiliario Guberniali Actuali in Magno Transilvaniæ Principatu hisce perbenigne significandum. Sacratissimæ Majestati decenter expositum fuisse, Dominum Liberum Baronem exempla Antenatorum Suorum pacis bellive artibus inclytorum nullo non tempore præ oculis habentem omni cura ac studio in id adlaborasse, ut multifaria eaque utilia Regi ac Patriæ præstaret servitia: delatam enim Illi ante complures annos in Magno Transilvaniæ Principato primariæ Sedis Siculicalis Udvarhely coadministrationem longo tempore tanta cum fide, integritate et indefesso labore gessit, ut post obitum Genitoris et Antecessoris Sui Liberi Baronis Stephani a Daniel in prædicta Sede Siculicali Udvarhely Supremi Judicis Regii officium illico Regia Munificentia consecutus fuerit, prostea vero ob eximiam legum Patriarum secentiam, mirum animi candorem et indefessum laboris studium Gubernio Regio in Magno Transilvaniæ Principatu Consiliarius Actualis admotus pari cum laude et æque ad mentem Principis provinciam hanc egregie ad hoc usque tempus sustinuit; quorum omnium habita clementissima ratione sacratissima Majestas, ut optandam dignissimo Viro exantlatis continuis tot annorum laboribus et vigiliis quietem daret, officii veniam clementer Illi concedere longius differre noluit, sed et insimul quo luculentius ad posteros extaret, supremi Beneplaciti sui et gratæ tot meritorum recordationis suæ monumentum lubenter ac motu proprio Dominum Stephanum Liberum Baronem a Daniel et Vargyas cubicularium suum et actualem ad hoc usque tempus in Magno Transilvaniæ Principatu consiliarium Gubernialem dignitate Consilarii Sui Actualis Intimi seu Status condecorare clementer voluit, talemque hisce renunciat,

valens ac mandans, ut ab omnibus, consiliarius suus actualis Intimus seu status, salutetur et honoretur, favoribus itidem, honoribus juribus, privilegiis ac prærogativis omnibus excelsæ huic dignitati inhærentibus, ubique locorum et nemine contravenientia libere uti, frui, gaudere valeat ac debeat, quod Domino Libero Baroni ad solatium et rei certitudinem Decreto hoc Aulico confirmatur, cui de reliquo etc.

Signatum etc.

die 23-tie Januari 1786.

Kívül: Des Kaisers Mt haben den in die Ruhe gesezten Gubernialrath im Grossfürstentum Siebenbürgen Herrn Stephan Freiherrn von Daniel in mildester Rücksicht auf seine vorzügliche Verdienste mit der wirklichen Geheimen Rathswürde zu begnadigen geruhet, welches man einer Löbl hiemit in Freundschaft zu eröffnen die Ehre hat. Wien, den 13. Februar 1786.

Ezen hit. rendelet másolata a varyasi Daniel család levéltárában.

353.

1789. márcz. 18.

Daniel Zsófinak 1789. márczius 18-án Daniel Samuhoz intézett levele, melyben különféle családi dolgokat ír le, s azután köszöni, hogy a bályjoktól maradott földeket neki engedi; említi, hogy Vese-lényjiné férje kiszabadítása végett a császárnál járt, de attól azon nyilatkozatot kapta, hogy még nem bocsáthatja el őt.

Kolosvár 18 Márcii 1789.

Drága Kedves Sammum!

Nékem küldöt kedves Levelledet meljis költ 26 Februarii volt szerentsém olvasni 17 Márczi amidön már nem tudom vala mire vélni hogy az mijolta kimentél teljességgel semmi hirteteket nem hallottam látom Leveledből bettegségedet meljet sajnállok, de legyen hálá az Istennek hogy mostan mindnyájon jól vagytok ugyantsak az orbáncznak legjobb órvossága az hogy eret kel vágatni valami jó Borbéljal most ezen a Tavaszon else mulik kérlek Lelkem nehogy valami nagy nyavalja legyen belőle, énnis magamról irhattom hogy már szinte 2 hete hogy roszul vagyok az Hid lel hanem Pataki uram Curaja által anyira joban vagyok hogy az hideg most nem lél de különben igen gyengén vagyok tsak tsigorgok mint a rosz kerék várom örömmel a Boldog órát mert én már nemis vagyok Lelkem elni vallo mert szüntelen

tsak a fájdalomokkal töltöm időmet mert egy jó szempilantásom
Sints elég jolis járnék eben az veszedelmes időben mert Isten
tudja hol maradhattunk meg Sok Aszszu szőlő (ki van szakadva)
don örvendek agyon Isten szerentsét hozzá, én az enyimet
miljen legyen mégnemtudom mivel az máji Nap 8 hetre hogy
kitsid házamtól eljöttem G. Betlen Lajosné kérésire iten kelle
Gyermekeivel maradnom míg Gáltón holmi dolgait meg tekinti
amely félek hogy husvéttig fog tartani de adig énnis nem ülhet-
tek iten Sok lévén othonnis az Nyomorúságom

Hogy a Buza es egyéb Batyánktól jutott kitsid földeket
nékem engeded Isten Áldjon meg érette mert Lelkem ha vala-
mivel nem Segiliesz tudja az Isten hogy még egy rongyot sem
tehettek magamra minden lesorvadot rollam, mind a Drága tse-
ledre keltennem a mi kis keresettem Borom igen kevés van egy
Hordot kikortsomarovoltatam már nints több más félnél a Buzám
szörnyű kevesset eresztet Törökbuzám a mi lesz de mostan anak
Sints ára édes kedves Ötsém az Isten meg fizetti ha parantsolsz
hogy vagy egy szalonnát küldjön Veres Ferencz mert nékem
nem lévén sertésem két Disznónál többet nem öltem s szörnyű
drága a szalonna elég nagy Tél vala úgy hogy majd meg fagyék
mind várám Veres Ferencz ígérette szerént hogy kiküldje a
Deszkát de tsak anélkül maradék mostis elhiszem hogy aban
nemis fogok már kapni mert a Tavasz eljött már én már Lelkem
bizony nem Bajlodom talám nem Nyomorgok ezen a Világon
B Vesselenyiné írhattam hogy B Bánfi uréknak minden hirenél-
kül Bétsben ment Az Anyával együt még most is Bétsben vagyon
pénzt kér már irt az olta egy néhány Levellet adná Isten hogy
szerentsés lenne Bétsben valo léttelle de amint magais irta
Audencian lévén a Tsászárs nagy kedvességgel fogadta sokat
Beszélt velle utoljára a kezit meg fogván azt mondotta hogy az
Urát el Botsátja mikor az az idő eljő de még nem ideje eből
kitetszik hogy még tobbis akarja Nyomorgatni szegént, Bezeg
Földváriné régen szabad Lázáral együt a kik nagyob Bűnösök
voltak sakal mint az a szegény Nyomorult Ember a lovaidd iránt
kértem köszöntéssed mellett B. Banfi urat és ígerte hogy meg
fogja parantsolni a Lovász Mesternek úgy az székely földiről ho-
zando Lovattis hogy kiküldik tsak hogy tudhassák hogy előre írja-
nak néked hogy eleiben küldj Debreczemen és ottis hol keressék,

azt pedig irhattam hogy ugy vigyázanak ha Válasz utra viszik hogy otan a Lovak mind rühösök voltak az oljan Istállotollis el szokták kapni, már most Fejérdre hajtoták a Ménest ottis kiütöte már magát meg döglöt egy néhány Paripa Tsitko B. Bánfi ur az Báronéval együtt köszöntnek ugy kedves Ötsémetis köszönti az Aszszony ő Nagysága Susi kis Aszszonyal együtt ugy Poleksziánatis mint ismerettes Atyafit tsokoljak a kis Boriskatis Semmi jo ujságot irni nem tudok mert a Békesség beli ujság volna legjob de arrol egyebet nem irhattok hanem hogy inen mind elmentek a katonák mégis szegény Daniel Samel Contentummal menne el mert kapitányá tevék egy uj Batalionban meljet most alitottak fel de szegény Kornyis mégis tsak Hadnagy őket Házeg Vidéke felé vitték mert minden fellől környül vötték ujra a Törökkök Szegény B. Bánfiné eleget Emésztődik a Fijaiért György it vala szegény a Fárságon nyolcz Napig derék Legénke nem sok van iljen a seregben ez szegény kivan téve a veszedelemnek edig már fogot lenni Tsatájok a Bodzai Pasuson Isten legyen szegényekel Daniel Ferencz már Májor maholnap nagy Ember Még irok egy Ujságot a Fársáng utolso Vasár Napján Férhez mene az volt Sarماسáginé egy Tsiki Biro nevü erős Pápista Tisztvisellőhöz a ki tsak V. Notarius rá nézve Piperéssetske Ember ugyan de azon kívül azt mondják egy talpalatnyija sins még tsak nemis igaz Nemes Ember az katonaság elől Labogot ki Hazájából ere senki Tanátsával nem élt az Minoritak Templomában Eskettette meg magát sok Pápista Hadak között tsak egyedül Nádudvarinné volt velle nagy Lakadalmat tsinált maga magának énnis ot voltam Az Angyom Daniel Péterné kiis it van ugy Nádudvarinéis mind köszöntenek Lelkem ugy Marákis kedves Ötsémmel és kedvess Gyermekeidel együtt énis tsokolván kedves Ötsémmel együtt Lelkem bennettek sokezerszer magamat tapasztalt Atyafiságodban ajánlot Maradok

Drága kedves Sammum

igaz szívü Atyafi szolgálad
Daniel Sofia s. k.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

Daniel Zsófi Daniel Samuhoz írt levelében, mely 1789. okt. 14-én kelt, örömet fejezi ki a családjában kiűtött himlőbetegségtől való szerencsés megszabadulás fölött; panaszkodik az őt kínzó tartós főfájás és a múlt évi rossz termés miatt, minnek következtében családja létszámát kénytelen apasztani, maga pedig Bethlen Lajos grófnéhoz menni telelni; köszöni a neki küldött 60 frtot; sajnálja, hogy Vese-lényi még mindig fogságban van s kiszabadítására még felesége sem tesz semmit, ki ezelőtt esztendővel Bécsbe ment ugyan, de a helyett, hogy férje szomorú sorsán aggódniék, vigan éli világát.

Drága Kedves Sammum

Régtől fogva várt és szívszakadva ohajtott kedves Levelledet most 13 volt szerentsém olvasni de már azt gondolom vala hogy végképen talám meg vettétel vagy pedig valamely nagy bajottok vagyon melj miján éjjel nappal törődöm vala ugyan ezen kedves Leveledből olvasván sok bajaidot és kedveseidnek betegeskedésit szivemből sajnálom de ugyan valójában örvendek hogy az Ur Isten már joban adta ha veres Himlő volt már ez utánnis kel Lelkem nagyon vigyázni rájok mert az néha veszedelmeseb szokot lenni mint az máshimlő némelj a hidegen ne járjanak mert meg szokot esni hogy három négy hét mulva is felgyógyulások után némelj gyermekeknek a Torkok kezd fájni és nagyon meg dagadni a ki osztán megis fojtja őket, én ezt Lelkem azért irom hogy már sokat láttam iljet és hogy tudjatok rá vigyázni mert kivált Polika igen véves gyermek az Ur Isten őrizze őket és tartson meg mindnyájon benneteket szivemből kívánom énnis még tsak tsikorgok a Világon szüntelen valo fő fájás és abol követtkezet fogfájással ugy anyira hogy már mind kiis hullottak a fogaim majd semit nem ehettem tsak Mártir vagyok a Világon Isten tudja még medig kel nyomorognom. Leveledben zárt Commissiodot az 60 Mforintokrol elvettem. Az Ur Isten fizesse meg mert ez nekem igen jól fog tsak el vehettném mert béküldeném bizot Emberem senkim nintsen hanem ha Daniel Ferentzné Angyommal tanálkozvám most kolosvárt ez által Boldogulnék, valamit tsak tsinállok Atyafiságodbol s követlek Lelkem hogy alkalmatlankodtam de a sok szükség kényszerített s jobnak tartotam hogy kérjek tölled mindsem hogy adosságot rakjak, mert a sok drága tselled minden

kis jövedelmemből ki fordít és az ideji szük Gabonna mert anyi Buzám sem vala hogy az vettésembé irt földeim vettetlen maradtak, de ez mind ugy vagyon egész országunkban, hanem ditsőség az Istennek Törökbuzám és borom szépetskén let nemis kérded Lelkem hogy az uj szöllöm menyit termet 200 száz az o szöllő másfél száz vedret adot, de nem épen oljan jók a Borok mint tavaj, már eből tsak potolhatnám szükségem de it átaljában nem veszik a kortsomán pedig hitelben iszák s nehezen lehet vallammi bizonyos haszonra fordítani, már az Tseléddeim meg kevesittetem és az Törökbuzából tsak kitartom őket amint lehet, magam pedig ugy intéztem dolgom minthogy jo Arendást nem kapok mert Horvát nem veszi Mara jo óltsón örömet elvette volna de ugy nem adom Örményt és valami Tisztartokat kapnék de oljannak a ki tsak pusztitsa kitsid edig sok elme törésekkel jo rendben hozot jországom nem adhatom akárhogy nyomorogjak eben az Esztendőben, azért minthogy egy szem Buzám a mivel magam éljek nints (ki van szakadva) lét pedig nints modom enni mert tudod melj jo kenyérel éltem ere nézve kedves Groff Bettlen Lajosnéhoz megyek és az Telet de még a Tavasztis otfogom tölteni tsak mind vendég ugy fogok ithon meg fordulni hogy dolgaim meg tekintsem mert egy alkalmasolá Birot fogadtam a kihez a Gazdaság iránt töb bizodalmam van mint az edig valokhoz, mert a kis szép uj szöllöt elhagynom nem lehet Ugy Emlékezem hogy igértél volt és parantsolalis hogy az székely földről Dcszkat Hozannak de abol még semit bénom tölte Veress pedig minedenek felet egy jo Istálora nagy szükség volna ha az Isten béhoz akoris nyugodnának a Lovajid az utánnis az a czélom hogy te ved hasznát nem más Köszönöm Lelkem hozátok valo hivataltokot az Ur Isten áldjon meg érete oljbáveszem mint ha már részesse volnék josagtoknak de olj idegeny földre beteges lévén már majd hanatlanni kezdet időmben nem mehettek, hannem titeket várnalak bé és iten osztán amere mennétek követnéllek Szegény Vesselényirol irhattom hogy öt egész Esztendeje novemberben elmult hogy fogolj de szabadulásában még semmi sints Felesége ugyan már majd Esztendeje hogy Bétsben van de ugy látszik minden haszon nélkül mert egyéb kérelme nem volt hanem tsak az az Udvarnál hogy az urat fogjul Bétsben hozzák hogy láthasa

aban nem tudom mitsoda gyönyörűsége volna de aztis még meg nem nyerhette hanem azt tudom hogy a heljet minthogy mint tökéletes Társ a ki Urát igazán szeretti búsulna, Ő vigan éli Világát Bétsben szálását czifran Stafirozta maga tsinoson jár komediában mindennüve szüntelen kéri a költséget ez elég jele anak hogy nem nagy bánatja van Ura fogságán hanem tsak hogy Aszonya legyen Ura vagyonyjának az főveb gyönyörűsége mert szüntelen disponal onan fejül Joszágában, az Administrator is igen ád a kezín, szegény Testvérjei szüntelen dolgoznak szabaddulásán, kérlek Lelkem hogy teis gondolj valamit szabadulásán, téged mind a magad jo Lelked mind az ő drága jo Anyának Emlékezetted és poráhozvaló Tisztellettis anak az szegény Boldogtalan Embernek segedelmire mert már ez igen sok erőlt többet már nem irok márha Isten engedi Nádudvarinéval karátsonra megyünk kedves Betlen Lajosnéhoz onan ha haza jövünk uj Esztendő után kolosvára tsak oda igazítsd kedves Leveled ha irsz, én pedig kedves Ötsémmet veled és kedves Gyermekeidettis sok ezerszer tsokolván kívánnom az Ur Isten viraszon sz Inepekre kedvessidel együt frís jo egészségben és sokakat engedjen az Uj Esztendőre is tegyen által számos Esztendőkben és agya minden Lelki és Testi áldásait én pedig magamot továbbrais ajánlom magamot Soha változni nem tudó szíves Atyafiságodban és Maradok

Édes Drága jo Samum

Sz. Földvár 17 xbris 1789.

holtig igaz szívé Atyafi szolgálod

Daniel Sofia s. k.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

355.

1791. decz. 14.

Szerződés D. Samu és D. Imre között. Előbbinek utóbbi 8000 forint kölcsönöz. D. Samu ekkor Splényi gyalogezredbeli kapitány.

Nos Franciscus Primus, Divina faventé Clementia Austriæ Imperator Hÿerosolimæ, Hungariæ Apostolicus, Bohemiæ, Lombardie Dalmatiæ et Venenciarum, Croatiaë Scлавoniæ et Lodomeriæ Rex-Archi-dux Austriæ, Dux Lotharingiæ, Stÿriæ, Ca-

rinthiæ, Carniolæ, Superioris et Inferioris Sýlesiæ Magnus Princeps Transylvaniæ, Marchio Moraviæ, Comes Habsburgi Tyrolis et Siculorum: Memoriam commendamus tenore Præsentium significantes, quibus expedit universis et singulis quod Egregius Josephus Cs. Tunyogi de Zilah, qua Venerabilis Supremi in Magno Nostro Principatu Transylvaniæ Consistorii Evangelico Preformarorum Secretarius coram Nobis personaliter constitutus, idque referens, quod Generosa fœmina Agnetha Gyarmati. Generosi quondam Caroli Daniel vidua, supplicans extitit coram prælibato Supremo Consistorio, quatenus idem Supremum Consistorium Litteras Contractuales Liberi Baronis Samuelis quondam Daniel in ejusdem Consistorii Supremi Archivo relocatas, fine expeditionis Legalis Transumpti, in ipsis originalibus extra dandas disponderet, cujus Petitionis in sequelam, eodem Prælibato Supremo Consistorio petitas Litteras Contractuales extradari ordinansé, exhibuit ac præsentavit idem Egregius Josephus Cs. Tunyogi Litteras Contractuales Spectabilis Liberi Baronis Samuelis Daniel de Vargyas Majestati Nostræ in simplici Papyro patenter confectas et emanatas, supplicans Majestati Nostræ debita cum Instantia humilime ut Nos easdem transummi et erant scribi, præsentibusque Litteris Nostris Patentibus verbotenus inseri et inseribi, ac futura pro cautela antelata viduæ Generosæ Agnethæ Gyarmathi necessarias, eidem extradari, et emunari facere dignemur. Quarum quidem Litterarum Contractualium tenor Sequitur in hunc modum: Mü alább subscribált Nemes Személyek, kik az ide alább megirt dologban kézen fogott Közbírák vagyunk, adjuk tudtára és emlékezetére mindeneknek a kiknek illik, e mi Levelünknek rendiben, Hogy a mostan folyó 1791-ik esztendőben Karátson Havának 14-ik napján, midőn volnánk N. Szeben szabad Királlyi Városában Viz-Utzában a Méltóságos Vargyasi Daniel Imre Királlyi Consiliarius Ur 225 sz. alatt levő Házában; melynek is szomszédjai egy felől kőmives Krömer Mihály, más felől pedig Hertel Krisztián Ó Kegyelme; jelen lévén egy részről maga a most tisztelt Méltóságos Királlyi Consiliarius Ur, más részről pedig ugyan Vargyasi, de Oroszteleken resideáló, most pedig Báró Splényi Gyalog Nemes Regimentjében Hadi szolgálatban és

Kapitányi Tisztségekben lévő Méltóságos Liber Báro Daniel Samuel Ur ő Nagysága, az holott is declarálván mielőttünk előre a tisztelt Báro Kapitány Ur ő Nagysága, hogy még régen a nehái édes attya Méltóságos L. Báro Daniel Lőrincz Ur ő Nagysága Házassági életre szánván magát Bétsben, elvette magának Házastársul Méltóságos L. Báronissa Gudenus Eleonora Ur Asszonyt, a már tisztelt Báro Daniel Samuel ur édes Annyát, öszve kelések alkalmatosságával lévőlt volt a fenn tisztelt Néhai Báro Dániel Lőrincz Ur, Néhai Baro Gudenus Urtól, a nehái L. Baronissa Dániel Lőrinczné Gudenus Eleonora Úr Asszony édes attyától a gyakran tisztelt Baro Dániel Sámuel Kapitány Urnak pedig Nagy Attyától kölcsönben 15,000. tizenöt ezer Német Forintokat, kikötván tempore levationis Summæ pro Speciali Hÿpotheca minden Erdélyben lévő Jóságait. Meg-halálózván pedig mind Néhai Méltóságos Báro Daniel Lórintz Úr, mind pedig Méltóságos L. Baronissa Gudenus Eleonora Úr Asszony, a tisztelt Báro Kapitány Daniel Samuel urnak édes szülő Ur Attya. és Asszony Anyja kiknek is meghalálózások után nem egyezhetvén meg atyafiságosképpen ezen 15000 Német Forintok aránt, a sokszor tisztelt Báro Kapitány Ur Leány Testvérivel Méltóságos L. Baronissa Daniel Josepha Ur Asszonnyal Méltóságos L. Baro Rauber Kapitány Ur élete párjával, Törvény eleiben kerekedtenek, az holott is megítéltetett, hosszas perlekedések után, hogy a sokszor tisztelt Báro Daniel Samuel Kapitány Ur mint Fiu Hæres Leány Testvérenek előbb tisztelt Méltóságos L. Baronissa Daniel Josepha Úr Asszonynak a fellyebb kitett 15,000 ezer Rforintoknak fele részét, ugymint 7500 Rforintokat, akár kész-pénzül, akár pedig tsupán tsak fiat illető Jószággal fizesse le. A minthogy ezen ítélet mellett a fellyebb elmúlt 1789-ik Esztendőben Bőjtmás Havának 10-ik napján, az akkori Districtualis Tábláról Maros Vásárhelyről eljövén, mint Executor Titt. Dállyai Kando Mihály Úr, ki is az Ítélet szerint, a némes Bardotz Széki Olosztelki Curiájából Méltóságos L. Baro Daniel Samuel Kapitány Urnak s azon Curiához tartozandó Nemes Bardotz Székben Orosztelken, Vargyason és Hermányban, ugy Miklosvár Székben Baráton, nem különben Nemes Fejér Vármegyének Felső Járásában Felső Rákoson

lévő s az Orosztelki Curiához tartozandó csupán tsak Fiat illető jókból, Jóságokból és Malomból a tisztelt L. Baronissa Daniel Josepha Ur Asszony Testvérét, a tisztelt Baro Kapitány Urnak a megítélt nyoltzadfél ezer Renens Forintokig Executione mediante contentálta.

Mely ezen exequált Jóságait és Jobbágysait Szándékozván mint Fiu Mltgs Baro Daniel Samuel Kapitány Ur Leány Testvérétől, már tisztelt L. Baronissa Daniel Josepha Ur Asszonytól. Méltóságos Báro Rauber Kapitány Ur élete párjától magához vissza váltani, ezen célra nézve mi előttünk levála Méltóságos Vargyasi Daniel Imre Királyi Consiliarius Urtól sokszor tisztelt Méltóságos L. Báro Vargyasi Daniel Sámuel Kapitány Ur 8000 nyoltz ezer Mforintokat költsönben 6. procento Esztendőnként fizetendő Lagalis Interesre, ily conditiók alatt:

1-o. Ezen fenn meg irt 8,000. Mforint Summa napjának fel-vételétől kezdve esztendőnként kötelezé magát a' Debitor Méltóságos Baro Úr, hogy a' Méltóságos Creditor Daniel Imre Úrnak Legalis 6. pro cento Interessét Esztendőnként, minden esztendő végén, egyszeriben jó folyó pénztől ki-fizeti, Továbbá

2-o. Minthogy a' Méltóságos Creditor Daniel Imre Királyi Consiliarius Ur is a fenn irt 8,000. Mforint Summát egészszen arany pénzel adta, tehát a' Méltóságos Baro Debitor is kötelezé magát arra, hogy az egész fel-vett 8,000. M. forint Summát hasonló massáju arany pénzel, nem per partes, hanem egyszeriben egész köszönettel köteles lészen ki-fizetni; Hogy ha pedig

3-o. Kivánná a' Méltóságos Creditor Daniel Imre P. Consiliarius Úr ezen Summát fel-venni, tehát in hir casa, legyen köteles a' Méltóságos Debitor Baro Daniel Samuel Urat az egész Summa pénznek fel-vétele napja előtt egy egész esztendővel annak fel-vétele aránt, bizonyossá tenni, 's ekkor kötelezé magát a' Méltóságos Báro Debitor Úr arra, hogy a' ki-fizetését semmiképpen nem halasztja, hanem a' meg-jelentésnek napjától fogva egy esztendőnek elforgása alatt minden ki-fogást ki kötvén, meg fizett mellyet ha nem cselekednék a' Méltóságos Baro Debitor Úr, a' Méltóságos Creditor Úr 100 száz aranyból álló Vinculumot a' Méltóságos Debitor Uron per-patvar nélkül meg vehessen vétethessen. Hogy ha pedig

4-o. A fenn irt és már költsönben fel vött 8,000. M. forint

Summát, úgy annak esztendőnként való Interessét-is a' már fenn meg-határozott punctumok szerint a' Debitor Méltóságos Báro Úr, a Creditor Méltóságos Daniel Imre Urnak, magának Successorainak, és Legatariussainak le-nem fizetné, tehát Pro Speciali Hÿpotheca ki-köté Nemes Bardotz Székben Óloszteleken lévő egész Curiáját, minden Bardotz Miklosvár Székekben, és Nemes Fehér-Vármegye Felső járása Falujában Felső Rákoson lévő, 's az irt Curiához tartozando kün és benn való Joszágoakat, Jobbágyakat, malmokat, Fogadot, egy-szóval minden némű eddig is birodalmában lévő, úgy az ezen Summával rékuálendő minden némű Jokat is, hogy ezekből a' Méltóságos Creditor Úr Örökössi, Successorai és Légatariussai tellyes contentumot vehessenek magoknak és vétethessenek, ki rekesztvén innen mindennémű Perpatvart, és akár kinek is ellen-mondását, nem kü-lömben a' Törvényben meg irt Feriákat, és a' Törvényezésre utat nyithato ki-fogásakat, színeket és tekinteteket, fenn hagyván a' Méltóságos Creditor Urnak, Örökösseinek és Legatariussainak úgy Successorainak is, a' Törvénykezésnek ki-kötésével való magok hatalma által lejendő tökéletes elég tételt. Ha tör-ténnék pedig

5-o. Kit Isten távoztasson, hogy a' Méltóságos Báro Debitor Dániel Sámuel Kapitány Úr minden maradék nélkül meg-halálózna, és így ezen Pro speciali Hÿpotheca a' Creditor Urnak ki-kötött Curiája, 's ahoz tartozando minden névvel nevezendő Jók és Jobbágyok Léányt nem illetvén kellene szállani, elsőb-ben ugyan az Olosztelki Daniel Fiú ágra, a' sem lévén pedig úgy menne a' Vargyason lako Dániel fiú ágra, in his Casibus tehát, mind addig a' Méltóságos Creditor Daniel Imre Ur maga, Successora és Legatariussai ne tartozzanak ezen már pro speciali Hÿpotheca 8,000, ezer M. forintokig ki kötött Curiát, és minden appertinentiákat, mellyek a' 4-dik Punctumban elő számláltat-tak, és le-irattattak akár mely Daniel Fiú-ág Successorokkal is fel-osztani, 's azoknak Ósztályra botsáttani, mind addig, mig a' Creditor a' Méltóságos Dániel Imre Urat a 8,000. ezer M. forintokrol egészszzen nem contentállyák nem imputálván sem-mit is maga lehető részében a' Méltóságos Creditor Urnak a' meg irt 8,000. ezer M. Forintokbol.

Mely dolog és Summa pénznek fel-vétele hogy mi előttünk

a' fenn irt mod és Punctumok Szerént ment légyen végben, adjuk arrol mi is ezen mi tulajdon kezünk Irása, és szokott Petsétünkkel meg erősített Contractualis Levelünket, a' mi igaz Hitünk Szerént. Költ a' fenn irt Városban, Házban, napon, és esztendőben. Et subscriptum erat, in loco medio B. Dániel Sámuel. m. p. sigilloque ejusdem Spectabilis Liberi Baronis usuali, super cera Hispanica rubra impresso, communitæ, patenterque confectæ et emanatæ, eo vero inferius eoquidem a' parte dextera pariter subscriptum erat: Pánczél Jóseff. m. p. in medio additum erat és a' sinistra vero parte Györke Jóseff. m. pr. paulo inferius per extensum, Mind ketten Gubernialis Camellisták előtt: erantque Sigillis præmentionatorum Cancellistarum Regio Gubernialium usualibus Super Cera Hispanica rubra impressis, roboratæ. — eo denique inferius testatum redditum erat præ insertas Litteras Contractuales sub sessione officialium Inclytæ Sedis Siculicalis Bardotz pñesentatas, et Protocollo ejusdem Sedis intabulatas esse, in his verbis: Præsentes Obligatoriales die 29-a, Decembris anni 1,792. Sub sessione Officialium Inclytæ Sedis Siculicalis Bardotz pñesentatæ, et Protocollo ejusdem Sedis Intabulatæ, Sine augmento, Diminutione et variatione prorsus aliquali rite illatæ et inscripsæ sunt, in Possessione Olosztelke omnibus quorum interest et intererit, notum facimus, Signatum Olosztelek anno, et die supra notatis. Subscriprumque erat pariter a' parte dextera Meichäel Fekete m. p. vice Index Regius I. Sedis Siculicalis Bardotz, a' Sinistra vero Josephus Benedek m. p. ejusdem Sedis Jur: Ord: Notarium, quas inter subscriptiones vocabula et inserta erat, et eorumdem Regionum usualibus sigillis cera æque Hispanica rubra impressis munitæ ac roboratæ. — Unde nos instanti Egregio Josephó Cs. Tunyogi Venerabilis Supremi Magno Nostro Principata Trannie Helveticæ Confessioni Addictorum Consistorii Secretarió elementer exaudító, faventerque admissó, prænisertas Litteras Contractuales, non abrasus non Cancellastus, neque in sui aliqua Parte variatus aut suspectas, Sed omni Prorsus vitio et suspicione carentes, de verbo ad verbum sine diminutione, et augmento, varitaioneque Prorsus aliquali transumi et transscribi, præsentibusque Litteris Nostreis Patentibus inseri et inscribi facientes, Sub sigillo nostro

Judiciali et authentico eoque Transylvanico annotato Egregio Josephó. Cs. Tunyogi, Jurium prætractæ Generose Agnethæ Gyarmati vidua, Carolo Danieliano futurum ad Cautelam necessarius, extradand ut duximus, et comedendas, communi Justitia et æquitate Svadente; Datum in Libera Regiaque Civitate Nostra Claudiopilixina, Clnno millesimo octingensesimo vigesimo quinto die vero vigesima Septima mensis Septembris.

Extiad per Ladislain Ajtay.

Secret. Gubtem.

Collatum per

Alexandrum Véber, m. p.

et Alexand. Sinkai.

Cancellistas R. Gubtes.

Correcta per eosdem: et quidem in pagina 1-o Lineaque 20-a cum rasura in voce Samuelis. in eadem pagina ac Linea 27. cum rasura in voce Samuelis. in pagina 2-a Lineaque 21-a cum rasura ereque in voce Consiliarius. in pagina 8-a cum ad diramenso Trannia in pag 9-a addisamen: Generosæ in Linea videlicet 11. in eadem pagina ac linea 15-a addi nostra.

Eredetije a Daniel család levéltárában.

356.

1797. jun. 12.

Daczó Mária bátyjához (valamelyik Daniellhez) intézett levelében kéri azt, hogy az ő javukra tovább is gazdálkodják s küldjön pénzt; említést tesz némely családi ügyekről és arról is, hogy férje ezredes lett, de nem a székely huszárezredben, hanem a «szabad corusná»; itt nem marad ugyan sokáig, de azt nem reméli, hogy vissza tegyék a székely ezredbe, inkább hiszi, hogy áthelyezik egy «jó Feld Regimentbe».

Öfteszheim 12. Juni. 797.

Lelkem Kedves Édes jó Bátjám.

Kedves Leveleit vala szerentsénk egymás után végzetetlen örömmel ölelnünk, köszönöm szerelmes Bátjám Írásbeli szorgalmatosságát jele hogy minket szeret és nem felejtkezhetik rollunk, Panaszol ellenünk hogy nem vette Levelünket Kedves Bátjám, de mi bizony Irtunk talám az Levél elkeringet, de ha Leveleinket nemis kapja Lelkem mindenkor egyaránt abból egyebet ne magyarázzon hanem hogy nekünk is ezer a dolgunk és nyomoruságunk, mert nekünk kedves Bátjám ámbár nintsen

veres Gőjénk de mégis egy napis töb dolgunk s bajunk is vagyon mint Kedves Báltám uraméknak 6 nap, ezt pedig el hidje Lelkem, Sajnálom kintsem, Lelkemből Betegeskedését az szent Isten gyógyitstsa és tartsa Egésségbe mindvégig kívánom az Egektől, az kedves kis Elek Betegeskedésit véghetetlenül sajnálom, az Isten gyógyitstsa szegénykét. Az kedves Aszszonyunk Anyánk Betegeskedésit ne tsudálják, az tsuda hogy Elhet szegény, szerentse hogy ot vagyon az kis kedves gyerek mert ha csak ugy volna egyedül talám jól se járna szegény sok Bánattya mijat, az igaz hogy ugyan kiis jutot szegénynek az Bánatból, sajnáljuk mi eleget hogy mi is anynyi But okozunk szegénynek. Köszönöm Édes kincsem Báltám Gazdaságunkrol valo tudtását, adna Isten hogy énis valaha én is tudnám megszolgálni kedves Báltám uramnak, kérem Lelkem hogy Gazdászkodjek nekünk mert nagyon szükséges szegény vándorlo Embereknek, ajánlok mindent Graciajaba és arra az jó igaz Atyafiságos Lelkére, szerelmes kedves Édes Báltám tsináljon nekünk pénzt. Janko ötsémről Irja kincsem hogy ne hidjük az hirt, de fájdalom hogy nem tsak Hazug hir hanem valóságos igazsag, az minapi Levelembe kértem vala Lelkem Báltám hogy méltóztatnék az lehetőségig elent állani benne és ha lehet elrontani azon Fatalis dolgot, mostis azon kérem és kénszerittem szerelmes Báltám tegyen meg mindent érettem az Istenért és rontsa el ha lehet, mert mi abba soha meg nem egyezünk, és lesz belölle egy örökös gyűlölség közöttünk, és nagyon sajnálnám mivel szeretem azt az szerentsetlen Testvéremet erőssen. Már az magunk dolgáról Irok; Édes Báltám Irja valahogy kívánná hogy az uram már valahára azt Irna hogy Obrister, de itten majd betelnék az mi a példabeszédbe vagyon, hogy adtál uram Essöt de nintsen köszönet benne, az Uram Obrister, de nem a szekely Huszar Regimentbe, hanem az Szervisz Szabad Corusnal, igaz hogy ennél nem marad ő sokáig, mivel Békességbe Reducaljak minden Corusokat hanem az mégis bajosan lesz hogy őket vissza tegyek az szekely Regementbe hanem fogjak tenni egy jó Feld Regementbe, ez egy kis kedvetlen dolog nekünk Hazánkat így kerülni, de mit tehetünk rolla mikor az sok Huncfut Ember így elrontsa az dolgot az világon és nevezetesen ebbe a Katonaságba legtöbb az Huncfutság, most ezt az Regementet ugyan felforgatták Idegen

Obrister, Obriszt Lieutenant és 2 Hadnagy, ezek mind Idegenek ennek pediglen mi az oka, egyedül az az elkarhozott Bora. Ő szolotta hogy Idegen Stabalisokat kel adni mivel az Uram már nem jo ithagyni és az többit sem jo Avansirosztatni, többeket is adot fel hogy elkel innen tenni, még eddig igaz többet el nem tettek, hanem senki se Avansirozott, és ezek a szegény Tisztek azt mongyák hogy űk jo szivel mennének az szegény Regimentbe is Promocioval, de nem mehetnek szegények, elhidje, Édes Báltám, hogy éppen az Hazájért kívánnák vagyis kívánták volna, de egyébert bizony nem mert ebbe az Regimentbe nem győnyörűség hanem Disznóság szolgálni, és Boldog az aki megmenekedik tőlle, mert ez fel nagyon fordulva egészszen az jo E: Hercege Károj igen jo ura az uramnak, és ő maga segillette az uramat innen elmenni és ő tovább is fog jo maradni, mi ha Élünk ősszel vagy az télen bizonyosan Haza megyünk megválík addig mit ad Isten, kérem Édes Báltám szeressen engemet ugy mindig mindig mint én kedves Báltám uramat, kérem rollam elnefelejtkezzék, kedves Báltám uramot legigazabb szívből szerető Atyyafijáról csokolom ezerszer Lelkem Kedves Báltám

Daco Mária s. k.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

357.

1797. szept. 12.

Daczó Mária Stuttgartból 1797. szeptember 12-én írt levelében tudósítja Daniel Eleket, hogy a wildbadeni fürdőn tíz hétig volt férjével, de ez a fürdő hatását még nem érzi; de sőt tizenhat hét alatt oly fájdalmakat szenvedett, hogy e miatt csak háromszor ülhetett lóra. A fürdőidény után Baresaichhoz jöttek, de innen nemsokára Karinthiába kell menniök; azonban reméli, hogy midőn a táborozásnak vége lesz, őket is haza bocsátják. Ezután kéri nevezett D. E. bátyját, hogy ne feledkezzék el Jankó öcsese dolgaról s intézzen mindeneket belátása szerint.

Lelkem kedves édes bátyám!

Hogy nagyon lelkem és mit csinál miért nem ír nekünk mi csak nem kaphatunk levelet hazul senkitől, irjanak lelkeim az Istenért, hogy tudhassunk magokról valamit, oh be szeretném minden nap hallani magokról lelkem. Mi az Vild Baden fürödöt ükilkö a mint onnan meg is írtam kedves Báltám uramnak

állapotunkat vigan valánk ottan igen sok emberek voltak, mi ott ülünk 10 hétig, az uram minden nap megfürödött, az is természet szerint való meleg fürdő, de nem az hol tavaly voltunk. Az uramnak úgy felbolygatta minden fájdalmait és nevezetesen a lábába, hogy alig járhat rajta, hanem az ad jó reménységet mert azt mondják, hogy az a fürdő olyan természetű hogy azután mikor az ember a curát kiállotta a haszna még azután későre jó már az egek tudják, én mindig csak attól félek hogy ez Familia nyavalya kedves Bátyám uramékon bár csak ez ki-maradott volna a familiából, az Uram némelykor annyira vagyon hogy lépni se tud, 16 hete hogy már így vagyon a lábával és azalatt a 16 hét alatt csak 3-szor ült lóra és akkor is széken hágozott fel, kepzelteti lelkem már ebből is hogy fáj szegénynek, csizmát se húzhat mégis mindig egy posztból csinált Topánkába jár és mind a két lába fáj, egyik fenn a farcsokába és a más a lába feje mindig dagadva vagyon, eleget curáljuk tudja az ur Isten mi lessz belőlle. Mi eljövünk a fürdéből ide egy faluba Barcsay sogorunkhoz a ki is a Ferdinand huszároktól csokolja kedves bátyám uramat ezerszer neki el kell menni Olaszországba mivel az ő divisiója ottan vagyon és az uramnak is oda kell menni mert az ő is az első Bata-lion ottan vagyon a Stabbal együtt és már mi is megyünk velle hanem mi nem megyünk be egészen Olaszországba, hanem csak Karinthiába és Tirolba, ott még közelebb leszünk Bécshez mint itten vagyunk, jól elutazunk a Barcsay társaságába, mi úgy is úgy vagyunk együtt mint testvérek, a mig oda megyünk bele telik 2 hónap is azt is reméljük, hogy a mig oda megyünk addig reducálják a Corpust, mert békesség van bizonyosan most az egész a logerekbe vagyon és azt mondják hogy mikor a logernek vége vagyon a mely is ennek a hónapnak a végén lessz akkor kit kit haza felé bocsátnak. Az uram a királyi herczegnél volt, és ő minden jóval bízatta az uramat, hogy elfogja dolgot jól igazítani úgy hogy az uram contentálodni fog velle, már az Isten titkába vagyon sorsunk, cselekedje ő szent felsége a mi kedves akarátja velünk, minden jól lessz csak az ur Isten egés-séget adjon mindnyájunknak, már akár hogy is legyen mi az télen haza megyünk ha Isten éltet minden bizonynyal kedves bátyám uramék ölelésekre, oh Istenem mint várnám azt a bol-

dog napot, hogy össze jöhetnénk, uram Isten adjad hamar. Hát édes Bátyám nem kap-e meg egy szép asszonykára nem kellene el mulatni lelkem hogy lenne ki kenné fájós podagrás lábait, az legalább igaz lélekből kenné ha jó szivü volna NB olyan a milyent kedves bátyám uram megérdemelne, hanem az olyan közöttünk maradott szó legyen igen ritka, már kedves bátyám uram bizza magát az Istenre cselekedje ő szent felsége azt a mi kedves akarátja a bátyám uram javára, csak az Isten egészséget adna ugye felejtene a szép asszonyokat kedves bátyám uram? Irjon lelkem bátyám kérem az Istenért nekünk gyakran az uram megírja hogy hová irjon bátyám uram nekünk. Kérem lelkem kedves bátyám ne felejtkezzék el a Jankó öcsém dolgáról. Ajánlok egyebeket is kedves Bátyám uram gratiájába, igazitsen mindent jól az Istenre kérem lelkem kedves jó bátyám, kérem lelkem szeressen engemet úgy mint én magát a ki utolsó csepp véremig vagyok kedves lelkem bátyám igaz attyjafia szolgálója

Daczó Mária m. p.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

358.

1797. szept. 13.

Daniel Lajos 1797. szeptember 13-án Stuttgartból keltezett levelében azt írja öcscsének, Daniel Eleknek, hogy június 12-én küldött terjedelmes levelére a választ várja; állapotáról most azért nem értesíti, mert felesége erről nem régen írt volt. Reméli, hogy mire új állomására (Karinthiába) érkezik, vége lesz a bizonytalan állapotnak s akkor az ő sorsa is megváltozik; mert Károly herczeg pártfogását megigérte. Lábfájdalma még mindig tart, de hiszi, hogy azon amerikai orvosság, mely egy 86 éves podegrás férfit meggyógyított, neki is használni fog; mihegyt ennek receptjét megkapja, öcscsének is elküldi; addig is vigasztalja magát azzal, hogy ha «szenvednek is, legalább sokáig fognak élni». Végre inti öcscsét, hogy az árkosi szomszédok által indított pernek gyorsan nézzen utánna; mert ha elütik a port rajtuk, az öcsce gyermekeinek lesz legnagyobb kára.

Édes kedves öcsém!

Mióta 12-ik Juniushan mindenekről tett bőséges tudósításomat hozzátok küldöttem volna, máig is mind hiába várom válaszotokat, vagy könnyen felejtetek ti minket mint hazai nyugodalomban élő boldog emberek, vagy talán valahol hever leve-

letek s majd idővel kerül elő mint a minap is egy még tavaly Deczemberben irt leveled: Ezen utolsó reménység táplálása mellett én irok édes öcsém az alatt is mig leveledet vehetném és körül állásunkrol is magam tudositánálak bővebben ha már azt kedves feleségem meg nem irta volna, mely szerint az én sorsom ma annyiba vagy on hogy holnap innen indulunk Barcsaival, kiis legszivesebben köszönt az olaszországi ármádiához az én Pandur Choromnak első batalionja a stabbal együtt ott lévén, annak most a szolgálatnak rendei szerint így kell meg esni, az a vigasztalásom hogy Barcsaival és szép őszi időben utazhatunk egy részről, másról pedig hogy a mig oda érkezünk talán az egész Historiának vége lessz azon nemes sereggel együtt s akkor az én sorsom is megváltozik valamerre, jó Károly herczegünk minden kegyes pártfogását megígérte jövődre s hiszem is hogy minden jól lessz csak éljünk egészségben és a lábam már egyszer nefájna melyel meg maig is mind bajlódom, az ördög vitte volna el ezt a mi podagrás nyavalyánkat — most kaptam öcsém egy hires amerikai orvosságra egy nagy millionarius gazdag podagrás urtól kitis most 86 esztendőös koraigis az az orvosság ugy conservált, hogy most sokkal jobban érzi magát mindenekben mint az előtt sok esztendőekkel, megígérték a receptet is mely szerint maga az ember meg készitheti, majd ha megkapom közleni fogom veled is, addig pedig s azután is vigasztaljuk öcsém magunkat azzal hogyha szenvedünk is legalább sokáig fogunk élni, s majd nyögődözve is csak el töltjük az időt — nekem még egynehány kendőt csak fel kell áldoznom látom azért ut melius sit nobis utoljára, de ha valahogy még egy disznóságot tennének velem s estig nem reputálnak (köztünk maradt szó legyen) ugy én is bevégeztem a fogást.

Sajnálva értem a szegény anyánk leveléből hogy árkosi szomszédáink pereket indítottak ellenetek, mely ha nekik remédálna nekünk ugyan rossz lenne, azért csak után édes öcsém minden szükséges futás, faradsággal s költséggel, mert ha én otthon volnék fogadom hogy eligazitanám így pedig hagyj békét magad egyébnak s igazítsad azt, mert az nekünk mindek felett való interesse, hogy pedig az öreg anyánk azt maga igazithassa, azt tölle nem lehet kívánni, azért csak utánna édes

öcsém mert ha el ütik a port rajtunk, a te gyerekeidnek lesz legnagyobb kára.

Már én most neked többet írni nem tudok hanem csak azt az áldott reménységet adni mely szerint most minden ember az áldott békességet mentől hamarább tökéletességre menni hiszi.

Ezen rajnai-ármádia most logerez ezer Károly urunk rendre járja őket s majd az utánna ha mind nem, s meg minden féle alkuk s unvendatiók az Imperiummal ímeg lesznek de nagyobb része azt tartom szélyel takarodik.

Én pedig Isten segedelme által akárhogy legyen is a dolog azon fogok lenni hogy a jövő télen otthon ölelhesselek benne-tek. Addig is hogy leveledet egyenesebben vehessem imhol küldöm mostani adresemet. Irj legalább édes öcsém és hidjed hogy én mindenkor vagyok

igaz veied

Lajos.

kis fiadot-leányodat csokolom, valyon micsoda állapotban van Eleked egészsége? bárcsak már ez lenne életre való. Mariskának hasa némelykor olyan nagy mintha kettő is volna benne de még eddig is talán csak a gyümölcstől vagyon, egyébként Istennek hála igen egészséges.

Levélboríték: Kedves öcsém Daniel Eleknek — Vargyason Vetem ezen levelet oktob. 16-ik napján.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

359.

1797. decz. 18.

Daniel Lajos, ezredes 1797. december 18-án kelt levelében tudatja öcsésével, hogy mind három levelét — habár későn is, de — megkapta; ezután egészségi állapotáról, katonai helyzetéről s az előléptetés iránt való kilátásairól tesz említést; továbbá kéri öcsését, hogy a számára vett lovat a gróf Bethlennénél lévő Mihály nevű ember által taníttassa be, s végre megköszönvén az ő gazdaságáról való gondoskodását, óhajtani, ha pénzeszkéjét felküldenek Bécsbe; mert állásához mért háztartása az ottani drágaság miatt igen sok költségbe kerül.

Perau Villach mellett Carinthiában 18-a xbr. 1797.

Kedves Eötsém!

Valamint meggondoltam éppen úgy járék régenn kimaradt nyughatatlanul várt Leveleidre: a napokban sok más mindenféle régi- az egész Rajnai ármádat es Feredököt úgy öszve kerengett Levelekkel edgyütt tölledis 3 Levél kerekedék kezemhez, ugymint a mellyeket 17-a May Vargyasroll 24-a Julii a Borvizről és 25-a 8br. sz. Mártonbol irtál volt. Sajnálom hogy ezeket illy későre vehettem, mellyeknek a posták huntzfut negligentiajok oka, mert én valamerre járok kelek mindenütt Leveleimről jo Rendelést szoktam tenni, de Eökemék akasztófára valo gaz Emberek ugy a provincia mint a Militaris Részről: örvendem penig mindenek felett hogy tsak ugyan megkerekedtek Leveleid azértis hogy ez által Restséged iránt valo vádom aloll felszabadultál Édes Eötsém s megbizonyítottad azt hogy mégis olly könnyen nem felejtettél minket a mint már tsaknem hinni kezdettem volt. Különös vigasztalásomra szolgál az hogy mindenik Leveledből magad és Gyerekeid egészegekről tudositatom, mellyről hasonloul változhatatlan jo Hirt ezutánis hallani szivemből kívánom. Hogy miis Isten kegyelméből egészségben élünk ide valo ujj állapotunkbann is már meg nyomultunk aszt az Anyámnak 24-a és 30-a 9br küldött Leveleimből eddig nem kétlem Teis megtudtad Édes Eötsém. a Lábomnak még mind tsak elé jödögél fantasiaja naponként változtatva, hol tovább hol kevesebbet tart, és meginnt jobbann lessz; ezzel azt tartom magadis így lesz, s bajosannis remélhettyük, hogy egészen megszabadulhassunk tölle mig az Idő Emberiségünknek minden érzéseitől meg nem foszt; De tsak türhető-

képpen legyen a dolog és ágyba ne kellessék fekünnünk még mind szenvedhető — nékem az a szerentsém vagyon hogy minden nyavallásságom mellett joll nézek ki jollehetem ihatom Istennek hála mindenkor s ugyan azért másoknak igen bajosis által látni, hogy lehetek beteges — jo hogy köz Ember nem vagyok, mert eddig mint Iskolás nyavallyás bizonyosonn páltzát is sokszor kaptam volna. De így mint obester főként Békességben egy egy kis Házi Commoditással is tsak elviszem dolgomot a szolgálatnak tsonkulása nélkült: Ittennis állapotom sokkal türhetőbb Istennek hálá s dolgaimis sokkal jobban mennek, hogy sem képzeltem. Minden Ember szeret és betsüll — Adjutansom s több körülöttem valo Rudassaim derék Legények magam parantsolok — subscribálok s minden jelen valok a magok jo Rendekben follynak, az elmúltak iránt valo negligentiákroll penig nem számolok, hanem a mit lehet igazítottok, a mit penig nem halad. Most nagy urnak tevének mert 5 Batallion vagyon Brigádám alatt, melyre az adott alkalmatosságot, hogy az oloszországban kötött Békesség Ratificatioja már meg esvénn, ezen ármádatoll vagy 51 Batallion és 12 Divisio Lovasság rendeltetett a Velentzei Tartománybann kapott ujj Birodalmainknak elfoglalásokra be menni, s ezekkel az itt valo Generalisokis menvénn, míg más Rendelések lesznek addig nékem egy helyett itt kell maradnom. Elég dolgom szaporodik ugyan ezenn uraság által, de mégis örvendem nem tsak azért, hogy betsületemre szolgál mint egy ilyen ifju obesternek, hanem nevezetesenn azért, hogy nem kell nekem is ezenn Haramia sereggel oda mennem, a mint némelly mostoha jövendölések ezzel fenyegetnek vala: Senki sem megyen oda jo kedvel, mert roszt élő ország katonának főként a kiket ezutánis ottann maradni a sors találni fog a bemenendők között vagyon a Toscana Huszár egész Regimentye, melly kétség kívül a több Magyar gyalogsággal edjütt ottis fog maradni: a szegény Bartsai Gyuritis tanálta ezenn kedvetlen sors Regementyekből ezen ármádanáll állott két Divisiojokkal edjütt, kit is annyival inkább sajnállok, minthogy igen szükséges lett volna néki a Télen szabadsággal haza menni, s már így megválik, mikor juthat hozza Nékem azon kívül hogy a sors most oda nem talált azis vigasztalásomra szolgál, hogy már most ezeknek az Reductiojok annáll bizonyosb és a

közönséges vélekedés szerént mihellyt az a velentzei foglalás szerentsésen megesik és Rajnai Békeségis megforr mindjárt megis lesz: Ekkor az én sorsomnak is meg kell határozodni. Első obesternek sehova se tesznek, mert nállamnál még egy néhány öregebb obesterek is esnek Reductiobann, és így akár hova is másodíknak tesznek; ha az a szokott systhema szerént oda lesz az hol voltam, úgy haza megyek s ott töltöm időmet veletek míg a többi elvállik, ha pedig máshová tennének, úgyis szabad-sággal mikor kiki maga meghatározott Békességi Statiojára fog menni haza fogok menni. Elég érzékeny Édes Eötsém elhidd Részemről is, hogy ha most, midőn már ennyi hányódásunk után egy kis Hazai pihenést remélhettem volna, abbann kedves Társaságtoktól meg kénék fosztatnom annyival inkább, mint-hogy arra most lett volna egy néhány bizonyossb Időm míg obester leszek, mert mert ha élvénn szolgállok s majd Generalis leszek az utánni smét ország és világ de azt Édes Eötsém el hidd hogy tsupán tsak az Édes Anyánkért és éretted, mert én a nemess székel Huszár sereg Subjectumait többnyire s minden ott valo állapotokat ma a mint ismerem, elhidd hogy inkább in Statu quo köztök mindvégig obester kívánnék maradni. Mit hoz az Idő mindazonn által magával majd megvállik nekünk fájdalom! ezenn háládatlan Élet modjába hozzá kell látom utollyára nem tsak minden méltatlanságokhoz szoknunk, hanem az Emberi érzékenységet is magunkról levetkezni, és mind az oktalan állatoknak olyanoknak lennünk, hogy az hová befognak ott huzzuk a jármot. Boldog a ki ezenn háládatlan sorsban Életének jobb Ideit el nem töltötte! mert nekünk, kik ezenn szomorú esetben vagyunk már késő egyében okoskodnunk; azért tsak úgyis kell vennünk mindent a mint jó, külömbenn Idő nap előtt meg kénék a sok bu és boszusággal emésztetnünk: Ez Eötsém egy Philosophia per necessitatem úgyé? de mi ennél tovább nem mehetünk.

De már eszt abba hagyván, köszönöm Kekves Eötsém elsőbbennis a Béditől valo Loroll tett tudositásodot s szorgalmatosságodot: Bédit Te úgy tettzik, hogy oknélkül vádolod kupetzes speculatioval, mert eonekem még minek előtte Czirjék le indult volt megírta önként, hogy a Lo millyen és árra mennyi; hogy talán nehezen esett volna néki, ha a Lo ott

maradott volna aszt meghiszem ámbár én se tehettem rolla hogy a szegény Czirjék megholt; elég az hogy mindenkor igen joll tette hogy megvette tölle a Lovat: aszt se bánom hogy a Tanittása a Lonak késett mert mentöll későbbre járják a Lovat annáll erősebb s tartosabb lesz: Ha a mint utolsó Leveledben irod magadnál kezdettedis már tanittatni még is mindenkor igen szükségesnek és jonak tartanám ha a Groff Bethlenné Mihály a keze alá adhatnád, mert ő tsak jobbann utánna tudna látni s majd kész Lovat kapnék.

Ezt a Levelet addig látád Édes Eötsém melyik naponn irtam vala — s azomban szertelen parantsolatot kapvänn Stationk változtatása iránt, marsiroztunk, hányodtunk vetödtünk itt alá s fel a sok mostani Confusus Rendeletek szerént, mig itt Sanct Feitbann, mellyet igazán így irnak St. Veit Clagenfurtoll két orányira meg telepedénk ki tudja meddig és már ma midön eszt ismét folytatom utolso napja ezenn sok mindenféle viszontagságokkal elfolyt esztendőnek. adjon Isten minnyájunknak annáll mig élünk mindig kellemetesebbeket érnünk s eltöltenünk szivemből kívánom részetekreis Feleségemmel edgyütt Édes Anyánknak kezeit alázatosonn tsokolom; kiis Tégedetis ezerszer tsokol s most nem irhatvänn máskorra halaszta ezenn atyafiságos kötelességének tellyesítését. a mi Ide valo sok Confusionkot az oloszországi ujj Birodalmainkba bemarsirozando Trouppok iránt minden féle Confusiok által változott parancsolatok okozták, mellyek szerént még Regimentelis Generalisok rendeltettek oda már egynehányszor egy más után, s mégis már igyis be nem szállhatának, mert a Frantziák kik ott joll élnek nagyon halogatták a dolgot; de már tsak ugyan meg lesz ezis; és én mindenek felett annak örvendek hogy ... Bartsait; na a mi Hazai Huszár Regimentünköt nem találta ez a szomorú sors; hanem e helljett a Regimentje megyen: az áldott Békesség penig már a mint a jelek mutattyák a Rajna mellett is meg vagyon: Mi ott mit kapunk még nem tudatik; de hogy a Romai szent Birodalom alkalmasint meghéreltetik a bizonyos — fenyegetnek ök előre okozható Burkus Háboruval, melly nem lehetetlen ugyan, de én még sem hiszem legalább még most, mert mindenek békességes Lábra czéloznak, melly szerént énis annál hamarább remélhetem hogy titeket ölelhet-

lek: Majd mihelyt erre bizonyosabb kilátásunk lesz ismét tudositlak vagy magam vagy Feleségem Irása által, addig pedig már neis irjatok nekünk többet, mert csak el kerengene a Levél s ki tudja mikor és melyik országba vehetném.

Köszönettel olvasom Édes Eötsém tudositásodat Gazdaságunk iránt valo szorgalmatosságodroll; már én erröll régen miolta Lajos Elek urunk fel ada rajtunk semmit legkisebbet még aszt sem tudom, hogy vagyone valami Gazdaság vagy nints minthogy Horváth János Bátyánk se vállaszolt máigis erröll valo utolso Levelünkre semmit: most nékem a volna legjobb ha a minapi kérésem szerint aszt a pénzetskét Bétsbe felutasítottátok volna, mert nállunk ezenn nervus Rerum szokott legszűkebb lenni — nekünk ittis olyan drágánn kell élnünk hogy ha te eszt Eötsém látnád az Hajad szálais fel állana belé, s aszt mondanád hogy nem képes csak minden nap jollis lakni: nékem ittis valamint mindenütt Carac terem szerint kell élnem — azaz asztalpénz nintsen ennél a veszett Chornall a mi a Regementeknél szokott lenni s már most Békességes Lábonn a Gazsiis kevesebb lesz és mindenféle motskos Gazdaságok által fognak huzni vonni minden felöll — ez el hidd Eötsém hogy gondot ad egy emberséges Embernek a ki joll s betsületesen szokott élni.

Teis pártját fogod Édes Eötsém a mint a Leveledből látom Lajos Elek urunknak s gondoskodni láttatol ellenem valo Haragia iránt reám nintsen a jenábaknak miért haragudjék ha okosonn gondolkozik, és magamot sincere expectoralt utolso Levelemet melyre máig se méltoztatott válaszolni joll meg akarta érteni s ki pedig rácson ellenem haragszik reám az lássa haragudjék főként ha olyan Ember ki utánn nintsen miért járjak — Én mindazonn által szentüll hiszem hogy Lajos ur eszt magais mint okos Ember által láttya hanem az Erdélyi fogassal akarvánn dolgozni ezenn örökös Harag tartás által aszt akarja el kerülni hogy velem szemben többet ne tractálljon — de ezt ha élek el nem éri, mert én ha hozzá egyebütt nem mehetnék a Templombannis elmennék és ott valamint Irásban ugy szembennis ez előtti egyenes Thonusom szerint magam szándékát s minden Itletemnek értelmét szovalis meg magyarázom, s az utánn lássa ugy legyen hozzám a mint tettzik. Én

ebbennis az következendő Időre provocalom magamot melly minnyájtokat capacitalni fog ha nekteké vagy nekem volt azon ditső Házasság lakolásároll igaz Ideam — már lássák! Janko uram declaralvánn magát hogy eő karátsonnáll tovább ránk nem vár hanem Jegyessével öszve kél miis megirtuk utolsó szándékunkot melly rövideden abboll állott hogy ha a mi Tanátsunkot nem akarja követni lássa — fáj a szivem holtig azonn Attyáért aszt nem tagadhatom, mert Csábittás és éretlen fiatal Indulat vitte ötöt ezenn fatalis lépésre, de én többet nénnnyivel edgyütt nem tehettem volna ha tulajdon gyermekünk lett volna is mint a mit megtettünk, azért lássa — Ha dolga jobbann fog kijönni mint én gondolom örvideni fogom; ha penig az én szomorú képzelődésem valóságosodik szegénynek szerencsétlen fejénn úgy eő lesz meg verve és senkinek maga nyakasságánn kívül nem tulajdonithattya.

A Lo iránt ujjsrais kérlek Édes Eötsém hogy ha lehet add Groff Bethlennéhez leg jobb Recommendatioval a Mihály uram keze alá s mond meg neki hogy ha joll ki tanittya énis joll meg fogom ötöt érette ajándekozni: a Groffné tudom örömet megengedi érettem hogy a Lo ott legyen s magamis majd fogok eo nagok iránta irni; akárhogy legyen is haza menetelem mindenkor szeretném ha egy jó kész Lovat találnék otthon.

Már most nem tudom többet mit irjak, s ha nem végzem, mais mindjárt elkésem a postával: azért ujjsrais tsokolunk mindketten Édes Eötsém Édes Anyánkali kedves Gyermekkeiddel edgyütt, s mig majd többet irhatnak is vagyok valamint mindenkor kedves Eötsém igaz véred

Lajos.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

360.

1798. decz. 20.

Bartsay László halotti jelentése neje, Daniel Zsuzsánna haláláról.

Minden gyönyöröségeink, minden boldogságaink tsak olyanok mint egy gyórs álom — Oda lésznek leg-fényesebb Napjaink min a' villámlások — Meg-gyúl bennünk az életnek tüze egy titkos erő által; fel-lobban, 's füsté léssen — Minden lesz'; tart, 's el-oszlik, hogy vissza térjen azokra a' mikből vette

eredetét — 'S mégis minden változandóságokat egy változhatatlan Isten kórmányoz.

Ezeket maga történeteiben mintégy tükörben látni; érezni a' változandóságnak sullyos veszszejét, Oh! melly keserves! Atyámnak, Anyámnak, Testvéreimnek, két Fiú gyermekeimnek, el-vesztésekkel a' Történetnek eléggé ki-fizetve gondoltam magamat lenni; 's mint egy adósságát le-rótt adós; midőn szenvedéseim után pihenni a' meglegedésnek ölében készültem vólna; ezen folyó esztendőben, Sz. András Havának 18-dik napján, az én kedves Daniel 'Su'Sannám-is életének tsak 22-dik velem együtt való kedves, tsendes, és szelid létének 5-dik Esztendejében, pihenni akaró karjaim közül el-ragadtaték. Oh fájdalom! Nints hát többé az én Dániel 'Su'Sánnám, az én Kedvesem, kiben gyönyörűségemet, minden bódogságomat tökéletesen fel-találom vala! — Oda van — tsak kellemetes Képét hagyta vigasztalásomra, két kisdéd árvaiban, és mélyen sebes szívembe maga után. Mentől nagyobb vólt meg-élegetésem; annál kínosabb el-vesztén fájdalom! Nagy Isten! a' melly mértékben érzem keserves sebeimet; olyan nagy buzgósággal esedezem, ne éreztess másokkal gyászos esetemhez, hasonló Történetet.

A' midőn szomoru Jelentésem után a Méltóságos Urnak és Uri Házának örvendetesebb környül-állásokat ohajtanék. Meg-keseredett indulattal és Atyafiságos tisztelettel maradok

A Mlgs Urnak

Költ Piskibe Karácson Havak 20-dikán 1798.

Szomoru alázatos szolgája

Bartsai László m. p.

Külczim: Méltóságos Vargyasi Daniel Elek Urnak atyafiságoson és Szomoruán. Vargyasra.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

361.

1799. ápr. 3.

Daniel Imre királyi tanácsos 1799. ápril 3-án Nagy-Szebenben kelt végrendeletének első pontja szerint a nagyszebeni «Banko Cassá»-ban öt százalékos kamatra beadott 8000 renens forintját alapítványképen hagyja a reformatus főconsistorium gondozása alá, hogy annak 400 Rforint kamatjából tekintet nélkül a vallásra és nemzetiségre 20 oly magyarországi szegény segélyeztessék, kik betegség vagy más csapás következtében élelmők megszerzésére képtelenek. — Ennek kapcsán a főconsistorium a végrendelet kívánt másolatának megküldése mellett közli a consistoriummal, hogy az általa ajánlott egyének közül Halász Mártonné és Toroczka Istvánnét találta olyanoknak, kiket a végrendelező szándéka szerint az alapítványosok sorába fel lehet venni, azonban ha a consistoriumnak ezek ellen kifogása van, másokat ajánlhat.

CCCXXVI.

(1799.)

Daniel Imre végrendeleti alapítványa, melyet husz szegény nyomorult számára tett, vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül, bizva az ev. ref. Fő Consistorium gondviselése alá.

a) A néhai K. Tanácsos Daniel Imre Ur Testamentumának a Pensiora felveendő Szegényeket illető pontja :

Elsőben : a Felséges Urunk itten lévő Banko Cassájában 5 pcento Interesse beadott Nyolcz ezer Rforintaim pediglen holtom után olly alázatos kérésem mellett mennyen a Reformatus Fő Concistorium atyai Gondviselése alá, hogy azoknak folyó Interesseit, mellyek Esztendő alatt mennek 400 Rforintokra, a Hazában minden vallás és Nemzetbéli tekinteten kívül olly husz kineveztetendő nyomorultaknak adassa, a kik betegség, vagy más Isteni Látogatás által olly állapotba helyeztettek, hogy minden napi élelmőknek megszerzésére éppen alkalmatlanok. N. Szeben 3-dik April 1790 (Ezen évszám tévesen van írva; mert a végrendelet másolatában 1799 áll.)

Daniel Imre.

Præsens Testamenti III. Domini Emerici quondam Daniel punctum, e vero suo Originali sine variatione descriptum, cum eoque collatum esse bona fide attestamur. Claudipoli d. 13-a Aprilis, A. 1802.

Laurentius Daniel et Stephanus Cseh
cancalistæ Regio Guberniales

b) A Venerabile Consistoriumnak ajánlyuk kész szolgálattunkat.

A Néhai Királyi Consiliarius Daniel Imreh Atyánkfia által olyatén Nyomorultak seggitésekre, kik betegség vagy más Isteni Látogatás által mindennapi élelmeknek megszerezhetésére éppen alkalmatlanokká lettenek, rendelt Fundatiokra ajánlottakról tett Requisitioját a Venerabile Consistoriummal, melyben egyszersmind a Tertans végső Rendelésének hiteles Párban lejendő kiadattását is kéri, illendőséggel vette a Fő Consistoriumunk.

Fő Consistoriumunk ugyan oly feltétellel vagyon: hogy a venerabile Consistorium által ezen Fundatoria ajánltatott Személyeknek sorsok eléggé megvizsgáltatván, olyanoknak találattanak légyen, kiket a Testanrnak Czélja s Végső Rendelése szerént bé lehet venni; és azon bizodalommal fogva, azon ajánlott Kolozsvárott lakó Halász Mártonnét és Toroczka Istvánnét, a Pensioval élendők Sorában vétette, és a Testamentumnak, hiteles Mássát is e részben megtartás végett közli; hogy ha mindazon által a kineveztetett személyek állapottya nem oly szerentsétlen találna lenni, hogy őket a Testamentum tartása szerént belehessen venni, tehát helyyettek másokat ajánlhat a Venerabile Consistorium.

Illő tekintettel lévén a Venerabile Consistoriumnak

Köteles szolgál
Grof Teleki Lajos
Cseh János.

Másolata a vargyasi Daniel család levéltárában lévő kivonatnak.

362.

1799. jun. 20.

Az Erd. kir. tábla ítélte, melylyel özv. br. Daniel Istvánné (gr. Mikos Anna) köteleztetik, hogy gr. Bánffy Ágnes (az első feleség) hozományából 23000 magy. forintot visszafizessen a gr. Bánffy örökösöknek.

Erdélyi Gebernátor Losontzi Groff Bánffi Györgynek, Groff Bánffi Ágnesnek, Udvari Tanátsos Groff Eszterházi János Házas Társának, és Zágoni B. Sz. Kereszti Györgynek, mint Fel-

pereseknek, Groff Mikes Anna, N. Vargyasi B. Dániel István Özvegye, mint Allperes ellen, Néhai Groff Bánffi Ágnes halálával, és következett magva Szakadtán maradt Öss Bánffi Ingo Jokk visszaszerzésére Novum Gratosum mellett indult keresetekben.

Wásárhely 20-a Juny 1799.

Itélet.

Néhai Groff Bánffi Ágnes, mig élt, Néhai Vargyasi B. Daniel István előbbeni Hazós Társa, ki volt Leánya Néhai Groff Losontzi Bánffi Györgynek, Feleségétől Groff Torotzkoi Ágnestől, maga után hagyott Fiában Iffiabb B. Vargyasi Daniel Istvánban 1772-dik Esztendőben deficiálván, és következőleg említett B. Daniel István Néhai Felesége, és Fia defectusokkal reája maradt Ingo Öss Bánffi Jokot, a véreknek törvényes megintetésére is ki adni nem akarván, ezen az okon, Néhai Groff Bánffi Dienes, fenn említett Groff Bánffi Agnes testvére, a mostani Felpereseknek Erdélyi Gubernator Losontzi Groff Bánffi Györgynek és Groff Bánffi Agnesnek, Udvari Tanácsos Galanthai Groff Eszterházi János, Házós Társának pedig édes Attyok, ugy a' harmadik Felperes Zágoni B. Sz. Kereszti György, Néhai B. Sz. Kereszti Samuelnek első Feleségétől Groff Bánffi Klárától, Néhai Groff Bánffi Dienes, és Groff Bánffi Agnes Testvérétől született Fiai által még 1774-dik Esztendőben, Decembernek 14-dik Napján ezen Törvényes Kir. Táblára Törvénybe idéztetett vala, holottis a nevezett akkori Felperesek Kereseteket fel is adván, meg kívántuk; Hogy a Decr. 1-ső Része 47-dik Tit szerént mind azoknak az Ingo Össi Joknak, melyek Néhai Groff Bánffi Agnesnek akár 1750-dik Esztendőben történt kiházásítása alkalmatosságával az Atyai Háztól adodtak, akar 1751-beli Osztály szerént részibe jutottak, ki adására, akkori Alperes B. Daniel István Törvényes ítélet által is reá szorittassék; az Alperes most említett B. Daniel István ellenben tagadván, hogy nevezett Feleségének és Fiának halálokkal a Kereset alá rekesztett Jokból valami olyan szállott volna kezére, melynek viszszaadására Törvényesen köteleztetnék; sőt magát a Decr 1 Resze 53-ik Tit Fundamentumán Néhai Fiának Ascendentalis Successorának lenni állítván, azon Kereset aloll valo absolvattatását

kérte ; a minthogy mind ezen Törvényes Kir Táblának 1777-dik Esztendőben Aprilisnek 18-ik Napján mind a' Kir Guberniumnak ugyan azon Esztendőben Decembernek 11-dik Napján, mind végre a Felséges Udvarnak 1778-ik Esztendőben, Decembernek 31-dik Napján hozott egyező Ítéleteik által nevezett akkori Alperes B. Daniel István minden maradék nélkült megholt Fia Törvényes Successorának Judicialiter declaraltatván, a Felpereseknek Keresetek aloll egészen felis oldoztatott vala. Mely illetén Ítéleteket a' mostani Felperesek, kik közül Groff Bánffi Györgyre és Groff Bánffi Agnesra Groff Eszterházi János Hazás Társára előbbeni egyik Felperes Nehai édes Attyokk Groff Bánffi Dienesnek ezen közben történt meg halálozásával ezen Pernek további folytatása Törvényesen Condescendált, magok részekre igen terhesekk és ezeket azon hijjánosságból következők lenni állítván, hogy az előbbeni Perfolyásban se az : hogy a' Dece 1-ső Rész 47-dik Tituluss határozása, az Össi Ingo Jokban való success . . valósággal ki terjed, se az : hogy a' Dece 1-ső Rész 53-dik Tit. 10-dik Czikkelyében bé foglalt Successiot, egyedül és egyenesen csak a' keresett Jokra nézve kellessék és lehessen érteni, se végtére az : hogy az 1751-beli Osztályos Levélnek ezen regulatiójának ; Fenn hagyván egyedül in Casudefectus az Osztozott Jokban a' Successio Jussát, az akkor fel osztott Össi Ingo Jokis éppen úgy, mint az Ingatlanok alája vagynak rekesztve, tökéletesen, és a' Bironak telyes meg győződéséig ki nem világosított volt ; ezen fogyatkozáson Novum Graciosum Menedékjével kívántak segíteni, és e' végre, 's e' mellett, nevezett Báro Daniel Istvánt 1785-dik Esztendőben Aprilisnek 14-dik Napján, ezen Törvényes Kir Táblára, a' szokott Evocatio uttyán, újra Törvénybe idézván, 's következőleg Néhai B. Daniel Istvánnak ezenközben történt meg halálozásával 1793-dik Esztendőben ezen Per Özvegyére Groff Mikes Annára Törvényesen le szállittatván, és ugyan ekkor a' mostani Felperesek, Kereseteket, és erre intezett okaikat, 's erősségeiket 13. pontokban felis adván, meg kívánták : hogy az előbbeni igen terhes Ítéletek meg változtatásokkal a' Keresetben foglalt minden Össi Felkelhetők, ki vévén csak azokat, melyeket az idő, vagy a' véllek való élés meg emésztett, a' Felpereseknek mint kétségen kívül való véreknek, és Törvényes Successorok-

nak, költség, fáradság és haszonvétel meg fordításával egyben, ki ítéltesse nek; E' volt a' Felpereseknek ujrais ezen Törvényes Királyi Tábla Ítélete alá terjesztett Keresetek, ez volt Kivánságok; Az Alperes Özvegy ellenben mint Simplex Dotalista, ezen Pernek Derekas oltalmában belé ereszkedni nem akarván, Törvényesen kért és meg nyert Exmissioja mellett, Néhai Ferje, B. Daniel István, Testvérének B. Daniel Polyxenának, Hadadi B. Vesselényi Istvántól való Maradékot, név szerént Hadadi B. Vesselényi Miklóst, B. Vesselényi Susánnát Losontzi B. Bánffí György Házás Társát, B. Vesselényi Annát, Néhai Bethleni Groff Bethlen Lajos Özvegyét, B. Kemény Drusiánnát, M. Bényei . . Radák Adám Groff Teleki Mariát, Széki Groff Teleki László, és akkor még élt Néhai Groff Teleki Polyxenát, Malomvizi Groff Kendeffi János Házás Társait, min . . a Néhai Férjének, mind Testamentum szerént való, mind Törvényes Successorait Evictiora, 's ezen Pernek oltalmára Törvényesen meg is szollította vala, s minthogy végre, ezen Pernek a Meritumban való folyását és derekas ellátását, igen sokáig függőben tartott, együtt való hosszas vetelkedések, és vitatások után, ezen Törvényes Királyi Táblának 1798-dik Esztendőb Februariusnak 17-dik Napiján ki mondott Ítélete által a fennebb nevezett Vesselényi Successorok, mindnyájon Törvényes Evictoroknakis declaráltattak. A most említett Ítélet következtetésére tehát, magok mentségek, és a fenn forgo . . . nek oltalmára elé állván a nevezett Vesselényi Successorok, mint Törvényesen declarált Evictorok a Novi Usus és Condensio ellen tett; de Biroi attentiot telyességgel nem érdemlő Contentio után magok Derekas Menté-
geket ezekben adták elő.

1-ször: Hogy ámbár a Novumnak természete szerént a' Novizáns . . . nek Törvényes Kötelessége Ujj okokat, erősségeket es Documentumokat elő . . . a Felperes Rész mindazonáltal az 1791-beli Dieta 134-dik Provisionalis Articulusan kívül, semmi olyan ujj okot, és erősséget elő nem hozott, melynél fogva a Biro az előbbeni törvényes Fundamentumon épült Ítéletek változtatására mehessen; Ugyanis a mely erősségeket a' Decr 1-ső Része 47. 53. 54. 100-dik Titulussából, 's több elő hozott Törvények Combinatiojából, és Magyarázattyából 's az 1751-beli Osztályos Levél meg határozásából kíván most is

venni a' Felperes Rész, azok telyességgel nem Ujj okok, és erősségek, hanem tsak más szokkal, és kitételekkel ele adott Argumentatiok, és mind olyanok, melyek az előbbeni Perfolýásbanis elé fordultak, és hosszsasan vitattattak; Az 1791-beli Dieta 134-dik Provisionalis Articulusának ereje pedig, mely külömbenis nem Törvény, az ezt meg előzőtt Casusokra ki nem terjedhet, mely szerént az előbbeni edgyező Itéleteknek most is változhatatlanul meg kell állani; Annyival inkább pedig; Hogy

2-szor. Az XX. betük alatt elé adott hiteles Eskető Levél bizonyittása szerént nincs is mit vissza adni, mert a Kereset alatt lévő Ingo Jokbol Néhai Groff Bánffi Agnesnek és Fiának, iffiabb Daniel Istvánnak meghalálozásokkal se az előbbeni Alperes Daniel Istvánra; se a' mostani Alperes Özvegyre, és Evictor Successorokra semmi se szállott a' Szarvas Marhákot pedig a Dög meg emésztette. Mind ezen, 's allegatiojok rendében foglalt több okokbol, és erősségekből azért az előbbeni igazságos és Törvényes Fundamentumon épült Itéletekk helybe hagyását, és a' Felperesekk ezen meg ujjittott Keresetek alollis cum perpetui silentii impositione, és költség 's fáradság meg fordittásokkal egyben lejendő fel oldoztatásokat kértek, megis kívánták.

Meg vizsgálván azért és érvényes fontolora vévén ezen Törvényes Királyi Tábla mind két perlekedő Felekk Bizonyittásaikat, okaikat, és erősségeket, leg elsőbbenis azt látta ezen Törvényes Kir Tábla Biroi meg határozása Tardjának, hogy valyon a' Felperes Rész ezen Novi Gratosi Remedium mellett állo Perben, hozotte most olyan fontos okot, és erősséget elé, melyek az előbbeni Perfolýásban elé nem fordultanak volna? Mert valamely bizonyos az, hogy ezen Kérdőre hozatott Törvény Ugy, most Novum Menedékje mellett áll, éppen olyan bizonyos azis, hogy ha a' Felperes Rész semmitse ujjitott, ugyan azon okokbol, és erősségekből, melyek az előbbeni Perfolýásban előfordultanak, és meg fontoltattanak, a Bironak maga előbbeni Itélete változtatására menni nem lehet. Mely végre, ha a Fell-peres Rész által most elé adott okok, és Erősségek. Birói figyelemmel meg vizsgáltatnak, és a' Novum előtt valo Perfolýásban feladott okokkal Argumentumokkal, és Erősségekkel

egybe vettetnek, hogy a' Fell-peres Rész világosan ujjiított legyen, önként ki tettzik; Mert ha szintén Ujj Documentumokat nem adott is elé, ez mindazonáltal, kivált ilyen Perben, a hol nagyobbára Juris Question határozodik meg a dolog, a Novum természete szerint-is elkerülhetetlenül nem szükséges, és a' Törvényből, 's azoknak világosított Combinatiojokból, és a' dolog természetiből vett ujj okok, és erősségek ujjiításoknak méltán tartathatnak. Ujj ok, és erősség nevezetesen az: a mit a Fel-peres Rész mostani Levátájának 5-dik Pontyaban a Successiora nézve ex Acquirentium ab intestato decedentium intentione elő hozott Ujj okok továbbra az 1791-beli 134-dik Provisionalis Articulusból vett erősségis és egyéb aránt is úgy láttya ezen törvényes Kir. Tábla, hogy a' Successiorol szolo törvények jozan értelmére nézve is sokkal jobban vagy on most, mint az előbbeni Perfolyásban a' Fel-peres rész által a' dolog ki világossítva. Azt állittyák ugyan az Evictorok, hogy az elő hozott Provisionalis Articulusból vett erősséget nem lehet ujj oknak fel venni, midőn bizonyos az: hogy akármely Ujj Törvénynekis ereje, és effectusa az azt meg előzőtt időkre ki nem terjedhet, de azon Provisionalis Articulust éppen nem tarthattya ezen Törvényes Kir. Tábla Ujj Törvénynek, hanem tsak a' Successiorol szollo és némely résziben homályos Törvényeink Magyarázattyának és az által nem határozottatott valamely ujj dolog, hanem a' sok ellenkező Törvény Magyarázatok, és Biroi Decisiok között tsak ut mutattatott arra, hogy a' Successiorol szollo Törvényeinket abban a' résziben hogy kellett volna eddigis érteni, és ezutánis hogy kell azokkal élni, melynek annyival — — nagyobb tekintetének kell lenni: hogy ez, az egész Törvény hozo Testnek Magyarázattya, és Ut mutatása, mely minden eddig való külömbenis egymással ellenkező az Aviticalis Ingo Joknak Devolutiojáról hozott Decisio nál sokkal több; Ezt azért e' szerint előre meg állítván, és meg határozván, a' már továbbra a' kérdés, hogyha szintén hozott is a' Fell-Peres Rész Ujj okokat és Erősségeket elé, valyon mind ezekis az előbbeni Perfolyásban elő fordult Bizonyításokkal és erősségekkel egybe véve, elégségeseké az előbbeni edgyező Itéletek meg változtatására? Mely Kérdésre nézve úgy láttya ezen Törvényes Kir. Tábla, hogy minden kételkedésen kívül elégségesek; Mert hogy az Aviticalis

Ingo Joknak Devolutiojáról szollo Successionalis Törvényeket úgy kellenség érteni: hogy az Anya és Gyermeke deficiálván, valamint az Ingatlan, úgy az Ingo Össi Jokotis tartozik a' Férj, és Atya, az igaz Véreknél és Successorokk ki eresztetni, ez már a' Törvény hozó Testnek a 134-dik Provisionalis Articulusban foglalt Magyarázattól-is sokkal világosabb, mint sem abban kételkedni lehessen; de világos továbbá még abból is: hogy az illető Ingo Joknak devolutiójában az első Acquirensnek intencióját kellett volna szükségesképpen követni, magával a' jövedelmével okossággal ellenkeznie azt fel tenni: hogy az ilyen első szerzőknek a' lett volna Intenciójuk, hogy az ők Szerzemény Ingo Jovai, melyek már a Maradékra nézve Avitálék, nem azokra, kik néki leg kedvesebbek, ugymint Maradéjakra, és Véreire, hanem Idegenekre mennyenek által; és nem látta semmi fontos, és elegendő okát annak ezen Tör. Kir. Tábla, hogy midőn se az Evictorok, se más még csak kétségbe hozzák azt: hogy in Casu Defectus az Ingatlan ősi Joknak hatsz Száz, vagy kevesebb Forintot érnek azok, minden difficultáson kívül vissza kell a' Vérekre menni, az Össi Ingo Jok mindazonáltal, haszintén husz, 's több ezer forintot érnenek is, azok, ne legyenek ezen természeti, és Törvényes Successio Regulatiojának alávetve, és a Vérek fenn állásával, idegenek által szállhassanak. Látta ugyan ezen Tör. Kir. Tábla, hogy mi akadékoskodni lehessen e' részben keresni, és jól tudja azt, hogy sok Ingo Jok, az idő, és véle való élés által meg szoktak emésztetni, de ezen Törvényes Királyi Táblais az ilyenekre nézve a Successiot ki nem terjeszti, hanem csak azokra, melyek állandó Össi Ingo Jok, úgy mint Pretiosumok, Clenodiumok, 's több ilyenek, és a' melyek Felesége és Gyermeke Defectusán, az Atyának vagy egy, vagy más formában valósággal birtokába mentenek. Mind ezekből azért valamint egyfelől az; Hogy a Decr 1-ső Rész 47-dik Titulussában neg határozott Successiot, kombinálván azt, ugyanazon Decr 1-ső Rész 45-dik Titulussával, az Össi Ingo Jokrais szükségesképpen ki kellenség terjesztetni, úgy más felől az is: hogy a' Decr 1-ső Rész 53-dik Titulussában említett Successiot egyedül és egyenesen csak a' Keresmény Jokra kellenség, és lehessen érteni. Mind ezen fundamentumos Törvényes és a' dolog természetiből folyó okokból, és erősségekből

ből azért, az előbbeni Itéletek egész meg változtatásokkal, a⁷⁷ Successiot ezen Tör. Kir. Tábla a' Felpereseknek mint kétségen kívül valo Véreknek és Successoroknak ítéli; Annyival inkább pedig: hogy az Osztozo Vérekis az 1751-beli Osztály alkalmazhatóságával magokk ezt a' Törvényt tették, melynek a' defectus történetére fenn hagyott világos regulatioja, hogy nem tsak az Ingatlan, hanem a' fel-osztott Össi Ingo Jokrais kiterjedjen, avagytsak abbolis ellenne mondhatatlanul világos: hogy azon Osztály alkalmazhatóságával, éppen ugy Ingo, mint Ingatlan Jovakot osztottak fel magok között az Osztozo Testvérek, és mind ezekre nézve, minden ki vétel, vagy meg különböztetés nélkül regulázták in Casu defectus a' mutua Successiot. Hogy pedig végtére azokban az Össi Clenodiumokban-is, melyek Néhai Groff Bánffy Agnesnek 1750-ben történt ki házassítása alkalmazhatóságával adodtak, a' Felpereseké legyen a Successio ennek igazsága a fennebb elő hozott erősségeken kívül a' Decr 1-ső Része 191-ik Titulussábolis világos.

Törvényesen meg állittatván tehát mind ezek szerint a Felperesek részére a Successio, már az a' Kérdés végtére, hogy mi, és mennyi legyen az, a' mit a' Felperesek az Evictoroktól, mint Néhai Daniel István Successoritol méltán, és igazságoson vissza' kívánhatnak, és a Birois bátorságoson ki ítélhet. Melyre nézve ugyláttya ezen Tör. Kir. Tábla, hogy itt nem annyira lehet az a' Kérdés; hogy 1750-ben és 1751-ben, mik adodtak, és rész szerint mik jutottak volt résziben Néhai Groff Bánffy Agnesnek, és ez a' ki ítélendő Össi Ingo Jok mennyiségének bátorságos sinor Mértéke nem lehet; hanem az: hogy mik azok az állandó Össi Ingo Jok, melyek Néhai B. Daniel Istvánnak sokszor nevezett Néhai első Feleségének, Groff Bánffy Agnesnek, és Fiának Néhai Ifjabb Daniel Istvánnak defectusokkal egy vagy más formában keze 's birtoka alá mentenek, mert a' melyek reája nem devolváldotának valósággal, valamint azokat Néhai B. Daniel István vissza adni, vagy Compensalni nem tartozott volna, ugy ma az Evictorokis telyességgel nem tartoznak; de nem jöhetnek továbbrá itten semmi Biroi tekintetbe az olyatén Ingo Jokis, ugy mint: Hintok, hámok, Köntösök, Fejérmük, s több ilyenek, melyeket az idő régisége, és a' vellek valo élés-is könnyen meg emészthetett 's magokbanis romlandok; Mely

szerént a' vissza adando vagy Compensálando Ösi Jok minémüségét határozza meg ezen Törvényes Királyi Tábla tsak az Aviticalis Pénzekben, köves, Arany, és ezüst Portékákban, azokban t. i. melyek ezek közül per emersum Defectum Néhai B. Daniel Istvánra szállottanak; Melyeket ezen Törvényes Kir. Tábla az elő adott bizonyittások fundamentumánn e' szerént állit meg:

1-ször: Hogy az Örményesi Dominiumnak, ugyszintén Láposnak, és Libátonnak is fele részén feküdt 23,000 Magyar Forintok Néhai B. Daniel Istvánra által szállottanak, ebben nintsen semmi kettség, és ennek valóságát Néhai B. Daniel Istvánis az előbbeni Perfolyásban sohasem tagadta, hanem tsak a Deer 1-ső Rész 53-dik Titulussából vett Ascendentalis Successio Jussával kívánta magát menteni, melyre nem lett volna szükség, ha semmiben nem succeda . . . volna, de mutattya továbbra ennek igazságát a' dolog természeteis, mert fekvő Jóságok adodván azon pénzben Néhai Groff Bánffi Agnesnek, és azok halála után relualtatván, szükségesképpen azon Aviticalis Pénz Summánakis az Néhai B. Daniel István kezébe kellett menni, 's odais ment valósággal; Az említett 23,000 M-Forintokat tehát olyanokk határozza ezen Tör. Királyi Tábla, melyek a Fel-Pereseket illetik, és a' melyeket az Evictorok, az őket illető Danielianum Mobile és immobile Bonumokk Massájából Compensalni, 's a' Fel-Pereseket ki elégíteni tartoznak. Minthogy pedig a Fel-Peresek Láposra, és Libátonra nézve az Inscriptionalis Summán kívül az 1751-beli Osztály előtt tétetett Melioratiokért, és Superædificatumokért a' Kir Fiscus által fizetett Summátis prætendálják, ennek valóságát és mennyiségét pedig meg nem bizonyították; Erre nézve hanemha az Executio alkalmatosságával erről a' Felperesek elegendőleg, és világosan bizonyittának, külömben az Evictorok ezen Kereset aloll simpliciter absolváltatnak; Abban az esetben pedig, ha ezen feltett Prætensiojok igazságát tökéletesen meg bizonyittának, az ebből ki jövő Summát is az Evictorok a Fel-Pereseket Compensalni tartoznak.

2-szor: Hogy a Keresetben levő Köves, Arany és ezüst Portékák a' fennforgo Defectusokon egy vagy más formában valósággal Néhai B. Daniel Istvánra szállottanak volna, ezt a'

Fel-Peresek elengedendőleg nem bizonyították, mert a' nem elég bizonyítás az *Actio applicativa* Probájára, hogy mind azok 1750-be, és részszerént 1751-dik Esztendőben Néhai Groff Bánffi Agnesnek által mentenek volt, ellenben pedig az Evictorok XX. betük alatt elé adott hiteles Inquisitoriában foglalt, nevezetesen az 1-ső, és a' 2-dik Fatenseknek a' Törvénybe be vehető Fassiojokkal bizonyittanak annyit, hogy már azok 1770-ben és 1771-ben, Báró Daniel Istvannál meg nem voltak, holott pedig *rationabiliter* fel nem lehet azt tenni, hogy Néhai B. Daniel Istvannak akkor még élvén a Fia, és élete, vagy halála felőtt bizonytalan lévén, azon Öss Clenodiumokat, ha kezére mentenek volna, Fia kárára el idegeníteni kívánta volna; ilyen homályban és kettségben azért, melyben az Evictorok, a' kik külömben *non in proprio facto versantur*, Biroi tekintetet érdemelnek, ezen Törvényes Királyi Tábla azt határozza: hogy a' Felperesek kötelesek légyenek az *Executio* alkalmatosságával azt világosan és elegendendőleg meg bizonyítani, hogy a' Keresetben foglalt Clenodiumokból a' fennforgo defectusokon mik, és mennyit érők szállottanak valósággal Néhai B. Daniel István kezére, és ezt ennyi résziben, vagy *in Specie*, vagy *in Aquivalenti* az Evictorok a' Felperesékk vissza adni, és Compensálni tartoznak, ha pedig elegendendőleg nem bizonyítottának, a' Felperesek a' mostani Özvegy, és az Evictor Succesorok le tévén, arról az *Executor* Itélő Mester előtt hiteket: hogy a' Keresett Clenodiumokból Néhai B. Daniel István halálával semmi kezekre nem ment, se hogy azokat Néhai B. Daniel István el adta, vagy ajándékozta volna, nem tudnák; A' mi azon Clenodiumokból pedig kezekre ment volna, azokat minden hátra tartás nélkült igazán elé adnak, ezen Hitnek le tételével a' Kereset ezen ága aloll, az Evictor Succesorok *simpliciter absolutusok* légyenek.

3-szor: Bizonyos ugyan, hogy az 1751-beli Osztály szerint Néhai Groff Bánffi Agnesnek feles számu Szarvas Marhák jutottak volt, melyek hasonlólag, a' vissza adandók, v. Compensálandók közé tartoznának, de minthogy az XX. betű alatt elé adott hiteles eskető Levéllel az Evictorok elegendendőleg meg bizonyították azt: hogy a' Dög, Néhai B. Daniel István keze és birtoka alatt volt Marhákat kéttzeris úgy el seprerte, hogy azok-

ból majd semmisse maradott, és a' halálával maradott Marhák egyedül magaköltségének, és igyekezetének Gyümöltsei; Erre nézve a Felperesek ebbéli Keresetek alollis az Evictor Succesorok simpliciter absolvattnak.

Mely illetén Itélet, hogy nem használván az Evictor Succesoroknak, vagy másnak akárkinek is, betiltások és ellent mondások, illendő elégtételbeis vétessék, Törvényesen meg határozottatott. A költséget és fáradságot mind két Perlekedő Felek edgy aránt szenvedvén, és a Felperesek által kívánt haszonvétel megfordittásánakis semmi helye nemlévén.

Az Evictorok minden meg terheltetésekre nézve alázatosan appelláljak ezen Itéletet és Pert cum tota sua serie, et Processib, és fel botsáttatását kéri, és Itélet alá botsátták.

Az Allperes mostis ragaszkodik a' megítélt Evictiohoz, és fenn hagyja, hogy a maga részérölis insibi Onerosis az Itélet jobbittását kérhesse, et submittit.

A' Fel-Peresek quo ad Favorabitia alázatosan köszönik, quo ad Onerosa hasonlolog appelláljak az Itéletet, és Itélet alábotsátták.

Itélet Fel botsáttatik.

Másolat a vargyasi Daniel család levéltárában.

363.

1800. jan. 20.

Daniel ezredes 1800. januárius 20-án kelt levelében tudósítja bátyját (Danielt) előléptetése érdekében tett eljárásáról és egyéb családi ügyekről.

Poson 20-dik Januar 1800.

Drága kedves uram Bátyám!

Teleki Samuel kedves Barátunknál lévén a napokban hallám egy néki irt Levélből hogy uram Bátyám rollam emlékezni és sorsomroll tudakozodni méltoztatott; melly atyafiságos szivessége fel serkentett hasonló kötelességemnek azonn tellyesíttésére, mellyet hogy már ennyi Esztendőktől fogva el mulattam ne tulajdonítsa kedves Bátyám kérem Hidegségemnek, hidje sőt inkább tőkélletesen hogy én Isten ugy segéllyen ha nem irtam is Bátyám uramot s kedveseit mindig ugy szerettem

valamint olly közlöröll való vérségünk s régi Barátságunk azt magával hozta: Bizonyos lévén nékedis kedves Bátyám mindenkor ismert legjobb szíved szerént hasonló Indulatodbann, légyen távoll mi töllünk még az atyafiságos Courtesianak is legkissebb Idegensége, irjunk mi, irjunk mi egymásnak ha nékedis ugy tettzik s szeressük is ugy egymást mint tsak nem egy méhből származott legjobb Atyafiak és Barátok: Melly szövettségnek gyakorlása legalább Irás által addigis, míg szerentsénk lehet már valaha személlyesen egymást ölelnünk ha nékedis oly örömedre szolgál kedves Bátyám és tulajdon kedved szerént nékem irogatni nem restelled, fogadom bár hol legyek is hogy egy válaszoddal is adoss nem maradok:

Igen nagy örömmel érttettem fent irt Leveledből hogy Te kedves Bátyám a kedves Ángyommal s két kedves Leányiddal Isten kegyelméből egészségben és kedved szerént élsz: Éltessen az Ur Isten Édes Bátyám minnyájonn titeket továbbrais s mind végig hasonloully legbuzgobb szívvel kívánom, csokolvánn kedves Angyom Aszonyt az Hugommal edjütt igaz Atyafiságos szeretettel, olly hizelkedő Reménységgel hogy ökis minnyájonn engemet hasonló Indulattal fognak szeretni, mint én ökök mindig szerettem s holtig szeretni is fogom.

Én kedves Bátyám katonai életem modjának szokott sorsa szerint ámbár sokat hányodtam vetődtem a világonn, mégis jo Istenem kegyelméből mind eddig ámbár már félig meg öszült fővel, egészségben s ép Testel élek: Házas Ember vagyok ugyan már 7 Esztendőktől fogva, de mint gyümölcstelen Fa, minek utánna az ur Istennek egy már másfél Esztendő kedves Leánykántoll még mindjárt eleinténn meg fosztani tettzett vala, s azt tartom már ugyis fogok maradni.

Feleségembenn, kitis magam principiumaim szerént a Török Háboru alatt a Datzó Házból választottam vala, Istennek hála Contentumom lévén boldogságombann a Gyermekek nem léte miatt semmi tsonkulást nem érzek: Ez tisztel titeket minnyájann kedves Bátyám atyafiságos szivességgel ismeretlenülis ajánlya magát valamint énis ötöt, addigis mig ismerettségtekhez szerentséje lehet, szeretetekben, olly reménységgel, hogy azt ma Holnap személlyes ismerettsége által is tölletek meg érdemelni szerentsés lehet.

Magam egyéb sorsa iránt jelenn valo állapotom szerint annyit tudositthatok neked kedves Bátyám, hogy ez már szintén másfél Esztendőtől fogva nem a legkellemetesb részemre, mert minekutánna már a jövő Aprilisbe harmadik esztendeje leszen a székel Huszároktoll, az hol a Török Háborutól fogva minden megkülömböztetett Reputatioval szolgáltam, az utobb-szori vélem ott szolgált fatalis ostoba és malitiosus paraszt szü-letésü s lelkü Barra obester huntzfut Factioja miatt, kit az ördög ugyan azonn Időbe midőnn egy fatalis processus a Regiment-nél minnyájunkat öszve zavart volna, el vitt — onnan mint Obester az Servizfreu Corpushoz transferaltattam vagyis inkább avanciroztam volna, sok kedvetlen Situatiokon mentem által, melyeket ezenn igazságtalanull reám következett sors magával hozott — Ennek volt a következése azis, hogy minekutánna mindazok a . . . Chorusok könnyü Bataillonokra reducaltattak volna, énis több pajtásommal edjütt mint reductioba esett ide rendeltettem jönni s Cancellariakkal, melyeknek a még hátra lévő sok confusus Rechnungok kidolgozásával még Esztendő-kig is bajlodnunk kell; s az olta ugy mint már oktoberbe mult egy Esztendeje mindig itt ülök s naponként várom hogy jo Császárunk még akkor mindjárt tett kegyes Igérete szerint: Én azt kértem volt eo Felsőgetől mindjárt eleinténn hogy mi-kor téssen egyszeribe Wirklichkeitbann tégyen, capacitálván hogy az igazságis ugy hozza magával — ezt meg ígérte — szo-kott Infanterista Gagemot, és az Háborui lábonn járandó Lo s kenyér portioimot attoll fogva miolta Reductioba estem mindég ki adattya, s mégis máigis mindeg várok a jo akaratra, ámbár ez utánn és ez előtt két Holnappalis ujjittottam kérésemet mind az Udvari Hadi Tanátsnáll mind eo Felsőgénéll személyesen: az első mindenkor tsak a Császárra utasitt, minthogy eő Felsőge legelső irántam le adott parantsolattyában azt declaralta volt, hogy az én további Austellungomot magának reservallya — maga pedig mindenkor igen nagy kegyességgel fogad assecural hogy el nem fejtkezik rollam, és biztat mint a katona szolgál-ját, s azonba még mind tsak itt ülök; mellyis nékem több sok tekintetü Hátramaradásom mellett azértis nevezetesen igen boszuságos, hogy ezt a sok jo Időt a helyett hogy itt elülém oda

haza nem töltöttem, de naponként várva sorsom ígirt, és minden jozan okosság szeréntis bizonyosonn hitt meghatározását mind tsak vártam mind tsak reméllettem s azombann így el telék az utolsó ditsőséges Compagniais, s már a Telnekis egy-Része: Hogy lesz már tovább megválík — ha Békesség nem lesz, mellyet valamely közös buzgosággal kívánunk szinténn olyan bajosonn hihetünk, talám majd tsak elévesznek; de ha nem, én majd Tavasz felé ismét reá mégyek Ferentz Gazdára, és olyan aperte declaralom néki magamat hogy vagy egy vagy más felé tsak el vállík dolgom, mert már ezt az Diszno véghetetlen bizonytalanságot halálosom meguntam, ámbár minden okosok s főkép Feleségem bolondnak tartanak hogy egy tsepetis nyughatatlankodom.

Ha mikor ezenn, ki tudja mitsoda titkos providentianak szent Czélú munkálódása által reám mért pohár bételik es sorsom meghatározodik tudositani foglak arroll Tégedetis kedves Bátyám: addig pedig engedd meg hogy egy Ideamat veled közöljem melly már rég forog fejemben. az én Feleségemnek vagyon két Fiu Testvére, az edjik még iskolába járó gyermek, de a nagyobbik egy 24 esztendősen igen szép s leg jobb Indulatu derék Legény, kit én katonának tévénn már Tisztis volt, de szülői tsakhamar egymás utann elhalván haza kellett ötöt bocsáttanom; ezenn Ifjút én úgy szeretem mint ha tulajdon gyermekem volna, mert megérdemli; valamint felis fogadtam néki hogy ha magát mindenekben úgy viseli mint eddig s Tanátsomat követi, mind végigis hasonloul fogok hozza lenni. Ennek kedves Bátyám egy jó Házasság volna legszükségesebb már a természetüi szükség mellett azértis, hogy Háza és szép Gazdasága Terhét egyedül nem viheti; fel fogadta ezen jó Ifjú hogy ebben az én Tanátsomat fogja követni s ugyan azért én is ebbenn részére legjobb feltalálható modonn gondoskodni Lélekbe járó kötelességemnek tettem. a Gyerek szép derék legény, mind szive úgy Erköltse és Testeis még eddig minden meg vesztegetéstől ment: Jossága Eottsével edjűtt a Székelföldön (mellyben a Leányoknak részek nintsen) olyan szép, hogy az a sok gyerekes nagy Datzo Ház abboll mindenkor igen uri modra élt; de vagyon még nekik azonn kívül még Debreczen mellett egy Rekmetz nevezetű Helységben igen szép Birodalmak melly tsak egy nehány ezer forint-

bann valami Potsnevezetű kajánprocatoros Embertől bitangoltatik zálogbann, s minden Időbenn kézhez vétetődhetik, s azután ugyan valójába helyénn volna mind a két Fiu ha kisebbik meg él, kiből katonát fogok mihellyt arra valo lészen tsinálni — Vallyon kedves Bátyám nem tsinálhatnánké mi ebből e jora menendő Iffjúlól, s a mivalamellyik kedves Hugunkboll egy szerentsés párt? El hidd Lelkem Bátyám inkább örvendenek ennek mint akárminek e világon, mert ismervén kedves Ángyomatis lehetetlennek tartom hogy Leányai is olyan jó félék ne volnának mint maga volt s oh melly appropo dolognak képzelném én ezt, ha az én Ideám szerént jöhetne ki, mind mostanra, mind jövődre nézve! mert úgy féltém azt a derék Iffjat ezenn síkamos Lépéstöll mint tulajdon szemem fényét; tudod penig magadi skedves Bátyám talán még jobbann mint én mennyire degenerálozott Leider! Hazánkba is a Leányok állapottya. a nélkült hogy kedves Hugaimnak állapottyokat tudnám, vagy tsak Esztendeiketis, ámbár a szép Polixena képe mostis otthonn az Édes Anyám szobájába függ, e nékem édes Bátyám tsak ugy eszembe jutott egyszer mikor éppen Telekivel beszéllettünk Familiánk s a Te Házađ állapottyároll, és minthogy én ahozis éppenn olyan Indulattal érzem magamot mint Datzo Janko Eotsémhez, mi lehetne nékem e vilagonn nagyobb örömem mintha két ilyen jó féle véreim között egy jó s szerentsés Compositiot tsinálhatnék — Beszélj kedves Bátyám az én jó Lelkü kedves Angyommal, és ird meg nékem kérek olly egyenes szivü Confidentialiaval mint én, mit gondoltok ezenn gondolatonn első . . . ? Ha érthetem tölled hogy semmi decissive ellenkező állapot nintsen e dologbann, azután majd tovább hajtyuk a nyomot — Jaj tsak én magam mehetnék, végire hajtanám én azt az én kedves Angyommal, ha a két Iffjakis olly appropoknak találának egymást magoknak mint mi találtuk volt Édes Bátyám ugyé? De igyis magam helyett el küldhetném majd, mikor én ármádára mennék Feleségemet hozzátok, hadd ismerkedhetnétek meg legalább ezzel, kiis ekkor haza fog menni Erdélybe, az itten Tavaj megholt oberstLieut. Barcsai sogorom s legkedvesebb Barátomkis árva Fiátis magával vivénn: ámbár kerülő volna néki felétek menni, de mégis örömet megtétetném azt velle tsak azértis hogy veletek megismerkedjék, s annyival

inkább hogy ha talán majd eő lehetne ezenn jo planumnak szerentsés eszközlője; kiis a kedves Ángyomnál majd a mint bizonyoson reméllem, ugy a mint én kívánom, meg ismerkedvén, majd eők jo Aszonyoson a többit közelebről elbeszélgethethék s a mi jot eők edjött ki kohlónának mi osztánn tsak rá mondanok az áldott Ament ugye kedves Bátyám? Irj szerelmes Bátyám nékem mentől hamarább kérlek hadd lehessen szerentsém már valaha legalább kedves Irásodot látni, kiis ujra is kedveseidet ezerszer tsokolvänn bizonyítom hogy

leg igazibb szívű atyádfia s Barátod

Daniel sk. Oberst.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

364.

1801. jun. 26.

Daniel Károly gondnokság alá vettetvén, utasittatnak a hatóságok, hirdessék ki, hogy vele egyezsége lépni, neki pénzt kölcsönözni, a pénz elvesztése terhe alatt senki se merészkedjék.

Sacræcasareo Regiæ! etc. Inelyta Universitas! etc. Salutem! etc.

Vargyasi Daniel Károly, mind illetlen maga viselete, mind tékozlásra hajlo indulatai, mind pedig arra, hogy Jozságainak illendőleg gondgyát viselhesse, elégtelensége miatt Curatorság alá vettettetvén parantsoltatik kegyelmeteknek, hogy azt, mely szerént véle senki is semmi nemü egyezésre lépni, néki költsön, vagy pedig Jozságaira pénzt adni, az ezekre fordittando summának elvesztése alatt ne merészeljen, a magok környékekben töstént mindeneknek tudtukra és értékekre adni el ne mulassák. Sic facturis Altefata Sua Majestas benigne propensa manet. E Regio Magni Principatus Transylvaniae Gubernio. Claudiopoli. Die 26-ra Mensis Juny Anni 1801.

Wolffg. S. Kemény m. p.

Ladislaus Csedő m. p.

Cott Küküllő. — A' Nemes Küküllő Vármegye Levél Tárházából DSz-Mártonban September 7-dik Napján 1806-k Eszt.

kiadta Belényesi N. Lajos
főnotár.

Ezen hit. másolat a vargyasi Daniel család levéltárában.

365.

1809. jul. 15.

Daniel Julianna édes anyjának 1802. július 8-án történt haláláról tudósítja Daniel Elek bátyját és kéri, hogy vele az atyafiságot ezután is tartsa fenn s az a körülmény, hogy a vargyasi birtokban benne akar maradni, ne idegenítse el tőle; mert azonnal oda hagyja azt, mihegyt bátyja őt kifizeti.

Zah 15 Juli 1809.

Drága kedves Uram Bátyám

Kéntenen vagyok Jelenteni Hogy az mi Igen kedves Anyánk már nintsen többé Hat hónapokig tartot Igen keserves szenvedései után az mindenható megnyugtata ezen hónap 8 dikan éczaká tsak mindegy tsendes Alom által elalut 9 dél után 3 orakor egy Tisztességes koporso betétel után Az Szent kereszti Criptába örök nyugalomra elis tétetet Nyugodgyek az Áldot lélek mi is rendre utána megyünk o be sok köny hulasombba került édes Bátyám ugy elis Romlotam hogy tsak Félek lebetegszem bezeg már most egyedül vagyok én meg vasárnap akartam küdeni somogyonba de nékem Bizonyosnak Mondoták, hogy kedves Bátyám bément vargyasra It megint azt az tudósítást hoztak Hogy ide várják már mejik igaz nem tudom kedves Bátyám Ara Instalom az az Atyafiság tartson ez utánis mejel edig egymáshoz viseltetünk nehogy idegenséget tsinájon az Hogy mi az szegény Bátyám kontraktusainál fogva hogy ő szegény a mi részünket elkötötte Vargyasba bene akarunk maradni mihejt kedves Bátyám kifizet mingyárt oda hagyuk ezt kedves Bátyám is tudom hebe hagyta Hogy tartozunk Magunk és Gyermekejink Jovát munkálodni az igaság utyán adig is mig szereintsém lehetne magamot edig tapasztalt Atyafiságába Ajanlom Es vagyok kedves Bátyám

Alázatos szolgálója

Daniel Julijána.

Külczim: Méltóságos vargyasi Daniel Elek urnak nekem Igen kedves Uram Bátyámnak Atyafisagoson ajánlom Fratára vagy a hol van. Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

366.

1805. szept. 28.

Daniel Samuel levele D. Elekhez, melyben ezzel nejjének Szentpéteri Borbálának halálát közli.

Különös bizodalmu drága kedves uram Öcsém!

Rajtam is az Ur Istennek sujtoló karja által menván megtörődött szívvel jelentem kedves uram öcsémnek kedves életem párjától néhai szerelmes Szentpéteri Szentpéteri Borbálamtól lett megfosztatásomat mult Szent-Mihály havának 9-ik napján estvéli 8 és 9 ora között esett halálával, ki is velem 29 eszten-dőig s egynehány hetekig példás csendességű életet élván, en-gemet annál keservesebb fájdalmakban hagyott, a ki mind katonai, mind ide haza való nyomorúságaimnak, és gyermekeim neveltetéseknek, ritka jóságu s szorgalmatosságu segítője vala; kinek meghidegedett testét ugyanazon hónap 12-ik napján kívánsága szerint, itten a nyugalomra betettük, azzal az egy vigasztalással, hogy nem sokára utánna mi is elmegyünk; ám-bár szomorú legyen is, kevés napokat is ily jó baráttól való elválással magánosan tölteni. A minemű keserves esetektől, hogy az ur Isten oltalmazza, kedves uram öcsémet, telyes szív-ből ohajtom. A ki fájdalmas özvegyi sorsomat ajánlván becses emlékezetében és tapasztalt atyafiságos szeretetében továbbra is zárt vagyok.

Draga kedves uram öcsémnek

Sajó Szentpéter die 28 Sept 1805

megszomorodott alázatos atyafi szolgálja

Daniel Samuel mp.

Külczim: Daniel Elek urnak Vargyason.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

367.

1806. május 6.

Idősb Daniel Elek a kir. Főkormányzó Tanácshoz 1806-ik évben intézett folyamodványában azt kéri, hogy Daniel Károlyt illetőleg, mivel pazarul költekezik és veszteget, újabb publicatio adassék ki, hogy neki senki se költsönözzön, s tőle birtokot vásárolni — pénzének elvesztése terhe alatt — ne merészeljen; mire válaszul kapja, hogy a kir. Főkormányzó Tanács a Daniel Károlyra nézve tett rendeletétől el nem állhat.

Felséges Királyi Fő Igazgato Tanács!

Méltóztatott vala ugyan a Felséges K. Igazgato Tanács 1801-ben 2109 szám alatt költ Kegyelmes Rendelése által felszabadítottani Daniel Károlyt Ötsémet a Tutorság alol, és a Tisztességes Hazasságra szabadságot engedett vala; de által látván az ő tehetetlenségét és tékozlásra való hajlandóságát, ugyan azon Esztendőben az 1577 szám alatt az iránt költ Rendelését, hogy Daniel Karolly senkitől Pénzt ne költsönözhesen és semmi Joszágát el ne idegenithesse, igen böltsen maga erejében hagyta vala sőt nevezetesen az Udvarhely Széki Tiztségnak, hogy mind Gazdasága folytatására, mind Élete módjára vigyázással lévén, ha azt helytelennek s ügyetlennek láttya a Felséges K. Fő Igazgató Tanácsnál jelentse; De a mint tudom, ez iránt a Tiztség által (jollehet Daniel Károly kezdettől fogva minden dolgait igen rosszul vitte) semmi Jelentés mind eddigis nem tétetett. Az elmúlt 1805-dik Esztendőben valami jól ki kéréssett Fatensek Vallomásai által megakarta Daniel Károlyt Felséges K. Fő Igazgato Tanács előtt bizonyítani azt, hogy ő Gazdaságát helylesen, Élete módját illendőleg viszi; arra nézve esedezett hogy nékie egy néhány ezer Forintoknak költsönözése s Publicatio alol valo fel szabadulása meg engedtéssék, hogy a szerint valami elidegenített Joszágát válthassa ki, Melly kérésére akkor a Felséges K. Fő Igazgato Tanács felszabadulását meg nem engedte látván tehát ő hogy ez uttal nem segíthetett tehát a mult Áprilisnak 17-dik napján ujra eskettetett, és olyan jól kikeresett interessatus Fatensekre talált, kik jó Gazdaságáról, Élete módja helyes folytatásáról, nem vesztegetéséről éppen tettzés szerint vallottak, s ez által N. Bardocz Fiu Székünkől igyekezett Testimoniumot tsalni arról, hogy ő nem veszteget,

jól Gazdalkodik, s nem költsönöz; Ezen Testimoniumával és két Relatoriajával, a mint értettem igyekszik a Felséges K. Fő Igazgató Tanácsot újra megkeresni; azért hogy a Jozzágaiban libera Dispositioja meg engedtessek, és a Publicatio alól fel szabadittasson, hogy ennek utánna annál jobban költsönözdhessen egymásra, s Jozzágát imitt amott szabadosabban adhassa, mint most, vagy azért: hogy még egy néhány ezer Forintoknak kölcsönzése engedtessek meg arra végre, hogy valami Pántzéltségi, Kop pandi vagy I. dersi el idegenített Jozzágaikat kiválthassa azokból némellyiket drágábban eladva, az eddig rakott feles Adosságaitól menekedhessen, mégis valamelyik Jozzága néki Ingyen keziben maradhasson, ha ezen utolsó Feltételemre tételozna s jó módjával a Felséges K. Fő Igazgató Tanács mind a dolgot, mint ötet magát regulazhatná, talám nem volna idegen dolog; de ha az első Feleletemet kieszközölheti, hogy tudni illik hogy a Publicatio alól fel szabadittasson, ugy egyenesen arra nyerne alkalmatosságot hogy igen kevés Esztendők mulva Jozzágaikat elidegenittse, sok adosságokat rakjon, s éppen semmivé legyen holott az Aszszony is Ifju lévén Gyermekei lehetnek, és azokis utolsó nyomoruságra jutnak Familiának gyalázattyára.

Sok helytelen dolgait elidegenítéseit, kölcsönzéseit én eddig is tudtam; de vártam jobbulását sokszor magamis intettem azért a nélkül hogy panaszt adtam volna be ellene, hanem ezen mostani igyekezete alkalmatosságot adott arra hogy tovább ne halgassak. Az ötsémnek itten szép Jozzága vagyon melyből maga élelmét ki tsinálhatna, s mégis egy kevés pénztis kaphatna. Bicalon a mint tudom szép Jozzága vagyon, melyből a maga mondása szerint Esztendönként 1000 M. Forint Arendát kap az Apossától. B. Raubernétől 400 Forint Interest kap minden Esztendőben; e mellett Háromszékről Szent Katolnáról minden esztendőben kapott 100 Forint Árendát, mind ezek mellett valami jövedelme másunnan is volt; de ő meg is mind elhetetlen Gazda, minthogy a Felesége is nagyon szereti járkalni, vesztegetni a nélkül, hogy maga legkissebbet is tudna gazdaaszszonykodni, nem élhet, hanem sok Adosságot tsinál. A Felséges K. Fő Igazgató Tanács bolts Rendelése ellen a Sz. katolnai Jozzágát egy Emberin kívül eladta. Nagy Ajtánn Mik-

losvár Székiben három Emberit Arendába vagy mibe adta 10 Esztendőre, s az Arendát előre egyszeriben felvette, melyből időre könnyen elzálogosítás lehet. Valami Dobo nevezetű Prædiumunkban egy jó darab kaszáloját ide való vargyasi Dimény Joseff nevű Jobbágyának eladta 200 Forintokért. Magyar Lapádon is voltak valami emberei, azokatis a mint értettem, ilyen moddal valahová elhelyeztette; de ez hogy mi formán esett, meg modjával végire nem járhattam. Mind ezek felett a Grof Bethlen Ádámné Aszszony ő Nagysága Also Rákosi volt Arendatoratol Bereczki Sigmond uramtól költsönzött ezer egynehány száz Forintokot, és ezen Adosságba kötötte Felső Rákosi négy jó Gazda Jobbagyát, melyet Daniel Károlly maga Kétezer megvallott nékem akkor, midőn az efféle dolgaiért feddettem. Maros Vásárhellyen egy Csiki Márton nevű kereskedőnek bizonyosan tartozik négy vagy öt száz Forintokkal; A közélőbb elmúlt Fárságon, minthogy itt közöttünk Falun elég vigasságot az Aszszony nem talált, kimentek M. Vásárhelyre, az holottis három hetekig mulatván, egy Petrasko Gergely nevű kereskedőnél 300 Forint Adosságot tsináltak s ugyan ott addig tsináltatták a Modi köntösöket egy Német szaboval, hogy annakis tartoznak 100 Forintokkal Segesvárra egy Szatlernek valami szekér árrában tartoznak 290 Forintokkal, mely a Felsőleges K. Fő Igazgató Tanács előtt is meg fordult. 1801-ben a Daniel Imre Bátyám halála után 1-a Máj ment kezére a Jozság s minden néki hagyott Felkelhető, akkor kapott egy jó Fedeles Kotsitis, azolta addig tsináltatta s addig tserélgette a sok szekeket hogy most neki öt Esztendő alatt a nyoltzadik kotsija vagyon, melyeket mennyivel toldotta s vette a nállam alkalmasint írásban vagyon, de azoknak olvasásával a Felsőleges Fő Igazgató Tanátsnak nem alkalmatlankodom, hanem ezt megis említettem, hogy 1804-ben vett egy Farkas nevezetű Dragonyos Tiszt urtól egy kotsit 500 Forintokkal, ezt 1805-ben tavasszal el tserélte Segesvárt egy Satlerrel, s ígérte e mellett a már meg irt 290 Forintokat, ezen kotsit ugyan a mult Nyárban eltserélte Brassoban egy nyergessel, s adott toldást mellette 200 Forintot. Mind ezek felett sok afféle helytelen vásárai s apróbb költsönzései vagynak, melyeket igen bajos kitanulnom azért, hogy mindeneiket igen titkon viszen, s mindent meg téssen csak hogy

én meg ne tudjam, ők mind a ketten egyeben nem igyekeznek, hanem azon, hogy hol kaphassanak költsön; erre Károly magais ugyan törekedik, de az Aszszony sem mulat el semmit; ha egy más forma hajlandoságu Házas Társat rendeltek volna az Egek a kedves ötsémnek talám talám más Ember lett volna belőlle; ezeknek Gazdaságok s Gazdaszszonyságok ügyetlen folytatásról s eletek rendetlen modjáról igen sokat írhatnak de aval a Felséges K. Fő Igazgato-Tanatsot nem terhelem; mivel ezis sok; hanem majd továbbat ha élek személylesen mindeneket még jobban és bővebben elő beszélek. A miket irtam pedig, s többekis ezeknél betsületemre írhatom, hogy tsalhatatlanul igazak megis tudnam bizonyítani, ha igen sok féle factiok nem volnának, mellyek mellett az olyan Ember, mint Daniel Károly sok pártfogora nem tanálna, kik egy vagy más tekintetből a fejtis feketének nem néznék. A mint emlékezem 1801 vagy 1802-ben a Felséges K. Fő Igazgato Tanács a Daniel Károlyt dolgait disinteratus Birak és Fatensek által kinyomoztatta volt méltoztasson a Felséges K. Fő Igazgato Tanács ezt meg tekinteni, mivel ez a mostan készült Relatoriáját egészszen megghamisittyá.

Mind ezekre nézve alázatosan instálom a Felséges K. Fő Igazgato Tanácsot méltoztasson Daniel Károlyt a Publicatio aloll nem hogy felszabadítani, sőt inkább ötet az egész Országban mindenütt Circulariter publicaltatni, és keményen megparantsoltatni, hogy senkitől ne költsönöznessen, Vagyonát ne idegenithesse, a költsönözök és vagyonyait megvevőknek Pénzekkel vesztése büntetése alatt; mert ő az előbbeni Rendelések ellen is ilyen kevés idő alatt legalabb 3000 Forintokkal terhelte Jóságát. Hathatos Rendelését bizodalmasan remélvén nagy tisztelettel vagyok

A Felséges K. Fő Igazgato Tanatsnak

alázatos szolgálja
Idősb Daniel Elek

Kívül hátírat: A Felséges Királyi Fő Igazgato Tanácshoz, alázatos instantiaja bennis irt Daniel Eleknek, melyben kéri Daniel Károlyt a Publicatio alol telyességgel fel nem szabadittatni, hanem az egész országban circulariter ujjabban publicaltatni hogy senki néki se költsönözni, se valamelly vagyont vásárolni Pénze elvesztése alatt meg ne próbállya.

Más oldalon: Resolutio: 1271 a 1806. Tudtára adatott mai napon mind a Nemes Bardotz Fiu Széki Tisztségnek, mind Vargyasi Daniel Károlynak hogy a Királyi Fő Kormányozó Tanács a nevezett könyörgőre nézve tett előbbeni Rendeléseitől el nem állhat. E Regio Magni Principatus Transylvaniae Gubernio. Claudiopoli. Die 23-a May 1806.

Extradata per Michaelेम Orosz m. p. Secr.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

368.

1806. jun. 3.

A kolozsmonostori zárda levéltárából vargyasi Daniel Eleknek II. Ferencz királyhoz intézett kérelme folytán másolatban kiadott végrendekezési iratból. Mely szerint vargyasi Daniel Károly Gyarmathy Ágnessel történt eljegyzése alkalmával, ennek 5000 renens forint erejéig nászajándék gyanánt lekötött farnasi (Kolozsmegyében) birtokát, ugyszintén a Daniel Imre bátyjától reá szállott vargyasi jószágot is ugyan csak 5000 Rforint összegig nevének hagyja, mivel ez az utóbbi birtokkal átvett jelentékeny adósság lefizetésében sok segítséggel volt; hagyja pedig oly feltétel mellett, hogy az ő utódai mindaddig tőle el ne vehessék, míg a 10,000 renens forintot nevének vagy örökösének meg nem fizetik.

Nos Conventus Beatæ Mariæ Virginis de Kolos Monostra, Memoria Commendamus tenore Præsentium significantes quibus expedit Universis: Quod exhibitæ ac præsentatæ sint nobis Literæ quodam Sacratissimæ Cesareæ et Apostolico Regiæ Majestatis Francisci Secundi, Dei Gratia Electi Romananorum, Austriæ vero Hæreditarii Imperatoris semper Augusti, ac Germaniæ, Apostolici Hungariæ, Bohemiæque Regis, Archiducis Austriæ, Ducis Burgundiæ, Magni Principis Transsylvaniae, Comititis Tyrolis et siculorumque Domini Domini Nostri Naturaliter Clementissimi Requisitioniæ pro parte et in persona Spectabilis ac Magnifici Domini Alexii Daniel de vargyas sub authentico ejusdem Sacratissimæ Suae Majestatis Sigillo Judiciali Transsylvanico, more Solito confectæ et emanatæ, nobis vero præceptorie sonantes et directæ in Verba Sequentia: Franciscus Secundus Divina favente Clementia Electus Romanorum Imperator semper Augustus, Hæreditarius Austriæ Imperator, Germaniæ Hungariæ et Bohemiæ Rex Apostolicus, Archidux Austria, Dux Lotharingiæ, Venetiarum, et Salisburgi, Magnus Princeps Transsylvaniae et Siculorum Comes. Fidelibus Nostreis Honorabili Conventui Beatæ Mariæ Virginis de Kolos-Monostra Nobis Dilectis Gra-

tiam Nostram Cæsareo Regiam ac Principalem! Exponitur Majestati Nostræ in Persona Generosi Alexii Daniel de Vargyas, qualiter idem Paribus Compositionalium Seu Fassionalium Agnati sui Generosi Caroli Daniel de Vargyas Consorti suæ Agnethæ Gyarmathi datarum summe indigeret. Proinde vobis Harum serie committimus et mandamus firmiter, quatenus acceptis Præsentibus statim vos præscriptas Fassionales in Sacristia Conventiis vestri diligenter requirere, requisitarumque et reinventarum Tenores et Continentias sine diminutione et Augmento, variationeque prorsus aliquali in solemnî Transsumpto sub sigillo vestro Conventuali Annotato Exponenti extradare modis omnibus debeatis ac teneamini. Secus non facturi. Datum in Libera Regiaque Civitate Nostra Claudiopoli Die vigesima Octava Maj Anno Domini Millesimo Octingentesimo Sexto. Quibus nos taliter receptis ejusdem Sacratissimæ Sua Majestatis Mandatis, in omnibus uti tenemur et par est summa cum demissione et reverentia obedire satisfacereque cupientes, post seriam, diligentemque requisitionem nostram, præscriptas Fassionales Jura prænominati Exponentis tangentes, et concernentes, in Conservatorio Conventiis nostri inter Fasciculos Comitatum et Sedium repositas, tandem reinvenimus: Quarum quidem Fassionalium tenor, et continentia verbalis Sequitur in hunc modum: Alább-is Ki Nevemet megírtam Vargyasi Dániel Károly, ezenn Levelemnek rendében adom tudtára mindeneknek a' kiknek illik, mostaniaknak, és jövendőbélieknek: Hogy a' midőn Kedves Hites Társamat Gyarmathi Agnes Aszszonyt, az Isteni Szent Rendelés szerint, magamnak el-jegyzettem, és Házas-Társul el-is-vettem azon alkalmatossággal említett kedves Hitvesemnek Gyarmathi Agnes Aszszonynak Jegybe kötöttem volt Nemes Kolosvármegyei Farnasi Rész Jozságomat 5000— Öt Ezer Rforint Summáig; a' melly nevezett Farnasi Rész Jozságomnak olyan képpen valo Jegybe kötését, ez uttal is helyben hagyom, megújítottam, és aztat újra-is kötöm a' nevezett 5000 Rforint Summáig kedves Házas Társamnak Gyarmathi Agnes Aszszonynak mint tulajdon örökség Jozságomat. Mivel pedig említett kedves Hitvesemmel Gyarmathi Agnes Aszszonnyal lett Házassági egyben kelésem után, az égyütt való Páros életünk folyása alatt, Szerelmes Hitvesemnek Gyarmathi

Agnes Aszszonynak, hozzám bizonyított nagy szeretetét, igaz hívtségét, egyenes Nemes szívét, és tellyes kedvem szerént való maga alkalmaztatását mindenkor tapasztaltam, s Házi Dolgaim körül szorgalmatosan tenni kívánt igyekezteit, a' legnagyobb mértékben megősmértem; mellyet akkoris igen jelesen megmutatott, midőn az Üdvezült néhai kedves Uram Bátyámról Vargyasi Dániel Imreh Urról réám szállott igen summás Adosságnak le-fizetésére nézve velem égyütt fáradozott, és annak kifizetésében engemet különös munkálkodása által segíteni meg nem szűnt; ugyan azért üdvezült néhai Kedves Uram Bátyámrol Vargyasi Dániel Imreh Urról, réám szállott Nemes Bardotszéki Vargyasi Rész Jozságomat minden hozzá tartozandóival édgýűtt, kötöm, hagyom, és adom említeit kedves Házastársomnak Gyarmathi Agnes Aszszonynak (mint a' ki néhai Dániel Imreh kedves Uram Bátyámrol réám szállott summás Adosságomnak le-fizetésében különbenis legszorgalmatosanban fáradozott) 5000—Öt Ezer Rforint Summáig olyan képpen; hogy a' mig Isten engemet éltet, addig a' nevezett Jozságaimba való szabados dispositio mindenkor nálom maradjon, meghalálózásom után pedig Szerelmes Házastársam Gyarmathi Agnes Aszszony, azon Vargyasi, és Farnasi nevezett Jozságaimat, ugyis mint Özvegyem, és ugyis mint egész Summában 10,000 az az Tiz Ezer Rforintokba nékie le kötött, és által adott Jozságaimat birhassa, és használhassa mind addig, a' mig magának vagy Successorainak, és Legatariussainak a' nevezett Tiz Ezer Rforint summát, az én Successoraim kifogják fizetni. Melly ilyenképpen fennebb megirt kötésemről, és két rendbeli, mind édgýűtt pedig Tiz Ezer Rforint Summáról, s arra nézve említett Vargyasi, és Farnasi Rész Jozságaimnak véghez ment le-kötelezettségekről, Szerelmes Házastársamnak Gyarmathi Agnes Aszszonynak, jövendőbeli bátorságnak okáért adom ezen tulajdon nevem allirásával, és szokott petsétemnek felnyomásával megerősített Levelemet. Kolosvárott Pünköst Hava 23-dik Napján 1805-dik Esztendőben. Et subscriptum erat in margine earundem inferiori a Sinistris: Daniel Károly mk, et Paulo inferius a Dextris: Mi előttünk. Fagarasi Lészai Lórintz mp. Gubernialis Secr.; a Sinistris vero: és Torotzkai Lázár Sámuel Gubernialis Concepista. Erantque Sigillis Singulorum

subscriptentium usualibus, super cera rubra hispanica impressivae communitatis et roboratae, ac in simplici papyro, patenter conscriptae et emanatae. Quarum quidem sic requisitarum et reinventarum tenorem et continentiam praescriptarum nos quoque ad Mandatum Altefatae suae Majestatis Sacratissimae Requisitionum, praesentibus nostris de verbo ad verbum, sine diminutione et augmento, variationeque prorsus aliquali inseri et inscribi facientes, Par seu Transumptum hujusmodi, Jurium praefati Exponentis uberiorem futuram ad cautelam necessarium sub sigillo Nostro Conventuali et Authentico fideliter et Conscientiose extradandum duximus et concedendum. Datum Feria Tertia proxima post ipsam Dominicam Sanctissimae Trinitatis, in Diem Tertium Mensis Junii incidente. Anno Domini Millesimo Octingentesimo Sexto.

Lecta coll et extrad per Josephum
L. B. Apor Cathed. Eccl. A. Caroli
Canonicum, et Archivi Conuentii
B. M. V. de Kolosmonstra Conservatorem Capitularem.

Ezen Transumptum a vargyasi Daniel család levéltárában.

369.

1808. máj. 20.

Báró Rauber Miklós ny. cs. kir. alezredes honosítási oklevele.

Báró Rauber Miklós nyugalmazott alezredes Ferencz ausztr. császár, magyar király és Erdély fejedelme 1808-ban május 20-án 1214. sz. a. kiadott diplomával az udvari Cancellaria ajánlatára az erdélyi indeginatusok közé felvétetni rendelé, tehát honfiusítja tekintettel azon érdemeire és szolgálatjaira, melyeket mint katona kora fiatalsága óta negyvenhat évi szolgálatja alatt szerzett illetőleg úgy a hadakozás valamint béke idejében teljesített és ki házassága által több erdélyi mágnás s nemes családokkal közelebbi atyafiságban áll, a mellett több megyékben s székekben is birtokos.

Ezen a báró Rauberék levelei közt lévő pergamenre diszesen írt és nagy függő pecsétetes diploma eredetije alávan írva

Ferencz császár ugy Gróf Teleki Samuel és Fabian Daniel által.

Az első osztályu Liber Regiusnak 421-ik lapjára béigtatta udvari Cancellariai titoknok s levéltárnok Csüdör Ferencz.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

370.

1808. szept. 23.

Daniel Samu levele Elekhez a D. László hagyatékának felosztása tárgyában.

Sajo Szentpéter 23-dik Fbr 1808.

Édes Kedves Uram Ötsém!

Az mult hetekben, szivesen vettem boldogul el enyészett kedves Öreg Bátyánk Dániel László Ur, haláláról és eltemetetéséről valo tudossitását, kedves Uram Ötsémnek; az ki tudom hogy a milyen ártatlan életet élt, lehetetlen is hogy az boldog életre el ne jutott volna, az hová az Ártatlanok hihetőképben leg inkább juthatnak, azért nyugodjon békével és tsendesen pora, addig is mig mi is oda el juthatunk!

Irja kedves Ötsém Uram, hogy azért nem irt, hogy mindég engem várt, igaz is hogy szándékom volt bé menni, de azután a széna, zab szűk volta mindenütt akadályoztatott szándékomba felvén attol, hogy majd sehol se kapok, ezt pedig követte egészségem meg bomlása, mily reménységemen kívül többet használt mint ártott, mert most frissebben érzem magamot, mint az előtt voltam, látom ebből hogy az betegség is néha orvosság. En tsak ugyan bé mentem volna most kevés időre, de lehetetlen mivel az Vöm Rag ismét Dietára küldetvén s a másnak is sok dolga lévén, nints kire biznom szüretem s afféle bajom; azután pedig félek az nagyobb bajtol is itt a Hazában, és az roszt utaktol. Erre nézve az Levelében elé hozott Osztályrol is az Dániel László Bátyánk halálával, most azt irhatom, hogy az meg nem eshetik, anyival is inkább következendő okokra nézve:

1-mo Az Vargyasi Fiu ágnak köteleességében tétetett volt az Vásárhelyi interimális osztálykor hogy az Udvarhelyi részt ki keresse, és az Massához jöven, az Léányok is részt vehessenek.

2-do Igaz jo Conscriptio soha se volt benne, azért az én vélekedésem az volna, hogy az ugyan realiter tétetne meg, az egész Joszágban, geometrice is, a mostani Joszág szűk voltához képest, az jövedelméből az meg halálozott Bátyáknak fizettessen, vagy ki ki competenter potolya, ez meg lévén, ugy oszthatyuk, de egyebként nem, mivel mi eddig is boldogult Anyám részéről sok kárt vallottunk, s másra nem is bízhatom Vejeimenkívül, mivel ez soha se volt igasságosan elrendelve, és jobb most igazittanunk az igaz utra; melyre az Generalis Ötsém Dániel Lajos Ur is emlékezhetik, akkor jelen lévén. Ha így végezzük tudom igazságos is lesz, és ki ki birja békével az magáét. Ezekről még kell írnom az Néném Somboriné Gáborné Aszszonyom Menyének is Sombori Sámuelnének hogy az keze alatt valo Joszágot Conscribálni meg engedje, mivel enek egy kis Léánya is vagyon, az ki hasonloul velem Successor.

Emlékezik Kedves Uram Ötsém az én Plenipotentiariusomrol is, hogy kedves Uram Ötsémet Citáltatta, és olyakat is kívánna a mi nem ugy volna, de meg engedjen kedves Ötsém Uram, ennek se nem ő se nem Rauberné az oka, hanem az kedves Uram Ötsém, maga felette valo szeretete, mely engemet mindenből örömet ki akar zárni és ha én az ilyeneket meg tudom s hallom, hát nem kéntelen vagyok é az dologban szolani és mindent fel keresni, az magunk mentségére? hogy az mi miénk lehet azt használhassuk és meg is tartsuk; erre küldöttem magam azon levelet melyet producál is, azért nem szükség arra haragudni az ki egy ilyen távol valóságomban is segitteni kíván, azok ellen az kiknek magoknak kellene köztünk az igazat végezni; de most erről többet nem irok, majd meg itéli az biro jövendőbe.

Kedves Uram Ötséméknél meg lesz az Vásárhelyi osztály, azt kérem bővebben meg nézni, és azután a többit el rendelni, hogy jó vége lehessen mindennek, mert igazán ugy kellene egymással bánnunk mint azon egy Atyának gyermekeinek.

Az Ötsémet szivesen köszöntöm, tsokolom, és magamot kedves Uram Ötsémnek szeretetében ajálván vagyok

Kedves Uram Ötsémnek

Sajo Szentpéter d. 23 dik Fbr 1808.

szerető Atyafi szolgálja.

Dániel Sámuel m. p.

Még egy kérdést tenni el felejtettem kedves Uram Ötsém-nél, mely abból álló, mi az oka hogy a Familia jövedelméből mi semmi részt nem veszük, se hogy mire fordítottod? erről van a panasza Josepha Hugomnak is, mely nem ok nélkül van, sőt magam is tudni szeretem, mert ha kell akarmikor eleget tudok tenni, mely sinceritásomrol engedelmet kérek.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

371.

1809. jun. 14.

Nagy József; özv. Barsai Jánosné, Daniel Teréz; özv. Ugron Lászlóné, Daniel Juli; Barsai László, mint néhai Daniel Zsuzsa nejétől származott Juli leányának természetes gyámja, 1809. jun. 14. admoncaltatják Daniel Eleket az iránt, hogy a Daniel Ferencztől maradt jöszághoz ők is, mint fiu-leányok a törvények szerint igényt tartván, arról le nem mondanak, s még a leányág kizárása esetében is mind addig fenntartják ahoz való jogukat, míg ifj. Daniel Ferencz, ezredes, imént említett testvéreit a Daniel Elek által önkényűleg és erőszakosan elfoglalt birtokra adott 12,200 magyar forintjokat meg nem fizeti. Együttal tiltakoznak az okozandó károokra nézve is.

Mely admonitiót Daniel Elek megértvén, másolatot kér belőle.

Par. ad nm. 1813—1815

Ezen folyó 1809-ik esztendő Junius 14-kén requirálván minket ezen nemes Fiu Bardocz Székben Vargyason kövendi Nagy József ur Mlgs. Daniel Theresia ur Aszszony néhai Nagy Bartsai Mlgs. Bartsai János ur özvegye, nem külömben vargyasi Mlgs. Daniel Juliánna ur Aszszony Ábrahámfalvi néhai Mlgs. Ugron László ur özvegye, úgy szintén Nagy Bartsai Mlgs. Bartsai László úr néhai vargyasi Mlgs. Daniel Susánna ur Aszszonytól árván maradt Juliánna Kis Aszszonymnak édes Attya és természetes Tutora plenipotentiarussok, hogy mennénk el ezen nemes Fiu Bardocz Székben Vargyasra Mlgs. Vargyasi Daniel Elek urhoz és admonialnok e következő dolgok aránt. 1-o. Az néhai Daniel Ferentz urrol maradt vargyasi Daniel Joszág, Jus Siculico Hæreditarium lévén, abból a Törvények szerint mint Fiu Leányoknak naturaliter kellek succedalniok, azért azoknak sem Birodalmáról, sem Jussáról le nem mondanak, hanem kezeket kívánnyák rajta tartani. 2 Dato per inconcessum, ha olyan Juss volna is, mely Leány ágra nem

szálhatna, úgy is az Exponens ur, és Aszszonyoknak 12200, id est tizenkét ezer két száz m. Forintyok fekvén a nevezett Joszágon, oly moddal, hogy ha maga néhai Iffjabb Mlgs. Daniel Ferentz obrisleutinánt ur, ha életben volna is, a míg Fenn tisztelt Testvéreit, vagy azoknak Successorait maga obligatoriaja szerint (a melyek in Copiis három darabokban közöltettek Mlgs. Daniel Elek ural) ki nem Fizetné addig a hatalmasul el Foglalt Joszágot kezihez nem vehetné. 3-tio. Ezeken kívül a Joszágon tett épületeknek és egyéb melioratioknak minden törvényes lépéseken kívül az Exponensekre, nem másra kelletik szállani, melyekre ante aestimationem Fide dignam nem lehet vala a Mlgs urnak kezét rájuk tenni. 4-to. A fennebb irt okokon kívül, hogy minden törvényes admonitio nélkül mera, et absoluta potentia mediante Embereket vévén maga mellé a Mlgs. ur az udvarra rá ment, és a Fenn tisztelt Exponens ur és Aszszonyoknak Törvényes plenipotentiarussokat erőszakosan meg Fogván az udvarból ki tette s tétette, melynek terhet meg keresni ne sit serum. 5-to. Birájoknak mostan Folytában lévő számadását Félben szakasztatván az abból következhető károkról pedig protestálnak — Miis azért el menvén és személyesen honn tanálván vargyasi Curiájában a tisztelt Mlgs urat Verbalis admonitionknak meg halgatása után tön ilyen feleletet, értem, hallom, párt kívánok.

Mely præmittalt admonitionknak rendi, hogy mindenekben mi általunk a Fenn irtuk mod szerint vitettetett végben, azt miis meg irtuk a mi igaz Hitünk szerint tulajdon neveink all irásaival és szokott petséteinkel is corroboralvan. Anno Die Lochoque ut supra

(P. H.) Száldobosi Borbát János m. p.
Nmes Bardoczszék Act. Assora.
(P. H.) és Száldobosi Borbáth Josef m. p.
Nemes Bardocz Szék Act. Assessora.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

372.

1809. okt. 10.

Ferenczy István 1809. október 10-én kelt levelében értesíti Daniel Eleket, hogy Udvarhelyszéken negyven falu nem lustrált s a lustráltak közül is a szabad székely községek nagy része megtagadta a felkelésre vonatkozó kötelezettségét, s a «Permanens Deputatio»-hoz azon követeléssel járult: hogy a nemesek tovább ne uralkodjanak, azon községek a szabad székely renddel egyenlőkké tétessenek, a jobbágyok felszabadíttassanak s azokéval egyenlő jogokat nyerjenek; mire, miután a kormányzónak személyes jelenléte, ki a zavarok lecsendesítése s a zavargók megnyugtatója s tartozó köteleességeik teljesítése iránt való rábeszélés végett jött ide, célhoz nem vezetett, karhatalom küldetett ki; a kolomposok a megejtett vizsgálat alapján elfogotván, bebörtönöztettek s mint állami foglyok a királyi táblára megidézttettek. E levél végén bemutatja a levélíró a Daniel Elek zsoldosa számára vásárolt felszerelési cikkekről kiállított számlát.

Udvarhely 10-a 8 br 1809.

Méltóságos Uram!

Hogy a Mlgs urnak tisztelt Levelére válaszzal eddig késtem az oka, hogy az fel költ Soldosnak egész kiállítására késett. Ezen specifikatio már meg mutatja mibe került a Soldos; e felett van a Lo patkolás s egyéb apróság is mely nem annyira számba vevő, minthogy a Soldosnak egy két Forintot tringeldre vagy uti jo kedvre szokás adni. Mikor a Soldos fizetéséről rendelést teszen a Mlgs ur, jöjjön a kezembe, minthogy a Deputatio még fizetetlen a melly nem is késett eddig.

Udvarhely széken 40 Faluk nem lustráltak, s azonban a Lustráltak közül nagyobbára a szabad székely Comunitasok a mustrán egyenesen megvetették az Insurrectiobeli köteleiséget, Udvarhelyen lármás tumultust tettek, egy postulatomot adtak be a Permanens Deputatationak: melly ebből állott: a nemesek tovább ne uralkodjanak, a szabad székely Rendel æqualizaltassanak és a Jobbágyak szabaduljanak fel általjában s hasonlolog æqualizaltassanak stb.

A Gubernator ur, ezért eljött hogy maga Főtekinete által tsendesebb Gondolatra, s tartozó köteleességek esmeretére s telyesítésére vezérelje. Meg tett személyesen mindenhez mindent a mit egy illy kegyes Atyától és nagy tekintetű Jazgatótól kellett várni, de minden resultatum nélkül így Exequutio jött székünkre a Re. itensek ellen; de hamar resipiscáltak; és most

egyalább kéntelenségből csendesség van: a Főbb Coriphæusok Fiscalis investigatio által ki tanultatván Vason vagynak, s meg hivattak mint Status Rabjai a Királyi Táblára. Az Insurectio már szinte készen van 300 Lovas és egy Batalion gyalog. Dimény József ur Contractioba künn van.

Ajjanlom tiszta szívü tiszteletemet

Méltóságos Urnak

alázatos szolgálja

Ferenczi István

A Méltóságos Daniel Elek ur Soldossának öltözete

	Rf	xr
1-o. Mente Dolmány nadrág Poszto 6 $\frac{1}{2}$ Sing a		
Rf 4 xr 40	29	—
2-o. Köpenyeg poszto Sing 8 a 3 Rf	24	—
3-o. Mentéhez Gomb a Rflor 3	3	—
4-o. Sinor mindenekhez 36 Sing xr 4	2	24
5-o. Sellyem mente Dolmán nadrághoz 3 könt a xr 24	1	12
6-o. Dolmánra 12 metal Gomb	—	36
7-o. Juk varro Camelhur	—	6
8-o. Dolmán Nadrág bérlés Vászón 9 Sing a xr 15	2	15
9-o. Köppenyegehez Czérna	—	9
10-o. Mente Varrás Rf 2. Dolmán 1 xr 30 Nadrág xr 40	4	10
11-o. Köppenyege Varrás	2	15
12-o. Mente Bérlés premezés Báránybörrel	15	—
13-o. Mente kötő	—	15
14-o. Nadrág szijju	—	30
15-o. Sobrákra két Fekete Báránybőr a Rf 4	8	—
16-o. Erre Veres poszto Rf 7. xr 30. 20 Sing lapos		
Sinor a xr 6. Flor 2. Koronának sodrás és		
Sárga poszto Rf 1 Sellyem xr 48. Szabo Csiná-		
lás Rf 3. szöts Rf 1 xr 30. Vászón 7 Sing a xr.		
15 Rf 1 xr 45	17	33
18-o.*Csako maga Rf 3. Vitéz kötés Rosa Rf 3 xr.		
20. Pantlika Gomb, Slingel felvarrás 30 xr.		
edjütt a Sirom lederrel s ostrom szijjal a xr 50	7	

* A sorszám el van véteve.

	Rf	xr
19-o. Rejt hozon poszto 5 Rf gomb xr 58. Czérna 36 xr		
tsinálás 1 xr 30	8	4
20-o. Montli Sák három Gomb, Czérna, tsinálás	3	24
21-o. Egy pár Csizma Sorkantyú paczalás sinorozás	12	—
22-o. Két pár Kender Vászón fejjernemü	12	—
23-o. Nyakra való ruha	1	—
24-o. Sebbeli Keszkenő	—	45
25-o. Nyereg szerszám montli sák szíjjakkal	22	—
26-o. Nyereg Rf 2 xr 24. Pistaly tok Rf 7	9	24
27-o. Kötőfekre Istráng	—	15
28-o. Kefe Vakaro Tarisnya kötővel tisztító kefe	4	—
29-o. Zabola Kengyel vas	7	—
30-o. Futrás Kötél	—	40
31-o. Egy vászón Sák	1	20
32-o. Nyeregalávaló Brassai új Pokrotz	7	—
33-o. Kard szíjju tarsoly kötökkel edjütt	14	—
34-o. Kard Par Pistoly	30	—
35-o. Karnyli ladstokkal edjütt	5	30
Summa	256	27

Külczim: Méltóságos vargyasi Idősb Daniel Elek Urnak minden Tisztelettel

pr. Segesvár

Szőkefalva

Hivatalból.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

Somogyomba.

373.

1810. jan. 28.

Özv. Daniel Lajosné (Daczó Mária) levele, melyben Körmöczy János rectorral férje halálát és ennek körülményeit közli.

Tiszteletes Rector ur! (kézirásban)

Kínálkodik némelly kor az élet maga gyönyörűségeivel, de csak azért, hogy annál nagyobb homályba borítsa örömeinket; a' Mindenható tette, a' múlandóság törvényei által szabta ki ezt, és ki kérheti, vagy vizsgálhattya ennek okát; az erős Férfiúnak karjai le tsüggödnék ez előtt, és örökké valóságot ígérő Tzedrus semmivé lesz előtte; semmi sem áll ennek Ut-

tyába, a' leg forrobb szeretet lántzait tsak amugy szaggattya el, azokat melyek titkos szövetségéből fejtődnek ki a' Férj és Felség sziveiből, a' természet kezeivel, az örökké valóság reménye alatt; Halál! a' te bus birodalmaid sebesitti meg ezeket.

Ottan láttom én hatalmadban, az én kedves Férjemet, Méltóságos Vargyasi DANIEL LAJOS Urat, Felséges Fejedelmet s' édes Hazáját harmincz három Esztendeig hiven szolgált Generálissát, a' ki élete ötven ötödik, Házosságunk, az én kedves Életem, tizen hetedik Esztendejében, e' folyó Holnap tizenkettedikén reggel nyoltz Orakor, tizen egy Honapig tartó sullyos betegsége után gászos Özvegségre bizta utánna siető napjaimot; meg-hült becses Tetemei, e' folyó Honap huszon kettődik Napján Árkoson maga rendelése szerint utolsó tisztességgel tettettek el; Sok, egy Nevelőt, több, egy Barátot, leg több egy igaz Férjet, 's mind ezeknél több, mind ezeket egy személyben el vesztém.

Tizen negyedik Esztendős alig voltam a' midőn a' Mindenható egy illy okos Nevelőmnak szívét rendelte életem vándorlásába vezetőmnnek, a' szeretet Férjemmé tette, és e' lelkesítette benne Barátomat, a' szeretet és Hívség volt minden léptében kísérője, a' betegség elzárta Hivatalának utolsó idejében Szolgálatyától, ó! mely keserves Aldozat tzáfolta meg ebben kétségesskedő el-ismerőinek vélekedéseit; 's az Ő Halálát jelenteni bizza reám a' kötelesség, enyhül a' bánat a' részvételben, és ennek reménysége követi bus rendeimet.

A Mindenhato jutalmaztassa azon kegyelmével hogy a Tiszteletes Rector urat és Uri Házát mentse meg ily szomoru változástól, meg szomorodott szívvél vagyok

Árkos Januárius 28-dik napján 1810. Esztendőben

Alázatos szolgálója.

A. Daczo Maria.

Külczim: Tiszteletes Rector Körmöczy János urnk.

Eredetije a kolozsvári unit. koll. kt. körmöczy gyűjtemény.

374.

1810. jul. 10.

Daniel Elek 1810. július 18-án kelt levelében tudósítja atyját fia születéséről, ennek megkeresztelési idejéről és a leendő keresztszülők neveiről.

M.-Vásárhely 18-ik Julii 1810.

Édes Kedves Uram Atyám!

A legnagyobb örömmel jelentem Kedves Uram Atyámnak hogy Nevünk napján, azaz tegnapi napon öt orakor én is Atyává lettem, az Isten meg áldott egy ügyes nagy fiuval, kit is az uram Atyám Gratiájába ajánlok, és ohajtom hogy Uram Atyámnak atyai szeretete ezen kis unokája által, hozzám és kedves Feleségemhez még jobban nevedegyéek, holnap reggel szándékozom megkereszteltetni Ferentznek, Tiszteletes Kozma Uram által, a kit már beis citáltattam, Horváth Miklos Bátyámat és Grof Tholdalagi Lászlónét hívtam kereszt Apának és Anjának a Bátyám most el nem jöhetvén Sz. Iváni Dani ki most itten van viszi kötelességit, Grof Tholdalaginé helyett is valaki más lesz mivel nints itt ő Nagyságais, hanem még régen fel válalván a Kereszt Anjaságot reméllem ezutánis fenntartya, A Feleségem szerentsésen betegült, most is alkalmasint vagyon, pedig akkora a kis fiu hogy ritka olyan nagy gyermek, e hiszem hogy magosabb lesz nálamnál, ha az Isten megtartja, ez inkább lesz Daniel mint én magosságára nézt.

G. Béldi Ventzellel a dolgot eligazitom magam, mivel ugy is nemsokára ha a Feleségem veszedelmen kívül leszen, kifordulok Fratéra. Tresit tsokollyuk nekiis ajánlyuk a kis Fiut szeretetibe. Feleségem tsokollya kezeit Uram Atyámnak, Én pedig magamot Gratiájába ajánlván állandó tisztelettel maradok

Kedves Uram Atyámnak

engedelmes Fia Elek m. p.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

Idősb Daniel Elek 1810. december havában kelt végintézkedésében elősorolván élete nagy részének betegség által keserített folyását, szeretett nejének, P. Horvát Teréziának, elvesztését, gyermekei iránt való gondoskodását és azon okokat, melyek őt a második nősüléstől visszatartották, a gazdaságában eszközölt javításokat és gyarapodást, miután fiának és menyének lelkökre köti, hogy leendő gyermekeiket az unitárius vallásban nevezték, leányának pedig sorsát Horvát Miklós öcscsére bizza: Dicső-szent-Mártonban, Somogyban és egyebütt található összes ingatlan és ingó javainak fia és leányai között leendő méltányos megosztását rendeli el.

E világi élet tsupa azonn változandóság, melljet velem ugyan érzékenyül tapasztaltat a sok fatalis sors mert ugyanis életemnek nagyobb részit betegséggel kedvetlenséggel kellett töltenem nevezetesen valami más fél esztendőtlől fogva felette sok nyavalljákat s keserveket szenvedek, melljek közelitik utolso vége-met, de nem is bánom mivel ezek egészszzen unalmassá tették keserves napjaimot, de mégis ha nyomorusággal is szerettem volna még addig sinlődni e hitvány világba, mig látnám szerencsétlen Lejányom sorsát, ki bizonyosan el fogja hibázni a leg nagyobb és kényesebb lépésit, de minthogy életem végső hatá-rát nem decidalhattya ez vagy amaz fel tétel, tehát minek előtte ki szollittatnám az élők seregéből, szükségesnek tanáltam az alább irtakat hátra hadni, s holmikról rendelésemet meg tenni:

Én Házassági életre léptem volt széplaki P. Horvát Teresiával kitőllis Isten ajándékából született Elek Fijam és Teresia Lejányom, a szegény Feleségem meg halálózván Lejányómal való gyermek ágyába, az én nevelésemre maradván egészszzen gyermekeim, minden igyekezetemet arra fordítottam hogy nevelhessem Fijamat Isteni félelembe, tisztességes tudományokba, minden emberek szeretetibe, itéletem szerént alkalmasint elis értem czéломat, hanem nagyon sietvén jo Fijam akaratom ellen Házasságával ez által el vesztette alkalmasint azt, hogy szolgálta jöhessen melljet nagyon sajnállok, mivel nem olly véggel neveltem, s tanítottam vala, de már nem tehetünk rolla: A Lejányomat én magam nem nevelhetvén másoknál kellett neveltetnem.

Meghalálózván a szegény Feleségem el gondoltam előre az

élet siralmas keserveit és a magánosság irtóztató unalmait sokat gondolkoztam hogy újra megházasogya, de meg fontolván aztis hogy mit tehet egy jó csendes Háznál az a két féle gyermek és második Feleség, erre a ki gondolhatatlan keserves és unalmas magános életre rá szántam magamot, ugy kívánván életemet fojtatni hogy Istennek Dicsősség adassék érette se magam gyalázatyára, se gyermekeim kárára nem éltem, hanem nagy hasznokra, igyekeztem Jóságait mindenenket hejre hozni, azokat a lehetőségig szaporítani, építeni, melljet ha olljan Apa lettem volna mint sok más másképpen igazítottam volna, de azt nem tettem, hanem éjjeli nappali szorgalmatossággal magam meg erőltetésivelis mindenenket egy szegig jól meg építettem, s a mit tsak lehetett a Jóságokon jovitottam szereztem: Az édes Annyokról maradot minden nével nevezendő jokat nem tsak hogy meg tartottam egy foltig mind hanem azokat jól conser-valtam, semmi kár is nincsen benne.

Mínthogy az ember életének határa bizonytalan tehát szükségesnek tanáltam ezen ide alább meg irandó változhatatlan utolso rendelkezéseimet meg tenni, melljekis következnek ez szerént:

1-mo. Hogyha az Isten a Fijamnak Fiju magzatokat ad természetesen azt ő neveli az Unitaria vallásba, hogyha pedig a Fijam előbb meg tanálna halni, (melltől Isten örize) a menyemnek Lelkire kötöm hogyha Isten nekik Fiju magzatokat ad azokat nevellje a mi vallásunkba Istenesen a mi szokásunk szerént Horváth Miklos kedves ötsém urammal lett meg egyezéssel melljet ha el mulatna bizonyosan félhetne az Isten haragjától.

2-do. A Lejányom dolga kényes lévén vallására nézve, mégis a lehetőségig tartsa magát ahoz a mit már sokszor meg mondotam néki, azomba Horvát Miklos kedves ötsém uramnak Lelkire kötöm sorsát szerentsétlen Lejányomnak, a legnagyobb Atyafisággal és Barátsággal kérem, mind Testvérével való osztálljára, mind egyéb környül állására nézve légyen néki oktatatója és Apja.

3-tio. Mivel gyermekeimnek Annyokról maradott Jóságait én alkalmasint által esmértem tehát ezeknek egymás között lejendő fel osztásokrol szükséges tartottam holmi megjegyzésre

való dolgokat meg írni, úgy mint a Frátai Jozságot a hozza tartozando Portziotskákkal együtt mindenütt levő Erdőkkel oszszák egy formán két felé nyilvonás szerént, és arra kell vigyázni hogy az Erdők mindenütt két felé jussanak, mivel az erdő a mezőségen nagy rubrika.

4-to. A Dsz: mártoni és somogyomi Jozságokat perse fel oszszák Gyermekeim magok között nyil vonás szerint s mindenütt levő minden féle Építésekéből egy mást Becsű szerént fizessék ki.

5-to. A Conscriptiok szerint valami kevéssel több szánto, kaszáló és szőlő helljeket lehet calculalni Somogyomba, mint Sz: Mártonba de ez teljeséggel consideratioba nem mehet, elég modom lévén meg ismerni mind a sz: mártoni, mind a somogyomi Jozságot úgy tanáltam hogy a somogyomi szánto és kaszáló helljek töbnyire rozsoszak, terméketlenek mint hogy nagy része oldalbol martokból állanak a kaszálókis mijenek a somogyomiak a sz: mártoniakhoz képest akárki által láthattya; szőlő is valamivel több lehet a somogyomi Conscriptioba mint a sz: mártoniba de azis semmi Consideratioba nem mehet, mivel ugys elég szőlőt tsináltam én mind sz: mártonba mind somogyomba.

6-to. Szolgáló Emberek száma több Somogyomba, mint sz: mártonba, de igazán tsak a száma, mivel a sz: mártoni Emberek, azokat kivéve kik az udvar Periferiáján laknak nem jó nyilas ház helljen lakok s Télbe njárba 3—3 napon szolgálnak, jó erőbe vadnak, de a somogyomiak kuldusok, marhátlanok, s egynehányan laknak közüllök olljan Jozságokon, melljeknek semmi appertinentiajok nintsen nyárba 2 napot télbe pedig tsak 1—1 napot szolgálnak, olljanokis kik télbe nyárba 2—2 napot szolgálnak tsak azértis a Calculus maragyon minden pót-lás nélkül.

7-mo. Erdő és Erdő hellj is mérték szerint több tanáltatott a somogyomi, mint a sz: mártoni Conscriptioba, de az Erdőknek részit az én szorgalmatosságomnak, s kiméllésemnek lehet tulajdonítani, mivel Somogyomba lett bé lépésemmel tsak a Gerendallyi Erdőt lehetett valóságos Erdőnek nevezni, a többi Bokor volt, s némelyik tsak Erdő hellj, hanem én sok éjjeli napali szorgalmatosságom, keménységem, s a mi több meg kimél-

lésem által neveltem őket magam szükségire Pénzen vettem sok fát, hogy a somogyomi Erdő inkább maragyon, de akárhogy is Somogyomba Tserefás Erdő semmi nintsen sz: Mártonba pedig mind tsere fás és így bizonyjason több haszna a sz: mártoni Erdőbeli rész, mint a somogyomi, azért is mindenik Jóság az Erdővel úgy maragyon a mint van.

8-vo. A mihájfalvi, Hidegvizi Veszsződi embereket oszszak Gyermekeim egy aránt két felé mivel mind a sz: mártoni mind a somogyom Gatra nézve a Boja völgyi Emberekre nagy szükség vagyok.

9-no. Mindenütt tanáltatható kevés fel kelhetőjimet oszszak Gyermekeim két egyenlő részekre, úgy mind azonnálta hogy a mi felkelhetőket az azzal való Conscriptiok szerint a Jóságokkal egygyütt által adtam volt a Fijamnak azok annak idejibe mennjenek részibe s azokat igazán pótolja ki Tesverinek.

10-mo. Kevés méneseckéimre nézve a Fijammal tett egyezésem szerint Lejányom kurtán jönne, azértis annak pótlására neki hagyom halálommal mindenütt tanáltatható Lovaimat, sertéseimet, Juhaimot mind Vargyason és Somogyomba tanáltató szarvas marhájimnak fele menjen a Lejányomnak a már meg irt potlásba, a más fél részt pedig oszszak Gyermekeim két egyenlő részekre.

11-mo. Halálommal tanáltató mezei vetések minden osztózódás nélkült maragyanak mindenik Jósághoz a mint találtnak, a Bort, szemes Gabonát s mindenféle termést oszszanak Gyermekeim egy formormán két felé, úgy mind azonn által hogy a szemes Gabonából a Dsz: mártoni somogyomi, Vargyasi Rákosi Fülei Baroti igaz szegényeknek agyanak minden személy vállogatás nélkült 2—2 véka Gabonát, e mellett öszve híván őket étellel itallal tartsák jól mindenik Faluba.

12-mo. A somogyomi de nevezetesenn a vargyasi Birámról szükséges meg emlékezmem ki engemet gyermekségemtől fogva szolgál, s ha utolsó órámig szolgálni fog, tehát meg kell hadni ötöt életéig azonn Jóságba melljbe most lakik, s adni kell neki mind a Három határba egy egy köből féreje jó földet és egy egy szekér szénára való kaszálot minden jutalom és szolgálat kivánása nélkült, meg gondolván azt hogy én életembe éjjel nappal

eleget kergettem s zaklattam ötöt; A somogyomi Birám ugyan sokkal kevesebbet szolgált, de mégis anji végzetlen sok építésem mellett miket kellett neki ki állani, azt képzelheti az a ki az én nyughatatlan természetemet ismerte s mégis ő az én kevés gazdasagomotis jól és szorgalmatosan vitte azértis ha ő engemet ezutánis életem végéig fog szolgálni, tehát hagyok neki egy jó Borjus tehenet, melljet Gyermekeim minden sajnálás nélkült agyanak ki neki.

13-tio. Jó Kocsisom Gergelly Josef ki engemet 11 esztendejég szolgált jól hordozott, jól lehet a kocsisok tulajdona szerint korhelkedettis de mégis érdemes ő arra hogy ha engemet holtomig becsületesen szolgál maga kötelezése szerint én is őrolla megemlékezem, azértis hogy ha néki holtom utánis tetzenék a Fijam szárnyai alatt lakni tehát azon kis házba mellj Vargyason az Also udvar kapuja előtt vagy on hadd lakhassék békességesen életejig, e mellé adni kell neki egy darab veteményező helljet, s egy véka féréje jó Kender földet melljeket békességesen birhasson irt Gergej Josi holtáig minden jutalom vagy szolgálat kívánása nélkült.

14-to. Most taníttatok mlgs Grof Betlen Ádámné Aszszony ő natságánál egy szakács legént, ki nem is a mi emberünk gyermeke, hanem idegen, ő köteles Contractusunk szerint engemet, maradékomat bizonyos Conditio mellett szolgálni, de azon conditio már nem állhatnak a mostani Pénzek változása miatt, ezen Legény iránt aztot rendezem hogy néki mindenkor szabad akarattyában legyen a melljik gyermekemnél tetczik annál maradni de ujj egyezés mellett és nem örökösön maga kötelezése szerint hanem bizonyos időre.

15-to. Régi jó szolgám Andrási Miklós iránt a nékije írásba pecsét alatt által adott Rendelésemmel tartsák Gyermekeim magokat.

16-to. Ha Fijam a szegény Anyjokrol maradt köntösöknek s minden nemű gyöngy és arany Portekaknak ágyra valóknak hason felét kívánja elvenni Testvéritől, úgy Fegyvereim, Pipáim, Könyveim könyveim oszolljanak Gyermekeim között két egyenlő részekre, hogy ha pedig nem kíván a Fijam Testvérrivel szorossan osztozni tehát akkor a Fegyverek, Pipák, könyvek menjenek a Fijamnak úgy mind azonn által hogy mivel

az ezüstös kardom ugyis már a régiség miján nem jo tehát ennek ezüstjét vegyék le oszszák két felé e mellett egy tsinos kurta uti fegyver, egy Par Pistoij nem az alább valok közül valo, egy Rezes Kard, a Tokos Biblija, az ezüst kapcsos Énekes könyv, s még e mellé egy más énekes könyv és a kitsin tokos soltár menjenek a Lejányomnak.

17-mo. Ezek lévén Gyermekeim között meg nyugodott Lelki esmeretem szerint határozott végső rendelésem meljeknek minden czikkeleiben lejendő meg tartásokat mindenik Gyermekemnek igaz édes Atyai szível ajánlom, de nem is gondolom hogy ebben közülök egyikis (meg gondolván az én körülöttök s Jóságok körül véghez vitt sok nyughatatlanságomat éjjeli nap-pali faradságomat, építésemet, jobbittásaimot) tökéletesen magát meg nem njugtatná; mind azonn által az ellenkező történetbe (melljet nem reméllek) ha ezen igaz Édes Atyai szivből tett rendelésem ellenére leg kissebbetis mozdítani nem áttallaná. valamelljik Gyermekem tehát azonnal el veszesse minden építésembe jobbittásaimba succedalhato jussát és mind azok az én Atyai rendelésemén meg nyugovo és életemben ezer kinoktól njavalljától marczonglott testem el tsendesedett Porainak njugodalmát tisztelő, és azt meg nem háboritto Gyermekemé legyenek.

Mivel minden ember életének határa bizonytalan, ugy szintén az enyimis, mely szerint szükségesnek tartottam ezen utolsó rendelésemet meg tenni akkor, mikor, mikor jo lehet fájdalomstestel de ép elmével, s csendes Lelki esmerettel volnék, a minthogy éppen a szerentis tselekedtem; melly utolsó rendelésemnek halálom után valo tökéletesíttésére Atyafiságosan, és Barátságosan és tökéletes bizodalommal kérem kedves Horvát Miklós ötsém uramat, mint ezenn a világon leg kedvesebb vére-met Barátomat hogy Gyermekeim ügyit vegye Atyai szivére, s köztök mindenekbe tsinállyon egyenességet, mivel bizonyoson erre nagy szükség is lesz hogy osztalljokkalis meg ne tsalogyék valamelljik; bizom hogy ezen leg utolso Atyafiságos kérésemet a kedves vérem telljesittiis, mellj szerint én annál tsendesebben szállok koporsomba ezel ajánlomis Lelkemet az én Teremtő-mnek a ki adta volt azt, Testemet pedig a Földnek honnan vette eredetét. Uram Isten agy tsendes ki mulást, s vedd hozzád az.

én bűnös Lelkemet Ammen. Irtam Somogyomba 1810-dik Esztendőbe Deczember Holnapjába.

Vargyasi Idősb Daniel Elek m. p.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

376.

1810.

Daniel Lajos tábornoknak Daniel Elek öcséhez intézett kérése és utasítása az őt (Lajost) terhelő 20920 rfrt kifizetésére nézve és felkelhető javait illetőleg tett rendelkezése 1810-ben.

Daniel Elek kedves Testvér Etsémnek arra az esetre, ha itt mostani nyavalyámban meg talállok halni.

Hogyha a menyei Felségnek úgy tetszik hogy napjaimat ezen nyavalyáimban itt elvégezzem az egy Feleségem kívül eddig is minden világi boldogságomat feltaláltam, és ezután is reménysegem lészen az a ki elvesztemben leg többet veszeszt; ennek jövődöbeli sorsa érzékenyíti tehát utolsó órámban is mindenek felett szívemet: Te lévén kedves Etsém a világon utánna leg közelebb valom kit a természeti szövetség is mindenekre a mik ötöt illetik kötelez, neked ajánlom mindenekben az ő sorsát, oly átok alatt hogy az Isten Tégedet Gyermekeiben is úgy áldjon vagy ostorozzon meg, a millyen Lélekkel Te hozza viseltetni fogol.

Ha jo Lélek szerint meg gondolod Kedves Etsém az én eleitől fogva hozzád viseltetett atyafiságos szívemet és veled való bánásomnak modját semmitsem kételkedem hogy mint betsülletes Ember a szivedre vévénn Feleségemmel való bánásod modja által ki potolni legszentebb kötelességednek fogod tartani; Ha ezt nem tselekeszed az Istennek ostorát bizonyoson méltán fejedre várhatod.

Mostan a leg első a mit tenned kell adosságom lefizetése légyen; és ennek summáját anyira le szállítottam hogy ma a mint az ide zárt specificatioból látod 20,920 Rfnál több nem maradott, ezt se Te, sem az igazságos világ soknak nem tarthatja, a ki tudja hogy 33 esztendők alatt idegen országokon szolgálván mind az Égi madár a nélkült hogy Hazunna valamit kaptam volna, tsak abból éltem, a mit magam magamnak

szerezhettem. Ezen Summának az én atyai Jozságbeli Részemből kelletvén ki fizetődni, a mult napokban tettem vala Demjén Jozsef urral egy egyezést, melyről kötött Contractusomnak Copiáját ide zárva kapod: ennek értelme ebből áll. — Én ebben is a Te hasznodra nézvén úgy határoztam volt meg magamban hogy a Jozságot el nem darabolván a n: Daniel Ferentzné Angyunk most kezedben ment részit tölled által vegyem, azt Demjénnek általadjam, oly conditioval hogy ő most a Contractus szerént martius elein nekem a 8000 Rfntot melyeknek lefizetését Báró Lusintzkinénál tovább halasztani lehetetlen, minthogy impertinenter alkalmatlankodott rajtam, és leg bizonyosb fogadással meg ígértem néki hogy akár éljek akár haljak Pénze bizonyosan meg fog fizetődni az után e meg lévén Demjénnel alkudni kell hogy megnyit superaddal még az egész Jozságra, melyet ő a Contractus szerént mentől hamarább ki szerezvén azzal az adosságnak több egész része lefizetődne: e volna a 8000 Rfrint felett még 12,920 és én a mint Demjénnyel melyékesleg a dolgot Calculaltam annyira ő alkalmasint rea is fog állani: Hogy ha pedig valamivel kevesebbet adna azt perse egyebünne kellene ki potolnod, melyre talám legjobb fundus volna s magad szükségedre is jotskán meg maradna belölle, ha már egy uttal Romocsára a Dersiektől superadditiót vennél föl és nekik azt egészszzen zálogban által adnád. én Demjéntől anyit ki vettem hogy a Dersiek illy módon az egész Romossáért 20000 Rftigis be ereszkednének. Hogy ha Daniel Samu ma Holnap Romocsabeli részét ki kívánja s meg nyeri, tsak a jöhet ki a dologbol hogy neki a Capitalis felének Interestit fizetni fogod. — Én sok mindenféle hosszszas gondolkodásom után is azt a modott találtam mindenikünkre nézve leg hasznosabbnak és Természetszerént valobnak. 20000 Rfrint nem a világ és idővel ha az Isten Fiadott élteti azon rész Jozságot könnyen rehabealhatja, kövesd azért Édes Etsém eztett és legkönnyebben által esell a dolgon, mert erre olyan alkalmatos Embert mint Demjen többet nem kapsz.

Ez Édes Etsém olyan dolog melyre mind Jo Lelkü Testvér önként is kötelesnek érezni kell magadot, de ha valahogy abban másként éreznél a Törvény által is köteleztetel teljesíteni ha Jozságot Executio által el diriboltatni nem akarod:

és így ebben még eddig kevés vagy semmi atyafiságos barátság is nints, hanem már most mondok én neked valamit, a mi által igaz atyafiságos indulatodott megmutathatod, e pedig abból áll: az árközi most kezem alatt való Jozság háromféle categoriaju az egyik és leg főbb rész áll a Horváth János Bátyánk Jozságából melyet arendában bírok a mint tudod olyan Conditioval hogy az ha én meg találnék is előbb mint a Feleségem halni, míg János Bátyám él a mostani a rendes Summában Feleségemnél meg maradhasson. a második része a Jozságnak ez édes anyánk volt portioja, mely a Feleségemnek Házassági Cautiojában Inscibaltatott, a Harmadik igen csekély rész az mely n. anyánkra a Horváth Kozma Bátyánk Halálával jutott: ezt a két hatulsó részt perse hogy Feleségem minden kérdés nélkült Holtig meg fogja tartani, de ez az ő Charaktere szerént illendő és magában is szükséges vidualis Intertentiojára igen kevés lévén, a leg nemesebb dolgot tseledkednéd ha a Horváth János Bátyánk részét az ő Halála után is vagy ingyen, vagy pedig a mostani arenda Summában Feleségemnél meg hagynád. Ezek tehát azon reflexioim és hozzád való legatyafiságosb kérésem Feleségem iránt melyeket újra is minden egyebekkel a mik ötöt illetni fogják Lelkedre kötök.

A Daniel Károlyné dologban a mely Attestatumot Demjén által a Köhalmi Doctortól szereztem volt én bizony el felejtettem hogy el küldöttem volt-é? neked vagy Arkoson az iro asztalomban vagyon, ha nints nállad irj Feleségemnek iránta és ő el fogja küldeni: Én erre az Expeditiora Demjénynek 400 Rfirtot küldöttem volt, ez el költ-é? vagy nem, nem tudom, járj végire tölle. Én erről az egész dologrol olyan ideával vagyok hogy annak meg fordításához Te igen bajjossan vagy talán éppen nem is juthatsz; lássad mind azonáltal ha utánna járhat és boldogulhatnál igen jó dolog volna.

Én Feleségemet hagytam Természet szerént mindazokban a mitském vagyon universalis successoromnak, fogadd el kérlek tölle emlékezetnek okáért azon tsekély darabotskákat a melyeket itten néked és Fiadnak hagyok, ugymint néked egy ujj szép ezüstös simma Hopp Pipát, egy pár Ezüstös Pisztoljt, a Rezes kardomat, ha tsak azért is hogy a vasa szegény Apánké volt, Egy jó erős Podágristanak való nád Páltzámot egy hasonló más

sárga Fa Páltzával edjütt. Egy Hoszszu Török pipaszárat a két vastagabb közül.

A Fiadnak egy viseltes Summa Ezüstös Hopp Pipát, melynek nyakánn két Ezüst foglalás vagyon, egy kis abrontos ujj Ezüstös Hopp Pipát, azt a Trillangos száru kis Török Pipát, a vékony száru Hoszszu Török pipát s minden egyéb dirib darab pipáimot kivéven azt a Fazék forma Ezüstös Hopp Pipát. Egy Dupla csöü Rezes Pisztolyt. Ezeket mikor be jösszsz a Feleségemtől általveheted és tarsátok meg emlékezetemre a fejér hámot nyergemmel edjütt ha már addig Lovaim el adodtak.

Ezen írást azért hagyom a Feleségem kezénél nyitva hogy most időm nem lévén többször le iratni mindeneket tudjon mihent pedig meg halok néked az adosságos Specificatiot és Deményel tett egyezésemmel edjütt egyszeriben kezedhez küldjön.

Ezzel Istennek oltalmában ajánlak és kívánok neked kedves Etsém e földön boldogabb és hosszabb napokat érni hogy sem én tölthettem Sign. Brasso 9-dik Jan 1810

NB. Én el Temettésemnek minden Czeremonia nélkült való modjáról rendelésemet úgy megtettem hogy az a nélkült hogy arra valaki Invitáltassék mentől hamarább halálom után minden változtatás nélkült végben menjen: ez az oka hogy Tégedet is Édes Etsém be nem fognak arra várni jöjj tehát magad Commoditasa szerént akkorra a mikor jöhetz s ekkor igazits minden szükséges dolgokat, de mind ezek Daczo János kedves Etsém jelenletiben történjenek, mint a kire el Temettésemet és minden egyéb dolgaimra valo közelebbi vigyázását bízam.

(P. H.)

Daniel Lajos m. p.
Gralis

Auf Ansuchen des hEr Generales unterfertigen als hiezu aufgeförderte Zeugen. Cronstadt d 17. Jan. 1810

(P. H.)

(P. H.)

Samuel v. Christoph m. p.
k. k. Postmeister

Friedrich v. Fronius m. p.
k. k. Postinst.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

377.

1810. okt.

Gyászvers IX. D. Ferencz halálára.

Meltóságos Vargyasi Iffiabb Daniel Elek Urnak és Meltóságos L. B. Henter Klára Aszszonynak, első születten igen Kedves Fiak Ferentz történt halála Alkalmatosságával tett Szomorú Gondolattyaik.

Somogyomban 8-ber napján 1810 Esztendőben.

Elváltozott gyász formákra
 Régi boldog Világunk
 Siró csendesebb Orákra
 Eddig tartott Vigságunk
 Lám Ártatlan Örömnünknek
 Oh a kimult és meg szűnt,
 Csillaga vig Életünknek
 Egyes fénylett és eltűnt.

Az időnek Ábrázattya
 Jegyei mind szomoruk
 Zöld Sátorok szarvazattya
 Es a nyári Koszoruk
 Mind le hulnak, téli Bura
 Arván hadják a' Fákat
 Az őszi Szél végbucsurá
 Kénszeritti azokat.
 Mert egyetlen rózsá Szálunk
 Mely nevetett legfőbbé
 Ki mult immár — Nintsen nálunk
 Öröm; Mert nints ő többé.

A Völgyeknek vig hangzása
 Csak jajt zengedez belénk
 Felsőbb Bértzek hajladása
 Viszsza vervén azt felénk
 A madarak Társasága
 Szép Éneke hallott bár

Minden fánál, Némasága
 Miatt minden halgat már.
 Mert Szívünknek egy Birtokát
 A Halál Kiperelte
 Kimult Ditsőségünk okát
 Töllünk meg irigyelte.

A Nap arany lántzba játszo
 Sugárai rejteznek
 Homály Tengereknek látszo
 Darabokba bévesznek.
 A Hóld el tűnt, és az Éjjelt
 Nagyobb Setét borittya
 A Természet mutatván jelt
 Gyász rejtékit felnyittya.
 Mert a' Nap Ifju Baráttya
 Kimult Ékességevel
 Nintsen többé hiv Sajáttya,
 Bus hant fedi Terhével.

A Föld s Egek tám részt vésnek
 Szívünk, hogy elolvadott
 A Sors eresztvén Szélvésznak
 Sajkánk szélyel szakadott.
 S Kiejtettük a Természet
 Szelidsége Jegyessit
 Eltünk Tavasszán tenyészett
 Rozsák Győzedelmessit
 Tám az idő s a reménység
 Kezességet válalnak
 Nem vészik Sorsunk ez Inség
 Okai Viadalnak.
 Mult Alak! — nem állandóság
 Eltünk Követközése
 Ember és a' halondóság
 A Természet Kötése.
 Nyugodj már a' Föld honnyában
 Rejtezett Némaságnak

Edesem Baratságában,
 Adj Nyugtat a' Világnak!
 Mi bus Sirodnak szélére
 Sor Cziprust plántáltatunk
 Hol neved Tiszteletére
 Mind örökre siratunk.

Vége.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

378.

1810. decz. 1.

Idősb Daniel Elek ménését bizonyos föltételek mellett 1810. deczember 1-én átadja fiának Ifj. Daniel Eleknek.

Mivel a Ménés tartás utanna valo látást és nyughatatlanságot kíván, melyet én már sok gyengelkedésem miatt nem tehetek, tehát kevés ménesetskemet három iffiu ménlovakkal együtt, mint tulajdon magam Keresményemet egyedül a Fiamnak adom ezen folyo 1810-dik Esztendőben December 1-ső napján az alább megirt Conditioik szerint.

1-o. Mivel még máig is tartozom Groff Béldi Ventzel urnak 2400 két ezer négyszáz Magyar Forintokkal valami kantzák árába tehát ezen pénzt Interessével együtt a Fiam tegye le három Honapok alatt s nekem a Contractusomat adja kezemhez.

2-o. Most a Ménés hitelesen felirattassek s az arrol valo Irás nékem mentől előbb kezembe jöjőn.

3-o. Tizenkét darab jo anya Kantzánál kevesebbet tartani egyszeris szabad nem lészen hanem ha modja lesz benne többetis. tsak ugyan sokkal jobb és okosabb keveset tartani jokat és jól.

4-o. Esztendönként mit szaporodik, mit fogy, azt nékem tartozik a Fiam mindenkor egyenesen jelenteni.

5-o. A szaporodást mindenkor 3 vagy 4 Esztendős korokba (mely az én tetszésemtől fog függeni) igazságosan feloszszuk a Fiammal két felé, még pedig nyilvános szerint, ugy mindazáltal, hogy akkor két kancza Tsitko mindenkor fenn maradjon osztatlan a ménés fentartására nézve, a mely Tsitko nékem jut, azt a Fiam tartozik nékem ide Somogyomba elvezettetni vagy hajtatni.

6-o. Mikor az Isten Leányomnak Férjhez menetelibe szerentsét adna, akkor tartozik a Fijam kedves Testvéreinek hat szép pejszörü iffiu kantzakat adni, még pedig olyanokat, melyekbe legkissebb hiba, se valami olyas igazithatatlan Fortély ne legyen. Hogy ha pedig Férjhez menetele előtt én meghalnék, akkor ha ő maga, vagy gondviselője kívánna az irt Hat Kantzát tartozzék a Fiam hiba nélkült megadni és így a Leányomnak több Jussa a Fiamnak által adott Ménesbe nem lészen.

7-o. Hogy ha Halálom történik addig, míg a Fiamnak a Testvére számára járandó hat kantzát kikellene adni s azokat ki nem adná a mint már meg írva vagyon (melyet nem remélek) tehát ezen Irásomnak erejénél fogva köteleztessék a Fiam a Leányomnak a meg irt Conditioik szerint eleget tenni.

8-o. Ezen fenn megirt Pontoknak tsak egyik Czikkelit is ha a Fiam nem teljesitené, tehát minden Pontok, következés szerént a ménesnek általadása dolga elenyésszenek és minden kérdésen s Disputation kívül a kitsin ménest ahoz tartozó kantzákat szabados Dispositiom alá vissza vehessem. Költ Somogyomban a már fenn meg irt Esztendőben és napon.

(P. H.) Vargyasi Id. Daniel Elek.

Énis ki ide alább nevemet leirom az édes Atyám Gratiajából a specificalt ménesetskét és ménlovakat által veszem mindenekben a fennebb megirt Conditioik szerént mellyeket a szerént a mint írva vagynak, nem tsak az édes Atyámra, hanem a kedves Testvéremre nézve is teljesíteni ezennel magamat kötelezem, s ha azok közül valamelyiket nem tellyesíteném, tehát legyen az édes Atyámnak mindenekbe tellyesedése a megirt pontok iránt, melyet tulajdon nevem allíráásával és szokott petsétemmel megerősíttek. Sig. Somogyon ao die ut supra

(P. H.) Ifj. Dániel Elek.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

379.

1811. márcz. 17.

Jegyzék azon lovakról, melyeket idb. Daniel Elek fiának, ifj. Daniel Eleknek átadott. Kelet 1811. márczius 17.

Méltóságos Id. Dániel Elek ur a Fiának Mlgs. Ifj. Daniel Elek urnak a midőn a Ménessitt edgyütt lett megegyezésből a mult esztendő December 4-ik napján által adta, mind ménlovak mind Anya kantzák, mind pedig Csikok tanáltattak ez szerintt.

Hágo Ménlo Három, — Anya Kantza tizennyolcz 3 esztendős kantza Csitko Három, 2 Esztendős Paripa Csitko Kettő — Kantza Csitko egy, Esztendős Paripa Csitko Kettő, — Kantza Csitko ött, Korai Tavaszi Paripa Csitko három, Kantza Csitko ött.

Mely Specificatio hogy a mint a Ménes állapotja tanáltattott az szerint irtam legyen meg igaz Hütöm szerintt adom ezen irásommal és szokott pecsétemmel megerősített Levelemet M.-Frátán 17-ik Martii 1811.

(P. H.)

Perér György m. p.
Gazda.

Hogy a Ménest az Atyám Gratiajabol éppen a fenn meg irt számmal vettem légyen által azt ezennel megesmérem Ditső Szent Márton Julius 2-ik napján az 1811-ik Esztendőben.

Ifjabb Daniel Elek m. p. (P. H.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

380.

1811. szept. 8.

Daniel Elek 1811. szeptember 8-án küldött levelében örömet fejezi ki a fölött, hogy unokája született, utasításokat ad az újszülött gondozására nézve, pénzt küld a bábának fizetendő díj pótlására s azon nézetét nyilvánítja, hogy szerette volna, ha a kisdedit Ferencznek keresztelik, de ha már István nevet akarnak neki adni, abba is bele nyugszik.

Somogyom 8-dik 7 Oc. 1811.

Isten meg álgyon Fijam!

Nagy örömmel olvasom hogy a sz. Isten meg áldott minket egy Fijival kitis az Isten éltesen minyájunk örömére, s az Anyát.

Itis köszöntök erőssitsen ; jo leszsz erre a gyermekre jobb gondot viselni mint a másakra, benn kell hálalni az átyatok mellett, de nappalis egy házba legyen veletek mivel nem jo annak külön lenni ; de nagy hiba hogy nints dajka s nints kemenceze no dajkat a bizonyos hogy nehezen lehet kapni, de már mégis tsak kap akármi bajjalis régen megizentem vagy talán irtam én azt néked hogy Szebenbe lehet dajkát kapni, ezért eddig kéczeris meg kellett volna jartatni Szebent ne akkor kapkodni mindenfelé mikor már kell én Miklost már elküldöttem meg válik kapé vagy nem, Sároson Szentkirályi Sándornál vagyon egy ide valo Dajka meg kell tudatni hogy ha kellé ott mivel ugy tudom hogy régicske az ők gyermekek ott tudakozni kell mást is. A kemenczét nem volt szükség a Tavasszal lerontani, s nemis volt okossága meddig a más a házatoknál nem volt ha nem voltis ujj, most jol szolgálná ha meg volna nem jo egyszeribe az a sok ujjitás tzihrázás, nékem egy Pléh vas füttöm volt, de hogy itten nem kellett s Tolnainenak nagy szüksége volt rája a kis Boltyába, töllem meg vette, még ez előtt két esztendővel feltsináltatta, s használtais, és így evel nem segithetek rajtatok.

Ide zárva a kevésböllis küldök egy kevés Pénzt potold a Bába fizetésit belölle. Jo leszsz Istvánnak keresztelni a kis unokamot az igaz hogy szeretném Ferencznek de ti mint hogy nem tudom mi okbol nem akarjátok, ám lássátok legyen István, de ne Pista. Sz. Páli most talám nintsen oda haza utra ha leszsz köszöntöm mind magát mind a Hugomot, mond meg Sz. Pálinak hogy ugyan ide felejtette Almáson a Kedves Komáját pedig a minapis emlegettük ha Almásra el jönne talám akkor öreg beteges Bátyyátis meg látogatná a Kedves Hugom. Tudosits néha engemet a menyemről hogy van és hogy van a kis unokám. Tiszteletes Uramat Tiszteletes Aszszonyomal együtt köszöntöm nektek pedig minden jót kíván jó Apátok

D. m. p.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

381.

1812. febr.

Daniel Elek haláláról szóló szomorújelentés.

E' világi élet rövid, fájdalmokkal telyes, és töredékeny vóltának egy; újabbi szomorú és gyászos példáját mutatá a' Mennyei Végzés édes Atyánkban, már néhai Vargyasi Méltóságos Idősbb Daniel Elek Urban — Ki az 1759-dik Esztendőben Julius' 3-dik napján kezdvén e' világi élet sok-féle változásaival telyes pályafutását, korán kezdette érezni, és a' rövid életből-is sok Esztendőkre lett ki-terjedéssel hordozta a' podágrának éles fájdalmait; melyek ez előtt mintegy két esztendővel az epesztő vizkorságnak terheivel-is sulyosodni kezdvén, minekutánna István nevet viselő kedves kis Unokájának szemlélése tsak öt Hónapokig lehetett terhes fájdalmainak enyhülésére; a' hosszabb életre méltó leg jobb édes Atya, életének 53-dik Esztendejében, ezen folyó Esztendő' Januáriussának 23-kán estvéli 10. és 11. órák között Somogyomban a' mi örökös bánatunkra karjaink közül a' szomorú Halál által ki-ragadtaték. Meg hidegedett tetemei magának az aránt tett rendelése szerént, az ottan általa készült 's épült kedves Kertjében, tsak a' múlt Nyáron eltemettetett Ferentz nevű Unokája mellé az irt Hónap' 25-kén el-is tétettek — egy jó édes Atya, faradhatatlan igyekezetű jó Gazda, hív Polgár, buzgó Hazafi, egyenes lelkű Atyafi és igaz Barát enyészének-el ő benne — fájdalmas eset mindenik tekintetben! de enyhithetetlen a' fájdalom mi réánk nézve — Ezen szívbéli keservünknek jelentése mellett midőn óhajtjuk, hogy a' szabadoson Uralkodó Mennyei Felség ilyen szomorú változásoktól kegyelmesen meg-őrizze tisztelettel vagyunk

D. Sz. Márton. Februárii 1812.

meg-szomorodott szívé

Szólgája és Szólgálója.

Daniel Elek és

Daniel There'sia.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

382.

1812. decz. 19.

Daniel Terezia 1812. decz. 19-én kelt levelében tudatja leányával, hogy ennek hozzá küldött leveléből örömmel értesült szerencsés szülőségéről; inti, hogy nyugodjék meg az isteni gondviselésen, mely neki nem fiu, hanem leánygyermeket adott, nehogy békételensége által az Isten haragját vonja magára; továbbá értesíti, hogy a karácsoni ünnepekre nem mehet haza, mert lovait a kolozsvári út nagyon megviselte; végül felhívja leányát, miszerint mondja meg Daniel Eleknek, hogy anyjának nála lévő portékáit küldje Héjasfalvára s ott két nemes ember jelenlétében tétesse le.

Kedves Lelkem Leányom!

Az Postán küldöt leveledet az előt hogy az Tartoriai Ember meg jöt, 2 napokal vetem mind ketöböl szerentsés betegülésedet olvastam, hálát adok az jo Istenek az ki kegyelmesen read tekintet és meg tartot Kedves leányom látom egy kevésig békételenkedel hogy Fiu nem születet, kérlek az Istenre elégedgyél meg az Urnak szent tetzésivel joban tudgya ő felsége mi jo és hasznos a mi szükségünkre ne hogy meg Bántsad és nagy ostort küldgyön házadra azt igittem vala hogy az Karátsoni sz. Inepekre fel megyek, de a kolosvári utbol épen ez előt 3 napokal jövőnek meg az lovaim egészen el esve felete rosz utgyok lévén, azért fel nem mehetek, it az idő is oljan alkalmatlan tobet es mind Havaz, pedig ugyan szivemből kívánczotam felmeni hogy veletekis egy kevésig lehesek, most egésegemis Istenek hála meglehetős, Horváth Miklos uralis akartam volna találkozni hogy beszélhesek az felkelhetők osztálya iránt, ugy halotam hogy Pistais haza jött Bétsből, mártalám ideje volna egyszer végit érni, ma Holnap meghalok és azt sem tudgyátok mit kérjete, Daniel Elek ötsémmel ha találkoznál, mond meg hogy az Bátyám egy levele által azt igitte volt nekem hogy az mely Portekai szegény anyámnak ott maradtak fel irata két nemes Ember által, és ha én kívánom hogy el küldgye, el küldi az maga szekereitől oda a hová én Parantsolom azért kérem az Ötsémet küldgye el Héjasfalvára oly bizonyos Ember által a ki ugyan ott 2 nemes Ember előt tégye le ara nézve hogy ne mondhasák az osztozo felek hogy én valamit el titkoltam vagy tsak az magam hasznára forditotam,

irod édes leányom hogy egy kevés vizát és csigát küldenék

az viza az meleg idők miat olyan bűdösek voltanak hogy senki meg nem ehete, Csigát pedig ha szerezhettek és modot kaphatok az felküldesibe jo szível küldök Lajosékrol épen most halék hogy frisen vadnak, Simén Györgynét és Betlen Samukanét Csokolom Kedves Fiam Uramot ezerszer és az kedves kis latziokot mind eggen egyen, vagyok kedves leányom

Szengyörgy 19. 10br. 1812.

szerető anyád
Daniel Theresia

irj kedvesem mentől többször lehet.

Külczím: Madame Madame Rosalie de P. Horvath ... Dame de Bartsaji Psten

Pe Nagy Enyed

Maros Vásárhely

Széplak.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

383.

1816. febr. 23.

Augusztinovics Pál Daniel Elekhez intézett levelében, mely Bécsben 1816. februárius 23-ról van keltezve, arról értesíti czimzettet, hogy tekintve a Daniel Elek személye iránt ott nyilvánuló jó véleményt, nem kétli, hogy szám fölötti, de fizetéses Assessornak ajánlítani fog a királynak; levélíró a maga részéről óhajtja, miszerint az ürességben lévő két állásra Daniel Elek és Horváth Károly neveztesse ki. Végül azon föltevésnek ad kifejezést, hogy a postajárás rendetlensége daczára is eddig megkaphatta a neki küldött «Ujságlevelek»-et, melyeknek díját szeretné egyenesen az ő kezéhez intéztetni.

Méltóságos Ur különös jo Mltgs Uram!

D: Szent Martoni de Dato 31-mæ Jan. költ uri betses Levelét tegnapi napon 22-a Febr. volt szerentsém olvasni éppen azon szorgalmatosságaim közepette mely érdemes tárgya szives Levelének is meg érkezvén a Candidatio és az Referadára ki is lévén adodva valamint már többször ugy mostan is jo Dispositionban lenni találtam az elméket a Mltgs úr neve iránt és nem kétlem, hogy ne proponaltasson s ajánltasson Ő Felségének Supernumerarius Assornak cum salario igen számos votumai lévén a Mltgs urnak kivált ezen Station igen ohajtanám hogy ha ketten a Mltgs urak Horváth Károly urral töltenék be ezen 2 üress széket — megláttjuk mire mehet ki a dolog részünkről

semmi sints és nemis leszen elmulatva — Concipista Sala urnak merituma per se hogy a szolgálatban legtöbb volna és méltán Competentiában teheti magát pro actuali Assessoris Statione — de megvallom, szeretném — hogy ha a Guberniumnál kívánná szerencsáját tenni — mint hogy ha egyszer által mégyen MVásárhelyre tarthatni atol nehogy ott felejtődjen — tudositani fogom a Mltgs urat a következő történetekről és aspectusokról.

Azt gondolom — hogy az prænumeralt újság Leveleknek eddig tsak megkellett érkezni — az Posta mind az ordinari — mind pedig az Posta szekér ezen a Télen véghetetlen késedellemmel jártak — még a Decemberi tsak egy Postaszekerünk vagyon itt — és talám 3 az utban rekedett — vagy talán örökösön elis veszett — nints vége hossza, ha valamit azon küld valaki hogy meg érkezzen — és talam ha per Manus assignaltatná a Mltgs ur azon újság Taxáját, hamarább és securumabb lenne azon Expeditio — midőn a Mltgs Bároné Aszsz ő Nga kezeit tsokolom maradok teljes tisztelettel a Mltgs urnak

Bétsből 23-a Febr. 816.

alázatos szolgálja
Augustinovics Pál m. p.

Külczim : a' Monsieur Monsieur Alexis Daniel de Vargyas, Assesseur des plusieurs Comitates en Transylvanie

pseu

p. Clausenburg

Radnoth

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

a' Szőkefalva

D Szent Márton.

384.

1816. nov. 1.

A 3000 ftos alapítványról szóló alapítványlevél másolata.

Alább nevemet leirt, ezen levelemnek rendiben adom tudokra mindazoknak valakiknek most avagy jövődöben tudniok illik azt; mely szerint meggondolván részemről egy felől a mostani szük és igen terhes időben való nagy drágaságot, melyben kivált a szegény tanuló ifjaknak magok költségek segedelmezésére mely nagy szükségök vagyan, másfelől azt, hogy a tanuló ifjakban az ök igyekezeteket feleleveníteni s előmenetelesebbé

tenni valamely jutalomnak elnyerése által is igen jó volna, hogy úgy jövőendőbe a Státusnak annál több és hasznosabb tagjai neveltethetnének, a Státus javának és boldogságának előmozdítására törekedő illetén Szent czélból és önkéntes jó indulattól indittatva a kolozsvári nemes Unitárius Collégiumban tanuló ifjuság számára egy Fundátiot 3000 háromezer Rfrt váltoczédolában álló summából felallítani, annak megtartására magamat és Successoraimat; kötelezni magamban ellőkéllettem és határoztam a következő feltételek alatt:

1-o. Hogy azon 3000 Rforint Fundatioul ajállott Capitalis summának törvényes interesse egyenlőleg adassék olyan három Nemes, vagy ha azok nem volnának arra qualificatusok szabad conditiojú tanuló ifjaknak is, kik legszegényebbek de amellett jó erkölcsűek és magaviseletűek s jóra menendők, kikis

2-o. A Titt. Professoratus által nékem és halálom történetével Successoraimnak ajáltatván, még pedig minden Stipendiumra külön-külön három ifjiak, azok közül a Választás és kinevezés jussa magamé és Successoraimé leszén. Amellett

3-o. Ezen Fundatoria csak olyan ifjak fognak felvétetni kik már a syntætica Classist elérték, vagy abból feljebb is mentek, és csak addig lehetnek ezen Fundation, míg másad esztendőös Philosophusok lesznek akár togátusuk akár secundanusok légyenek, azután másnak fog ezen beneficium adattatni.

4-to. Ezen beneficium pontos kiosztása s adása, minthogy az egész fundatioul ajállott capitális summa interesse a Cassæ Perceptor keze alá administráltatik, a Perceptorra bizatik, s az ezen fundatoria felvétetett ifjaknak két ángáriában fog kiadatni u. m. fele része Januarius 1-ső napján, a más fele része pedig Junius 1-ső napján és köteleztetik mindenik azon iffiak közül mind a studiorum, mind a morum classissát minden examenkor Tiszteletes Professoratus subscriptioja és bizonyittása alatt nékem és successoraimnak a beneficium elvesztése büntetése alatt elküldeni s kézbe adni.

5-to. Elveszti ezen beneficiumot az olyan iffiú, ki vagy addig volt igyekezetéből alább hagyott, vagy azután nagyon tilalmozott hibában esik.

6-to. Az ezen intézetre fordittatott elébb irt summát se a V. Consistorium, se a Jitt. Professoratus más czélra ne fordit-

hassa, s abban senki is más dispositiot vagy váriátiot ne tehes-
sen, hogyha pedig tenne, azon esetbe én vagy successoraim ez
fundatiot vissza vehessük.

Mely foundationak a leirt pontok és feltételek szerint való
felállítására s megtartására s a ki tett három ezer Rforint
summa törvényes interessének esztendőnként lejendő kifize-
tésere magamot és successoraimat ezen tulajdon nevem aláírá-
sával és szokott pecséttemmel megerősített levelemben köte-
lezem. — M. Frátán September 1-ső napján 1816-ik eszten-
dőben.

Daniel Elek. (P. H.)

Az eredeti az unitárius vallásközönség levéltárában van Kolozsvárt.

385.

1819. máj. 16.

Daniel Elek szomorú jelentése első neje, báró Henter Klára haláláról.

Az én reménységemnek napjai elmulának. Egy szenvedő
Pátriarchának ezen szavain kell kezdenem Szomorú Leveletem;
mert a' ki ez előtt mint szerencsés Férj, és Atya, jó Feleségem-
nek nyájas társaságában, szép számú Gyermekeimnek ártatlan
gyógyogéseik között a' házi bődögságot nem tsak kostolom
vala, hanem annak bírása iránt a' leg-kedvezőbb kinézéseket is
formálhattam; ma már arra jutottam, hogy Szerelmeseim közül
tsak egyre, arra is mint Anya nélkül hagyatott árváira vethe-
tem szemeimet; arra jutottam, hogy a' Temető-Bóltban kedve-
seim koporsóinak számlálásával, 's ékesgetésivel rövidítettsem bús
napjaimat.

Tudja minden ember, és tudtam én is, hogy az élet földi
örömei változok és mulandok; tudtam, hogy az Aszszonyi
állattól született ember rövid életü, leszakasztatik mint a'
virág, és elmulik mint az árnyék: de hogy életem Tavaszszát a'
leg fagylalobb Tél, ily hirtelen lepje meg, éppen nem gon-
doltam.

Nem gondoltam, és távúl légyen, hogy zugolodjam! Az az
Atya, a' ki adta vólt, vette el örömeimet, és az mindeneket
bóltsen tselekszik; ha én mint fiu által nem láthatom is; de ha

az én vérző szívem könnyeket hajt ki szemeimen, ha az én keserű bánatom, el nem rejtettethetik, és szomorú Jelentéssel terhelem Azokat, kiknek tisztelettel, bizodalommal, szeretettel tartozom; midőn mondom így tselekszem, ennek talám kelletinél is több okait fel-találhatni.

Mert ha el felejtethném is Ferentz, és Gábor tsetsemöimnek halálokból vett régibb szomorúságomat, valahányszor a' közelebb el múlt 1818-dik esztendőnek Háزامon ejtett bokros tsapásairól gondolkozom lankasztó borzadás járja el belső részemet. A' leg keserűbb poharat köszönte az réám mindjárt kezdetében, midőn 2-dik napján nagy reménységű hat esztendő Istvánomat az élők közül elragadta: azzal itatott engemet későbbi folyásában is, midőn kedves Feleségemnek tsak nem szüntelen tartott terhes betegeskedésén való aggodásaim között Kis Aszszony Havának végén, és Szent Mihály Havának kezdetén nyoltz napok alatt Lajos, és György Fiaimnak ki tett kopor-soikkal Háزامot Siralomnak Házává változtatta.

Igy enyészék-el az az esztendő az én kedves reménységeimnek elenyészésével, mint az én bánatimnak esztendeje, és vajha vele elenyésztenek volna az én tsapásaim is! De fájdalom! a' most folyó esztendő is nem azért ujjula meg rajtam, hogy az én bánataimat enyhítse, hanem, hogy még vérző, és tsak bőrrözni sem kezhetett sebeimet felszaggassa, sőt keserűségemet éppen megtétézzze. Mert ez azt is el ragadá óldalom mellől, azt is elszakasztá szívemtől, a' kivel eddig való bánataimban együtt sirva, együtt nyögve, enyhülésemet kerestem is, találtam is. Ez elragadt szelid Lelkü Feleségemet Méltóságos Li bera Báronissa Sepsi Szent Iványi HENTER KLÁRÁT; elragadta vele azt, a' mi földi életemben leg betsesebb volt; tsak a' kitsiny Annát hagyta mellettem, talám, hogy az Atyai nevezetet el ne felejtsem, és a' halandok köz vagyonnának; a' reménységnek meg-repedezett, 's ki üritett edénnye öszve ne törjék egészszen.

Meg-hala szeretett hiv Párom; az Ő szelid, és nemes Lelke a' Ditsösség hajlékába repüle azokhoz az Ártatlanokhoz, kiket Maga előtt elbotsátott a' Minden Lelkek Attyának ditsőítésére: Egyenetlen az Osztály; sokakat vitt el Magával, tsak egyet hagyott mellettem. De nem vádolom. Mi megyünk hozzája, nem Ő jön hozzánk. Ismét miéink lesznek, a' kik miéink valának.

Ha nem említeném is, könnyű képzelni, hogy az én gyászos Házomban kedves Gyermekeim elragadtatásából származott, és csoportosan egybe találkozott szomoru Jelenések siettettek el-felejthetetlen kedvesemnek halálát. A' Jót, és a' szépet, a' kedvest és a' kedvetlent nagy mértékben érezni tudó mivelte Lelkü Anyának eleven de egyszer'smind gyenge alkotvánnya, az egymást hirtelen követett-szomoru érdeklések által öszve rongáltatott; a' leg-pontosabb gondviselés, és orvoslás csak nékem adnak belső meg-nyugtatást, hogy kötelességemet véghez vittem; Nékie nem használhattanak. Ő M. Vásárhelyen a' folyó esztendő Szent György Havának 26-dik napján, életének 28-dik esztendejében, a' Szentségekkel való élés után szenvedéseit bevégezte; Teste Ditső Szent Mártonban lévő Temete-Boltba helyeztetett; Halotti-Tisztelete M. Vásárhelyen, Székely Udvarhelyen, és Szökefalván meg-tétettetett.

Kilentz esztendők és annyi hónapok alatt volt pálya-futótársam; ezen idő alatt természetes kellemeinél, ártatlan nyájasságánál, tiszta erköltsi érzéseinél 's hajlandóságainál fogva mint hiv Feleség, gondos Anya és igaz ember barát, örömet sokat adott; szomorúságot, halálát ki véve, semmit sem okozott nékem. Maga Vallásához buzgosággal, az enyimhez és minden Keresztényekhez tisztelettel Felebarátjaihoz szeretettel jó indulattal telyes volt.

Ilyen Feleséget kesergek én a' még bánkodni nem tudó Annával; ilyen Szülöttjeiket siratják a' Tisztes Szölök; ilyen Testvéreket fájlalják a' Testvérek; ilyen Atyafit és Barátot szalasztottak-el az Atyafiak; és Barátok. Ennek kedves emlékezetét midőn a' betsben tartani méltoztatik; azzal fájdalmas szívemre enyhítő Balsamot téssen.

Esedezem az Ur Istennek, hogy minden szomoru változásoktól oltalmazza, és magamot kitsiny Leányommal

meg-szomorodott alázatos Szolgája

Dániel Elek.

Ditső Szent Mártonban, Pünköst Havának 10-dik napján
1819-ben.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

386.

1820. nov. 3.

III. D. Elek a hazának tett szolgálatai tekintetbe vételével vice királybironak neveztetik ki.

Nemes Miklosvárszéki Subst Vice Király Biro Méltóságos Daniel Elek Urnak Bodola 3-tia Novbr. 1820.

Több Versen és Alkalmatosságul Flsgs Uralkodo Urunknak és Edes Hazánknak tett szolgálatait tekintetbe véve; a Mlgs Urat Groff Miko György halálával örösségbe maradat Nms Miklosvárszéki Substitutus Vice Király Bironak kineveztem s: az egész Nms Háromszéken ezen Kinevezést ki is hirdetem; igyekezzék azért a Mlgs Ur minél hamaráb a Nms székbe bé jönni és hivatala folytatását elfogadni. A Flsgs Rendeléseket teljesíteni, a Törvénynek folytatásába és az Igasságnak kiszolgáltatásába edig is tapasztalt szorgalmatosságát Kettőztetni.

Béldi m. p.
Admnst.

Külezím: Nms. Miklosvárszéki Subst. Vice Király Biro Méltóságos Daniel Elek Urnak Arkos.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

387.

1822. ápr. 4.

Báró Rauber Ferdinánd levele Bonis Sámuelhez, melyben anyja Daniel Jósefa halála és ennek körülményeiről értesíti.

Meltóságos Fő Biro Ur!

A Halando Embernek elete folyása, és a Tengeren hajókázók sorsa egyenlő!! Csak egy leg kisebb szenpillantatot sem igerhetünk magunknak, s mind untig a Halal rettentő nyilától felnünk illő és méltos — Mert az emberi életnek ezen ravasz Tolvajja olykor lep meg nem vart latogatásával, a midőn éppen nem velnök — Csudalatosok tehát az egész emberi életnek minden viszontagságai!! örülünk hogy szomorkodhassunk, vigadunk hogy komorkodhassunk — Örömmünköt aggodás — vigaszágunkot lázzadás váltja fel — Remenységünköt jokor el hintyük — Annak nyilo örömével előre élünk — Azonban a Halál

szélvészsze, minden ki nézéseinket fel dullya, s a banat Tengeriben meríti sziveinket — Igy bánt vellünkis, ezen folytába levő 1822-ik esztendőben Martiusnak 28-ik napján — a midőn szeretett kedves édes Anyánkot Vargyasi Mlgs L. Báro Daniel Josepha Mlgs Báro Rauber Miklosne Aszony ő Nagyságát csak 10 napokig tarto ostroma után, akkor amidőn Anyai joltevőségével hoszszasabb időig örömmel élni remenyünk vala, édes Tarsaságunkbol ki ragada — s minket 8 árvait csak nem lábalhatattlan bánat árjába buktata, Kinekis Gyászos Temetési Tiszteletit meg tévén az oloszteleki Mlgs Familia Criptajába por kérgi ee es folyo holnap 30-ik napján be tétettek — s eszerint 59. rövid Esztendőknél tovább elni nem engede — A mit a Mlgs Fő Biro Urnak a midőn egyfelől atyafiságos érzellemmel szomoruan jelenteni köteleességünknek üsmertünk s egyszersmid buzgo kivansággal ohajtyuk, hogy a Szent Ur Isten Mlgs Uri Házát minden szomoru Valtozásoktól őrizze: hoszas elettel áldgya meg — Magunkot atyafiságos szeretetibe ajálva szomoruan maradunk.

A Mlgs Fő Biro Urnak.

Olosztelek. 4-a Apr 1822.

alázatos atyafi szolgai

L. B. Rauber Ferdinand mp.

több Iestvérei nevekbe es kepibe.

Külczim: Méltóságos Joltsvai Bonis Samuel Urnak Ns Szabolcs Varmegye Nagy érdemű Fő Birájának, s több J. Ns Varmegyek Fő Tábla Birojának atyafiságos tisztellett. Köteleességböll. N. Faluban.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

388.

18—.

Daniel Elek (III-ik) főkuratori beszéde.

Midőn az élet viszonyai különböző változásokkal telyesek, — ki lehet oly előre láto hogy azokat mik a' Sors által réa szabotnak tsak képzelhetnéis, — ily van ez a' magány, — minél inkább a' hivatali — körbe, — melyben több nehézségekkel, viszongásokkal kell küsdeni — kivált az Eloljáróknak, kiknek a' törvények ertelmében koznyülmenyekhez alkalmazva kelletik lépéseiket a' köz

érdek elő mozdíttására, és egyes Személyek hasznára oly lelki-
 ösmeretesen tenni, hogy tettei után magába szálva ne legyen
 kénytelen terhes vádlo érzetek miatt, kedvetlen szempillantatok
 általi szorongatást szenvedni, — midőn másfelől kellemetes
 meg nyugovást hordoz szívében az, ki hivatalos lépéseibe a'
 köz jó elő mozdíttása tekintetbe vétele mellett Felebaráttya
 Sorsát lelkén hordozva, — inkább annak fel Segíllésére, —
 mint el nyomására törekedett.

Nevezetes idő szak réám nézve Elöl ülői Székem el fogla-
 lása máj Napon, — midőn ez előtt kevés Orakkal telék bé egy
 fertály Századgya, annak, mellyben Hütöm Sorsossai Elölülői és
 részinte igazgatási bizodalombokkal megajándékoztak ; — Szemem
 előtt hordoztam én mindenkor Felekezetünk Ügyének boldogit-
 tolag valo folytatását, ha szinte néha elő gerdített akadályok 's
 gántoskodások miatt lépéseim bizonytalan állásra hozattak, —
 példával kívántam elől menni a' Vallásos buzgoságnak tettel valo
 bé bizonyíttasában, — de igen, — szent Vallásunk fegyhetlen-
 sége és tekintete fenn tartásábanis, — egyszeroval azon pályán,
 melyen elindultam, tsak Vallasunk gyarapíttására Siettem, —
 mennyire jutottam el a' tzielra, — ennek bírálata körömön
 kívül esik ; — én ugyan meg nyugovást érzek ; — mit nagyobb
 reszént szül bennem, Hütbéli atyámfiái irántam valo bizodal-
 mának ennyi időre lett terjedése ; —

Mely idő alatt több változások történtek Vallásos Feleke-
 zetünkbe, — Azok között el fogultság nélkül nem említhetem
 azon szomoritto esetet, melyben az egyházi Elnöki Szeket most
 másodszor látom üressen állani, — s közelebbbről is oly érzelmes
 Főpap véletlen elhunytával, — kivel Volt egyet értésem Ügyeink
 elő mozdíttatásában, hathatos eszközül szolgált, — Midőn tehát
 most az egyházi rend Fő Pásztora el vesztésén kesereg, — igye-
 kezünk lelki ösmeretes választasunk által, — ezen Hiány tör-
 vényes ki potolásának méltoképpen megfelelni, és nezeteinket
 olly egyénekre intézni, kikben a Fő Papot fel talállyuk ; —

Tanittoi Intézeteink tziel szerü el rendelése által formáltat-
 hatnak oda Ifiaink, hová a' Status kívánnya, — Allíttunk tehát
 oly Oskolai gondnokokat elő, kik lelkeken hordozzák ifiaink
 neveltetésit, — és ne hadgyák őket Segéd kezek nélkül, —
 akkor — midőn apolásokra s vezetésekre leg nagyobb Szükség

vagyon. — A' többszöri probakon már keresztül hatolt tanítási rendszer, és Oskolai törvények állandólag valo meg állításánakis ideje valoba elkövetkezett; — Mutassunk Nevendekeinknek oly bátorságos Utat, melyen tántorgás nélkül lépdegelhessenek az erkölts Mezején; — A' törvények, gyakori változtatásai által inkább gyengülnek mint erősödnek, — és a törvényhozoba létező változékonyságnak, természetes következtéve, az azokra valo hatás, kikért a' törvények keletkeznek.

Ezek, 's több nevezetes, és ferfias megfontolást érdemlő Tárgyak állanak előttünk Mlgs egyházi Fő Tanács, — ezek hívtak oszve bennünket e' Gyűlésbe, — A' Tanátskozások Hatoságokhoz és Tárgyak minőségéhez képest különbözök; — Valamilyen egyszerűek Vallásunk egyhazi szertartásai, — ugy a' Vallásos Tárgyak iranti Tanátskozásnakis egyszerűnek kell lenni; — Ki van onnét zárva minden más érdek; — Tsupán Szent Vallásunk iránt méltán érző buzgoság és lelki egyet értés vezesse tehát tanátskozásunkat; — Számos a' Tárgy — az idő rövid! — Vélekedéseink elő adásával téhát az idő rövidségét igyekezzünk le győzni; — Legyenek ezen Fő Tanács Tagjai egy más iránt türeldemesek, — így, el tavoztatnak a' Sértések, — miknek el enyesztethetése fontos munkálkodásunkot gatolná. — egysziv és lelek Uralkodgyék e' Gyűlésben, — hogy Végzéseink legyenek jotekony hatással az Egészre — és a' keső maradékis áldhassa annak boldogittására tzélozolog intezett lépéseinket,

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

389.

1825.

Miklósvárszék gyűlésén, a szék privilegiumának megtámadtatása alkalmával tartott beszéd.

Méltóságos Cs. Királyi Camerarius, Administrator, és Elöl Ülő Ur! Tekintetes Nemes Gyrás Szék!

Az Emberiség ki fejlődése, Első Tzirájában valo Tőrekedés, a' Szabadságra valo Hajlandóságot mutatta ki! — Mely a' Tarsasági Eletnek formáltatásával bizonyos Határok közé szorittatván, lettek a' Polgári Testek, — ezek a' Tarsaságnak fenn

maradhatásáért Törvények alá adva magokat, a' természetes Hajlandóság, különböző Igazgatás modgyaival tseréltettek fel; — Az eképpen, külső öszve Rendelés által egyesített Társaságoknak több, több Elosztásai, szülték a' Tökéletesedésnek nagyobb Poltzra levő Emelkedésit, — Mely a' Nemzeteket, Társaság Polgárait, arra serkentette, hogy elrendelt Polgári Rendszabásokon gyökereztetett Jussainál meg maradgyanak, és nem tsak gyakorolják azokat, hanem ujjabb, az Erköltsi, és Hazai Törvényekkel, meg egygyező Szabadságokat, — még pedig olyanokat, nyerhessenek; Melyek által a' köz jora valo Törekedés elő segítessék, és a' mely a' késő Maradéknak tőrsökös Oltalom gyanánt hagyattassék Clenodiumul. — Illyen, ditső Elejinkről réánk szállott Clenodium, nyitott nekünk Utat arra, hogy mái Naponis, a' néha néha Habok Örvénynei által tsapdostatott, de Hajo törést még nem szenvedett Szabadságunknál fogva, Ezen Nemes, Szent Miklosvár-Széke, kebelében öszve gyülekezett Gyras Széken, Tisztviselőinknek, tettzésünk szerént való választására, és több Tárgyak iránti Tanátskozásnak folytatására, Alkalmatosságunk vagyon.

Méltóságos Elöl Ülö Ur! — A' Mgs Urat ezen jeles Szabadságunk fénnyének fenn tartásával, harmadszor vagyon Szerentséje ezen Gyras Széknek, mint Nagy Erdemü Vezetőjét, itten, tisztelni, — Már tsak ez is tsalhatatlan Jele annak, hogy az Elöl-Jároi Törekedés, Jussaink Védelmezésével egybe légyen köttetve, — illy Oltalom alatt, azok sérthetetlenülis maradván, — egyedül a' Mgs Urnak tulajdonittathatik, azon Vádnak el kerülése, — mintha Össeink Példájit, nem követtük volna.

Részemről hogy azoknak követésére Alkalmatosság nyitattott, — ennek Eszközét a' Mgs Urba vagyon Szerentsém tisztelni, — és, a' midőn Király Biroi Hivatalom folytatásában az Ötödik Telet Számlálom, — Nagy nyugodalmamra Szolgálna, ha ezek a' Mgs Urra nézve, mind megannyi Tavaszoknak tettzetek volna, — legalább én — azon — igyekeztem; — Az ezen Nemes Szék Bizodalma meg nyerése volt további Törekedésem, akarnám — hogy ha Hivatalbéli kevés Fáradozásomnak Jutalmául, — ebben tőkélletes Tzélrt érhettem volna; — De mind ezek mellettis el nem titkolhatom az iránti Fájdalmamot, hogy a' közelebbi Törvényes Választásnak «önnön Hiban-

kon kívül» meg kellettven semmisíttetni, e' miatt, azon jussal mint más hasonló Polgár Tarsaim, nem élhetek; — és mostanis csak azt kérhetem, hogy a' Mgs Úr Elöljárói Tiszteletére éngemet érdemesíteni méltóztasson, — Ezen Nemes Széknek minden renden lévő érdemes Tagjai pedig, bennem helyeztetett Bizodalmoknak további fenntartásával Szerentséltessenek.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

390.

1826. márcz. 24.

Daniel Eleket (III-ik) az alkirálybírói hivatalban megerősítik 200 frt fizetéssel.

Copia ad Nrum Gublem 2863. 1826.

P. P.

Spectabilis, ac Generose Camerarie Frater Nobis Observande! etc.

Serie Candidationis Sedis Három Szék ad Ambulatoria officia institutæ, ab hinc Suae Majestati Sacratissimæ demisse substrata, dignata et eadem Altefata medio benigni sui Decreti Regii Sub 3ia February Noque Aulico 381. a. c. exarati in Sedi-bus Filialibus Kézdi, & Sepsi Vices Judices Regios Stephanum Demjen, et Samuelem Székely in Progestis suis officiis cum præhabito Salaris clementer confirmare, in Sede Mvar autem Substitutive Fungentem Alexium Daniel, atque in Sede Orbai Franciscum Thuri pro Vice Judicibus Regiis cum adhærente stationibus his, et quidem in Sede Miklos Vár 200. — ducentorum, in Sede Orbai vero 250. — ducentorum quinquaginta Florenorum Salario benigne denominare, in Perceptorem porro Regium Sepsi Joannem Benkő cum Annuo 300. percentorum Florenorum Salario, in Notarios denique Sedium Orbai & Miklosvár Josephum Miskoltzi, & Franciscum Szabo penes substitutionem actu fungentes cum competente quoad Sedem Orbai 120. centum Viginti, et quoad Sedem Mvar. 130. centum triginta Florenorum Salario clementer resolvere.

Quo Altissimo Resolutio Regia D Vestro eo addito hisce notificatur ut Neo denominatos officiales in proximiori Marchali

congregatione ad altissime collata iidem Munera solita Modalitate introduci curet.

In reliquo. &c Claudiopoli 29a Martj 1826.

C. Nemes.

Ladislaus Csedö. Can.

Stephanus Bartha GSe.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

391.

1827. jun. 12.

Írásbeli búcsúszózat Miklósvár székhez.

Tekintetes Nemes Szék!

A Tzélnek elérésére nem mindenkor előre elnitézett Eszközök szükségesek, többnyire a minden képzeletünk nélkül magát elő adott Történet, az egészre nézve kívánatos Jot szül, és a következők oda mutatnak, hogy az önkéntesebb befolyással volt a Társaság gyarapítására nézve, mint azon kettőztetett igyekezettel elvégezett Intézetek, melyek eléin Sokat ígérték, következőleg pedig várákozásunknak meg nem feleltek! — A Tekintetes Nms Szék, a reám bizott Vice Király Biroi Hivatalba úgy találkozott égybe véllem, mint olly Testvér Atyafiak, kik égy Anya születtyei ugyan, de midőn a költsönös értelem kifejtődése által Gondolattyaikat egygyeztethették volna, úgy el távoztak égy másol, hogy tsak égy oly Történet vezethette öszve őket, mint a melybe nekem volt szerentsém a Tekintetes Nemes Szék Kebelébe magamat feltalálni. — Azon égy Össi Vérből szármozva, égyforma Érzésektől lelkesittetve, a Tekintetes Nms Szék Érdemes tagjai tökéletes égyetértése megnyerésével, azon Eszközök, melyek Hivatalom Segédgyei voltak fogatosan munkálódtak, és azon Tzélra vezettek, mely által a Társaság Boldogsága gyarapittatott; — minden égy Tüztől élesztetve, a köz jo elő segítésére munkás kezeket emelt fel, és így az Igyekezet hasznos lett az egész Nms Székre nézve, meg könnyítve a' Tisztviselő Tagokra nézve, de kellemetes lett reám nézve, a ki kevés Fáradozásomért a Tekintetes Nms Szék Érdemes Tagjai Barátságá, és bizodalma megnyerése által megjutalmaztatnak találtam magamat, melyet bennem növekedni az által is éreztem, hogy belső képpen meg vagyok azzal nyug-

tatva, melynél fogva a Tekintetes Nms Szék Jussai sérthetetlenül való tartására, kinek kinek igazza ki szolgáltatására, és a Szerentsétlenségnek, s megkárosíttatásnak a leg kisebb Szék Tagjától való el távoztatásra a lehetőségig igyekeztem, mennyire felelt meg a Tzélnek Tőrekedésem azt a Tkts Nms Szék Tagjai Itéletére bizom. részemről örömmel emlékezem vissza azon rövid napokra melyeket a' Nemes Szék ügyei folytatására fordítottam.

De nem csak ezen meg nyugtato belső érzés, hanem a Felséges Uralkodoi kegyelemnek réám nézve való kiterjesztése által is, nagy mértékben jutalmaztattam, tsekély fáradozásomért: Ugyan is a' szinte hat Esztendőig folytatott Vice Király Biroi Hivatalba meg erősítettén; minek előtte a Nemes Szék kebelén kívül, a Felsőség által kötelességemmé tett, Foglalatoság miatt bé iktattam volna abba, az ezen Erdélyi Nagy Fejedelemségbéli Méltóságos Királyi Törvényes Tábla Rendszerént való Itélő Birájává méltóztatott ő Felsége kegyelmesen kinevezni, melly kegyelem következtésül lett be iktattatásom olly rövid időre szoríttatott hogy e miatt a' Tekintetes Nemes Szék Tagjainak eltávózásom által okozott Erzésemet személyesen kinem jelenthettem, és égybe csoportozott terhes Hivatalbéli Foglalatoságaim ennek leírását is véllem eddig halasztották.

Amillyen Megelégedést szült előmenetelem által nagyobb poltzra lett felsegittetésem, a Nms Szék dolgai felügyeletéről való lemondásom éppen olly kedvetlenséget okozott, mellyet képzelhetetlenül nevelt a Nms Széktől való megkülönözés, — Megkülönözés mondom! — mert a véllem éreztetett Josága Erdemes Tagjainak az elválást megnem engedi, sőt mentől több alkalmatosságot nyerhetek Emlékezetemnek és Tiszteiletemnek megbizonyíttására, annál nagyobb szerentsémnek tartom ha a Tekts Nmes Szék igaz egyenes érzésű hajlandóságát tapasztalhatom, melynek égy bizonyosabb jeléül fogom azt venni, ha a Tekintetes Nemes Szék Tagjai az egymáshoz viseltető barátságos Egjéértést fenn tartván, ezen tsalhatatlan Védelem alatt az Össeink által olly Diszesen használtatott, mások felett Jeleskedő Királyi Adomány Levél által nyert Szabadtságába való meg tartattásán egész Igyekezettel törekedni fog, és azt a késő maradéknak olly Clenodiumul fogja által adni, mellynek ostromlását

a hánykodo Örvények között is eltávoztatni, oly Szent kötelesség, a milyennel kiki Fejedelméhez, és Nemzetéhez viseltetni köteleztetik, és Hivségit bizonyítani tartozik, atyafi tisztelettel maradok

A Tekintetes Nemes széknek
MVásárhellyt 12ik Juni 1827

Daniel Elek
Atyafi Szolgája

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

392.

1827. jun. 30.

Miklósvárszék válasza a búcsúsorokra.

Méltóságos Tabulæ Regiæ Assor Ur!

A' Mságos Urnak ee. Junius 12-ről ezen Törvényes Székhez intézett erdemes Rendeit buzgo haladatossággal fogadva ezen Törvényes Szék s. valami képpen, ezen Törvényes Szék elől Ülöi betses Kormányja alatt a' Mságos Ur bölcs elintézésében hasznos nyugodalmát tanálta, úgy arról mindenkor haládatos tisztelettel emlekezni meg nem Szünhetik.

Ugyanis ezen Nemes Székbe lett bé lepese után Hivatala fojtatása alatt Munkás törekedései, nem tsak ezen Ns. Szék törsoiki Jussait nevelték, hanem Annak mostoni levő Tagjaira nézve is belső megelégedési tisztelettel teljes érzéssel gerjesztessenek s. a' jövőndő maradéknakis háladatos buzgosággal lesz szerentseje ezen Nemes Szék Leveles Tárából olvasni azon egyenes Szivből eredet Törekedéseket meljeket a' Mságos Ur ezen Nemes Szék javaiert Jussa fen tartásaért, fen maradásaért Privat haszna hatra tetélevelis meg tenni munkás volt — A' Keves idő alatt, mélyben szerentsénk volt Elöl ülő Kormányja alatt Nyugodnunk, az egyes harmóniát a' jo Rendet Mersekelve nem tsakfen tartotta, sötezen Ns. Szekből lett ki mozdulása utánis Össi Jussunk vedelmét hathatosan ajánlotta — ugyvagyon? a' ditső nap nem tsak fel Költével, hanem le menetelivelis ragyogo Sugáriveral Szeretet videket köszönteni, s. a' Kezdetre Kapot eledést mivelődésbe hozni meg nem szünik. — A' Mságos Urnak is Egyenes Erzesü törekedései arra voltak mindenkor Szen-

telve hogy ezen Nemes Szék boldogsága Gyökeresebben Örökösíttessék s. végig fen maradjon.

Innen ha igaz az egy felől hogy a' terjettebb erő és emeltebb Talentum fontosabb dolgok kivitelére köteles: Tsak ugyan más felől betses Talentuma mellett is az Erdemet s. haládatos tiszteletet mind ezen csoportos jól tévőségekért a' Mságos Ur-tol ezen törvényes Szék meg nem tagadhattyá s. egyszersmind haládatos tisztelettel Köszöni hogy a' Mságos Ur ezen Nemes Székért ily foganatosan Munkás lenni meg nem Szünt: — s. a' midőn ennek utánnais Nemes Székünk ügyeit, s. egyenként annak tagjait ajánlanok alhatatos tisztelettel Öröklünk.

A' Mságos Urnak

alázatos Szolgai

Bora Elek m. p. V. Király Biro.

Szabo Ferentz ord. not.

Nemes Miklosvár Széke Törvényes Székenek Üléseből Boroth 30. Juny 829.

Külezim: Méltóságos Vargyasi Daniel Elek Urnak, az Erdélyi Nagy Fejedelemségbéli Méltóságos Törvényes Királyi Tábla Edgyik Nagy érdemü Rend szerént való Tábla Birájának, Alázatos tisztelettel. Vargyasra.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

393.

1830. aug. 21.

Beszéd a zsinati gyűlésen. D. Elektől.

Tisztelendő Synati Fő Consistorium!

Azon Szent Kötelesség mellyel Vallásunk iránt éreznünk és a' melly által annak boldogságaelő mozditására törekednünk gyűjtött munket ide öszve, az egjetértés lelke munkálkodik minnyájunknak gondolattyaba, mellyek a' Vallásunk Sarkolatosabb Részt érdeklő fontos Tárgyakot oda Segittik, hogy a' Tzélhoz Közelithetünk, így a Buzgóság meg azokbais kik vagy hidegen éreznek, vagy pedig a' Valláshoz magokat hidegnek mutatni ne talám jozan és ki mivelt gondolkozásnak tartanak, fel fog ebredni, és az indifferentismust magokrol levet kezvén,

a' buzgobbak Hatarozásaiknak nem tsak Száraz critica-
 lett valo megvetőji nem léznek, hanem Vallásos érzéseiknek
 tsalhatatlan Jeleit adgyák, még pedig ezt mind belső mind
 Külsőképpen : és azt fogjak véllünk együtt tartani hogyha Szinte
 tsendes Foházkodasaink által fel emelkednünk is a' mű Terem-
 tönk imádására és ha ez belső meg nyugtatásunkra annyit teszen
 is mintha azt Külső Tzeremoniánk Között tennők meg, mindazon-
 által a' Vallásos Társaságban élőknek, Különösen pedig azok-
 nak Kikbe a' Tarsaság bizodalját helyeztette a' belső Buzgóság
 érzésének Külső Jeleit adni egyik főbb Kötelességek ; és így
 azon Hellyeken valo meg jelenés, melyekben buzgo fohász-
 kodásainkat több Tarsainkkal egygyesithettyük, — A' Vallásos
 Tárgyak folyásának Tanátskozásunk által valo elő segítése, —
 és Atyánkfiái boldogsága elő mozdittása ; — Ezen Tselekedetek
 azt a' mit belső képpen érezünk egy olyan Tükörbe mutatták
 Ki, a' melyben bé hato Sugarok többekre ki terjedvén, többek
 lelkesittetnek az előttük nyitva lévő Mezőben olly munkás
 karoknak felemelésére, melyek a' Köz jora valo törekedést bizo-
 nyittyák. Mindezeknek gyakorlására Szent vallásunk gyarapítása
 végett ezen egybengyülésünk által mostanis alkalmatosság nyit-
 tatott ; fordittuk tehát minden Igyekezetünket arra hogy Tanáts-
 kozásaink által olyan végzések hozattassanak, melyek azon jó
 Tzélra vezessenek mellyre hivatattunk ; és a' Késő Maradék is
 a' helyett hogy vallásbéli hidegséggel vadolhatna, nyomdo-
 kainkat Követvén álgya azon Lépéseinket, melyeket mi mostan
 teszünk, és ezután is tenni törekedünk.

1830. 21. aug. Dombón.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

394.

1833.

*Daniel Elek főispánnak egy megyei gyűlést megnyitó beszéde, mely-
 ben megrója azok eljárását, kik az egyetértés fenntartására célzó
 törekvéseit meghiusítani akarják.*

Tekintetes Nemes Vármegye Rendei!

Minden Megyebeli Tagnak Birtokolásbeli Sajátságát ágazat
 zsrinti Osztály következésinek lehet tekinteni, melly által

nemcsak önn jövedelmeink ki szabatnak, hanem a Megye közerdekeibe való hatáskörünköt elhatározzák, ezen nemes Megye két kerületei úgy állanak egymással szembe mint két édes Testvérek, kik között ugyan az igazgatásra nézve osztály történt annak kijelelésire mellyik Hellységnek Birtokossai s lakossai mellyik igazgatása alá tartoznak de egyikis, a másikat mostohának nem tarthattya, illő tehát hogy egyformán folyanak be minnyájon a köz Tanátskozásokba, mellyre alkalmatosságot szolgáltatni annak kötelessége a kire a kormány bízott, és így éppen azon tzelből kívántam a Tkts Ns Megye RRnek ez előtti Gyakorlatok követésével ide máj napra való öszve gyűléseket elhatározni, — igaz! hogy Fő Ispányi hivatalom ideje alatt köz Gyűlésünk ezen kerületben másodszor tartatik és így az osztálybeli nem egyenlő részesedést meg kell ösmernem, de midőn csak illy keves Eset is Megyénk kebelebeli több nehézségek és gánts keresésekre talál, akkor maga az igazság kiszolgáltatása is meltatlan korlátok köze szorittást szenved, — mostan hogy a Tkts nemes Vármegye Rendeit feles számmal egyben gyűlve látom, azon való örömem ki jelentésit el nem mellőzhetém.

Az ezen Megye Kormányzására nézve főbb képpen szemem előtt hordoztam annak Tisztviselői s minden Tagjai között az egyetértés fenntartását, és így az egyenlő gyakorlatu szabadságot a Tisztviselői függéssel egyeztetni, — Azomba állottak öszve mégis kikenél a rendkívül való egyenlőség szelleme annyira lábra kapott — hogy mindent önn magok akarnak elintézni — a tanátslás helyett tanátskozni — a Tisztviselők helyett végrehajtani — és minden Birákot foglalatosságainkban gátolni — az ilyen kitsapongok a köz Gyűlések Tanátskozásait nem tartják fontosnak, melly miatt elvesz a Tanátsbelieknek tekintete, és ez a függetlenségre való tzelzásnak egy leg bizonyosabb jele és eszköze ez által a kormányozásnak terhe fáradságosabb mint az engedelmeskedőké így ki vész az erkölts — meghül a rendtartás szeretete s végre minden hanyatlásra siet — mellynek kikerülésére és a függetlenségnek megfojtására rendeltettek a Tisztviselők kiknek azon mérsékelt Hatalmakat elkell türni, mellyet a mű megbízásunk által gyakorolnak. — A kerületi s több Tisztjeink közelebbi választása törvényes — szabad akaratu és olyan tiszta volt melyet semmi tsábittások félre nem vezettek, — ennek önkéntes

és jó következése az hogy Felséges Fejedelmünk atyai gondoskodása össze találkozott a Tkts Ns RR ohajtásával és oly Tisztviselők erőssítették meg kik a megye Bizodalmaiból méltán lettek és a kik ma előttünk hitletétel mellett ígérük mind azoknak híven teljesítését a mik a nemes Megye boldogittására a Birtokosi Jogoknak védelmezésére, — az adozo köz nép könnyebítésére vezetnek — melly tziel elérésére szükséges hogy mind azokat mellyeket a választáskori köz Gyűlés alkalmatosságával a Tisztviselők tulajdonságaira nézve ki tűztem kövessenek, — ezek felett ki kerülve minden alattomos mesterkedéseket mi által egyik Tisztviselő a másik lépései ellen a tisztviselők több vármegyei Tagok ellen vagy megfordítva oly lépéseket tegyenek mellyek az egészre nézve veszedelmes behatást (itt egy szó kimaradt a fogalomból) megfontolva ki-kí azt hogy egy véletlen rezzenés a megye alkotmányát veszedelmezetheti és annak szegeletköve lezuhanása Önn épülettyének öszve omlását okozhattya. — Nemtsak értelem kell az igazgatásra hanem egyenes lelki ösméret, — melly hogy ezen megye Tagjainak mindenkori vezetője legyen azt ohajtom.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

395.

1834. márcz. 12.

A Rauber fivérek indigenátusságáról való diploma a család érdemeinek felsorolásával.

1256. 1834.

Nos Franciscus Primus Divina Favente Clementia, Austriae Imperator, Hierosolymæ, Apostolicus Hungariæ, Bohemiæ, Lombardiæ et Venetiarum, Dalmatiæ, Croatiae, Slavoniæ, Galiciæ et Lodomeriæ Rex, Archidux Austriae, Dux Lotharingiæ, Salisburgi, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ Superioris et Inferioris Silisiæ; Magnus Princeps Transilvaniæ; Marchio Moraviæ; Comes Habsburgi, Tirolis et Siculorum etc: etc:

Vobis Fidelibus Nostris Nobis dilectis Carolo, Joanni, Josepho, nec non Ferdinando Liberis Baronibus Rauber de Plankenstein salutem, et Gratia Nostræ Cæsareo Regiæ Principalis continuum incrementum! Ea Nobis ingenita est Cæsareo

Regia indoles, illudque constans studium, ut qui in subjectis Augusto Nostro Imperio Regnis et Ditionibus, erga Nos, Augustamque Domum Nostram, et promovendam utilitatem publicam fideles se, ac devotos exhibuerunt, in remunerandis eorum meritis, Nostram et ipsi, et hæredes sui experiantur munificentiam; quum autem Vos a Patre Libero Barone Nicolao Rauber descendatis, qui nascendi conditione, a Majoribus de Augusta Domo Nostra præelare meritis toga sagoque conspicuus orgininem traxit, proque singulari sua inclinatione, inde ab adolescentia, servitio Nostro Militari addictus, bellorumque et pacis temporibus subintegro quadraginta sex Annorum curriculo, fidelia non minus, ac utilia Nobis præstitit servitia, inter quæ æris illius prælii meminisse sufficiat, ubi idem Nicolaus Baro Rauber in defensione Monasterii Szinája, trans passum Tömösiensem non nisi duabus centuriis Regiminis secundi limitanei Siculici stipatus, assultui copiarum Ottomanicarum 1200 equites et 800 pedites numerantium die 24-ta Martii 1788 ab hora 9-na matutina usque 4-tam promeridianam non tantum veriliter restitit, vero repressis inimicis plagam illam Magni Principatus Nostri Transilvaniæ ab irruptione Turcarum efficaciter præservavit; iteratisque suis meritis dignum se reddidit, Quem in Cæsareo Regii Nostri Vice Colonelli Gradum elementer eveheremus, Nobisque Omnino intersit, ne in palæstra Virtutis eidem meritorum præmia desint: habita præmissorum parentis meritorum, demissæque Statuum et Ordinum Magni Principatus Transilvaniæ ex Comitibus Anno 1810. celebratis, factæ commendationis benigna Reflexione, Vos Liberos Barones Carolum, Joannem, Josephum nec non Ferdinandum Rauber de Plankenstein, qui Vestra etiam ex parte Vestigia Parentis Meritorum prementes, Tu quidem Carole in conflictu generali ad Lipsiam commissio prospero armis Nostris assultui Oppidorum Kleeberg, Gröbern et Döllitz impavide adstitisti, duobus ictibus globorum adverso corpore saucius licet marti haud valedixisti, verum resanatus continuo per seriem 25 annorum strenue militas! Tu porro Joannes in Regimine Celsissimi Archiducis Ferdinandi Caroli, Nepotis Nostri Nro 51, insigniti in qualitate Secundarii Locumtentis a 16. Annis intemerata fidelitate: non secus Tu Josephe qua primarius Locum tenens Legionis pedestris

Nro 25. nomine Baronis Wernerii Trapp insignitne, per decursum 14. Annorum, ex quibus a septem Annis, Stabo Generalis quartiriorum militarium præfectoratus adscitus exstitisti: Tu denique Ferdinande qua Notarius, et honorarius Assessor Sedis Siculicalis Miklosvár, — indefesse servitis: tanquam alioquin jam, in hæreditario Nobis Magno Principatu Transilvaniæ, jure materno cum pluribus Nobilibus Familiis proxima consanguinitate connexos, ac ibidem in pluribus Comitatibus, Sedibusque Siculicalibus actuali etiam bonorum possessorio fruente, hæredesque posteros Vestros singulorum, in linea recta descendentes, tam natos, quam Dei benignitate nascituros in numerum, et consortium verorum, et Indubitatorum Indigenarum dicti Nostri Magni Principatus Transilvaniæ, partiumque eidem reincorporatarum recipiendos, annumerandos, et cooptandos esse duximus, decerentes, et ex certa scientia Nostra, animoque deliberato concedentes, ut Vos a modo in posterum futuris, ac perpetuis semper temporibus, omnibus iis privilegiis, libertatibus, honoribus, prærogativis et immunitatibus, quibus cæteri ejusdem Nostri Principatus, partiumque eidem incorporatorum Indiginæ, Magnates, Proceres et Nobiles de jure, et consuetudine receptis et approbatis, quovis modo utuntur, et gaudent: uti, frui, et gaudere possitis, ac valeatis, hæredesque Vestrorum singulorum jam nati, vel nascituri valeant, atque possint: ita tamen ut Vos Barones Carole, Joannes, Josephe et Ferdinande Rauber de Plankenstein solenne juramentum, pro dictamine Legum Magni Nostri Transilvaniæ Principatus a Nobis approbatarum, in proxime affutura Fidelium Nostrorum Statuum et Ordinum ejusdem Magni Principatus generali Diæta, coram iisdem Statibus et Ordinibus, juxta formulam in Novellaribus Articulis Anni 1744. expressum, vel in persona vel per deputandum ad id Plenipotentiarium deponere, quæ in juramento illo et Constitutionibus Principatus a Majestate Nostra approbatis continentur, tam Vos ipsimet quam præscripti Vestri hæredes singulorum universi rite observare, ac adimplere debeatis ac teneamini: imo recipimus, annumeramus, cooptamus, decernimus item, et concedimus præsentium Nostrarum majoris et Aulici Sigilli Nostri impendentis munimine roboratarum vigore, et testimonio Literarum mediante. Datum in Imperiali Urbe

Nostra Vienna Austriae. Die Duodecima Mensis Martii, Anno Domini Millesimo Octingentesimo Trigesimo Quarto. Regnorum Nostrorum Quadragesimo Tertio.

Franciscus m. p.

B. Josephus Miske m. p.

Josephus Bedens de Scharberg m. p.

Protocollatae in Libro Regio Primae Classis pagina 12-ma et seqq. Quod testatum redditur per Archivi Directorem Transylvanico Aulicum

Ludovicum Hodor m. p.

de kezdi Szent-Lélek.

Præsens Benignissimum Diploma sub hodierno in publico et Generali Statuum et Ordinum Magni Principatus Transilvaniae, partium eidem reincorporatarum Diactaliter Congregatorum confluxu, — lectum et publicatum, tandemque Imperantibus, — e Sessione Regnicolari Cibinii Die 26-a Mensis Martii Anno Domini 1838 celebrata extradatum

per Magistrum

Volfgangum Földvari de Tanes m. p.

Protonotarium.

Báró Rauber leveleik között lévő eredeti pergamenre írt és nagy függő pecséttel ellátott díszpéldányból.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

396.

1835. jun. 1.

Szász-Mártonfalván a marchalis ülés megnyitásán tartott megnyitó beszéde D. Eleknek.

Tekintetes Vármegye Rendei!

Édes Reményekkel el telve lenni, de azoknak füstbe mentét tapasztalni, kedvetlenebb be folyást okoz az emberi érzésbe mint mindent a' reginél tudni! — A' közelebbi Ország Gyűléstől remélett Hazafi keblünk enyhülést — ohajtották: a' Megyék kedvező következetet Törekeiknek; — de a' ki Nyittatott Ország gyűlés 8 Honapi 's néhány Napi Pályáját elosztással, Siker nélkül végezé.

Szükséges valoba az idő Szellemével elő haladni a' Nép ki miveltségéhez alkalmaztatott Törvényeknek, és Azok Gyakorlásainak; de az Ország dolgait megmohosodott Sarkakból egyszerre a' Szabadság gyors Szekerébe úgy ültetni, hogy így azok a' fortuna tsalfa ölébe repítettessenek Annyit téssen mint rendes folyásokat akadallyozni; — Önn Véleményeknek ki feszített küsdessel való igazolása a' Tanatskozás béli szabadságot keskeny határok közé szorította; — Az úgy nevezett Köz Véleményre annyira támaszkodni, hogy az Országos Ügyek Evezőjét e' vegye kezébe, erre nem elég egy akár mely Helyiségbéli Egyveleg elő ítelete, Országosnak kell lenni a' köz véleménynek, mely a' régi Törvények ujakká való formálásába tsak tapogató Lépésekkel egyez meg, — tudván azt hogy minden hirtelen való változás, — légyen az élet modgyába, — Climába, — akár mibe, — még akkoris midőn a sanyaru helyheztetést jobbra lépés követi — ártalmas lehet; — egyszükkölködött a' felette való bövség veszedelmes állapotra juttathat; — A' tiszta víz zavarása az abban való bé Szívárgások által okoztatik, viszont tisztává tétele, tsak lassanként eszközölthetik, így a több felől mozditott ertelem ki fejlődése a' szabados Tanatskozás általtisztíthatatik azon pontra — mellyen a' köz jó Segítése Hazánk fiai jól léte iranti gondoskodásba, 's nem a' szabad akarat vakon való követésébe határozódik.

Kérjünk 's várjunk ujjabban Országos Gyulést, de a' mely kezdgye, folytassa a' Haza dolgait olly egyet értéssel, hogy ne tsak a' Jegyző könyvek és azokkal egyben köttetett részek igazolják a' ki tüntetett Elmebéli Tulajdonságokat, — hanem az egy értelmű Szabados Tanatskozások légyenek a' Hazára nézve áldást hintő Törvényhozások 's rendszabályak eszközei; mellyre a Fejedelem Atyai szeretete, és alattvaloihoz viseltető hajlandósága olly meg kívántato, — a' millyen egy benköttetése vagyon Hazánk Törvény hozasanak a' Fejedelemmel, — ha ezt nem tartjuk szemünk előtt és lépéseinket nem a' szerént intezzük, — munkánk félszége a' leg bizonyosabb.

A' Törvények szentsége azoknak lelki értelmebe Sükeres hatásu, azok külsőjével bibelödni az igaz Hazafinak annyit téssen mint a' tzéltol mindég távozni, — Az ollyan épület mely erősséget alapköveiből vészi lehet állando, a'-mellyet tsak

külső falai tartanak, össze roskad midőn annak fenn állásához leg inkább birni lehetne, — tartsuk fenn tehát alkotásunk belső alapját, ezen intézzük menetelünket — olyanokba nem keresvén menedéket melyek a' gyökért nem érdeklik.

Ezen Megye Hellyiségei fekvésekre nézve egymástól távol esnek ugyan, mind azonáltal ez a' Tkts Nemes Rendek egy értelműségét meg hasonlová eddig nem tette, — hanem annak ereje által Hazánk boldogságát önnön Jussai fenn tartásával elő mozdítani igyekeztek, — 'S ha szinte tündekehetnek is mások métheori fénnnyel, — olyanal, mely szemet kapráztató ábrándozásokkal tünteti ki a' Tárgyak külső Színét, — de a' Törvények ki merítésével tzelra vezetve hogy egyis a' Törvényekhez inkább ragaszkodva munkalodott volna, — soha meg nem esmérem, — mellynek bizonyosabb Tanuji Jegyző Könyveink 's több hiteles Adataink — de még bizonyosabb jele a' mű belső meg nyugovásunk, mely kinek kinek tselékedeteit leg inkább igazolya Felséges Császári Királyi Uralkodo Nagy Fejedelmünk első Ferdinandba el hunyt első Ferentz néhai Uralkodonk meg ifiadott, — a' leg jobb polgárbol formálódik a' leg jobb Fejedelem, — illyent remélhetünk mű Felséges Uralkodonkba, — ki előtt felfedezvén mind azokat: mik Sértik Törvényeinket, — terhelék Vállainkot, — Enyhülest találunk Sebeinkben: — Mert zálogul áll előttünk a' Fejedelem' halhatatlan Attya Nyomdokai követésének ígérete, kiről legyen elég annyit említeni hogy vég oraibanis Atyai Szívének az ezen Haza érdekes Tárgyai jól létre valo hozása volt főbb dobogása; — Az Ország gyűlés össze hívásával melly kellemetes leszen Felséges Fejedelmünknek fényes Jussa gyakorlását kezdeni, de valamint kölesönös erény Gyakorlás Fejedelem-'s-Nép között a' Törvényhozás Országunkban, — Ugy osztoznunk kelletik az Intezesekre nézveis, — Nyerjünk Bizodalmat Fejedelmünknel! — A' Magyar hivségnek olly sok példái tündökölnék világszerte!! — nem kell tehát semmi új dolgot mivelnünk! tsak Eldődeink, kik e Hazát vérekkel szerzették 's megis tartották számunkra, példájit követni, — kik Erösségeket, vitézségék mellett, Vezéreiktől valo illő függésbe, és az egy más között valo egyetértésbe gyökerezették; Nem áll elé akár melly Vitéz Sereg kívánt hatással a' tsata piattzra, — ha kiki önkénnyel

szérént viaskodik, az illyenek Vezéreiket nem követve, hanyat homlokkal bukhathnak Örvénybe; Így vagy on ez az értelem tsata Mezején is, — a' hol egy szívnek és léleknek kell uralkodni arra, hogy a' költsönös Munkálat a' Hazára nézve köz hasznu bé folyással legyen; — Egész reménységgel vagyok az iránt hogy a' Tekintetes Rendek ezen Tzélnek elérésébe mostanis munkás kezeket emelni készek, mert tsak azzal bizonyithattuk Fejedelmünk iránt viseltető Hivséggel egyben függő igaz Hazafisagunkat, ha Hazánk Oltárán a' béke olajág virágzását keblünk belsőjéből meritett erzések kifejlődésével öntözgettyük.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

397.

1838. ápr.

Latin szövegü beszéd, melyet akkor tartott D. Elek, midőn a kir. táblát Ester Ferdinand színe elé vezette.

Seremissime Regie Princeps, Archidux'! Domine Domine clementissime Benignissime!

Sua Majestate Sacratissima in sequelam liberæ Statuum ac OO Magni hujus Principatus Eleccionis, me in Tabulæ Rægice Præsidentem dominante, — primum et Amænissimum post solem nem in neo adeptum hocce Munus introductionem Officiorum meorum Agendorum est illud, vicujus coram Altissimo Serenitatis Vestræ Regiæ Conspectu cum Membris Tabulæ Regiæ Judiciariæ Comparendi fortuna mihi obtigit.

Tabulæ huic Ræ Indiciariæ sub Gubernaculo Serenitatis vestræ, quam plurima peculiaris Clementiæ documenta expiriri licuit, — sensit grata Patria, directionem ejus non novercis sed vere paternis Manibus concreditam fuisse.

Videtur quidem nunc Serenitates Vestra Regia Curas circa publica Emolumenta in Altissimæ suæ Mattis Sna persona impensas terminasse; — firmissima tamen fruimur Spe quod Serenitas Vestra Regia paterna sua sollici tudine nos poroque amplecti dignabitur.

Discessum Serenitatis Væ Regiæ Comitetur perpetua gratitudo Nostra comitetur Spes Nostra in eo collo cata quod Serenitatis Vestræ gratiosa Sollicitudo ad promovendam Salu-

tem et prosperitatem hujus patriæ erit directa, — Comitetur denique cum intima, profundissimaque Veneratione conjuncta, et in Nostrum prosperitatumque Nostrarum Animis nunquam intermoritura Memoria erga magnanima Serenitatis Væ Regiæ facta, quæ in illum præcipue, Scopum collimare poterant, ut Altissimam Suæ Majestatis smæ Clementiam premereri possimus.

Dum Tabula hæc Regia judiciaria ac singula epis Membra semet Altissimis Serenitatis Vestræ Regiæ favoribus humillime recommendant, — dignetur Serenitas Vestra pro innata sibi Clementia indulgere ut hac Occasione ego quoque devotissimas æternasque meas Grates pro benigne in me contestata Altissima Gratia persolvere valeam.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

398.

1839. febr. 11.

Székely Miklós unitárius püspök beigtatása alkalmával elmondott beszéde D. Eleknek.

Méltóságos és Fő Tisztelendő Fő Consistorium.

A Vallásbéli szabadság gyakorlása által mult Augusztus Honapba egyben gyült Synati Fő Consistorium alkalmatosságával meg tett választás következéseül méltoztatván Uralkodo Fejedelmek ő Cs. K. Felsege az Unitaria Valláson lévő Hívek Püspökének Fő Tisztelendő O Thordai Székely Miklos Urat leg felsőbb kegyelmes Határozata által ki nevezni, — kinek beiktatására a' Flsgs R. Fő Ig. Tanáts bennünket botsátván ki, — melly szerentsés helyheztesésünk midőn Vallásunk Kebelében ily ünnepellyes szertartáson mint Felsőbbség Biztossai jelenhünk meg, — millyen érdekes különösen réám nézve, midőn rendszerénti Elöl Ülői Székembe ezen Biztosi Kötelességnek bé töltésére szollittattam fel — (fel olvastatik a' K Pm Decreumai Collectionalis, és a' Hitek le tétetnek.

Mrsgs és Fő Tiszt Fő Cm! A Fő Tisztelendő püspök Ur letett Hüte által ezen Fő Consistorium és jelenlévő Gyűlekezet előtt magát az egész Unitaria Közönség Fő Papjának kötelezte, és így a' közérdekü, úgy egyes Személylek dogai védelmezése, azok elő segítése tzélljunk figyelemben tartya elsőbbenis.

Felséges uralkodo Cs. K. Fejedelmünk iránt tantorithatatlan Hivségének fenn maradását, — mely által a' Vallás boldogítására több több Kegyelmeik osztogatását eszközölheti.

Édes Hazánk iránt valo egyenes érzését, szeretetét, — ugyanis a Haza védelme alatt állanak a' Vallásos felekezetek Jussai, és a Haza fenn állására is a Vallások nem kevésbé folynak bé — mivel a' Vallás azon mennyei erő, melly az emberekben az erényes érzeteket magossabb poltzra juttattya, — és a' melly minden világi Törvényeken fellyül emelkedve, — nem külső — hanem belső erővel bir a' jo Tselekedetek serkentésére; — a' midőn a' polgári igazgatás rendszabásai nem sikerülnek akkor a' Vallás ébreszti fel minden Hazafi Kebelben a Fejedelem iránt letett Hivségnek, — és Hazafi Társak Jogai védelmének gyakorlását;

Egy Vallás Fő papja a' több Vallások iránti türelemességet szeme előtt tartya, — mert valamint Főbb Vonasai Nékie Vallásának minden tekintetbe valo gyarapodása — ugy a' köz érdekü vallások Jogok meg sértesit másokkal egy formán érzi; és a más Vallások Intézeteit elő segitti azon reménységgel hogy a' Segedelem Költsönös lészen; — Mindezek oly érdekes Tulajdonai egy Fő papnak mellyek a' Fejedelem és Haza iránt tartozó kötelesség be' töltésébe, a' több Vallások iránt pedig atyafiságos érzés gyakorlatába határozodnak.

De vagynak a' Fő Papi Hivatalnak azon Vallásra szorittva melynek Elöljárójává tétetett nevezetes vonásai: A maga szemellyének azon állásba helyheztetése melyben az illő függés fenntartására nézve olly intézeteket tegyen mellyek által sem a' bizodalmat el ne veszesse, — sem a törvények által hágoi iránt engedelkeny ne légyen, mert az egyházi rend kormányja hol a' Vallásos engedelmesség belső érzések által sikerülhet több bajosságokkal vagyon egyben köttetve, itten a' szelidség és alázatosság az engedelmességgel oly egyben függésbe vagynak, hogy az egyházi szolgák ezeket szemek előtt hordozva minden tselekedeteiket a' Vallásos buzgoságon gyökereztetik — így a' Fő Pap a' buzgoság gerjesztésére törekedik, hogy az által mindenek jo tselekedetekre buzditassanak — é Végre tanítani igyekezik a' Népet példája által, mert kinek kinek szemei rája vagynak függesztve, — és ő benne netalám egy balra lépés

relegendő lenne masokat egész örvénybe vezetni, — valamint ellenben az eltantorítottat a' jo példa adás az igaz utra téríthet, — de midőn ezen szelid módon tett intézetei nem sikerülnek,

Feddeni kell a' Fő Papnak a' Népet, — melly fel szenteltetett szájakból eredve már szelidebb hangu és buzdittobb a' Jobbulásra mint a' törvények szigoru szavai, mellyek büntetébéli el rettentéssel lévén egyben köttetve az érzésre vissza hatolag folynak be' — és így kénszerítő erővel birván nagy be' hatásanak kell lenni hogy jobbittson, — midőn a' pasztori ajánlások szivre hatolag hatnak be' a' bünösnek lelkibe, — a' lélek jo erzése pedig a' testi erőtelenségeket korlátok közé szorította.

Fő Tisztelendő Püspök Ur! Ezen szent szavakkal szollitam meg Fő Tisztelendőségedet : Jol vagyon jo és hiv szolgálám, kevésbe voltál hiv, többre bizlak ezután. Papi el rendeltetése Fő Tisztelendőségednek tsak proba vala arra vallyon az Unitaria Szent-Vallason lévő közönség Fő. T. be egy köz Tanittora találhaté, mellyben tzélt érve az ezen kolosvári Oskola egyik rendszerént valo Tanittojává, és következőleg annak Rectorává nevezteték, — melly Hivatalaiban meg elégedést nyerve az Egyházi Rendes főjegyzői Hivatalra erdemisittetett — mely kötelességeknek folytatása alatt Fő Tisztelendőségedbe azon tulajdonságokat mellyek egy Fő Papba lenni kívántatnak tapasztalván, — többre kívánta megbizni, és a' szabad választás uttyán majd tsak nem minden szozatokat a' püspöki Hivatalra nézve egyedül birta, — és ezt annyival biztosabban, — mivel ezen Hivatalt több időtől fogva helyettesen köz meglegedéssel folytatta; — Ösmeretesekek téhát Fő Tisztelendőséged előtt azon terhek mellyek ezen Hivatallal egyben vagynak köttetve, — azon modok mellyek, az egyházi rend fenn tartására tzélra vezetők azon rendszabások mellyek által a' külömbféle gondolkodásuak között az egyenetlenség magva még tzirázásában meg folytassék. — egy szoval a' Közönség Fő Tisztelendőségedbe oly pásztorát tekintí, ki Nyájját, a' lelkiekbe böltességgel — Szelidséggel — példaadással vezetí a' Vallasos és erenyess Uton — ez által Fő Tisztelendőséged a' Vallás iránt valo buzgóságot fogja közönséges érzéssé tenni, és ollyanná, mely által

emelkedgyék fel ki ki igaz lélekkel Istenhez, és a' Vallás gyarapítására áldozattal munkalodgyék, — mert akármely alkotmányos Társaságban költsönös a' Munkálódás, — költsönösök az egymás iránt való Viszonyok, — és így a' Fő Papi terhes Hivatalnak folytatását a' Tagoknak könnyíteni kötelességek, — ezt pedig munkássággal egy felől, melly által a' Főnek az egészre való be' hatását az egygyes Tagok Segítsék, — más felől engedelmességgel, melly ha nem létezne úgy a' rendelkezések is szükség felett volnának; — de az Unitária Valláson lévő Közönség Fő Papja iránt mindég oly figyelemmel kívánt lenni mint azt annak tekintete meg kívánta, s hogy mostis annak igazgatása alá adgya annak bizonyosabb jele mi lehetne, mint az, midőn oly Fő Papot választott kire nézve köz Bizodalma létezik, így méltán remélhetni hogy a' Kegyelmesen ki nevezett és mostan Hivatalába ünnepélyesen be iktatott Fő Tisztelendő Püspök Ur Hivatala folytatásában szerentsés és boldog lészen, mellyet magam részéről szívből ohajtok.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

399.

1842.

Gr. Teleky József erd. kormányzónál tett tisztelgés alkalmáva elmondott beszéd. Daniel Elek által.

Nagy Migu Groff, belső titok Tanácsos és Fő Kormányzo Ur!

A' szomszéd Magyar Honn kevés évek le folyta alatt Nemzetiségében, Tudományokban, nemzeti nyelvében ki tüntetett elő haladására nézve az Exd buzditto és elő mozditto hatása mely befolyással volt ösmeretes előttünk — úgy azis hogy Exd hivatalos állásai mennyire díszlettek azon Honnba, — honnet illy nagy Ferfiu tisztelt Hazánkfia viszsza nyerésére törekedett Hazánk, — ennek kíváнатát az egyben gyűlve lévő Ország RR ki jelentették, — mellyhez hogy Uralkodo Fejedelmünk ő Cs. Királyi Felsege Kegyelme, az Exd Fő Kormányzoi Hivatalra lett ki nevezése által hozzá járult, ezen köz Örömben a T. K. Tablais méltó részt veszen.

A' kormányzás minden tekintetbe és akár melly kis körbe több nehézségekkel vagyon egyben kottetve, annál terhesebb

környül mények nyomják a' Fő kormányzo Vállait, — de az Exd magoss érdemei, ki tüntetett böltessége biztosittanak az iránt hogy az Exd kormányzása alatt, e' Haza boldogabb — tzel — és rendszerübb létre jövend — a' Tudományok mellyek alapjai a' Nemzeti elő haladásnak magossabb fokra lépnek, — és ez által az értelmesség annyira fejlődik hogy a Honfiak gondolataikat egyeztetve a' polgári jól lét elő mozdittasat hordozván szeme előtt mindenki, — a' kozjoért egygyeztetett erővel fog munkalodni azon tágos Mezőn mely előttünk a' Haza boldogittására nyitva áll;

Exdnak, mint ő Felsége igaz hívének, e' Haza Honnfi kormányozójának, az Ország és Fejedelem közötti bizodalom köz pontosittojának egyenes érzésű szive, szolgállyon a' Fejedelemnek tükörül mellyben bé ható sugarok légyenek Hazánkra leg hasznosabbak ; —

Az igazság ki szolgáltatására nézve a' T. K. Táblának kötelességei törvények, és szinte azokká vált törvényes Rendszerek által annyira korlátok közé vagynak szorittva, hogy az azoktoli el térés, már az Itelőbiroi körből való ki hágásnak tartathatnék ; — igyekezettis a' T. K. Tábla Itéletei, határozatai tételével a' Törvények értelméhez ragaszkodva, szegénynek mint gazdagnak, hatalmasnak, mint tehetetlennek, és akármi rendű polgárnak és Nemzetbelinek peres Ügyeit igazság uttyán el határozni, — Annál biztosabban teheti azt most, midőn az Exd véd szárnyai, valamint a' T. K. Tablát úgy annak egyes Tagjait fedezik, — méltotasson Exd mindenkori figyelmét a' T. K. Táblára ki terjesztteni, — bölt Utasittasait meg nem vonni, — mellyért midőn esedeznénk, magunkot az Exd Kegyeibe méjj tisztelettel ajánlyuk.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

400.

1845. aug. 25.

Beszéd, melylyel Aranyosrákosi Székely Sándort püspöki székébe beigtatta. Daniel Elek által.

Meltóságos és Tisztelendő Fő Consistorium !

A' minden hív alattvaloi iránt gondos Atya, — Uralkodo Fejedelmünk ő Császári királyi Felsége, méltotattván az Uni-

tária hit valláson lévő Püspöki Hivatalra köz akarattal választott Fő Tisztelendő Aranyas Rákosi Székely Sándor Urat ezen Püspöki Hivatalaba legkegyelmesebben megerössíteni, es ennek következesébe ünnepelyes bé igtatas végett a' Flsgs K. Fő Kormány Szék bennünket mint Biztosokat ki nevezvén, ezen elotünk igen kedves Kötelesség telyesítése tzélyául a' Fő Tisztelendő Urat a hűségi Hit le tételere ezennel felszollittyük.

Fő Tisztelendő Püspök Ur!

Midön kevés évek lefolyta alatt az egyházi rend Elnöki Széke mellettem két versen üresült meg, — nem lehet két derék Ferfiaink el hunyta miatti kedvetlenségemet nem emlittenem, — 'S midön azok hamvai felett érdemtelyes leplet vonok el, azt hiszem azon szent kotelességet telyesittem, mit minden e' Vallás hivei irantak éreznek; — Vigasztal azomba az, midön Fő Tged Fő pappá tetelére nézve felekezetünk vallásos akarattya központosulásával történt Választásunk, Legfennsőbb kegyelmes meg erössítettést nyert, — Mely által Fő Tged mint Vallasunk Fő papja eő Felségének hivségére — Hazánk boldogittására — A' Vallás előmenetelére és szentesittésére szorossabb kötelekkel lett elkötelezve, — mi által minden jo Reményekkel lehetünk el telve, — és így ha egyfelől a' Munkásság mezején kedvező környülmények nyíltak fel Fő Tged előtt, de bizonyára terhes foglalatosságokis nyomják Vállait, — Ugyanis a' Fő Papi Hivattallal szoros kapcsolatba all a' Vallás minden érdekei terjesztésével, — mi fő téjendőjeis, — a' nélkül hogy mas Vallasok hit agazataival öszve ütközés törtennyék — 's hogy ezt minden egyházi Szemelyek mivelyék ez felelős felügyeletéhez tartozik, mi az egész Nyájra ki terjesztendő — figyelmez hogy az a' Vallás, egyenes, utón vezettség az Üdvességre, — és akar mely küszködések között ki ne térjen tsak egyis Felebaráttjának botránkozására, veszedelmére, minek kikerülésére használja az egyházi Törvényeket, — mely annál több bajossággal van öszve szöve, — mennyivel kevesebb kényszerítő erővel birnak ezek, a' polgári és büntető Törvényeknél, 's mégis bokrosan kell virágozni a' Vallás ellemeinek, hogy hatós gyümölsöt teremhessen azon Előfa, — melynek árnyéka alatt boldognak érezze magát az egész, — és ez ki terjedgyen minden egyénre, — mert tsak egyesek jól léte, folyhat bé az egészre kívánt Süker-

rel; — a' rossz mindig hamarább lábra kap a' jonál, és így a' vad növények tisztogatásával szüntelen bajlodni vagyunk kén-
telenek mert ha azok növése, tsirájába meg nem fojtodik, 's a'
forradalmasan gerjedő indulatok félre vezetik az azokon ural-
kodni nem képeseket, — észre vehetetlenül terjedni kezd a'
bűn, minek önkéntesen hódol a' vallástalanság, mi minden
rosznak kutfeje, — és ez tobbnyire a' Vallás iránti hideg érzeten
kezdődik, mi némelyek által mintegy dítsekvéssel emlegette-
tik, — de bizonyára nagyobb 's hatosabb erkölts nints a'
Vallásnál, miről többet lehetne szollanom, de ezt bizom az
egyházi rendhez tartozokra, ők melegítsék a' Nép szívét vallá-
sos balsammal, Serkentsék az Erköltsnek követésére, — mire
nézve Szükséges jó példával menni elől erkoltsi szelidséggel,
fegyhetetlen elettel mi tanusagul szolgáljon mindennek.

Bajossággal van egyben köttetve Fő Tisztelendőséged Hiva-
tala még a' Vallásos Tárgyaknak az egyházi és külső rendü
egygyesített, — 's egy hatással biro, közigazgatása által, —
mire nézve könnyen öszve ütközésekre lehetne találni, ha
különösen az Eloljárók az egygyetértés fonalába oly bogokot
szőnének öszve, melyeknek meg oldásán későre faradozának
vak siker nélkül, minek ki kerülesére az egygyetértés lehet a'
vezér fonal.

Ezeknél még sokkal tobbek azon nehézségek melyek a'
Fő Papi Hivatalt terhelik, — de midőn Fő Tisztelendőséged
hosszas szolgálattya, erdemei után tapasztalta nagy többsegü
bizodalmát azoknak kik Vallások iránt buzgon éreznek, bátran
léphetik fel azon léptsőre, mellyen valo állása, hogy mindeg
szerentsés és biztos lehessen azt ohajtom,

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

Gyászjelentés D. Elek haláláról.

Most, midőn nagy és rendkívüli világesemények lélekrendítő hatással következnek egymásra, 's minden családok és háznépnek egymás szívére forrott tagjai a' hűség és szeretet hő érzelmeivel mind szorosabban csatlakoznak egymáshoz, hogy a' szívszorongató aggodalmak és félelmek, mint szinte az olykor fel-felmerülő öröm és remény pillanatait is megosztva, nyugodtabb szívvel, csilapultabb kedélyvel nézhessenek szembe a' kétes jövővel; most jutta nekünk a' veszteség-érzet, kétszeresen keserű kelyhe részünkbe, a' midőn szeretett férjem 's illetőleg édes atyánk, fájdalom! már csak néhai vargyasi DANIEL ELEK, az erdélyi nagyfejedelemségbeli törvényes kir. tábla rendszerenti elnöke, az unitariusok főgondnoka f. évi martius 12-k napján, életének 64-dik, második házasságának 27-dik évében szélhűdés miatt forrón ölelő karjaink közül kiragadtatván, jobb létre szenderülve át, — 's mint nehéz záportól földre veretett fűszálak, állunk még most is mi, felejthetetlen édes halottunk árvái, a' kik áldott jó lelke fényéhez 's szíve melegéhez közelebb állottunk. Olly véletlen, olly minden előszámítás nélkül érdekle minket a' szomorú csapás, melly családi életünket egyszerre rémes homálylyal borítá: de olly édes és boldogító viszony, olly hasonlíthatatlan becses kincs birtokában, millyen az idvezültben volt adva minékünk, képesek leheténk-e csak gondolni is a' bús pillanatra, melly attól, mit elveszthetetlen sajátunknak hívénk a' boldogság' ámulatában, valaha megfoszthasson bennünket?

Sajgó sebeinkre a' szent hit ápolása mellett csak az idő lassu keze ragaszthat enyhítő balzsamirt. A' jóltevő napnak letűnte után, a' ránk szakadt búbánat éjében szelíd holdunk, a' dicsőültnek áldott emléke leend. Vigasztalásunk a' gondolat: miszerint kedves halottunkban az isteni gondviselés életsorsunkhoz olly férfiut fűzött volt, a' ki valamint megnyerte életében mint jó ember a' közszeretetet 's becsülést, mint a' fejedelem 's haza érdekében egyaránt hív szolga, mindkettőnek párosult bizodalmát, mint egyházi főgondnok hitsorsosinak általános

tiszteletét: úgy halálában is általános, őszinte részvétgyöngyeivel lön megtisztelve.

A' boldogultnak porhadó része martius hó 13-kán indított el innen M. Vásárhelyről D. Sz. Mártonba, hol családunk sirboltjába végnyugalma helyére letéetett. Mit midőn szomorodott szívvél jelentenénk 's egyszersmind kívánnók, hogy az ég úri családat kedvetlen változásoktól óvja, tisztelettel maradunk megkeseredett szívi tisztelei:

M. Vásárhelyt mártius 15-én 1848.

Árva Cserei Krisztina, Daniel Elek özvegye és gyermekei:

Daniel Anna B. Sz. Kereszti Istvánő.

Daniel Sofia Gr. Beldi Ferencznő.

Daniel Gábor.

Daniel Emilia.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

402.

1848. márcz. 31.

Vargyas község halatelt részvét-irata D. Elek özvegyéhez, Cserei Krisztinához.

Méltóságos Aszszony Kegyes pártfogo Aszszonyunk!

Keserű Fájdalommal hatot ezen Vargyasi egész közönségére, nagyon Szeretve tisztelt Méltóságos pártfogójának — ámilly véletlen — éppen olly Szomoritto hirtelen halála — kinek áldott emléke s kegyes pártfogása örököltve van — ámi s nemzedékünk — haládatos Szíveinkben; s némű enyhületet abban keresünk, s reménlünk hogy ha Nagyságos Aszszonyunk s nagy reményű kedves fia, néhai kegyes Urunk bölcs intézetei, s különösön, lelkethetségéből alappittot, s pártolt Nép Iskolánk — s más közügyeink mellett Nemeskeblű pártfogok — s védők lenni kegyesen Meltoztatandanak; hív ragaszkodás — forro tisztelet kött minket a' Meltóságos Dániel Névhez, Nemzedékeken átt — s ez érzetünkben nyilvánittuk, haládatos köszönetünket, áldott emlékü boldogult Urunk atyai kegyeségéért — egyszersmind imádkozván lelke örök üdvességéért, betesporai háboritthatatlan nyugalmaért; — Nagyságod s kedves Gyermekei gyászba merült szíveik lehető meg vigasztalta-

tásokért, minden ki telhetőbben kész szolgálatunkat, s engedel-
mességünket, őszinte ígérjük, s határtalan hívséggel s hodo-
latszettel öröklünk —

Nagyságos pártfago Aszszonyunknak

Vargyason Mártius 31-én 1848-ban

alázatos Szomoru Szolgai

Sebe János Szabad Biro

Ilkei Josef Megye Biro

Máté Péter Egyházi jegyző

Az egész Vargyasi Közönség és Unitaria Ecclesia Nevében:

Sos Elek Falu köz Jegyzője.

Külczim: Vargyasi Méltóságos b. e. Daniel Elek Ur elmaradott
kegyes Özvegye — Méltóságos Cserei — Krisztina Uraszszony eő Nagy-
ságának — alázatos tisztelettel. Ditső szMártonba.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

403.

1849. máj. 6.

*Bizonyítvány, hogy az oláhok és cs. katonák 144 veder 48-iki bort
megittak, a hordókat elvitték stb.*

Aloll irtak igaz lelki esmérettel bizonyittunk, s ha kíván-
tatik hitünköt is le teszük hogy Cserei Krisztina Özvegy Méltó-
ságos Daniel Elekné Ur Aszonymnak a mult téli oláh, és a ka-
tonai rabláskor következő kárai történtek Széplakon Nemes
küküllő Megyében úgy mint

1. megittak 144 veder 848-beli borát melynek

vedreért 1 f 12 krt ezüstben --- --- --- 163 f 38 kr pp.

2. elvittek egy fa abrantsos hordot 43 vedrest =

vedre a 8 kr --- --- --- --- --- 5 f 44 kr pp.

3. dto egy más 43 vas abrantsos hordot a 12 kr 8 f 36 kr pp.

Ösweg 177 f 38 kr pp.

Mely károk hogy általunk igoz lelki esmérettel tétetek fel
arol igaz hittal bizonyittonk DSzMártonban Május 6-dikán
849-ben

(P. H.)

Balás Antal

Özvegy Daniel Elekné ő Nga

DSzMartoni Számtartója

(P. H.)

Barrabás Sámuel

DSzMartoni Unitar Pap.

Pal Mihaj Szeplaki Gondviselő

hogy ezen fennebbi károk az anyám által birt Széplaki
joságunkba valóságos megtörténtek, arról bizonyítok.

DSzMarton 6-ik május 849.

(P. H.) VDaniel Gábor.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

404.

1869. ápr. 29.

Gyászjelentés D. Imre haláláról.

Petrichovich B. Horváth Roza maga és kis koru gyermekei
u: m: István Zsuzsánna Béla és Imre nevekbe' fájdalom dult
kebellel tudatja férje nyugalmazott fő kormány széki Tanácsos
Vargyasi Daniel Imrének folyoho 29-én reggeli 6 orakor élte
59-ik boldog házasságának 10-ik évében tüdő szél hűdésben
történt gyászos kimultát, földi részei jövő Majus hava 1-én
délután 3-om orakor fognak a' vargyasi temetőbe elhelyhez-
tetni a' mikorrá minden részt vevők meg jelenni felkeretnek

Vargyas April 29-én 1869.

Külczim: Nemes Udvarhelyszék Fő Király bírāja Vargyasi Méltó-
sagos Daniel Gábor Urnak szomoruan Sz. Udvarhelyt.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

II.

A VARGYASI DANIEL CSALÁDRA
VONATKOZÓ
OKMÁNYTÁRBÓL FÜGGELÉKÜL.

Nemes Daniel Lukács és Miklós a néhai vargyasi Daniel Péter fiait boldogasszonyfalvi néhai Jánosi Imre fiait Györgyöt, Jánost és Mihályt perbe idézik a rákosi birtokért.

Amicis suis reverendis Capitulo Ecclesiæ Albensis Transsylvanæ, Petrus Comes de sancto Georgis et de Bozyn, Vayvoda Transsylvanus et Comes Siculorum, amicitiam paratam cum honore. Noveritis, quod nobis feria quarta proxima ante festum purificationis beatæ Mariæ Virginis, hic in civitate Kolosváriensi constitutis et existentibus, nobiles Lucas et Nicolaus filii quondam Petri Danielis de Wargyas, personaliter nostram venientes in præsentiam, protestando nobis significarunt in hunc modum: quomodo alias Antonius Kacczay de Galamfalva legitimus procurator ipsorum, in quibus dum juribus possessionariis eorum, in possessione Rákos vocata, in Comitatu Albensi existente habitis, cum nobili quondam Emerico Jánosy de Bodog asszonyfalva, juxta tenorem quarumdum literarum magnifici quondam domini Stephani de Báthor Judicis curiæ regiæ et Voyvodæ Transsylvaniensis super-inde confectarum, sub conditionibus et obligationibus in eisdem specificatis sine scitu et præter voluntatem ipsorum, virtute procuratoria quandam fecisset compositionem atque ordinationem, per quam quidem compositionem et ordinationem dicti eorum procuratoris ipse Lucas et Nicolaus in ipsorum juribus non parum fuissent aggravati, quam quidem compositionem et Ordinationem annotati eorum procuratoris eo gravamine quo de regni consvetudine conveniret revocare et nihilominus causa in præmissa judicium habere, nobilesque Georgium Joannem et Michælem filios dicti quondam Emerici Jánosy, in quorum scilicet manibus prætacta bona et jura possessionaria eorum existunt, præhabendos in præmissis, judicio, contra se evocari facere vellent et quia iidem Georgius

Joannes et Michael filii dicti quondam Emerici Jánosy ad præmissa evocari debebant, pro eo vestram amicitiam præsentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum quo præsentem Ambrosius de Moha, aut Ladislaus de Árokpataka, vel Laurentius Geréb de Hajasfalva, siu Stephanus de Réthen seu Barabas Geréb de eadem Árokpataka, sive Joannes Nemes de Hidvég, aliis absentibus homonoster præfatos Georgium Johannem et Michælem filios dicti quondam Emerici Jánosy pro habendo in præmissis iudicio contra annotatos Lucam et Nicolaum ad octavas festi beati Georgii martyris nunc venturas, nostram evocet in præsentiam, litis pendentia eiqua foret inter ipsos, non obstante; insinuans ibidem eisdem, ut sive ipsi octavis in prædictis coram nobis compareant, in præmissisque iudicium receperint, sive non, nos ad partis comparentis instantiam id faciemus in præmissis, quod iurividebitur expedire, et post hæc huiusmodi evocationis et insinuationis seriem, cum nominibus evocatorum, octavas ad prædictas nobis amicabiliter rescribatis, quia autem de onere huiusmodi revocationis dicti ipsorum procuratoris, nec nobis, neque etiam parti adversæ satisfactionem impenderunt, pro eo commisimus eo modo, ut iidem Lucas et Nicolaus, de onere huiusmodi revocationis procuratoris eorum, in eisdem octavis nobis et parti adversæ satisfactionem impendere teneantur. Datum in Civitate Kolosváriensi antedicta, secundo die termini prænotati, anno Domini millesimo Quingentesimo.

Titulus earundem talis erat: Amicis suis Reverendis Capitulo Ecclesiæ Alb: Transylvaniæ pro nobilibus Luca et Nicolao filiis quondam Petri Danielis de Vargyas, contra Nobiles Georgium, Joannem et Michælem filios quondam Emerici Jánosi de Boldog Asszonyfalva, ad octavas Festis Beati Georgii Martyris nunc ventur Evocatoria et Insinuatoria. Erantque Sigillo præfati Dni Vajvodæ super cera rubra ductili impressivè communitæ et emanatæ his inferius legebatur: Lecta, Indorsatio vero earundem talis erat: Executio facta est Feria secunda post Festum Mathine Apli, Homo Vajvodalis Ladislaus de Árapataka, a Capitularis Franciscus Capellanus Domi Ugotsen Emerico de Porcon, in Rákos præsentem Stephano-Zékely Iudice Evovator et aliis pluribus. Unde nos amicabiliter petitionibus

ejusdem V:M: gratum præbemus assensum, una cum præfato Ladislao de Árapataka, Homine Vro Vajvodali, Nrum Hominem videlicet Discretum Franciscum Presbiterum Copellanium Venerabilis Domini Mathei Archidiaconi Ugotsensis Sociique concemonici Fris nostri ad præmissa suo modo peragen Nro pro Testimonio transmissimus fide dignum qui tandem ex inde ad nos reversi consona voce nobis retulerunt eo modo: Quod Feria Secunda proxima post Festum Beati Mathiæ Apli nunc transactum, Idem Homo Vester Vajvodalis præsent edicto Nro Testimonio præfatos Georgium et Michaelem filios dicti quondam Emerici Jánosi, pro haben in præmissis Judicio de Portion ipsor in Possessione Rákos in dicto Comitatu Alben exis habit, Provide Stephani Zékely Judice ipsor ibidem constituto, ac pluribus aliis id audientibus contra annotatos Lucem et Mihaelem ad præscriptas octavas Festi Beati Georgi Martyris nunc ventur ejusdem V:M: evocasset in præsentiam litis penden Siqua foret inter ipsos non obstan insinuatío ibidem eisdem, ut sive ipsi octavis in prædictis compareunt eorum vol in præmissisque Judicium recipiunt sive non, Vos ad Partis comparentis id facietis in præmissis quod juri videbitur expediri. Datum quinto Die Diei Executionis prænotato, Anno Dni Supradicto.

A gyulafehérvári káptalannak 1756-ban kelt kiadványa a Daniel család levéltárában, az eredeti a káptalanban ezen levéltári jegy alatt feltalálható: Cista Comitatus Albensi I. fasc. 1. No. 4.

406.

1599.

Pörös akta bizonyos erőszakkal elhajtott disznók ügyében, a melyben az egyik pörös fél Daniel Péter nevét is említi. Vargyasfalva pöröl Almásfalva ellen.

In festo S. Mariæ Virginis prtata in sine Sadis Judiciae Felperesek Almásfalva, Prokátorok Berze Mihály Zentkirályi — Alperesek az Vargiasfalviak, amba partes Sedis Udvarhely — Proponunt Actores per Procuratorem Michaelem Berze, cum Solemni et Protestatione præmissa, salum sit nobis progredi et regredi. — Azért évokaltuk Kapitán Uram eo Klgme elejébe az

Alpereseket, hogy a mostani Anno 1599 mindzent nap tajat, valami Diszno Marháinkot, melyeket hoztunk volt az falu Zámára fizetésért az Makra Seövényységről hatalmasul fegyveres kézzel Páztorunk elől el vették az Alperesek, mely helyiet hivunk Bertalan Motsárának az hideg Aszo Patakán tul, és az Disznokbol huszon eöt Disznot meg eöltenek, az eö Kergetések mijat penig vezet el Ismég tizenhat Diszno, mely Marháinknak az elvitelijért ha az Klmetek Törvényye mondja, nagy Hatalomnak mondjuk, az marhákot pedig betsüjével kívánjuk meg, mely marháink megérthenek volna Száz forintot, azt penig Cselekedték a Nagy hatalmasságot ezen Udvarhely Szókbe az meg nevezett Almási Határban, — protestantur ad Ulteriora.

Ppnunt J. cum Prstone per Prm Joannem literatum de Vargias Meg értettük az Aktoroknak Aktiojokból, az hogy minket, menyi Disznoknak bé hajtásán keresnek, mondják hogy fegyveres kizzel vettük volna, és a eö Határokból Bertalan Motsárából hajtottuk volna el, kit Seövényységről hoztak volna oda, — Mii azt mondjuk, hogy az Disznoknak bé hajtását nem tagadjuk; de mi az mi Hatarunkbol hajtottuk bé, az Hideg aszo Patakán alol, mely helyet Per havasának hivunk, abból melyet mi réghi Szabadságunk idején békességesen birtunk, mely meg nevezett helyiet mi töllünk ide az Várhoz foglaltak volt. — Azért miért hogy az az Szabadság szépen Szekeleknek meg adatott Urunk által, az az hely is mi kezünkbe szabadult, a hogy az előtt is miénk volth, bizonyitsuk, hogy az az hely miénk volth hogy méltán bé hajtottuk semmi Potentían nem vagyunk mivel mi Határunkon Makkunkon tanáltuk, — Holott mondják hogy ök hozták volt, abból ki fogjuk, bizonyitjuk az ő magok szavokon hogy Kopitán Miko Miklos hozta oda azokat az Marhákot, miérth pedigh arra fundáliák hogy ök hozták oda, az ellen mi meg bizonyitjuk hogy a Kapitán hozatta oda, Indebitán kereskednek rajtunk — si juris liceat ad ulterio ra progredi.

Rept. Actores dicunt per med Poum — Meg értettük az Alpesek minemü okot adnak Ellenünk, mi azt mondjuk reá, hogy az az hely Almási volt a honnan a Marhákot el vették, az előtt is eddig az Almásiak számokra volt, ha az Várhoz valo Marhát vittek is reá, de Ugyan Almási Határ

volt, mikor Daniel Péter iktatott volt Vargyashoz, akkor is Almásfalva mondott volt ellene — Birodalmuk is nékik volt benne, az előtt valo időkbe vallattunk is felölle Ugyan Vargyasi embereket, azok Almásinak felelték; — kiknek Relatoriája most is kezünkbe vagyon, bizanyitanak az Határunk tulajdonsága felől, és az ő magok vallásokrol valo Relatoriánkot is bé adjuk. — Az minth az előtt meg kértük az Marhákot Máté György Uram Levelivel, a hogy meg parantsolta volth Kapitán Uram is. — Meg találtuk felölle, s meg nem atták, noha egymás akaratjából közembereket is vittek volt, de Almási Határnak mondották, de ugyan nem atták meg; — az ő magok Compositiojokot eő Magok violálták; azt mondják hogy az engedelmességnek terhén meg vadnak. — Az Marhát pedig most is kérettük töllök még itt in facie Sedis.

Deliberatum Miért az Incattusok a földnek színére keredznek bizonyítani, hogy az eő Határok s Birodalmok ott, — Arbitereket is kernek kik meg lássák, Juxta Allegationem bizonyításnak a föld színén, — bizonyítsanak ugyan akkor az Actorok is — vagy itt Udvarhelyt, mivel mindenik eővének mondja, mutassa az bizonságnak megh mindenik fél, — itt tudják meg vallani; — Az Marhát pedig a hogy le verték el ne költsék Törvénigh.

Az Alpesek mégh is a föld színére kéreznek Kapitán Uramtol bizonítani. Kéri Notarius Petenye Ferentzet, Endes Györgyöt, Sándor Pétert, Foszto Mozest; Mártonfi Andrast.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

407.

1607. jan. 23.

Nyári Pál és társai tudósítása Bogáthi Andráshoz a fejedelem (Bocskai István) testének Kassáról február 1-én Gyulafehérvárra leendő elindításáról.

Generose domine, amice, nobis observande, Salutem et servitiorum nostrorum paratissimam commendationem etc.

Megirtuk vala ennek előtte való levelünkben varmegyével kegyelmeteknek az mi kegyelmes üdvezült urunknak mindnyájunk nagy keserüségére ez árnyék világból való kimulását, kinek tartozásunk szerint utolsó tisztességére és becsületes

temetésére gondunk lévén az miképen ő felsége testamentomában, annak helyütt ott Erdélyben kedves hazájában Gyula Fehérvárott, ugymint az régi bodog emlékezetű fejedelmeknek temetkező helyökre rendelte hogy legyen, Szándékunk az hogy az jövődő Februariusnak első napján innen Cassáról az ő felsége becsületes testével megindulván tizenhatszázadik szállásunk Fehérvárott legyen, ki felől Gubernator uram is megtalálja kegyelmeteket Vármegyével. Kegyelmeteket azért szeretettel intjük, hogy azokra az napokra, az mikorra az ő felsége becsületes tésztével be kezdünk érkezni, meggondolván, hogy ez az mi Istenben elnyugodt kegyelmes Urunk az mi édes hazánknak nemcsak választott fejedelme, hanem minden ellenségtől megszabadítója, békességes állapotra hozója és édes atyja volt, azt is hogy a nagy Istennek áldásából az ő felsége birodalma Erdélyen kívül is annyira terjedvén, hogy Magyarországnak is Fejedelme lenne, ezekről az földekről is Urak és Urfiak magok személyökben, és vármegyék, városok követivel egyetemben, sok becsületes kísérei lesznek ő felségének. Kegyelmed is mennél becsületesben lehet, az ő felsége temetésén igyekezzék jelen lenni, sőt mint ilyen felháborodott üdőben, minthogy az ország csak egy órában is fejedelem nélkül bátorságosan nem állhat, az temetés után megértvén ő felségének, az országnak bátorságos megmaradása felől, utolsó tanácsát, és hasznos rendelkezését, és az mindenható Istent, egyenlő szívvél mindnyájan segítségül híván, az országnak régi szokott szabad választása szerint, oly successor felől gondolkodhassék az országgal együtt, a ki Istennek először tisztességére, édes hazánknak megmaradására ő felsége helyiben méltó gondviselő és kegyelmes fejedelmünk lehessen. Tartsa meg Isten kegyelmedet jó egészségben. Datum Cassoviæ 23 Januarii Anno 1607.

Eiusdem Generosi Dominationis Vestræ

Præsident
Paulus Niari m. p.

et amici
Petrus P. Alvinci m. p.
Paulus Eorvendi
thesaurarius m. p.
Simon Pechi
secretarius suæ serenitatis testamentarius.

Külczim: Generoso domino Andrea Bogathy de Bogatt etc. Domino Amico nobis observando.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

408.

1622. aug. 23.

Bethlen Gábor meghívja Daniel Mihály főkirálybirót a fennirt év szeptember 29-én Kolozsvárt tartandó országgyűlésre.

Gabriel stb. stb.

Generose fidelis nobis dilecte. Salutem et gratiam nostram.

Minemü szorgalmatosságunk egy atyai kegyességből származó, indulatunk volt eleitől fogva azon, hogy hűségteknek országul csendes állapotjának bekességes megmaradására úgy vigyázhassunk, hogy jövőidőben utánok levő maradéki is rájuk való gondviselésünknek kedves emlékezetét méltó hálaadással mindenkor előttök viselhessék, azt hűségednél tudjuk nyilván lenni holott távol létünkben is nehéz hadakozásunk és terhes gondjaink között is, semmire inkább nem vigyáztunk, minthogy hűségteknek, minden bántása és kára nélkül szép békességét megoltalmazhassuk melyre akarván ezután is Istennek segítségével azon atyai kegyes indulattal gondot viselni, hogy jobb móddal hűségekkel egyenlő értelemről abban elő mehessünk egyéb előttünk álló nagy szükséges dolgokért is mellettünk levő tanácsinknak tetszésekből rendeltük Kolozsvár városunkban ez jövőidő Szent Mihály napjára, úgy mint ad diem 29 September iam sequentis generalis gyűlést celebráltatni, melyen magunk is személyünk szerint jelen akarván lenni. Hűségednek hagyjuk és parancsoljuk is hogy a megnevezett napon és helyen személye szerint legyen jelen, hogy így Istennek akaratjából hűségeddel egy értelemről hazánknek megmaradására minden jó és hasznos dolgot végezhesünk. Secus sub poena in generali decreto expressa non facturus. Datum in civitate nostra Maros Vásárhely die 23 augusti anno Domini 1622.

Gabriel m. p.

Külczim: Generoso Michaeli Daniel de Vargyas trium sedium siculicalium Sepsi, Kezdi et orbai judici regio etc. fideli nobis sincere dilecto etc.

Eredetije fejedelmi nagy pecséttel lezárva a Bonis levelek között a v. Daniel család levéltárában.

«Történelmi Tár» 1886. évfolyam 2. füzet 233—234. lap.

409.

1625. jul. 27.

Bethlen Gábor fejedelem levele Daniel Mihályhoz udvarhölgyek iránt, mert magyar «frau czimmerrel is kénék cleibe menni» (Brandenburgi Katának érthette, mert a fennirt évben már ezen házasság iránti lépések megvoltak téve).

Salutem. Mivel szegény Istenben boldogul idvezült szerelmes atyánkfiatol elmarat Árváknak Isten szerencsáját parancsolván senkinek az szerencsijét meg nem tartottuk és így mostan az két leánj aszonnál több Anna aszonj mellett nem lévén, akarnánk valami jó rendű nemes emberek gyermekét négyet ha több nem lehetne is, le menj az végre hogy ha Isten házasságunkat megengedné lenne magyar frauczimmerrel is kinek eleibe menni. Horvát Istáné Aszoniom monta nénédek és comendalta Ördög (?) Mihál középső leányát illendőnek, hivasd magadhoz Ördöget incesed meg, hozza maga alá, és bizza gongya viselését nénédre nyugodjék abban, hogy ha Isten szerencsijét parancsol leányának oly tisztességesen haza adattiuk, kit magam sem reméltet volna, haza adására bátor gongia ne legyen és addig is úgy viselik gongiát az mint tisztességet szerető udvarhoz illik, választ várunk tölled, és magad is ad 20. Augusti jőj Tordához mivel ki megjünk, ércsd magamtól mihez tarcsijátok magatokat, legietek egésségben.

Albae 27. Juli

G. Bethlen m. p.

A czímlapon: Egregio Michaeli Daniel etc.

Eredetije Bethlen Gábor által sajátkezüleg írva és címezve a Daniel család levéltárában.

410.

1641. máj. 1.

Rákóczi György az 1641. május 1-én kiadott okmányoknak a fehérvári káptalan levéltárából 1756 kivett transsumptuma szerint vargyasi Danielt Jánosnak, Udvarhelyszék alkapitányának, — kit még uralkodása kezdetén belső kamarásai közé fölvelt, — részint az ő oldala mellett való kitartó vigyázat és folytonos segédkezésért, részint azon szolgálataiért, miket ez a fényes török udvarnál és Oláhország fejedelmeinél a rábizott titkos ügyek elintézésében az ő meglegedésére és a közös előmozdítására teljesített: két ezer forintért zálogba adja a Baroth községben lévő részbirtokot, mely Bethlen Gábor által hűvégi Mikó Ferenczre ruháztatott volt s ennek halála után fiának, Józsefnek általa két ezer forint erejéig elzálogosítottatott, azonban a fennebbi összeg lefizetése folytán a kincstárba visszaszállott; adja pedig olyformán, hogy a birtok első sorban a fiakat illesse s csak ezek kihalása után a nőket és azok mindkét nemű örököseit és utódait, és hogy azt sem ő, sem más ne vehesse vissza másképp, mint a zálogösszeg lefizetése mellett.

Nos Georgius Rakotzi Dei Gratia Princeps Transilvaniæ, Partium Regni Hungariæ Dominus et Siculorum Comes et Memoriarum commendamus tenore præsentium significant quibus expedit univers. Quod Nos cum ad Principalem pertinere dignitatem probe sciamus quoslibet Sceptro Regali Subjectos, ipsisq rebus publicis, et earum Directoribus præcipius bene meritos, dignis virtutibus et servitiorum meritis præmiis prosequi — Si iterum alii Insignibus facinoribus hoc uno vel maxime Principum favor virorum et dignitatis gloria vigore et optimæ memoriæ perennitas æterno ævo adscribi ac reliqui assolet. Cui ipse exemplo etiam Prodecessorum Nostrorum filius reminiscentiæ, Nos quoque inde a Principatus Nostri divinitus adepti exordio inhærentes, hoc ipsum et nobis imitandum in proposito habuimus. Unde ad præsens etiam benigne consideramus fidelem Nostrum Gener. Johannem Daniel de Vargyas Sedis Siculicalis Udvarhely Vice Capitanum in Principatus ad hoc Nostri primordio in Cubiculariorum Nostrorum intimorum Numerum a Nobis receptum, tum ad latus Nostrum assiduus vigiliis et continua assistentia, tum vero aliquoties ad fulgidam potentissimi Turcarum Imperatoris Majestatis Aulam nec non vicinarum Provinciarum Valachicarum Principes per ipsum in Secretioribus Negotiis continuatis expeditionibus juxta informationem Superius ipsi commissam, ita ingenue et quidem

ad placitum Nostrum et publici commodi emolumentum semper exhibuisse fidelitatis obsequia, ut nihil supra desideraretur virtutesq ejus per hujusmodi exercitationes, magis ac magis exorerentur, indeq a nobis in præsens munus Vice Capitaneatus assumi dignus aestimatus utiq erga cum quoq fidelem Nostrum Prinipal nostræ liberalitatis et munificentiae certa aliqua estet ratio. Totalem ad præsens et integram portionem possessionar in Possessione Baroth in Sede Siculicali Sepsi filialiq Miklosvár Szék vocata existens habitam, quæ alias a Spectabili et Magnifico quond Francisco Miko de Hidvég, Serenissimi quon Doni Gabrielis Bethlen Sacr alias Rom. Imper et Trannia Principis et Prædecessor Nostri felicis memor annuentia et collatione ad tempus obitus et decessus ejusdem Francisco Miko facta, tenta et possessa, eo vero e vivis sublato, filio ejusdem nempe Magnifico quon Josepho Miko similiter de Hidvégh in et pro Summa bis mille florenor Hungariæ juste curren et usualis monetæ per Nos inscripta et impignorata. Quo perinde vitam cum morte commutar relictæ ejus tunc viduæ Gener Donæ Helena Matskasi pro nunc consorte Egr Thomæ Domokos de Also Csernáton deposita et persoluta præscripta bis mille florenor Hungar Summa Fisco nostro reusurpata est et redacta, simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, terris scilicet arabilibus, cultis et incultis, agris, pratis, pascuis, campis, fœnitis, Sylvis nemorib montib Vallib Alpib Vineis, vinearum promontoriis, aquis fluviis, piscinis, piscaturis, moleninîs et eorundem locis generaliter vero quorumlibet utilitatem et pertientiar suarum integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis ad ean de jure et ab antiquo spectan et pertinere deben sub suis veris metis et antiquis limitibus existen memorato quidem Joanni Daniel ac Hæredibus ipsius mascul Sexus univer jure perpetuo et irrevocabiliter dan donan Casu vero quo in semine virili (quod diutius Divinitas avertatur) eun deficere contingeret, posteritatib ipsius fæminei Sexus, ipsorumq hæredibus et posteritatib utriusq Sexus univer in et pro bis mille florenor Hungar justa curren et usualis monetæ Summa, clementer conferen inscriben et impignoran esse duximus. Assecuran nihilominus affidan et certifican eosdem quodsi tempor in Succesu nos vel successores nostri legitimi Tranniae Principes, aut alii

quorum intererit ean Portionem possessionar pro nobis aut pro se rehabere aut reusurpare voluerimus vel voluerint a dicto quidem Johanne Daniel hæredibusq et posteritatib ipsius virilis Sexus universis nequaquam, Casu vero quo iidem in linea virilis Sexus deficerent a fœmini Sexus Hæredibus et posteritatibus ejusdem vel eorund hæredib utriusq Sexus univer non aliter usque Sexus nisi deposita prius et integre persoluta præscripta bis mille florenor Hungar juste curren et usualis monetæ Summa adimemus, aut adiment, et pro nobis aut prose reusurpabunt. Ad quod firmiter et inviolabiter asservan tam nos ipsos, quam etiam Successor Nosnos legitimos Tranniæ Principes, vel alias quorum intererit, obligatos et modis omnib adstrictos esse volumus. Prout ad partem dicti Joannis Daniel ipsiusq Ha ered et posteritat masculini Sexus univer damus, donamus, conferimus jure perpetuo et irrevocabiliter ad pontem vero Hæredum et posteritatum utriusq Sexus univer inscribimus et impignoramus jure redemptibili tenen uten possiden pariter et haben Assecuramus nihilominus affidamus et certificamus obligamus et adstringimus utrinq salvo jure alieno harum nostrorum vigore et testimonio Litterar median. Quas nos præmisso in formam Privilegii Nostri redigi faciemus dum Nobis in specie fuerint reportatæ. Datum in Civitate Nostra Alba Julia Die prima Mënsis Maji Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Quadragesimo primo.

Paulo vero inferius a Sinistra parte subscripti erant Georgius Rakotzi m. pr. a dextera parte Joannes Szalardi vice secretarius m. pr.

Gyulafehérvári káptalan levéltárából 1756. hiteles alakban transumptum kiadva, a Daniel család levéltárában.

411. 1651. decz. 29.

Rákóczi György rendelete Daniel Jánoshoz egy szeg paripa beküldése iránt.

Georgius Rákoczi Dei gratia Princeps Tranniæ partium regni hungar Dnus et Siculor Comes.

Generosi fidelis Nobis dilecti, Salutem et favorem Nostrum.

Kegyelmed Levelét meg adta a Posta s hogy kegyelmed az

paripát ki küldte kegyelmesen vettük s ittis hagytuk, parancsolván Pávai Tamásnak adgyon száz forintot érette kegyelmednek bizony. . . . jó időtől fogva paripátlanabul nem voltunk mint most, kegyelmesen vesszük azért kegyelmedtől ha az mely szeg paripán ide ki volt Pávaisis látot ki küldi; ha tetszeni fog meg adattjuk az árát kegyelmednek, Eidem in reliquo gratiose permanemus. Datum in Castello nostro Colosmonostorio 29 Xbris 1651.

Rákóczy s. k.

Czím: Generoso Joanni Daniel de Vargias Trium Sedium Siculicalium Sepsi, Kézdi et Orbai Supr. Judici Regio Fideli nobis dilecto.

Eredetije a Bonis levelek között a Daniel család levéltárában.

412.

1652. jan. 20.

Rákóczi Zsigmond vargyasi Daniel Jánoshoz, Háromszék fő-királybírójához intézett levele, melyben előadván azt, hogy Borosnyon lakó Gomoly András az ő «udvari gyalogi» között lévő Vékony János nevű öcséért kezességet vállalt, kéri a fő-királybíró, hogy bátyját, a kezeset ne háborgassa.

Generose Domine Affinis nobis observan.

Istentől kegyelmednek egészséget és minden jókat kívánunk. Ez levelünket kegyelmednek megado Borosnyon lako Gomoly András lévén kezes udvari Gyalogink között lévő Vékony János nevű Ötséjért, találja meg bennünket lennénk jó törökedők kegyelmed előtt Dolgában, tudniillik azon kezesség végett ne háborgatná kegyelmed ez megnevezett embert: kinek megemlített ötse Gyalogink között lévén, mivel bėjövetelünkör bizonyos számu gyalokinkat az gonosz hirekre nézve ötetis oda ki hadtuk és Udvarunkbanis vagyon kötelelességi, kegyelmedet kérjük érette ne háborgassa kegyelmed meg említett kezes bátyját, kegyelmedtől igen kedvesen vesszük. Tarsa meg Isten jó egészségben Kegyelmedet. Datum in Arce Fogaras die 20 Januar 1652.

Gener Dnis Vræ

Benevolus Affinis

Rákoczy m. pr.

Czím: Generoso Domino Joanni Daniel de Vargyas trium Sedium Siculicalium Sepsi, Kézdi et Orbai Supremo Judici Regio etc. Dno Affini nobis obser.

Daniel János ezen levél oldalaira ezeket jegyezte sajátkezűleg: Holt meg az Szegény Ur die 4. febr. Tizenegy és Tizenkét ora közt. Utolsó levele üdvözült Urnak Rákoczi Sigmond urk. Isten boldogicsa. szegényt Nékem kls Um volt Dan. János s. k.

Eredetije a Bonis levelek között a Daniel család levéltárában.

413.

1662. deczember.

Egy — Daniel István által 1662-ben naplóba vezetett — levele Wolfgang Frigyes szatmári ezredesnek, melyben bizonyos — meg nem nevezett — Excellentias urat újból arra hív fel, hogy a császár és király biztosai részére, kik nem egyébert, hanem azért mennek Erdélybe Apafihoz, hogy vele az ott lévő császári hadak élelmezéséiránt tárgyaljanak, a menlevelet (salus conductus), melylyel Erdélybe mehessenek és onnan kijöhessenek, haladéktalanul küldje el. —

A levél kelt Szatmáron 1662. deczember havában.

Decembris Erkezék az Szatmári General levele melynek tenora ez :

Illustrissime et Excellentissime Domine Domine Colendissime.

Salute officiorumque ac bonæ vicinitatis parata oblatione.

Nullatenus dubito quin excellentia vestra ex proximis meis sub diem 17 currentis mensis ad eandem datis iteratam meam instantiam ratione Salvi Conductus pro deputatis Sacræ Cæsreæ Regiæque Majestatis Domini mei Clementissimi Ablegatis in Transsylvania ejusdem scilicet constituto Colonello Domino Joanne Francisco a Kayserzstein Libero Barone nec non ejusdem que consilii Aulæ Bellici Secretario Domino Petro Francisco Hoffmanny uberius intellexerint.

Cum igitur ab Excellentia vestra nullum de facto responsum super inde acceperim interea dicti Domini Cæsarei Ablegati hic Szathmarini appulerint desiderantes iter suum in præfatam Transsylvaniam ulterius proseguire, eorumque Commissio in hoc solum versetur, ut de necessariis alimentis summæ dictæ Cæsareæ suæ Regiæque Majestatis præsidii ibidem commorantibus juxta Armistitium ad Terminum evacuationis atque subministrandis cum Principe Apaffio et statibus pertractent id ipsum etiam ad regni sitionem Domini Secretarii Beris penes eandem agentis jam pridem ammissem percipiam. Proinde Excellentiam vestram denuo præsentibus per earum exhibitorem

altæ repetitæ Sacræ Cæsareæ Regiæque Majestatis Capitaneum Dominum Joannem Nicolaum Mindszenti officiose requirendum duxi, quatenus memoratum Salvum conductum, vigore cuius autenominati Domini Cæsarei Ablegati in Transsylvaniam libere et jure ire et redire queant, sine ulteriori mora et difficultate mihi transmittere dignetur:

In quod eo libertius Excellentiam vestram condescensuram mihi polliceor, si quidem in relatione prænominatorum Dominorum legatorum habeam, eadem die qua ipsi Viennæ moverunt legatum quoque suæ Cæsareæ majestatis ad Excellentiam vestram deputatum eiusdem nimirum Consiliarem Imperialem Aulicum Dominum Liberum Baronem de Gœs una cum Csauzio Excellentiae vestrae ibi hactenus detento inde movisse adeoque probabiliter jam ad Excellentiam vestram Tömösvarium pervenisse a quo ubi Excellentiam vestram libuerit fusius informare poterit nullam aliam ob causam sæpefatos Dominos Ablegatos in Transsylvaniam expeditos, Cætero vero omnia pacisnegotia concernentia praelibato Domini Libero Baroni de Gœs commissa esse, postulaturus itaque ad has meas desideratum Excellentiae vestrae Responsum. In reliquo eandem prospera quoque cum longa incolumitate animitus pœcor ac maneo

Illustrissimæ Excellentiae vestrae ad officia paratus

Szathmarini. Decembris 1662

Volfgangus Fridericus Col.

Folytatása a Daniel István 1663: évi naplójának, melyben a többek között januárius 10. és 12-én két (az első hibás latinsággal írt) levél van följegyezve: az egyiket Bécsből 1662. november 18-ki kelettel Ali Pasahoz, a török hadsereg főszerdánjához intézi Venczel sagani vezér, és benne előadja, hogy Huszain Aga követet a vele folytatott tárgyalások után visszabocsátották; a másik levél is — a tartalom-ból ítélve — szintén Alinak van küldve Bécsből 1662. október 31-ről, s arról szól, hogy ő felsége parancsára Goes János báró követül elküldetett, ki az ott lévő Beris Fülöppel, az udvari kamara titkárával együtt felvilágosítást fog adni azon kétséges dolgokra nézve, melyek a béke további fennmaradását akadályozhatnák. — Aláírva Venczel sagani vezér által.

Cum Deo Anno 1663

1-ma. Januarii

2. Jan. Érkezett Csepregi Mihály ur ő kegyelme

7. Jan. Érkezett Bartos az Czimeres Posta
8. Jan. Ment el Rác Dobrin : Érkezett Bartos
9. Jan. Érkezett be a német követ az Csausz Passaval
10. Jan. Voltam az vezérnél, olvastam el az levelet melynek tenora ez :

Illustrissime Domine Amice dilecte

Salute officiorumque oblatione promissa. Postquam ablegatum Illustrissimæ Dominationis vestræ Huszain Agam, hic convenienter et bene tractando dimiserimus, omnia ordinando quæ ad restabiliendam tranquillitatem publicam et pacis incrementum vedundare visa sit, Pro res Illustrissima Dominatio vestra ex aliis literis ad eandem datis et ipsemet Huszain Aga intelligere poterit Ideo nos ad dictis literis nostris atque relationem Sacratissimæ Cæsareæ Majestatis Consilarii Imperialis Aulici Spectabilis ac Magnifici Domini Liberi Baronis a Gocs dictique Agæ referentes, Eandem bona et longæva valetudine frui exoptamus

Dabant. Viennæ 18 Novembris 1662

Illustrissimæ Dominationis vestræ parati

Venceslaus Dux Saganensis.

Külcíme a levélnek (a mint következtetni lehet) ez :

Illustrissimo Domino D. Ali Passæ Vezerio Arcium et Exercituum Potentissimi Imperatoris Turcarum Supremo Szerdaro, Amico nobis Dilecto.

12. Januarii Vitték fel az Nimet követet Joannes Liber Barot á Gocs.

Vittenek utánna is lovakat

Kaphtanyoztanak meg benne is

Hozának ajándékban két fehér ezüst medenczét

6 gyümölcsös tálat, két palaczkot, kórsot,

Puskát, Orát, és Eoregh Citromokot.

Hozott levelet az Passanak, melynek Tenora ez :

Illustrissime Domine Amice dilecte

Salute officiorumque parato oblatione promissa Pervenit.

ad nos Ablegatus Dominationis Vestræ Illustrissimæ Huszain Aga et literas ejusdem concedenter tradidit, simulque ea, quæ ibi commissa fuerunt ore tenus exposuit.

Cum itaque juxta Excelsæ Portæ declarationem almæ pacis stabilimentum in exacta et bona informatione, qua mediante, difficultates emergentes complanari possint consistat, eaque complanatio Dominationis vestræ Illustrissimæ a dicta Porta commissa sit, Ideo jussit Sacratissima Cæsarea Majestas Dominus meus Clementissimus ad instantiam Dominationis vestræ Illustrissimæ præsentium exhibitorum prælibatæ Sacræ Cæsareæ Majestatis Consiliarium Imperialem Aulicum Specabilem ac Magnificum Dominum Joannem Liberum Baronem a Gœs longa experientia res et non minus consilio, quam virtute conspiciendo Ablegare, qui una cum Sacratæ Cæsareæ Majestatis Cameræ Aulicæ Secretario Domino Joanne Philippo Beris. I. U. Doctore jam ibidem commorante sufficienter informabit Illique simul omnia, quæ in ambigno sunt et pacis continuationem impedire poterunt component.

Non dubitantes Dominationem vestram Illustrissimam iisdem plenariam fidem adhibituram, et si pacis amorem, sicut profitetur, se in effectu demonstrari velit, æquitate se accommodaturam

Interea ex mea parte, quæ dictam pacem promoverent conservare poterunt, curam habebimus prout id ipsum a summe dicta Sacratissima Cæsarea Majestate singulariter mandatum est ea spe peti ex parte Dominationis Vestræ Illustrissimæ et Turcarum idem quoque observatum iri, Cum nos Eque ejusdem simus opinionis, illos, qui memoratam pacem turbare aut omnino impedire desiderant, vindictam divinam, et perversitatis suæ, qua affictos subditos in extremam ruinam proturbant, sanguinisque humani effusione causant, gravissimam pœnam experturos. Pro fine eadem bona et longæva valetudine frui exoptamus.

Dabantur in Civitate Viennensi die ultima octobris 1662
Illustrissimæ Dominationis Vestræ parati

Venceslaus Dux Sagonensis.

414.

1666. jan. 11.

Kérdő pontok, melyeket Daniel István részére kiadott, s alább közlendő esketési parancs foganatosítói tettek fel a tanuknak.

Ultrum autem super inquisitione infrascripta erat tale:

1. Tudod-e, ezt az Baroti Mikó Jozsága felét, ha üdösbik Daniel Mihály uram nevére foglalták el, és ha eo kegyelme pénzét attáke az megváltására; melyek váltására szolgáltak Vargyasra, s meddigh.

2. Tudod-e mikor Daniel Mihály holta után Daniel János, és Daniel Ferencz uramék között az osztózás meglőtt egyéb jószágból, az Baroti jószágból az mit Daniel Ferencz uram maradvája most bir, az mint ment az atya Daniel Ferencz uram kezéhez, mivel nem felét birja mint egyéb jószágoknak.

3. Tudod-e ha D. F. U. (Daniel Ferencz uram) ezzel a részecskével, melliet most bir maradvája, ha benne contentus volte D. F. U. és hallottad-e valami szavát felölle, hogy non contentus volt.

4. Tudod-e miként az mely Jobbágyokat D. F. U. maradvája most bir itt Baroton, ha azoknak belső örökségeket és mostan kezeknél levő örökségek után járó tanorokokat, külső szénafüveket, szántóföldeket, és marhajokat mig D. F. U. kezéhez jöttek volna, Daniel János uram vötte el az előtt.

Kivonat.

Az Apafi Mihály által 1666. január 11-én kiadott esketési parancs folytán előterjesztetik a kihallgatott tanuk vallomása, a Daniel Mihály által Baróthon vett Mikó féle birtok árára-, iktatására és a birtok megoszlására nézve.

Celsissime Princeps Domine Domine nobis naturaliter Clementissime. Post Fidelitatis fidelium perpetuorumque servitorum nostrorum in gratiam Celsitudinis vestræ humilimam debitamque semper oblationem.

Vestra clementer nosse dignetur Illustrissima Celsitudo. Nos literas Celsitudinis vestræ Compulsorias pariter et attestatorias pro parte et in persona Generosi Stephani Daniel de Vargyas confectas et emanatas nobisque inter alios Celsitudinis

vestrae humiles fideles perpetuosque servitores literis in eisdem nominanter specificè conscriptos præceptorie sonantes et directas summo quo decuit honore et obedientia recepisse in hæc verba. Michael Apafi Dei gratia Princeps Transsylvaniæ partium regni Hungariæ Dominus et Siculorum Comes etc. Fidelibus nostris universis et singulis Egregiis et nobilibus Agilibus pariter etiam Ignobilibus ac alterius cuiuscunque status bonæ tamen honestæque famæ et conditionis utriusque sexus hominibus, ubivis in ditioe nostra constitutis et commorantibus præsentibus nostras visuris salutem et gratiam nostram. Exponitur nobis in persona Generosi Stephani Daniel de Vargyas. Qualiter ipse medio vestri nomine et prætextu certorum quorundam negotiorum suorum coram declarandorum in præsentiam Egregiorum et Nobilium Andreæ et Michælis Ujvári, Basilii Szentkirályi, Michælis Erdős, Francisci Vincze, Francisci Dalyai, Georgii Daróczi, Basilii Zambo, Georgii Cziczoi, Samuelis Gidofalvi, Caspari Teleki, Joannis Galambfalvi, Georgii Györkei, Danielis Enyedi et Stephani Czernatoni majoris, Francisci Bikafalvi, Stephani Hegyesi et Joannis Adam minoris, cancelliarum nostrarum Scribarum et Juratorum Notariorum e curia nostra per Nos ad idem specialiter exmissorum, Item Vice Judicum Reginum, Juratorum Assessorum ac Notariorum trium sedium Siculicalium Sepsi Kézdi et Orbai ac Miklosvar, nec non Udvarhely et filialis eiusdem Bardocz, hominem videlicet nostrorum pro iurium suorum tuitione ac defensione quoddam fassiones et attestatorias celebrari facere vellet jure admittente. Cum autem veritatis fassio justitiæque recognitio nemini sit abneganda. Proinde vobis harum serie committimus et mandamus firmiter ut dum et quandocunque cum Præsentibus simul veldivisim fueritis requisiti statim vos sub oneribus singularum sedecim marcharum gravis ponderis per eos quorum interest seu intererit irremissibiliter exigendorum ad diem et locum per ipsum Exponentem vel hominem ipsius ad id transmittendum vobis præfigendam in præsentiam dictorum hominum nostrorum personaliter accedentes ibique ad fidem vestram deo debitam qualis cunque vobis de et super rebus coram interrogandis constitit certitudo veritatis suo modo dicere fateri et attestari modis omnibus debeatis et teneamini. Super quidem

fassionibus et attestationibus vestris literas tandem per præfatos homines nostros sub sigillis suis conscribendas annotato Exponenti uberiores iurium suorum futuram ad cautelam necessariam extradari volumus et jubemus communi justitia et æquitate svadente. Secus non facturi. Præsentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in arce nostra Fogaras die decima primo mensis Januarii. Anno Domini Millesimo sexcentesimo sexagesimo sexto. Lecta correctæ. Quibus receptis non mandatis Celitudinis Vestræ uti tenemur obedire et satisfacere volentes in hoc anno præsentis 1666 die 30 Januarii in et ad Possessionem consequenterque Domum Agilis Georgii Beke pronunc jurati Judicis dictæ possessionis Barot in Sede siculicali Miklósvar existenti habitæ accessisse ibique testes nostri in præsentiam citatos de et super Utro a Domino Exponente nobis oblato proposito exacto prius ab eisdem firmissimo juramenti sacramento examinasse inquisivisse. Quarum quidem testium fassiones sequuntur hoc ordine.

1 Testis. Generosus Nicolaus Czerei de Nagy Ajta. annorum

55. Juratus, fassus, examinatus. En ott voltam tudom bizonyoson hogy üdvezült néhai Daniel Mihály uram nevére iratták el elsőbben azt az Mikó jószága felét az kit most ő kegyelmök Daniel Mihály uramék birnak Baroton, úgy tudom, hogy az ő kegyelme pénzét is adák érette. Hallottam magától is Daniel Ferencz uramtól, hogy mondta, bátyám csak a roszában hitványában adott azok közül az Jobbágyok közül, azt is tudom, hogy exceptive szakasztá a hitványában tizenkettőt.

2. Testis Baroti Tamás uram, most Miklósvárszeknek vice királybirája, annorum 74. Juratus, fassus, examinatus. Tudom bizonyosan ezt az Mikó jószága felét itt Baroton, melyet Daniel uramék birnak most, néhai Daniel Mihály uram nevére iktatak el itt Baroton az Egyed házánál, két ezer forintot az eőkegyelméet vettek le érette, ugyan magam is adtam száz forintot Baroti Balázs jószága felének kiváltására mely Daniel Ferencz uramnál volt zállagon, azt is annak kiváltására adák, azon kívül földeket is adtam az három határban 24 köből ferejüt, melyet most is Daniel Mihály uramék birnak, azt is tudom, hogy Vargyasra sokáig szolgálának. Hallottam azt is Daniel Ferencz uramtól, hogy mondotta Bátyám csak vetve-vete nekem ebből az Baroti

joszágból az roszában. Azt is tudom néhai Székely András felesége után járó tanorokat és szénafüvet, mely Vargyas tövén vagy az réten Babos Tamásné viciniumában nem adta oda Daniel János uram, most is Daniel Mihály uram birja, hasonlóképen Toldi Mihályét is két belső örökséget pertinentiaival együtt.

3. Testis Szabó András nobilis, annorum 60. Juratus, fassus, examinatus. Tudom néhai Székely András után járó tanorokat és szénafüvet, mely Vargyas tövén vagy az réten Babos Tamásné viciniumában nem adta Daniel János uramnak oda most is Daniel Mihály uram birja, hasonlóképen Toldi Mihályét is két belső örökséget pertinentiaival együtt.

4. Testis Egyed Máté pixidarius, annorum 60. Juratus, fassus, examinatus. Tudom bizonyosan, hogy ezt a Mikó jósága felét, melyet most Daniel uramék birnak, mind épen üdvezült üdösbik Daniel Mihály uram nevére iktaták el, ugyan az magam házamnál voltak az iktató birák, az eo kegyelme pénzét is hozák be az maga szolgája Fosztó Pál Vargyasra is szolgáltak. Tudom azt is az melyet most Daniel István uram bir, csak szakasztás-képen szakasztotta Daniel János uram Daniel Ferencz uramnak. de cetero sicut 3.

5. Testis Bede Mate uram, annorum 65 (primipilus) Juratus, fassus examinatus. Az első kérdésben azt tudom az portán voltam Daniel Mihály urammal, mikor azt az Baroti jóságot iktatták, bejövén egy Szilágyi nevű posta az hozá a hirt, hogy iktattak, maga mondta Daniel Mihály uram nekünk, hogy immár kezében vagy az Baroti jóság maga pénzét is adtak ezer forintot érette Vargyasra is szolgálnak sokáig. Tudom azt is, hogy Daniel János uram csak excindála tizenkét Jobbágyot ebből az Baroti joszágból, magatól is hallottam Daniel Ferencz uramtól, nekem is panaszolkodott, hogy soha meg nem nyugszik lelke azon az excindalason, csak hogy most kénytelen vele mivel az bátyjának most mind a fejedelem előtt mások előtt is nagy tekéntete vagy, maga eo kegyelme csak (egyszerű) nemes ember, de cetero sicut 3 testis.

6. Testis Boroti Gáspár urm nobilis, annorum 60, Juratus, fassus. Tudom, hogy az Miko jósága elsőbben egy darabig Vargyasra szolgálta.

7 Testis Pap György, pixidarius, annorum 60. Juratus, fassus. Tudom, hogy azt az Baroti jóságot Daniel Mihály uram számára iktatak el.

Hi præmentionati testes omnes incolæ et inhabitatores possessionis Barot in sede siculi Miklosvar. Cuius quidem inquisitionis et attestationis nostræ seriem prout per nos fuit peracta et expedita Eidem Celsitudini vestræ fide nostra mediante rescripsimus sigillisque nostris corroboravimus. Eaudemque Illustrissimam Celsitudinem Vestram ad annosquam plurimos feliciter vivere valere regnare desiderantes. Datum Anno, di locoque prænotitis

Correcta per nos

Illustrissimæ Celsitudinis Vestræ humiles fideles perpetuique servitores

Ladislauſ Donat de Nagy
Ajta nobilis alias Juratus
Assessor Sedis Miklosvar

et Joannes Sebesten de
Kopez Juratus Notarius
Sedis Miklosvar

Külczim: Celsissimo Principi Domino Domino Michaeli Apaffi Dei gratia Principi Transsylvaniae, partium Regni Hungariae Domino et Siculorum Comiti etc. Domino Domino nobis naturaliter Clementissimo.

Más oldalon kívül: A 1666 Apertum per me Franciscum Lugosi secretarium.

Hogy az Barothi Miko rész jóságának elfoglaltatásakor maga öreg Dániel Mihály nevére lett az Iktatás arról való Inquisitorium.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

415.

1666. okt. 5.

Apafi Mihály egy gazdátlan németet, ki feleségével és gyermekeivel régtől fogva Nádason — Küküllőmegyében — lakik, vargyasi Daniel Istvánnak s mindkét ágon lévő utódainak adományoz ez utóbbinak kérése folytán, s meghagyja 1666. október 5-én erre vonatkozólag kiadott rendeletében az illető tisztviselőknek, különösen a Küküllő vármegyebelieknek, hogy miután a haza is ily jövevény és uratlan embert meg nem tűr, a németet szolgáltatassák Daniel István birtokába.

Michæl Apafi Dei graa Princeps Tranniae partium regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes et.

Fidelibus nostris Spbilibus Magnis Gener Egr et Nobilibus

Supremis et Vice Comitibus, Judicibus, Vice-Judliumq jura-
tis Assessoribus ac Notaris Cottus de Küküllő, cunctis etiam
aliis cujuscunq Status ordinis et prææminentie hominibus
presen nras visuris, nobis gratis; Salutem et gratiam nostram.
Bötsületes hívünk Nemzetes Daniel István Uram azért valo ala-
zatos instantiájára kglis tekintetünk lévén Küküllő Vargjében
Nádason lako Senkik kötelessége alat nem levő egj Németet, ki
már sok időktől fogva ot vagjon, Feleségével, Gyermekeivel
edgjűt örökösképpen meg irt Daniel Istvan Urk és két ágon
léjendő posteritásának attuk, az mint hogj adgyuk is ez leve-
lünk általa; Minekokáért minden rendbeli Hiveinkk kglssen
és serio parantsolljuk mivel ez Haza is afféle uratlan paraszt és
jövevény Embereket nem szenved, engendje ő kglnek és ő kglme
két ágon levő maradékik örökösön birni, és dominiumában senki
meg ne háborgassa tartva mindenekben ez kglis Collationkhoz
magokat. Kglmetekkis Küküllő varmegjébeli Tiszteink kglssen
parantsolljuk az meg irt Németet per manus adgja Daniel Ist-
van Ur kezében ad perpetuum possidendum. Secus itaq nullo
modo facturi. Præsen perlectis Exhiben restitutis. Datum in
Citte nra Alba Julia, die quinta men October Anno Dei Millmo
sexmo sexagmo secto.

Apafi m. pr.

Eredetije fejedelmi pecséttel a Daniel család levéltárában. Reg.
1731. fasc. XX.

416.

1668. márcz. 21.

*Az olaszteleki Udvarház és épületek osztálya Daniel Mihály, Ferencz
és Péter között.*

Az Olaszteleki udvarház és ahoz való épületek pertine-
tiak osztása felől valo arbitrativa Revisio szerint való intézések
1668 die 21. martii.

Az első házak; ugy mint az Tornáczal, azon belől való
házzal, Palotával, az azon belől mellette lévő kisebb házakkal,
és az kéménés háznak, az konyhától való része, mind az kijáró
ajtóval edgyűtt alatta való pintzeivel edgyűtt és az virágos kert-

nek felivel, mely az Filegoria mellett lehet észak felől, az loistáloval edgyütt intéztetett egy részre, bejáró helye az régi kapu lévén, és Udvarais az Tornác alatt valo ajtóval elkezdődván, az két Istállók között vetvén határt, mind az sátoros kertig; melyhez rendeltetett a második csűr, az mostani kapu alol elhuzodván az határozását hosszul Dél felé, és ahoz rendeltetett az also gyümölcsös kert, az szántóföldbe szakasztván az mellé és ugyan ottis rendelvén akolnak valo kertetis az két kert között, csak szintén jo ut helyet hagyván

Az kizepső házakhoz északfelől az mely kéménes háznak ablaka vagyon, ott vágatván ajtó és el rekesztven az kémény allya, s azon belől valo két házak, s az mellett valo két Boltok s az általjáro köz Bolt hajtás felett az mely félbe szerbe valo épületek vadnak, és az konyha felé valo fedél alatt valo Árnyékkal edgyütt, mind az konyhával sütőházzal az csere fából épített szalmás egy tehény pajtával az kisebbikkel, észak felé az virágos kertnek az Cyprus fás felén valo részével, veteményes kerte Udvara es Aklya helyett, az Kolonbán Utzájáig valo pusztával; az also csűrrel intéztetett mas részre. Tornác csináltására; az kész pénzből ante divisionem adjanak más fél száz forintot.

Az keskeny Boltos házak az víz felől Tornáczával es négy házakkal, es az kerek ablaku házak alatt valo bolt hajtással és azok alatt valo helyekkel az felső házak alatt, hogy pinczét készithessenek belöllek az mellyiknek jut ha akarja, berakatván mind az készithetlen ház konyha felől ajtot s mind az meg irt házak alatt valo boltot, ház allyát, az meg irt konyha felől az Gabonás házzal, kissebbik Istállokkal és az Csűr helyin az nagyobbik ökör istálloval s kovácsok mivelő házával, az megh irt első házak tornácza alatt való pincze ajtóval kezdődván az udvar, az két istállók között menvén el határa, az mostani Akollal, és három jobbágy telkével mind az végig. Az Csűrökön tul valo tanorok éppen az uton tul való veteményes kertel rendeltetett egy részre.

Az barothi Malom mellette lévő öt szekér szénára való kaszáló helyet alkalom szerint maradott Daniel Mihály uramnak.

Az vargyasi Malom, az dersi jobbágysokkal majorkodó helyekkel pertinentiákkal és Vak Oprával s ugyan Vargyason a

régi Udvarház helye, melybe kendermagot szoktak vetni, Daniel Péter uramnak.

Az Olaszteleki malom, mellette levő négy szekér szénára való kaszáló helylyel maradt Daniel Ferencz uramnak, melynek adaquatiojára rendeltetett száldobosi Varga János helye.

Itten a jobbágyok osztálya következik, de a mely nem lévén oly érdekes, kihagyatott.

Ezen Koncz András és Ajtai Márton által aláírt eredeti a Daniel család levéltárában.

417.

1668. decz. 3.

Daniel Jánosné Gerendi Sofia ellenmondása a vajdaszegi jobbágyok kiváltása iránt.

Szolgálatunkat ayánliuk Ngtoknak és kegyelmeteknek Isten minden üdvessegi jokkal áldja meg Nagyságtokat és kegyelmeket.

Akarok értésére adni Nagyságtoknak s kegyelmeteknek quod in hoc Anno præsenti 1668 die 3. Decembris Nekünk szokot jutalmunkat megadván, Tordavármegyében Gerenden lakó Néhai Nemzetes Daniel Jánosné Asszszönyom ő kegyelme Tisztartója Nemzetes Ábrám István Uram ez végre, hogy az mely Vajdaszegi Porciot Üdvezült Kemény János Fejedelem ő Nga zálagban vetett maga sarczában Nemzetes Beczki András és néhai Macskási Miklos Uram ő klgme Relictájának Nemzetes Gaman Sára Asszonyinak ő kglnek öt száz tallérakban, mostan azért ki váltaná mi előttünk az Méltóságos Lonai Anna Fejedelem Asszony ő Naga Gerendi udvarbirája Nemes és Vitézlkő Kerekes Péter Uram, mi általunk megnevezet Ábrám István Uram Protest neztés Daniel Jánosné asszszönyom ő kglme Protestatio e szerint következik. Néhai nemzetes Daniel Jánosné Asszszönyom Gerendi Sofia Asszszöny ő klgme Protestaltat mi általunk hogy ha Kemény Jánosné Lonai Anna Asszszöny ő klgme Naga, ha az ő Naga Pénzivel váltja ki az Zálagos Vajdaszegi Jobbágiokat meliek voltanak Nemzetes Beczki András Uram és nemzetes Gaman Sára Asszszönyonál ő

kglmnél öt száz Tallérokig az ellen nem szol ő kglme, de ha más Ember pénzével szin és prætextus alatt váltia ki ő Nga azon protestáltat ő kglme hogy nem engedi, másodszor is harmadszor is, mely Zálagos Jobbágiokhoz vicinus, egi részihez penig vér ő kglme, mely Summa Pénzt le tenni ő kglme kész vel ad octavum vagi mingiárástis, melj Summa Pénzel ujra akkor miniárást meg kinaltatá mi általunk Ábrám István Uram. Meli dolog mi általunk igi menvén végben fide nostra mediante Pecsétünk alat. Datum Anno et Die ut supra.

Nagitoknak és kmeteknek méltatlan alázatos szolgálái Torda vármegyében vicze hűtös szolga Birájj

Péter Deak s. k.

(p. h.)

és Simon István s. k.

(p. h.)

Eredetije a Bonis levelek között a Daniel család levéltárában, különben a néhai kifejezés nem Gerendi Sofiára, hanem férjére, Daniel Jánosra érthető.

418.

1669.

Árva állapotom szerint való szolgálatomat ajánlom kldnek mint bizodalmas Uramnak, kívánván hogy Isten klmedet lelki és testi jovaival megáldgya!

Istent Szent végezéseinek megtartásával tisztelni, köteles világh jó rendelését követvén, az én fiam is Daniel István az én edgyezeo akaratomból s bizodalmos [atyám]fia eo kegyelmek iovallásából jedzette volt el magának Néhai Tekintetes Gyerő monostori Kemény Péter nagyobbik leányát Tekintetes Kemény Sophia kisaszszont jövődöbéli házasságra; melynek lakodalmi végbemenetele, Istennek ez dolgon mind eddig tapasztalva fentartó teczését nyomozó edgyes akaratból rendeltetettédes annya eo klme Tekéntetes Kemény Péterné Aszszonyom Bükkösi házá-nál, Szent Györgyhavának kilenczedik napiara: kérem azért kiedet, betsületitől viseltetvén, az megh irt nap előtt edgy nap-pal Ozdon jelen lenni ne neheztellye, hogy onnan Istennek kglmes vezérlétéből másnap az indulás az megh nevezett helyre kied jelenlétivel diszesebb, tovább való ebbeli állapottya pedig

fiamnak betsületesebb lehessen ; kiért is tellyes életemben fiammal edgyütt szoálhassak (igy = szolgálhassak) kiednek :

Tartsa megh Isten jo egegységben kiedet. Költ Vargyason GyertyaSzentelő havának 30 (?? igy) napian 1669.

Kiednek betsülettel szoál

Néhai Nemzetes Daniel Ferentz Uram eoervedgye

Árva Béldi Judith.

A névaláírás eredeti saját kézírása.

Eredetije a gr. Teleki nemzetség közös levéltárában Marosvásárhelytt. Missiliték 1257. sz. (Uj rendezés.)

419.

1669. április 18.

Rédei Ferencz 1669. április 18-áról irt levelében csodálkozását fejezi ki Daniel István előtt, hogy íránta azon bal véleménynyel van, mintha színlelt betegség miatt nem járt volna el ügyében, kéri azután nevezett rokonát, hogy benne ne kételkedjék, mert ő egyenes és őszinte ember, s mint ilyen készséggel szolgál bármikor neki.

Kedves Ur Eöcsém !

Isten kgdt kevansági szerént való jokkal meg áldgia, és kedvessivel egymás szeretetibe maga dicsőségére, s, kglteknek magokkis lelkekk idvességére éltesse.

Kgdk mind írása, s, mind szavai szerént való io akarattyára nézve noha ez előtt jóval irtam volt Mihály János urk hagi kgdhez mennyen, de az mint értem kgdet házánál nem találhatta, kire nézve most uyabbanis kelletvén kgdet busítani, kinek alkalmatosságával nem mulathatám el írásom által való méltó panaszaomat kgk előtt. Csodálkozással értem, kgk felöllem való méltatlan és bal opinioját, hagi csak szines nyaválammal mulattam volna el kgd szolgálatyára való meneteletem, holot nem olly kétséges személynek hittem magamat kgdnél, melyre mi-csoda vétkemis inducálhatta kgdet. Kérem adgia értésemre, szánt szándékból bizony nem cselektem, történet szerént eset vétkeimről pedig kgdet örömet megkövetem. Bizony édes Eöcsém Ur olly beteg voltam (noha még mostis gyógyulással igen sokat nem dicsekedhetem) hagi egyik oldalamról az másikra nem fordulhattam, sőt az mely étszaka kgltek Sz. Demeteren hált,

kicsinyben mulék, kglmetekk nem hagyám ezt az rosz álhatatlan világot egyéb aránt micsoda rosz ember lettem volna, ha csak ennyi fáradságomatis szántam volna kgdtől? kgdet azért kérem, felöllem valo kétségét letéven, és sincerussab attyafianak szolgálának híven, parancsollyon, kgdhez valo kötelességemből méltán származható scrupulus nem fogja elméjét tölem elhüteni.

Feleségem is az Aszszonyokk ö kglmekk ajánlya szeretettel való szolgálattját, Ennek minden áldását kívánván eö kglkre terjedni. Ajanlo a' Jo Istenk oltalma alá kgdet. Erdő Sz. György 18 Apr. A. 1669.

kgd igaz Attyafia, Szolgája

Redei Ferencz m. p.

Czímlapon: Tekintetes Nemzetes Daniel István Urk eö kgk (Titulus) Kedves Urk Eöcsémnek.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Reg. 731. Fasc. XV.

420.

1670. márcz. 11.

Apafi Mihály egy, Vargyason lakó Ambrus Péter nevű fattyu fiut Daniel István kérése folytán örökösen ennek adományoz; megparancsolván Udvarhelyszék és Bardoczfszék fő- és alsórendű tisztviselőinek, hogy a megnevezett fattyu fiut Daniel Istvánnak assignálják és megadják.

Michael Apafi Dei gratia Princeps Transsylvaniae partium regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes etc. Fidelibus nostris Spectabilibus Generosis Capitaneo, et Regio Judici Supremo; necnon Nobilibus Agilibus Vice Regiis Judicibus juratis Assessoribus ac Notariis Sedis Siculicalis Udvarhely et eius filialis Bardocz nobis dilectis Salutem et gratiam nostram. Nemzetes böcsületes Daniel István hívünknek, Vargyason egy Ambrus Péter nevű fattyu fiuért előttünk való instantiaját, s azért való alázatos supplicatioját ö kegyelmének Fejedelmi kegyelmességgel tekintvén, mivel az fattyu Gyermekéről, kikhez senkinek semmi praetensioja nincsen, affélékről való szabados dispositio, csak az mi Fejedelmi méltóságunkat illeti birtokunkba; mely dolog ugy lévén, az megnevezett Ambrus Péter nevű fattyu fiat megemlitett Daniel István hívünknek adtuk és conferaltuk örö-

kösön; kegyelmesen és serio poronesoljuk fellyül specificált Hiveink affelől így értvén Fejedelmi kegyelmes Annuentiánkot: az megnevezett Vargyason lako Ambrus Péter nevü fattyufiat per manus assignállják s adják meg Daniel István Hivünknek ő kegyelmének azon igazsággal mellyel a mü Fejedelmi meltoságunkot arról való dispositio illeti. Quibus secus non facturis de cetero gratiose propensi manemus.

Præsentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in Civitate nostra Alba Julia die undecima mensis Martii Anno Domini Millesimo sexcentesimo septuagesimo.

Apafi m. pr.

Eredetije fejedelmi pecséttel a Daniel család levéltárában. R. 1731. F. III-o Nro 28.

421.

1678. május 17.

Benkő Tamás és Sebestyén Jánosnak Literati másképp BIRTHALAN Péter, Bardocz fuszék assesora és Balogh István gyulafejevári nemes személy által iratott s Daniel István részéről anyja özv. Daniel Ferenczné BÉLDI Judit nevében is elfogadott kezeslevelük, melyben kijelentik, hogy udvarhelyszéki szombatfalvi Ülkei Ferenczért azon károkat illetőleg, miket ez özv. Daniel Ferenczné BÉLDI Juditnak és fiának Daniel Istvánnak okozott, kezességet vállaltak volt, de miután látták, hogy Ülkei a kitűzött határidőre a kártérítést nem eszközli, s annak teljesítésére a kártevő tékozlása miatt jövőben sincs kilátás, újabb egyezkedésre kellett lépniök, mely szerint özv. Daniel Ferencznének és fiának oda ígérék saját újabbi kezeségök mellett Ülkei Ferencznek Udvarhelyszékben Szombatfalván lévő bennvalóját s annak határában három darab, egyenként három köbölférejű földjét, járandóságaival együtt 30 forintért, oly formán, hogy ez az összes kártérítési követelésből, a végkielégítés alkalmával vonassék le; mire nézve határ időül 1679 évi karácsonja tűzetett ki. Ha az özvegy és fia Ülkeitől az oda ígért birtokot át nem vehetnék, azon esetben a kezesek javait foglaltassak le, ugy mindazonáltal hogy ők azokat kiválthassák; Ülkei ellen pedig — mint «anale factor» ellen — a törvényes eljárás alkalmaztassék. Kelt 1678. május 17-kén.

Egy külön jegyzékben (Memoriale) az Ülkei Ferencz által okozott kár s ennek Benkő Tamás és Sebestyén János kezesek részéről történt megtérítése következőkén van felsorolva:

Memoriale.

Vallottunk volt Ülkei Ferencz mia az Brassai Boltunkból ilyen nemü pénzbeli kárt

Aszszonyom anyám az maga Poltura és apro penzébül vallott volt száz forint kárt f. 100.

Az Tatrosi liszt árrából vallattunk volt 9 oroszlanos Tallér kárt.

Ugyan Aszszonyom Anyám holmi orsokból vallott volt 25 Tallérni kárt: maga tulajdon penziből.

Item ugyan Aszszonyom Anyám vallott volt oroszlanos Tallerókból 12 Tallérni kárt, és 4 öreg Taller és egy kárt

Az Zetalaki Buza árrával együtt mely volt 130 forint, és az Istoktól Semienfalvan kiadott Buzának az arrával együtt mely volt 334 forint 27 penz vallottunk volt efféle közpénzből 464 négyszáz hatvannégy forint s 27 penz kárt: NB. Ezen 464 forintban volt 48 Arany, négy négy forintba letéve.

Mellyekből ma 1678. 17 May Hoznak vissza Benkő Tamas Sebestény János kezesék ilyen és ennyi szamu penzeket

Meghozzak az liszt árához való 9 oroszlanost:

Az Aszszonyom Anyám oroszlanos Talleriból hoznak meg hármát

Az Aszszonyom Anyám 4 öreg Tallerát, és az egy meghozzák

Az Aszszonyom orsokból allo 25 Tallerának 19 tizenkilen-czit orsokul meghozzák.

Megjött 48 Arany is az szerint az mint ennekem irasom volt rulla:

Mellyekben vagyon kettős Arany 8: Czikkiny Arany 8: Egyes Arany 24: 192 forintban Semienfalvi Buza árrában; melyért annyi penzt is vettem volt ugyan azon penzből ki.

Item ezen Buza árrából hoznak meg ugyan ma Benkő Tamas és Sebestény Janos flor. 64 hatvannégy forintot poltura pénzül

A küloldalon ez áll: Ilkei Ferencz lopásának Consignatioja.

Eredetije a Daniel család levéltárában. R. 731. Fasc. XIX. Nro 5.

Daniel József diplomája az aranyosszéki főkirálybiróságról Károly királytól.

Nos Carolus vi Dei Gratia Electus Romanorum Imperator semper Augustus, ac Germaniæ, Hispaniarum utriusque Siciliæ Hierosolymæ, et Indiarum, nec non Hungaræ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiae, Sclavoniæ etc. REX. Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ et Transylvaniæ Princeps. Memoriam commendamus tenore præsentium significantes quibus expedit universis! Quod cum Nos ad nonnullorum Fidelium nostrorum demissam intercessionem nræ propterea factam Mjtti, tum veró electionem, et Propositionem Fidelis nri nobis dilecti Egregii Josephi Daniel de Vargyas pro Judice Regio supremo Sedis nræ. in hæreditario Principata nro. Transylvaniæ Siculicalis Aranyas in locum fati functi nri. Egregii Andreæ Szilágy per eandem Sedem suo modo factam; attentis simul et consideratis fidelitate, fidelibusq; servitiis ejusdem Josephi Daniel pro locotrum et temporum varietate occasionumq; exigentios exhibitis, de quibus Majtti. nræ. commendatus exstitit, qualia et imposterum non modo continuaturum; verum etiam augmentaturum cum non dubitamus: Eidem Josepho Daniel officium seu dignitatem Judicis Regii supremi præfatæ sedis nræ. Siculicalis Aranyas, simul cum consveta, eaqs legali illius Jurisdictione ritèq; solitis obventionibus, proventibus, atq; emolumentis ut et prærogativis ad hanc Dignitatem rite, ac de jure ab antiquo spectantibus, et pertinere debentibus, aliisq; Honoribus, et Privilegiis eandem Functionem legitime comitantibus ad mentem Privilegiorum fidelis nobis Siculicæ Nationis benigne confirmavimus approbavimus et contulimus; Ita tamen ut idem supremus Index Regius super officio hoc Juramentum præstare, Literas et Mandata Regia nra exequi unumquemq; Magnatum Nobilium, et quorumvis quacumq; Libertate gaudentium prædictæ sedis nræ. Sisulicalis Hominum in suis Juribus Libertatibus, Privilegiis atque Immunitatibus conservare, ac alia omnia, et singula quæcumq; ex antiqua et moderna approbata consvetudine sui muneris erunt diligenter, et fideliter peragere, Judiciumq; et Justitiam omnibus sine nullo personarum

respectu administrare debeat, et teneatur prout confirmamus, approbamus, et conferimus præsentium per vigorem. Quocirca vobis Fidelibus nostris universis, et singulis Spectabilibus, Magnificis, Generosis, Egregiis Nobilibusq et Agilibus supremo Capitaneo, Vice Judicibus Regiis, cæterisq juratis Assessoribus ac Notar: toti deniq universitati Nobilium, et Agilium prædictæ Sedis nræ Siculicalis Aranyos modernis, et futuris quoq temporibus constituendis, cunctis etiam aliis cujusvis status Officii, et præminentie hominibus, quorum videlicet interest seu intererit præsentium notitiam habituris harum serie committimus, et mandamus firmiter quatenus vos quoq a modo impet-
 terum præfatum Josephum Daniel prolegitimo antelatae Sedis Siculicalis Aranyos supremo Judice Regio agnoscere, Eidemq in omnibus justis legitimque huic officio pro jure competentibus, rebus, et negotiis liciticis obedire, et obtemperare; Judicia illius legitima acceptare, ac omnes legitimos proventus, et emolumenta ad jam dictam Functionem supremi judicis Regii de jure et ab antiquo juxta Leges et Consuetudines Patrias a Nobis clementer approbatas Resolutionesq nras rite, et legitime spectantia ipsi plene, et in tegre administrare, et administrari curare modis omnibus debeat, ac teneamini. Secus non facturi præsentibus perlectis, Exhibenti restitut: Datum in Castro mro Laxenburg, Die Vigesimo actava Mensis Aprilis; Anno Domini Millesimo Septingentesimo Vigesimo septimo, Regnorum vero nrorum Romani Decimo sexto; Hispanici Vigesimo quarto, Hungarici autem et Bohemici Decimo Septimo.

Carolus m. p.

B. Joanes Josephus Bornemisza m. p.

Joannes Vaßlay m. p.

Eredetiye pergamenen és függő pecséttel a Daniel család levéltárában.

423.

1733. ápril 9.

Báró Woit de Rincek, alezredes 1733. április 9-én kelt levelében tudósítást küld (alkalmasint Daniel Istvánhoz) fiának Daniel Lajosnak megbetegedése, halála és temetéséről s egyéb ezt követett körülményekről.

Méltóságos és Nemzetes Ur

Tiszteletre méltó Uram.

Jóllehet fenn czimzett Uraságodnak bizonyos levelet küldöttem és Daniel Lajos úr fiának halálát már előbb megírtam volna, de egy felől Bécsben való távollétem, másfelől az I. ezred itt lévő Marschutra Sziléziába menvén, engemet elvont attól, hogy szándékomat valóban bebizonyítsam, ezért méltóztassék Méltóságos Uram irántam elnézéssel lenni. A mi már illeti az elhunyt ifiúnak az I. ezrednél kezdett és folytatott életmódját, mindenki előtt eléggé világos és kiváltkép jól ismeretes, hogy ő oly jó reményű ifjú volt, ki rövid idő alatt tisztté lehetett volna, de a legjobb Isten őt inkább szerette, mint a világ és februarius 16-án az égiekhez hívta. Ezért Méltóságod kedves nejével ezen véletlen szomorú halál miatt ne eméssze szívét, hanem hogy mindekben az Isten akaratának engedelmeskedni kell és semmiben sem ellenkezni: a józan észből és a természet törvényeiből fölfoghatják. És valamint az elhunyt, mint önkéntes a Pereni gróf uri hatalma alatt lévő Bzenit vagy magyarul Alsó Boczfalva községben a zászlóalj zászlótartójánál volt elszállásolva és ott februariusban rosszul lett és panaszkodott, néhány nap múlva pedig ágyba feküdt és különféle változások által gyötörtetett (mely betegség természetesen az ily virágzó koru embereknek ártalmas kivált midőn a legnagyobb kiterjedésben jelenkezik és az egész testen s annak alsó része felé sebként látható), úgy mind Weissenfell százados, mind a zászlótartó úr ráfordítottak, hogy segítse nek, és nemcsak a Lichtensteini ezred főorvosát, ki a szomszéd (helységben) egy óra járásnyira volt elszállásolva, hanem más, a mi ezredünkben való orvosokat is tanácskozássra hívtak, még sem használt neki semmi, hanem februarius 16-án délután és pedig a fogyó élet akadályai nélkül meghalt.

A többször említett jámborul elhunyt úr vallásos ifjú volt

és egészséges állapotában, halála utolsó órájáig jámbor emberei voltak, különösen bizonyos Gregar felesége, ki minden áldozatot meghozott és szorgalmát s gondoskodását a legjobban bebizonyította. Haláltusájában és ezen világból a másikba költözésekor némely fő- és alsó rangu tiszték voltak jelen, bizonyos katolikus lelki atyával együtt és jóllehet ez őt a katolikus válásra téríteni igyekezett, mégis a jámborul elhunytinak szavai — a nekem tett elbeszélés szerint — mindig ezek voltak: a mint születtem és a mely vallásban neveltettem és oktattattam, úgy kívánom életemet bevégezni, s lelkét folyton az Istenhez emelte és ily gondolatok között kimult, semmit sem ohajtván mást, mint szeretett szülőinek jelenlétét. Sirja Bzenisben van a lutheranus lakosok templomán kívül, a hol katonai szokás szerint februarius 17-én tiszteességesen, minden hiány nélkül eltemettetett, most békében van és nyugszik. Halála és eltemetése után mint ez idő szerinti parancsnok az ezred részéről rendelkeztem, hogy hátrahagyott podgyásza szokás szerint — a mint egy elhalt tiszthez illik — az én szállásomra hozassék, hol a többet ígérőnek, Kloininger helytartó urnak, mint elnöknek és rokonnak s némely más tisztéknek jelenlétében — minthogy az ezrednek Sziléziába kellett indulnia és némely tárgyakat nem lehetett volna oly könnyen eladni, ha az távol lesz — jól elárusítatott, az aláírt számlák eredetiben kezeimbe adattak és nálam visszatartattak. Tehát semmi egyéb nem kívántatik, minthogy Méltóságod ne terheltelessék értesíteni engemet, kinek és ki kezeihez adjam vagy küldjem ezen hagyatékot, hogy a kívánt felmentvényt, mely szerint mindenek átadattak, megkapjam. És mivel ezen tárgyakról a másolatot ide zárom, szükségesnek látszik, hogy arról annak idejében elismervényt kapjak. Egyéb iránt Méltóságodat bizonyossá akartam tenni, hogy az elhunyt fia szolgálja, kit állandóan magánál tartott volt, mintegy öt hónappal ezelőtt elbocsátását tőle megnyerte, utóljára más szolgálja volt, kinek az őt illető díj kifizettetett s máshoz ment, de hogy hol van, senki sem tudja. Mikre nézve feleletet várok s magamat kegyeibe ajánlva maradok

Méltóságos és Nemzetes Uraságodnak lekötelezett szolgálja
Tirnovban 1733. April 9-én.

Báró Woit de Rincek
alezredes.

A Daniel család levéltárában egykori másolatban levő latin szövegű levél magyar fordításban.

424.

1737. decz. 5.

VI. Károly, ausztriai császár, magyar király, Erdély fejedelme stb. stb. tekintetbe véve Vargyasi Daniel István közszolgálatját, megemlítvén hason nevű apjának is érdemeit, a Liber báróságot az ősi czimer kibővítésével adományozza.

Nos Carolus Sextus Dei Gratia Electus Romanorum Imperator Semper Agustus ac Germaniæ Castellæ Legionis Arragoniæ utriusque Siciliæ Hierosolimæ Hungariæ Bohemiæ, Dalmatiæ Croatiæ Navarræ Branfæ Toleti Valenciæ Gallitiæ Majoricarum, Sevilie, Sardinie, Cordubæ, Corsicæ, Murciæ, Giennis, Algarbiæ, Algeiræ, Gibraltalis Insular Canariæ, nec non Indiarum ac Insulær Terræ Firmæ Maris Oceani etc. Rex, Archi-Dux Austriæ, Dux Burgundiæ Brabantie, Mediolani, Styriæ, Carinthiæ, Carniolie, Lucemburgi, Würtembergæ superiorio et inferioris Silesiæ, Athenarum, et Neopatriæ, Princeps Transylvaniæ, et Sveciæ, Marchio Sacri Romani Imperii, Burgoviæ, Moraviæ superioris et inferioris Lusatiæ, Comes Habsburgi, Flandriæ, Tyrolis, Barchinæ, Feretis et Ceritaniæ, Landgravius Alsatiæ, Marchio Oris-tani, et Comes Gocceani, Dominus Marchiæ Sclavonicæ Portus Naonis Biscajæ, Molini, Salinarum, Tripolis et Mechliniæ.

Tibi Fideli Nro dilecto Egregi Stephano Daniel de Vargyas salutem et Gratia Nræ Cæsareæ Regiæque et Principalis incrementum. Præluet summus Ille, nec ullis aut mortalitatis contractæ aut aliarum vicissitudinum creatis per Ipsum connatarum, capitulationibus limitabilis, universi hujus Plastes et Rector, Principibus Terræ, quos gubernaculis Populorum præfecit, ac homonymia quapiam licet tantisper imparili in sortem suam vocatos sub prima adhuc formatae universalis Reipublicæ incunabula in Proto Parentibus, Deos quospiam inaugura-vit, ut quemadmodum Ipse universis (quæ digito Potentiæ partim ex nihilo sui inter abyssos, quasi primigenia et quoddam producedorum Seminarium mira varietate et numero finxit, ac suspendit, partim successive e matricibus rerum jam natu-ratis produxit et adhuc dum producit) sua Manicipalia dic-

tavit; Ipsum purioris Mundi Lacunar in Fabricam peculiaris Suæ Residenciae lævigavit ac Syderibus veluti Operum suorum Aspilogine instruxit, in isthoc universi sublunaris Feudo Genus Humanum collatis imparticipabilis Suæ Divinitatis Insignibus investivit; ac intra ipsum Genus Humanum facta sufficienti in singula individua et in alia impari pro summa Conferentis libertate, atque liberalitate, Gratiarum suarum dispensatione alios quidem proletarios continuit ac alios secundum probatam fidei et Virtutum culturam, amplioribus extulit emolamentis, ita hi Populum cui Ipsius ordinatione et vice præsunt Legibus formarent; summos medioximos et infimos suis articulis connecterent; sontes quidem corrigerent vel incorribiles pro altero Instructionis suæ desuper dictata puncto plecterent; at e converso talentis cum temporis, tum sanctionibus intensius negotiatos probitate sui fidelitate in Principem studio in Patriam et indefessis utrique impensis laboribus commendatos ex illo Potestatis Vicariæ Empyrio certa utilitatis vel decoris in Collatorem suo modo redundaturi compensatione extollerent. Hujus modi scilicet fulcris utpote eximiis pro Rege et Republica gestis, Regumque et Principum diversis exinde Gratiis, etiam Majores Tui Nobilitatem Avitam, ad ampliorem etiam splendorem extulerunt e quibus non ignavis, nec infimis Principatus illius Civibus siquidem signanter Genitorem tuum Stephanum Daniel de Vargyas Sedis Siculicalis Udvarhely Judicem Regium Supremum, Tabulæque in eodem Principatu Nro Judiciariæ Tunc Assessorem, et Comitibus ibidem Anno 1662 celebratis, ab Illustri Principe Transylvaniæ Michæle Apaffi et Statibus Tranniae ad Sacrum quondam foelicis recordationis Romanorum Imperatorem ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæque etc. Regem Leopoldum Dnum Genitorem et Prædecessorem Nrum desideratissimum, pro auxilio Tranniae iniqua Barbarorum tyranidem abominanti implorando cum Munere Ablegati missum esse, Munusque idem in medio Hoste non modo suscepisse sed et susceptu fideliter obivisse; et post vero Eundem Exercitus Cæsarei ad expugnandum Magno Váradinum a Turcis tunc tentum expediti ac circa Szathmarinu stativa habentis a præfato Principe qua Commissarium Provinciale ex parte Tranniae Deputatu in subministrando eidem Exercitui commeatu et

alimentatione fidelem operam navasse, atque his etiam specimenibus fidelitatem ac devotionem suam erga Augustam Domum Nram testatam fecisse. Te denique non modo omnibus fermi in illo Principatu Comitum et Baronum Familiis sanguine junctum, sed etiam Progenitoribus in extensum iis, qui honorifica ibidem Munia obivissent ortum nec ab illis abludentem, jam ab octo supra viginti annis in momentosis diversisque negotiis et Expeditionibus nostrum Augustaue Domus Nræ servitium nec non Patriæ Tuæ commodum spectantibus fidelem ac industriosam operam impendisse; Nobis perhibeatur; Benigne confisi Te deinceps quoque de Nobis Augustaue Domo Nro utet Patria Tua bene merendi studio nihil remissurum, verum in eo constanter quoad vixeris perseveraturum imo augmentaturum atque Posteritate Tua laudabiliter consecrandi vestigia relicturum esse argumenta; rem Nobis Munere que Nro haud indignam Nos facturos rati sumus si fidelia et præclara servitia et merita Tua honorifico Elogio laudaremus eorumque intuitu Te Tuosque Hæredes in subliorem Honoris et Dignitatis Gradum evehendos susciperemus; Motu itaque proprio et ex certa Nra scientia animoque ac Potestatis Nræ Cæsareo Regiæ plenitudine. Te Stephanum Daniel de Vargyas Tuamque Conjugem Polixenam notam Comitissam Pekri nec non liberos Hæredes et Posteris Tuos ex legitimo matrimonio jam natos vel imposteorum divina Benedictione nascituros utriusque Sexus universos in infinitum in Gradum et Ordinem Liberatorum Baronum seu Magnatum Nostrorum in dicto Transylvaniæ Principatu nec non Regno Nro Hungariæ aliisque Regnis Ditionibus ac Provinciis Nris hæreditariis rubra Cera in Literarum suarum obsignatione utentiu cum solenni et avito et quod Nos ex Cognomine Tuo mutuatum benigne conferimus novo duplici videlicet Prædicato Liberatorum Baronum de Daniel et Vargyas recipiendos, evehendos aggregandos, annumerandos, et cooptandos consvetoque Baronum Titulo donandos duximus et condecorandos; Volentes et per expressum decernentes ut Tu Stephane Daniel de Vargyas a modo dinceps futuris et perpetuis semper temporibus omnibus illis Titulis, Gratiis, Privelegiis, Honoribus, Indultis, Immunitatibus Libertatibus et Exemptionibus quibus cæteri Principatus Nri Transylvaniæ Nobis hæreditarii nec non Regni

Nri Hungariæ aliorumque Regnorum, Ditionum et Provinciarum Nrarum hæreditariarum Liberi Barones seu Magnates sive de jure sive antiqua consuetudine aut aliter qualitercunque utuntur, fruuntur et gaudent tam intra quam extra Judicia, Comitatieque aut alias ubivis terrarum et locorum uti frui et gaudere Literas Tuas quascunque cera rubra instar aliorum Liberorum Baronum seu Magnatu munire possis ac valeas præfatique Hæredes et Posterì utriusque Sexus valeant atque possint. Quo vero perpetuum hujus Nræ Benignitatis et Clementiæ erga Te declaratæ exstet Documentum eadem que pleniore beneficio decorata in oculos clarius occurrat hominum hæc Arma seu nobilitatis Insignia tum Gentilitia tum vero a Nobis elementer aucta: Scutum videlicet Militare Cœlestini coloris, ejus fundum pictus suo virore cespes occupat huicque Olor vivida Symmetria effigiatus et Arcum juguli Sagitta trajectus insisit; supra Scutum Galea Militaris craticulata est posita, quam contegit Diadema Regium Gemmis atque Unionibus distinctum ex quo rursiis exurgit par Alarum Aquilinarum figura hemisphærali invicem oppositarum; e Cono demum Galeæ, Laciniæ vive Lemnisci diversi coloris ab utraque parte defluentes Scuti oras seu margines pulcherrime ambiunt et exornant prout hoc omnia Pictoris manu in capite seu principis Literarum præsentium genuinis suis coloribus illustrata lucidius ob oculos intuentium posita esse conspiciuntur: Tibi Stephano Daniel de Vargyas præscriptisque Tuis universis præmemorata Authoritate Nra Cæsareo-Regia elementer acceptavimus confirmavimus roboravimus et auximus imo tanquam Liberis Baronibus habenda ferenda et gerenda concessimus et impertiti sumus. Decernentes et ex certa scientia Nro animoque deliberato concedentes ut Tu Stephane Daniel de Vargyas prædeclarata Armorum Insignia in omnibus et singulis honestis ac decentibus Actibus Exercitiis atque Expeditionibus tam serio quam joco in Hastiludus seu Hastatorum dimicationibus Pedestribus et Equestribus in Bellis singularibusque Certaminibus et quibuscunque Pugnis cominus eminus in Scutis Banneriis, Vexilis, Clupeis Tentoriis Cœnotaphiis Sepulcris, Monumentis, Sigillis, Aedificiis, Parietibus, Fenestris, Ostiis, Cortinis, Lacunaribus, Tapetibus ac Suppellectitibus libere, pacifice et absque omni molestia

ac impedimento vel contradictione habere gestare deferre
iisdemque pro necessitate rei voluntatisque tuæ arbitrio quovis
modo more aliorum verorum natorum et indubitatorum dicti
Principatus Nri æque hæreditarii Hungariæ aliorumque Regnor
Ditionum et Provinciarum Nrarum hæreditariarum Magnatum
et Liberorum Baronum uti frui et gaudere possis ac valeas,
Hæredesque et Posterī Tui utriusque Sexus universi valeant
atque possint. Imo recipimus, evehimus, aggregamus, annume-
ramus et cooptamus, acceptamus item confirmamus roboramus
et augemus concedimusque et impertimur; Teque et Tuos
præscriptos consveto Liberis Baronibus Magnifici Titulo dona-
mus et condecoramus. Harum Nrarum Majoris et Aulici Sigilli
Nri impendentis munimine roboratarum vigore et testimonio
Literarum mediante. Datum in Civitate Nra Vienna Austriæ.
Die quinta Mensis Decembris Anno Dni Millesimo septingen-
tesimo trigesimo septimo Regnor vero Nrorum : Romani 27-
mo Hispanici 34-to Hungarici et Bohemici etiam 27-mo.

Carolus m. pr.

B. Joanes Jos. Bornemisza de Kászon m. pr.

Josephus Kozma m. pr.

Præsentatum et Lectum in Consilio Regii Gubernii Cibinii
die Mens Junii Anni 1738.

Gabriel Allvinczi m. p. secretarius

Anno Domini Millesimo septingentesimo Quadragesimo
Die vero vigesima prima Mensis Maji, præsentēs Privilegialis
Super Libero Baronatu Stephani de Daniel et Vargyas in Gene-
rali Magnatum hærediarÿ Principatus Tranniae et partium
Regni Hungariæ eidem reaplicatarum Diæta ad Diem vigesi-
mam octavam jam elapsi Mensis Martii Anno jam supra notato
in Liberam Regiamque Civitatem Saxonicalem Cibiniensem
indicta et celebrata, Præsentatæ, Publicatæ ac perlectæ nullo
tamen Contradictore apparente.

Extradat per Magistrum Sigis-
mundum Kun alterum per
Principatum Tranniae et Par-
tium Regni Hungariæ eid
incorporator Protonotarium
m. pr.

Eredetije pergamenre írva színes családi czímerrel függő pecséttel diszes kiadásban a Daniel család levéltárában.

425.

1739. okt. 14.

Turóczi convent kiadványa a Daniel és más erdélyi családok eredetéről és leszármazásáról.

Nos Conventus Ecclesiæ Beatæ Mariæ Virginis de Thurocz, Memoriae commendamus tenore Præsentium Significantes, quibus expedit universis. Quod circum spectus Stephanus Fulep. Illustrissimi Domini Laurenty Liberi Baronis de Réva, Inclyti Comitatus hujus Thurocziensis Perpetui comitis etc. (Tit) Servitor coram Nobis personaliter constitutus, Nomine et in Persona ejusdem Illrmi. Domini Laurenty L. B. de præfata Réva exhibauerit et praesentaverit Nobis certam quondam diversarum Inclytarum Familiarum Genealogiam Hungarico Idiomate concinnatam in simplici papiro conscriptam, per infrascriptos Dominos vidimatam, Petens nos Prædit Domini sui Nomine et in Persona, debita cum Instantia, quod siquidem easdem Literas propter discriminia et Pericula viarum sæpe inopinate exurgentia, memoratus Dominus Báró et quo necessum foret in specie deferere Perque suos deferri facere imo manibus cujus libet tradere et concedere minime posset, et auderet ut easdem eatenus quatenus scriptæ confertæ et emanatæ extitissent primum quidem Protocollo nostro inseri facere ac dein in Transumpto aliarum Literarum nostrorum sub Sigillo nostro Conventuali Authentico Jurium Prælibati Domini Baronis, et Successorum suorum futurum ad Cautelam necessarias extra dare vellemus. Ejus quidem Genealogiæ Contextus Sequens esset:

A régi nagy emlékezetű erdélyi és Magyarországi Familiának Conjunctiója, úgy mint Gerendi, Daniel, Mikola és abból származott Gyeroffy, Radó, Kabos, Vitéz, és Kemény. Ismét Rákoczý, Ruczkaï Kornis, Apafi, Erdélyi, Minszentý, Pernyeszý, Csáki, Mihács, Tornosý, Veres, Lorántfý Báthorý, Henrietha Palatina Csehországi király leánya, Kassay, Kálnoki, Zágonyi Mikes, Hadnagy Böldý, Janko, Daczo, Banfý, Kendefi, Haller, Nagy, Iktarý Bethlen, Petký, Siked, Keresztes alias Sárpataký, Jármý, Nemes, Zabolai Mikes, Zrényi, Aspermont Hessiai Pala-

tina Ház, Lázár, Thoroczkaÿ, Mocsardy, Telekÿ, Baresaÿ, Vay, Torma, Horvath, Korda, Biró, Pekrÿ, Sárosi, Suki, Kun Redeÿ, Andrásÿ, Perényi, Szentkeresztÿ, Kamuthÿ, Kovacsoveczÿ, Melith, Balázsfÿ, Náádudvarÿ, Gyulaÿ, Kapy, Macskásÿ, Nálaczÿ, Giletin-esÿ Osztrosics, Bassa, Szalánczÿ, Bornemissza, Felvinczÿ, Homonaÿ, Zolyomÿ, Bunÿ Bethlen Keresdÿ Bethlen, Akosfy és többen sokan kik ezekből származtanak, kiknek neveket külön külön, kinek kinek maga Familiájának leveleiből jobban föl találhatni.

Fundamentumul pedig veszem föl a nagy hirü nevü Daniel, Gerendi, Mikola és Kemény familiáknak Tornossy Veres Annában való összejövéseket a következő rend szerint.

A régiséggel és nagyrendü állapotokkal tündöklő Daniel familiája veszi eredetét a Magyaroknak másodszeri Scithiából kijött idejüktől kik és minek utánna, sok ideig dicséretesen, számosan kiterjedtenek volna, akada meg egy Daniel Lukács nevü nevezetes uri emberen, kinek fia Sigmond a nagy emlékezetü Báthory István erdélyi fejedelemnek és azután Lengyel ország királyának udvari főkapitánya, ezen Sigmondnak fia Péter, kinek Kornis Annától valának két fiai: Ferencz és Mihály, Ferencz deficiált, Mihálynak pedig Mihács Borbálától voltanak három fiai, és három leányai, úgy mint: János, Ferencz, Péter, Erzsébeth, Anna és ezek közül Péter deficiált; Annát vette el Hadnagy János ez is deficiált, második adattaték Kálnoki Istvánnak, kitől származott a Kálnoki familiája, Erzsébetet vette el zágoni Mikes Boldizsár, kinek négy fiai és két leányai valának úgy mint: Miklos, Péter, Ferencz, György, Ilona és Kata. Miklos, Péter és Ferencz deficiáltak, Györgynek fia Pál kinek Torma Evától fia Mikes Kelemen Ilonát vette Daczó Ferencz, kinek maradéka nem volt, úgy Jankó Miklósnak is Katától; Ferencz Bélyd Judithal nemzette Istvánt a ki vette el Kemény Sophiat, testvérét Kemény Boldizsárnak és Kemény Katának, Gyeröffy Györgynének; ezen Istvánnak Kemény Sophiától voltanak hét gyermekei úgy mint: Mihály, Ferencz, Péter, István, Judith, Klára és Zsuzsánna. Mihálynak felesége Kun Sophia, Ferencznek Suki Klára, Péternek Sárosy Ilona, Istvánnak Pekri Pollixena; Susannának férje Horváth Boldizsár ez deficiált, Klárát vette el Biró Samuel, kitől való három gyer-

mekei most is élnek ; Judithnak férje Bánffy László, kinek három fiai, Ferencz, Boldizsár és László, Ferencznek felesége Kemény Susánna Telekő Annától való Kemény János leánya. Boldizsár és László még nőtlenységben vannak. Restál még a megirtt Daniel Mihály urnak Mihács Borbárától való hatodik gyermeke János kinek felesége Gerendi István leánya Sophia, Tornossy Veres Annától a ki egy testvér atyafia volt Annyával, Kemény János fejedelem atyával Boldizsárral a mint ide alább következők lesznek kik voltak és vannak Daniel János Gerendi Sopiától való maradványai, nem különben a Kemény Famillia hova terjed és legyen bővebben meg fog mutatodni.

Második feltett czélunk azért legyen a nagy emlékeztető és most is fényeskedő Kemény famillia aki veszi eredetét egy Mikola Desmer nevű nevezetes emberről 958 esztendő tájban ki is még Scithibál kijött magyarok közül való volt, ennek voltanak öt fiai ugymint: az első Mikola akin megmaradván a Mikola név, kiterjedett Balázsig, a ki első Béla király idejében nagy nevezetes ur vala ; Ezen Balázstól származtanak ; László, Ferencz, Miklos és többek sokan egész Ferenczig, kinek felesége Kemény Kristina, Fia pedig kettő Pál és László ; Pálnak felesége Baláttffy Erzsébeth, Lászlónak Kemény Anna, kinek volt fia Ferencz, Ferencznek Melith Annától fia János, ezen János vette el a nagy emlékeztető Erdély országa Cancelláriussanak Kovácsoczinak a leányát, Susánnát, kitől volt egy fia Sigmond, ennek pedig Kamutő Susánnától voltak három gyermekei, László, János, és Ágnes, László vette el Perényi Annát, Perényi Gábor Ruszkay Kornis Annától való leányát, János nevedékeny korában a világból kimult. Ágnes pedig Csáky Istvánné vala, kitől származott Csáky Sigmond és Imre.

II. Masadik fia feljebb irtt Mikola Desmérnek vala, Gyerő kinek is fiai hivatattnak Gyerő fiainak, ebből való nem régebben a fiu ágon deficiált Gyerőffy uri familia ; a leány ágon pedig Gyerőffy Borbála uri asszony Ruszkai Kornis István ur Házas Társa.

3. Harmadik fia Radó, kinek familiája a fiu ágon Kristofon deficiált.

4. Negyedik fia Kabos, ettől vannak még most a Kabosok.

5. Ötödik fia pedig Keménynek hivattatik a keménységért,

kinek fia ugyan Kemény, de mivel Vitéz is vala a Kemény névhez ragasztatik a Vitéz név, melynek valának két fiai az egyiken megmarada a Vitéz név, kitől jöttek a mostani Bikalyi Vitéz György elei; A másik megtartá a Kemény nevet. Ezen Kemény familiából való volt a más Vitéz Kemény Simon a ki Hunyadi János Gubernator és hazája mellett vérét ki ontotta, Ugy Kemény Péter is más Kemény Péterig, ki is mondatott Nagy Kemény Péternek kinek valának fiai 8, leányai 7. az egyike ezek közül Apáczává lett, Életét Istennek szentelvén a masodikat vette el Haller, kitől származtanak Haller Gábor, Pál és István, Harmadikát Kemény Katát vette el Erdélyi Bertalan, ennek özvegyét Mindszenti Christinát vette el Csáky István, Bertalan-nak pedig Kemény Katától való leányát Katát vette el Gerendi János, kinek leánya Anna Rákóczy Sigmond fejedelem házas társa, ettől származott első György fejedelem, kinek Lorántffy Susánnától két fia ugymint II György és II Sigmond, azon Sigmondnak adák a Cseh országi király leányát Henrietta Palatinát de ez deficiált, Györgynek pedig Báthory Sophiától fia Ferencz, Ferencznek Zrényi Ilonától valának két gyermekei, Ferencz és Juliánna, Juliának férje Aspermont, Ferencz pedig hazasodott a Hessiai herczeg Familiába, kitől való két fiai Josef és György most is élnek.

Vissza térvén innen a nevezetes Kemény familiára és lejjö-vén éppen Boldizsárig, Anyja vala ezen Boldizsárnak Sarmasagý Anna kimaga Genealogiáját viszi Zápolai Jánosra, nagy anyja Zolyomi Kata, ezen Zolyomi Katának pedig anyja Homonnaý Borbála, a Nagy Homonnai Druget Simon leánya ki testvére vala anyjával ezen Boldizsár, kiknek ama sokszor említett uri asszony Tornossý Veress Anna, voltak pedig ezen urnak két feleségei; az egyik Lázár Anna, kitől volt két gyermeke Péter és Anna; Annát vette el Buni Bethlen Farkas kinek gyermekei János és Anna, Annát vette el Bánffy Kristof, ezeknek mara-dékjok van ezen Bethlen Anna, Másik ura volt Macskásý Ferencz, de a megirtt asszonytól gyermekei nem valának, hanem más feleségétől. A másik felesége Kemény Boldizsár urnak vala Torný Sophia, kinek anyja Toldý Petronella Toldý Istvánnak Testvér atyjafia, ettől származott Iktári Bethlen Gábor fejedelem, öccse Bethlen István és annak fia István, ki is fiu ágon

deficiált, leány agon pedig Redei Ferenczné és Tököly Istvánné. Torny Sophiatól Kemény Boldizsárnak valának feles gyermekei úgy mint fia 2, leánya 4. a fiaiban maradtanak csak hárman, János fejedelem, Boldizsár és Péter, leányai Erzsébeth, Sophia, Kata és Petronella.

1. János fejedelemnek Kállay Susannától fia Simon, kinek Perényi Katától fiai János, László és Simon, leánya pedig Maria kitől való Haller Gábor.

2. Boldizsárnak volt felesége Bornemissza Susánna Bornemissza Pál leánya.

3. Péternek Thoroczkaý László leányától Thoroczkaý klárától két fia, János és Boldizsár, Jánosnak Nadudvari Katától maradtott fia Péter, Boldizsár most is él, Leányai pedig Sophia Daniel Istvánné, ennek leányai egy nehányan kik már a Daniel famillának Deductiojában inseráltattak, második leánya Kata Gyerőfy Györgyné kinek maradéka már csak Gyerőfy Borbálán Ruszkai Kornis István ur házas társán akadott meg.

4. Erzsébetet vette el Szalánczy János, ettől egy leánya volt Erzsébeth Barcsay Akosné, második ura volt Bassa Tamás de ettől is egy leánykájánál több nem volt ez is kicsiny korában meghalt.

5. Sophiát vette el Nemes Bálint ettől gyermeke nem volt, hanem a második urától, háromszéki Mikes Benedektől volt egy fia és két leánya.

6. Petronellát jegyezte vala el Apaffy István de jegybeli állapotjában meghalt.

7. Katát vette el keresdi Bethlen Ferencz, ettől valók Farkas, Gergely és Elek, Kristina és Eva.

1. Farkasnak Giletmiczy Osztróicz Borbálától gyermekei: Bethlen László és Bethlen Drusiana Mikes Mihályné.

2. Gergelynek Toroczkaý Máriától leánya Klára Lossontzi Bánffy György Gubernatorné, Maria Nalaczý Jánosné, Kata Apafi Mihály fejedelem felesége, Judith Lázár Györgyné.

3. Eleknek Nagy Klárától ki egy testvér volt Nagy Sophiával, Daniel Péternével, gyermekei Elek és Anna Rédei Ádámné.

4. Kristinát Kapý György vette el, kitől leányai Borbára Thorockai Istvánné, Maria Gyulaý Ferenczné, Anna Macskasi Boldizsárné.

5. Evát vette el Haller György azután Csáký István gyermekei Haller Samuel és György és Csáki László.

Következik a híres és nevezetes Gerendý Nagy uri familia, kinek régiségét a mi illeti a Magyar Nemzetnek Magyarországra való megtelepedésektől veszi, és sok szép szerencsével, dicsőséggel szakadhatatlanul fényeskedvén jött le Lászlóra, negyedik Béla király idejében. . . Annum 1254 kinek fia Miklos, ennek fia még ugyan László, Lászlónak ismét fia Miklos, ettől a Miklostól pedig származott két Gerendi ág, Jakabra és Lászlóra terjedvén jó messze egyik ág, Miklosról Lászlóra. Lászlónak leánya Erzsébeth kit vett el Apafý György, ettől jött le az Apaffý fejedelmi familia.

Második ág, hasonló képpen messze ki menvén terjed Gerendi Jakabra kinek fia Péter, ennek fia György és János, így ment két Gerendý ág Jánosnak Erdélyi katától leánya Erzsébeth Rákóczý Sigmond fejedelem házas társa, kitől származtának a Méltóságos Rákóczý fejedelem urak a mint már ezelőtt meg van írva.

Gerendý Györgynek pedig fia Pál, Pálnak Perneszi Sophiától valának három fiai. György, Márton és István. Ezek közül György deficiált; Márton is in virili Sexu, hanem Apaffý Annától volt leánya Klára kit vett el Kassay István, kitől valának két fiai és egy leánya ugy mint, Kassay Miklós és Ferencz, leánya pedig Anna. Ezen Annának első urától Nemes Györgytől volt leánya Klára Lázár Imréné, kitől való volt Lázár György, ennek felesége Bethlen Judith kitől három gyermekei, János meg nőtelen, Mária Bethlen Sámuelné, Anna Korda Lászlóné, Kassay Annának a másik urától Zabolai Mikes Györgytől való fia Mikes Pál.

Gerendý Istvánnak pedig (ki Perneszy Sophiától Gerendý Pálnak harmadik fia vala) a nevezetes Tornossy Veres Anna asszonytól a ki egy testvér volt Kemény Boldizsárral Annyával, valának hárman leányai, egyikét vette el Felvinczy Marton kitől fiai Sigmond, János, Miklós, másodikát vette Akossy István de ez deficiált Harmadik leánya Gerendi Sophia azon nagy emlékezetű Daniel János ur házastársa kinek atyja Daniel Mihály vala, annya Mihács Borbála és ezelőtt deducált Daniel Genealogiájának részében, azért hagyattatik ki, hogy ennek ágazati és

Veres Annában uri Familiákkal való conjunctiója világossaban ki tetszék. Valának pedig gyermekei ezen Daniel János urnak Gerendi Sophiától 4 ugymint; egy Ferencz, 2 Mihály, 3 Péter, 4 Borbála Ferencznek felesége Bánffy Erzsébeth de ez deficiált Mihálnak: Haller Judithol valának gyermekei öten első Sofia Bánffy György gubernatorné de ez deficiált, második Lörincz, kinek felesége Teleki Judith Teleki Mihály leánya, harmadik János Barcsai asszonytól, nemzette Máriát, Rédei Ferencznét, negyedik Éva, Kendeffy Gábor házastársa, ötödik Judith Kendefy Mihály felesége.

3. Péternek az említett Daniel János harmadik fiának felesége Nagy Sophia, ki testvér atyafia volt Nagy Klárának Bethlén Eleknének, Nagy Borbálának Bethlen Samuelnének. Attyok Nagy Tamás, anyjok Petki Erzsébeth, nagy atyjok Petki István, nagy anyjok Sikesd Erzsébeth. A megirtt Nagy Sophiától pedig Daniel Péternek valának négy gyermekei úgy mint: Josef, Gábor, Borbála és Mária, Gábor deficiált; Josefnek mind két feleségétől, Mocsárdy és Toroczky asszonyoktól élő gyermekei vannak: Borbála Nemes Jánosné defectussához közelget, Mariának férje Keresztes alias Sárpataky Márton, kinek atyja ugyan Márton, nemes Erdélyországnak Itélő mestere vala, az itélő mesternek is az attyja ugyan Sárpataky Márton vala, de az itélő Mester fia Sárpataky alias Keresztes Márton a Calvinista vallásból az igaz Catholica hitre térvén, felséges Jozsef császár Grofsággal tisztelte meg és a mostani felséges urunk hatodik Károly Császár a Sárpataky nevet Keresztes névre változtatta ki is nemes Erdély országban Küküllő vármegyének Főispánja vala. Anyja Jarmy Erzsébeth ama nevezetes Jarmy Ferencznek leánya, a ki Váradi főkapitány és Rákoczy György fejedelem gyalog hadainak fő Generálissa vala. Vannak még ezen gróf Keresztes urnak életben levő szépen kiterjedett egy testvér attyafiai is ugymint: Sárpataky Erzsébeth Bánfy Lászlóné és Sárpataki Rebeka, Korda Sigmondné kinek vannak a megirtt asszonytól öt gyermekei, Sigmond kinek felesége Bámffy Salomia, László kinek felesége Lázár Anna, Lázár György leánya, Maria Szentkereszty Andrásné, Susanna Bikaly Vitéz Györgyné, Klára még hajadonságban van, ezen felül irtt gróf Keresztes Urnak Daniel Maria asszonytól vannak gyermekei 6-an, Klára, Kata, Bor-

bára, Maria, Sophia és Teresia, Klárát vette el Perényi Imre kitől vannak két fiai, Károly és Elek, Kata Andrásy Ferenczné; Borbála Iktári Bethlen Samuelné, Mária, Sophia és Theresia hajadonságba vannak.

4. A negyedik gyermeke Daniel Jánosnak Gerendai Sophiától való Borbála, Kendeffy Gáborné kitől való idősbik Torocz-kay Péterné és Vay Mihályné, ezen Vay Mihálynak a meg írtt asszonytól vala egy leánya Vay Borbála kit vett el Teleki János, idősbik Torocz-kay Péternek pedig három gyermeke: Ferencz, ki még nőtelenységbe van, Erzsébeth hajadon, Sigmondnak felesége Torocz-kay Klára.

Quod præsens Par, cum suo genuino alio Pari in omnibus Punctis et Clausubis concordet at conveniat præsentibus recognoscimus et attestamur. Signatum in Possessione Krasznahorka

Várallya Die 14 octobris 1739.

Michael Gotthárd Cottus

Gömöriensis ord. Judlium m. p.

Andreas Zarnoczay

(L. S.)

Parochus Krasznahorka Varallyensis m. p.

(L. S.)

Stephanus Gotthárd de ejusdem L. Cattus

Juratus Capitaneus m. p. (L. S.)

Nos itaque Justæ et condignæ Requisitione Prætitulati Domini Baronis medio supra fati Homino sui nobis factæ porrectæ favorabiliter inclinati præinsertam Genealogiæ Deductionem, nobis prærio módó exhibitam et præsentatam non abrasam non concellatam, nec in aliqua sui parte suspectam sine Diminutione et augmento aliquali, prout scripta confecta et emanata, nobisque tradita extitisset, de verbo ad verbum primum quidem protocollari facientes in Transumpto præsen Literarum nostrarum Jurium Prælibati Domini Baronis et Successorum suorum futuram ad cautelam necessar sub authentico hujus . . . nostræ Sigilló extradandas esse, duximus et concedendas. Communni svadente Justitia. Datum Die Vigesima Secunda Mensis Novembris, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Trigesimo Nono. Ad modum Reverendó Patre Michæli Borza Residentiæ Thuroczien Societatis Jésu superiore, Præposituræque Beatæ Mariæ Virginis de Thurocz et Conventus suprafati Vice Præpo-

sito Patre Paulo Besznák Societatis Jesu et Hrabili Mathæo Kanyovics, Paulo Podivinszky ac Joanne Hoffer Conventus ejusdem Conventualibus, officia sua actu aliter administrantibus et exequentibus.

(L. S.)

Lecta per me Paulum Besznáh
Conventualem m. p.

Ezen transumtum a Daniel család levéltárában van elhelyezve.
Közöltetett a Turul 1887-iki évf. 4-ik füzetében.

Különben a Daniel családról szóló részhez észrevételünk az, hogy azokat ha nem is egészen, de némely részben a családi levelek megcáfolják.

426.

1740.

B. Daniel István 1740. oly feltétel alatt bocsátja ki keze alól Fülei Szenyes István nevű jobbágyát vice királybíró olaszteleki Markó Bálintnak, hogy esztendőnként ősszel pizstráng ivásának idején Sz. Mihály tájban háromszáz szép és szálas pizstrángokat tartozik adni, miért is báró ad három véka búzát.

Mű alább meg irt személyek, recognoscallyuk per præsentes, hog midőn volnanak in No. præsenti 1740 Wargyason Mgos Baro ugyan Wargyasi Daniel Istvány Vram Hazánál, ami Psen-tiánkban botsáta ki maga keze alol egy Fülei Szenyes Istvá' nevű Jobbágyot a Ptitulált Báro Vr Nemzetes Vice Király Biro Oloszteleki Marko Balint Vramnak mely zalagos Jobbágyot apprehendált volt, a fellyeb való Esztendőekben a Ptitulált Báro Vr ugyan Fulei Halmagyi Jánostol cum Jure Præ emtionis. Tekintetben vévén azért meg irt Márko Balint Vram Hogy az Ptitulált Báro Vr meg tekintette az ő kgylme az Jobbágy iránt valo Successioját és Törvénynélkul azt ki is botsátotta ő kegyelmének: Annak okáért Márko Bálint Vram is kéz bé adással mi előttünk arra kötelezi magát hogy azon Szenyes István nevű Jobbágyával tartozzék Esztendőnként minden Ősszel a pizstrang ivásának idején az az Szent Mihály tájban fogatni Ptitulált Báro Vrnak három száz szép és szálas pizstrangokat: ellenben penig a Ptitulált Báro Vr is azon pizstrangokert tartozzék adni három véka búzát. Melly dolog mi előttük ekképpen men-

vén véghez adgyuk miis arról kezünk irásával és szokot petsétünkkel meg erősítettet levelünket fide nostra mediante.

Signatum in Vargyas 15-ta Martÿ Anno 1740.

Ugron Josef mp.

Hadnagy.

es Szaldobosi Gáspár János
nobilis mp.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

427.

1743. decz. 7.

Gróf Haller János, erdélyi gubernator neje Daniel Zsófia, gróf Lázár Ádámné Daniel Anna, Horváth Boldizsárné Daniel Judit és Daniel Krisztina nővérek, meg idősebb Daniel Ferencz, idősebb és ifjabb Daniel István között Szebenben a gubernatori lakban, 1743. október 7-kén létrejött osztályos egyezés szerint a négy Daniel nővér néhai atyjuknak, Daniel Péternek Vargyason lévő kuriáját, szaldobosi, fülei, dobai, baróthi és felső-rákosi ősi birtokait, melyek a családban fennálló örökösödési (ösiségi) szabály szerint kizárólagosan a fiúgat illetik a jelenlevő fiúgbeli Danieleknek engedik át 1600 magyar forintért, olyformán, hogy azokat csak akkor vehessék birtokukba, midőn ezen összeg általuk lefizettetik, a jobbágyokra nézve azt kötvén ki, hogy a kiket atyjuk Ilyefalvára s más — őket is illető — birtokokba telepített át, a leányágnál maradjanak. — A Balló József, királyi kancelláriai jegyző és Somlyai Albert kancelláriai iktató jelenlétében irt s általuk megerősített okmány külső oldalán elismerik a Daniel nővérek, hogy az 1600 forintot Szebenben 1744. márczius 5-én átvették.

Mi alább megírtt személyek és benn declarált dologban kéz be adással megbíráltatott Regiusok adjuk tudtára mindennek a kiknek illik ezen levelünk által jelentvén, hogy in hoc anno præsentis 1743 die 7 currentis Mensis octobris midőn volnánk Nagy Szeben királyi Várossában Méltóságos gróf és Erdély országának gubernatora, Hallerkői Haller János urunk ő excellentiája szokott Residentiájában és Szallásán jövének mi előnk be Méltóságos említett grof és gubernator urunk ő excellentiája kedves házas társa Méltóságos grof Daniel Sophia asszony ő excellentiája maga és megosztozatlan testvér Atyjafiainak is úgy mint Annának méltóságos gróf Szárhegyi Lázár Ádám úrnak Judithnak Petrityevith Horváth Boldizsár ur feleségének és

Krisztina kisasszonynak képében és nevök alatt mint nagyobb születet atyafi ab una: és méltóságos vargyasi urak idősebb Daniel Ferencz B. idősebb Daniel István és ifjabb ugyan Daniel István urak partibus ab altera és tevének mi előttünk ilyen állandó és meg masolhatatlan alkalmat és Compositiot, hogy a fenn meg irtt Méltóságos leány atyafiaknak édes atyjokat nehai méltóságos idősebb Vargyasi Daniel Péter urat Isten e világból kiszollitván maradt ő kegyelmeknek nemes Udvarhely, alias in filiali Bardocz Széken Vargyason egy nemes Curiaja hozzátartozó és ab antiquó ahoz birattatott meg irtt filialis székben ugyan vargyasi és Szaldobosi Fulei és a Doboï Prædiumbeli nem külömben Nemes Miklosvár székben Baróthi, és nemes Fejérvár megyében Felső Rákosi olyan Avitica Portioi a melyek az ő Devolutiojoknak természete szerint csak præise fiui ágot illették és nem is volna a Méltóságos meg irtt Leány ág atyafiaknak azon öss Possessionaria Portiokhoz præter Jus emaritationis et aquisititium Sexu virili superstite semmi competentiaja melyet a fenn megirtt fiu ág atyafiak is agnoscálván azokáért fenn megemlített Méltóságos gubernatorné grof Daniel Sophia asszony ő excellentiaja maga és fenn megirtt testvéreinek is képébe fenn meg irtt fiu ág atyafiakkal in puncto Emaritationis alkuvának meg ilyen conditiók alatt.

1. Tartozzanak a fenn megirtt fiu ág atyafiak a fenn declarált méltóságos leány ág atyafiaknak édes atyjok fennemlített vargyasi és hozzá tartozó s csak fiakat illető ős jószágokból valo emaritatióért adni ezerhat száz magyar forintokat id est 1600 paratis et numeratis in pecuniis melynek is megfizetéséről mutuo partium consensu lón ilyen determinatió hogy azon summa pénzt a megirtt méltóságos leány ág testvér atyafiaknak osztózasokra (mely karácsonig véghez fog menni) a meg irt fiu ág atyafiak indilate et absque omni tergi versatione præstálják és præstálni præsentium vigore tartozzanak, melyet is ha ad terminum præfixum a meg irt fiu ág nem præstálna in illo Casu a megirtt Curia és portiók a megirtt méltóságos leány ág atyafiaknak usque ad plenariam Summæ præspecificatæ exolutionem maradjanak kezökben. Fenn megirtt méltóságos leány ág atyafiak is pedig sem emaritationak sem jegyruhanak és paraphernumnak, sem semmi névvel nevezendő leányi prætensioknak jussát azokra a megnevezett ős

jószágokra nézve tovább a fenn megírtt fiu ág atyafiak ellen fenn nem tartják, hanem mindazok iránt magokat kifizetetteknek valják és agnoszálják.

2. Néhai méltóságos ur Daniel Péter uram a mely vargyasi és más ahoz tartozó és csak fiakat illető portiókból Illyefalvára és más akármely leányit illető jószágiban maga rata portiójában jutott jobbágyokat által telepített volt, medio tempore még életében azok in sortem Juris puellaris a fenn megírtt emaritatióról való excontentatióhoz accenseáltatván, a méltóságos fenn megírtt leány ág kezénél és birodalmában maradjanak örökösön és megmasolhatatlanul.

Mely dolog és atyafiságos compositió mi előttünk és általunk e képen menvén a fenn megírtt méltóságos atyafiak és parsok között véghez, annak szentül való megállására és megmasolhatatlan erősségére mindenik részről kötelezék magukat a fenn meg irtt méltóságos atyafiak.

Melyről adjuk mi is e tulajdon kezünk írása és szokott pecsétünk által megerősített levelünket, partium futuram ad cantelam fide nostra mediante. Actum Anno Die locoque quibus supra

Correcta per nos

Judices

Josephus Ballo de Baczon

(P. H.)

Cancellariæ Regiæ prelis

Adalbertus Somlyai

juratus notar m. p.

(P. H.) de Csik Somlyo

Cancellariæ Regiæ Suæ

Sacræ Majestatis Provincialis

Transylvaniæ Registrator.

Kívül: Anno 1743. Az Emaritatio rol valo Transactio.

Hogy a ben meg irt ezer hatszáz Magyar forintokból álló summát ugy mint Htfl. 1600 a ben meg irt Fiu Agh Atyánkfiak eő kegyelmektől paratis et numeratis in pecuniis percipialtuk légyen az mi néhai édes Atyánk, csak fiu Ágat illető Jószágiból való kiházasításunkért, és a ben irt Contractus szerint Præsentium Testimonio, fide mediante tulajdon kezünk írása és pecsétünk által recognoscallyuk. Signatum Cibiny 5-ta Martý Anno 1744-to.

Daniel Sofia.

Daniel Anna.

Daniel Kristina.

Daniel Judith.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. R. 1781. Fasc. I. Nro 2.

428.

1745. sept. 15.

*Id. báró Daniel István udvarhelyszéki fő-királybirói diplomája
Mária Teréziától.*

Nos Maria Theresia Divina Favente Clementia Regina Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Archidux Austriae, Dux Burgundiae, Brabantiae, Mediolani, Styriae, Carinthiae, Carniolae, Mantuae, Parmae et Placentiae, Lingburgiae, Geldriae, Wirtembergae, superioris et inferioris Silesiae, Princeps Transylvaniae, Marchio Sacri Romani Imperii Burgoviae, Moraviae, superioris et inferioris Lusatiae, Comes Habsburgi, Flandriae, Tyrolis, Ferretis, Kyburgi, Goritiae, Gradiscae, Arthesiae, Namurci et Siculorum, Landgravia Alsatie, Domina Marchiae Slavonicae, Portus Naonis, Salinarum, et Mechliniae; Nupta Dux Lotharingiae, et Barri, Magna Dux Hetrueriae. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit, universis: Quod Nos cum ad nonnulorum Fidelium nostrorum Supplicationem Nostrae propterea humillime factam Majestati, tum vero accepta et considerata Sedis nostrae in haereditario Nobis Transylvaniae Principatu Siculicalis Udvarhely praesentatione, ut et Regi nostri in eodem principatu Gubernii Candidatione, in qua candidatione Fidelis noster Nobis dilectus Magnificus B^{ro} Stephanus Senior de Daniel et de Vargyas comprehensus exstitit, pro Supremi Judicis Regii officio in dicta sede Siculicali, per resignationem Fidelis nostri nobis sincere dilecti Spectabilis, ac Magnifici Comitis Ladislai Gyulaffi Liberi Baronis de Ratoth Consiliarii Status Intimi, Camerarii, et Cancellarii Nri Aulici, Transyvanici, vacante Nobis humillime submissa, perpensisque ejusdem Baronis Stephani de Daniel et de Vargyas animi dotibus capacitate et nacta longo usu rerum agendarum experientia, ut et Majorum suorum, hoc pariter officio successive cum laude functorum, signanter vero Genitoris sui aequae Stephani quondam Daniel de Vargyas qui ad suscipiendam Augustae Domus nostrae Protectionem, Anno 1662. ex ipsis Castris Turcicis cum vitae suae discrimine qua Principis ejus temporis Statuumq et Ordinum Transylvaniae Ablegatus primus ad Sacramentum quondam Principem Dnum Leopoldum Avum et Praedecessorem

Nrum desideratissimum advenisse, ac singulare, desideratumque
 diu ist hoc fidelitatis nuncium attulisse: ex post vero Exercitui
 Cæsareo-Regio Magno Varadinum obsidenti annonam ex Trans-
 sylvania qua Commissarius Provincialis suppeditasse perhibetur,
 præstitis fideliter servitiis, quorum laudabilia præfatum Baro-
 nem Stephanum de Daniel sequendo vestigia non minori alacri-
 tate, et devotione sua Nobis, Regiæque nostræ Domni præsti-
 turum esse Servitia benigne confidimus, idem Baroni Stephano
 seniori de Daniel et de Vargyas Officium, seu Dignitatem supremi
 Judicis Regii præfatæ Sedis Nræ Siculicalis Udvarhely prævio
 modo vacantem, simul cum Salario a Nobis benigne ordinato
 legitimisq aclicitis proventibus, et obventionibus, Legali item
 Jurisdictione, ac Prærogativis ad hanc Dignitatem rite, ac de
 jure spectantibus, et pertinere debentibus, aliisq Honoribus, et
 Privilegiis, eandem functionem legitime comitantibus appro-
 bandam, et conferendam esse duximus; ita tamen, ut idem
 Baró, super Officio hoc juramentum præstare, Literas et Man-
 data Nra exequi unum quemque Magnatum, Nobilium, et quo-
 rumvis quacunq Libertate gaudentium præfatæ Sedis Nræ Sicu-
 licalis hominum in suis Juribus et Libertatibus conservare, ac
 alia omnia, et singula quæ sui Muneris erunt, diligenter, et
 fideliter peragere, judicium, et justitiam omnibus sine ullo per-
 sonarum respectu administrare debeat, ac teneatur; prout appro-
 bamus et conferimus præsentium per vigorem. Quocirca vobis
 Fidelibus Nris universis, et singulis Spectabilibus, Magnificis,
 Generosis, Egregiis, Nobilibus et Agilibus Supremo Capitaneo,
 Vice-Judicibus Regiis cæterisq Juratis Assessoribus, ac Notar
 modernis, et futuris quoque temporibus constituendis, toti deniq
 Magnatum Nobilium et Agilium prædictæ Sedis nostræ
 Siculicalis Udvarhely universitati cunctis etiam aliis cujusvis
 Status, Ordinis, Officii et Dignitatis hominibus, et Incolis quo-
 rum videlicet interest, seu intererit, præsentium notitiam habi-
 turis, harum serie committimus, et mandamus firmiter quatenus
 vos quoq a modo imposterum, præfatum Baronem Stephanum
 de Daniel, et de Vargyas, pro legitimo antelata Sedis nræ
 Udvarhely Supremo Judice Regio agnoscere, eidemq in omni-
 bus justis, legitimis et Officio huic pro jure et lege competen-
 tibus rebus et negotiis obedire et obtemperare judicia illius

legitima acceptare: et Salarium a Nobis, ut præmissum est, ordinatum omnesq legitimis, ac licitis proventus et emolumenta ad jam dictam functionem Supremi Judicis Regii de jure juxta Leges et Consuetudines Patrias a Nobis clementer approbatus Resolutionesq Nras rite ac legitime Spectantia Ipsi plene, ac integre administrare curare modis omnibus debatis, ac teneamini; Secus non facturi, Præsentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in Civitate nra Vienna Austriæ, Die Decimamquinta Mensis Septembr Anno Dei Millesimo septingentesimo quadragesimo quinto. Regnorum vero nostrorum Quinto

Maria Theresia

C Ladislaus Gyulaffi

L. B. De Rátot m. p.

Sigismundus Csato

de Delne.

Pergamenre irva, diszes kiállításban és függő pecséttel a Daniel család levéltárában van elhelyezve.

429.

1751. febr. 24.

Daniel Lőrincz bárói diplomája Mária Teréziától az ősi czimer kibővítésével.

Nos Maria Theresia Dei Gratia Romanorum Imperatrix, Germaniæ Hungariæ Bohemiæ Dalmatiæ Croatiæ Sclavoniæque Regina, Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ Brabantiæ Mediolani Styriæ Carinthiæ Carniolæ, Mantuæ Parmæ et Placentiæ Limburgiæ Lucemburgiæ Geldriæ, Wirtembergæ, superioris et inferioris Silesiæ, Princeps Sveviæ et Transylvaniæ, Marchio Sacri Romani Imperii Burgoviæ, Moraviæ, superioris et inferioris Lusatiæ, Comes Habsburgi, Flandriæ, Tyrolis, Ferretis Kyburgi, Goritiæ, Gradiscæ, Arthesiæ et Siculorum, Comes Namurei, Domina Marchiæ, Sclavonicæ, Portus Naonis, Salinarum et Mechliniæ, Lotharingiæ et Barri Dux, Magna Dux Hetururiæ etc. Tibi fidei nostro Laurentio Daniel de Vargyas Tabulæ nræ Regiæ in hæreditario Nobis Transylvaniæ Principatu Judiciariæ Assessori Supernumerario, Salutem et gratiæ nostræ Cæsareo Regiæ incrementum! Ea est præcipuarum, quæ Reg-

nantes ornant Principes virtutum, justitiæ nimirum et clementiæ indoles ut hæ felici inter Se conjugio sociatæ nunquam non insignes in Rempublicam provide gubernandam fractus et emolumenta debito prudentiæ temperata diffundant; Cum ergo Nos ab avito Majorum nostrorum Sangvine, laudatisque eorum exemplis id propagatum in Nos habeamus, ut æquissimo auditarum jam virtutum exercitio, non modo Regnorum ac Ditionum nostrum e libera Supremæ Majestatis dispositione curæ, et imperio nostro creditarum poceria ab injuriis exterorum defendere, sed etiam intrisecam Singulorum salutem, derivato in universos expetitiæ felicitatis incremento conservare, quantum per Nos Stat, assidue conemur, Tuis etiam precibus Majestati nostræ demisse repræsentatis, pro fulgore gratiarum nostrarum in Te cumulando benigniter annuimus, id enim merentur devota tua in Nos, Augustamque Domum nostram fides et Servitia quæ continuato ad præsens usque zelo præstitisti fidelia, demissa nonnullorum pariter Fidelium nostrorum relatione ac intercessione comitata; Ut qui ex Nobili et vetusta interque potiores illius nostri Principatus Familias numerata, Cognationibusque et Affinitatibus præcipuorum innexa editus es Stirpe, inter præclaros virtutum ornamentis decoratos longa serie Antecessores tuos Avum proximus Michaellem Daniel, Principis quondam Transylvaniæ Michaelis Apaffi Consiliarium, Sedisque nostræ Siculicalis Udvarhelyi Supremum Judicem Regium sortitus, committere noluisti, ut non eorum laudabilia premeres vestigia, teneriore enim in ætate tua, emenso artium liberalium Studio, Patriis mox Turibus, rebusque in Societate humana et Republica utilibus fundamentum positurus ad Cancellarias tua in Patria temet contulisti, crescente autem annorum tuorum numero, ubi capax Marti tractando ætas tibi advenisset, captus rei militaris amore, ductusque serviendi zelo in Militiam nomen tuum dedisi, initio in Legione nostra Hungarica pedestris ordinis Vettesiana tunc temporis in Italia excubante voluntarius, ac subinde Vexillifer factus Stipendia meruisti; Subsequenter autem in aliam, quæ tunc conscribebatur æque Hungaricam pedestrem Legionem nostram Hallerianam temet contulisti ibique Centurionis charectere insignitus, tam in ejusdem erectione, quam Tyronibus exercitio militari instruendis,

ac tandem Legione in aciem educta ubique cum in Itadia tum Bohemia, cumprimis vero in Bavaria, ut Belli rationes exigebant, in reprimendo hostium furore, defendoque speciatim Fortalitio Ingolstadiensi per integram hyemem, uni ejusdem Legionis agmini præfectus, Sedulum Te et impigrum bellatorem præstitisti; ac denique pro tua in Nos, Augustamque Domum Nostrum devotione, luculentiori argumento contestanda, tres Militum Centurias propriis tuis Sumptibus conscribendas in te suscepisti et ut datæ eatenus fidei satisfaceres, ne quidem aviticis perpercisti Bonis tuis, statutis tamen majorem partem Tyronibus circumstantiis, nulla tua culpa ita exigentibus, ultimum Militiæ dedisti vale. Horum ergo taliter ut præmissum est relatorum a Te Servitiorum, in palestra militari non sine laude hactenus præstitorum, et sperate ulterioris etiam non tuæ solum, sed et Posterorum tuorum, erga Nos Augustamque Domum nostrum ingenuæ fidelitatis, ac serviendi alacritatis intuitu, Te præmiis munificentiae nostræ exornare et in subliorem honoris ac dignitatis gradum promovere; quo non minus perpetuum nostræ in eos, qui singularibus virtutibus ac meritis clarent, benigne voluntatis testimonium quam etiam utilissimum Posteritati tuæ, aliisque ad laudabilia virtutum præclarorumque facinorum Studia ferventer sectanda extaret incitamentum haud indignum existimamus. Motu itaque proprio et ex certa scientia nostra, animoque deliberato ut et potestatis nostræ Cæsareo Regiæ plenitudine, Te Laurentium Daniel de Vargyas tuosque Liberos, Hæredes ac Posterios ex legitimo Matrimonio, Divina benedictione nasciturus utriusque Sexus universos in infinitum, in gradum et ordinem Liberorum Baronum seu Magnatum nostrorum in dicto Transylvaniæ Principatu nec non Regni nostro Hungariæ, aliisque Regnis Ditionibus ac Provinciis nostris hæreditariis, rubra cera in Literarum suarum obsignatione utentium, cum solenni avito et alioquod ex Cognomin tuo mutatum benigne conferimus novo duplici videlicet Prædicato Liberorum Baronum de Daniel et Vargyas recipiendos evehendos, aggregandos, annumerandos et cooptandos, consvetoque Baronum titulo donandos duximus et condecorandos, volentes et per expressum decernentes ut Tu Laurentius Daniel de Vargyas tuique Præscripti a modo deinceps

futuris et perpetuis semper temporibus omnibus illis Titulis, Gratiis, Privilegiis, Honoribus, Indultis, Immunitatibus Libertatibus et Exemptionibus quibus cæteri Principatus nostri Transylvaniae Nobis hæreditarii nec non Regni nostri Hungariae, aliorumque Regnorum, Ditionum et Provinciarum nostrarum hæreditariarum Liberi Barones, seu Magnates sive de Jure sive antiqua consuetudine aut aliter qualitercunque consuetudine aut aliter qualitercunque utuntur, fruuntur et gaudent, tam intra quam extra Judicia Comitiaeque aut alias ubivis terrarum et locorum uti frui et gaudere, Literas Tuas quascunque cera rubra intar aliorum Liberorum Baronum seu Magnatum munire possis ac valeas præfatique Hæredes et Posterii tui utriusque sexus, valeant atque possint. Quo vero perpetuum hujus nostræ Benignitatis et Clementiæ erga Te declaratæ exstet documentum eademque pleniore beneficio decorata, in oculus hominum clarius occurrat hæc Arma seu Nobilitatis Insignia Scutum videlicet militare erectum Stria dextro diagonali aurea partitum in cujus superiori cærulei coloris plaga Coronæ aureæ naturaliter effigiatus Cygnus-collum Sagitta trajectus, quod est aviticum Insigne, insistere: in inferiori vero rubei coloris plaga super fundo prasino Palma naturaliter quoque tineta, ramis superioribus incumbentem globum argenteum sustinere visitur: Scutum Corona Baronibus propria redimitum est, unde assurgunt binæ galeæ torneariæ coronatæ et clathratæ, situ erga invicem pro more obliquo, suisque apicibus fastigiata, in quarum inter jugum alarum aquilinarum expansarum Cygnus Scutarius pectoretenus emergit: in sinistra vero palma pariter Scutaria inter duo cornua bubalina, hinc auro et cæruleo, illinc vero argento et rubro alternatim divisa apparet locata. E conis porro galearum laciniae, sive lemnisci defluentes a dextris aurei et cærulei, a sinistris vero argentei et rubri oras seu margines Scuti pulcherrime ambiunt et exornant, prout hæc omnia Pictoris manu in capite, seu principio Literarum præsentium lucidius ob oculos intuentium expressa esse conspiciuntur. Tibi Laurentio Daniel de Vargyas Præscriptisque tuis universis præmemorata auctoritate nostra Cæsareo-Regia clementer acceptavimus, confirmavimus, roboravimus et auximus, imo tanquam Liberis Baronibus habenda, ferenda et gerenda concessimus et impertitæ sumus.

Decernentes et ex certa nra scientia animoque deliberato concedentes, ut Tu Laurentius Daniel de Vargyas prædeclarata Armorum insignia in omnibus et Singulis honestis decentibus actibus exercitiis atque expeditionibus tam serio quam joco, in Hastiludiis seu Hastarum Dimicationibus Pedestribus et Equestribus, in Bellis, singularibusque certa minibus et quibuscunque Pugnis cominus eminus in Scutis banneriis Vexilis, Clypeis, Tentoriis, Cænotaphiis, Sepulchris, Monumentis Clenodiis, annulis, monilibus, Sigillis, ædificiis, parietibus, fenestris, ostiis cortinis, lacunaribus tapetibus ac Supellectilibus, libere, pacifice et absque omni molestia, ac impedimento vel contradictione habere, gestare, deferre iisdemque pro necessitate, rei, voluntatisque Tuæ arbitrio quovis modo more aliorum verorum natorum et indubitatorum dicti Principatus nostri hæreditarii Transylvaniæ, nec non Regni nostri æque hæreditarii Hungariæ, aliorumque Regnorum, Ditionum et Provinciarum nostrarum Hæreditariarum Magnatum et Liberorum Baronum, uti frui et gaudere possis ac valeas, Hæredesque et Posterī Tui utriusque Sexus universi valeant atque possint; Imo recipimus, evehimus, aggregamus annumeramus et cooptamus acceptamus item confirmamus, roboramus et augemus, concedimusque et impertimur. Teque et tuos præscriptos consveto Liberis Baronibus Magnifici Titulo donamus et condecoramus, Harum nostrorum majoris et Aulici Sigilli nostri impendentis munimine roboratarum vigore et testimonio Literarum mediante. Datum in Civitate nra Vienna Austriæ, die decima quarta Mensis Februarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Quinquagesimo Primo. Regnorum vero nostrorum Undecimo.

Maria Theresia m. pr.

C. Ladislaus Gyulaffi

L. B. de Rátot m. pr.

Josephus Kozma de K.

Szentlélek m. pr.

Præsens super Baronatus Titulo et Dignitate indultum Diploma Nomine introscripti Illustrissimi Impetrantis sub Generali Trium Nationum Principatus Transylvaniæ Partiumque incorporatarum Universorum Statuum et Ordinum ad Diem

1-m Mensis Septembris in Liberam Reamque Civitem Cibinium
indicta Diæta Die 2-a ejusdem Mens 7-br exhibitum, publicat
gratanter ab omnibus acceptat et extradatum per

Magrum Davidem Henter

L. Baronem de Sepsi Sz. Iván.

Suæ Mjtis Smæ Protonotar m. pr.

Az eredetije diszes kiállítással pergamenre írva, színezett czímerrel
és függő pecséttel a Daniel család levéltárában őriztetik.

430.

1761.

*Br. Daniel Polixena, br. Wesselényi István özvegye azért való hálából, hogy fia tanítóját, Cornides Danielt a kolozsvári főtanodához tanítónak megválasztották, eddigi 400 forint alapítványát 1000 német forintra emeli, s magát és gyermekeit tanítójuknak természetbeli-
kel ellátására kötelezi.*

Én Vargyasi B. Daniel Polixena néhai kedves Férjem Báró
Hadadi Vesselényi István Vr. Eözvegye, és ugyan említett Fér-
jemtől maradott Gyermekeimnek Naturalis és legítima Tutrixia :
Minthogy a Mtgs Suppr. Erdélyi Reform. Consistorium meltóz-
tatott Interpositiomra kedves Fiam Vesselényi Miklós tanulása-
ban való nagy commodumára az ő mellette lévő Cornides
Daniel nevü betsületes Tanítóját a' kolosvári Nes Reform. Colle-
giumban Publicus Linguae Germanicæ Præceptornak resolválni :
Tehát én is háládatossággal kívánván lenni, azon Nes Colle-
giumhoz, magamat, és utánnam kedves Gyermekeimet neveze-
tesen Miklós Fiamat per præsentis ime mindgyárt követke-
zendő Punctumokra obligalom :

1-mo. A Mely sütő házat ennek előtte néhai idősbb Báró
Vesselényi István Erdélyi Statuum Præsidents Vr eő Exclja ked-
ves élete párja Néhai Mlgs Grof Bánfi Kata Aszszony eő Exclja
az említett Nes Collegiumnak négyszáz egy néhány forintokban
inscribált vala, és én a' Collegium kérésére magamhoz váltván,
az arrul emanalt Contractus tenora szerint, e' mai napig is
interessezek, azon Summát ezer Német forintokra ki potolni
tartozom, és mind magam, mind utánnam kedves Gyermekeim,
míg azon Capitalist azon Nes Collegiumnak le teszszük, legaliter
interessezni tartozunk, mellynek Interesse ugy mint a' hatvan-

Rforintok mind addig, míg fenn írt Cornides Dániel eo kglme mostan Conferalt Præceptoru hivatallýában lészen, a' Nes Reform. kolosvári Collegium mellett eő kglménék járjon, decedálván pedig vagy Fiam tanulásának végezése után functiojának quo-quo modo véget vetvén, a' fennírt ezer Rf. Capitalis marada' Mlgs Curator Urak szabados dispositiojára, hogy a' hová tetszik t. i. a' Nes Collegium szükségére szabadoson fordíthassák.

2-do. Fenn említett Cornides Dániel eő kglme míg a' Fiam azon Collegiumban lészen, mind addig intertentiojára nezendő Naturalekban meg nem fogyatkozik: el hozván pedig Isten azt az időt, hogy említett Fiam tanulását végzi, azután is eő Kglmek kevántato Naturalékrol gondot viselni kész lészek, holtam után pedig Gyermekeim is providealni tartozzanak.

Melly dolog e' szerént menvén végben, hogy magamat és maradékimat ezen Legatumnak alhatatos meg állására és megfizetésére felbomolhatatlanul obligáltam légyen, adom én is ezen szokott Petsétem, és tulajdon Supscriptiom alol költ Levelemet. Signat. N. Szeben 28-dik 7-bris A. 1761.

Arva Daniel Polyxena m. p. (P. H.)

Lásd Jakab Elek «Kolozsvár története» Oklevéltár 608. l.

432.

1774. jul. 5.

*Ifj. báró Daniel István udvarhelyszéki főkirálybírói diplomája
Mária Teréziától.*

Nos Maria Theresia Dei Gratia Romanorum Imperatrix vidua Regina Hungariae (folytatólag a szokásos cím).

Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit, universis. Quod nos cum ad nonnullorum fidelium Nostrorum demisse Majestati Nostrae propterea factam Commendationem, tum vero attentis, et consideratis, fidelis Nostri, Nobis dilecti, Magnifici Liberi Baronis Stephani de Daniel, et Vargyas, Camerarii Nostri, tam Majorum Toga sagoque, partis meritis, quam propriis ipsiusmet eximiis animi dotibus, fidelitateque, et fidelibus servitiis quae is Nobis Augustaequae Domui Nostrae, et Patriae suae, cum alias pro rerum, et

occasionum exigentia, tum præsertim in delata sibi primariæ sedis siculicalis Udvarhely coadministratione, perplures annos laudabiliter exhibuit, et impendit, qualiave ipsum, imo et majora deinceps quoque pari fide, et alacritate exhibiturum, et impensurum benigne confidimus, Eidem Stephano de Daniel et Vargyas antelatæ sedis siculicalis Udvarhely supremi Judicis Regii officium, et Dignitatem, per Genitoris sui, cui nempe Coadministrator adjunctus hætenus erat, fidelis quondam Nostri Magnifici Liberi Baronis Stephani senioris de Daniel, decessum vacantem, cum 1200 Rh. floren salario a Nobis benigne determinato, legitimisque aclicitis Proventibus, et obventionibus, legali item Jurisdictione, ac Prærogativis, ad hanc dignitatem rite, ac de jure spectantibus, et pertinere debentibus, aliisque Honoribus, et Privilegiis, eandem functionem legitime comitantibus, clementer approbandam, et conferendam esse duximus, ita tamen, ut idem Baro Stephanus de Daniel super officio hoc Juramentum præstare, Litteras, et Mandata Nostra exequi, unumquemque Magnatum, Nobilium, et aliorum quorum vis, quacunque libertate gaudentium, præfatæ sedis Nostra siculicalis Hominum, in suis Juribus, Libertatibus, Privilegiis, atque Immunitatibus, conservare, et alia omnia, et singula, quæ sui Muneris erunt, diligenter, ac fideliter peragere, Judicium et Justitiam omnibus, sine ullo Personarum respectu, administrare debeat, ac teneatur; Prout approbamus, et conferimus Præsentium per vigorem: Quocirca vobis fidelibus Nostris universis, et singulis spectabilibus Magnificis Generosis, Egregiis, Nobilibus, et Agilibus, vice Judicibus Regiis, cæterisque juratis Assessoribus, et Notariis, modernis, et futuris quoque temporibus constituendis, toti denique Magnatum, Nobilium, et Agilium præfatæ sedis siculicalis Udvarhely universitati, cunctis etiam aliis cujusvis status, ordinis officii, et Dignitatis Hominibus, et Incolis, quorum videlicet interest, seu intererit præsentium notitiam habituris, Harum serie comittimus, et mandamus firmiter, quatenus vosquoque a modo imposterum præfatum Baronem Stephanum de Daniel et Vargyas pro legitimo antelatæ sedis siculicalis Udvarhely Supremo Judice Regio agnoscere Eidemque in omnibus justis, legitimis et officio huic pro jure, et Lege competentibus Rebus et negotiis obedire, et obtempe-

rare, Judicia Illius legitima acceptare, et salarium a Nobis, ut præmissum est, ordinatum, omnesque legitimos, aclicitos Proventus, et Emolumenta ad jam dictam supremi Judicis Regii functionem de Jure, juxta leges, et consuetudines Patrias, a Nobis clementer approbatas, Resolutionesque Nostras rite, ac legitime spectantia, ipsi plene, ac integre, administrare, et administrari curare, modis omnibus debeatis, et teneamini. Secus non facturi præsentibus perlectis, exhibenti restitutis. Datum in Civitate Nostra Vienna Austriæ, die Quinta Mensis Julii, Anno Domini Millesimo, septingentesimo septuagesimo quarto, Regnorum vero Nostrorum trigesimo quarto.

Maria Theresia m. p.

Henricus Comes Blunegen m. p. Alexander Horváth m. p.

Küllapján: Præsent Lect. Publ. factisque de Instellatione dispositionibus e Consilio Ex. Regii Gubernii. Anno 1774. die 23-tia mensis Decembris.

Extradat. per Michaellem de Bruckenthal m. pr.
Secr. Gublem.

Eredetije pergamenre irva diszes kiállításban a fejedelmi nagy függő pecséttel a Daniel család levéltárában.

432.

1783. febr. 14.

Báró Daniel István és felesége gróf Mikes Anna kölcsönös végrendekezések, kir. táblai kiadványban.

Nos Franciscus Primus Dei Gratia Austriæ Imperator Apostolicus Hungariæ Bohemiæ, Lombardiæ item et Venetiarum, Galliciæ et Lodomeriæ Rex Archi Dux Austriæ Magnus Princeps Transylvaniæ et Sicularum Comes Damus pro memoria per præsentis, quibus expedit Universis et Singulis, quod nobis die prima Mensis Martii anni millesimi Octingentesimi trigesimi primi, Stante videlicet termino Celebrationis et Coursus Judiciorum Tabulæ nostræ Regiæ in Transylvania partibusque eidem reincorporatis Judriæ, juxta Cæsareos Regio Principalem e Consensu Universorum Statuum et Ordinum trium Nationum antelati Hereditarii nobis Transylvaniæ Principatus et partium eidem incorporatorum Factam Ordinationem per discinctas

Periodos Continuae, et proxime a Dominica Invocavit, usque ad Dominicam Judica in Libera Regiaque Civitate Nostra Marus Vasarhely durante ad quam ut pote Tabulam nostram Regiam Judiciariam Causae Fidelium nostrorum Regni colarum Transylvaniae partiumque eidem reincorporatorum e publica et approbata eorundem Consuetudine tam per Formam brevium Judiciorum, quam etiam Longo Litis processu determinare adjudicari que Solitae (exemptis Diætalibus) Universa generaliter fuerant prorogatae, una cum Fidelibus nostris, Sincere nobis, et respective dilectis Spectabilibus Magnificis, Generosis item ac Egregiis Michæle Székely de Killyén Camerario nostro Consiliarioque Aulico ac Tabulae nostrae Regiae Magistrisq nostris in Transylvania Judiciae in persona nostra preside Ordinario — Protonotariis, ac Juratis dictae Tabulae Assessoribus pro Faciendo Causantibus Judicio moderativo in eadem Tabulae nostra Regia pro Tribunali sedentibus et Constitutis facta primum prae Foribus Litigantium uti moris est et Consuetudinis receptae legitima per Nobilem Joannem Sombori praedictae Tabulae nostrae Regiae in Transylvania Judiciariae Scribam ac Juratum Notarium proclamatione Fidelis noster Nobis dilectus Alexius Daniel de Vargyas Sepius memoratae Tabulae nostrae Regiae Actualis adsector, exhibuit et praesentavit nobis Literale Instrumentum ut pote Fassionales Super Fessione mutua inter Liberum Baronem Stephanum Daniel de Vargyas Consortemque eus Comitissam Annam Mikes Anno Millesimo Septingentesimo octuagesimo tertio die decima quarta Februarii Celebratas, et emanatas. — Petens nos easdem transummi, et transscribi, praesentibus que Litteris nostris patentibus verbo tenus inseri et inseribi Facientes eidem exhibenti pro Futura eus Cautela necessarias sub Sigillo nostro Judiciali et Authentico eoque Transylvanico extradari, et emanari facere dignaremur, quarum quidem tenor, et Verbalis continentia sequitur in haec verba :

Mi Vargyasi Bro Daniel István Felséges Urunk Camera-riussa és Tekintetes Udvarhelyszekinek Fő Király Birája, és Zabolai Grof Mikes Anna, említett Báro Daniel István Uramnak Házas Társa, — adjuk és irjuk örökös emlékezetre, hogy minek utánna a' Hatalmas Istennek Kegyelmes Gondviselése sok viszontagságos ideink után majd Öreg állapotunkban a' páros

Házassági Szentéetre elhívott tapasztaltatta volna az ő irgalmasságának hathatós voltát egyéb aldasai Felett mi velünk abban is, — hogy Hazassági égyességünket Fiu magzattal meg vigasztalná; de azt megintlen az Örök választásnak rendi szerint kevés idő mulva e nyomoruságos világi életből az örök boldogságba magához szollitá. Emberi mod szerént pedig nem lévén már továbbra reménységünk hogy ezután több Magzattal megörvendeztessünk, a' ki e világi már hanyotlani kezdett életünknek végével, a' Hatalmas Istennek véllünk ingyen közlött Irgalmasságából együtt való életünkben eddig gyűjtött, s ezután is gyűjtendő vagyonainknak valóságos egyenes örököse lehetne. Bizontalan lévén azomban a' Felől hogy világi életünknek az, Ur Istentől ki Szabott határát (a' mellyhez Oránként közelítünk) melyikünk érné hamarabb el, és melyikünknek nyúlnának rendelt napjai továbbra. Hogy azért életünkben egymáshoz viseltetett Hivségünk, és Szeretetünk halálunk után is az egész Világ előtt megbizonyíttatnék, és sem akár melyikünknek előbb megeshető halálával, sem pediglen mindenikünknek az Örök életre leendő ki költözésével; a' mi utánunk maradandó vagyonainknak Szállása Felett viszongasok és illetlen 's Czelunkal ellenkező kérdések Perlekedésre való alkalmatosságok ne következnének, sőt mind azok eltávoztatnának. — Mind ezen Okokra nézve a' mi elménknek ép napjaiban meg nyugodott Szívvel és állandóképpen el tókéllett Szándékkal tettünk a' mi Világi Ingó és Ingatlan Jovainknak, és minden nevel nevezhető Keresményeinknek mind egymás között, mind pedig mindenikünk után következő Örökösseink között leendő devolutioja aránt végső és örökösön Alládo rendelést és Mutua Fassiot mely Szoról Szora így következik: Elsőbben is: Én Bro Daniel István meg esmervén, és háláadással emlegetvén mind életemben mind halálomban az én Teremtő meg Váltó, és meg Szentelő Istenemnek számlálhatatlan Irgalmasságát, mely szerént, lelkemet teremtette, ujjá Szülte és sok kísérteteim között is az idvességre meg erősítette. — Testemet pedig és Világi életemet sok Törekedéseim után bővséges Áldásaival megkülömböztette. Azért az én Lelkemet ajánlom holtam után az én Váltó Jézusomnak kezébe testemet pedig a' Földnek a' kitől vettetett a' kitől azt vettem volt, hogy minek utanna porrá

válík az utolsó Iteletre elő áljon, és Lelkemmél egyesülve be mennyen az en Uramnak Örömében. Amen.

Jollehet pedig ha szinte az Ur Istennek arántam valo Örök Tanácsa a lenne-is, hogy nekem természet szerént valo magzatom és Örökösöm én utánnam ne maradgyon: Nem Zugolodom mind az által ebben is, — sőt inkább azt is az én Uramnak áldásául veszem, és Fel magasztalom. — És hogy az en világi életemre ingyen kegyelemből ki terjedett áldásaiban is az én Istenemnek nagyságos neve az én holtom után is meg ditsöitessék, azért az én Uramnak ditsósége terjesztésére hagyom és vallom:

Először is azt örökösön állandó Törvényül, hogy a' miképpen néhai edes Szülőim Mtgs Báro Daniel István, és Mtgos Pekri Polixéna asszony ő Ngok Isten ditsóságéhez valo buzgóságokból rendelték volt, minden Jozságaikban lévő allodialis Buza és Bor termésnek Dezmáját a' Maros Vasarhelyi Refor. Collegiumhoz valamint a' Nagyságok életekben ezen Rendeléseket hiven meg tartották reám Örökség Szerént által bocsatották, és en is Fogytkozás nélkül ki szolgáltatam és szolgáltatom. Ugy ezen örökségül leszállott Rendeles, és Törvény' az én Dátosi Kutyalvi Veszösi, Királyi falvi, Vargyasi, és Rakosi Jozsagaimban holtam után is minden Svecessoraimnak idejében örökösön meg másolhatatlan, és ellen mondhatatlan Törvény legyen: hogy minden allodialis Buza és Őszi, Rozs, ugy Bórtermesnek igaz tizede a' Marosvásarhelyi Collegiumhoz, és Székely Udvarhelyi Reformatum Gymnasiumhoz esztendőnként kiadattassék ilyen proportioval: hogy Dátosi, Veszösi, és Királyfalvi Szölőim termésinek tizede öszve Számláltatván, annak egy harmad része adattassék a M. Vásárhelyi Collegium Számára. Más két harmad részéből adgyanak a' Kutyalvi Reformatus Papnak tizen öt vedret, a' Vesszösre szolgáló Reformatos Papnak is tizen öt vedret; a' többit osszák egy aránt magok között a' Vásárhelyi, és Udvarhelyi Professorok, és Conrector egy részt adgyanak Tiszt Borosnyai Simon Uramnak is a' Vásárhelyi Reformatus Papnak mig él. Dátosi, Kutyalvi, Vesszösi, Vargyasi Rákosi allodialis Buzának és őszi Rozsnak Dezmáját öszve számlálván osszák három részre, egyharmad részét adgyák az Udvarhelyi Reformatum Gymnasiumnak Számára más két harmad részét az

Vásárhelyi Reformatum Collegiumnak; ezeknek igazán való kiszolgáltatására pedig holtom után mind az én kedves Feleségem, mind utánna következő minden Successoraim, a' kiknek a' meg irt jóságaim birodalmában lesznek, örökösön kötelesek legyenek, valamint udvességeket, és Istennek világi áldásait kívánják annyival inkább hogy Dátosi Kutyalvi Jóságaimat fenn irt édes szülőim magok kezdték acquirálni, és az után en szaporítottam Szöllőit építettem Fundamentumából mostani állapotjára: Veszszösi, Vargyasi Rákosi Jóságokat is és allodiaturakat, mind fenn irt édes Szüleim mind azután én Szaporítottuk, jobbitottuk, mellyekre nézve azokban illetén Fassiot tenni, valamint édes Szüleimnek ő ngokk úgy én nékem is állandoképpen tennem minden törvény szerént szabados.

Másodszor: Hagyom és vallom az Udvarhelyi Reformatum Gymnasiumnak Udvarhely Várossában lévő minden Fundusaimat, azokon való Hazaimat, külső belső appertinentiaimat. Ugy Nemes Udvarhelyszékben lévő Ramocsai Prædiumomot, mellyek közül némelleyeket Daniel Jusson valo vérségemen váltottam magamhoz, némelleyeket pedig idegenektől acquiráltam. — És mindezek az én holtom után Szállyanak a' meg mondott Gymnasiumnak birodalmában azonnal; de olyan declaratioval, hogy a' mit ezekben idegenektől æquiráltam azok eodem jure legyenek örökösön a' Gymnásiumé a' mint én acquiráltam. A mellyeket pedig vérségen reæquiráltam, azokban Daniel Fiu ágbol valo atyámfiainak legyen neluitionis jussok, és ha mikor az inhærens Summakat. épületeknek, melioratioknak betsű szerént való árrát a' Gymnásiumnak le teszi, akkor a' Gymnasium tartozik remittalni per nélkül. egyéb iránt azokat is a' Gymnasium birhassa békeségesen usque ad exsolationem Ommium modo previo exsolvendorum.

Harmadszor: Hagyok és Vallok ugyan az Udvarhelyi Gymnasiumhoz öt ezer magyar Forintot, mellyet ha magam életemben ki nem adnék, holtom után Successoraim tartozzanak ki adni az én keresményemből. Melly Summa pénz leváltassék és annak interesséből tartassék egyenlő proportioval az Udvarhelyi Gymnasiumban olyan tiz Tanulo Gyermekek, a' kik valóságos igaz nemes Szülektől Származtanak, valóságos igaz Árvák, de azomban Valóságos jo igyekezetű Ifjak. Ezen Summa és

annak Interesse soha örökké más haszonra ne Fordittassék, annak procuratioja pedig legyen lelkiesmereti kötelességei közé Számlálva a' Professoroknak és Gymnasium Curatorainak. — Hogy pedig Istennek ditsőségére tett fenn irt Fassiom minden Czikkelyeiben effectumba vétessék; és Szent Czelom szerint örökösön meg masolhatatlanul manuténeáltassék. Ezeknek Executorára és Örökös oltalmazójává teszem és vallom a' Refr. Mtgs Supremum Consistoriumot, és kötöm abban lévő s következő Mtgs Rendeknek Szívére Lelkére; hogy az én Rendeletemet effectumba vétetni, és örökös törvényül megoltalmazni méltóztassanak, és kötelesek is legyenek Istenünknek és Hitünknek Szeretetéért.

Továbbra mivel én nékem Ösről maradott Jóságom oly kevés vagyon, hogy ha ezt sok törekedéseimmel ejjeli nappali Szüntelen valo Szorgalmatossággal nem építettem szaporítottam, és jobbitottam volna, tehát azokból Születesemhez és világi Tisztetemhez illendőleg, meg adosodás nélkül meg sem élhettem volna. Mely szerént mind azokban az én Szaporittásaimra építésémre, jobbitásaimra, és a' Jóságok védelmeire folytatott perekre tett költségeimre nézve Sok tulajdon keresetem vagyon, melly az én Szabados dispositiomtól függ. Meg esmervén pedig az én kedves Feleségemnek G. Mikes Annának majd példa nélkül valo hívségét Szeretétét, jo Szívét, mellyel én hozzám minden megszűnés nélkül viseltetett, és viseltetik. Hogy előbb meg eshető Halálom után is eiletembe hozzám bizonnyított hívségével érdemlett háládatosságomat valóságban meg tapasztallya. Ez okáért, minden, és akár hol lévő ingó és ingatlan Öss Jóságaimat; azokban valo építéseimet jobbitásaimat Szaporittásaimat. Ugy minden kereset Ingatlan jóságaimat, akár hol legyenek, és akár hol találtassanak (neveztessenek; azokon kívül mellyeket már Fellyebb a Collegiumoknak és Papoknak Fatealtam nem külömben minden névvel nevezendő ingo jóvaimmat, azok akár pénzben, akár activum Debitumokban aranyban ezüstben, Clenodiumokban, köntösökben, minden nemű Házi és külső portékákba, akár naturalékban, akár minden féle lábos marhaimba ályanak, egy szoval, akár mi névvel neveztessenek, akárhol, és akár ki kezénél legyenek; mind ezeket hagyom és vallom Kedves Feleségemnek Özvegyi

tartására nevem viseléséig. — Mellyekben kivált Ingatlan Jozságaimban, hiszem azt, hogy szánszándékos deterioratiokat és abalienatiokat nem teszen, a' mint hogy ne is tegyen; de azomban elő számlált ingo, és ingatlan Jozságaimnak minden nemű hasznaival, jövedelmeivel Szabadoson elhessen, mind addig mig nevemet viseli, vagy Halála érkezik, — az én Fiu és Léány ágon valo atyámfiak pediglen kedves Feleségemnek nevem viseléséig vagy haláláig, elő Számlált ingo és ingatlan öss és kereset Jozságaimnak bekességes biradalmában alkalmatlanságára Háborittására ne legyenek, sőt ha akarnánakis ne lehessenek. Minek utánna vagy nevemet változtatná, vagy meghalna; ekkor minden Fiu ágat illető Jozságaim, azokban valo építéseiteim jobbittásaim, Szaporittásaim; úgy ezek között, és azok körül tett keresményeim, és egyszersmind azokban akkor találkozó Mobilák, Naturak, marhák maradgyanak, mind ezek az én Daniel Fiu ágon valo közelebbi Véreimre ingyen és örökösön, Léány ágát illető Jozságaim pedig úgy azokban valo építéseiteim jobbittásaim, Szaporittásaim, Ugy mindenüt valo kereset Jozságaim, és egyetemben minden ingo Jozságom vallamint kedves Feleségem Halálával meg lészen; péné, activum Debitum, arany, ezüst, Clenodium, házi külső, belső portéka, Naturálék marhák, ménesem; egyszóval akár mi néven neveztessenek, és a' Fiu ágat illető Jozságokon kívül akárhol, és akár ki kezénél legyenek és találtassanak, — egy általjában ingyen Száljanak örökösön az én Néhai Testver atyámfiának Bro Daniel Palixénának egyenes maradékaira, úgy hogy a' Maros vizén a' Kutyfalvi Gáton lévő két Malmom, úgy az egész Ménesem extra divisio-nem Szállyon kedves Hugom B. Veselényi Susánna Bro Bánffi Györgyné Gyermekeire, és ezen kívül ugyan említett Hugom Leánykájának B. Bánffi Susannának extra sortem adjanak két ezer Forintot. Ezen kívül a' többit Ingatlan, és ingo minden Jozságaimat egy aránt osszszák Fenn irt Testvér Atyámfiainak B. Daniel Polixénának öt gyermekei, vagy azoknak maradékai in defectu autem horum, mellyet Isten távasztasson utánna Pekri ágon való közelebbi véreimre szállyanak. Hogy ha pedig vagy Fiu vagy Léány ágon valo atyámfiak, vagy pedig mindenik rendbeliek edgyütt, vagy különösön kedves Feleségemet Nevem viseléséig vagy haláláig, fenn irt ingo és ingatlan Jovaimnak

birtokába megháborittanák, — ez ilyen megháboritto atyámfiának része Semmi nemű keresményemből, építésemből, szaporittásomból, jobbitásomból soha örökké ne legyen; sőt az ilyennek azokból lehető része legyen örökösön ezen rendelésemet meg álló atyámfiáé — ha pedig ötlet minnyájon megháborittanák, és a' Jozságokban az én rendelésem szerint meg nem hagynák tehát akkor minden építésem jobbitásom, keresményem, ingo minden nevel nevezhető Jovaim Lábos marháim, legyenek kedves Feleségemé örökösön;

Végezetre mivel az Egeresi Udvart, és ahoz tartozó épületeket, kerteket kedves Feleségemmel edgyütt sok Fáradtsággal, költségeimmel magam embereimmel építettem pusztára, és azon Jozságot szaporítottam, jobbitottam, mely az Ország előtt tudva vagyon. Azon jozságra tett építésem, szaporittásomat, jobbitásomat, ugy ebben Feleségemmel edgyütt szerzett Mobiliámat. Marháimat hagyom és kötöm Fenn irt kedves Feleségemnek, ugy hogy ő életében azokat birja, holtá után pedig mind azok maradványak előbbi Férjétől származott kissebb Leányának Bornemiszsza Borbárának örökös birodalmában egyedül Hozzám viseltetett hívségének méltó jutalmául.

Másodszor: Én is G. Mikes Anna háládással emlegetvén a' szabadoson Uralkodo Istennek hozzam mutatott Kegyelemsegit mely szerint Lelkemet nem csak teremttette, hanem a' Lelki életnek világosságára tsudalatosan ki hozta, és az idvességre Szent Lelke által el petsetelte. Testemet pedig és Világi életemet sok viszontagságok és kísértetek között és ingyen kegyelméből sok áldásaival magasztalta. Azért az én Lelkemet ajánlom az Urnak a' ki azt adta volt; Testemet pedig a' Földnek mellyből vétetett, hogy abból az Utolsó Itéletre elő alván, s Lelkemmél egyesülvén be' mennyen a' boldogságra, melly nékie Öröktől Fogva készítetett Ámen.

Holtom után leszálló javaimból pedig tehetnék, és kellene is tennem legelsőbbben rendelést az én Istenem ditsősége terjesztésére Czelozó Szent Végekre a' mint Cselekedett az én kedves Férjem is. — De mivel Isten kegyelméből Feles Gyermekeim vagynak, és ez azoknak terhe nélkül meg nem eshetnék; Csak ugyan az én édes Gyermekeimnek hagyom és kötöm Lelkekre, hogy az én rollam reájok' maradó jokból, az Ur Istennek ditső-

ségére mindenkor megemlékezzenek, és méltó adakozásokkal legyenek, és tenni tartozzanak is.

Továbbá haladással emlegetem az én kedves Férjemnek Bro. Daniel István Uramnak példa nélkül való hivségét és szeretetét, mellyel én hozzám minden meg szűnés nélkül viseltetett, s viseltetik. Ugyan azon szorgalmatos Fáradságait, melyeket mind az én részem szerint való Joszágoknak, mind pedig az én édes Gyermekeim Joszáginak is sok féle Törvényes háborgatok ellen való oltalmazásában mutatott és mutat. Melly háládatos szivességem hogy holtom után is mindenek előtt nyilván valová legyen, és valóságban meg bizonyíttassék. Az okáért ha én előbb meg hálnék, azon esetre minden nemű Keresményemet, az akár ingatlan Joszág legyen, a' mellett pénzemet, másoknál lévő adosságomat, Aranyamat ezüstömet Clenodiumomat házi belső és külső portékáimat Gabonáimat mindenféle Lábos Marháimat, a' mellyek tulajdon enyimek, és az én Szabados Rendelésemtől Fügnek, a' mellett első Férjemtői nékem adatott Parphernumomat, mind a' mely pénzben, mind pedig a' mely Clenodiumban és egyebekben áll. Végre Dosso-matis. Mind ezeket kötöm és vallom említett kedves Férjemnek, úgy hogy mind ezek az én előbb történhető holtom után azonnal Szálljanak és maradjanak kedves Férjemnek birodalmába, és mind azoknak éltéig vehesse minden némű hasznát tetszése szerént.

Tudván én azt hogy kivált az ingatlan Joszágokat el nem idegenitti, a' mint hogy ne is idegenittse. Mikor pedig halála eljőn-akkor minden ezen birodalma alatt lévő Jovaim, a' mellyek meg esznek Szállyanak azonnal az én első Férjemtől Bro. Bor, nemissza Pál Uramtól Született kedves Gyermekeimnek örökös Biradalmába. Mellyekből azon öt ezer Forint Capitálisom mely az Matskási Uraknál vagyon, osztályon kívül legyen kissebbik Léányomé Bro Bornemissza Boriskáé, mivel ő neveletlen gyámtalan vétetett ki kezeimből, a' többit osszszak Fel edgyütt édes Gyermekeim.

Az én Néhai Ferjem B. Bornemissza Pál Uram Halála után pedig azon első Férjem Jovaiából Gyermekimmel lett osztályba valami részemre jutott, akár pénz Arany, ezüst Clenodium Házi belső külső portékák, akár lábas minden nemű Marha, a' mit

életemben azokból elnem költök, hanem Halálom-kor megleszen, az akár hol, és akár ki kezénél legyen Holtam után Maradgyon azonnal említett első Férjemtől született Gyermkeimnek örökös birodalmában.

De azért az én kedves Férjemet semminemű számadással ne terheljék, és ha akarnák se terhelhessék, mert azt alhatatosan hiszem, hogy hozzám 's érettem hozzájuk viseltető hivsége szerént, mind azokat a' mellyek meg lesznek épen Fogja nekik kiadni. Elsőbb Férjemtől maradott paraphernumomrol, Felyebbertett rendelésem helyben maradván.

Végezetre Egeresi Jozságbol valo minden épületek, kertek, ugy Feles házi és Külső Mobiliak, az én kedves Férjem B. Daniel István Uramnak Szorgalmatossága, 's arra Fordított ereje által pusztára valo epittetek velem valo Hazassági életében, és azon Jozságban sok jobbitásaink és Szaporittásaink is vagynak. Mellyek valamint édes Férjem Szorgalmatossága által szereztettek, ugy mind azokat vallo és kötöm említett édes Férjemnek éltéig. De mint hogy a Jozság mellyen az épületek vagynak osztály szerént való Jozságom, és annak Holtam után Gyermkeimre kellene által menni. Jozság nélkül pedig az Épületeknek hasznát fenn irt édes Férjem sem vehetné; de megint Gyermkeimnek is terhére esnék ha abbol ki kellene Fizetni; Azért hogy ezen alkalmatlanság mind két részről el távoztas-ék: Hagyom és kötöm az Egeresi Épületekért éltéig kedves Férjemnek néhai édes szüleimről reám Szállott Capitalis Summaimot, ugy hogy azoknak Interessét tettzésére Fordithassa éltéig. Holta után pedig azon Capitalis Summáim is Szállyanak egyenlőül édes Gyermkeimre. Egeresi epületek pedig a' Szerént az én Holtom után Szállyanak azonnal kisebbik Leánykámnak B. Bornemissza Boriskának egyedül valo örökös birodalmába azon épületekben lévő, azon mobilliakkal edgyütt, mellyeket az én kedves Ferjemmel edgyütt szerzettem. Azért pedig ennek egyedül, hogy midőn más három Gyermkeimet magam szemeim előtt fel neveltem, magokra és Vagyonaikra valo gondja viselésre alkalmatosokká tettem említett kisebb Léánykám neveletlenül hét esztendőös korában töllem elvetetett, nevelésre nékem vissza nem adatott, hanem idegenek által neveltetik, és a' miatt hozzá nevelésében nem lehettem annyi jóval mint a többiekhez,

mégis mind azáltal, ez a többiek Felett mutattya; 's mutatta hozzám való engedelmességit. Melly okókból méltónak ítéltem, hogy az által hozza való Joságom Szeretetem a' többiek Felett meg bizonyíttassék. Mely eként tett leirt Rendelésemet ha az én Gyermekeim közül vagy valamelyik vagy mindenik, kivált az én édes Férjemnek tett Rendelésemet Helybe hagyni nem akarnék, vagy valamely számadásra, vagy egyéb Czéломmal ellenkező illetlenségre kényszeríteni iparkodnának, az olyan meg háboritto Gyermekemnek semminemű keresetemben része ne legyen, sőt ha ők mindnyájan akarnák kedves Férjemet ezen Rendelem ellen háborgatni; tehát minden ingo 's ingatlan keresményem paraphernumom és Dossom legyen örökösön az én kedves Férjemé.

Melly ekképpen leirt végső Rendelésünket, Mutua Fassionkat, valamint ép elmével szabad jó tetszésünkből nem kényszerítésből tettük úgy azt Örökösön meg állandonak, változhatatlannak valljuk oly meg határozással, hogy ezzel ellenkező Testamentumot és rendelést, ezen túl edgyikünk is ne tehessen, sőt ha tenne is erőtelen és Törvényben meg nem állható légyen. Melynek nagyobb bizonyosságára tulajdon neveinket alá irtuk és meg is petsételtük. Es az alább irt Köz Birákat illetén végső rendelésünk jövőndői bizonyíttására kézbe adással is meg bíráltuk. — Költ MVásárhely Szabad Királyi Várossába Ao 1783 Bőjt elő Havának 14-ik napján. Paulo inferius Subscriptum erat a dextris G. Mikes Anna a Sinistris B. Daniel István m. p. Sigillisque Subscriptentium Super Cera rubra Hispanica impressive Communitum et roboratum adhuc inferius legebatur.

A' Fennebb irt mind két Mtgs Felek mutua Fassiojok hogy tulajdon magok ő Nságok előttünk ki beszéllett declaratiojok Szerént úgy ment Véghez a' mint ő Ngok leiratták, és Subscribálták is, — és hogy ennek Coramizatiojára minket kezek bé adásával árbitráltak Fide nostra mediante arrol bizonytságot teszünk Ao Die Locoque supra notatis; Subscriptio Sequens á dextris Sepsi Martonosi Gyujtó Sándor m. p. nemes ember, á Sinistris Havadi Idősb Máté Isak m. p. nemes Marosszéknek hűtös assessora, Sigillisq praementionator Reginum Super Cera hispanica rubra inpræssive Communitum et roboratum Indorsationis Signatura talis Fasc 1 nro 16.

Unde nos instanti petitione præmentionati Fidelis nostri nobis dilecti Alexii Daniel de Vargyas Tabulæ nostræ Regiæ Actualis Assessoris clementer exaudita Faventerq̃ admissa præinsertum Instrumentum Literale non abrasum non Cancelatum, neque in aliqua sui parte vitiatum, sed omni prorsus vitio, ac Subpitione carens, de verbo ad verbum, sine diminutione, et augmento prorsus aliquali transumi, et trānsscribi præsentibusque Litteris nostris patentibus verbo tenus inseri, et inscribi facientes eidem exhibenti sub sigillo nostro Judiciali et Authentico eoque Transylvanico, Jurium suorum Futuram ad Cautelam necessariam extradandum duximus Concedendum; Comuni Justitia et Aquitate Svadente.

Datum in libera Regiaque Civitate nostra Marus Vásárhelyi die Octava Mensis Martii Anno Millesimo Octingentesimo trigesimo primo.

L. S.

Proclamata Namine Contra dicente,
Lecta cum originalibus Collata ac
in vocibus altera facie Signatis,
Correcta et extradata per Mgnm
Paulum Augustinovits Protonota-
rium.

Ezen kiadvány a Daniel család levéltárában van.

433.

1788. febr. 24.

Báró Daniel István főkörmányszéki tanácsos és n.-enyedi ev. ref. Collegium főgondnokának halála alkalmából az irt Collegium tanulói ifjúsága által irt versek, melyeket megelőző ismeretlentől szerkesztett családi leszármazás és az elhunynak rövid életrajza.

A' bölts Jetronak tanács-adása szerint való nagy, és igen ritka négy virtusokkal különösen ékeskedő elől-járó. Az az: Néhai Méltóságos Liber Báró Vargyasi Daniel István Úr Ő Excellentiája Felséges Romai Tsászár, Magyar és Tseh Országi Király, és Erdélyi Fejedelem, Kegyelmes Urunk Arany Kultsos Hive, és Status Actualis Intimus Consiliáriussa.

A' ki vette vala eredetét amaz igen hires Vargyasi Daniel Familiából, mely ez előtt sok száz Esztendőkkal le-folyt homá-

lyos időktől fogva, mind ekkoráig, az Országbeli leg-szebb Házakkal egyaránt ragyogtatta a' maga nagy Érdemeivel szerzett fényes Méltóságát. Származtanak ugyan-is ebből, az Istent igaz buzgósággal tisztelő, a' Királyt hasznos tanátsokkal éltető, és a' Hazát meg tántorithatatlan vitézséggel és hűséggel őltalmazó nagy Lelkü Férfiak, igazán szent és bölts nevezetet érdemlet Danielek. Már a' 14-dik Seculumnak fogyta felé, szépen virágoznak vala a' Mélt. Daniel Familiában, Vargyasi Daniel, Balás, Péter, és Lukáts, kik is, az akkori Felséges Uralkodó előtt, olyan érdemet szerzének jeles tselekedeteikkel magoknak, hogy 1400-ban minden Székely Földi fiú ágat illető Jószágaiknak bírására, Jus Regiummal, különönös Királyi Donátiókkal, (melly a' Székely Törvények szerint rendkívül való ritka példa) meg-ajándékoztatnának. Ezen időtől fogva osztán, még nagyobb fénnnyel kezde rogyogni Hazánkban a' Mélt. Daniel Familia, a' melyből szintén két száz Esztendőknek lefolyása alatt származott erős, és okos Férfiakat, hogy a' tzélra annál rövidebb úton juthassunk, el-halgtván, kezdjük el beszédünknek folyását, tsak a' 16-dik százban élt, és virágzott Vargy. Daniel Sigmondon, ki is, a' maga Seculumában leg-szebb hirü, és legnagyobb dolgokról emlékezetes, Europai Koronás Fejek közzül egynek, úgy-mint Báthori István Erdélyi Fejedelemnek, és Lengyel Országi Királynak Udvari Marschallussa lévén, sok nagy Hadaknak, és győzedelmeknek vala, nem tsak tanúja, hanem ugyan valójában részesse és segítő szerzője. Ennek Fia Daniel Péter, hagyá maga után a' nagy hirü Kornis Házból vett szerelmes Annájától, ugyan tsak maga nevét viselő Fiát, Vargy. Daniel Pétert, Nemes Három-Széknek igen ditséretes Kapitánnyát, a' kitől ismét két igen emlékezetes, és Familiájokat valóban diszesítő Fiak származának, Ferentz és Mihály. Ezek közzül az első Vargyasi Daniel Ferentz, Katonaságra adván magát, vitézül folytatta, és Brassónál vitézül is végezte-el a' maga világi éltetét. A' második úgy-mint Vargy. Daniel Mihály, az el-múlt százban élt, leg-emlékezetesebb Magyar Fejedelemnek, a' Felséges Iktári Bethlen Gábornak Udvari Fő Marschalussa vólt, és ritka virtussait betsüllő tulajdon maga Nemzetétől azt érdemlette, hogy Nagy nevezettel ékesítenék-meg, a' mély nevezetnel, a' leg-elmésebb hízelkedés sem talál-

hatott soha a' Koronás Fejekre nézve is, fontosabbat. Ezen Nagy Férfinak három Fiai maradának, Péter, Ferentz, és János. kik közül Péternek maradék nélkül esék el-halálozása. Ferentz és János pedig Fiú Magzatokat hagyván magok után, a' Méltóságos Daniel Familiát örökösön két Termő Ágakra választák, a' melly két Ágak mind e' mái napig, ditsösségesen zöldellenek, igen kedves Virágokkal és Gyümölsőkkel ékeskednek. A' mi Drága Halottunk származott vólt ezek között, az első Ágon, de világosabb rendnek okáért, szályunk alá elsőben igen rövideden, az utolsó Ágon származott Mélt. Danieleknek Lineáján, és minekutánna ezek között némelyeket egy két szóval meg emlitünk, térjünk vissza osztán az első Ágra, mint a' mi kedves emlékezetű Halottunknak eredeti Ágára. Az utolsó Ágnak kezdője Vargy. Daniel János lészen tehát, a' kiről itt elsőben emlékezni akarunk. Ezt mind édes Attya nagy érdemiért, mind pedig nagy reménségre mutató maga személyes ritka tulajdonságaiért, még gyermek korában, különös kegyelmébe vévén a' már említett Felső Bethlen Gábor Fejedelem, nagy szorgalmatossággal kívánja vala neveltetni, egyebek között, a' Tisztességes Tudományoknak tanulásában, és erre nézve, itten a' Hazában ditséretesen folytatott tanulása után, el-küldé a' külső Országi Akademiákra is, hogy, minden Tudományokkal meg-gazdagítván, annál fontosabb szolgálatot tehetne, annak idejében, kedves Hazájának. Ugy-is lön a' dolog, ment Daniel János sok Országokat el-jarván, sok féle szokásokat, nyelveket, és Tudományokat meg tanulván, a' leg gazdagabb és egyszerűsmind leg ditsőségesebb ragadománnyal tére vissza kedves Hazájába, a' holott, jó Urától nem sokára a' Nemes Három Széki Fő Kapitánysággal meg ajándékoztaték. Melly ritka böltsességű Férfi lett légyen ez, a' maga idejében, nyilván bizonyítja az is, hogy mikor a' Felső Bethlen Gábor Fejedelem, a' Brandeburgi Felső Hertzegi, és most Királyi Házból kívánná, magának Házas Társul venni Catharina Amáliát, nem másra, hanem éppen ezen Daniel Jánosra, mint nagy látású, tudományú és ítéletű Férfira bizaték, az említett Felső Hertzeg Aszszonynak meg nézése és eljegyzése. Ezen Daniel Jánosnak a' Mélt. Rákotzi, Kemény, Homonnai, és Apaffi Fejedelmi Házakkal szoros atyafiságú, Gerendi Familiából való,

szerelmes Házas Társától, Gerendi Sofiától, három Fiai maradvánának: Mihály, Ferentz, és Péter. Kik közül Ferentznek Bánffi Agnessel való Házassági élete, gyümöltstelen volt ugyan; mindazonáltal nem kevésbé diszesítette ő-is a' Mélt. Daniel Familiát, lévén sok Esztendők alatt, Nemes Udvarhely-Széknek ditséretes Fő Király Birája. Leg-inkább meg-áldáték Istentől maradakra nézve, ezen Mélt. Testvérek között, a' nagyobbik Daniel Mihály, a' kinek Mélt. Haller Judith kedves Házas Társa, szülé a' ma nagy Erdemeivel sok Országokon tündöklött, Erdélyi Gubernátornak Bánffi Györgynek első, és igen méltó szerelmes Házas Társát, Daniel Sofiát, ezen kívül, még két jeles Leány magzatokat, Daniel Judithot, és Évát; nem különben, két Fiakot Vargy. Daniel Lörintzet, és Daniel Jánost, kiknek ditsösséges Elejéről reájok szállott Virtussokban gyönyörködő Maradékjaik még ma is szépen virágoznak.

Ezeket eddig a Mélt. Vargy. Daniel János. Maradékjairól vala tzélunk meg jegyezni. De mennyünk vissza már az ő Testvér Bátyyára. Idősebb Daniel Ferentzre, és tekintsük meg az ezen Agon, Hazánk jóvára származott, Danieleket-is. A' mi magát Mélt. Vargy. Daniel Ferentzet illeti, minden kétségkívül nagy Ember vala ez a' maga idejében, a' melynek elég jeleit adta, mind Udvarhely Szeki sok Esztendőig-való Fő-Király Biróságának hasznos viselésiben, mint pedig kiváltképpen abban, hogy az Országnak akkori állapotjához képest, egy néhány ízben küldetettvén a' Fényes Portához követségben, Hazájának nem kevés hasznával vitte mindenkor véghez a' reája bizattatott nagy dolgokat. Vette vala magának Feleségül Mélt. Béldi Judithot, amaz igen nagy hirű Fő Embernek Béldi Pálnak Testver Hugát, a' kitől született egyetlen egy Fia István, nagy Érdemekkel rogyogó fényét a' Mélt. Daniel Nemzetnek, és édes Attyának, nem tsak hogy semmit nem homályosította, sőt még több sugározatokkal tette tündöklővé. Mert édes Attya helyetvaló Udvarhely Szeki Fő-Király Biróságán kívül, a' Mélt. Királyi Táblának-is nagy Tekintetű Tagja, és az Országnak 1662-ben Felséges Leopold Római Tsászárhoz küldetett hasznos Követtye vala. Egybe kötötte volt magát, ezen Mélt. Daniel István Házassági életre nézve, M. Gyérő Monostori Kemény Péternek, az Erdélyi Mélt. Fejedelem Kemény János Testvér Öttsenek, és

Nemes Fejér Vármegye Fő-Ispánnyanak Torotzkai Klárától született Leányával, Kemény Sofiával, a' kitől négy igen nagy reménységű Fiai, Mihály, Ferentz, Péter, István, és három Leányai, Klára, Judith, és Kata, születének. Ezen számos szép Magzatoknak személyeikben osztán, még nagyobbra nevedeked, mint volt addig valaha, a' Mélt. Daniel Nemzetnek ditsősége. Mert mind a' Fiaknak mind a' Leányoknak Házassági szent életre-való lépések által, az Atyafiságnak leg drágább és legkedvesb lántza egybe foglalá azt, a' Hazában tündöklő Mélt. Teleki, Pekri, Bethlen, Bánffi, Sárosi Nagy Házakkal; nem különben a' Kun, Suki, és Biró szép Familiakkal. A' Leányok közzül tudni-illik (hogyan azokon kezdjük-el a' dolgot) az első úgy-mint Daniel Klára, Mélt. Homorod Sz. Mártoni idősb Biró Samuelnek, az akkori Erdélyi Mélt. Királyi Gubernium Belső Tanácsossának; a' második Daniel Judith Mélt. L. Bárány Losantzi Idősb Bánffi Lászlónak, Nemes Kraszna Vármegye nagy érdemű Fő-Ispánnyanak; az utolsó pedig Daniel Kata Mélt. Petrityeviti idősb Horvát Boldisárnak, valának életében, kedves Házastársaik. A' mi a' Fiaikat illeti, ezek közzül az első Daniel Mihály, 1700. után a' Kolosvári Sós Völgyi ütközetben vitéz próbák között nagy Hadi Hérost illető szép halállal hala-meg, hagyván maga után Nehai Mélt. Daniel István Fiát, a' kinek Néhai Mélt. Gróff Bethleni Bethlen Éva, kedves Házastársától maradott, még most is életben lévő, és Hivatalára nézve a' Mélt. Királyi Táblának nagy érdemű Adessorai közt Királyát és Hazáját hiven szolgáló Fia Mélt. Daniel Imre Ur, és Leánya Mélt. Daniel Éva Aszszony. A' második Fiú Ferentz, egyik erdemes Adessora vala a' maga idejében a' Mélt. Királyi Táblának. Hagyott Fiaikat maga után, Ferentzet, Györgyöt, és Lászlót, a' kik ugyan magok el halálaztanak; de Ferentznek életben vagyon a' Nemes Greven Lovas Regimentben Kapitányi Hivatalat viselő nagy reménységű Fia, Mélt. Daniel Ferentz; Leányai: Daniel Theresia Mélt. Bartsai János Urnak, és Daniel Anna Mélt. Ugron László Urnak Házastársaik. Györgynek-is életben virágoznak mind e' máig napig, a' Nemes Székely Regimentben Kapitányi szép rangal ékeskedő Fia, Mélt. Daniel Lajos, és Daniel Elek, a' harmadik Fiú Mélt. Daniel Péter, a' Mélt. Rákotzi Fejedelemnek leg belsőbb Fegyver Hordozója vala, a' kinek nagyra született

kedves Leánya, Mélt. Groff Daniel Sofiai, Erdély Országá igen emlékezetes Gubernatorának, Néhai Mélt. Gróff Hallerk. L. Báró Haller János Urnak, életében kedves Házas Társa, ezelőtt nem régiben váltá-fel a' földi mulandóságot a' halhatatlansággal. A' negyedik vagy utolsó Fiú az említett Testvérek között Melt. L. Báró Vargy. idősbb Daniel István Ur, e' mi Drága Halottunknak édes Attya, a' ki sok tekintetekre nézve, igen meltán hasonlított az Istennek ama Szent és nagy Profétájához a' Danielhez. Mert ugyan is el-halgtván most azt, hogy a nékie is sok terhes és életét kotzkáztató próbákon kelle által menni, míg végezetre ritka virtussairól esméretessé tétettetvén a' Felséges Tsászári, és Királyi Udvar előtt is, mind L. Bárói Méltósággal meg-tiszteltetett, mind a' Nemes Udvarhely. Széki Fő Tisztségben, melyet Nagy Elei mint-egy örökség szerént birnak vala, minden Jóknak nagy örömeivel bé-állitatott, és egész életében a' melly 90. Esztendőkre terjede, abban meg is hagyattatott: hogy, mondom, ezt most telyességgel ne említsem, éppen hasonlóná teszi vala ötöt Danielhez kiváltképpen az ő Istenhez-való nagy buzgósággal telyes Lelke, a' mellynek fő gondja éjjel es nappal a' vólt, hogy Egeket meg-ható Könyörgeseivel, hatalmas Teremtőjét Gondviselőjét és Meg-váltóját áldaná, az Írásokat félelemmel és rettegéssel visgálna, és azokból másokat-is, Világ eleibe botsátott sok rendbeli Munkáival, az Idvesség útainak követésére vezérelne, hathatoson serkentene. Vette vala ezen szent és bölts Férfiú magának Feleségül Gr. Pekri Lörintznek Leányát Gr. Pekri Polixenát, a' kitől születének Gyermekei (1) Lajos. (2) László. (3) ismét László. (4) Susánna. (5) Imre. (6) Polixéna. (7) Ersébeth. (8) István. (9) Mária. Ezek közzül szollanunk kelletik itten tsak kettőről, úgy mint elsőben Melt. Daniel Polixénáról, nagy hirü és nagy Tudományú édes Attyának hasonlóképpen nagy hirü és tudományú méltó Leányáról, a' ki Tudományokban-való jártasságát közönséges haszonra botsátott szép Munkájával-is nyilvánosságossá tette, sőt nem tsak. hanem, lévén Néhai Mélt. L. Báró Hadadi Veselényi István Ur Házas Társa, ezen Házassági szent egyesülésből származott kedves Leány Magzatait-is, valójában oly formán nevelte, hogy édes Annyoknak szép nyomdokait követvén, a' Hazánkban lévő szebb Nemnek, Tudományokkal,

és Világra ki-adott szép Munkáikkal-is, nem kitsin Diszére szolgálnának. A' Daniel Polixénától származott Magzatok név szerént im ezek: (1) Mélt. L. B. Veselényi Polixéna. M. L. B. Kemény Simon Urnak a' Méltóságos Királyi Tábla mostani Nagy érdemü Vice-Præsessének Néhai kedves Házas Társa, a' kinek halála után, ugyantsak képét elevenitti kedves Leánya M. L. B. Kemény Drusiána Aszszony, Mélt. L. B. Radák Ádám Urnak kedves Házas Társa. (2) Mélt. L. B. Veselényi Susánna Aszszony, Mélt. L. B. Losontzi Bánffü György Vice Colonellus Urnak, Nemes Kolosvármegye Ordinarius Vice-Ispánjának, igen kedves Házas Társa. (3) M. L. B. Veselényi Mária Mélt. R. Sz. B. béli Gr. Széki Teleki Ádám Urnak a' Tsászári és Királyi Felség Camerariussának, Status Actualis, Intimus Consiliarius-sának, és a' Kolosvári Kerület Nagy Tekintetü Regius Commis-sáriussának, Néhai kedves Házas Társa. (4) Mélt. L. B. Veselényi Anna Aszszony, Néhai Mélt. Gr. Bethleni Bethlen Lajos Urnak, Ifjúsága, Virágában el-maradott, sok drága Virtusokkal ékeskedő Özvegye (5) Mélt. L. B. Veselényi Miklós Ur.

Másodszor és utólyára immár, a' Néhai L. Báró Vargy. idősebb Daniel István Ur Magzattjai közül, leg-bővebben szólnunk kellek, ezen mostani kedves emlékezetü Halottunkról. Néhai L. B. Vargy. Daniel István Ur ö Excellentziájáról, Felséges Római Tsászár, Magyar és Tseh Országi Király és Erdelyi Fejedelem Kegyelmes Urunk Arany Kútsos Hivéről, és Status Actualis Intimus Consiliáriussáról. A' ki Istenéhez, Királyához, Hazájához, és minden Felebarátihoz tartozó kötelességeit, mint nagy Lelkü Keresztyén Héros, jól értvén, soha azok közül egyiket-is, a' másakra való tekintetből, nem otsárolta, annyival is inkább, goromba háládatlansággal meg-nem tapodta, hanem azoknak egymás között lehető bölt meg edgyeztetéssel való telyesítésekre, mindenkor hív és buzgó indulattal törekedett, és sok szép Tisztségekkel meg-ékesitetett, földi Páljáját úgy futotta meg, hogy az ö ditsösséges érdemei és tselekedetei, mind az ö Idejebélieknek, mind pedig a' következendőknek, valóságos követésre méltó Példa, és éppen tükör gyanánt lehessenek. Első Tisztsége vala, az Udvarhely Széki Coadministrátorság, avagy, még életben lévő, de meg-élemedett nagy idejére nézve, magának nyúgodalmat kívánó Mélt. édes Attya Hivatalának folyta-

tása, azután az ott való Actualis Fő Király Biróság, a' kettő együtt 23 Esztendők alatt. Ezen Hivatalból osztán Guberniális Consiliáriusságra magasztaltaték, abból Status Actualis Intimus Consiliáriusságra, a' melyben az ő életének rövid, de kedves Seénáját bé is végzé Januáriusnak 7-diknapján 1788 dik Esztendőben, minekutánna tudni illik 65. Esztendőknek le folyása alatt, ditsösségesen el-jádzotta volna a' Világnak Theátrumán mind azt, valamit az ő születése és Rangja szerint-való felemelkedett elméjihez és szívéhez képest el-jáztodni lehetett. Ugyan-is az Udvarhely-Széki sok Esztendőig tartott Coadministrátori és Fő-Király Birói Hivatalát mimódon folytatta, szolyon kiváltképpen ez a' Nemes Szék szólyanak ennek minden Renden lévő értelmes és jó indulatú Tagjai, a' kik háládatossággal fognak, el-hiszem, vallást tenni arról, hogy soha Fő Tisztek hozzájuk egyenesebb és buzgóbb szível nem viseltetett, soha igazságot szolgáltató indulatainak nagyobb jeleit nem adta, és soha őket hathatosabban, mint ez a' Néhai bátor szivü Héros, igaz jusokban nem óltalmazta. És éppen az ő Fő Király Biróságában meg-esmértetett nagy érdemei birák a' Felséges Udvart-is arra, hogy minden maga arra való vágyása, 's tsak nem kedve ellen-is, az Erdélyi Királyi Tanácsosok közzé bé számláltatnék, alkalmaztosságot kívánván mint egy adni, ez által, a' Felséges Udvar ő néki arra, hogy egyenes és igazság szerető szívének drágalátos gyümöltseit, ne tsak különösebben egy Helységre, hanem az egész Hazára, annál nagyobb bővséggel ki osztogathatná. Ezen lépésinek vagy Promotiójának alkalmaztosságával történt reája nézve az, a' mellyel éppen ellenkező dolog szokott leg gyakrabban a' Tiszt viselőknék változásával történni, tudni-illik, hogy az egész Udvarhely Széknek könyhullatásai által az ő onnan való el menetele meg-tiszteltetnék. A' melly sokkal szebb és igazabb ditséretett ruházott reája, mintsem a' leg-elmésebb Panegrista-is valaha valakire ruházhatott. Guberniális Consiliáriusságában-is úgy vitte mindenkor kötelességit, hogy mind végig annak maradna, a' ki addig vólt, az az; egyenes szívének sugárlásaitól, soha semminémü kedves, vagy kedvetlen eszközök által-is, el-nem tántorithatnék. Egy szóval, hejben hadják, úgy reménlem, Nemes Hazánknek minden Renden lévő igaz Tagjai, sőt nem bátorkodik talám az irigység maga is, hizelke-

déssel vadolni minket, hogy mindgyárt ezeu háládatosságra emlékeztető Írásunknak kezdeteiben, ezt a' Néhai Nagy Férfit, a' Bölts Jethronak Tanács adása szerént-való Nagy, és igen ritka négy Virtusokkal különösen ékeskedő Elöl-járónak nevez-tük. Ugyan-is, ennek a' bölts és Fejedelmi nagy Papnak Jethro-nak a' maga kedves Vejéhez, ama minden Földi Fejedelmek között leg nagyobb szentségü Fejedelemhez a' Moseshez inté-zett ilyen Tanácsát olvassuk »Mos. 18:21. Válasz az egész Nép közzül Erős Férfiakot, Istenfélőket, igaz mondókat, kik gyűlölik a' telhetetlenséget, és tegyed azokat Elöl-járókká. A' melly bölts Tanácsban bé-foglalt nagy és igen ritka Négy Virtusokat, igen nehéz, sőt talám éppen lehetetlenség vólna még az irigységnek-is meg tagadni a' mi Drága Halottunktól. Eröss Férfi vala ez elsöben, az az: akármely törésen is bátor szível és valójában talpán meg-álló; Hivatalának folytatásában, nem lomha, nem rest, hanem serény, szorgalmatos, nyughatatlan, fáradhatatlan, sokat győző, és tsak maga Udvarának szép és igen szoross régu-lás rendje által-is a' tunya és hivalkodó embereket meg szegé-nyíthető, és elevenségre szoktatható. Nem külömben igen ille-nek reája a' több Virtusok is. Isten félo vólt Ő; és ha ezen Virtussát akarná valaki illendőképpen le-rajzolni, szükség volna annak, nem egy két levél Papirossat, hanem egész könyvet bé-írni. Légyen elég hát az ide tartozó dolgok közzül tsak azt jegyeznünk meg itten, hogy, az ő Háza a' szűkölködő Tanuló vagy egyéb szegényeknek, Árváknak és Özvegyeknek, eledelt szolgáltató, merő azon Tárház vala. Tulajdon magok tapasztalásából tudják ezt a' Hazában el-terjedett sokféle szegények, tudják kiváltképpen és könyvező háládatossággal fogják sok időkig érezni és emlegetni a' M. Vásárhelyi és Udvarhelyi Nemes Kolégyomok, sőt az Enyediben is igen sokak. Az ő sok alamisnáiban pedig, kettő vagyon nevezetesen, a' mi azoknak betsét az Égig emeli: elsöben, hogy azokat tsak bizonyos személyekhez egy vagy más tekintetből nem kötötte, hanem az igaz szűkölködőkkel közönségesen kívánt jól tenni. Tudja minden melly nagy summa pénzt fordította közelebről-is minden Vallás vagy egyébbéli tekintet nélkül leendő fel segilítésekre, a' kik Hazánkknak egyik részében, a' gonosztévők által nem régiben véletlenül fel prédáltatának, Férfjeiktől vagy őket táp-

láló Szüleiktől kegyetlenül meg-fosztatának. Második dolog, melly az ő Alamisnáinak betségét az Égig emeli az, hogy éppen az Evángéliummal meg-egyező módon akarta osztogatni azokat, az az, titkon, úgy hogy bal kezének se lenne hírével a' mit jobb keze tselekednék. Es ilyen okon immár igen sok nagy jótétéményei ő nékie, soha közönségesen meg-nem tudattanak, 's máig sem tudatnak, hanem csak azoktól, a' kiktől lehetetlen volt a' dolgot minden környül állásokra nézve, el titkolni. Ha fel vészszük harmadszor a' bölts Jethro Tanácsábau bé foglaltatott négy Virtusok közzül az igaz mondóságot, méltán kérdehettyük: melyik Elöl-járó multa valaha felyül ezen Virtusban a' mi Drága Halottunkat? a' ki senkit hamarébb meg-nem vetett, mint a' hazug, hizelkedő, és tsapodár embert, és semmetől telyes életében inkább nem irtozott, minthogy szive és szája két egymással ellenkező útakot kövessenek. Végezetre a' Telhetlenség, a' melly szüli a' Tiszt-viselőben a' mások vagyonyyai után való olálkodást, az ajándekon való kapdosást, és az igazságnak penzért-való el-fordítását, oly gyűlölséges bűn volt előtte, hogy annak még csak árnyékát-is soha nagy szivéhez közelíteni meg nem engedte. Bátron egybe vettyük mi ötöt különösön e' Virtusnak tekintetében, akár a' Görög Országi hires Aristides-sel, akár pedig a' Régi Róma Hérossával Fabritziussal a' kik közzül ez utólsóról azt szokták vala közönségesen mondani, hogy az Égen-járó Nap készebb volna meg szokott úttját változtatni, mintsem Fabritzius az egyenességtől el állani. A' mi az ő Házasságát illeti: vette volt elébb magának Felségül néhai Mélt. Gr. Losontzi Bánffi Ágnest, ama Hazánk fényes Tsillagának Mélt. Gr. Losontzi Második Bánffi Györgynek Leányát. A' kitől születének két kedves Magzatai István, és Ágnes. Gyönyörködik vala immár az ő édes Atyai szive az Istennek hozzája és Házához mutatott ily nagy áldásában. De úgy tették a' Mindenhatónak, hogy az örömit és gyönyörüségit hirtelen mely bánat és szomorú gyász kövesse. Nem sok esztendőkkkel véle való egybe köttetése után, szerelmes Házas Társát ki vágá az halál, az ő ifjúságának leg-szebben ki nyílt virágában, el ragadá kedves Leány Magzattyát is születése után csak hamar szemei elől. És így már csak egyedül a' kisded Fiú Magzat István lön az ő Földi egyetlen egy féltő kintse, és gyönyörüséget okozó

Atyai reménségének leg-kedvesebb Tárgya, a' ki mind külső mind belső ritka jelességeire nézve, méltó-is vala az ő édes Atyai leg-buzgóbb szeretetének minden gyümöltreire. Ezt azért mind a' szép Tudományoknak meg tanulásában, mind a' Keresztyén Virtusnak igaz gyakorlásában, minden képzelhető Atyai szorgalmatossággal igyekezte nevelni, a' minthogy oly böltsen-is Kormányozá az ő dolgait, hogy Oskolai tanulását a' Nemes N. Enyedi Kolégyomban ditsősségesen végezvén, 1770-ben onnan bútsút venne, minekutánna tudni illik a' Theológiából, Philosophiából, Mathesisből, Historiából, és Geographiából ifjúi idejéhez képest igen szoros probát ki állott, és tsak nem hitellelett-való szép speciment mutatott volna. Oskolai állapotját Katanasággal váltván-fel, a' Nemes Bethlen Huszár Regimentben vitézkedő Hadnagyok közzé iraték bé, a' melly Hivatalát midőn egész ditsérettel folytatná, betegségben esvén, hirtelen meg-hala Lengyel Országban 1772-dik Esztendőben. Ezen halálnak hire lön immár, a' mi kedves Halottunkra, mint édes Atyára nézve, a' Menykönek azon leg-sullyosabb tsapása, a' melly tsak valaha egy érzékeny Atyai szívet találhatott, és a' melynek pusztítása alatt, a' nagy sziv és a' bekességes türés, mint egyik leg-szebb Keresztyén Virtus ki tudókölhett. Sirattya vala ő a' maga megfosztatott sorsát, sirattya vala ezen egyetlen egy Örökösse halálában Háza minden ditsőségének végső elenyészését; mindazonáltal, békességes törő Lélekkel fel-vette és hordozta a' bölts Istentől az ő számára a' Világon ki-rendeltetett sulyos Keresztet. Másodszor a' Házassági szent életre fordítván elméjét, véve magának ez előtt 9. Esztendőkkel Feléségül Mélt. Gr. Mikes Anna Aszszonyt, mostan halálán kesergő kegyes Özvegyét, a' kivel való kedves élete, láttatik vala egy elsőben az ő régi el enyészet gyönyörüségeit ujjonnan fel éleszteti, meg áldattattván Istntől egy szép Fiú Magzattal Jánossal. De el-mulék ez úttal is a' földi öröm ötölte, új nyil löveték-bé az ő sebeket szenvedett szívébe, meg-hala az ő kedves Jánossa-is. A' vala tudni illik a' Nagy Istennek meg-foghatatlan bölts okokon fundáltatott tettzése, hogy ezen Mélt. Daniel Agnak, 15 Esztendők alatt Három Istvánoknak abból esett el halálozásokkal, minden földi ditsősége örökösön ő benne el enyésznek, és e' tekintetben valójában olyan lenne e' kedves emlékezetű Férfi,

a' mi mostani Halottunk, mint a' Levegő Egben repülő Sas, a' melynek semmi nyomai nem láttzanak, vagy mint a' tengert sebessen hasító hajó, a' melly semmi borázdákot nem hagy a' viznek színén maga után, a' mint tulajdon maga mondja vala magáról Néhai édes Attyának halálakor Sirattya az ő halálát tölle el maradott kegyes Özvegye, a' kit tették a' Mindenható-nak most már másod izben juttatni e' gyászos állapotra: Sirattya. Gyászos Özvegyének Néhai Mélt. első Férjétől való sok drága virtusokkal ékeskedő Leánya: Sirattya igen méltán a' Haza, sirattya abba, a' N. Enyedi Koleyombéli Tanuló Ifjúság, és midőn egyebet nem tehet, ezen könyhullatásokkal megáztatott tsekély virágokat hinti az ő közönséges haszonnal folyt világi életének le-omlott kedves hantyaíra. N. Enyeden 24. Februarii 1788.

Mint az Égen fénylő tsillag-sokaságok,
 Olyak a' Virtussal ékes méltóságok.
 Itt látsz egy tsillagot, mást ott fényesebbet,
 Itt szépet, ott alig tsillámlót, kissebbet.
 Így ha népsz egy haza' köz társaságára,
 Találhatsz sok rendű diszes tsillagára.
 Daniel István Ur, ezen Magyar Hazán
 Mint egy ezek közül tündöklött igazán.
 Meg vólt itt a' jó Szív, elme, Uri termet,
 Ennél egy jobb Magyart, földünk ritkán termett.
 Királyát, Hazáját, igazán szolgálta,
 Mig kevéssé tartó Napjait számlálta.
 Meg nyitotta száját, az igazság mellett,
 Nem félt, bátran szólni tudott, a' hol kellett.
 A' jó rend tartásnak mindenkor örvendett,
 Ki tartott valaha, regulásabb rendet?
 Ki vólt, sok tanuló társaság mutattya;
 Igazán szegények 's Árvák édes Attya.
 Egy szóval, mint sokak, nem élt tsak magának,
 Sok jelei vagynak, kegyes jóságának.
 De jajj, ha tekintek, hazánknak Egére,
 Találok egy oly gyász, terhes fellegetre,

A' mely el-borítá é Magyar tsillagot,
 Le tört egy óltalom erős tzedrus ágot.
 Oda van a' Magyar sziv' egyik reménye,
 Kit fájlal sok ezer, Anya szüleménye.
 El-enyészett; de él nagy neve hirében,
 Mivel ez a' Baro egész életében,
 Ugy meg balsamozta hirét jóságával,
 Hogy azt el nem törli sok száz folyásával.
 Mig tehát fenn tart a' Magyarok, Nemzete,
 Ez igaznak áldott, leszsz Emlékezete.
 Kováts András Rhetorak Tanítója.

A' melynek Gyámoli nagy Oszlopok, az, a'
 Mások felett böl dog és szerentsés Haza.
 A' mely föld teremhet, gyümölsöt eleget,
 Az a' Naptól vészen, mind fényt, mind meleget.
 Tudom Erdélybenn-is, nagy Oszlopok álnak,
 Fényekkel sok Napok, másoknak szolgálhatnak.
 De jaj kedves Haza! el rontott, el lopott,
 Az Halál mellölled, egy erős Oszlopot.
 Vagy a' föld tzirkalmán, addig került itt, ott,
 Mig egy kedves Napot, meg homályosított.
 Hol Baro Daniel? sok ezer Érdemmel,
 Nap és Oszlop nevet, a' ki meg Érdemmel.
 Nap; mert igaz szive, az igazság végett,
 Mint az Egen járo, tűz tenger, ugy égett.
 Igy sok igazságot szeretöt fényével
 Éltetett, sok szegényt, 's Árvát melegével.
 Oszlop; mert mint a' ki, nagy terhet fel vállal,
 'S tartya azt másokkal, egybe vetett vállal;
 Ugy az Haza terhét, örömet tartotta,
 Ez Oszlop-is mig az halál el rontotta.
 De midőn Danielt, így nevezni mérem,
 Tsak könyvezem akkor, nem Virtussit mérem.
 Nagy Isten! ez helyett, adj sok ily Napokat,
 Tartsd meg az Hazánkban, a' több Oszlopokat.
 Szabo Joseff Grammatisták Tanítója.

Meg holt ugyé Baro Daniel? El értem,
 Mind azt mitől féltem, mind azt, a' mit kértem.
 Félttem: hogy sok lakat, mely meg nyílt az Árva
 Előtt önként, bé leszsz, már örökre Zárva.
 Félttem: hogy el viszi, halála ez egynek,
 Sok sántának lábát, 's férjét sok Özvegynek.
 Félttem: hogy sok szegény Véres verejtéke
 Le töröl ruháját, el Zárja rejtéke.
 Kértem: hogy egy Atya, a' midőn fiával,
 Avagy egy Tanító, hiv tanítványával;
 A' Temető kértben, (mely a' Nagy Istennek
 Egy bölts könyve) néha, tanulni ki mennek.
 Ottan egy ilyen Szent, Sirra álhassanak,
 'S Tanítványoknak így Predikálhassanak:
 Im fiam nézz é Szent Sirra, 's-miként éld a'
 Világot, é légyen, te előtted Példa.
 Ez Baro Daniel tetemit fedezte,
 O fiam, még egyszer, kérlek kövesd ezt, te.
 Nézzed fiam amott, azt a' bé sorvadott,
 Halmot, hol a' fü el 's-árgult, el hervadott,
 Ott egy irigy alszik, mérget gozöl szája,
 'S-azért oly halavány, most-is Sirja tája.
 Ámott, az a' kopasz domb, egy fösvényt takar,
 Kedvességet adni a' fünek sem akar.
 Így bánt éltében-is, mint a' tó, bé vette
 Az elsőt, de onnan, ki nem eresztette.
 Ott hol az a' töviss a' Rosát meg fojtja,
 Egy kevély Embernek, vagyon setét bolyta.
 Latod! tövis, 's-tsallyán terem hasán most a'
 Ki Ortzáját mig élt, sok balsammal mosta.
 Oh ne kövesd fiam! ezeknek életek',
 Mert rettenetes leszsz, az ő ítéletek.
 Nints é temetőben tudtomra oly Halatt,
 Mint a' mely fekszik, a' mi lábunk alatt.
 Nem vólt irigy: tapsolt, ha bóldog lehetett
 Más, 's-még inkább ha ő, mást azzá tehetett.
 Nem vólt fösvény: miket, Nilusról mondanak,
 Ebben azok nagyobb, mértékben vóltanak.

Nem vólt kevély : Egy fog alázatossága,
 Azon Lajtorjának, melyen Égbe hága.
 Jöjj é Sirhoz gyakran : böltsebb könyvet ennél
 Ha kívánsz, többet Kérsz a' lehetetlennél.

Herepei János Logikusok Tanítottója..

Nyóltzvan nyóltzban, a' mint meg irták, a' Napban
 Lesz egy fogatkozás, Szent Iván Hónapban,
 De ezt a végezés, egyel Szaporittá,
 Melyj Erdélyjt, ugy látom, mély gyászba borittá.
 Mert el tűnt egy tsillag, Erdéljnek egéröl.
 Melyj ugy sugározott, mind Nap Szekeréröl.
 Bóldog Aszszony hava, bóldogtalanságot,
 Okozott, 's a' hozott, ilyj Szomoruságot.
 Mert hetedik Napja, tsillagunk nap-fényét,
 El rejté, fájdalom ! Hazánk nagy reményét.
 Ez Baro Daniel Istvánt ki szollittá
 Közüllünk, és Égi Hazába szollittá.
 Kinek ugy fénylettek, Példás Virtussai,
 Mint Égen a' Napnak, tüzes 'sugárai.
 Világlottak benne : Egyenesség, jóság,
 Igasság, dolgában, okos állandóság.
 Ezeknek sugárit, mindennel közlötte,
 Valaki szükségét, néki jelentette.
 Igy fénylék Udvarhely Törvényes székiben,
 Erdéljt kormányozó, fő tanáts rendiben.
 Ki az, mig hatvan öt esztendő életét
 Folytatá, a' ki nem érzé szeretetét?
 Talentumát másnak, hiven osztogatta.
 Tudván hogy azokat, az Ur másért atta.
 De sáfárságáért, magához fel vette,
 Hogy többre bizhassa, az Ur menybe tette.
 Jutalom az Néki, de nekünk fájdalom,
 Nagy öröm Nékie, de nekünk Síralom.
 Valyon meg gyógyitni mi fogja sebünket,
 Ily Heros halálán, aggódó Szivünket?
 Ha annak szép hírét, örömmel halgattyuk,
 A' kinek személyét, köztünk nem láthattyuk.

Valamint but hozott, Baronk halálával,
 Ugy vigasztal neve fenn maradásával.
 Mert ezt sok Virtussa a' földön élteni,
 A' meddig a' jókat, a' Nyelv ditsérheti.
 Ez itt él! hát Lelke? örvendez azokkal,
 Kik menyben Szolgálnak, a' Szent Angyalokkal.
 Hólt Teste nyugoszik, 's nyugodjék tsendesesen,
 Az Igazság Napja, míg el jő fényésen.

Mohai Károly Publicus Praeceptor.

Világ szerentséit, tündér örömeivel;
 Vésd Lóttban ha lehet, keserü Ūrmével.
 Mérd meg bóldogságít, a' Mennyei Jóval;
 Tudom ugy találod, meg haladja jóval.
 Szedje egybe noha, minden találmányit,
 Meg utálad még-is, bélyeges bálványit.
 Gyönyörűségével nyájaskodjék bátor.
 Felyül mulja esztet, ugy-is a' Szent Sátor.
 Melynek a' Lakossit, jaj nem háborittya,
 Pánatok' fellege Szivek nem borittya-
 Semmi Képzeldés nyögessel nem ijeszt,
 Hanem élet vize táplál ujitt, 's éleszt.
 Ide költöztette Halál komor tele,
 Már Baro Danielt hivesittő szele.
 Kinek el tünését, nagyobb része bányá,
 Hazánknak; könyvező, szemeivel szánya.
 Mert adakozóbbat, 's hűségese barátot,
 E nagy Méltóságnál, mondja meg ki látott?
 Sok Árvákat maga, költségével tartott,
 Szegény Özvegyekre, jo téte ki hatott.
 Minden Esztendőben, áldásából részt vett,
 Egy Nemes Társaság; a' máson segített.
 Melyen immár Pallás, a' Némulás között,
 Tsüggedez; Thalia Serge meg ütközött.
 Udvarhely, Bardotzszék könyvében el ázva,
 Sir, kesereg, sohajt, busul meg alázva.
 Baro Danielnek, régi Magyar szivét,
 Ohajtya! felséges Királyunknak Hívét.

Kész volna el aludt fáklyáját meg gyujtani,
 Számos Esztendőig, még életét nyujtani.
 De mivel nem lehet, lehetetlenségnek,
 Nem sérti Törvényét, a' tsillagos Égnek.

László András Coll. Alumnussa.

Az Érzékeny jó sziv' szokott indulattya,
 Hogy a' meg hóltakat zokogva sirattya.
 De néha ez viszsás érzése a' szivnek,
 S'talám azért olykor, nem tarthatni hivnek.
 A' ki azt meg nyeri, a' mit ártalmasnak
 Nem tart; azon nem kell keseregni másnak.
 A' kit már nem rémitt a' mást gyötrő halál,
 S' ott keresi javát, a' hol más nem talál.
 Ki semmit nem retteg, mord ábrázattyától,
 Mint rettentő szinnel festett áll-ortzától.
 Ugy tettzik nem illő az olyat könyvezni,
 Félő, hogy Irigynek kezdenek úgy nevezni.
 Ha várt bódogságát, valaki el érte,
 Nem jó szivet mutat, a' ki könyvez érte.
 Ha az halál által életre költözni
 Kiván; nem kell sirját könyvekkel öntözni.
 Mert az halál Elet: ki ki jól ítéljen,
 Mindent arra büntet, hogy örökké éljen.
 A' mikor el-vészi, szemeink világát,
 Akkor meg mutattya, az élők világát.
 Igaz é tudomány: még sem vigasztalhat
 Mindent, ha a' bánat a' szivre mélyen hat.
 Im Baro Daniel, a' miolta el tünt,
 A' sirás, a' Panasz, hallatni meg nem szünt.
 Tudjuk arra birta a' Nagy és bölts elme,
 Hogy ne rettegtetné az halál félelme,
 Azért az halállal, bátran szembe szállott,
 Lelke ment az Égbe; Teste földbe szállott.
 De egy nap egyben gyül, minden kitsin por szem,
 Melyekből meg ujul, két halhatatlan szem.
 'S Lelke ujjonnan száll ditsöült testébe
 A' most el hagyottnak meg frissült részébe.

Tudjuk már-is bóldog, és ezt nem sajnáljuk,
 Siralmunknak okát egyébben találjuk.
 Mi azért kesergünk, hogy nem bóldogíthat,
 Segítő ereje Sirján tul nem hathat.
 Mig hiven szolgáltak az Érzékenységek,
 Mig meg vólt tsudára, méltó nagy készségek;
 A' nyomorult sorsát, a' szem képzelte,
 Keserves Panaszszát, a' fül hírré tette,
 Akkor szája meg nyílt vigasztalására,
 Kezei siettek, az Alamisnára.
 A' Nap hanyatlását, szomorúan nézte,
 A' melyben joságát senki sem érezte.
 Ily jól tévő kezek, hogy sirban senyvednek,
 Sok árvák, Özvegyek, 's tanulók szenvednek.

Kováts László Coll. Alumnussa.

Ti meg-sebhezt szívből Származo siralmok
 Oltári, Tziprussal bé borult sir halmok!
 Öszve omlott kripták hantyai, 's a' hóltak,
 El senyvedett porát bé-fedező Bóltak!
 Ti a' kiknek komor, 's tsendes Országára,
 Soha nem sűt a' Nap, jól tévő sugára!
 Ugy tetzik hogy setét mélységtekbe látok,
 (Fel nyílik szememnek el sorvadt táblátok)
 Látom ott sok Király el romlott Páltzáját,
 Retszszel bé Zárva, sok Bóltseknek száját.
 Látom ott a' Sárga Halált egy magossan,
 Fel emelt Thronusban ülni haragoston.
 Látom az igazság fényes Napját itt benn,
 Az halál Völgyén tul, rogyogni dél színben.
 Oh halhatatlan Nap! jól tévő sugárod,
 Fényét, a' holtaktól, tehát el nem Zárod.
 A' Sir halmon fekvő sűrű fellegeket,
 Szent eröd oszlattya, 's nyíttya az Egeket.
 Ez édes reménység, sugári a' Sirnak
 Porába, szivünkre ilyen szókat irnak:
 Te Mennyei tűznek le-omlott sátora,
 Itt Szenvedsz tsak a' mig fel-költ amaz óra.

Ezen nagy Heros-is, kinek Siralmára,
 Gyült a' haza, 's Sirva borult Sir halmára,
 E' Szent gondolattal, mint egygy boszut állott,
 Az halálon, mikor, sir halomba szállott.

Jósa János, Thecarius.

Reggel midőn a' Nap ki-száll az Egekre.
 'S le-tekint az alatt lévő Seregekre.
 A' mig délre 's onnét, Estvére el-nem jut,
 Az éjjeli gyász szín, Földünkől távol jut.
 De nem így van sorsa életünk' Napjának,
 Nints az alá vetve ilyen regulának.
 Ki-tudja az órát, melyen élte szünik?
 'S fénylő fáklyájának világa el-tünik.
 Az ember Esztendőt mint egy nyóltzvant érhet
 Mig a' halál rendes nyila hozzá férhet.
 De óh melly kevesen érhetik ez Estvét!
 Mert az irigy halál, idő előtt lest vét.
 Mikor nem gondoltad, le-vett, 's teve holtá,
 Éltednek világló lámpássát ki-oltá.
 Örök gyászszal fedte derült Napod fényét,
 El-tapodá szived' képzelt nagy reményét.
 Oh Halál! ki-testünk setét sirban ejted,
 'S az irgalmas szívnek munkáit felejtet,
 A' Fő Rendeket-is, székekből le-vered,
 'S az alaton község között el-kevered.
 Kemény hatalmadról, hogy most-is adnál jelt,
 Egy délben ragyogó Napra hozál éjjelt.
 Egy magyarok Egén lángolt fényességet,
 El-tüntétel hagyván, helyén setéttséget.
 Ő ugyan által ment, az Eliseumra,
 A' Szenteknek készült, örök jutalomra.
 De kedvesseire nézve e' költözés,
 Szivbéli bánátba, egész bé-öltözés.
 Isten ki-sujtoló kezed ránk eresztet,
 Adj erőt, hogy birjuk, 's vihessük kereszted'.

Medgyaszai István, Coll. Alumnussa.

Hasonló az Ember, egy olyan sajkához,
 Mely a' sebes széltől vitetik pártýához.
 Im Báró Daniel eképpen a' partott,
 El-érte, melly felé, életében tartott.
 Szomoru történet, mert koronájától,
 Igy Gróf Mikes Anna el-szakadt párjától.
 Gyászos Özvegy, tudom hogy mély bánat gyötröt,
 Mert szived másodszor, verte által e' tör.
 Méltó fájdalomdat, már most érzed jobban,
 A' seb úgy kinosabb, ha vérzik ujjokban.
 Siratod, 's sirattyák, mostan sok szegények,
 Kiknek már oda lett, védelmek, 's remények.
 Én pedig ő benne, az Hazát siratom,
 Igy minden bánatot, bé-foglal bánatom.

B. Nalátzi István.

A' ki a' Virtusról józánon ítélhet :
 Báró Danielről eleget beszélhet.
 Minthogy én virtussát elő beszélleni
 Nem tudom ; tehát azt nem merem verselni.
 De hogy tisztelettel én-is öt' illessem ;
 'S a' háládatlanok számába ne essem :
 Hirdetem virtussát én-is a' mig élek ;
 Mig tsak én azokról józánon itélek.
 'S a' nyugodalomra föld gyomrába le-tett
 Porának-is adok örök tiszteletet.
 Ti pedig oh drága érdemes Tetemek !
 Kiket éltetekben a' fontos érdemek.
 Tiszteltetek ; nyugjatok tsendesen a' Sirban,
 A' bódg Halottak nyugvo soraiban.
 Igy irt Ifjabb B. Bánffi Ferentz, Szebeni Tanuló.

Minden Nem magának érzi pusztulását
 Midön Fő Rendinek szemléli hullását.
 És bár mindennel az Halál köz légyen
 Ugy hogy külömbséget ritkán 's ne-is tégyen.
 De midön gyakrabban azon van szándéka
 Hogy a' Fő Rendeknek légyen akadéka

Ezzel a' Közönség maga taníttatik
 Ebben a' Jéhova szová hallattatik
 Térj-meg Magyar Nemzet vedd észre magadat,
 Hozd vissza hanyatló gyászos tsillagadat,
 Im most-is Hazánknek egy szép szivárvánnya
 Oda lén Nemzetünk édes ragyogvánnya.
 Daniel István Ur! szomoru nevezet
 Ez engemet gyászos Theátrumra vezet,
 El-vesztettük ebben Hazánk Ór állóját,
 Nemzetünk Oszlopát Árvák táplálóját.
 De csak Teste hódolt a' romlandóságnak,
 Lelke örökké lett a' Menyországnak,
 Fenn maradt örökre nagy Emlékezete,
 Élni fog vég nélkül Uri Nevezete.
 Ennek én szivembe Oszlopot emelek,
 Melly meg-marad addig mig él Bethlen Elek.

Az élet idejét, fen az Égben mérik,
 Mihelyt tétzik, Lelkünk, azonnal meg-kéri.
 Hazánk, jó Fiait, a' Földnek nem adná,
 Ha az halál dolgát, tettzésére hadná.
 Kamillus halálát, Róma nem akarja,
 Még-is Testét szükség, hogy Sirbe takarja.
 E' vigasztalása van az halandónak,
 Hogy Lelkét nem szabad, hívni mulandónak.

Gróff Tóldi Samuel, Syntax.

Ha e' földön végig mégyek, bár mit érek,
 Mindenek tegnap vólt, 's ma el-múlt tündérek.
 Imé a' bölts Férget, melly ma Isten' képe,
 Sirba rántya hólnap, az halálnak lépe.
 Báró Daniel-is, imé már meg-hala,
 Ki egy igaz Heros, az Hazában vala,
 De ez halálába csak azért merült-el,
 Hogy halhatatlanúl, serkennyen abból fel.

L. B. Josintzi Lajos Syntax.

Látok egy keserves, buba merült házat,
 Hogy fedez egészszen, fekete ruházat.
 Látok egy setétes gyászszal bé-borított
 Koporsót, hogy mindent, itt fel-háborított.
 Mellette egy Uri, szomorú Özveggy áll,
 Vigasztalást szíve, e' földön nem talál.
 Ennek ragaszkodott, jobbjához egy Árva,
 Lévén reménysége, mellette el-zárva.
 Hiv Férjét kesergi, egyik, a' más Attya,
 Hidegült tetemét, könyvekkel áztattya.
 Mély szomorúságba el-merülve ülnek,
 Szemek gözétől az Egek setétülnek.
 A' mig tudálom e' kettőztetett sirást,
 Szemem a' Koporsón talál ilyen írást:
 Árnyék s Kriptáját, ezen gyászos bólnak,
 Virtussai tészik fényessé egy hólnak.
 Báró Danielnek el-zárta hervadott,
 Testét ugyan, de nagy, Neve fen maradt.
 Hideg hamva ezzel; bár el-fedeztetett,
 De emlékezete, bé-nem rekesztetett.

Kendeffi Miklós, Logicus.

Mint Énok szentsége szárnyat emelt régen,
 Melyel felyül repült a' Levegő Égen.
 Mint Ilyés Proféta rég azt érdemelte,
 Hogy Testét tűz szekér az Égbe emelte.
 Ugy Báró Daniel szárnyát már nevelni,
 Kezdette vólt Hite 's az Ég fel-emelni.
 Mindazáltal a' föld esedezésére,
 Az Ég, 's a' föld mentek ilyen egygyezésre;
 Testét az Ég az azt kérő földnek hadja,
 Nemes Lelkét pedig magához fogadja.
 Sirassuk-é hát e' Hérót? Nem. Söt ilyen,
 Helyre kívánczunk, az övé most milyen.
 Söt a' magunk sorsán méltatlan sirhatunk,
 'S e' Héros kövére, ily írást irhatunk.
 Vajha Élnél! szebb kö írás nintsen ennél,
 'S Rá. senki sem méltóbb, Báro Danielnél.

Bartsai László, Log.

A' Lélek Testével-való egyessége,
 Fel-bomlik, ha el-jő életünknek vége.
 De az örök élet a' jót úgy szereti,
 Hogy ezt semmi idő el-nem felejteti.
 Így Báró Danielt sirja nem temeti
 Egészszén, egy részét virtussa élteti.
 Mert noha Testének le-folya élete.
 Él még-is Nevének szép emlékezete,

Kendeffi József, Poeta.

Nagy Virtus ha mással valaki jót téssen ;
 Ezzel az Istenhez majd hasonló leszen.
 Nagyobb, ha a' kérést, meg-előzi a' kéz :
 Édes az adomány akkor mint a' szin méz.
 Még nagyobb, midőn nem tudatik az Adó ;
 Akkor az adomány nem költsönözött jó,
 Ha ki tudakozza, erre példa ki vólt,
 Arra rövideden, csak azt mondom, meg-hólt.

Lukáts István, Publicus.

Ha egy serény munkás teste kezd lankadni,
 Végre szükség annak, nyugodalmat adni.
 Imé nyugodalmát, Sirjába kereste,
 Az Ur Háza serény Munkássának Teste.
 Ki Főbb boldogságát, abban állította,
 Ha tisztit serényen, 's hiven folytathatta.
 Ki nem hevert tunyán a' restség ölében,
 Nem alutt a' kényes Puhaság keblében.
 Sőt mihelyt aranyos kultsát elé vette,
 A' hajnal, 's az Eget nyitani kezdette ;
 Mint Patsirta, a' melly jó reggel fel-kelve,
 Udvaról a' jövő Napnak énekelve :
 Szívét Teremtője előtt ki-öntötte,
 'S a' fel-kelő Napot azzal köszöntötte.
 Így kezdődött jókor, dolga folytatása,
 Melly vólt a' jól-tévő Virtus gyakorlása.
 Serénysége nézett hasznára másoknak,
 Munkás gazdasága használt igen soknak.

Háza Népe, melyet példája oktatott,
 A' munkás Méhekhez hasonlót mutatott.
 Ezeknek gyümölcstét szedi most az Égben,
 Nyukszik és él ezért örök ditsősségben.

Bóér Sándor, Publicus.

Melp. Oh kedves Thaliám, mi bajodvan néked,
 Mért van feketével, festve ülő széked?

Thalia. Szomorú a' szívem, szerelmes barátom,
 Mert ki Atyám helyett vólt, azt halva látom,
 Az egyik bú más bút hoz árva fejemre,
 Gondot és félelmet el-tsüggedt szívemre.

Melp. Tsak hírét hallottam én sok Jóságának;
 Még-is sajnállója, vagyok halálának.

Thalia. Hát én ha siratnám, azt a' ki nékem lett
 Hivségés Táplálom, meg-hólt Atyám helyett?
 Siratom valamig e' világon élek,
 Kegyességeiről könyvezve beszéllek.
 'S még akkor-is, midőn innen bútsút vészek,
 Szívemben Nékie, áldozatot tészek.

Igy sirattya kegyes Jól-tévőjét,
 Kis József Logicus.

Egy nyomtatott példánya a vargyasi Daniel család levéltárában.

434. 1838. jan. 19.

*Ferdinand az erdélyi rendek által kijelet Daniel Eleket az erdélyi
 kir. tábla elnökévé kinevezi.*

Nos Ferdinandus Primus Divina Favente clementia Austriæ
 Imperator Apostolicus Hungariæ et Bohemiæ Rex hujus nomi-
 nis quintus (következik a czim folytatása). Memoriae commen-
 damus tenore præsentium significantes quibus expedit univer-
 sis, quod cum Paternus Noster, quo charum Nobis et Hæredita-
 rium Magnum Transilvaniæ Principatum, Partesque Regni
 Hungariæ eidem applicatas complectimur affectus, in eum
 imprimis tendat finem: ut publicæ salutis securitas, et privata
 Subditorum Nostrorum felicitas uberiori semper augmento

procurentur, iisque promovendis viri tum rerum gerendarum peritia, tum vero bene merendi studiis in commune bonum collatis commendati præfiantur. Hinc cum ad nonnullorum Fidelium Nostrorum commendationem Nostræ propterea factam Majestati, tum vero demissa Fidelium Nostrorum Statuum et Ordinum Trium Nationum in antelato Principatu Diætaliter congregatorum suo modo peracta, Nobisque exhibita Candidatione; attentis præterea, et consideratis Fidelis Nostri Generosi Alexii Daniel de Vargyas præclaris animidotibus et qualitatibus, rerum item gerendarum dexteritate, comparataque sibi longo annorum decursu Legum, et consvetudinum Patriarum cognitione, condigna insuper habita ratione fidelitatis, fideliumque ac utilium Servitiorum quæ Idem Nobis Augustæque Domui Nostræ tum alias pro rerum, et circumstantiarum exigentia, tum in qualitate Scribæ et Jurati Notarii Tabulæ Nostræ Regiæ Judiciariæ, nec non Honorarii Cancellistæ Gubernialis, subsequæ in interimalis Vice Comititis, et Sedria Generalis Comitatus de Küküllő, Sedis item Udvarhely Assessoris Officio, dein qua Substitus Vice Judet Regius Sedis Miklosvár, prout Actualis ad dictam Tabulam Nostram Regiam Assessor, signanter autem in moderno suo Supremi Comitatus Albæ Superioris Comititis munere singulari zelo et sedulitate exhibuit, ac inpendit, qualiave Ipsum imo deinceps adhuc majora pari fidelitate, et industria exhibiturum et impensurum esse confidimus; Eidem Alexio Daniel Officium et Dignitatem Tabulæ Nostræ Regiæ iu Magno Nostro Transilvaniae Principatu, Partibusque eidem applicatis Judiciariæ Præsidis cum adhærente huic Officio Guberniali Intimo Consiliariatu, hincque Ipsi competente inter Fideles Nostros in eodem Principatu Status et Ordines gradu, ordine et præcedentia cum omnibus Juribus, Prærogativis et Immunitatibus proventibus item, et emolumentis, auctoritateque et Functione, quæ eidem muneri de jure competunt et attributa sunt, elementer dandum et conferendum esse duximus, volentes et per expressum decernentes, ut Idem deposito, uti moris est et consvetudinis Præsidi hujus juramento, tam Salario pro præsentis Officio in Annuis Bis Mille quingentis Rflnis defixe, quam etiam omnibus Honoribus, Privilegiis, Prærogativis item et Immunitatibus, Proventibusque et

Emolumentis, prout autoritate quoque et Functione, quibus Prædecessores ejusdem rite et legitime, et ad mentem benig-narum Resolutionum Regiarum usi, fructi et gravisi sunt, uti, frui, et gaudere possit et valeat. Prout damus et conferimus, volumusque et decernimus harum Nostrarum Sigilli Nostri majoris et authentici Aulici impendentis munimine roborata-rum vigore et testimonio Literarum mediante. Datum in Impe-riali Urbe Nostra Vienna Austriae. Die Decima Nona Mensis Januarii Anno Domini Millesimo Octigentesimo Trigesimo Octavo. Regnorum vero Nostrorum Tertio.

Ferdinandus m. pr.

Alexius Noptsa m. pr.

B. Lazarus Apor m. pr.

A hátlapon Gebbel Károly titkár igazolja ezen kinevezési okmány-nak a kir. főkörmányszéknek Szebenben 1838. márczius 30-án tartott ülésében lett kihirdetését, Földvári Farkas ítélőmester szintén igazolja az eskü letételét irt év april 2-kán Szebenben tartott kir. tábla üléséből.

Eredetije pergamenen irva a Daniel család levéltárában.

III.

A VARGYASI DANIEL CSALÁD
LEVÉLTÁRÁBAN LEVŐ VEGYES
OKMÁNYOK.

1.

1421. jul. 6.

A gyula-fejérvári káptalan bizonyítja, hogy Sepsi-Baczoni Sándor mester és vérrokona Sepsi-Baroti Lukács Felső- és Alsó-Rákos puszták őket illető harmad részét, mely pusztákat az ő Sepsiszéki ősök kaptak kir. adományban, Farnasi Veres Mártonnak 30 márkáért örökösen eladták.

Capitulum ecclesie Transsylvane Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium Salvatore. Ne ea que in tempore aguntur, cum tempore elabantur, hinc ad perpetuam rei memoriam volumus pervenire presencium litterarum testimonio mediante. Quod constitutis coram nobis Agilibus viris Magistro Sandrino de Sebus Bachon et Luca de Sebus Barut generacionali suo parte ab una, parte vero ab altera Martino Rufo de Farnas, iidem Sandrinus et Lucas vive vocis oraculo confessi sunt, quod tertiam partem ipsos precise concernentem prediorum Rakvs Superioris et Inferioris inter fluvios Olth et Humrud ad dictam Sebus-Barut existencium, et ab olim iam post Bissenos ex collacione divorum quondam Regum per suos de Sebus progenitores non solum ad ipsam Sebus Barut possessorum, sed eciam a provincialium de septem sedibus provincie Cibiensis impeticionibus anno adhuc Millesimo ducentesimo septuagesimo sexto Juris ordine expurgatorum dicto Martino Rufo, eiusque filiis, ac posteris pro triginta marcis, coram nobis levatis, perhempnaliter vendiderunt et tradiderunt possidendam et irrevocabiliter habendam, Obligantes se insuper iidem Sandrinus et Lucas Siculi dictum Martinum Rufum, eiusque filios, ac posteros universos ab omnibus processu temporis eundem vel eosdem ratione tercie partis predictorum prediorum impetere, inquietare, aut impedire volentibus expedire, propriis laboribus, fatigiis et impensis, ac indefesse defendere. In cuius rei memoriam ac testimonium roburque perpetuum, ad petitionem dicti Martini Rufi de Farnas presentes

concessimus litteras nostras Sigilli nostri munimine roboratas.
Datum in octavis festi beatorum Petri et Pauli Apostolorum,
Anno Domini Millesimo quadringentesimo vigesimo primo.

Kiirva a Székely Oklevéltár I. kötetéből 115. lap.

2.

1459.

I. Mátyás király 1459. urnap után való 8-dik napon, Budán kelt adomány-levelében tekintettel lévén Zekel Mihálynak, néhai szentiványi Mykay Antal fiának, továbbá Istvánnak néhai hederfaji lewkews Domokos fiának, besztlercei várlakóknak azon szolgálatukra, miket az ország s azután Hunyadi János javára s végre az ő személye iránt úgy a csehek, mint a törökök elleni háboruban teljesítettek, a Haranglábbon, Gálfalván, Kyssarwson, Deesfalván, Bozyason, Kornetelken, Zamostelken, Laczkodon, Zeplakon és Balastelken (Küküllőmegyében) lévő részbirtokait, úgy szintén Farkastelket és Theleket és más bár hol levő s Haranglábhoz tartozó birtokokat, miket boldog emlékü atyja néhai Lengyel Jánosnétól, Jakab György leányától vett: fele részben szentiványi Zekel Mihálynak és utána (per eum) János és Ferencznek, ugyanazon szentiványi néhai István fiának, más fele részben Jánosnak (de Hederfája) és utána (per eum) Imre és Péter testvéreinek adományozza.

Comiti Siculorum.

Nos Mathias dei gracia Rex Hungarie Dalmacie Croacie etc. Memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit universis Quod nos consideratis fidelitatibus et fidelium seruiciorum gratuitis meritis fidelium nostrorum Michaelis Zekel filij condam Antonj Mykay de Zent Iwan et Stephani filij condam Dominici lewkews de Hederfaja Castellatorum Castri nostri Bystriciensis per eos primum sacre hujus Regni nostri Hungarie predicti Corone et ex post Illustri principii condam domino Johanni de Hwnyad Gubernatori eiusdem Regni Hungarie genitori nostro carissimo. Tandem eciam Maiestati nostre sub diuersitate locorum et temporum iuxta ipsorum possibilitatis exigenciam tam contra Bohemos hoc Regnum vastantes quam contra Seuissimos Turcos cruceis christi inimicos ac alios emulos huius Regni non parcendo personis laboribus ac sumptibus et expensis cum omni fidelitatis constancia et notabili sanguinis eorum effusione laudabiliter et constanter ex hibitis et impensis Porciones nostras possessionarias in possessionibus Haranglab ac Galfalwa kyssarws Deesfalwa Bozyas kor-

nethelke Zamosthelke laczkod Zeplak et Balasthelke vocatis in Comitatu de Kykewlle parcium nostrarum Transsiluanarum existentibus habitas, Item possessiones Farkasthelke et Thelek appellatas in eodem Comitatu de kykewlle existentes ac alias possessiones et porciones possessionarias vbilibet habitas ad dictam Haranglab pertinentes quas pie memorie condam prelibatus dominus Johannes genitor noster carissimus et Nobili domina Vrsula Relicta condam Johannis lengyél filia scilicet condam Georgy Jakabfy pro alys possessionibus et porcionibus possessionarys et pecunys emisset Jure sibi appropriando Simuleum cunctis earundem vtilitatibus et pertinencys quibilibet terris scilicet Arabilibus cultis et incultis Agris pratis campis pascuis fenetis Siluis rubetis nemoribus montibus vallibus vineis vinearum promontorys Aqujs fluwys piscinis piscaturis aquarumque de cursibus molendinis molendinorum locis Ac generaliter quarumlibet vtilitatum et pertinenciarum earundem integritatibus ad easdem de Jure Spectantibus et pertinere debentibus memoratis Michaeli Zekel de predicta Zenth-Iwan et per eum Johanni et Francisco flys condam Stephani de eadem Zenth Iwan fratribus suis generacionalibus quo ad vnam ac Johannis de prefata Hederfaÿa et per eum Emerico et petro fratribus suis carnalibus quo ad aliam directas et equales medietates dictarum possessionum et porcionum possessionariarum Ipsorumque heredibus et posteritatibus vniuersis ex certa nostre maiestatis sciencia et animo deliberato de manibus nostris Regys dedimus donauimus et contulimus ymo damus donamus et conferimus Jure perpetuo et irreuocabiliter tenendas possidendas pariter et habendas Soluo Jure alieno Harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante. Quas in formam nostri priuilegy redigi faciemus dum nobis in specie fuerint reportate. Datum Bude Octauo die festi Sacratissimi Corporis Christi Anno eiusdem Millesimo quadrigentesimo quinquagesimo Nono.

lecta.

Relacio Joannis de Labatlan
Comitis Siculorum.

Eredetije pergamenen az aljára nyomott pecsét maradványaival a Daniel család levéltárában elhelyezve.

3.

1581. jun. 10.

Mi Hamvai János vajda-szent-Ivánról, Somogyi János Járából, Horvát Gergely Chedből, János Deak Radnotfájáról Adjuk emlékezetre mindeneknek valakiknek illik ez mi levelünknek rendiben, hogy mi előttünk Szakács László Görgény aljon ada az ő házát mely Szent Imrén vagyon Darabos István mellett egy felől, Más felől Gáspár bíró háza mellett, az néhai Harczy Istvánnénak örök áron fiuról fiura minden örökségével tudni illik szántó földével szénarétjével irtóványival és mindennel akár mi névvel neveztesseken ada mi előttünk nyolcz forinton adá örök áron visszavonhatatlanul, minden atyjafiai és gyermeki felől felele, hogy senki az felül megirt Harczy Istvánnét sem peniglen az ő maradékit benne meg nem háborítsa. Ennek bizonyágára adtuk és irtuk ez levelet ugymint közbirák a mi hitünk szerent melyet pecsétünkkel is megerősítettünk

Datum ex Arce Görgény die 10 mensis Junii Anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo.

Date coram me

(p. h.) (p. h.) (p. h.) (p. h.)

Emerico Szikszai homine
vaivodali m. pr.

Eredetije a Daniel család levéltárában.

4.

1582.

Báthory István erdélyi vajda megerősíti azon Wysselen Miklós előtt kelt egyezményt, melynél fogva Bánffylossonczy Boldizsár, Gábor, László és Péter testvéreinek borsai kastélybeli részeit átvevén feleségének Patoczky Erzsébetnek 1865 frt összegig zálogba adja ugy a kastélyt, valamint járulékait.

Nos Cristophorus Bathory De Somlyo Vajvoda Regni Transilvaniae; et Siculorum Comes etc. Memoriae Commendamus tenore praesentium Significantes Quibus expedit Universis, Qualiter Egregius Magister Nicolaus De Wýsselen Prothonotarius noster Vigore aliarum literarum nostrarum Adjudicatoriarum Sententionalium, Universa Bona et quelibet Jura Possessionaria in hoc Regno Transilvaniae et partium Regni Hungariae; in Zylagy, una cum Domibus et Curiis Nobilitaribus Inter Magnificum Balthasarem, Gabrielem, Ladislaum, et Petrum Banffy

lossoneczy, filios Magnifici quondam Pauli Banffy lossoneczy De Mogyoro, Aequaliter Divisisset, Inter Cætera vero, Domus et Curia Nobilitaris Lapidea, per formam Castelli ædificata in Oppido Borsa in Comitatu Dobocen existen habita Sorte posita eidem Balthasaro Banfy per Divisionem Cessisset, Ex qua quidem Domo alias fratres suos Carnales vœt Gabrielem Ladislaum et Petrum, Iuxta ipsorum Ratas portiones excontentar Juxta ejusdem Magistri Prothonotarii Commissionem debærit, in ejusdem Magistri Prothonotarii præsentia, Cum tamen Idem Balthasar Banfylossoneczy, Tantum pecuniæ et facultatis, quibus eosdem fratres suos excontentare posset, haud debuerit, Coactus tamen a' Generosa Domina Elizabet Patoczy conjugæ suæ, filia quondam Casparis Pathoczy de Kecsykemetth (igy), tantam Summam pecuniar petere, ac ex parapherno ejusdem Dominæ, fratribus suis satisfacere, volens itaque eandem Dominam Elizabeth Consortem suam de restitutione florenor Mille et octingentor ac Septuaginta quinque, ab eadem sub spe futuræ restitutionis levator, Securam reddere: Totalem itaque prædictam Domum Suam lapideam in possessione Borsa, ac portionem suam possessionem ibidem existen habitam in et pro prædicta Mille octingentor et Septuaginta quinque florenor Summa, Annotatæ Dominæ Elizabeth Pathoczy, ipsiusque filiis et filiabus jamnatis et in futurum Nascen titule pignoris infra tempus Redemptionis cum Cunctis earundem utilitatibus et pertinentiis quibuslibet Terris set Arabilibus, cultis et Incultis, Agris, Pratis, pascuis, Campis, fenetis, silvis, Nemoribus, Montibus, Vallis, Vineis, Vinearumque, promonthoriis, Aquis, fluviis, piscinis, piscaturis, Aquarumque Decursibus, Molendinis et eorundem locis, Generaliter vero quarumlibet utilitatum, et pertinentiarum suarum integritatibus, quovis Nominis vocabulo vocitatis, ad easdem Domum et Curiam Nobilitarem ac portionem possessor de Jure et ab antiquo spectan et pertinere deben, obligasset et Inscriptisset, usque Tempus Redemptionis titulo pignoris tenen possiden pariter et haben; Imo obligavit et inscripsit nostri in presentia. In cujus rei fidem et testimonium Nos presentes literas nostras Incriptional in pargameno privilegialite patenter confectas ac pendentis et Authentici Sigilli nostri Judicialis munimine Roboratas, Memoratæ Dominæ Elizabeth

Pathocy, Heredibus et posteritatibus suis sexus universis, Jurium suorum uberiore ad cautelam Dan et conceden esse Duximus. Datum in prædicto oppido Borsa, feria tertia proxima post festum Beati Pauli primi heremittæ, Anno Domini Millesimo Quingentesimo Octuagesimo 2-do

Lecta et extradata per Mgrum Nicolau
de Wÿsselen emsdi princeipis di ptrium
Manuppa.

Hátlaapon: 1582 Bánffi Boldizsár Felesége Patoczy Ersébet pénzível fizetvén ki Testver Attyafiait Borsai Castélybol hadja aszt in et pro fl. 1865 zálogba Feleséginek. No. 1.

Eredetije pergamenre írva nemzeti színű zsinoron függő viaszpecsét töredékkal a Daniel család levéltárában.

5.

1592.

Miháczi Ilona Tamás György özvegye ügyvédi bevallása magyar nyelvre fordítva.

Mi somlyói Báthory Zsigmond, Erdély vajdája és Székelyek Grófja stb. Emlékezetbe ajánljuk jelen levelünk által, hogy mi Ilona urnőnek (Miháczi) nemes és nemzetes kökösi Tamás György özvegyének folyamodása, törvényes kívánsága és könyörgeése folytán nemes és nemzetes aldobolyi Mihácsi Balázst és Ferenczet említett Ilona részére az alább írt ügyvédi bevallás meghallgatására és bevételeire más parancs levelünkkel kiküldöttük, kik meghallgatván azon ügyvéd bevallási rendeletet, annak rendét hitök szerint való levelök által következőleg jelentették be: hogy Reminiscere vasárnap után való szombaton Sepsi székelyszék Kökös nevű községébe s a mint a dolog kívánta említett Ilona urnőnek ugyanazon szék Kökös községében lévő házába és nemesi kastélyába mentek, és ott fenn jelzett Ilona urnő, említett Tamás György özvegye előttük személyesen megjelenvén, minden ügyeiben s azok szakáiban, miket a kitűzött naptól kezdve egy egész év forgása alatt ő mások ellen, vagy mások ellene ezen ország akármely egyházi és világi bírója vagy bírósága előtt és bármely határidőben indít vagy indítanak és indítani fog, vagy fognak nemes és nemzetes bongárti Pataki Lukácsot, tordai tudós Vas Imirét, szőkefalvi tudós Sámsondi

Andrást, székelvásárhelyi Köpöczi Jánost és Tamást, kolozsvári tudós Lukácsot és tudós Belthei Samuelt, maniki Jánost, tudós Lippai Andrást, Laskai Jánost, batizfalvi Batiz Miklóst, mohai Mohai Jánost, sepsiszent-györgyi Daczó Ferenczet és Tamást, tordai tudós Jánost, köröspataki Kálnoki Bálintot, szentiványi Henter Benedeket, kökösi Kövér Györgyöt, széplaki Horváth Jánost, mikesfalvi Kristófot, tordai Papai Danielt tette, nevezte és rendelte igazi és törvényes ügyvédeknek, ígervén, hogy a mit nevezett ügyvédek az ő összes peres ügyeiben együtt vagy külön-külön tesznek, mondanak és elintéznek, helyesnek és kötelezőnek tartandja.

Kelt Gyula-Fehérvártt, Letare vasárnapján az Urnak 1592. évében. Lecta.

Eredeti latin szövegben, az alján töredezett pecséttel a Daniel családl levéltárában.

6. 1602. decz. 24.

Kivonat Bogáthi Miklósnak Bogáthi Andráshoz intézett leveléből.

Bogáthi Miklós 1602 december 24-én Bogáthi Andrásnak, Belső-Szolnok-megye főispánjának szemrehányást tévén azért, hogy jobbágynak két ökrét, noha — mint állítatik — sem adósa, sem keze nem volt, az ő részére teljesített munka közben szekere elől kifogatta, sőt azokat, ha meg nem váltatnának, eladatni rendelte; és felemlítvén azt, hogy ezen eljárás még az esetben sem volt illő, ha jobbágya neki csakugyan tartoznék: kéri, hogy az ökröket adassa vissza; mert a jobbágyn ejtett sérelmet, a milyent az ő szolgálival szemben el nem követett volna, szégyelli; megis hagyta azért, hogy a melyik jobbágya neki tartozik, fizesse meg.

A levél belső oldalán, — aláírás nélkül, — azon válasz van írva: hogyha nem volt volna adós, ilyet nem művelt volna. Azért az ő lelkiismeretére bizza, hogy mikép kelljen megvenni a sajátját. Egyébiránt az ökröket a jobbágnak visszaadatta.

A levél eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában van.

7.

1607. jul. 24.

Suki Pálnak 1607 július 24-én Szovaton kelt leveléből, melyet Bogáthi Andrásához, Szolnokmegye főispánjához intézett.

Sajnálattal említi fel a levél írója, hogy huga «kenezzének» (?) minden marháját elvette a főispán egy «latorért», ki huga egyik jobbágját megvagdalta, a másikat öléssel fenyegette, s egy asszonynak gyermekét éjjel megölte. Ezen gonosztevőt huga földjéről, — ahol tartzkodott — Szovatra hozá magával, de nem azért, hogy a főispánt bosszantsa, hanem mivel az az ő, Huszár Istvántól cserélt jobbágya; a főispánhoz csak azért szökött volt, mivel gonoszságait nem akarta elnézni. Addig most sem akarja büntetni, míg választ tőle nem kap; ha önmagának követeli, átadja; ha pedig neki igazság szerint visszaereszti, Olah Sukra fogja vinni, s ott vagy megtanítja, vagy «kivégzi evilágból».

A levél eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában van.

8.

1607. jul. 27.

Generose fidelis nobis sincere dilecte Salutem et favorem. Az mindenható Ur Isten csendességet adván az országban minden felől, minthogy az elmúlt Kolosvári gyűlésünkben, az sok fogvatkozás sulyága miatt kegyelmetek semmi Contributiora nem meheti, halasztván alkalmasb időre. Az mint eleitől fogván Szent Mihály napban megkellett tenni az rövid gyűlésnek még mikor az végházak türhető állapotban lévén, az ő magok jövedelméből fizethettek benne lévő lovag gyalog vitézeknek. De az mint mostan minden tartományok elpusztultak, semmiképen az ország segítsége nélkül az véghazakat el nem tarthatjuk, holott mostan is Lippai Jenei vice kapitányok, hadnagyok több egy néhány kastélybeli vitézekkel egyetemben jelen vannak, szorgalmaztatván bennünket fizetésekért. Azonközben az két hatalmas császártól követünk érkezvén, értse kegyelmed az két hatalmas császárnak az országhoz való jóakarattját. Mindezekért az tanács Urak jó tetszéséből az előbbeli jó szokást követvén, szükséges képpen rendeltünk Enyedre, az jövőendő Szent Máté napjára, az az Septembernek huszegyedik napjára, egy rövid országos gyűlést. Kegyelmedet azért szeretettel intjük, hadgyukis,

az megírt helyre és napra, az régi mód szerint minden okvetetlen jelen legyen, hogy mind az felől megírt szükségekre való Contributio felől, mind pedig az két hatalmas császár közt, ha mi oly dolog jőne előnkben, ki minket is illette országul, arról is kegyelmek közönséges érteleméből végezhesen minden jót. Secus sub poena constitutionum non facturus. Datum Albæ Juliæ 27 die Augusti Anno Domini 1607

Sigismundus Rákoci m. p.

Stephanus Kassai

Külczim: Generoso Andreae Bogathi de eadem Comiti Comitatus Szolnok interioris et fideli nobis sincere dilecto.

Eredetije a Daniel család levéltárában.

9.

1620.

Török Gáspár perbe fogja Fenyédi Tamást, mert ennek az 1620-iki hadjáratban otthon maradását közölte, de azért a neki ígért összeget nem fizette meg.

«Proponit Actor Teöreök Gáspár kajdichfalvi Nobilis Judex Tamas Feniedj pixidar Amba partes Sedis Udvarhely.

Pponit et solemnij cum ptestatione per peuratorem Joannem Lraty de Szombatfalva. Ezert evocaltam az Inc. in Anno 1621 circa festum cat Petri. Hogy mikor az elmúlt 1620 esztendőben hadban indultunk vala, az Moldovaj Gaspar Vajdanak indulasi mia, enekem kezdi szolni az Is s kerni engemet oltalmazna megh az hadtul, mert igen egiedul vagion, mas az hoggy lattia hoggy mind az feö uraimis giulollnek, s inkab nekem fizetne, ha fel vennem oltalmat, mind hoggy penig Urunktol eö felsegitol arra szabadsagiunk vagion hoggy minden hadj expeditiobul ket ket embert megh menthessunk, vele megh alkuvan az alkalom minden hora harom, harom, forint leon két holnapra, melynek megh atta egiket asz nemis keresem rajta hanem az hat holnapra valot, ha penig ezel akarna obvialni hogj az mentesegem alat kart valot s fizetet hogy nem oltalmaztam mongia megh hitj szerint s kesz vagiok mindenrol Contentalni, Constal penig vele valo alkalmom abbol lucide, hoggy megh atta egyik holnapra valot, az tobith csak megh varom, mert az en nevem alat niugot ithon, mind az Gaspar vajda ellen fel indulasunkbelj hadbul, mind penig ez mostani eoszelj magyar Orszagbelj hadbul, mely volt az el mult 1620 emlékezhetik vice kapita Uram megh

feloll hogy az Vasarhely mustran megis szolitottak s pirongatot
nemellik az feő Urami közzül hogy miért hatta volt ha ezekben
valamit tagadna kj fogok s docealok az melet az teorventis kerem
magamnak nekijs bocsato hogy telliesseggel az en Oltalmo s
mentsegem alat marat s niugot itho

ptestat ad ulteriora»

az itelet a Teőreők részire kedvező.

Eredetije Udvarhelyszék levéltárában 1622. perfolyamban.

10.

1622. május 6.

Bethlen István rendelete Csiszér Márton stb.-hez, hogy bizonyos szerződés-szegés megtorlásául Kövér Istvánon az 1000 frt vinculumot megvegyék.

Stephanus Betthlen de Iktar Comitatuum Huniadiensis et Maramarusiensis Supremus ac perpetuus Comes Hungariæ intimus Consiliarius Regnique Transsylvaniae Gubernator etc. Nobilibus Agilibusque Martino Csiszér, de Gidofalva, Thomæ Gyujto de Martonos et Jacobo király de Szent-György in sede Siculicali Sepsi existentibus et commorantibus, præsentis visuros Amicis honorandis Salutem, et omnem prosperitatem.

Sepsi székbén Eetfalvan lakó Gyujtó Miklós Uram adá értésemre supplicatioja által, jelentvén, hogy Besenyei Kövér Istvánnal tettenek volna kegyelmetek előtt ilyen állandó alkvást és végezést, hogy az mely Malmot építettek volt Simonréte nevű helybe, mely malomhoz kilencz embernek volna része, az ő részét adta az megnevezett Exponensnek, ugymint kilenczedet, mind helyével és hasznával egyetemben in summa floreniorum harminczkettő Eörökbe, ad utrumque sexum ea conditione, hogy ha meg nem állana az compositionak continentíája szerint való kötést, tehát ezer forint vinculumon maradjon az meg nem álló fél, De a mint jelenti az exponens, semmiképpen az más fél, tudni illik Kövér István, meg nem állotta, hanem töltést csinálván az malomnak ártalmára, ő violalta elsőbb a compositiot; könyörögvén azon ennekem, hogy annak rendi s módja szerint kegyelmeteknek serio demandálnék, hogy compositionalis levelek continentíája szerint az ezer forint summarol exequalhatna.

Rebus sic stantibus et se habentibus, Intem kegyelmeteket sőt autoritate functionis hagyom s parancsolom is serio, kegyel-

metek ez levelem látván az megirt Kövér Istvánnak jovaiból akármilyen névvel nevezendőkből nisi legitimum aliquod obsistat impedimentum az megirt ezer forint summaról méltó executiot tegyen, és az malom ártalmára való csinált töltést is az víznek folyása elől hányassa ki kegyelmetek vele, hogy engemet ne kellessék többször ezen dolog felől requirálni és busítani. Bene valeant, nec secus ullo modo facient.

Datum in civitate Colosvar die decima sexta Mensis Mai Anno Millesimo sexcentesimo vigesimo secundo.

Stephanus Bethlen m. p.

Megjelent a tört. kalászkokban.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

11. 1622. aug. 17.

Bethlen Gábor rendelete a Kézdy és Orbay szék által a Várady végház építéséhez följánlott 2000 deszka leszállítása iránt.

Gabriel Dei gratia Sacri Romani Imperii et Transsylvaniae Princeps, partium Regni Hungariae Dominus, Siculorum Comes ac Opoliae et Ratiboriae Dux etc.

Generosi, Egregii, Nobiles et Agiles fideles nobis dilecti. Salutem et gratiam nostram:

Mivel váradí végházunknak derék építéséhez mostan kezdetünk, mely a hazának is egyik fő bástyája; Hűségteket azért kegyelmesen requiráljuk és szeretettel intjük hogy ilyen hasznos és szükséges házunknak javára és megmaradására nézendő dolgokban magokat ne vonogatnák, az mely két ezer deszkát kézdi és Orbai szék ezen végházunk szükségére metszettetett fogatkozás nélkül szállitassa mentől hamarabb Prasmarra. Mely hűségtek engedelmes industriaját ségünkkel recompensálni akarjuk. Bene Datum in curia homorod zent Pal die 17. August 1622.

Gabriel m. p.

Czim: Generosis Egregiis et Nobilibus Agilibusque Capitaneis Iudicibus Vice Iudicibusque Regiis, nec non Primoribus Potioribus Primipilis peditibusque Pixidariis, ac univer Libertinis Siculorum nostrorum Sedis Siculicalis Sepsi: etc. fidelibus nobis dilectis.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

12

1622. aug. 23.

*Bethlen Gábor rendelete, melylyel az illetékes rendeket szept. 29-ére
Kolozsvárra rendeli országgyűlés tartása végett.*

Gabriel Dei gratia Sacri Romani Imperii et Transniæ Princeps, partium Regni Hungariæ Dominus, Siculor Comes Opoliáq et Ratiboriæ Dux.

Generosi Egregii Nobiles Agiles, fideles Nobis dilecti, Salutem et gram Nram. Minemű szorgalmatoságunk és atyai kegyes-ségből származó indulatunk volt eleitől fogva azon, hogy hűség-teknek Országul csendes állapotjának békességes megmaradá-sára úgy vigyázhassunk, hogy jövőendő időkben utánok lévő marodéküs rájok valo gondviseléseknek kedves emlékezetit méltó háladással mindenkor előttünk viselhessék, az hűségteknek tud-juk nyilván lenni, holot tavollétünkben is nehéz hadakozásink és terhes gondjaink között is semire inkább se vigyáztunk mint-hogy hűségteknek minden bántása és kára nélkül szép békes-ségbe meg oltalmazhassuk. Melyre akarnám ezután is Istennek segítségével azon atyai kegyes indulattal gondot viselni, hogy job moddal hűségtekkel egyenlő értelemről abban elő mehes-sünk, egyéb előttünk álló nagy szükséges dolgokot is melettünk lévő Tanácsunknak tetszésekből rendelnünk Colosvári Városunk-ban az jövőendő Szent Mihály napjára ugy mint ad diem 29. Sep-tembr jam sequentis Generalis gyűlést celebraltatni: mellyen magunk is személyünk szerént jelen akarna lenni: Hűségteket intjük sőt hadjuk is, porontsoljuk is hogy az megnevezett Napra és helyre régi szokás szerint bocsássanak bizonyos fő Atyafiait oly tanúsággal hogy hűségtekkel egy értelemről hazánkunk jo-vára és megmaradására, minden jó és hasznos dolgokat végez-hessünk. Secus sub pena in gli no factur. Datum in Civitte Nra Marus Vásárhely die 23 Augusti Anno Domi 1622.

Gabriel m. pr.

Czímlyapon: Generosis Egregiis Nobilibus, Agilibus, Capitaneo, Judi-ci, Vicejudicibusq Regiis et Juratis Assessoribus Primorib Potioribus, Primipillis Pedestibusq Pixidariis et Universitti libertinor Siculorum Nostorum, trium Sediú Siculicaliu Sepsi Kézdi et Orbay.

Fidelibus Nobis dilectis.

Kivül a fejedelmi pecsét ostyába nyomva.

Eredeti a Bonis levelek közül a v. Daniel család levéltárában.

13.

1633. márcz. 29.

Rákóczy Gy. rendelete, melyben utasítja Udvarhely városát, hogy Lakatos Márton ugyanazon immunitásban részesíttessék, melyek a többi zászló alatt való emberek élveznek.

Georgius Rakoci Dei gratia Princeps Transsylvaniae partium Regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes: Fidelibus nostris Generosis Egregiis et Nobilibus Agilibus Francisco Balási de Szent Demeter Capitaneo, Moisi Zekely de Simenfalva Judici Regio Supremis, Item vice Capitaneo, vice Judicique Regio cæterisque Juratis assessoribus Sedis Siculicalis Udvarhely modernisque et futuris quoque pro tempore constituendis, eorumque vices gerentibus cunctis etiam aliis quorum interest seu intererit praesentium notitiam habituris nobis dilectis Salutem et gratiam nostram.

Udvarhely városunkban lakó Lakatos Márton adja érté-sünkre alázatos könyörgése által, jelentvén hogy ennek előtte az mely helyben lakott, mivel város köz-i való hely volt arról adót is adott, de azt eladván oly helyet vett, az mely Drabanti hely; városközi nem szolgáltatnak sem adót nem adtanak róla, az mely Relatoriajából világosan constal, még is azért arról is adó és egyéb szolgálatra erőltetnék az városi rendek, mivel azért mi is kegyelmességünk-ből személyében megnemesítettük, holott az atyja is hadba szolgáló Drabanti ember volt; Ha azért a dolog úgy vagyon hogy a mely házban most lakik városi rend kívül való Drabant hely volt, meg akarjuk ötet is szabadságában tartani, mint az több városi hadba szolgáló rendeket; Hogy azért hazánk oltalmára való szolgálatra ő is jobb móddal elérkezhes-sék; hűségteknek kegyelmesen hadjuk és parancsoljuk is, hogy az dolog így levén, Lakatos Márton is, quod justum et æquum est, mint az több zászló alatt való embereknek rendi szerént tartsa és tartassa azon immunitasban, és Incontrarium ötet személyében vagyonaiban törvény útján kívül megháborítani vagy károsítani ne engedje másoknak s magok is meg ne bántsa. Secus nullo modo facturur. Præsentibus perlectis exhiben. res-titutis. Datum in civitate nostra Alba Julia, die vigesima nona

mensis martii, Anno Domini millesimo sexcentesimo tricesimo tertio.

G. Rákoci m. p.

Martinus Markosffalvi secr. m. p.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

14.

1635. jun. 22.

Zalanczy István és felesége Türy Margit idősebb leányuk: Zalanczi Erzsébetnek kelengyéjét illető jegyzék.

Laus Deo Semper. Anno 1635. die 22 Junii.

Mihályfalván Fejérvármegyében létünkben nemzetes Zalanczy István Uram házánál, nemzetes Zalanczy István Uram és ő kegyelme felesége nemzetes Türy Margit asszony az mit az ő Kegyelmek öregbik leányokkal Zalanczy Erzsébet asszonynyal kiházásításakor adának, mind azokat mi előnkben rakván és jól megnézvén egyenként rend szerint így Registraltuk.

Lengyel Kamuka Uj abrosz egy egy asztalra valók három Nro 3
Gallos gyoles abrosz, fehér varrásos egy asztalra való egy Nro 1
Szál vonásos Sahos abrosz az közepiben három ujnji fehér
kötés --- --- --- --- --- --- --- --- négy Nro 4

Erdélyi Sahos abroszok az közepiben mindeniknek fehér
kötés --- --- --- --- --- --- --- --- kilencz Nro 9

Ugyan erdéli Sahos víz folyással felkötött abroszok kettő Nro 2
Item Igen szép vékony Sahos abrosz kötés nélkül egy Nro 1
Ezek mind rojtos végűek csak kettő nem egy summában
husz Nro 20

Reczés kendő keszkenő az recze szelin keskeny selymes him.

Kettő Nro 2

Fejér varratos kendő keszkenő egyiknek az varrásának az alja
fekete selymes, az ketteiben az fehér varrás mellett, széles
selyemmel varrott csipke veres selyemmel kötött egyik fekete
selemmel kötött --- --- --- --- --- --- --- --- négy Nro 4

Selyemmel varrott kendő keszkenő egyike himének két felől
keskeny him ezeknek csak egyike Slesai gyoles az többi mind
gallos geoles, az egyike valamennyire viseletes az többi mind
ujak --- --- --- --- --- --- --- --- kettő Nro 2

Fejér varrásos vékony vászon kendő keszkenők egyik valamennyire temerdekben --- --- --- --- --- --- Hét Nro 7

Szál vonásos vékony vászon kendő keszkenők öt Nro 5
 Az kendő keszkenő egy summában husz Nro 20
 Aranyos kaftány paplanok kettő Nro 2

Egyiknek az Atlacza veres Grispan szín Dupla Tafota az környéke.

Az másiknak az Atlacza kék, az környéke veres dupla kutuik. Igen szép vékony bulia vászon lepedő, az kin hét ag selyemmel varott.

Török him egy arasznai a szélessége, négy ujnyi széles csipke egyik végén, veres selyem bokor kötéssel összekötve negyed félszél egy Nro 1

Selyemmel varrott fehér varrásos lepedő numeros gyolcs két szél az szélessége, négy ujnyi széles csipke az egyik végén ez is veres selyemmel felkötve egy Nro 1

Ugyan efféle gyolcsból két szél veres fejtővel varrott széles fehér varrásos, veres fejtővel felkötve egy Nro 1

Ugyan efféle gyolcs két szél fekete selyemmel varrott fehér varrásos lepedők egyiknek két arasz az himének az szélessége az másiknak három rendel az fehér varrása két ujnyi csipke az végiben kettő Nro 2

Ugyan ezen féle gyolcs tiszta fehér varrásos, ennek is keskenyebb csipke az végében egy Nro 1

Brassai gyapot vékony három szél vászon három rend szál vonásos lepedők teljes csipke az végében kettő Nro 2

Ugyan azon féle vászonból csinált ugyan három szél négy rend szál vonásos lepedő 1 Nro 1

Gyapot vászon lepedők egy egy arasznál szélesebb reczék benne három szél egyiknek az végiben csipke kettő Nro 2

Vékony vászon lepedők fehér kötés két renddel bennek két felől mellette szál vonás csipke az végében kettő Nro 2

Vékony vászon lepedő fehér kötés benne az két széliben szál vonás egy Nro 1

Ugyan vékony vászon lepedők fehér varrasos egyiken recze csipke kettő Nro 2

Ugyan vékony vászon lepedő szál vonásos egy Nro 1

Vékony vászon lepedők egyiknek az fehér kötés két rendel az közepiben három Nro 3

In summa Nro 20

- Egy széles patyolat előruha négy rend tenyéрни recze hosszára
bele kötve mind környül recze csipkés --- --- egy Nro 1
- Vékony Czinadoff recze csipkés, mind környül négy rend recze
bele kötve hosszára igen szép előruha --- --- egy Nro 1
- Más ezen formájú előruha csakhogy teljesb a Czinadoffja
egy Nro 1
- Ugyanazon féle gyoles fejr varrásos csipke az alján egy Nro 1
egy summában --- --- tizenkettő Nro 12
- Szkofiummal varrott három homlokelő mind az három csipkés
Nro 3
- Bécsi czérnával varrott homlok elő --- --- --- egy Nro 1
- Egy rendbeli csipkés főre való --- --- --- egy Nro 1
- Egy rendbeli paraszt főre való --- --- --- egy Nro 1
- Egy summában hat rendbeli főre való patyolat --- Nro 6
- Egy gyöngyös arany bogláros pártá, fekete bársonyból csinált
hét arany boglár rajta, öreg gyöngyösök kettője románeczos,
kettője sima.
- Egy törkeses gyöngyös arany bogláros hajnyomtató, kiben hét
alkalmas öreg aranyboglárok hárma zománeczos négye tiszta
aranyos gyöngyös hat törkes benne.
- Egy gyöngyös rózsás főkötő az alja arany fonalból kötött, hu-
szonöt gyöngyös rózsá testszin fátýolra varrott és huszonkét
rózsá granat fejr fátýolra varrott negyven szederjes Almadim
szem benne.
- Egy fejr lószörre kötött fejr és fekete veres almadinok-
kal megrakott főkötő.
- Egy fejr selyemmel varrott Islogos fejr recze fátýol-főkötő.
- Egy fekete selyemmel varrott szkofiumos Islogos fejr fátýol
főkötő.
- Négy derekalt kettei Tittelhaim kettei kék és veres fejtővel igen
szépen megvarrott.
- Hat feralt mind az hatnak numeros gyolesből való héja, hárma
szines selyemmel tödzés varrásos, az hárma környül varrott
himü, spomior himmel csipegetett.
- Egy lábos giontaros szekrényben kit Szebenben kilenczedfél
forinton vettek.
- Egy megyszin dupla bársony merőn nestel bérlett kis suba
mind körül egy rend Galan rajta öreg szkofium virág az

Galanbra varrva nyolcz aprobb szkofium aranyvirág rajta kilencz.

Egy veres dupla bársony kis suba pázsint színü zöld bojtos bársonynyal merőn bérlett, három rend prém rajta, aranyprém, az két szélső egy egy ujnyi merő prém, az középső két ujnyi széles.

Egy veres virágos atlacz fekete nyulbőrrel bérlett kis suba, három rend arany prém rajta egy egy ujnyi szélességü fényes aranyu prém.

Egy szederjes kaphtány kis suba viseltes rostélyos arany prém rajta, két ujnyi szélességü két felől arany csipke rajta éppen fekete nyuszt bőrrel bérlett.

Egy veres dupla bársony szoknya öt rend aranyprém rajta az kettei két ujnyi széles, az három rend egy egy ujnyi az válla zöld virágos aranyos bársony kivarrott formán csinált csipkés fodorgatott arany-prém rajta az csipkéjén négyes kötés.

Egy fejez igen gazdag Kaphtány szoknya, két rend széles rostélyos aranyprém rajta négy rend arany csipke az széles prémek körül, az válla veres dupla bársony Törkös igen széles aranyprém rajta közöslég keskenyebb prémmel hánt.

Egy királyszín atlaczszoknya hat rend kis ujnyi széles aranyprém az alján, az válla fekete dupla bársony fodorgatott nagy ujnyi széles aranyprém rajta kivájott vállu, arany és ezüst negyes kötéssel csipkézett.

Egy kék velencei öreg virágu kamuka szoknya az alján négy renddel nagy ujnyi széles aranyprém, az válla megyszín bársony kivájott vállu széles aranyprém rajta ezüst négyes kötéssel czifrázott.

Egy világos szín Florentiai kék kamuka szoknya az alján világos szederjes velencei selyem prém hat renddel, az válla vájjott veres Florentiai kamuka ezüst arannyal fodorgatott prém rajta öreg ujomni szélessége, ezüst négyes kötés az sinorozása, sárga négyes kötéssel hant.

Egy sárga atlaczszoknya hat rend fekete bársony prém az alján, kettei szélesb kettei keskenb az válla kék kamuka két rend keskeny aranyprém rajta.

Egy nagy öreg veres selyem öv az ki közel harmadfél száz Dram. Egy által tördelt láncz formájú ezüst öv merőn aranyos gomb

az végén, az mint intézhettük lehet három Gira s egy néhány nehezék benne.

Egy forgoesi aranyláncz negyvenöt arany nyomó azonkívül egy tizes arany rea kötve.

Egy öreg fekete zománczos aranygyűrű nagy Törkes benne.

Harmadik egy kisebb fekete zománczos aranygyűrű égett Safely benne.

Egy kisebb fekete zománczos aranygyűrű hét apró Törkes benne.

Negyedik egy kisebb ugyan fekete zománczos aranygyűrű megyszín veres kő benne.

Egy nyakba vető klarisláncz kétszáz negyvennégy szemben
Nro 244

nem szintén egy arányunak némelyik mint egy középszerű bab, az többi mint egy ültetni való borso.

Két bokor kézre való klaris az öregi mint egy kerti áztatott borsó szem huszonnyolcz az apró szem kétszáznegyven Nro 240

Más bokor kézre valóban huszonnégy öreg klaris, olyanok mint az többinek az öregi, száz tizen négy apró kláris szemek.

Az klaris omnibus computatis mindöregi s apraja teszen
hatszázötvent Nro 650

Mindezek után az Tekintetes és Nagyságos Havasalföldi . . . Máté vajda, küldé igen szép velenczei kék kamukat, tizen négy singet, azt is ő kegyelmek Zalanczi István ur, és Zalanczi Istvánné Asszonyom, leányoknak, Zalanczi Erzsébet Asszonynak adák mielőttünk. Mely dolognak nagyobb bizonyosságára kezünk írásával és pecsétünkkel megerősítettük. Datum die loco et anno supra notato.

Teorok György

Raday Péter

Kattonay Mihály

Galfi Dávid

(P. H.)

(P. H.)

(P. H.)

(P. H.)

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Sub 0. Nro 4.

15.

1639. május 2.

Rákóczi György nyílt rendelete a szentegyháza Oláhfalva és Lövetei lakosok közötti egyenlenség tárgyában.

Georgius Rákoczi Dei gra Princeps Tranniae partiu Regni Hungar Dnus et Siculor Comes etc. Fidelibus nostis Universis Gener Egr et Nobilib Michaeli Tholdalagi de Ercse Capitano, Paulo Ugron de Abranfalva Judici Regio suppremis, Joanni Daniel Vice Capitano et Petro orban de Lengielfalva Vice Judici Regio, caeterisq^{ue} iuratis Assessorib sedis siculicalis Udvarhely, nobis dilectis salutem et gram noram, Szentegyházask oláfaluban lako hiveink adgiak értésünkre alázatos köniörgések által ieletve, hogi Leovete neí faluval volnának határosok, és az megh irt Löveteiek minden esztendőben veteskertbe akarnak tartani hatarokot, de az exponensek az eő hatarokot nem tartattiak veteskertbe hanem néha niomasba es ott kell legeltetni marhaiokot az meg nevezett Lövéteiek szüntelen valahol hatarokban megh kaphatiak az exponensek marhait, be haýtiak es az feő királybiro Ugron Pálnak haýtiak, noha imár egi nehaný utal az Udvarhelyszeki az tisztviselő hiveink deliberaltak, hogi ha szaladás képpen marhaiok az exponensekk oda szalad iuxta contenta Decreti, az kárnak megh fizetésével tartozzak, de azzal nem gondolván mostis egi némely szegeni emberek oda vagion marhaiok. Annak okáert hadgiuk s parancsolliukis hűsegettek serio, az megh nevezet szentegi házask oláfalviakot, minden illegitim Impeditorok ellen megh oltalmazza, kiválykeppen az Lövéteiek ellen, mert senkinek biradalmunkban ollian törvényteleniséget nem akarunk megh engedni, sőt megh akariuk oltalmazni es kegielmes protectionk alá venni az megnevezet Exponenseket se (z.) szemeliekben se marhaikban megh károsítani megh ne engedgie, mert alioquin kemeni büntetésünket el nem kerülük. Secus non factur Præsen perlectis exhiben restitut; Datum in Civitate nostra Alba-Julia, die vigesima secunda Mensis Maý Anno Domini Millesimo sexcentesimo Trigesimo Nono.

G. Rakoczi m. pr.

Martinus Markosffalvi m. p.

Secr.

Eredetije az alján fejedelmi pecséttel az oláhfalvi levéltárban.

16.

1652. aug.

Sebesi Ferencz naplójából.

Anno 1652, die ultima Augusti indultam Bolgár falváról az fényes portára kapikihaságra az mi kegyelmes urunk parancsolatjából Háltam Bábolnán.

1. Septembris az váradyai portuson az deákok házánál.
 2. Fejérvárra. 3. Voltam urunk asztalánál ebéden, vacsorán.
 4. Bucsuztam el ő nagyságától ebéd előtt. Eadem die háltam Szerdahelyen, mill. 3—5. Háltam Vizaknán, mill. 2—6. Hozman mellett háltam Vesződen. 7. Sárkánban. 8. Az sárkáni erdőn által, háltam Vidombákon mill. 4—9. Brassoban. 12. Indultunk onnat. Háltam Rosnyón. 13. Az Havason által Százcsigán Törösvárnál, az havas alatt az Domba-Viczia vize, Ruha-jon által. Háltam Braszlavon, ott az vajda gazdálkodtatott. 14. Háltam az vejneszti korcsománál az mezőben, ott is az vajda gazdálkodtatott. 15. Tergovistjára; Brassohoz 9 mélyföld Tergovistya. 16. Ott voltunk, eadem die voltunk az vajdával szemben: Seredi István uram főkövet, az vármegyikről Bánfi György uram, az szekelységről Daniel János uram, az szászságról az kőhalmi királybiró Boros János uram; mindenikünket megkaftányoztatta az vajda. 17. Onnat megindultunk, háltunk Debrisesten, Kapitány Vlád kutjánál tértünk el az utból, az mely Tertiszeszk határon vagyon, alól Kozok nevű falú, mill. 4. de nem nagy. 18. Bukurestre mill. 3. — 19. Az Szabai vizen által hidon, mi gonosz ut, kő elég; ott foly az Arges vize, hid vagyon által rajta; ott ettünk ebédet; onnét az Naszló vizén és Hirnest vizén által hosszú hidok vannak; háltam Kalugyeren, mill. 4. — 20. Dalljára, mill. 2. ott is az vajda gazdálkodtatott, postalovakot is addig vettünk az szekerek eleiben. 21. Az Dunán által. Az Duna egy mélyföld Dalljához, kötleztünk az Dunán, Gyergyónál mentünk ki Oroszesiknál, háltam Kadikon, mill. 1. az Dunához 22. Rácgrádon háltam, Baszaniczia falu mellett mentünk, vagyon 5 mélyföld. Rácgrád török város. 23. Arnotkő mellett, ez görög város, háltam Dragoikön az Novák havassa alatt, vagyon 6 mélyföld, bolgárok lakják. 24. Az novák havason által, háltam az közepin Csalakova nevű, faluban, mill.

1 $\frac{1}{2}$; ott nagy szerenesére marada az szekerem, mert az bialok, az rudhoz, az mint kötözték, szintén az legnagyobb meredekjén az rúd végéből való vasat kiránták és az szekérhátra indula; ha az szekér-szolga az földben nem akad vala, oda vesz vala a szekerem.

Kivonat «II. Rákóczy György és az Európai Diplomacia» című könyv 114—115. lapról. — Sebesi Ferencz naplójából.

Okmánytár kiadja Szilágyi Sándor.

17.

1654. aug. 23.

Kemény János levele vargyasi Daniel Ferencz Udvarhelyszék Főkirálybírájához, melyben Daniel Jánosné azon szolgáira nézve mond véleményét, kik magokat a zászlók alá akarják iratni; továbbá némely leveleket illetőleg azt írja, hogy azok után sokat kutatott, s a saját leányára vonatkozókat eleget talált, de a Daniel Ferencz kezén lévő jószágokra nem kapott okmányt Banffi Margitnál; egyéb iránt a mi reá nézve haszonra valót ismert fel jegyzékbe tette s szeretné azt vele személyesen közölni.

Szolgálok kegyelmednek édes öcsém uram: és Istentől minden jókat kívánok.

Kegyelmed levelét uram szeretettel vettem, elsőbben is az mi illeti Daniel Jánosné asszonyom hitván szolgálinak állapotjokat, kik magokat zászlók alá akarnák iratni magokat, semmiképen azt kegyelmetek meg ne engedje, sőt hogy ha oly valami kötése vagy végezete nem volt Daniel János uramnak velek, nekem tetszenék, hogy asszonyom ő kegyelme kaphatná meg benne és köttetné nyakon, interim nem látom alkalmatlannak az mi kegyelmes urunkat ő Nagyságát is informalni effelől.

Hogy kegyelmed az Doboka vármegyei székre kiküldötte emberét, nem árt ugyan a vigyázásra nézve mind az által az törvényes székeknek megindulásának még ideje nem volna, én peniglen uram az levelek hanyogatásában eleget munkálodtam, és az leányom részére alkalmas leveleket találtam is úgy hogy gondviselés által éltemben nem igen félthetném kezeknél lévő jószágokat: de az kegyelmed kezénél lévő jószágok más vármegyékben lévén, azokról való levelek úgy hiszem, nem conservaltattanak szegény Bánffi Margitnál, az minemű leveleket annak okáért kegyelmed részéreis valami haszonra valónak ismer-

hettem lenni, — — — — czedolában megjedzettem : melyekből úgy látszik, hogy perpetuitas bonorum forogván, nem concernalna vármegyét, igen igen hasznosnak itélném lenni, hogy ha kegyelmed maga láthatná az leveleket, és szembe beszélgethennék felöle : mert Isten csendességet adván, terminus is lészen nem sokára, Urunk ő Nagysága is pedig magyarországi birodalmában kimenni igyekszik együtt nekem is utam lészen, mert hatalmas káiraiban járó dolgaime vannak nekem is oda ki. Kemény Boldizsár uramért elküldött ő Nagysága, ide érkezvén, az introductio felől terminal ő Nagyságával, kiről kegyelmeidet mindjárt tudositjuk öcsém urammal együtt. Az gazdálkodás dolgából ő kegyelme maga részéről fog providealni, abból az kegyelmeitek magok embersége, ha gazdálkodik is nem is ő kegyelminek, de az Fejedelem commissariusi az székhez menendő követek lévén, hogy azoknak gazdálkodások felől ne providealna kegyelmeitek, az bezzeg illetlen dolog volna. Ezek után tartsa Isten jó egészségben kegyelmedet. Datum Albæ Juliæ die 23 Augusti 1654.

Kegyelmednek szeretettel szolgáló Attyafia

Kemény János s. k.

Külczim : Generoso Domino Francisco Daniel de Vargyas, Judici Regio Sedis siculicalis Udvarhely supremo etc. Domino et Fratri mihi observandissimo.

Hátlapon : Főkapitány Kemény János levele a főkirálybiróhoz Daniel Ferenczhez Ao 1654.

Eredetije a Daniel család levéltárában.

18.

1659. márcz. 29.

Béldi Pál tatár-fogságából, melyet — ugymond — fejedelme, nemzete iránti hűségéért és még azért szenved, mert katonáinak Lengyelországban tett azon ígéretét, hogy velök együtt él és hal, megszegni nem akarta : kéri sogorát Daniel Ferenczet, hogy a bethleni és péterlaki birtokokra vonatkozó örökösödési jogát a fejedelemtől védelmezze meg ; mert az előbb nevezett birtok úgy volt Barkoczi Annának hagyva, hogy ha tőle azt kiváltanák, a váltáság összeg az asszony szabad rendelkezése alatt legyen, ha pedig ennek életében ki nem váltatnék, reá — Béldire — szálljon. Így tehát a fejedelem az ő meghallgatása nélkül igazságosan nem adhatja Haller Gábornak ; de ha mégis a beszterczei országgyűlésen — hová ezen ügyet egy jó akarója vitetni tanácsolja — jogától megfosztatnék, ez ellen tiltako-

zás történjék. A mi a péterlaki jószágot illeti: szintén felhívja nevezett sógorát, hogy — habár Bodoni azt közelebb való vérségi czímen, de jogtalanul el is foglalta, mégis tegyen előterjesztést vagy legrosszabb esetben tiltakozást, kijelentvén, hogy azon jószág őt illeti, mint Kékedi legatariusát.

Rabi állapotom szerint való szolgálatomat ajánlom uram kegyelmednek és Istentől szerencsés életet kívánok kedvesivel együtt.

Seredaban irt kegyelmed levelét uram tegnap ugymint 27 Martý vettem az akkor egészségben létét örömmel értém, kívánom ez utánis szerencsés és egészséges életet kegyelmednek kegyelmed írásából értem hogy kegyelmed ennyi időre nem vette egy levelemnél többet meglehet az fogyatkozás eshetett az meg nem vitelben de az írásban és innen való elküldésben fogyatkozás nem volt mert az mint az alkalmatosság hozta az idő engedte jegyzésem szerint is emlékezem rea, hogy sokat is küldtem, kegyelmednek uram megszolgálom Isten megszabadítván jó akaratját hogy Betlen és Peterlaki állapotok felől jó akaratját igéri és szabadulásomban való jó igyekezetit fáradságát ajánlja, hiszem Istent engem is megszabadít (ha az ő dicsőségére úgy lészen) az mi Uram a Betleni dolgot illeti szégyén Kékedi uramnak Betleni és donatioji ugy sonaltak hogy fiu ágon lévő Legatariusitól ki se válthassák, az mint kegyelmednek jó emlékezetiben lehet kegyelmeddel menvén egyszer (Fejérvári gyűlésben lévén kegyelmed is akkor) az akkori Conservator Peter deákhhoz az Cancelariara alá az liber regiusban donatiokat keresünk vala Peterlakáról akkor kegyelmed is hányván a liber regiust mind az Betleni donatiokat olvasá Péterlaka Poka ez háromról egy donatio vala sok hányással maga Péter deak emlékeztvén rea ugy keresé fel, az donatio in specie nálam megvan mivel azt Haller István kezembe adta ugyan Beszterczén mivel meg akartam akkor szólitatni kiben Henter Péter volt versatus azon stilussal van az Betleni is de akkor superstes az asszony (és mivel a testamentum ugy sonalt hogy ha Barkoczi Anna életében kiváltanák Betlent az summa libera dispositioja legyen az asszonynak ha peniglen nem váltanák ki holta után reám szálljon) nem volt mód benne hogy a donatioját és arról való igazságát circalhassa.

magam számomra idő nap előtt azért édes Sogorom mivel hogy mostani urunk úgy értem igérte Haller Gábornak nem lehet ugyan hogy ő Nagysága eladhassa helyesen az én igazságomat mert nobilis nonnisi legitime citatus respondere nem kényszeríthet engem arra senki is erővel hogy igazságomat Táblával vagy Tanácsossal revidialtassam felperesnek pedig ha törvényt tesznek leszek hallója mindazon által kegyelmed annyi jó akaratját mutatja hogy vagy maga vagy más által punctatim ő Nagyságának eleiben adni nem difficultálja jövő moddal conscientiaja úgy gondolkozom bizonyosan meg nem fosztja igazságomat (de interim im feleségem írásából értem Egy jó akaró uram írta hogy csak vigye ki igazságát Beszterczére mert eligazítják a' dolgot) ki ha úgy lenne hogy az iránt való reménység frustraltatnék, mint tacite Captalan és mester előtt publice is legyen protestatio szegény feleségem részéről, és ha iktattak is bele Contradictio mind publice mind tacite annak módja szerint hiszem Istenemet engemet is szabadít és ugyan nem vesz el igazságom jövődében is, az Istenért mivel sok a mesterség semmiképen vagy Contractusra lépni vagy pedig felvenni feleségemnek ne engedjen kegyelmed noha mindazon által nem remélhetem de az mint az feljül irt jó akaró uram maga ajánlása írása úgy látom hogy igen hamar akarnák eligazítani kihez kedvem nem volna úgy Az mi az Peterlaki dolog hogy Bodoni uram belé szállott és közelebb való vérséget prætendálják kihez képest már elestem volna mellőle némely vélekedés szerint. Különben van az is mert uram az szegény Kekedi uram juridice nyerte el Kolozsvári Terminuson Farago András és Bodoni Györgytől nem csak azt hanem minden jószágokat azon jussal adta neki által és per Contractum maradt Kekedi uramnál, megtetszik pedig hogy juridice convincaltatott Bodoni uram prædecessori az mint az ország annuentiában az Approbata Constitutiok után hamar avagy előtte) az Fiscalis jószágok Articulusba irattak és kiadattak abban is expresse megvan hogy Péterlaka kit kegyelmed maga is jól tud és így régen elesett attól az vérségtől Bodoni uram de utánna, ugyan nem vérségemre keresem azt mert én Kekedi uram legatariusus vagyok, Kekedi uram igazságára keresem ha elidegenedvén már Bodoni uram vérsége, mégis belehalhatott az Approbata Constitutioba az Potentiaru-

sokról irt Articulus szerént talám procedalhatok az én részemről is. Közelebb pedig oly Articulust ira az ország hogyha ki az hadakozás alatt potentiat patralvan valakitől violenter valamit occupalna bár præscriptiot pacifice töttene is benne interim ne tulajdonitassék pacifica præscriptio és így talám ez is segítne nekem elsőbben azért édes Sogor uram mint bizodalmas atyámfiaát jóakaró uramat kegyelmedet kérem pro sua prudentia ne difficultalja mellettem fáradni és a fundamento bővebben articulatum megértetni Urunkkal vagy maga vagy más által vagy fontos suplicatioval mert nem gondolhatom sem egyikben sem másikban hogy hátra maradjon igazságom ha lesz kinek megértetni, ha ugyan nem allegal avagy csak sequestratio lenne nem más meghalt az asszony a ki birta ha ugyan az sem hanem semmiképen nem procedalhatnánk legyen contradictio protestatio. Kegyelmednek jó akaratját megiszolgálom. Én sulyos rabságot viselek Uramhoz való hűségemért és nemzetemhez való szeretetemért, mert bizonyosságom Isten ha pásztor nélkül akartam volna nyájamat hagyni, mint mások emberi mód szerént szokták és hitemet kit Lengyelországban az vize mellett nekik tettem hogy csak maradjunk mert együtt élek halok velök falba rugni akartam volna, én is nem volnék most pogány rabja másoknak csufja de Istennél így volt végezve nem tudja akárki is holta napig mit érhet Jó az Isten az ki reám adta áldott érette vagyon hatalma elvételére is és bizonyosan el is hiszem elveszi rollam valamikor ideje eljő nyomoruságomról eleget irhatnék de mivel mostan is mind hosszas írással sulyos dolgaimmal igen bizodalmason requiralam több írásomnak nyomoruságimnak olvasásával terhelni kegyelmedet nem akarám, Ajánlván Istennek gondviselése alá kegyelmedet. Datum Kopanba die 28 Martii 1659.

Kegyelmednek szolgálni akaró hű szolgálja rab

Beldi Pál.

P. S. Édes uram Sogor kegyelmed által asszonynénémnek és Daniel István ecsém uramnak ajánlom szolgálatomat Isten kegyelmedet örömeire éltesse tartsa meg bizony szívből kívánom.

István ecsém ígyék gyakran szabadulásomért (de nem . . . masági . . . modra . . .) néném asszony pedig imádkozzék Istennek

hála én is akkor ihatom a Nester vizében mikor kívánom noha másnak engedném e nagy örömet már az mellett uram mind magam mind szegény feleségem nevetlen gyermekeim ne legyenek elfelejtve kegyelmed előtt (kiben mindazáltal nem is kételkedem).

Hogy kegyelmednek inkább eszében jusson mikor az liber regiust hányatjuk vala akkor azt akarjuk vala keresni (az mint Haller István állítá hogy az ő felesége aquisitiojában az jószág azért Kekedi Sigmond nem hagyhatta el) ha benne az asszony neve az Donatioban azért írák meg hogy kegyelmed inkább emlékezzék.

Külczim: Tekintetes Nemzetes Daniel Ferencz Uramnak nekem
 jó akaró Uramnak

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

19.

1661. jul. 8.

Béldi Pál 1661. július 8-káról Bodolán kelt levelében figyelmezteti nénjét Béldi Judítot, Daniel Ferencz nejét, hogy a kapitány által kívánt lovasok elküldését nem kellett volna halogatni, s ura öcscsének is otthon ülni, de ha már ez megtörtént, azzal kell helyre hozni a mulasztást, hogy a lovasok azonnal utnak inditassanak, öcsese ura pedig — reá nem várakozván — saját személyét illetőleg mentse ki magát a fejedelem előtt a késedelem miatt; egyébiránt tegyen belátása s a Kemény Simontól várt levél tartalma szerint. Továbbá írja, hogy a havasalföldi vajda levele szerint a tatárok, kik ide szándékoztak, a vajda pénze által rábírva a Duna mellett fölfelé vonultak.

Szolgálok kegyelmednek édes asszonyom néném a szent Isten kegyelmedet szent lelkével vigasztalja és szerencsés élettel megáldja szivből kívánom.

Kegyelmednek becsületes levelét édes asszonyom néném vettem nagy szeretettel kegyelmetek itt létekor talán ugyan egy postát küldtem urunkhoz ki maig is oda van nem tudhatom mire vélni késedelmét eddig vártam attul . . .

Ir Mikes uram is egy levelet Donáth Mihály uramtól küldött levelemre, kiből ugy tetszik ki már akkor induló szándékban voltanak, im kegyelmednek oda küldtem ezelőtt a mikor az én leveletem írja ő kegyelme egy nappal ir a Vicéknek ide abban különböző dolgok vannak asszonyom nénémmel közlöttem mert én nem tudok benne választani vártam a postát,

hogy az minden bizonnal igaz hirt hoz ki még hátra van, addig nem akartam kegyelmednek írni mivel semmi bizonyost írni nem tudhattam arról kegyelmedet követem; én édes asszonyom néném eddig is csak a posta után várakoztam ki ment volna, s máris azt várom látom Farkas Ferencz uram is nem jó már az onnan bejött gyalog is kéredzik kit is urunknak megírtam az öcsém uram állapotját a mi illeti ha az kapitány parancsolatja az hogy lovászokat küldjön el nem kell mullatni és bár eddig is el ne mullattak volna maga személyében ha megengezte ökemének várakozását abból nem vélhetek akadályt, de lovászait, szekerét ő kelme ne késleltesse ki küldeni, már jó válaszom talán, és ha úgy lenne hogy nekem honn kellene maradnom én ökemétől irok ki vagy ha másképen tetszik ökemének, akár mástól ökeme mellett, és így a dolgot meg orvosolhatni, ha pedig ember gondolna hogy jobb volna, s jobb is ki küldött lovassinak egyike menjen el elől és írjon a kapitánynak ökemének im én is írtam ha tetszik vigyék ki mentséget írja meg miért késett maga, de parancsolatja szerint lovassait ki küldte s ő nagysága meg írt jó akaratjához képest maga várakozott de ki megyen, hogy ha pedig ő kemének elméje meg nem nyughatik, sok nyughatatlan természetű emberekre nézve magát nem akarván szerencsétetni, hogy sem én utánnam való várakozása busulást szerzene (kit nem vélek) de az csak Isten tudja cselekedjék kegyelmetek bölcs értelme szerint azt mind azáltal a Kemény Simon uram levele mutatja meg. Ide úgy hozták urunk Szamos Ujvár felé menne a táborral, im az éjjel is küldék postát ki Vajda levelét hozák Havasalföldéről a Buczaki tatárnak egy része el ment fel a Duna mellett, írja arra való szándékok volt s sok fizetéssel vitte véghez hogy más utra menjenek. Az Isten nekem adja azt a gonoszt kit én kívánok édes néném kegyelmeteknek, és az én gyermekeimnek de a mostani időhöz képest a Kemény Simon uram levelét jól meg olvassa nehogy valami busulásunk essék, sok az irigy ember bár eddig elmentek volna lovassai, én azt gondoltam el is mentek nekem jó akaró atyafiának kegyelmed bizvást parancsoljon. Ajánlván Istennek kegyelmedet. Datum Bodola Anno 1661. 8. Juli.

kegyelmednek igaz szívvvel való atyafiú öccse

rab Béli Pál m. p.

Kivülről: Tekintetes Nemzetes Béldi Judith asszonynak, nekem édes asszonyomnak szerelmes nénémnek adassék.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

20.

1662. nov. 19.

Apafi Mihály 1662. november 19. kelt rendeletében megparancsolja a megyei, széki, városi és várbeli tisztviselőknek; hogy szatyori Alszegei Ferenczet és Bihar megyéből származó Karandi Istvánt, kiket brassói Trajner Péter a moldovai gyászáron rabságukból kiváltott, miután a váltásdíjt a kitűzött időre meg nem fizették, elfogatni s Trajner kezéhez szolgáltatni kötelességöknek tartsák, s mindaddig nála hagyják, míg azok a váltásdíjt leteszik.

Michæl Apafi dei gratia Princeps Transylvaniæ partium Regni Hungariæ Dominus et Siculorum Comes etc. Fidelibus nostris universis et singulis Generose egregie et fidelibus supremis et vice conndibus Capitaneis, Ductoribus, officialibus supremis et vice judicibus regiis Prudentibus item et circumspectis quarumcunque Comitatum Arcis et Castellorum Sediumque siculicalium et saxonicalium Civitatum, oppidorum, villarum ubivis in ditione nostra Constituentibus et commorantibus præsentem notitiam habituris nobis dilectis Salutem et gratiam Nram! Brasso városunkban lakó Trajner Péter brassói gyalogok fő hadnagya alázatosan jelenti, hogy ennek előtte való időkben Moldovába be menvén gyász vásárra maga pénzén szotyorban lakó Alszegei Ferencz és Biharvármegyében Karandi István nevű rabokat váltott volna meg, erős obligatoriákat vévén tőllök, hogy bizonyos napra Isten őket hazájokba hozván contentálják fogyatkozás nélkül, de a præfigalt nap már régen eltelvén mind addig is ezen Exponensnek meg nem fizettek. Így lévén azért a dolog, kegyelmesen parancsoljuk minden tisztbeli hiveinknek, ezen felül megnevezett supplicans hívünk valaholott birodalmunkban azon rab adóssát feltalálhatja, megfogásokban segítséggel lévén kezébe adni semmi képen el ne mulassza és mindaddig detentioba tartsa, miglen nem satis facealnak magok obligatoriájok szerint. Nec secus facturi Præsentibus perlectis Exhibenti restitutis. Datum in civitati nostra Brassó di decima nona mensis novembris Anno Domini Millesimo Sexcentesimo septuagesimo secundo.

Apafi M. m. p. (L. S.)

Eredetije a fejedelem nagy pecsétjével a Daniel család levéltárában.

21.

1665. jun. 4.

*Árkosi Mihály Kelemen könyörög — a mint következtethető — 1665-
évben a fejedelemmel, hogy miután a lengyelországi hadjárat alkal-
mával történt fogságából kölcsönvett pénzzel váltotta meg magát, s
azon idő alatt felesége is férjhez menvén, javai elpusztultak, legalább
három esztendeig mentse fel őt a hadi szolgálat alól. Mire egy esz-
tendei mentesítést nyer.*

Háromszeki Árkosi Mihály Kelemen könyörög alázatosan
Nagyságodnak.

Kegyelmes Uram jelentem alázatosan Nagyságodnak, Len-
gyelországi hadi expeditiokor rabságban esven száz egy néhány
tallérokka váltosttam meg, melynek csak mi kicsin reszecskeit
is magaméból le nem tehettem, hanem más becsületes emberek
pénzével váltosttam meg mellyel többire ma is ados vagyok,
mig rabságra voltam kiczin javaim is elpusztultak, mivel az
feleségem is az alatt férjhez ment, tellyességgel utolsó szegény-
ségre jutottam.

Mindezek okáért alázatosan könyörgök Nagyságodhoz
mivel magam is nem más ember jobbágya vagyok fejem
váltságáért kezdett penzbeli adosság miatt, meltoztassek Nagy-
ságod bar csak három esztendeig immunitalni az hadi expedi-
tioktol, hogy az alatt az adossagbol (ha koldulasom által is)
valamennyire menekedven az után az Nagyságod szolgálatyára
lehessek alkalmasabb, ne jusson ehel halásra dolgom az hadi
szolgálatra is erőltettétvén.

Kit isten Nagyságodnak bő jutalommal fizessen meg.

N. K. V. V.

Máskézzel — válaszul — írva: Esztendeig fiat 4 Juni Anno 1665.
Eredetiye a vargyasi Daniel család levéltárában.

22.

1665. jun. 25.

*Béldi Pál 1665. június 25-kén Baczonban kelt levelében írja Daniel
István öcscsének, hogy miután a rákosi jószág azon fele volt atyáik-
nak adományozva, mely a Sükösd Miklós része volt, ehhez képest kell
az ellenmondást is megtenni, hogyha már a Relatoria kiadatott
volna.*

Szolgálók kegyelmednek jó Ecsém. Im én Donáth László
uramot kegyelmedhez küldtem, adván minutatis ő kegyelmének.

Azért kegyelmed is menjen el, és mivel nem egészen volt a Rákosi jószág az atyáinknak Donálva, hanem csak fele aki része volt Sükösd Miklósnak azt adták volt az atyáinknak, azért ahoz képest kell a Contra diciónak is lenni, ha hogy már ki adták volna a szokás szerint a Relatoriát arrul is irtam. Isten éltesse kegyelmedet. Baczon 1665 Die 25 Julj.

kegyelmednek atyafia bátyja

Béldi Pál.

U. I. Nekem az tetszik ha a deákok el mentek is Köhalmig utánnok kell menni.

Kivülről: Nemzetes Daniel István uramnak, kedves öcsém uramnak adassék.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

23.

1666. febr. 16.

Uzoni Béldi Pál azon kéressel járulván Apaffi Mihály fejedelemhez, hogy a Kalnoki István által tett végrendeleti intézkedést vétesse és irassa át, s azt az ő jogainak jövő biztosítására fejedelmi pecsétjével megerősítve adassa ki: elrendeli a fejedelem a végrendeletnek hitelesített szószerinti kiadását; melyben Kálnoki István Küküllőmegyében, Csikban, Köröspatakon, Közép- és Száraz-Ajtán, Bölönben, Köpeczen, Baróthon és Miklósváron lévő ingatlan birtokait, arany- és ezüstneműit, pénzt s minden ingó javait részben nejének Béldi Annának — míg ez férje nevét viseli — részben fiának, Kálnoki Samunak és saját leányainak hagyja oly formán, hogy egyikök halála esetén a másikra szálljon tőle kapott öröksége. Végrendelezik még a csiki klastromnak és a köröspataki kápolnának.

Nos Michael Apaffi Dei gratia Princeps Transsylvaniæ partium Regni Hungariæ Dominus et Siculorum Comes.

Damus pro memoria per præsentem Quod Generosus Paulus Beldi de Uzon in hoc Anno præsentis Domini Millesimo Sextentesimo Sexto die decima sexta mensis Februarii, nostram personaliter veniens in præsentiam, Exhibuit nobis et præsentavit quasdam literas Circumspectorum Erhardi Organistæ et Georgii Puskaporos alias Szabo inhabitatorum Civitatis nostræ Brasso super Testamentoria dispositione Generosi quondam Stephani Kálnoki de Köröspatak in duplici papiro patentes confectas et emanatas, Sigillisque eorum usualibus ac manuum

subscriptionibus roboratas, petens nos debita cum instantia humilime, ut nos dictas literas Transsumi et transscribi, praesentibusque literis nostris patentibus verbotenus insereri et inscribi facientes, eidem jurium suorum futuram ad cautelam sub sigilo nostro Judiciali et authentico extradari et emanari facere dignaremur, Quarum quidem literarum tenor et verbalis contentia sequitur hunc in modum. Mi kik ez Testamentomban megbírált emberek vagyunk tudniillik Brassoban lópiacson lakó Orgonista Erhart, és Clastrom utczában ugyan Brassoban lakó Puskaporos alias Szabo György. Adjuk tudására mindeneknek az kiknek illik ez jelen való levelünket látóknak quod in anno praesenti 1649 die 4 ta Martii Jóllehet Nemzetes Sepsi Székben Köröspatakon lakó Kalnoki István uram mig Isten akarja egészszéges állapottal vagyon. Mindazon által meggondolkodván ő kegyelme azon hogy az halandóság alá vettetett, s ő kegyelmenek is köz az halál, Mivel peniglen mostan az mi kegyelmes Urunk fejedelmink poroncsolatjából, az Országnak is tetszéséből az Fényes portára kell menni, jó lelki ismereti szerént tön ő kegyelme mű előttünk ilyen dispositioval való Testamentomot, Tudniillik hogy ő kegyelme, legelsőbbben Asszonyomat ő kegyelmét az ő kegyelme szerelmes házasság társát szerelmes gyermekkel együtt, Istennek ő Felségének kegyelmes gondja viselése alá ajánlja, Annak utánna ha Isten ő Felsége az mostani utjában Kalnoki István uramat (melyet csak Isten ő Felsége tud) az világból kiszolitaná, az Adamosi és jószágot ki küllő vármegyében vagyon hagyá ő kegyelme Kalnoki István uram az ő kegyelme szerelmes házasság társának Nemzetes Beldi Anna Asszonynak életéig. Ha penig az Adamosi jószágot perrel elnyernék ő kegyelmétől Kalnoki Istvánné Asszonyomtól, az summát tartozzanak Kalnoki Istvánné Asszonyomnak megnevezett Beldi Anna Asszonynak adni. Azon kívül özvegyiségére is hagyja ő kegyelme illendőképpen. Ezenkül az Kalnoki István uram anyjától ő kegyelme Kalnoki István uramra maradott jószágot; Avagy az kit afféle jószágot ő kegyelme mástól hozott meg pénzzel, az fiának és két leányának egyenlőképpen hagyja ő kegyelme. Az Csiki Clastromba ő kegyelme egy asztagot hagyja, az Sárfalvi templom épületire egy asztagot, Vitez Lászlóné Asszonyom mivel sokkal ados, annak megfizetésére az

Farkas Vágo jövedelméből hagyja ő kegyelme kétszáz forintot. Az köröspataki temetkező kápolna megcserepeztetésére hatvan forintot hagyja, melyet Asszonyomnak ő kegyelmének Nemzetes Beldi Anna Asszonynak ugyan lelkire is köte hogy megcserepeztesse ő kegyelme. Az Tutorságot peniglen Kalnoki István uram az ő szerelmes Feleségére Nemzetes Beldi Anna Asszonyra hagyja, úgy hogy ne mások legyenek tutori hanem édes Anyja, mint az jó anyákhoz illik maga viselje gondját maga gyermekinek Istenesen. Ha penig Kalnoki István uram gyermekinek holtok történnék Kalnoki Istvánné Asszonyom előtt, mindenekeket hagyá Kalnoki István uram gyermeki holtá után az ő szerelmes Feleségének Nemzetes Beldi Anna Asszonynak. Mi előttünk pediglen kéré Nemzetes Kalnoki István uram szerelmes Feleségét hogy Vitez Lászlóné Asszonyomot, ugymint Kalnoki István uramnak szerelmes nénjét ne hadja ő kegyelme, hanem mindenekből legyen segítséggel ő kegyelmének az miben kívántatik. Az szegény szolgáltnak is pedig Asszonyom ő kegyelme Nemzetes Beldi Anna Asszony fizessen meg érdemek szerint mindeneknek. Végtére ha Isten Kalnoki Samuelt, ő kegyelmének szerelmes gyermekét felneveli az anyjának Asszonyomnak ő kegyelmének nem akarna türni, s ő kegyelmével békességesen megalkudni Kalnoki István uram úgy hagyá hogy Miklosvaron az udvarhazzal együtt valamit az faluban bir mostan Kalnoki István uram, minden ahoz az udvarházhoz való pertinentiakkal együtt maradjon Kalnoki Istvánné Asszonyomnak, mind addig mig Isten ő kegyelmét sub nomine sui mariti élteti. Ha pediglen ő kegyelme máshoz menne, vagy hogy ura nevét változtatná, vagy hogy pediglen Kalnoki Istvánné Asszonyomnak Nemzetes Beldi Anna Asszonynak gyermeki előtt holtok történnék maradjanak mindenek Kalnoki István uramtól maradott gyermekire ne másra, az Miklosvari udvarház is minden ahoz tartozandó Bonumokkal együtt egyebek is valamik vannak hasonlóképpen Kalnoki Istvántól maradott gyermekire maradjanak, Az mi kevés Arany Ezüst müve s pénze vagyon azt hagyja Feleségének gyermekinek egyenlőképpen, Egyedmezőjét hagyá ő kegyelme az Miklosvari udvarházhoz, az ő kegyelme Feleségének, mindeneket pediglen hagyja ily conditionnal Kalnoki István uram, hogy ha Kalnoki Istvánné Asszonyom-

nak Beldi Anna Asszonynek holta történnék, mindenek az ő kegyelme gyermekire maradjanak, valamik vannak, Az köröspataki Sepsi Széki Udvarház pedig minden nemű pertinentiai-val, Farkas Vagoval Közep Ajtai, Szaraz Ajtai, Bölöni, Köpeczi, Barothi, Miklosvari Csiki jószággal együtt az fianak Kalnoki Samuelnek maradjanak ugy hagyá ő kegyelme, az két leányát pediglen az jóságnak jövedelméből böcsülettel és Istenesen házassítsák ki ugy hagyá ő kegyelme, Az Közép Ajtai malmot is hagyá Kalnoki István Uram az Feleségének Asszonyomnak, Az miklosvari házhoz az is pedig a szerént legyen mint az miklosvari jóság, hogy ha Feleségemnek gyermekim előtt holta történnék, magam gyermekimre szálljon. Melynek nagyobb erősségére és bizonyosságára maga is Kalnoki Istvan uram subscribala és pecsétjével is megerősítette. Mü is pediglen az Testamentomban megbiralt emberek fide nostra mediante irattattuk pecsétünkkel és kezünk írásával megis erősítettük az fellyül megirt napon és esztendőben Puskaporos alias Szabo György uram házánál itt Brassoban. Et subscripta erant Erhardus Timphelius Organi. Manupria. Georgius Volph alias Polvermacher Schneider Manum pro. Stephanus Kalnoki Mpria. Erantque sigilis eorum usualibus super cera rubra vulgo hispanico — — — roboratæ et patentes consvetæ.

Unde nos instanti petitione Annotati Pauli Beldi clementer exaudita et faventer admissa præmissas literas dispositiones vel Testamentarias de verbo ad verbum sine diminutione et augmento, variationeque prorsus omne Transummi et Transcribi præsentibusque literis nostris patentibus verbotenus inseri et inscribi facientes memorato Paulo Beldi jurium suorum futura pro cautela necessarias sub sigillo nostro Judiciali et authentico extradandas duximus et concedendas communi Justitia et æquitate svadente. Datum in oppido nostro Fogaras die decimas exta mensis Februarii Anno Domini Millesimo sexcentesimo sexagesimo sexto.

Lecta et cum suo originali com Extradata . . . per Magistrum Joannem Kendi Celsissimi Domini Domini Principis Transsylvaniæ protonotarius.

24.

1666. november 28.

Vargyasi drabant Miklós Márton 1666. november 28-án kelt adásvévi szerződés szerint a vargyasi határban lévő földjének egy részét eladja Daniel Istvánnak és édes anyjának 5 forintért.

Mű előttünk ide alá megirt kéz beadással való bírák előtt adá Daniel István uramnak és édes anyjának ő kegyelmeknek vargyasi Drabant Miklós Márton vargyasi köze nevű határban az solymár kertire menő nyilak között való nyilának azt az darabját éppen, mely az úton belől azon solymár kerte felől vagyon, melynek vicinusa egy felől Beldi Gáspár, más felől Miklós György, adá pedig örökösön az székely eféle jószág eladhatására irt Articulus szerint pro florenis 5. melyet mi előttünk levala is az meg irt Miklós Márton, melynek megállására kötelezván magát sub poena calumniæ. Evictiot is fogada solemniter ő kegyelmeknek azon földnek örökösségibe való megmaradhatására az megirt Miklós Márton. Anno 1666, die 28 novembris.

Melyről testalunk ez minutában fide nostra mediante.

Bora György.

Franciscus Ülkei.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

25.

1667. jun. 19.

Az alábbi 1667. junius 19-én kelt irat szerint fülei ifj. Cziogh Ferencz és Cziogh Mihály vargyasi Daniel Mihálynak Baróthon lakó, Kiss Péter nevű jobbágyát megölvén, halálra ítéltettek, de hogy a kötél általi halált rajtok Daniel Mihály végre ne hajtassa, leköték magukat az ő örökös jobbágyainak.

Mű Marko Márton olaszteleki, Fosztó Gáspár és Fosztó Menyhart Füleiek, Ferencz Mihály száldobosi Udvarhelyszékben alias in filiali Bardocz lakok nobiles.

Adjuk tudtára mindeneknek az kiknek illik ez levelünknek rendében, quod in hoc anno præsentis 1667 die vero 19 Junii midőn valánk Olaszteleken az feljebb megirt székben in filiali Bardocz, nemzetes vargyasi Daniel Mihály uram olaszteleki nemes udvarházánál, Jövének mű előnkbe az feljebb megirt

székbe in filiali Bardocz, Fülében lakók kisebb Cziogh Ferencz és Cziogh Mihály mivel az elmúlt esztendőben találták volt megölni nemzetes Daniel Mihály uramnak miklósvárszéki Baroton lakó Kűs Péter nevű jobbágját, kinek megöléséért ő kegyelme igaz rendes törvénnyel prosequálnván, halálra és fővételre sententiazták, mely súlyos sententianak és Deliberatumnak erejével ő kegyelme hogy ne éljen, azaz meg ne ölesse ökö, köté magokat ugymint feljebb specificált fülei Cziogh Ferencz és Cziogh Mihály vivæ vocis ovaculo magok szabad akarattok szerént senki nem kényszerítvén fatealak magok, hogy ők N. D. M. (Nemzetes Daniel Mihály) uramnak, és mindkét ágon lévő posteritasnak örökös jobbágyl, minden őket illető belső és külső jószágokat és javokat egyetemben, köté magokat fiuról fiura maradváról maradvára, mű előttünk, megh is esküvének (-----) hittél N. D. M. keze alól el nem bujdosnak ha (-----) borul szolgálják, hogy ha elszöknének, elbudosnának, N. D. M. uram mindenütt hozza nyulhasson és megfogathassa őket, városokon, falukon, erdön, mezön, urak háta megett, semmi nemű remediumok, exceptiok ne használnanak, se Fejedelem gratiaja, N. D. M. uramis ígére arra magát, hogy nem erőlteti rabszolgálattal, hanem minden héten két nap töltsék be a szolgálatot, mely dolgot és magok szabad-akarattok szerént való feje kötéseket és magok szájjokkal való fassiokat kezek beadásával megerősíték.

Mű is feljebb megh irt Birák irtuk fide nostra mediante, melyet pecsétünkkel és kezünk írásával megerősítettünk.

Datum Anno die et loco supra notatis.

Jegyzet. Az aláírások helyei ki vannak szakadozva.

Eredetije a v. Daniel család levéltárában.

26.

1668. szept. 17.

Béldi Pál 1668. szeptember 17-kén Bodoláról válaszolván Kálnoki Samuel levelére, figyelmezteti őt, hogy az általa teljes tanulsággal kiküldött Tollas Istvánra lessen rá, s ha kell (a szóban forgó) jószág, értsen vele egyet.

Kegyelmednek öcsém sok jókat kívánok

10 kelt kegyelmed levelét ma 16 vettem bizony dolog. Sietve csinálnám ha a temetés meg létével Bethlen János

uram occupálni találja. Im azért Tollas Istvánt ki küldtem telyes tanulsággal, azért kegyelmed is rá lessen jó Ecsém, és ha kell a jószág értsen egyet kegyelmed is vélle, ha azt követitek a mint én eleresztettem, hiszem Istent akármelyik fél triumphaljon is, de nem leszünk mi is resteléssel.

Bizony én úgy tudtam hogy Bánfi uram ebben promotora Petki uramnak, és nem prævalealhatna más, mindazonáltal e világ változás ala vettetett. Lázár István uramnak szoval latomat mondja. A havasra mi is már az éleséget ki szállítottuk, mára várom Haller uramat s menten megyek én is ki az várhoz, mivel már urunk praefigált meg tegnap előre, de az olahok is nem jövének ki eddig. Isten kegyelmedet éltesse 1668 17. die Septembris. Bodolán

kegyelmednek atyafia bátyja

Béldi Pál m. p.

Kivülről: Tekintetes Nemzetes Kálnoki Samuel Uramnak nekem jó akaró uramnak.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

27.

1669.

Ajtai Samuel 1669. évben kelt levelében vargyasi Daniel Istvánt és sógornőjének, Vonci Juditnak a kereszturi iskolamesterrel (Ákosi Samuellel) leendő egybekelési ünnepélyére hívja meg.

Tekintetes Uram nekem kedves Patronusom.

Az én hivatalom szerent való szolgálatomat ajánlom kegyelmednek. Az Úr Isten kegyelmedet lelki és testi áldásával boldogítsa szerelmesével edgyütt tiszta szivemből kívánom.

Mivel az Felséges mindenható Istennek kegyelmes rendeléséből kedves házastarsam hajadon «Otsiet» Vonci Juditot ígertem volt jövőendőbeli házasságnak rendére az Kereszturi Schola mesternek (Arkosi Samuel deaknak) melynek megadásának és lakadalmának napját rendelvén Isten kegyelméből ad diem 8 octobris. Kegyelmedet mint böcsületes Patronusomat bizodalmason kérem mind az Aszszonynyal eo kegyelmével együtt szegény szállásomon magát megalázván jelen lenni ne neheztelje hogy kegyelmed böcsületes jelenlétével jó akaró uram

és kedves Atyafiaival én is dicsekedhessem s lakadalmunk is annyiival inkább ékesitessék. Mely arántunk való kedveskedését én is kegyelmednek teljes életemben minden tölem lehető szolgálatnak rendivel szolgálhassak meg: Az Ur Isten kegyelmedet éltesse és tartsa meg jó egészségben. Datum Vargyas die 29 præsent. Anno 1669.

Kegyelmednek igaz tökéletesseggel való jó akarója: lelki szolgája
Ajtay Samuel.

Külezim: Tekintetes Nemzetes Daniel István uramnak ő kegyelmének etc. nekem böcsülettel való uramnak kedves Patronusomnak.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

Leszármazási névjegyzék a száldobosi Ferencz családról:

Az öreg Ferencz György, Ferencz Mihály, Ferencz János egy testvérek voltak. Ferencz Györgynek Ferencz Pál, Ferencz György, Ferencz Ferencz, Ferencz István, Ferencz János fiai voltak.

Ennek a Ferencz Pálnak fia Ferencz Gergely, ki Lengyel országba sine semine vészett. Leánya 1. Ferencz Annok Zolya Jánosné Bagyban, 2. Ferencz Kata Osváth Imréné Kadicsfalván, de az meghalván, most van más ura, nescitur nomen. 3. Ferencz Ilona Gáspár Jánosné Száldoboson.

Ferencz Györgynek fia Tamás, Gyerko, Istok mind élnek Száldoboson item leánya Jakab Andrásné.

Ferenczi Ferencznek voltak fiai leányi, de azok közül maradt csak egy leánya, de azt az Ferenczi Ferenczet kifizették volt az több négy egy testvér atyjafiai pénzzel és két darab földdel, melynek egyike van az Borviz cseréje között, az másik az Bardoczfalvi határon, az mi régi Malmunkon alól, Borsos kertve jó lábbal.

Ferenczi Istvánnak fiai Ferencz Mihály, Ferencz Péter.

Ferencz Jánosnak leánya Ferencz Borbára vargyasi Máthé Menyhartné.

Az Nagy Ferencz Mihálynak fia volt Ferencz Gergely, Gergelynek fia nem maradt, hanem három leánya 1. Borka Szabó Györgynek adok Jobbágy ettől egy leánya Szabó Kata, de ezt kifizették minden itt való részéből. 2 Annok Bálint Kovácsné Nagy Baczoni, ettől egy fia Bálint meghalván, ment

Solyom Péterhez, ki is meghalt sine semine. 3 Kata Marko Andrásné, fia Marko Istvan.

Az Nagy Ferencz Jánosnak fia Ferencz Illyes. Ennek fia 1 György, ez sine semine deficiált noha maga rabságra van. 2 Bálint ezt felakasztották, de maradt három leánya 3. Ferencz Mihály ifiu legény de rabságra van.

A jegyzék eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában, egy levél hátsó lapján van.

28.

1673. jun. 5.

Béldi Pál keresztényi önmegadással és türelemmel értesíti nőnjét Béldi Juditot, Daniel Ferencz özvegyét az ő hét éves József fiának haláláról és temetéséről. A levél Kozmásról 1673. június 5-ről van keltezve.

Szolgálók kegyelmednek édes néném.

Szomoru és fájdalmas lélekkel irhatom édes néném kegyelmednek, az én szegény kis Josefemet a jó Isten tegnap estve felé, rettenetes kinos és ugyan majd ki irhatatlan szenvedési után, a világból ki szollitá 7 esztendejében vala, mint szent Jákobnak úgy nekem is ez lenne vénségemnek istápja, vigasztalása de nem Istennek vétekeje volt rendelése, legyen áldott az ur mindenekért és mindenekben. Ő tetszése volt, szabadságában állott míg és mikorig hagyta, és tartotta nállam, ha valami akadály meg nem tartoztat, szándékom a volna Szerdán a koporsóba tétetem ugyanakkor mégis Inditaván Pénteken Bodolára reggel vinném ugyan ott a temetőnél levivén a testet, menten temetelném Igazán szomoru utam lett nekem ez utam, nem tudom mikor vehetek vigasztalást az én Istenemtől. Isten kegyelmedet oltalmazza édes néném minden szomorúságtól. Ajánlom Istennek kegyelmedet ezekkel. Anno 1673. 5. Juny Kozmás.

kegyelmednek szolgáló atyafia

Béldi Pál.

Kivülről, más kézzel: Tekintetes nemzetes Béldi Judith asszonyanak, néhai Tekintetes Daniel Ferencz uram meg hagyatott özvegyének etc. jó akaró asszonyom nénémnek ő kegyelmének adassék.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

29.

1673. ápr. 10.

Béldi Pál 1673. április 10-kén öcscsének, Daniel Istvánnak levelére Fogarásból válaszulván, valami temetésről tesz említést; és azután tudósítja nevezett öcscsét, hogy mihelyt kis fiának szerencsétlen állapotáról értesült, Nagy Tamás, Naláczi és Bánfi Zsigmond jelenlétében megkérdezé Görgei Pált a híres orvost és papot, ki a torokban lévő tárgy kivételét vagy lenyomását, vagy a hányásra erőltetést javasla.

Szolgálok uram kegyelmednek.

Kegyelmed 8. irt levelét ma vettem itt Fogarásban én a mivel tartoztam azt követem, édes öcsém úgy tudtam akkor, hogy menten temessek, de most estve értem vizsik Baldra úgy hogy onnan vigyék temetni Kolozsvárra nem hiszem hogy valami titkos suppositio ne legyen a dologban. A kis öcsém szerencsétlen állapotját szomoruan értem Kepeczi uram Kapi uramnál van hanem ama híres Doctor és jó pap Görgei Pál itt találván lenni, mivel Nagy Tamás uram már jó ismeretségében volt (én pedig ő alkalmatosságával fogtam kezét is) vevém mellem és szóval referáltam a történt dolgot az alatt Naláczi és Bánfi Sigmond is jelen levén, eleget kérdezők mit consulal, de azt mondja, nem tud bizony mit javalni, hanem ha az ujokkal el érnék le kelle taszítani, oda alá semmi kárt nem tenne, ha pedig oly helyen van, hogy el nem érnék, akár vizet akár bort adjanak innya bővecskén, talán hányásra erőlteti és így kiveti, mind azon által, ha ennyire haladt talán nem lesz halálos egy nap öcsém beviheti néném Illyefalvára vagy uzonba és egy szolgálta által mehet Vásárhelyre Váradi uramhoz s egyszersmint érkezhetik alá próbálják el azt is. Isten kegyelmedet éltesse 1673 die 10 aprilis

kegyelmednek atyafia bátyja

Béldi Pál.

U: I: En most is a vigyázást javaslom mert mások el járnak dolgokban, ha Betlenek bele szálnak, kegyelmed is mért nem azon az uton.

Kivülről: Nemzetes Daniel István jó akaró öcsém uramnak adassék. Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

30.

1674. márcz. 13.

Fülei Balassi Balázs — a válasz keltéből következtetve — 1674. évben a fejedlemhez folyamodik, hogy neki Armalist adjon; mit meg is nyer.

Bardocz székben Füleben lakó Balassi Balázs Nagyságodhoz mint kegyelmes Urahoz alázatossan suplicál.

Kegyelmes Uram alázatosan könyörgök Nagyságodnak mint kegyelmes uramnak, méltóztassék Nagyságod Fejedelmi Kegyelmességéből nekem Armalist conferralni hogy az Nagyságod szolgálattára alkalmas lehessenek.

Kiert Isten is megalgya Nagyságodat, Enis alazatos hűséggel szolgálom eletem fottaig Nagyságodat

N. K. V. V.

Külső oldalon: Fiait. 13 Martii 1674.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

31.

1675. jan. 20.

Béldi Pál 1675. január 20-ki Bodonból írt levelében zugolódik, hogy Daniel István öcsce őt a távolból nem tudósítja; neki is jött parancsolat — írja tovább — de ő jobbnak látta otthon maradni; hallja hogy holnap Somlyó felé indulnak, hová ő is sietve küldi szolgáját, hogy az ott való állapotokról és az emberek magaviseletéről általa tudomást szerezzen.

Adjon Isten jó Öcsém kegyelmednek egészséges hosszú életet.

Nem tudom mire vélni, nekem még onnan hírem semmi sem jöve, ha a jó Lakas fogta el Kegyelmetek szívét, vagy a sok gondos dolog, noha nekem is jött vala parancsolatom, csakhamar kegyelmetek elmenése után hogy be mennék, de én reamagamat nem vehetem, egyéb iránt hallom hogy jó lakással tölti ketek az időt, s nem irigylem, értem azt is, hogy holnap indulna Somlyó felé, kihez képest meghagytam szolgáltnak viradóra ott legyen s tudósítson ott való állapotjokról, és az emberek magaviseletjéről. Azomban adja Isten Irásom kegyel-

medet találhassa jó egészségben. Datum Bodon 1675 die 20
Januarii

Kegyelmed jó akaró atyafia bátyja

Béldi Pál.

Kivülről: Nemzetes Daniel István uramnak (Titulus) jó akaró
öcsémnek adassék.

Cito. Cito. Cito. Cito.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

32.

1675. jan. 20.

*Béldi Pál 1675. január 20-ról irt levelében új évi jó kívánságának
kifejezése után kéri Béldi Judit nénjét, hogy egy megszökött lovását,
kihez Fosztó is igényt tart, szerezze vissza.*

Kegyelmednek édes néném ajánlom szolgálatomat és hogy
Isten mostani új esztendőben is szerencsésen áldja meg kegyel-
medet kívánom.

Nem akarám elmulatni mostani alkalmatossággal írásom
által kegyelmedet ne látogassam kívánom hogy levelem is ke-
gyelmedet találhassa jó egészségben és szerencsés órában, élek
ugyan még én is kegyelmed szolgálatjára, noha gyakran sok
busulással. Azonban alig bittém volna, kegyelmed engem eny-
nyire elfelejtse, idejét is alig tudom mikor láttam kegyelmed
levelét, annál inkább kegyelmedet magát. Azért ne legyek más-
szor kegyelmednek ilyen feledékenységben, édes néném kelleték
kegyelmedet ily dologból is megtalálnom. Egy Fosztó nevű
legény van ott, kegyelmedek körül is vala, egy lovászom szökék
az kurafia el a nyáron, úgy, értem ő is részt tart hozza noha
nekem is feleltek jobbágyomnak lenni, de hogy az emberek ne
nyelveskedjenek, inkább vetnek valamit neki, jobbágya van
Molnár bujdosóban kezéhez szerzeném azt is és egy
nehány forintot is ádnék neki, 16—20 forintot, azért édes
néném meg szolgálom kegyelmednek fáradjon benne, kegyelmed
is nekem parancsoljon jóakaró atyafiának Ajánlom Istennek
kegyelmedet ezekkel. Datum Bodon 1675 die 20 Januarii

kegyelmednek szolgál atyafia

Béldi Pál

Kivülről: Nekem kedves néném Tekintetes nemzetes Béldi Judit asszonynak adassék.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

33.

1675. jan. 21.

Béldi Pál 1675. januárius 21-ről Daniel Istvánnak többféle dolgokról ír, melyekről az érthető csak, hogy ő csak is urának — a fejedlemnek — akar szolgálni. Örömet fejezi ki ellenségeinek megaláztatásán s az ő ügyének felmagasztalásán; s végre fölemlíti, hogy ő a vármegyének nem ellensége, de sőt abban fáradozott, hogy két főispánja legyen s a régi visszaélés megszűnjék.

Kegyelmednek édes öcsém uram szolgállok, sok jókat kívánok.

Kegyelmednek két utóbbi levelét vettem mai napon szeretettel tudositását mindenekben értem, és bizony mivel ide is jött Urunktól parancsolatom, hogy be menjek mind mostani időre nézve, mind a gyűlési alkalmatosságon oda rendelt becsületes emberekről való discursuskor előttem vala, sem akkor, sem azután kedvem nem volt hozzá, a mint ma sem akarok urunkon kívül masnak lovas legénye lenni, fiat voluntas Domini, a mely Isten eddig az én gonosz akaróimtól megoltalmazott és a kik kicsiny becsületemet magokra akarták ruházni, Istentelen munkájokért az Isten megalázta, az én igaz ügyemet fel magasztalta, veszteg ülésemre békességes türesemre azon Isten tovább is az én igaz ügyemnek tudom baját fel veszi s vigyáz reá öcsém bizony megorvosolja mi nem mind ugy leszen é még, bizony én csudálkozom a dolgokon megvallom, mert hogy én nem hallottam azokban a dolgokban, a kik most agitálnak a divisio dolgában, vagy titkos instructioból lehet az, azt tudom hogy specifice Bánfi Dénes javainak ott elrejtett pénzének felkeresését ő kegyelmekre bízták, tovább ennél nem tudok menni.

A mi illeti a Dobaka vármegyei dolgot im kegyelmednek azt is meggyónom, Én Uram supplicatioját annak a becsületes embernek vittem be a mi kegyelmes urunknak, instálván mellette, jó választ is szerzettem, donatiojának megiratását javallottam, kivel iratta, kivel subscribaltatta abban interessatus nem voltam, különben ha reám bizta volna, mint a kezdetét,

ugy a többit is véghez vittem volna, mivel kérkedett ő tudja, de abban sem vétett, ugy hiszem az előtt, hogy a Borsay köszvényes sogorát inter nos sit nem promoveálhatta oda, a két ispán vallását ott nem forgathattam evictiotis a vármegye ellen suplicatiojába nem iratott volt, egy szóval én praefectussa nem voltam, hogy jószágai micsoda vármegyékben legyenek tudhattam volna, egyebiránt atyámfia, s barátom volt, örömet cselekedtem a szolgálatot neki, s tartozom másnak is szolgálni.

Nekem a vármegyére mi nehézségem lehetett volna gondolni sem tudnám, sőt ha abban igyekeztem hogy két főispán-jok legyen, s az előbbi abusús közüllök tollalodjék, köszönettel tartoznának érette, mondja meg kegyelmed én szommal nekik. A mely kutfőből származott a Gyerőfi uram ispánsága, azon kutfőből ott való portiója is kitelik, továbbá is édes öcsém uram a dolgok mint folyanak oda, kegyelmedet kérem tudositson és az én becsületemre mind ez után is vigyázzon. Aldja Isten írásom találhassa jó egészségben. Ajánlom ezekkel Istennek kegyelmedet

Datum Bodon die 21 Januarii Anno 1675

kegyelmednek jó akaró atyafia bátyja

Béldi Pál.

U. i. A tanács urak dispositiójából való udvarhoz való járását a relictának most hallom, én bizony csodálkozom, Rédey Ferencz uram utját is ujságnak tartom, mindazon által juxta illud ubi illi ibi et ille meg lehet.

Kivülről: Tekintetes Nemzetes Daniel István uramnak (titulus) jó akaró öcsém uramnak adassék.

NB. Csak a névalírás Béldi Pál saját keze írása.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

34.

1675. jul. 1.

Széplaki Petrityevith Horvát Kozma — úgy látszik 1675-ben — azért folyamodik a fejedelelemhez, hogy a megnőtázott és jószágvesztésre is ítelt Pécsi Simon répai birtokának hason felét adományozza neki.

Széplaki Petrityevith Hovat Kozma alázatos supplicatioja Nagyságodhoz.

Kegyelmes Uram Thordavármegyében Also-Repa nevű faluban nehai Pécsi Simon per notam ammittalt volt bizonyos portiot, melynek hasonfelet nehai üdösbik Tanesi Földvari Ferencz uram maradeki birjak, elsöben az Kemeny Janos fejedelem, annakutanna Nagyságod kegyelmes collatiojabol; azon portionak hasonfele az Nagyságod kegyelmes dispositiojaban vagyon.

Melyre képest Nagyságodnak mint uramnak könyörgök alázatosan, azon Also-Repai nehai Pecsí Simontol per notam ammittaltatott portionak hasonfelet, azt tudniillik mellyet nehai üdösbik Földvari Ferencz uram nem birt, ma sem birnak maradeki, hanem az más hasonfelet cum jure suo Regio meltoztassék nekem es legatariussimnak, es mind ket ágon levő maradekinknak conferalni jure perpetuo.

Mellyert enis Nagyságodat igaz hűséggel szolgálhassam mint kegyelmes uramat.

Alá van írva hosszában : Fiat, ha nem Görgényhez való
1 Juli 1675. N. K. V. V.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

35.

1675. jul. 1.

Apafi Mihály 1675. július 1. kelt adománylevele, melyben a Petrityevith Horvát Kozma által kért alsó-répai birtok egy részét, mely a Kemény János által Földvári Ferencznek adott s Apafi által is jóvá hagyott másik résznek hasonfele, s a zsidó-eretneksége és más bünei miatt fő- és jószágvesztésre ítelt szenterzsébeti Pécsi Simonról szállott a fiscusra, minden jogokkal és járulékokkal együtt Horvát Kozmának és örököseinek adja a fejedelem.

Nos Michael Apafi, Dei gratia Princeps Transylvaniæ, partium Regni Hungariæ Dominus et Siculorum Comes etc.

Memoriæ commandamüs tenore præsentium significantes

quibus expedit universis: Quod nos cum ad nonnullorum Fidelium Dominorum Consiliariorum nostrorum singularem nobis propterea factam intercessionem, tum vero attentis et consideratis fidelitate fidelibusque servitiis Generosi Cosmi Horvath Petrityevith de Szeplak, Tabulæ nostræ Judiciariæ Jurati Assessoris, quæ ipse nobis et huic regno nostro Transylvaniae Prædecessoribusque Nostris fœlicis recordationis Principibus, in omnibus rebus et negotiis, fidei et industriæ suæ commissis et concreditis, fideliter et constanter exhibuit et impendit; Quem deinceps eadem vel majora quoque fidelitatis suæ obsequia exhibiturum et impensurum nullidubitamus. Totalem igitur et integram dimidietatem Portionis possessionariæ in possessione Also-Repa in Comitatu Tordensi existenti habitæ, Portioni Egregii quondam Francisci Feöldvári de Tances senioris ac Posteritatum ejusdem: prius ex Illustrissimi quondam Domini Principis Joannis Kemeny Prædecessoris nempe Nostri, tandem etiam nostra, gratiosis Collationibus eisdem collatæ, similem et æqualem (ut fertur) in benigna dispositione nostra habitam: quæ antea Spectabilis ac Magnifici quondam Simonis Pécsi de Szent Erzsebet præfuisse; sed ipso obvarias excessus suos, signanter autem Judaismi sui hæreses, contra Divinas, pariter etiam humanas Regni nostri Leges commissas, in nota perpetuæ infidelitatis, et per hoc ammissione capitis ac omnium bonorum convicto et aggravato Prædecessores nostros, fœlicis reminiscentiæ Principes, et Fiscum nostrum Consequenterque benignam dispositionem et collationem nostram, rite et legitime devoluta et redacta esse perhibetur. Totum item et omne jus nostrum Regium si quod in eadem portione possessionaria, etiam aliter qualitercunque existeret et haberetur, aut eadem et idem nostram et quibuscunque causis, viis modis et rationibus concernerent collationem, simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, terris scilicet arabilibus, cultis et incultis, agris pratis, pascuis, campis, fœnetis, sylvis, nemoribus, montibus, alpibus, vallibus, vineis vinearumque promontoriis; aquis item fluviis, piscinis, piscaturis, aquarumque decursibus, molen dinis et eorundem locis, generaliter, vero quarumlibet utilitatum et pertinentiarum suarum integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis ad eandem portionem de jure et ab antiquo

spectantibus et pertinere debentibus, sub suis veris metis et antiquis limitibus existentibus memorato Cosmo Horvath Petri-tyevith hæredibusque et Posteritatibus ac etiam Legatariis ipsius utriusque sexus universis elementer dedimus, donavimus et contulimus; prout damus, donamus et conferimus jure perpetuo et irrevocabiliter tenendum utendum, possidendum, pariter et habendum; salvo jure alieno. Harum nostrarum vigore et testimonio Literarum mediante. Quas nos in formam Privilegii nostri redigi faciemus, dum nobis in specie fuerint reportatæ.

Datum in Civitate Nostra Albæ Juliæ die prima Mensis Julii Anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo quinto-
Michael Apafi.

(L. S.)

Franciscus Lugasi Secretarius.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Fasc. 10. Lit. K. Nr. 1.

36.

1675. jul. 17.

Béldi Pál 1675. július 17-ről írja Daniel Istvánnak, hogy az udvarnál három hétig betegesen feküdt, mi alatt ura — a fejedelem — és neje sok jóval voltak iránta; most haza vitette magát, mert Pécsit maga mellett nem tarthatja. Tudakozódik a Farkas dolgáról s tudatja, hogy a fejedelem Radnóton időzik.

Szolgálok kegyelmednek jó öcsém

Istennek hálá én sok nyavalyákkal töltöm időmet, mert három hete holnap után, fekünni estem az ólta sulyosan volt inkább a nyavalya rajtam, udvarnál érvén feküdtem az nap. Isten urunknak s asszonyunknak adjon sok jókat maga is urunk eljött látnom külföldben is bizony sok kegyelmességgel voltanak én soha nem tudom megszolgálni, az elmúlt szombat hozattam haza magamat, mivel Pécsit semmiképen magam mellett nem tarthatom, most már itt vagyok Isten tovább mint adja nem tudom. Én még semmi hirt nem hallék se néném se felölled öcsém amióta elmenél töllem igen szűk lellet a papiros, azt im meghagytam a postának, maga oda menjen kegyelmedhez. Farkas uram dolga mint lön, hogy lön én semmit is benne nem érthetek. Ugyanis hallottam jó szerencsének sok barátja,

azért tudositson. Nagy Tamás Rédei Ferencz uramékkal tudom volt szemben azalatt mivel nyavalyám is most nem enged. Urunk is Radnóton mullat itt leszen, adja Isten irásom találhassa kegyelmedet jó egészségben, ajánlom Istennek kegyelmedet. Bodon 1675 die 17 Juli.

Kegyelmednek jó akaró atyafia

Béldi Pál.

Kivülről (más kézzel): Tekintetes nemzetes Daniel István uramnak (titulus) nekem jó akaró uramnak ő kegyelmének, öcsémnek adassék.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

37.

1675. okt. 2.

Béldi Pál 1675. október 2-kán értesíti Daniel Istvánt, hogy Szamosujvárról Komlódra haza ment; sajnálattal olvasta Czakónak, a derék szásznak, halálát, s végre kéri, hogy a maga és nénye — Béldi Judit — egészségi állapotáról tudósítsa.

Kegyelmednek édes öcsém sok jókat kívánok.

Isten akaratjából Szamosujvárról én is tegnap jövék pusztá házamhoz Komlódra, kár és akadály nélkül. A magyarországiak be jöven felesen, nagy örömmel mennek ki, mivel urunk hó pénzeket megigérte, és ad 20 ki is küldi, itt benn pedig sok szép ajándékot adata sokaknak, ugyancsak autorative, már mint leszen vége van Isten titkában, kiről Isten be viven coram plura kegyelmednek semmi tudositását töllem való elválása után, nem vehettem, ugy vagyon Posta is nem jött, ha nem ma egy szabadosom, kitől is szegény Czakó uram halálát írják noha szóval ez mást mond mégis ha ugy volna, bizony busulással érteném, mert azt meg vallom olyan generosus száaszt én nem tartok, mint ő vala külömben is emberséges ember vala. E mellett Kapi uram az adót beviszi Brassóba, kérem igen Isten azt adván irni kegyelmednek, hogy legyen vigyázása, és mintha neki való tiszt-séggel menjen be ugy tudom 7. indul Fejérvárról, ad 13. 4. vagy 15 be megyen, s ott két három nap ha lessz. Maga is néném egészségéről el ne mulassza tudositani Adja Isten irásom kegyelmedet találhassa jó egészségben Ajánlom Istennek kegyelmedet Komlód 1675. 2. Oktobris.

Kegyelmednek jó akaró atyafia

Béldi Pál

Kivülről (más kézzel írva): Tekintetes Nemzetes Daniel István uramnak (tit.) nekem jó akaró uramnak ő kegyelmének Öcsémnek adassék.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

38.

1676.

Erdélynek 1676. évre vonatkozó számadásában, mely az azon évi decemberben tartott fejérmegyei gyűlésen bemutatva lett, elősoroltatik Fejér-, Kükküllő-, Torda-, Kolozs-, Doboka-, Szolnok-, Hunyad-, Zaránd- és Máramarosmegyének, ugyyszintén a székelységnek, a taxas városoknak adója; továbbá a dézmások, udvarbírák, harminczadosok, kamara-ispánok által beszolgáltattni, és a kincstári igazgató által beszedni szokott portai adó; és ezen adóbevételekből a török császár, a nagyvezér s más főrangú török tisztek részére történt kiadások jegyzéke; az administratio költségeivel együtt.

Ratio universalis Contributionum Regni Transsylvaniæ per Exactores ad id destinatos examinata, pro Anno præsentis 1676 in Comiciis Albæ Juliæ sub mense Decembris celebrata.

Comitatus Albensis. Ratio pro Anno præsentis 1676 per

Egregium Danielelem Demien vice Perceptorem exhibita et procurata.

In hoc Comitatu az universitas kapu számán kül
vagyon kapu szám nro 344. Coloni 5.

Ez Portaknak Adaja cum Talleris 18 facit Tall ... 6201/—

Rovatlan személyek Pers. nro 11. Ezekből percipiált
Tall ... 11/—

Egyházhelyi nemesség Pers. 503. percipit Tall ... 503/—

Nemes fundusokon lako jobbagyok Pers. 37. Ezekből
percipiált Tall ... 37//

Summa Perceptionum facit Tall ... 6752/—

NB. Ezeken kül az Universitas jóságáról a Por. 62.

Col. 5. percipiált Tall: 1125. Item a Barezán Rovatlan személyek Pers. 400. Percipit Tall. 400.

Administratio

Generalis Perceptor Liptsei György Uram kezebe administrált Tall ... 6580//

Tisztek fizetésére erogalodott Tall ... 150//

Summa administrationis Tall ... 6730//

Restat ad solv. Tall ... 22//

Observandum. Ezen kül ez Perceptoroknak az eo relatioja szerént maradot az Hedvi Benedek uram sárdi nemes fundusin lako Jobagyin Talleri 12. kikről a tisztek semmi regestumot nem adtak, azért difficultasba hagyatik, mivel Hedvi uramis semmit nem akar töllök contribualni.

Præsidium fizetésére ex Portis totidem percepti fl. 2239 d. 25.

Administratio

Fizető Mester Vér Mihály uram kezébe administralt fl. --- --- --- --- --- --- --- 2240 d.

Restantia nulla

Comitatus de Küküllő per Egregium Joannem Arkosii exhibita.

In hoc Comitatu sunt Portæ nro 217. Col. 9 cum

Talleris 18 facit Tall. --- --- --- --- --- --- 3922 d. 40

Rovatlan személyek Pers 31 facit Tall. --- --- 31 —

Egyházhelyi nemesség Pers. 80 facit Tall. --- --- 80 —

Summa Perceptionis Tall. --- 4033 d. 40

Administratio

Generalis Perceptor uram kezébe administralt

Tall --- --- --- --- --- --- --- 3685 d. 40

Tisztek fizetésére erogalodott Tall --- --- --- 150 —

Combustakra a Por. 1 defalcalodott Tall --- --- 18 —

Summa administrationis facit Tall --- 4033 d. 40

Restantia nulla

Observandum. A combustanak mar eltölt ideje.

Præsidium fizetésére a Portis totidem a Combustan

kivül percipialt fl. --- --- --- --- --- --- 1409 d. 85

Administratio

Vér Mihály uram kezébe administralt fl. --- --- 1400 —

Rhedey Ferencz uram eö kegyelme kezébe fl. --- 9 d. 85

Summa eadem

Restantia nulla

Comitatus Thordensis per Egregium Sigismundum
Papai vice Perceptorem exhibita.

In hoc comitatu sunt Portæ nro 149. Col. 7. Cum

Tall. 18. facit Tall	---	---	---	---	---	---	2694 $\frac{1}{2}$ d. 20
Rovatlan személyek nro 35 facit Tall	---	---	---	---	---	---	35 —
Nemes funduson lako Paraszt Emberek Pers. 14.	---	---	---	---	---	---	---
facit Tall.	---	---	---	---	---	---	14//
Egyházhelyi nemessegh Pers. 300 facit Tall	---	---	---	---	---	---	300//
Summa Perceptionis facit Tall	---	---	---	---	---	---	3043 $\frac{1}{2}$ d. 20

Administratio

Generalis Perceptor uram kezébe administralt

Tall	---	---	---	---	---	---	2884 $\frac{1}{2}$
Tisztek fizetésére erogalodot Tall	---	---	---	---	---	---	150
Summa administrationis Tall	---	---	---	---	---	---	3034 $\frac{1}{2}$
Restal Talleri	---	---	---	---	---	---	9 d. 20

NB. Ezen Restantiat difficultasba mondja lenni,
mellyel solvalni kevan a Dominus vice Perceptor.
Præsidium fizetésére a Portis totidem et Colonis
facit fl. --- --- --- --- --- --- --- 973 d. 5

Administratio.

Vér Mihály uram kezébe administralt fl.	---	---	---	---	---	---	970
Restal fl.	---	---	---	---	---	---	3 d. 5

Az tavalyi restantiajaba is Præsidium számára

Vér Mihály fizető Mester uram kezébe ad-	---	---	---	---	---	---	---
ministralt fl.	---	---	---	---	---	---	98 d. 5

Comitatus Colosiensis per Egregium Bernardum
Literatum exhibita.

In hoc Comitatu sunt Portæ nro 92. Col: 8 Cum

Talleris 18 facit Tall.	---	---	---	---	---	---	1670//80
Egyházhelyi nemességtől a Pers. 36. percipialt Tall	---	---	---	---	---	---	36
Summa Perceptionis facit Tall	---	---	---	---	---	---	1706 d. 80

Administratio

Generalis Perceptor uram kezébe administralt

Tall.	1552 $\frac{1}{2}$
Tisztek fizetésére erogalodot Tall.	150 —
Summa administrationis Tall....	1702 $\frac{1}{2}$ —
Restal Tall....	3 $\frac{1}{2}$ d. 80

Præsidium fizetésére a Portis totidem facit fl.	603 d. 20
Az Holdolt részről a Port. nro 70. Col: 5. Cum fl. 21 d. 25 percipialt fl.	1498 d. 12 $\frac{1}{2}$
Az Holdolt részről az Egyházhelyi nemesség Pers. 21 facit fl.	21 —
Tota summa Perceptionis facit fl....	2122 d. 32 $\frac{1}{2}$

Administratio.

Fizető Mester Vér Mihály uram kezébe adminis-
tralt fl.

2002 d. 60
Restal fl.... 119 d. 72 $\frac{1}{2}$.

Az tavalyi restantiát is Vér Mihály uram Pæsi-
dium számára administralta fl. 77 d. 22

Observandum. Faragon Gyerőffi részen van három
Rott hely, melyről a Patronusok semmit sem
administraltak, az tavallyi nemes országh De-
liberatuma szerint fel nem szedvén, most is
oda vagyon, mely teszen fl. 12 d. 75 ez Esz-
tendei ezt nincs kin megvenni, mivel Ember
nincsen rajta.

Comitatus Dobocensis per Egregium Joannem
Köbleös de szász Czegeő vice Perceptorem
exhibita.

In hoc Comitatu sunt Portæ nro 50. Col. 5 Cum

Talleris 18 facit Tall.	909
Egyházhelyi nemesség Pers. 53. Tall.	53
Puskás és Darabantok Pers. 17 Tall	17
Summa Perceptionis Tall.	979

Administratio.

Generalis Perceptor uram kezébe administralt Tall.	828 $\frac{1}{2}$
Tisztek fizetése Tall. --- --- --- --- ---	150
Summa administrationis Tall. ---	978 $\frac{1}{2}$ d. 50
Restal Tall. ---	d. 50
Præsidium fizetésére a Portis totidem facit fl. ---	328 d. 25
Az Holdolt részről a Port. 15. Cum. fl. 21. d. 25.	
facit fl. --- --- --- --- ---	318 d. 75
Summa Perceptionis fl. ---	647

Administratio

Vér Mihály uram kezébe administralt fl. --- ---	608 d. 75
Restal fl. ---	38 d. 25
Ittem tavalyi restantia paratis Vér Mihály uram-	
nak administralt Præsidium számára fl. ---	225
Rhedei Ferencz uramnak is fl. --- --- ---	200
Comitatus Szolnok interior per Egregium Fran-	
ciscum Pocsai de Déés vice Perceptorem ex-	
hibita.	
In hoc Comitatu sunt Portæ nro. 82. Col. 3. Cum	
Talleris 18. facit Tall. --- --- --- --- ---	1481 d. 80
Rovatlan személyek Pers. 23. facit Tall. ---	23
Egyházhelyi nemesség Pers 317 Tall. --- ---	317
Szabadosok, Puskások, Katonák Pers. 86 facit	
Tall --- --- --- --- ---	86
Darabantok Pers. nro 50 facit Tall. --- --- ---	50
Nemes funduson residealt paraszt Emberek Pers.	
nro. 3. Tall --- --- --- --- ---	3
Summa Perceptionis facit Tall ---	1955 d. 80

Administratio

Generalis Perceptor uram kezébe administralt Tall.	1742 $\frac{1}{2}$ d. 30
Tisztek fizetésére erogalodot Tall --- --- --- ---	150 ---
Summa administrationis facit Tall ---	1892 $\frac{1}{2}$ d. 36
Restal Tall ---	62 $\frac{1}{2}$ d. 44

Præsidium fizetése a Port. totidem cum fl. 6. d.	
50. facit fl.	534 d. 95
Ittem az Holdoltságon a Por. 6. Col. 2 cum fl.	
21 d. 25 facit fl.	131 d. 14
Ugyan az Holdoltsági nemesség Pers. 38 fl. ...	38
Holdoltsági Darabantok Pers. 27. fl.	27
Nemes session lako pasztok Pers. 5. fl.	5
Summa perceptionis fl.	736 d. 9

Administratio

Fizető Mester Vér Mihály uramnak adminis-	
tralt fl.	680
Restal fl.	56 d. 9

Comitatus Huniadiensis per Egregium Georgium
Károlyi procurata.

In hoc Comitatu sunt Portæ nro 156. Col. 5. Cum	
Talleris 18 facit Tall.	2817
Rovatlan személyek Pers 66 facit Tall.	66
Egyházhelyi nemesség a tavalyi ratiója Pers. 547	
facit Tall.	547
Summa Perceptionis facit Tall....	3430

Administratio

Generális Perceptor uram kezébe administralt Tall.	3236 d. 40
Tisztek fizetésére erogalodot Tall.	150
Summa administrationis facit Tall....	3386 d. 40
Restal Tall.	48 ¹ / ₂

Miről az egyházhelyi nemesség és Rovatlan sze-
mélyek szaporottak cum personis nro. 5.

Præsidium fizetése a Por. totidem cum fl. 6. d.	
50 facit fl.	1017 d. 25

Administratio.

A keöreösben levő német Præsidiumra erogalt fl.	415 —
Magyar Præsidiariusoknak erogalt fl.	475 d. 50
Summa Erogata facit fl.	892 d. 50
Restal fl.	124 d. 25

Comitatus de Zarand per Egregium Joannem Kom-
losi exhibita.

In hoc comitatu sunt Portæ 18. Col. 4. Cum Tal-
leris 18. facit Tall. --- --- --- --- --- 331 d. 40

Administralt Generalis Perceptor uram kezébe
Tall. --- --- --- --- --- 245 d. 40

Tisztek fizetésére erogalodot Tall: --- --- --- 86

Summa est eadam. Restantia nulla

Præsidium fizetésére a Port. totidem cum fl. 6. d.

50 percipialt fl. --- --- --- --- --- 119 d. 60

Administratio.

Az keöreösi nemeteknek juxta quietantias ero-
galt fl. --- --- --- --- --- 107

Restal fl. --- --- 17 d. 60

Comitatus Maramarosiensis per Egregium Gab-
rielem Horváth exhibita.

Generalis Perceptor ur kezébe administralt Tall. 3874 d. 69

Tisztek fizetésére erogalodot Tall. 74

Summa administrationis Tall. 3948 d. 69

Restal Tall. 51½ d. 31

A székelység Adaját Generalis Perceptor uram per-
cipialta mely teöt in summa Tall. --- --- --- 4967//

Restal Tall. 33. Ugymint Csik, Gyergyoban d. 60.

Aranyos Széken fl. 11. Háromszéken fl. 44.

Taxas városok.

Vajda Hunyadrol kellett volna bejöni Tall. 75

Generalis Perceptor uramnak administralodott
Tall. --- --- --- --- --- 66

Restal Tall. --- --- 9

Universitas adaja

Az universitason kapu szám vagyon nro 2000.

Cum Tallaris 18 facit Tall. --- --- --- 36000

De ebbe a nemes országh relaxalvan Per. 120.	
facientes Tall.	2160
Generalis Perceptor uram kezébe administráltak	
cum relaxatione Tall.	33764 d. 50
Restal Tall. 75 $\frac{1}{2}$ d. 5. Mely a Brassaiknal vagyon	
Præsidium fizetése a Portis totidem et a rela-	
xatis cum fl. 6. d. 50 facit fl.	13000

Administratio.

Fizető Mester Vér Mihály uramnak administralt	
három quietantiakon fl.	10038
Ittem administraltanak eö kegyelme kezébe,	
melyről quietantiat nem exhibealtatnak,	
Medgyesi, Besztercei administratióról fl.	2962
Summa facit fl.	13000 d. 50

Ugyan az a hét Birak Fejérvármegyében lévő	
Hét Birák Jozságiról de Por. 62. Col. 5 Vér	
Mihály uramnak administralt fl.	406
Restantia nulla	

Portusi dolgok Budai Péter uramék az ország	
számára in tegre administraltanak Generalis	
Perceptor uram kezébe Tall.	20000
Ittem Hajók taxajat administralt eö kegyelme Tall:	400
Tisztekteöl is Tall:	100

Observandum. Az Hajó szám volt in toto nro de eö kegyelme négy száz tallérnál többet nem contribualvan kíványa relaxalni, mivel hogy magok az Arendatorok magok számokra, és nem idegen cselédek szállítottak rajtok. Causalvan azt is hogy az Hajók igen kicsinek lévén, az vizis annyira elapadván hogy csak mit is nem vihettek rajtok alá.

Fiscalis Præfectus uram eö kegyelme az mely Rendektől szokot az Portai Contributiot percipialni azok így következnek:

Dézmások.

Boros Feő Dézmás van Personæ 15 a singulis percipialt	
Tall. 3 facit Tall.	45
Boros vice Dézmás vagyon Person. 15 a singulis percipialt	
Tall 1. facit Tall.	15
Boratlan Feő Dézmás van Pers. 4 a singulis percipialt Tall.	
1 facit Tall.	4
Boratlan Vice Dézmás Person 4. a singulis percipialt Tall. $\frac{1}{2}$	
facit Tall.	2
Summa perceptionis facit Tall.	66

Udvarbirák.

Dévai udvarbiró Számtartostol Tall.	3
Fejérvári udvarbiro Számtartostol Tall.	3
Zalaknai udvarbiro Számtartostol Tall.	3
Geörgenhnyi udvarbiro Számtartostol Tall.	3
Szamosujvári udvarbiro Számtartostol Tall.	3
Keövári udvarbiro Számtartostol Tall.	3
Gyalai udvarbiro Számtartostol Tall.	3
Somlyai mar ki ment az Fiscus kezéből Tall.	3

Az mely udvarbirákra még az országh semmit sem vetett,
mind az által Præfectus uram valami keveset percipialt teölleők,
azok így következnek:

Fogarasi udvarbiro	Katonai udvarbiro
Balásfalvi udvarbiro	Udvarhelyi számtarto
Komanai számtarto	Csiki Hámosi udvarbiro
Porombaki számtarto	Csiki vámos
Radnothi udvarbiro	Déva Harmineczados
Alvinezi udvarbiro	Kolosvári Harmineczados
Ebesfalvi udvarbiro	Geörgenhnyi vámos
Husztai udvarbiro	Maramarosi kamaraispán

Harmineczadosok.

Zaikanyi Harmineczados Tall.	10
Varadgyai Harmineczados Tall.	5
Teőrészvári Harmineczados cum Rationistis Tall.	25

Maramarosi s Desi Harminczados cum Rationistis Tall....	13
Szászvárosi Harminczados Tall.	1
Besztercezi Harminczados Tall.	3
Verestoronyi Harminczados Tall.	25

Kamara Ispánok.

Thordai kamara Ispán Tall.	5	
Számtartója Tall.	2	
Eöt Maglás Tall.	5	
Kolosi kamara Ispán Tall.	5	} A sóvágok is contribultak Koloson Tall. 30.
Számtartója Tall.	2	
Három Maglása Tall.	3	
Széki kamara Ispán Tall.	5	} Az sóvágoktól is percipialt Tall. 36.
Számtartója Tall.	2	
2. Máglása Tall.	2	
Dési kamara Ispán Tall.	2	} Obs. It többet kellene írni az kamara Ispánra, mivel hasznosabb a Tordainal. Az sóvágoktól Tall. 36.
Számtartója Tall.	1	
Három Maglása Tall.	3	
Vizaknai kamara Ispán Tall.	10	
Számtartója Tall.	2	
Három Maglása Tall....	3	
Sofalvi kamara Ispan Tall.	2	
Varadgyai Portusi tisztektől Tall.	100	
Ittem minden hajotol Egy egy tallért		
Abrukbányai Adot Tall.	100	
Sidok Adajat Tall.	15	

Ratio

Generalis Perceptoris Georgii Liptsei de Alba Julia pro anno præsentí 1676. De contributionibus Regni ad fulgidam Portam ottomanicam tribui solitis.

Ex Comitatu Albensi Transsylvaniæ az szebeni urak jóságával es az Barczasaghi 400 Rovatlan personakkal együtt percipialt in toto Tall.	8105//
Ex Comitatu de Küküllő percipialt Tall....	3865//
Ex Comitatu Thordensi percipialt Tall.	2884 ¹ / ₂ //
Ex Comitatu Colosiensi percipialt Tall.	1552 ¹ / ₂ //
Ex Comitatu Hunyadiensi percipialt Tall.	3236//44

Ex Comitatu Zaradiensi Tall.	245//40
Ex Comitatu Dobocensi percipialt Tall.	828 ¹ / ₂ //50
Ex Comitatu Szolnok interior Tall.	1742 ¹ / ₂ //56
Ex Comitatu Maramarosiensi Tall.	3874//69
Summa horum facit Tall. nro ...	26334//79

Portusi Adot percipialt Tall.	20000//
Ugyan Portusi Hajoktól perc. Tall.	400//
Item Portusi tisztektől Tall.	100//
Az universitas adóját percipialta eö kegyelme Tall.	33764//50
A székelység Adaját Tall.	4967//
Fogarasföldi Adot percipialt Tall.	1500//
Summa horum facit Tall....	60731//50

Görögök Adaját percipialt Tall....	1200//
Szász Papok Adaját Tall.	500//
Olá Papok Adaját Tall.	500//
Præfectus urtól percipialt Tall.	731 ¹ / ₂ //60
Ez Præfectus uram administralta pénzben az Ab- rukányai száz Taller és a Vizaknai 200 Tallé- ris benne vagon.	
Summa Tallerorum facit nro ...	2931 ¹ / ₂ //60

Taxas városok.

Maros Vásárhelyről a Por. 31. Percipialt Tall.	558//
Kézdi Vásárhelyről perc. Tall.	100//
Szepsi sz. Geörgyről Tall.	10//
Ilyefalváról Tall.	20//
Csik Szeredáról Tall.	15//
Udvarhelyvárosától perc. Tall.	35//
Vajda Hunyadról perc. Tall.	66//
Hátszeghről Tall.	52 ¹ / ₂ //
Fejérvár várostól Tall.	11//
Fejérvári Felső majorbeliektől Tall....	11//
Fejérvári Alsó majorbeliektől Tall.	14//
Fejérvári timároktól Tall.	13//
Summa horum facit Tall. nro ...	964//65

Generalis summa totius Perceptionis facit Tall nro 90961¹/₂//54

Erogatio perceptorum tallerorum.

Az Portai Adoba Baló László uram eö kegyelme
kezéhez ilyen rendben administralta Generalis
Perceptor uram.

Az császárnak Tall. ... 80000

Virágos kupát 12. Ezüst Aranyos medenczével
korsostól Fő Vezérnek Tall. ... 1200

Virágos kupát 6.

Hat Diván üleő Vezéreknek kupat 12. Ittem Tall. 1200

Fő Vezér Tihájának ordinarie kupat 1. pénzt Tall. 300

Ittem megh extraordinarie pénzt Tall. ... 200

Csaus Passanak kupát 1 pénzt Tall. ... 100//

Réz Effendinek kupat 1 pénzt Tall. ... 200//

Muftinak kupat 2.

Universalis Tolmácsnak pénzt Tall. ... 100//

Buiuk Terekezcinek pénzt Tall. ... 100//

Kuczuk Terekezcinek pénzt Tall. ... 50//

Pénz olvaso komornikoknak pénzt Tall. ... 50//

Fő követek keöltségére pénzt Tall. ... 500//

Ugyan eö kegyelmeknek extraordinarie Tall. ... 300//

David Deaknak is Tall. ... 100//

Az Ezüst Aranyos Virágos kupak korso és Me-
deneze nyomtanak Marcas 151 pisetas 27. Gira-
jat tudvan ad Taller 12. melyeknek ára teszen
in toto Tall. nro ... 1578¹/₂//50

Summa horum Tallerorum facit Tall. nro... 86178¹/₂//50

Az nemes orszagh relaxalt segesvári uraknak Tall.

nro ... 600//

Brassai uraméknak is Tall. ... 428¹/₂//10

Az Perceptor eö kegyelme salariuma Tall. ... 100//

Ugyan az Perceptor Ali Passa it ben létiben Porta
Contentatiojára Szebenben Udvarhelyi János
kezébe adot volt Tall. 30 melyért most erogalt
magának Tall. ... 30

Item ládákra, Erszényekre, Spanior viaszra ero-
galt Tall. ... 40

Summa horum facit Tall. ... 1198¹/₂//10

Generalis summa Erogationis Tallerorum facit

Talleros	---	---	---	---	---	---	---	---	---	87377 d.	60
Készen vagyon Tall.	---	---	---	---	---	---	---	---	---	3584 d.	94

Aláírás nélkül egykoru másolat a vargyasi Daniel család levéltárában.

39.

1676. aug. 22.

Apafi Mihály 1676. augusztus 22-kén megparancsolja Udvarhelyszék al-királybirájának, hogy az oda való solymárokkal azon nyolcz darab solymot, melyeket a Portára küldendő adóval évenként kiszolgáltatni szoktak, ez uttal is, szerezzék be és vigyék Brassóba, honnan az adóval együtt tovább fogják azokat szállítani.

Michael Apaffi Dei gratia Princeps Tranniae partium regni Hungae Dominus et Siculorum Comes etc.

Egregii et Nobiles Agiles nobis dilecti etc. gratiam Nram!

Az hűsegek székiben lévő Solymárok* tartozván az szokás szerint minden esztendőben a Portára az adóval együtt nyolcz nyolcz Solymokat bevinni, mivel penig az ado beszoigaltatásának ideje szintén jelen vagyon; annakokáért kgsen és igen serio parancsoljuk hűsegekk mindgyárást azon hűsegek szekebeli Solymárokk parancsolya meg; hogy ez esztendőben általok administralandó nyolcz Solymokat elkészítven, véllek edgyütt ad vigesimum quintum diem proximae affutuim Septembris minden okvetetlen Brassoban lenni elnemulassák, oly készüllettel legyenek penig, hogy onnét az adóval edgyütt mentest indulyanak meg. Nec secus factari. Datum in Castro Nro Radnot die 22 mens Augusti Anno Dni 1676.

Apafi m. pr.

Külczim: Egregiis et Nlibus Agilibus Vice Judieibus Regiis Sedis Siculicalis Udvarhely etc. etc. Fidelibus nobis dilectis.

Eredetije az udvarhelymegyei levéltárában.

* *Solymár madarokról* Vargyason a Máté család egy ágát ma is Máté Solymárnak hívják.

Tizenegy zacskóban elhelyezett, részint forint-, részint poltura és susták-, de zacskonként is jelentékeny összegről szóló, aláírás és kelet nélküli jegyzék tartalma.

In nomine Domini.

Az első Sacskoban floreni 321 háromszáz huszonegy forint.

Melyben susták van flor. 36 Az többi poltura.

Az második sacskoban vagyon flor. 245. mind sustak kétszáz negyvenöt forint.

Az harmadik sacskoban flor. 349. mind susták.

Az 4-dik Sacskoban flor. 173 mind poltura.

Az ötödik Sacskoban flor. 241 kétszáz negyvenegy forint melyben sustak flor 10//32.

Az hatodik sacskoban flor. 535 forint mind sustak.

Az hetedik sacskoban flor. 594 mind susták.

Az 8-dik sacskoban flor. 820 mind susták.

Az 9-ik sacskoban flor. 720 mind sustak. . . .

Az 10-ik sacskoban flor. 536 melynek száz negyven forintja poltura egy az susták közti tett sacskoba kötve az többi ugymint háromszáz kilenczvenhat forintja sustak azon négy sacskoban.

NB. Az ötödik sacskonak az sustakjat ugymint 10 forintot elvettük Christofnak hanem tettünk hozza az polturához 4 forintot polturát.

Az 11 Sacskoban vagyon flor. 420 mind poltura. Ezeken a specificalt pénzeken kívül adott Székely László uram szállásán nekem magamnak Mera Miklós flor. 4.

Ezekon kívül Székely László uram adott Asszony Anyámnak 300 Aranyról és két száz öreg Tallerról való Recognitionalist; melynek mind két felől az régi valora szerint árra teszen folyó pénzül öszve számlálva flor. 1440 forintot.

Ennél többet énnekem Isten engem ugy segiljen Székely László uram nem adminisztraltatott sem nem adminisztralt semmiképpen. Mely in totali summa teszem flor 6398.

Kelvén pedig ő kegyelmének énnekem az ökemével való alku szerint adni flor. 6460 bele tudván ezen summát az két.

száz Talléron fellyül való 30 Tallért, restal már ez szerint florenis 62. Mellyel egészen ados ő keme. Melylyel hibázván az ő keme előtt itt Nagy Sinken lett computusakor az administratioknak és azután eszembe vévén ma die 6 Martii ujabban öszve summálván Pater Christoph urral itt az szálláson találja ő is az szerint az adminisztralni kellő summa pénzt, melyre maga lucidioris recognitionis erga teszen magának le hasonló memorialet, ugyan itt Nagy Sinken az magam szállásomon.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában (alkalmasint Daniel István feljegyzése a Siminfalvi birtok kiváltásakor).

41.

1686. jun. 16.

Béldi Annának levele Daniel Istvánhoz.

Arva alapotom szerent való szolgálatomat aianlom kgyednek Édes Eöcsem Uram Isten Eő felsége minden üdvösséges sok iokal megh áldja kgydet,

Akarom kgydet Edes öcsem Uram ez levelem által megh látogatatni Engegíe' Isten hogy ez levelem kgydet io egessegben es szerencsis oraban találhasa Imar io darab ideie hogi kgyd felől semmi hirt nem hallottam Azert kgydet igen szeretettel kerem Tudosieson egessege felől szüvem szerent akarnám ha kgyd felől örvendetes hirt halhatnak kgydet Edes Eöcsém Uram igen folotte kerem hogy mutatna ami atiafisagat hozzám hogy Törekednék kgyd Betlen Gergely Uram előtt hogy Eöklme mutatna ani io akaratyat hozam hogi az Eő klme io akaratya által had iöhetne haza Fiam Egi kevesig mivel En magam is en igen niavalias alapotal vagiok Maniem is igen beteg mert minden oran betegülő alapotal vagion igen nehéz aszon is kerem kgydet Edes Eöcsém Urám az en szolgám dolgabol is mutatna kgyd io akaratyat Betlen Gergely Uram előtt mivel Eöklm Gienaralisa a Szekelieknek En bizoni Edes Öcsem Uram valaha szolgálta nélkült maratam nincs is egi szolgálammal több azt is igen nagi fizetesemen tartom nem mernek imar szolgálni a kik szolgálaim voltak ki el mene a Taborba az kik a Donat István ur szazaban vadnak azok nem akarnak szolgálni azt mongiak hogi Erös poroncsolat vagion raitok hogi ha oly hir iö mingiárt

kel meniek a Taborba Tudositana kygd felölle Edis öcsém Uram
ot Kun való alapotokról mind peniglen az szolgak alapotaiarol
kgd Tudositasat el várom Tarcsa meg Isten kgdet is egészsgben.
Datu in Miklos vara 1686 Die 16 Juny.

kgdnek is szüvel szolgál

béldi anna.

Czim: Tekintetes Nemzetes Daniel István Uramnak Nekiem io
akaro Eöcsém Uramnak Eö klminek adassek.

42.

1686. jun. 17.

*Kálnoki Farkas levélben panaszkodik D. Istvánnak, hogy ő a havas-
alföldi politikai ügyeket élénk figyelemmel kíséri, még sem hiszik,
hogy résen áll és vigyáz.*

Tekintetes Nekem bizodalmas Uram

Moldovabol az katonak megh jövőnek, mostis semmi ujab
vagy bizonyosab hirt nem hoztak mint az előt, mostis ugyan
azon emberektől hoztak leveleket Jászvasarroll az Vajdavalis
szembe voltak en mind az leveleket mind magokat az embere-
ket ki küldöttem Szebenbe Urunkk s az urnak hogy hiteleseb
legye hogy nem heverek csak mivell ur ugy latom nem hiszik
hogy vigyaznak mostis az Tatárok nincsenek közelebb mint vol-
tak az előt, irjak minde nap varjak es elis jönnek két hetek alat
az Vajdak nem vittek volt leveleket ő is nem küldöt hanem csak
el jöttek, intimáltak maszor ha be mennek vigyenek az Vajdakis
levelet böcsületeseb lesz s prætendaljakis leszen Lengyel felöl
semmi hir nincs az Vajda mint egy mas fel ezernyi emberrell
vagyon az országba ala s fel jarnak az tolvajok ot is sok karokat
tesznek kygd nyugtassa megh elmejet nem vagjok feledekeny
kygd hazarol, mint maga szememre ugy vigyazok, kerem kygldet
tudositso Voltokro oda ki való dolgokrol mivel én semmit ugy
nem érthetek az mint kellene csak sejtölegyh irk az kinek irni kel-
lene is mind Miko ur az kapita penigh már ket levelemre va-
lasztis nem töt. Az urnak Betlen Gergely urnak nem irtam
mivel hogy csak ugyan az dolgot hoztak mint az előt nem akar-
tam terhelni különben ő kyglme szolgaja vagyok kygld izen-
tesse megh ő kyglmk kygldk mit irtam megh szolgalom kygld-

nek noha az Udvar tudositotta ha ő kgylme ot talál lenni ot kezibe kerül mind az én levelem mind az onna Moldovabol költ levelek, Szunda Istvan Uramat Csütörtökön expedialtam Boza (?) Vasarra hir halgatni, ha megh erkezik s mivel jár kgyldet tudositom az Ink kgyldet ajánlom

Belün 17 Junii 1686.

kgylmed szolgaja
Kalnoki Farkas m. p.

Az tatarok hogy jönne nek Jaszvasarra is csak haljak, de mikor nem tudgyak Az Vajda Urunk egessegerol tudakozodot és Teleki Uramat kerdezte s azt is ha az török segítsegh ha el erkezette? Miért nem verjük ki az nimeteket.

Czimlapon: Tekintetes Nemzetes Vargyasi Daniel István Uk bizodalmas jo akaro.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

43.

1686. jun. 17.

Teleki Mihály a táborban lévő erdélyi vármegyék és székek nagyságos, nemzetes, nemes és vitézlő rendeihez 1686. junius 17-ről intézett levelében tudósítja őket, hogy azon dolgokat, miket általa a fejedelemhez és a követekhez előterjeszteni kívántak, bejelentette, azokat mindnyájan szomoruan fogadták és hadbirót küldöttek ki az ügyek rendbe hozatalára. Ez után kéri a rendeket, hogy respektálják a fejedelem méltóságát, és adják meg az illő tiszteletet Betlen Gergelynek, ki közöttök a fejedelem képét viseli.

Ajánlom nagyságtoknak kegyelmeteknek nagy kötelességgel való szolgálatomat Isten nagyságtokat kegyelmeteket szerencsés hosszú elettel meg aldj a s édes hazájokban bekességesen tartsa meg.

Nagyságtok kegyelmetek levelét nagy becsülettel s engedelmességgel vettem, a dolgokat nagyságtok kegyelmetek kívánsága szerint a mi kegyelmes uranknak ő nagyságának az uraknak és Delegatusoknak megjelentettem, busulással értette mind ő nagysága mind ő nagyságok ő kegyelmek. Melyre most hadi biro ur ő kegyelme kiment mind az mind egyéb törvényes dolgoknak rendbe vételére.

Kérem nagyságtokat kegyelmeteket engedelmesen respektálják a mi kegyelmes urunk ő nagysága fejedelmi méltóságát

s consulálják az ur Bethlen Gergely uram ő kegyelme mint ő nagysága méltóságos képét nagyságtok kegyelmetek között viselő becsületes ur hiva becsületit, hogy ő kegyelme is mind ő nagyságának mind a nemes országnak annál hasznosabban szolgálhasson. Egyébiránt is a jó rend nélkül a hadakozó állapot végbe nem szokott menni. Tudom a kik ami kegyelmes urunk ő nagysága Méltóságát a haza szeretetet előttök viselik ellenkezőt nem is cselekszenek. Egyéb iránt az engedetleneken ha kin mi esik, méltán érette senkit nem okozhatnak. Én nagyságtoknak kegyelmeteknek kész szívvel kívánván kedveskedni maradok

Nagyságtoknak kegyelmeknek köteles szolgálja attyokfia

Szeben 17 Juny 1686

Teleki Mihály m. p.

Czimplapon: Mostan táborban levő Nemes erdélyi nemes vármegyéknek, nemes székelységnek, tekintetes nagyságos Nemzetes nemes és vitézlő rendeknek ő nagyságoknak s ő kegyelmeknek. Nekem bizadalmas és jó akaró uraimnak adassék.

Telekinek ostyába lenyomott czimeres pecsétjével lepecsételve.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában. Reg. 1731 fasc. XX.

44.

1686. aug. 12.

Apafi Mihály 1686. aug. 12-kén kelt rendeletében megparancsolja recsenyedi Zolya Istvánnak, hogy miután az ország mostani állapotában kényszer kölcsönt kellett kirotni, melyből reá 100 imperialis tallér, vagy ennek megfelelő 200 forint esett, engedelmeskedjék a parancsnak, s a követelt összeget augusztus 20-ig Apor István kezéhez fizesse le; mert két annyi értékű birtoka lefoglaltatván, három évig azé leendő, ki helyette a kölcsön pénzt leteszi; annak letelte után pedig csak is annak megtérítése mellett fogja vissza kapni jóságát.

Michael Apafi Dei gratia Princeps Trnniæ pareium regni Hungariæ Dominus et Sicularum Comes etc.

Egregie fidelis nobis dilecte salutem et gratiam nostram. Az mostani boldogtalan állapotoknak lecsendesítésére kentele-nítettén sub Spe futuræ restitutionis bizonyos summa pénzt ezen Articulusunkban denominalt személyekre vetnünk: kik közül is kívántatván Hűségednek is száz nro. 100 imperialis tallérokat egész számmal kölcsönözni: vagy helyette minden

tallérokért két-két forintokkal suplealni, jó folyó pénzül azon summát ilyen okkal: Hogyha ad diem 20-dik mensis Augusti, Anni præsentis, ide Szebeni városunkban Nemzetes Apafi István hívünk kezében nem administrallya, eo facto tudva legyen Hűségednek, hogy valaki ezen summát azután deponallya, az melyik Vármegyében vagy székbén akarja, két annyiérő jószágát, vigore præsentis deliberationis azon helynek tiszteivel defineáltatván szabadossan elfoglaltathassa, három esztendeig birhassa, addig vissza se vehesse hanem az eltelve depositis deponendis annakutánna redimallhassák; minek okáért így értvén Hűséged ez iránt való conclusumokat, úgy késedelmeskedjék administratiójával de plene contumaciorum, hogy ha valami kár követi érte, nem másnak, hanem tulajdonítsa magának. Nec secus facturum. Datum in Civitate nostra Cibiniensi die none Augusti 1686.

Egregio Stephano Zollja (Zolya) de Recsenyéd etc. Fideli nobis dilecto.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

45.

1688. márcz. 10.

Apafi Mihály 1688. márczius 10-én kelt rendeletében megparancsolja a megyék, székek és városok hatóságainak, különösen pedig az Udvarhelyszéknek, hogy miután vargyasi özv. Daniel Istvánnak, Kemény Zsófiának mások ellen indított vagy indítandó, ugyszintén a mások által ellene kezdendő peres ügyek elintézésére, sőt azokra nézve is, melyek férjétől szállottak reá, annak halálától számítandó egy évi és napi időhaladékot engedett: öt ez alatt folyamodásaiban erőszakosan akadályozni, törvény elé kényszeríteni s e miatt személyében vagy vagyonában károsítani ne merészeljék.

Nos Michael Apafi Dei Gratia Princeps Transsylvaniae, Partium Regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes.

Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis. Quod nos rationem habentes viduitatis et orphanitatis Generosae Dominae Sophiae Kemény, Generosi quondam Stephani Daniel de Vargyas Relictae in quam ipsa ob recentem praefati sui mariti mortem devenisse perhibetur; Universas igitur et quaslibet causas suas, tam per ipsam contra alios, quam per alios quospiam contra ipsam ratione quorum-

cunque negotiorum, bonorum et jurium possessionariorum adque mobilium motas vel movendas, imo a præfato marito suo Stephano Daniel in ipsam quomodo cunque condescensas intra unius integri anni et trium dierum spatium a die obitus mariti sui computandum gratiose differendas et prorogandas duximus, prout differimus et prorogamus præsentium per vigorem. Quocirca nobis Spectabilibus Magnificis Generosis Egregiis et Nobilibus Supremis et vice Comitibus, Judicibus vice Judicibusque et Juratis Assessoribus quorumcunque Comitatum Item Magistris Prothonotariis, Directori Causarum Fiscalium, Tabulæ Nostræ Judiciaræ Juratis Assessoribus, nec non Capitaneis, Supremis et vice Judicibus Regiis, Juratis similiter Assessoribus quarumcunque sedium Siculicalium, signanter Udvarhely. Provisis item et Circumspectis Magistris Civium Primariis, Regiis et Sedium Judicibus, cæterisque Juratis Civibus ac Senatoribus quarumcunque sedium et civitatum Saxonicalium, cunctis etiam aliis Regni Nostri Transsylvaniae Judicibus et Justitiariis præsentem notitiam habituris, harum serie committimus et mandamus firmiter, quatenus Vos quoque intra tempus præscriptum præscriptas annotatæ Dominæ universas causas pro dilatis et prorogatis habeatis habereque debeatis et teneamini. Neque eandem ad quorundam res Instatialis. Vi adstare Judicio et Judicatu cogere et compellere aut propterea eandem in persona, rebus et bonis ipsis quibusvis impedire, vulnerare, molestare et damnificare præsumatis vel sitis ausi modo aliquali. Secus non facturi. Præsentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in Arce nostra Fogaras. Die Decima Martii. Anno Millesimo sexccitesimo octuagesimo octavo.

Apati

(L. S.)

Prorogata Viduæ

Eredetije a. vargyasi Daniel család levéltárában.

46.

1689. febr. 24.

Teleki Mihály levele Háromszékhez, melyben elismeri, hogy a kiadott 2000 forintot Séra megvitte.

Ajánlom kegyelmeteknek köteles Szolgálatomat.

Kegyelmeteknek levelét becsülettel vettem, rollam valamegemlékezéseket meg szolgálom.

Az kegyelmetekért ki adott két ezer forintokat Séra uram meg hoszta, az iránt való magok alkalmaztatásatis nagyra becsüllöm. Kegyelmetek nekem mászoris parantsollyon, valaminben lehet jó szüvel kívánok kegyelmeteknek szolgálni s maradok.

Kegyelmetek köteles Szolgája Attyokfia Baráttya.

Gernyjeszeg 24 febr. 1689.

Teleki Mihály s. k.

Czimlapon: Tekintetes Nemzetes Nemes, Vitézlő, Nemes Háromszéknek Szabadsággal élő minden Rendeinek, jó akaró Uraimnak, Barátimnak Atyámfiaiinak ő kegyelmeknek adassék.

Hátlapon: Anno 1689 die ultima febr. perlectæ in Congregatione 3. Sedis siel. Sepsi Kézdi et Orbai in Oppido Szent György.

Eredetije a Daniel család levéltárában.

47.

1690. decz. 4.

Az erdélyi menekülők Inczédi György és Inczédi Mihály által aláírt közleményükben leírják a Nagyságos ur részéről (ez a körülményekből következtetve Tököli lehet) történt fogadtatásukat, s ez alkalommal az ők előterjesztésekre adott válaszát. E szerint sajnálatát fejezi ki a főúr, hogy ily készületlenül kénytelenek bujdosni; de annak, ki hazáját és nemzetét őszintén akarja szolgálni sokat is kell tünnie, még több szenvedésnek lehettek volna kitéve nem csak ők magok, hanem családjaik is; mert a Magyarországon elhatalmasodott török máraz erdélyi szorosokat is elfoglalta, a francia király által megtámadott német császár pedig első sorban örökös tartományainak védelmére lévén szorítva, Erdélyt nem védheti, s így ez vagy fegyver vagy béke alapján ismét a török fönnhatósága alá kerül. Azt hiszi, hogy ha az erdélyi állapotokról híven tudósíttatott volna, s ehhez képest a rendelkezése alatt álló kevés haddal oda bevonul, a bujdosók szenvedése ennyire nem terjed. Most csak az iránt nyújt biztosítást, hogy a török fővezér rendelete folytán a vajda mindenféle élelmiszerekkel el fogja látni, sőt ez még kölcsönpénzre is adott kilátást. Reméli végre, hogy a török fővezér, azon ha ő velők együtt Erdélybe hamar be nem jöhetne, ruházatukról is gondoskodni fog.

Nemes Erdély Országának Tekintetes Nemes Bujdoso statusi.

Nagyságtok s kegyelmetek parancsolattya szerint most Prædicatio után audentiat obtinealvan tegnapi ő nagysága kegyelmes igireiteit s Atyai biztatását megköszöntük, sokféle fogyatkozásinkat s nyomoruságinkat váratlan s reméntelen bujdosásra való indulásunkat bővön és hoszszasan decláraltuk ő nagyságais pantientissime végig meg halgatta s resolvalt e szerint:

Azt magunk is láttyuk és szánakozással tapasztallyuk, hogy kegyelmetek készületlen kelle ez bujdosásra indulni, ahoz képpest mind szekerek mind egyéb alkalmatosságok dolgában fogyatkozotab állapottal vannak régib Hivainknél, azt is láttyuk kegyelmetek nyugodalomhoz szokván nehezebben szenvedik az bujdosást mint mi az kik régtől fogván ez igaz ügyért való szenvedéshez hozza szoktunk, de kegyelmeteknek is patientiával kel lenni ha magoknak, Hazájoknak s Nemzeteknek használni akarnak; Ugyanis ha most kegyelmetek Házoknál laknak is nagy félelemmel, rettegéssel, s életek Házoknépe kockáztatásával volnának, de ha szintén de praesenti csendességben élnének is már Nándor Fejérvár, Lippa, Jenő, Várad vidéke felszabadulván és azok körül való Erdély passusi a hatalmas Török nemzetnek kezébe esvén, mit remélhetnének fegyvernél, rabságnál, vagy az hazából egész Familiajokkal való ki bujdosasnál, egyebet, mert különben is Erdély az hatalmas Török Császár protectioja nélkül az előtt is nem subsistálhatot, jövődőben is nem subsistalhat, és vagy fegyver vagy békeség tractája által az hatalmas török Császár protectioja alá redealni kel. Maga láttya kegyelmetek ez a hatalmas nemzet millyen erővel vagyon, mint kezdet szerencséje nevededni, tul a Franciai király is ennél majd nagyobb potentiával vagyon, a kettő közt itillyék meg nem hogy Erdély de Magyar ország oltalmazására is mint érkezhesség a Német nemzet mint hogy a Gallus a Hæreditaria Provinciaira nyitot utat s azt akarja invadálni, azt kel nekik is inkább oltalmazni mint sem ezeket. Kegyelmetek mostani szenvedésivel magának, Hazájának s kedvesinek használ, enyire szenvedések nem is terjedett volna ha kegyelmeteknek olyan Attyafia nekünk is olyan hivünk találkozott volna Erdélyben a ki bennünket valóságosan a dolgokrol tudositot volna mert olyan Statibusban lehetnek ott eddig a dolgok hogy az mellettünk levő haddal is bemehettünk volna, de bizontalanra mig világosab hireink és mellénk töb hadak nem érkeznek be nem indulhatunk, melyet az Erdélyben lévő Árulóknak és a magok privatumát kereső Embereknek köszönhet kegyelmetek.

Kegyelmetek élésbeli fogyatkozását a mi illeti már kezinel lévén a vajdának a fő vezér ő nagysága erős és meghatározás nélkül való Fermannya hogy elegendő élést adjon kegyelmetek-

nek a Császáréból, abból már fogyatkozás nem leszen, az Élésen pedig nem csak liszt hanem árpa széna és egyéb kívántato alkalmatosságok is értetnük, míg pedig azzal elérkeznének az igye-fogyotabbaknak adatánk egy szekér lisztet, az proportionaliter oszszák fel ;

A vajdatol minthogy értettünk olyan szót hogy az Erdélyiek kaphatnak itt is pénzt kölesön, javallanak kegyelmeteknek expediolnák oda becsületes attyokfiait és kérnének fel a vajda ő kegyelme által magatol és a Boeroktól egy bizonyos quantumot mellyet kegyelmetek kinek kinek szolgálai száma és érdeme szerint elosztván Isten bennünket boldogítván megérdemli kegyelmetek a nemes országtól hogy kegyelmetekért refundállya mint hogy az országért szenved kegyelmetek, leszen az országnak oly discretus Fejedelme hogy maga is azon dologba bele tekint s kegyelmeteket rea segíti ; Macskási uram is már utban lévén gondolatunk szerint minthogy kegyelmetek által valo behodolása Erdély országának az nemzet előtt kedves volt elhiszszük a vezérnek ő nagyságának lesznek kegyelmetekhez ígéretei, és ha casu quo az hazába valo bemenetelünk kegyelmetekkel együtt haladna is megtanálhatnák a vezért ő nagyságát hogy élésnél egyéb is kívántatik magok s cselédjek ruházattyokra, úgy hiszszük onnan is leszen kegyelmeteknek segítsége.

A manifestumot megparancsoltuk hogy concipiallyak mellyet kegyelmetekkel közlünk s az után nem késünk Erdélyben beküldeni.

Mi előre is requiraltuk volt a vezért ő nagyságát a mint hogy keményen parancsolt is Galya szultánnak és a szerdarnak, hogy Erdélyben mint már hatalmas császár köntöséhez ragaszkodot országban Rabolni Senkinek is alattok valói közül meg ne engedjék.

Mi kegyelmetek javára és securitására valamit eltudunk követni elkövettyük postáink leveleink lévén a szultánhoz, megérkezvén kegyelmetekkel közöllyük. (Más írással folytatás.)

El is hidgye kegyelmetek van annyi discretionk a kik kegyelmetek közül hüségünk mellett károkat fognak szenvedni és szenvednek, a sok árulók communitatiojok leszen.

Ez kegyelmes urunk ő nagysága Resolutiojat kívántuk tartozó köteleességünk szerént N. K. (Nagyságtok Kegyelmeteknek)

megírni, kívánván Isten N. K. (Nagyságtok Kegyelmetek) kívánságát teljesítse. 4. decembris 1690.

Nagyságotok kegyelmetek alázatos szolgálái

Inczédi György s. k.

Inczédi Mihály s. k.

Eredetije a vargyasi Daniel család levéltárában.

48.

1697. decz. 4.

Apafi M. sajátkezüleg írt levele sógorához ennek apja halálakor.

Edes kedves sogor Uram

Isten kegyelmedet éltesse és vigasztalja mostani szomorúságában.

Nagy szívbeli fájdalommal értettem az szegény Istenben elnyugodott Ur kedves Apám Uram véletlen halálát, és azzal mind az kegyelmetek szomosuságát s mind azon gyámoltalanságomat midőn az Isten esztendő leforgása alatt két nagy jó akaromtól foszta meg: de légyen az ő Felsége szent akarátja, szabados Ur ő Felsége minnyájunkal; tudom kegyelmetekis recommendálta magát az Isten tanácsának; bizony hirtelen írni sem tudok ilyen szertelen cásusrul; hanem sufficit hogy keservesen érzem. Én in suma non meo officio valamig Isten éltet az kegyelmetek Méltóságos házához igaz szolgálatomat s kötelességemet megmutatni, kérem kegyelmedetis in mea salventia oda bé valo dolgaimra vigyázni és in omnibus occurentis jo akarátját mutatni ne neheztelje, kegyelmednek megszolgálni ezen jo akarátját el nem mulatom, az kegyelmed tudositásit elvárom továbbis; már az én dolgaimis végik fele járnak, Isten annakis most végét adja. Ezzel Isten oltalmában ajánlom kegyelmedet.

Bécs 4. Decembris 1697.

Kegyelmed igaz joakaro sogora

Apafi Mihály s. k.

Külczim: Illustrissimo Domino Francisco de Bethlen Ill. Domino Affini mihi Charissimo.

Levél alakba összehajtva és Apafi fejedelmi pecsétjével ellátva.

Egész levél Apafi Mihály saját kezű írása.

Eredetije Trencsányi Árpád N.-Küküllő megyei állatorvos birtokában,

49.

1703. márcz. 5.

Siményfalvi és ahoz tartozott udvarhelyszéki birtokok összeírása.

Udvarház.

Ez az udvarház köröskörül sasokban rakott fűrész deszkákkal van bekertelve, és mindenütt zsendellyel jól meg van fedve, hanem egy darab helyen a fehér nyiko felől hullott le a zsendely.

Ehez az udvarházhhoz nyílik be egy nagy kapu fűrész deszkákkal csinált fa sorkon panton forgó. Ennek kapulábja kőből zsendellyel van megfedve, egy kis kapu a nagy kapu mellett.

Ezen kapun be menve balkézre van egy fedél alatt három istálló és egy szekér szin.

Első istálló.

Az első istállónak paraszt ajtaja fa sorkon forgó, padlása fűrész deszkából való benne jászoly és jó váluk.

Masodik istálló.

Ennek paraszt ajtaja fa sorkon forgó, ebben most ökröket tartnak jászoly van végig benne, padlása fűrész deszkából való. Ezen három istállónak vagy on előtte mind végig kötésekre csinált tornác hosszan nyúló. Ezen istállók végében napkelet felől van egy szekér szin ezek mind egy fedél alatt vannak és ezek hijjára van két széna hányó tornác formára csinálva ezeknek fedele mind jó zsendelyes.

Boros pincze.

A pinczében mennek bé kilencz foku fa garádicson a pincze kőből van kirakva, az pincze torka is hasonló képpen kőből van kirakva. Ennek ajtaja bélelt, vas retesz, retesz fő rajta. E mellett van egy régi . . . pincze. Ezen két pinczének felette van egy rész kőből más része fából van ki rakva. Ezeknek padlása paraszt deszkából való. Ezen házból a ház hijjára mennek fel egy fa garádicson, fedele ennek zsendely kádároknak való hely.

Udvarház.

Ezen pinczén felül van egy udvarház két contignátióból álló. Ennek ajtaja előtt van egy kötésekre csinált tornácz melynek fedele zsendely. Ebből nyilik egy ajtó egy házban mely pitvar forma de jó ház.

Első ház.

Ennek ajtaja merőben bélelt paraszt vas sarkokon pántokon forgó, retesz rajta, retesz fővel. Padlása ennek régi, támasz van alatta, gerendái jók. Ennek van egy ablaka, ebből nyillik bé balkézre egy ajtó az ebédlő házba avagy az ur házában.

Ebédlő ház avagy Urháza.

Ennek parasztbélelt ajtaja vas sarkokon pántokon forgó, fa ajtó melyéke czifra.

Ezen házban van egy paraszt veres kályhából rakott kemence fejr lába, melyéke faragott kő. Vagyon rajta három éveg ablak, mindenik hat részre nyiló vas pantocskákon sarkokon forgó. Kettő napnyugatra az egyik északra, vas vesszősök, de éveg tányér hijja van mindeniknek. Ennek gerendái padlás jók padimentuma föld. Ebből az asszony házába balkézre nyilik egy ajtó.

Asszony háza.

Ennek ajtaja merőben bélelt paraszt vas sarkakon pántokon forgó.

Ezen házban van egy veres paraszt kályhából csinált kemence feje melyek lába faragott kőből valók. Ezen kemencének háta megett van egy kemény ally a melyre szolgálnak a házak kürtői, melynek kicsiny paraszt ajtaja vas pántokon sarkokon forgó. Retesz rajta retesz fővel. Ezen háznak van két ablaka, mindenik hat felé nyiló vas pántokon sarkon forgó mindeniknek van éveg tányér hijja, ennek gerendái padlási jók.

Ezen házból napkeletre nyilik egy ajtó egy kamara székre melyis vas sarkokon forgó, retesz rajta retesz fővel. Ezen belől a szükség helyre nyilik más ajtó, paraszt, ennek ülő széki jók, egy kicsiny világosító ablak rajta. Ezen kamaraszék pitvarából a weteményes kertbe nyilik ki egy kis paraszt ajtó vas sarkokon,

pántokon forgó vas retesz rajta retesz fővel együtt. Ennek fa kilincse ütközője.

Leányok háza.

Ennek ajtaja merőn bélelt paraszt vas pántokon sorkokon forgó, fa ajtó melyike

Ezen házból a tornácba nyílik ki egy ajtó merőn bélelt, vas sarkai, pántjai.

Ennek van egy hat részre nyíló éveg ablaka éveg tányérhijja . . ennek is van, ezen háznak gerendái, padlási jók. Ezen házban van egy veres kályhából csinált kemence, vas az, allya, vas lábon is áll. Ezen házból a kamarába nyílik be egy uj vas szegekkel vert paraszt merőn bélelt ajtó vas pántokon sarkokon forgó.

Kamara.

Ennek ajtó melyéke fa, ajtaja uj vas fogantyuja vas, retesz, retesz fő rajta. Ezen házban van egy tisztességes almárium az falban csinálva egy contignatioja, melynek ajtaja szép vas pántokon sarkokon forgó; vas retesz rajta retesz fővel. Ennek gerendái padlási jók. Ennek a háznak van egy ablaka hat vas rud benne szigonyosan csinálva, ablak nincs rajta.

Ebből kimenve délre van két kamara.

Első kamara.

Ennek ajtaja paraszt béleletlen vas sarkokon pántokon forgó, retesz rajta retesz fővel. Ebben most czipot, gyertyát és egyebeket tartnak. Ennek van egy kis világító ablaka, de ablak nincs rajta. Ez vakolatlan hajol gerendái padlásai jók.

Második kamara.

Ennek régi bélelt paraszt ajtaja vas sarkokon pántokon forgó, vas retesz raja retesz főstől. Ez gyümölcs tartó vagy tej-tartó ház, ablak nincs rajta, gerendái padlási jók.

Ezen háznak az alya mind kötésekre csinált tornaczos. Ezen tornácból megyen fel a felső házak pitvarába tornaczába egy 14 lepcsőn fa garádics ez kívül deszkával bérelt, tartozója faragott fa. Ezen garádicsnak tetején van egy paraszt deszka ajtó, retesz rajta, retesz főstől. Ezen tornáczkából van egy ajtó

a nagyobbik tornácza, melynek felette van egy Filegoria, ezeknek padlása, gerendája jök, de a közép fái a csatorna alatt régi sorvadtak.

Nagy tornác.

Ezen tornác köröskörül mind dészka s párkányos Ebből nyílik be északra egy régi festett ajtó az ur házára.

Az urháza.

Ennek ajtaja festett merő bérelt vas sarkokon pántokon forgó, vasfogantyú rajta vas kilincsel melyéke ennekis fa. Az ajtó mellett jobb kézfelől van egy régi zöld mázas kemencze csipkés gombos, az elei vas. Ezen háznak régi párkányos menyezeti padlása, pádimentuma Dészka.

Ezen háznak van három ablaka négy felé nyíló vas sarkocskákon pántokon forgó, vas fordítója mindeniknek az ablakai évegek, jök.

Ezen házból a kamara székre nyílik bé ajtó, festett mezőn bélelt vas fogantyúja vas retesz, retesz főstől rajta, a tornácban ezen belől van egy paraszt deszkából csinált ajtó, mindeniknek vas sarkai, pántjai, belől van a kamara, jó két világító ablak rajta.

Asszony háza.

Ezen háznak cifra festett ajtaja vas sarkokon, pántokon forgó, vas fogantyú rajta. Van ebben egy régi zöld mázas kemencze az eleje vas, tisztességes csipkés, gombos. Ennek mennyezete párkányos, de régi, padimentuma deszkás. Ennek négy fele nyíló ablakai három, mindenik vas sarkocskákon, pántokon forgó, éveg ablakjuk jök, ebből nyílik egy tornácra egy ajtó.

Tornác.

Ennek ajtaja régi festett merőn bérelt vas sarkokon pántokon forgó. Ennek padimentuma dészka mind a két fala dészka ebből a leányok házába nyílik be egy ajtó.

Leányok háza.

Ennek ajtaja régi, festett, vas sarkokon pántokon forgó, vas fogantyú, vas retesz rajta retesz főstől. Ennek gerendája padlása meglehetősen, pádimentuma dészka, kemenczéje alja van,

de kemenczéje nincs benne; hanem valami töredezett zöld kályhák vannak a tűzhelyen. Ezen háznak ablakai megvannak más házban, egy kűs kéménye is van külön. Ezen házak zsendelyzése meg lehets.

Innen lemenve délre van egy konyha.

Konyha.

Ezen konyha alatt van egy kőből rakott káposztás pineze, melynek bérlett paraszt ajtaja vas sarkokon pánton forgó, ennek kis tornáczkája.

Ezen pineze felett a konyha ajtaja előtt van egy kis tornácz, melyen mennek fel öt lépcsőjű garádicson. Ezen tornácznak gerendái padlási jók.

Ebből nyillik be a konyhára egy parasztajtó fakilincs rajta fordítója vas sarkokon pántokon forgó. Ebből megyen ki egy kémény melynek alatta tüzelő főző hely. Ennek gerendái padlási jók, pádimentuma föld, fedele zsendelyes, vagyon ezen konyhában két ablak, mindenik rostélyos, husvágó pad benne és tálas, ennek falai az konyhának fából valók.

Gabonás ház.

A konyhán felyül van egy gabonás napnyugatra mellynek tornáczába hágnak fel öt lépcsőjű fa garádicson. Ezen tornáczból nyillik a gabonásházba egy paraszt ajtó vas sarkokon pántokon forgó, vas retesz rajta retesz főstől. Ezen Gabonás házban van öt szuszék forma rekesz.

Gerendái padlási meglehetősök, a hijján jó szallonna tartó hely a fedele régi.

Gabonás ház mellett való eöreg istálló.

Ezen istállóban nyillik be egy paraszt, bérlett vas pántokon forgó ajtó vas retesz rajta retesz főstől. Ebben végig van jó jászoly és válu. Ezen istállóban van egy kő kémény allyu tüzelő hely, mely aránt egy darabon fal is kőből való, e mellett van egy ház kit katonák házának

Katonák háza.

Ezen házba nyílik egy régi paraszt ajtó, fa sarkokon pántokban forgó, fa kilincz fordítója, ebben a házban van egy rossz tüzelő kemence, fa melyéke, gerendái padlási rosszak régiek.

Ennek az istálló és katonák házának az eleje mind kötésekre csinált tornáczosok a fedele zsendely.

Ezen udvarról a hátulsó kűs udvarra mennek ki egy deszkából csinált rekeszen, melyen van egy üveges kapu zavaradeszkából

Major ház

Ezen kapun belől jobb kéz felől van egy fedél alatt két ház egyikben van egy sütő kemence s egyéb semmi nincs, padlása sines, napkelet felől van más ház, melynek ajtaja paraszt fa sarkon forgó, ebben van egy tüzelő, paraszt kályhából csinált kemence a melynek gerendái padlási jók, de régiek. Ezen háznak eleje végig mind kötésekre csinált tornáczosok. Ezen háznak van két lantornás ablaka fedele zsendelyes.

Tyuk, lud pajta.

Ezen majorház mellett van két rekeszü ól boronákból rótt, melyeknek kis ajtaja fa, fedele szalma, tapasz nélkül, ez uj.

Sütő ház.

Van egy boronából fel rótt ház forma eres szalmával fedett, melynek alatta van egy eöreg sütő kemence.

Disznó pajta.

Van egy deszka rekeszben két rekeszü két ajtaju boronából rótt disznó pajta szalmával fedett, elől tornáczra, ez uj.

Hízó disznók óla.

Egy fedél alatt két disznó pajta, egyik belől az udvarház felől, másik kívül a malom felől boronából fel rótt, szalmával fedett mindenik felől váluja, táblája.

Akoly.

Van egy deszkával elrekesztett marháknak való akoly, melyben ágasakra szalma oda vetve árnyék vagyon, vagyon hosszú jászoly benne.

Csürös kert.

A kisebbik udvarról egy hidon mennek által a csürös kertbe a melyben nyíllik be egy léczes kapu. Ezen csür körül mindenütt van jó sövényből font lézás támaszos kert.

A csür kereszt forma, ennek két felől van két kapuja, dél felől két felé nyíló.

Éjszakról egy felé nyíló nagy vas sarkokon pántokon forgó fűrész deszkából álló kapui A csür fenyő boronákból van fel róva, a nap kelet felől való oldalában buzát raknak, a nap nyugat felől való oldalában pedig három részekre van rekesztve, kamara formán polyvának töreknek, ennek fedele szalma.

Malom ház

A malomba nyíllik be egy félszer, fűrész deszkából csinált, fa sarkokon, pántokon forgó ajtó, belől gerezdes tolyló zárja. Ezen malomba két kereke és igen jó malom hozzá való vizes bél kerekével, gerendyével korongjával és minden hozzá tartozandó készülétivel kövei ujjak.

Ez malomház mellett jobb kéz felől van egy kerék, melyen van döröczkölő, s kása törő, a kása törőnek hat ütő foga, a döröczkölőnek négy ezekis mind ujjak

Ezeken kívül balkéz felől van egy malom kőből rakott melyben van egy paraszt kályhából rakott kemenceze fa melyéke ennek ablaka kettő mindenik lantornás. Ezen háznak ajtaja paraszt félszer sarkon forgó pántokon forgó fa kilincse, fordítója. Ennek gerendái padlási, jók de régiek

Ezen házból az udvarra nyílik ki egy kűs félszer paraszt ajtó, fa sarkokon forgó. Ezen malom háznak fedele zsendely, az udvarán van egy rossz istálló, ajtó nélkül.

Olaj ütő.

Ennek a malomnak előtte van egy ágasokra csinált szalmával fedett olaj ütő minden késégivel.

Jégverem.

Van egy fával kirott jégverem, melynek fedele szalma, ajtaja nincs.

Ezután következik a veteményes és gyümölcsös kert leírása ugy ezen belsőséghez tartozó külső részek és jobbágyságok felsorolása, melyeket tájékozásul kivonatilag az alábbiakban közlünk:

Siménfalvi határon 309 köből ferőjű, szántó, kaszáló 65, szekérre való, erdő csere és bükk fákkal a sáros rét tetején, területe nincs kitéve. Jobbágyság ugyanott kisebb és nagyobb állományát 22. Rugonfalván 1. Kis Kadácson 3. Farkaslakán 1. Czigánok többnyire vasmivesek (igy) 7. Oroszhegyben jobbágyság 14. fugitivus 7. pusztaság házhely 4. Szent Péteren jobbágyság 9. Ülkében 1. Bogárfalván pedig 4. jobbágyság és 5 fugitivus.

Az ökrös jobbágyságok többnyire hetenként 2. napi marhaszolgálattal tartoztak, olyanok is vannak megemlítve kik nyárban három napot tettek, Karácsonkor egy köből zabot és egy tyukot is adtak.

Mindezekből kitűnik hogy a siménfalvi birtok az udvarhely széki akkori állapotokra való tekintettel a nagyobb birtokokhoz tartozott.

Hogy ezen birtok összeírás Siménfalvi Péter és Szentgyörgyi Mihály által vitetett véghez neveik aláírásával igazolják.

Határozottan nem állítjuk, de valószínű hogy ezen birtok a fejedelmi czimvel élt Székely Mozsésé lehetett, melyet Báthori Zsigmondtól 1583 június 10-kén kelt adomány levéllel nyert. Később a Szaláncziakra szállott. Szalánczi Gábor Daniel Ferencznek és feleségének Béldi Juditnak 6200 forintba zálogba adván ezek a Rákoczi György rendeletére 1655-ben ellenmondás nélkül be lettek iktatva. Daniel Ferencz özvegyét és fiát Istvánt Székely László és felesége Bucsesti Sára 1681-ben a zálog összeggel megkínáltatván ennek eredménye a kiváltás lett. Különben ezen összeírás bevezetése és czimlapja mely véghezvitelének idejét igazolni hiányzik, alkalmasint előbb kellett történni, mint a hogy a hátapon áll.

Eredetije a Daniel család levéltárában ezen háttérrel: «1703. 5. mar. Siménfalvi Jozság Inventar.»

50.

1704. jan. 29.

Az erdélyi Gubernium rendelete Háromszékhez, melyben felhívja, hogy álljanak ő Felsége hűségére és Kemény fenyegetések között rendeli a kuruczok üldözését stb.

Sacrae Caesaræ Regiæque Majestatis Domini Domini nostri Clementissimi nomine. Universis et Singulis cujuscunque Status gradus et conditionis hominibus Sepsi Kézdi Orbai et Miklosvára nec non Csik Gyergyó et Kászon salutem et Cesareo-Regiæ Gratia Incrementum! Noha az Rébellionak Isten és Emberek előtt való utálatossága mellyet Isten a tegnapi Harczonis megh mutatott, arra vihetne bennünket, hogy ennyi intéseink után tsak halgatnánk, és az mint Isten az ő ítéletit rajtatok elkezdette, tsak menne a mi belé szollásunk nélkül. Mind az által Méltóságos Generalis Uram Atyai kegyelmességéből iterálljuk ezeket az Pátenseket, gondolván, hogy talám nem publicáltattak volt az előtt közöttetek, melyek e szerént voltak: Ez előtt 16. Januarii költ Commissionkat melyek annak utánnais 21. Januarii cum uberiori exhortatione et ammonitioné iteráltuk, látva ut nec nem tudgyák im azért harmadszor is ez Pátensünkben iterálljuk kegyelmeteknek ez Szerént: Nem kitsin kedvetlenséggel értyük, hogy egy néhány zászlo allya kurucz és gyűlevész Széketeket gázollya s vereten veri fel és prædállya egy más után a Székely Székeket és azok között a kegyelmetek Székit is, holot kegyelmeteknek az mi kegyelmes Urunkhoz és édes Hazájához való hűségét, kötelességét és avagy tsak az maga Javát s megmaradását előtte viselte volna s viselné annyi hítván gyűlevész embernek könnyen ellene álhatott volna s álhatna most is s nem hadná magát prædálni, hanem inkább ölné vágná és dissipálná őket. Mivel azért már ez az dolog annyira ment, hogy ha valaha most kívántatik az kegyelmetek hűségének megmutatása, parantsoljuk autoritáte Guberniali igen Serio, hogy kegyelmetek mingyárt mindenféle Rend, mindenféle Tisztek, Vice-király Birák, Hadnagyok, Szolgák, kettösök, Nemes, Lofő, Darabant, egy szoval minden erejével tehetségével felkelyen és azokat a kuruczokat mindenütt öllye, vágja, përséquállya, mert ha elmulatya nyilvános jele lészen a kegyelmetek hitetlenségé-

nek és kételen lészen Méltóságos Generalis Uram úgy bänni kegyelmek Székiel mint az ő Felsége áruloival és Istentelen Rébellisivel, az mint említet Generális Commendáns Ur ő Excellentiája cum protestátione corám Deo et Mundo aszt denuncia- llyal kegyelmeknek, hogy ha kegyelmek hűségét és köte- lességét az kuruczok ellen meg nem bizonyította valósággal, kegyelmeknek minden Faluját tűzzel porrá téteti; magát Fele- ségét, Gyermekeit kardra hányattya sőt még az terhes Asszonyo- kat is személy válogatás nélkül levágattja és a földet pusztává tészi; jobb lévén hogy az föld pusztá legyen, mint sem ő Felsége ellensége és árulói lako helye. Sőt jövődöben is ne gondolkoz- zék kegyelmek, ha valaki valahol megmaradnais, Eleiről réa- maradot és kegyelmes Urunkról Diplomatie confirmált Szabad- ságáról, mert aszt mostani hitetlenségével nemzetségről nem- zetségre el veszti és örökös Jobbágyságot von magára s mara- dékira. Minket se okozzon pedig se kegyelmek se kegyelme- teknek Maradék, hogy meg nem intettük ezen Irásunk által; mivel bizonyos az, hogy ha kegyelmek akár három, négy annyinakis résistálhat. Datum Cibinii die 16. Januar, 1704. És most addálljuk ugyan említet Generalis ur ő Excellentiája intimátiojából, most megyen egy néhány ezer Német erős Hada ő Felségének egyenesen Udvarhelyszékre és consequenter ha kévántatik Háromszékre és Csikbanis, valahol Gutit az kurucz Hadával feltalállyák. És azért Méltóságos Generalis Uramnak és münékünk az Guberniumnak kegyelmekhez valo Admoni- tionk és Isten, a Világ és Maradékok előtt valo Protestátionk, kegyelmek, valaki hűségét eddig megtartotta, conjugállyal magát az ő Felsége Hadával és az kuruczokat valamint, valahol jobban lehet ölye, vágja, üldözze. Ha kik kuruczczá löttek volnais, térjenek meg és az ő Felsége vitézivel edgyütt üldöz- zék az kuruczokat és úgy Gratiájok lészen, valaki pedig az kuruczságban persistál, vagy ha eddig azzá nem löt is, de ez után azzá lészen, vagy az kuruczoknak kedvez, várja magára aszt a mit oda fel megirtunk. Nevezetesen kegyelmek Csik Gyergyó kászoni, úgy kegyelmekis Háromszeki Atyafiak az maga Passusit úgy őrizze, hogy az kuruczok oda ne penetrállya- nak, ha penetráltak volnais mint fellyeb irok, totis viribus resis- tállyonon, másként kegyelmeknek utolsó veszedelméről Isten-

nek, a Világnak és az Posteritásnak, maga kegyelmek ad számot, nem mű. Datum Cibinii Die 26. Januarii 1704. Ez az mostani ő Felsége fegyverének Istentől való meg áldatása, Generalis Uram Grátziájának ez az utolsó Oblátioja maga menthetetlené tészon mindeneket, ha esztis megvetik, Isten előtt magok adjanak számot magok veszedelméről. Datum Cibinii ex Regio Tranniae Gubernii Die vigesima nona Januarii Anno 1704.

C. G. Bánffy m. pr.

C. N. Bethlen m. pr.

(p. h.)

Ludovicus Naláczi m. pr.

Oldalirat: P. S. Meg lássátok pediglen, hogy az ő Felsége bemenendő Militiája ellen semmi hostilitást ne mutassatok, sőt magatokat idején insinuálván, Gratiát az Hadak Commendánsától kérjétek mindenekben magatokat annak parantsolattyához és béküldött emberünk szonkal mondando relátiojához alkalmaztassátok, és münket mingyarást tudósítsatok továbbanis meg maradástokat had munkálhassuk.

Küllapon: Patens Gratia pro Háromszék Nro. 34.

Eredetije az akkori erdélyi fejedelmi nagy czimerrel, melyet a Gubernium használt a Daniel család levéltárában az árkosi levelek között sub litera R.

51.

1704. febr. 6.

Gróf Apor István levele a háromszékiekhez, melyben a fegyverletételre és ő Felsége iránti engedelmességre inti.

Isten álgya meg kegyelmeket.

Kegyelmek levelét vettem: Én bizony valóságos Atyai indulattal intettem kegyelmeket a fegyverletételre és a Szives megtérésre; mostis egyebet annál nem irhatok; hanem tarcsa s accomodállya kegyelmek magát ahoz a mit a Nagyságos Regium Gubernium igen világosan s bőv Szoval meg irt kegyelmeknek nagy veszedelme s kára következik az engedetlenség miatt. Én mire Isten segít, ha látom kegyelmek igaz alázatos engedelmességét Urunkhoz ő Felségéhez, bizony el nem mulatom, de az igaz valóságos Hűséget látni kívánom: Söt arrais intem kegyelmeket ha az én Házomnál valami elprædaltatot, az, de pleno restituáltassék ne kényszeritessem osztán kedvetlen uton bonificátioját javaimnak keresni, job ha Szabad akarát szerént restituáltatnak, úgy énis maradok Szeben 6. febr. A. 1704.

Kész szolgáló Joakaroja

G. Apor István s. k.

Czimlapon: Nemes Három Szék Felső, közép s Also Rendeinek.
etc. Joakaro Uraimnak, Báratimnak ő kegyelmeknek.

Hátirat: A. 1704. 12 febr. In Illyefalva.

Eredetiye a Daniel család levéltárában.

52.

1708. decz. 16.

*Gubernium megrendeli Háromszéknek a reá kivetett 12000 forint-
nak két részletbeni megfizetését.*

Sacræ Cæsareæ Regiæque Majestatis.

Nomine Domini Nostri Clementissimi Nomine.

Generosi Egreg et Nobiles benevoli, Salutem et Cesareo-Regiæ Gratia Incrementum! Pro Hybernio Anni 1709. disponált pénzben az Commissariatustol kiküldött tábella szerint maradván fen ad ulterionem dispositionem kegyelmeteken Restántiában Rfl: 12000. Azért kegyelmetekre vettetet pénznek felét ad ultimum Mensis præsentis decembris ad manus Dni Commissarii hunc Coronam felit penig ad medium Januarii proxime affuturi ugyan ő kegyelme kezében administrálni el ne mulassa mert ha azon terminusokra nem administrállya Executorok exmittáltatnak felvételére, melyis nagyobb kárára fog lenni kegyelmeteknek. Secus non facturi Alte fata Sua Majestas Sacratissima benigne propensa manet. Datum Cibinii ex Regio Trannia Gubernio d. 16. Xbris 1708.

Stephnus Haller m. pr.

Petrus Veber m. pr.

Czimlapon: Spectabili ac Generoso Egr Nlibus et Agilibus Supremo et vice Judicibus Regiis, cæterisque Jurat Assessor ac Notar Trium Sedium Scadium Sepsi, Kézdi Orbai et Miklosvára; Fratri Nobis observando Benevolis. Hátirat: A. 1709. 2. Jan. Exhibitæ et Publicatæ.

Eredetiye a Daniel család levéltárában.

53.

1708. decz. 20.

Gubernium rendelete Háromszékhez, melyben megfeddi, hogy Kézdi-Vásárhelyre bizonyos contributio iránt, mint privilegialt városra, mely hatósága alá nem tartozik, rendelkezett.

Generose, Egregii Nobiles et Agiles; Salutem et Græ Cæsareo Regiæ Incrementum. Maga megbántódását panaszképp mint

repräsentállya Kézdi Vásárhelly Várossa, az acclusából kegyelmetek meg láthattya. Minthogy pedig privilegiáltatott és nem az nemes Szék Jurisdictionja alá valo város Kézdi Vásárhelly s az Contributiobolis alkalmasint ki van adva része, ha más terhe nem leszsis, méltatlan dolog az nemes Széktől azokkal az mellyek azon Memorialisokban decláráltatnak és egyéb hasonló terek viselésekkel injuriáltatni. Hogy azért kegyelmetek ennek utánna maga priváta authoritássából ez Városnak nyilván valo praëjudiciumára effélékkel ne urgeállyá és mint nem Jurisdictionja alatt valo helyen authoritássát ne exerciállyá, maga az közön-séges igazság kívánja, műis Authoritate Guberniali intimállyuk kegyelmeteknek igen serio. Secus non facturi alte fata Sua Mass Sacratissima benigne propensa manet. Datum Cibirii ex Regio Tranniae Gubernio, die 20 Xmbr. 1708.

Stephus Haller m. pr.

Petrus Veber m. pr.

Eredetije a Daniel család levéltárában czimlap nélkül, de a szöveg szerint Háromszéknek szól ezén rendelet.

54.

1709. jan. 24.

Gubernium megrendeli Háromszéknek ő Felsége militiája számára kívántató pénznek pótlására azon székre kwetett 1600 forintnak befizetését.

Generose (stb.) Az ő [Felsége Militiája számára kívántato Bor (?) pénznek potlására kelletvén bizonyos summa ezer forintokat répártiálnunk, ezen summából háronlott Háromszékre R ft. 1600. vévén ezért commisionkat, minden késedelem nélkül azon 1600. Renens forintokrol, az maga keze alatt valo Székében tegyen igaz subrépártitiot és disponállyá ugy hová és kinek parantsoltatik administratioja fogyatkozás nélkül administráltassa és Militaris Executiobol szármozni szokott nehézségeket praëcávéalhassa; parancsolljuk Authoritate Guberniali a Sua Majestate Sacratissima clementer atributa igen serio. Datum Cibirii ex Regio Tranniae Gubernio. Die 24. Januarii A. 1709.

Stephs Haller m. pr.

Samuel Conrad ab Heydrudor m. pr.

Petrus Veber ab m. p.

Czimlapon : Generoso, Egreg et Nobilib Agilib Supremo et vice
Judicibus Regiis, cæterisque Assessoribus ac Notario Sedis Siculical Sepsi,
Kézdi, Orbai et Miklosvára Nobis honorando Benevolis.

Hátlapon : Ao 1709. 6. febr. Exhibiæ in Maxa.

Eredetije a Daniel család levéltárában.

55.

1709. május 14.

Anno 1709 die 14 May; nehaj meltóságos Groff Pekri Lőrincz
Uram eö nga; és Nehaj Méltsgs Groff Aszszony Petroczi Kata
Sidonia Aszszonyok. eö Ngok, Molduaban levő, Ménés és Szarvas
Marhainak ez Szerint valo Regestralások, s le irások.

Az Nehaj méltsgs Groff ur reszeről ezek ugymint :

Mén lovak edgik fejr szürke, a másik barna és	
szar lábu	nro 2
Eöreg szürke kancza lo	nro 5
Eöreg fejer szürke kancza ;	nro 2
Eöreg almás szürke kancza ;	nro 13
Eöreg fejer szepe kancza ;	nro 9
Eöreg vercese szürke kancza ;	nro 1
Eöreg Setet szürke kancza ;	nro 1
Eöreg Szegh hodos kancza ;	nro 1
Eöreg barna kancza ;	nro 15
Eöreg sárga fako kancza ;	nro 3
Eöreg világos Pej kancza ;	nro 2
Eöreg fako kancza, melynek három laba szár,	nro 6
Eöreg deres kancza	nro 1
Negjedfü Barna fako gjernek lo	nro 3
Negjedfü Pej gjernek lo	nro 2
Negjedfü szürke gjernek lo ;	nro 2
Negjedfü Fekete gjernek lo ;	nro 2
Harmadfü szürke gjernek lo ;	nro 2
Harmadfü Eger szörü gjermeg lo ;	nro 1
Harmadfü Pej gjernek lo ;	nro 1
Harmadfü Seregely szörü gjernek lo	nro 1
Harmadfü barna hodos három laba szár gjer- mek lo,	nro 1

Harmadfű barna gjernek lo	---	---	---	---	nro	2
Tavalyi szürke csöder csitko	---	---	---	---	nro	2
Tavalyi tarka csöder csitko	---	---	---	---	nro	4
Tavalyi barna csöder csitko az edgjikenek négi						
lába szar	---	---	---	---	nro	4
Tavalyi fejer fako csöder csitko	---	---	---	---	nro	1
Tavalyi vercese szürke csöder csitko	---	---	---	---	nro	1
Tavalyi Pej csöder csitko	---	---	---	---	nro	2
Tavalyi tarkas barna csöder csitko	---	---	---	---	nro	1
Az idei barna Paripa csitko	---	---	---	---	nro	3
Az idei fako Paripa csitko	---	---	---	---	nro	3
Az idei sarga Paripa csitko	---	---	---	---	nro	2
Az idei fako hódas a két lába szár	---	---	---	---	nro	1
Az idei Pej hódas Paripa csitko	---	---	---	---	nro	1
Az idei Pej Paripa csitko nagjon hódas	---	---	---	---	nro	1
Az idei barna fako Paripa csitko Csuka szemü a						
három lába szár és hódas	---	---	---	---	nro	1
Harmadfű szürke kancza ;	---	---	---	---	nro	2
Harmadfű Sárga kancza ;	---	---	---	---	nro	1
Harmadfű Pej hódas kancza ;	---	---	---	---	nro	1
Harmadfű barna kancza ; edgjik lába szar	---	---	---	---	nro	1
Harmadfű Pej kancza	---	---	---	---	nro	2
Harmadfű szürke szíjhatu fehér kancza	---	---	---	---	nro	1
Harmadfű szürke hódas kancza három lába szár	---	---	---	---	nro	1
Tavalyi Pej kancza csitko	---	---	---	---	nro	3
Tavalyi szürke kancza csitko	---	---	---	---	nro	2
Tavalyi Setet szürke kancza csitko	---	---	---	---	nro	1
Tavalyi tarka kancza csitko	---	---	---	---	nro	1
Tavalyi barna kancza csitko	---	---	---	---	nro	4
Tavalyi barna kancza csitko a két lába szár	---	---	---	---	nro	1
Az idei fekete kancza csitko	---	---	---	---	nro	5
Az idei sárga kancza csitko	---	---	---	---	nro	4
Az idei sárga hódas kancza csitko három lába szar	---	---	---	---	nro	1
Az idei Pej kancza csitko	---	---	---	---	nro	3
Az idei fako kancza csitko	---	---	---	---	nro	1

Szarvas marhák.

Biholy ökrök	---	---	---	---	nro	9
Tavalyi ökör biholy	---	---	---	---	nro	3

Tehen Biholy	---	---	---	---	---	---	nro	10
Tavalyi tehen Biholy	---	---	---	---	---	---	nro	4
Az idei Biholy borju	---	---	---	---	---	---	nro	1
Jármos ökör	---	---	---	---	---	---	nro	22
Tanulatlan Tulkok	---	---	---	---	---	---	nro	78
Eöreg bika	---	---	---	---	---	---	nro	6
Negjedfü bika	---	---	---	---	---	---	nro	4
Harmadfű bika	---	---	---	---	---	---	nro	2
Tavalyi bika	---	---	---	---	---	---	nro	2
Tavalyi ökör borju	---	---	---	---	---	---	nro	19
Az idei ökör borju	---	---	---	---	---	---	nro	39
Fejős Tehen	---	---	---	---	---	---	nro	86
Meddő Tehen	---	---	---	---	---	---	nro	52
Item Meddő Tehenek melyeket Lengjel ország-								
ban el adni hatnak	---	---	---	---	---	---	nro	36
Harmadfű üdő Tino	---	---	---	---	---	---	nro	11
Tavalyi üdő Tino	---	---	---	---	---	---	nro	27
Az idei üdő borju	---	---	---	---	---	---	nro	47

Berke-Juhok száma.

Berbecs	---	---	---	---	---	---	nro	20
Fejős berke juh	---	---	---	---	---	---	nro	32
Meddő berke juh	---	---	---	---	---	---	nro	26
Az idei berke kos barány	---	---	---	---	---	---	nro	9
Az idei berke nőstény barány	---	---	---	---	---	---	nro	14

Erdelyi Juhok száma.

Eöreg Berbecs	---	---	---	---	---	---	nro	26
Fejős Juh	---	---	---	---	---	---	nro	64
Meddő Juh	---	---	---	---	---	---	nro	78
Az idei kos barány	---	---	---	---	---	---	nro	20
Az idei Nőstény barány	---	---	---	---	---	---	nro	15
Eöreg Czáp	---	---	---	---	---	---	nro	2
Fejős kecske	---	---	---	---	---	---	nro	1
Meddő kecske	---	---	---	---	---	---	nro	11
Kecske ollok promiscue	---	---	---	---	---	---	nro	7

Az Méltóságos Nehai Groff Aszszony eö Nga részéről
 valo Lovainak és Marhainak számok ez Szerint követ-
 keznek ugjmint:

Eöreg kancza	---	---	---	---	---	---	nro	11
Ötedfü Gjermek Lovak	---	---	---	---	---	---	nro	2
Negjedfü gjermek Lovak	---	---	---	---	---	---	nro	2
Harmadfü gjermek lo	---	---	---	---	---	---	nro	4
Harmadfü gjermekdid kancza	---	---	---	---	---	---	nro	1
Tavalyi Paripa Csöder csitko	---	---	---	---	---	---	nro	1
Tavalyi Kancza Csitko	---	---	---	---	---	---	nro	3
Az idei Paripa Csitko	---	---	---	---	---	---	nro	1
Az idei Kancza Csitko	---	---	---	---	---	---	nro	1

Szarvas Márhak.

Fejös Tehenek	---	---	---	---	---	---	nro	11
Meddö Tehen	---	---	---	---	---	---	nro	21
Ökör Tulkok de præsentí	---	---	---	---	---	---	nro	8
Item ökör Tulkok melyeket Lengjelországba el- adni hajtottk	---	---	---	---	---	---	nro	18
Harmadfü üszö borju	---	---	---	---	---	---	nro	8
Tavalyi ünő borju	---	---	---	---	---	---	nro	12
Az idei ökör borju	---	---	---	---	---	---	nro	6
Az idei ünő borju	---	---	---	---	---	---	nro	5

Mely Registratio ez szerint en altalam vegben menván enis
 fide mea mediante irtam meg Crrobualván subscripsiommal és
 pecsetemmel, pro futuro testimonio Datum Saarpatak Anno
 die in præmissis Notatis. Vizkeletj János.

Extractus az Nehai Meltosgs Groff ur Peri Lőrincz uram
 eö Nga es Nehai Groff Aszszony eo Ngok Molduaban levő
 mindenféle Barmaival.

A Meltosgs Groff ur részéről.

In universa suma nomisenè vagjon Menes	---	nro	140
Szarvas örög marhák nomisene in suma	---	nro	441
Biholyok nomisenè in suma	---	nro	27
Apro szarvas marhák ugjmint Juhok promiscue in suma	---	nro	331

A Meltosgs Nehai Groff Aszszony Nga reszeröl.

In universa suma promiscue talaltatott lo ... nro 26

Öreg szarvas marhák promiscue in suma ... nro 89

Eredetije a v. Daniel család levéltárában.

56.

1709. decz. 9.

Gubernium rendelete Háromszékhez ö Felsége tábori szekerei javítására kivetett fa részekről.

Generose (szokásos bevezetés) Az ö Felsége tábori szekerei reparátiójára kívántatván bizonyos fabeli provisiok ; mely szekereknek minthogy egy része háromszéken vagyon, juxta proportionem disponáltattak onnan holmik ez inclusa szerént, Ezeknek azért pro assistentia magok embereit adjungálván az szekereket építő német mester emberek mellé, azon fákat az kegyelmetek székekben lévő erdőkön segélljék levágni és mint-hogy ö Felsége az mostan érkezett kegyelmes Decretumában affélékben valo vecturát kegyelmesen tollálta az magok szekereken szállítsák bé, magok réparállyák az szekereket ; az Mesterembereknek nem tartozván kegyelmetek, extra portiones a Provincia exsolvendás sem fizetéssel, sem ételadással (szokásos befejezés) Datum Cibinii die 9. Decembris 1709.

Stephs Haller m. pr.

Samuel Conrad m. pr.

Petrus Weber m. pr.

Ludovicus Naláczi m. pr.

Czim mint az előbbieknél Háromszékhez intézve.

Hátlapon: Ao 1709 dic 16. xbr. Exhibitae et Publicatae in Generali trium Sedis siculi Congregatione habita in Maya.

A rendeletben említett mellékleten: Lajtorjának . . . Tengely fa Falfa 875. fentő 1750. kerékfőfa 175. Ernyőnek valo fa 325. Ernyő kávának valo 450. Lőcs 250. Tésolya 63. Lajtorjának és saraglyáknak valo záp 3000. Rudfőfa 75. fergettyü 38. Deszka Nro 100. Járnot a mennyi kívántatik annyit csinállyanak.

Eredetije a Daniel család levéltárában.

57.

1789. jul. 28.

B. Inczédi György tudósítja fiát (kinek neve nincs megemlítve), hogy tőle való eljövetele után öt nap múlva haza érkezvén, háztáját jól találta, de a katona fiától kapott levél elszomorította; ebben ugyan is azt írja ő, hogy egyik lovát a törökök kilőtték alóla; a másiknak a dereka, midőn egy árkon át akarta ugratni, eltört; a harmadik a «bágázsia» alatt megbénult; azon lova pedig, melyet a császár adott, megbotolván, úgy átesett a fejen, hogy a katonát is, a lovat is fel kellett huzni. Azonban fiának, noha a csákJát három helyt megvágták, nincs semmi baja. Ez után halálozási és eljegyzési esetek s a török beütéséről szárnyaló hírekről értesíti fiát.

Kedves fiam!

Ámbár a Fiunak légyen kötelessége édes Attyát Levele által meglátogatni, én mindazon által Atyai szivességemet hogy megmutassam kedves Fiamhoz nem nézem resteségit, hanem ezen Levelemet botsátom kedves Fiam és Ház Népe tiszteletére és látogatására; valy ha őlly szerentsés hogy tsekély Rendeim kívánt Contentumod szerint való jo egészségben tisztelhetne, azon szivemből örvidenék; mellyet is hogy az egek teljesítsék Ohajtom szivemből. Én midőn mint egy jol meg rakott Méh Grátiádbol tölled el jöttem az Nap 'Solczára érkezvén, ött Nap alatt szerencsésen Házamhoz érkeztem Házamat Istennek hálá jol találtam, hanem a fiamnak szomoru levelit Haza lett meg-érkezésemmel vettem, melyben írja: hogy edgyik Lovát a Törökök alolla ki lötték, a Csákoját három hejt meg vágják, a második Lovával midőn edgy árkot ugratatott volna, a Dereka meg-roppanván ketté tört, ugy annyira hogy kéntelenitetett meg dögleni, az harmadik Lova pedig a Bagazsia alatt meg bénult, a Sarsi Lova pedig mellyet a Császár adott Nékie, megbotolván ugy által esett a Fejen, hogy mind a katonát, mind a Lovat mások huzták fell, mind ezek igen roszzs jelek édes Fiam; mellyet is Néked kívántam meg irni, Ugyan tsak a Fiamnak Istennek hálá nints Semmi baja frissen vagyon, hanem Gr. Kun Gergelj az Hadnagy elesett; B. Bánffi Sigmond megholt, az öreg Josika Mozesnét Vasárnap temetik Kolosvárt, G. Székely Ádám is meghalván három heljt volt Temetési Czeremoniaja Szebenben, Kolosvárt és Medgyesen: Hugod Mara Clari Férj-hez ment Fő Biro Balog János Urhoz; B. Kemény Ignác már

Fél Esztendeje hogy mátkás Grais Esterel, háromszor ki is volt hirdettve, és az el mult Héten szerentsésen edgy mástol megválnak, Jegyeket vissza küldék egy másnak: Mi itten erősen félünk a Törökök be ütésitől, mivel mindenik Passuson egyszersmind akárnak beütni; nem tudom mikor kell felétek futnom, de ott is ugy hallom, hogy a Lengyelektől nem lenne meg maradásunk eről tudositásodot el várom; Feleségem a Méltóságos Aszszont kedves unokáimmal edgyütt midőn szívesen veled edgyütt tisztelné állandóul vagyok.

Drága Kedves Fiam

M. Gorbo 28-va Julii 1789.

holtig igazán szerető Attyád

B. Inczédi György s. k.

Eredetije a Daniel család levéltárában.

TARTALOM.

I.

A Vargyasi Daniel család Okmánytárának tartalomjegyzéke.

	Lap
Bevezetés	I
1. Szentgyörgyi és Bazini Péter a kolozsmonostori conventnek. 1499. ápr. 5.	1
2. Daniel Lukács idézése. 1499. ápr. 18.	2
3. V. Dane Péter részjóságainak elzalogosítása 1525.	3
4. Maylad István rendelete 1540.	4
5. Dicső-Szt.-Mártonban egy utczai verekedés érdekében hozott végzés 1549.	6
6. Mikola Lászlónak Isabella és fia alhelytartójának meghagyása néhai Mihácz Mihály özvegýt érdeklőleg 1551.	7
7. V. Daniel Ferencz és Balázs a felső-rákosi részjóságért folytatott pert megnyerik. 1554. jun. 12.	8
8. II. János választott király parancsa Losonczy Bánfi Pálhoz. 1566. jul. 11.	10
9. Somlyói Báthori Kristóf meghagyása V. Daniel Ferencz érdeké- ben 1577. márcz. 17.	11
10. Egyezség V. D. Ferencz özvegye Daczó Anna és maros-szt- györgyi Tot Mihály között 1579. jun. 29.	15
11. Özv. Daniel Ferenczné érdekében Báthori Kristófhöz intézett előterjesztés. 1580.	16
12. Daniel Péter ellenmondása a Daczó Anna (özv. Daniel Fe- renczné) birtokokba való beigtatásának. 1580.	20
13. Somlyói Báthory Kristóf újabb rendelete	20
Az előbbi okmányra vonatkozólag. 1580. aug. 24.	23
14. Daniel Péternek a fejedelem elé idézése. 1581. ápr.	27
15. Daniel Ferenczné néhány jobbágya örökre leköti magát	30
16. Damokos Tamás kötelezvénye a Boér György és Daniel Fe- rencznétől kölcsönvett összegre nézve	31
17. Daniel Ferenczné, Boér György és Boér Balázs, másfelől Battiz Orbán és Lőrincz között létrejött csereszerződés. 1585.	32

18. Báthori Zsigmond adománylevele melyben a felső-rákosi részbir- tokot Daniel Péterre átruházza az arra vonatkozó fejedelmi joggal együtt	32
19. Báthori Sigmond Concensus Regiussa Daniel Péterhez 1586. aug. 21.	34
20. Jánosi Péterné két ház jobbágynak stb. elzúlogosítása a Daniel Ferencznétől vett kölcsön miatt. 1588.	35
21. Daniel Péter egyik jobbágját kezesség mellett kiadja. 1588.	36
22. Örökös jobbágyul való lekötés. 1589.	37
23. Báthori Zsigmond rendelete, melyben felszólíttatja Daniel Pétert, hogy a f.-rákosi birtok felét Mihácz Ilonának adja ki. 1590.	38
24. Felirat Báthory Zsigmondhoz, Daniel Ferencz és Péternek birtok beiktatásnál történt ellenmondásuk miatt. 1591. ápr. 28.	40
25. Előterjesztés Báthori Zsigmondhoz tanukihallgatásról. 1593.	45
26. A belső-szolnokmegyei adószedő levele Bogáthy András főispán- hoz. 1600. jun. 27.	48
27. D. Péter által Jánosz Mihálynak kölcsönzött összegekről való kö- telezvény. 1601. ápr. 16.	50
28. Daniel Ferenczné és Daniel Ferencz s atyja D. Péter között létrejött adásvevési szerződés 1601. nov. 26.	51
29—30. Bástia két rendelete K.-Szolnokmegyéhez. 1603. aug. 12.	52
31. Daniel Péter és fia meg Jánosi János között létrejött haszonbéri szerződés. 1605. okt. 25.	53
32. Rákóczy Zsigmond rendelete Orbai szék rendeihez és közön- ségéhez. 1606. ápr. 28.	54
33. Rákóczy Zsigmond rendelete Daniel Mihály kapitányhoz. 1606. május 1.	55
34. Orbai stb. szék Rendeihez irt körrendelet. 1607. jan. 9.	56
35. Daniel Péter perirata Literati János ellen. 1608.	58
36. Bethlen Gábor adománylevele Daniel Mihály részére. 1609. okt. 17.	61
37. Jobbágy elajándékozásról szóló irat 1610. márcz. 6.	63
38. Jobbágy ajándékozás Daniel Mihálynak. 1610. márcz. 6.	63
39. Bethlen Gábor rendelete Daniel Mihályhoz. 1610. ápr. 19.	64
40. Fejedelem elé idézés jobbágyok kiadása iránt 1610. máj. 13.	65
41. Ellenmondás a birtokba való beigtatás ellen s ezért a fejedelem elé idézés 1610. decz. 14.	67
42. Csereszerződés Daniel Mihály és Némethy Gergely között 1612. jul. 8.	76
43. Daniel Mihály és Jánosi István kölcsönös kötelezvénye. 1613. jan. 10.	77
44. Előterjesztés 27 tanu kihallgatásával 1613. jan. 13.	78
45. Felhívás Báthory Andrásához testvére halálának megbosszulása végett. 1614. jun. 12.	82
46. Rákóczy Gy. rendelete Udvarhelyszékhez. 1615.	84

	Lap
47. Balázsy Ferencz levele Péchy Simonhoz. 1616. febr. 21.	85
48. Balázsy Ferencz újabb levele Péchy Simonhoz. 1616. márcz. 29.	86
49. Daniel Mihály örökbe kap egy darab földet. 1617. jun. 5.	88
50. Bethlen Gábor rendelete Benedekfy Tamáshoz. 1617. jul. 8.	89
51. Kis Imre örök jobbágyul köti le magát Daniel Mihálynak. 1617. nov. 26.	90
52. Bethlen Gábor rendelete D. Mihályhoz. 1618. nov. 11.	91
53. Bethlen Gábor rendelete D. Mihályhoz. 1618. nov. 19.	91
54. Bethlen Gábor levele D. Mihályhoz. 1618. nov. 21. I.	92
55. Bethlen Gábor rendelete D. Mihályhoz. 1619. jan. 3.	93
56. Bethlen Istv. levele D. Mihályhoz. 1621. aug. 5.	94
57. Bethlen Gábor adománylevele Daniel Mihály részére 1621. okt. 3.	95
58. Bethlen Gábor kiváltságlevele Daniel Mihályhoz. 1622. febr. 1.	101
59. Bethlen Gábor kinevezési okmánya, melyben D. Mihályt fő- királybíróvá nevezi ki. 1622. jul. 6.	103
60. Bethlen G. rendelete D. Mihály hivatalba ígatása érdekében 1622. jul. 8.	106
61. D. Mihályt lakodalomra hívja Bornemisza 1622. jul. 9.	107
62. Bethlen G. rendelete Daniel Mihályhoz. 1623. márcz. 20.	108
63. Bethlen G. rendelete Daniel Mihályhoz. 1623. aug. 6.	108
64. A moldvai vajda levele D. Mihályhoz. 1623. decz. 16.	109
65. A moldvai vajda levele D. Mihályhoz. 1624. okt. 21.	110
66. Bethlen Gábor rendelete Erdély hatóságaihoz stb. 1625. febr. 20.	112
67. Bethlen Gábor rendelete a megyei és széki törvényhatóságok- hoz stb. 1625. ápril 11.	113
68. Bethlen Gábor rendelete D. Mihályhoz. 1625. jul. 31.	115
69. Bethlen Gábor sajátkezű levele D. Mihályhoz. 1626. jul. 27.	115
70. Bethlen Gábor rendelete Ugron Pál stb.-hez, a D. Mihálynál és Péternél levő szökevény jobbágyok kiadása iránt 1626. aug. 2.	116
71. Bethlen Gábor adománylevele D. Péternek. 1627. ápr. 6.	118
72. Rákóczy Zsigmond instructiója Daniel János részére, midőn őt háztűznézőbe küldi. 1628.	119
73. D. Mihály folyamodványa a Gubernatorhoz. 1630. ápr. 26.	121
74. Brandenburgi K. levele D. Mihályhoz. 1630. okt. 31.	122
75. Egyezségi szerződés a Daniel és Jánosy családtagok között. 1632. ápr. 29.	123
76. Rákóczy György utasítása D. Mihálynak. 1632. jun. 24.	12
77. Rákóczy György levele Zalánczy Istvánhoz, melyben Dániel Já- nost többször említi. 1632. aug. 8.	126
78. Rákóczy György levele Segesvárszékhez D. Mihály érdekében. 1633. szept. 25.	131
79. Ola István alias Kerekes örökös jobbágyul köti le magát D. Mihálynak és fiának. 1635. decz. 18.	132
80. Daniel János követi tudósítása Rákóczy Györgyhez 1636. nov. 14.	133

81. Vargyas perlekedése Almással barlang feletti erőd széthányása miatt 1637. július.	135
82. Örökös jobbágyul való lekötés. 1637. aug. 20.	137
83. Rákóczy Gy. rendelete a Mikesekhez s instructiója D. Mihályhoz. 1637. decz. 1.	138
84. Uzoni Mihály nyugtája kétezer négyszáz huszadfél tallérről. 1638. febr. 12.	140
85. Rákóczy Gy. rendelete D. Mihályhoz. 1638. márcz. 3.	140
86. Rákóczy Gy. rendelete D. Mihályhoz. 1638. május 22.	141
87. Rákóczy Gy. rendelete D. Mihályhoz. 1638. május 22.	142
88. Rákóczy Gy. rendelete D. Mihályhoz. 1638. május 25.	143
89. Rákóczy Gy. rendelete D. Mihályhoz. 1638. június 4.	144
90. Kekedi Zsigmondnak, Rákóczy Gy. udvarmesterének végrendelete. 1628. jun. 29.	144
91. Rákóczy Zs. rendelete D. Mihályhoz. 1638. jul. 21.	149
92. Rákóczy Gy. dicsérő nyilatkozata D. Mihályról. 1638. jul. 30.	150
93. Rákóczy Gy. rendelete D. Mihályhoz. 1638. aug. 3.	151
94. Rákóczy Gy. rendelete D. Mihályhoz. 1638. aug. 5.	152
95. Rákóczy Gy. rendelete D. Mihályhoz. 1638. aug. 6.	152
96. Rákóczy Gy. rendelete D. Mihályhoz. 1638. aug. 13.	153
97. Rákóczy Gy. rendelete D. Mihályhoz. 1638. aug. 22.	154
98. Rákóczy Gy. rendelete D. Mihályhoz. 1638. aug. 25.	155
99. Daniel János levele atyjához, D. Mihályhoz. 1638. nov. 16.	155
100. Daniel János Konstantinápolyban időző atyjához 1639. febr. 21.	157
101. Rákóczy Gy. által bizottság kiküldése bizonyos felekezeti surlódások elintézése végett. 1640 márcz. 26.	158
102. Daniel János levele édes atyjához. 1640. jul. 22.	159
103. Daniel Mihály és Vargyas község megállapodása a községet érdeklő ügyek elintézését illetőleg. 1641. febr. 3.	161
104. Rákóczy Gy. sajátkezű levele D. Mihályhoz. 1641. jul. 9.	162
105. D. János udvarhelyszék főkapitányának beigtatása a Baróthi birtokba. 1642. jan. 22.	163
106. Daniel Ferencz portai követ jelentése I. Rákóczy Gy. fejedelemhez. 1642. május 16.	168
107. Daniel Ferencz emlékiratszerű levele. 1642.	170
108. Rákóczy Gy. utasítása D. Jánoshoz. 1642. jul. 18.	177
109. Gelei Katona Istv. ref. püspök levele I. Rákóczy Gy. fejedelemhez. 1643. jun. 27.	178
110. Gelei Katona Istv. ref. püspök levele I. Rákóczy Gy. fejedelemhez. 1643. aug. 29.	179
111. D. Ferencz pere s annak elintézése. 1645. jan. 26.	180
112. Rákóczy Gy. levele D. Jánoshoz. 1645. febr.	180
113. Rákóczy Gy. rendelete Udvarhelyszékhez. 1646. febr. 10.	181
114. D. János levele Rákóczy Györgyhöz Linzből. 1646. ápr. 30.	182
115. Torstenson levelei R. Györgyhöz. 1646. jul.—1649. jun. 6.	184

	Lap
116. Egyezkedés özv. D. Mihályné s egy Strati nevű oláh rokonai között. 1646. okt. 9.	189
117. D. Ferencz folyamodványa a fejedelemhez	191
118. Uzoni Bélyd Pál kötelezvénye. 1648. jan. 5.	192
119. Bélyd Judith és Bélyd János leánya között. 1648. okt. 15.	193
120. III. Ferdinand levele II. Rákóczy Györgyhöz. 1648. nov. 3.	194
121. Daniel Ferencz és Kálnoki István közötti csereszerződés. 1649. febr. 12.	195
122. A fejedelem utasítása Daniel János részére, midőn őt külföldre küldi. 1649. ápr.	197
123. Rákóczy Gy. rendelete Udvarhelyhez. 1649. ápr. 12.	199
124. Daniel János jelentése Rákóczyhoz. 1649. máj. 1.	200
125. A hesseni örgróf válasza Rákóczynak Daniel János által küldött levelére. 1649. jun. 19.	201
126. II. Rákóczy Gy. rendelete D. Jánoshoz. 1649. aug. 16.	2 3
127. Lorántfi Susánna meghívója D. Jánoshoz. 1651. febr. 3.	204
128. Lorántfi Susánna meghívója D. Jánoshoz. 1651. ápr. 16.	205
129. Lorántfi Susánna meghívója D. Jánoshoz. 1652. márcz. 25.	205
130. Daniel Péter levele anyjához. 1652. decz. 16.	206
131. Daniel János levele Bukarestből Ferencz testvéréhez portai küldetéséről. 1653. jan. 18.	207
132. Jóságadományozás Daniel Ferencz részére. 1653. szept. 7.	209
133. Rákóczy Gy. Udvarhelyszékhez intézett leirata, melyben Daniel Ferenczet főkirálybiroul ajánla. 1653. szept. 19.	211
134. II. Rákóczy Gy. leirata Udvarhelyszékhez. 1653. decz. 25.	212
A Daniel Ferencz által zálogba vett alsósímenfalvi birtokra vonatkozó okmányok	213
135. Daniel Ferencz közbenjárására Nagy Istv. nevű molnár ember kegyelmet nyer. 1654. febr. 10.	219
136. Bélyd Judith törvényszék elé idézése. 1654. jun. 8.	220
137. II. Rákóczy György rendeletére a gyulafehérvári káptalan által Bélyd Judith érdekében kiadott okmány. 1655. márcz. 31.	222
138. Előterjesztés Rákóczy Györgyhöz birtokelzálogosítás céljából. 1655. máj. 13.	224
139. Nádudvari János, Dobokamegye egyik főbirájának jelentése, melylyel Bánfi Judit a jóság ki nem eresztéseért a nemes törvényes szék elé Bonczidára idézik. 1656. jan. 2.	230
140. Ítélet vargyasi D. Ferencz felperes ügyében. 1656. márcz. 28.	232
141. Daniel Ferencz által zálogba vett földről szóló okirat. 1656. május 27.	234
142. Daniel Ferencz és Vargyas község között létrejött szerződés. 1656. jul. 30.	235
143. Rákóczy Gy. rendelete s utasítása Udvarhelyszékhez. 1657. jan. 5.	238
144. E fejedelmi rendelet tárgyalása D. Ferencz elnöklete alatt. 1657. jan. 20.	240

145. V. Daniel István kérelme II. Rákóczy György fejedelemhez. 1657. okt. 12.	241
146. Rákóczy Gy. bűnmentességet biztosító irata	242
147. Barcsay jelentése a törökök előnyomulásáról, 1658. márcz. 9....	243
148. Barcsay levele Rákóczyhoz, 1658. aug. 23.	245
149. D. Ferencz levele Barcsay Ákoshoz, 1659. jan. 23.	247
150. Barcsay Ákos adománylevele Daniel Ferencz részére, 1659. febr. 4.	248
151. A csikiak és gyergyóiak által özv. Daniel Ferenczné Bélydy Judith vargyasi birtokán történt rablásról szóló jegyzék, 1661. febr. 8.	254
152. Rédei Ferencz levele Daniel Istvánhoz, 1661. decz. 26.	257
153. V. Daniel István kérése I. Leopoldhoz, 1662.	259
154. Cantacuzenus Constantinusnak levele Daniel Istvánhoz, 1662. ápr. 22.	262
155. Daniel István levele Apafi Mihályhoz, 1665. ápr. 13.	263
156. Egy gyermekgyilkolásával vádolt nő ellen indított perben hozott határozatok, 1665. ápr. 16.	264
157. Bethlen Ferenczné sz. Kemény Kata levele Daniel Mihályhoz. 1667. jan. 4.	265
158. Rédei Ferencz levele D. Istvánhoz, 1667. márcz. 31.	266
159. Rédei Ferencz levele D. Istvánhoz, 1667. ápr. 2.	268
160. Apafi felszólítása Daniel Borbálához Kendefi Gábor özvegyéhez. 1667. okt. 23.	269
161. Daniel István levele a fejedelemhez, 1668.	270
162. Andrassy Ferencz levele Daniel Mihályhoz, 1668. ápr. 9.	271
163. Daniel István kérése Apafihoz, 1668. okt. 29.	273
164. Daniel Ferenczné Bélydy Judith menyegzőre szóló meghívója. 1669. febr. 30.	273
165. Apafi Mihály adománylevele Daniel István részére, 1669. okt. 22.	274
166. Örökös jobbágyul való ajándékozásról szóló irat, 1670. jun. 19.	276
167. Özv. Daniel Ferenczné jelentése és kérelme a fejedelemhez, 1670. jul. 29.	277
168—169. Apafi Mihály rendelete V. Daniel Ferenczné és fia Daniel István érdekében, 1670. jul. 29.	278
170. Apafi M. rendelete D. István érdekében, 1670.	279
171. Apafi M. comissiója Daniel Istvánhoz, 1670. aug. 3.	280
172. Daniel István resolútiója a Szt. Péteri jószággra vonatkozólag. 1670. aug. 16.	280
173. Kénosi Pál és Zolya István bizonyítványa Daniel István érde- kében, 1670. aug. 17.	281
174. Özv. Daniel Ferenczné és fia levele Apafi fejedelemhez, 1670. aug. 19.	283
175. Daniel Jánosné meghívója Kun Istvánhoz, 1671. jul. 3.	284
176. Özv. Daniel Ferenczné jelentése Apafihoz, 1671. szept. 18.	285
177. Borbáth Balázs és Ilkei Bálint előterjesztése Apafihoz özv. Daniel	

Ferenczné sz. Bélydy Judith és fia Daniel István érdekében tett tanúkihallgatásról. 1671. nov. 29.	290
178. Apafi M. rendelete Czerjek Andrásához Daniel István érdekében. 1672. febr. 20.	294
179. Bánfi Dénes levele Daniel Istvánhoz. 1672. febr. 27.	295
180. Jósika István Daniel Istvánhoz. 1672. ápr. 19.	295
181. Tiltakozás D. István részére kiadott s általa foganatosítani óhajtott ítélet ellen. 1672. ápr. 27.	296
182. Apafi M. rendelete Bencze Pálhoz D. István érdekében. 1673. jan. 24.	298
183. Apafi M. rendelete D. Istvánhoz	299
A különböző vallású lakosok nevei Kálnokon. 1673. aug. 15.	300
Székely László levele D. Istvánhoz. 1674. jan. 12.	301
184. Apafi adománylevele Teleky Mihályhoz D. István érdekében. 1675. márcz. 20.	302
185. Trajner Péter folyamodása az ország három nemzetből álló státusához. 1675. jun. 14.	304
186. Székely László D. Istvánhoz. 1675. aug. 20.	305
187. Csereszserződés D. István és Péter között. 1675. okt. 29.	306
188. Bélydy Judith újabb folyamodványa Bornemissza Annához. 1676. jul. 9.	308
189. Bélydy J. újabb folyamodványa Bornemissza Annához. 1676. jul. 9.	309
190. Egyezés Oszmány A. és D. István között. 1676. nov. 11.	310
191. D. István hűtlenségi bűnperére vonatkozó okirat. 1678.	311
192. D. István Mikes Kelemenhez. 1678. febr. 6.	327
193. Apafi D. Istvánhoz. 1678. febr. 21.	328
194. Bélydy Kata, Anna, és Judith folyamodványa a fejedelemhez. 1678. május 2.	329
195. D. István — mint politikai fogoly — kérése Apafihoz. 1678. okt. 20.	330
196. Apafi rendelete özv. D. Ferencznéhez. 1678. nov. 25.	331
197. D. István levele anyjához Bélydy Judithhoz. 1679. febr. 6.	332
198. D. István kérése az ország rendeihez	333
199. D. István levele (fogságából) anyjához. 1679. febr. 27.	334
200. Bélydy J. kérése Apafihoz. 1679. máj. 30.	336
201. Bélydy J. kérése az ország rendeihez	337
202. Kezesek nevei, kik 1000 forintig jót állottak D. Istvánért. 1679. jun. 2.	339
203. D. István levele egy magasrangú nőhöz	341
204. D. István levele sógorához	343
205. D. István emlékirata	345
206. D. István levele anyjához	348
207. D. István levele sógorához	348
208. D. István levele a fejedelemhez	351
209. D. István levele anyjához	352

	Lap
210. Aláírás nélküli jegyzék bizonyos könyvek elküldéséről	353
211. Mikola Zsigmondné tudósítása D. Istvánhoz. 1679. szept. 20.	354
212. Apafi M. rendelete Pál Mihályhoz. 1680. ápr. 11.	355
213. Jánosi Borbála kötelezvénnye. 1680. jun. 27.	357
214. Apafi megkegyelmez Jánosi Borbálának. 1680. aug. 16.	358
215. Apafi D. Mihálynak. 1680 okt. 8.	359
216. Cantacuzenus D. Istvánhoz. 1681. ápr. 3.	360
217. D. István folyamodványa a fejedelemhez. 1681.	362
218. Szerződés Bélyd Judithtal a siménfalvi jószágot érdeklőleg. 1681. febr. 14.	363
219. Bornemissza Anna rendelete Daniel Mihály érdekében. 1681. szept. 9.	365
220. Bornemissza A. rendelete D. Mihályhoz 1681. szept. 25.	366
221. Apafi M. rendelete D. Mihályhoz. 1681. okt. 9.	367
222. Bethlen Gergely levele Kemény Zsófiához 1681. nov. 9.	368
223. Rosnyói Dávid szabadlábra helyezéséről szóló irat. 1682. nov. 27.	370
224. Macskási Boldizsár és Daniel István között létrejött szerződés. 1683. jan. 14.	373
225. Elszámolás Daniel Istv. és Macskási között a kéneső kereske- dést illetőleg. 1683.	374
226. Kálnoki Sámuel Daniel Istvánhoz. 1683. ápr. 12.	380
227. Jegyzék a Lándorfehérvárra szállított 22 mázsa kénesőről. 1684. jan. 5.	381
228. Kéneső vásárlásáról szóló szerződés. 1684. febr. 9.	382
229. Budai Péter Bélyd Judithhoz. 1684. ápr. 27.	386
230. Daniel J. és Macskási B. utasítása megbizottaik részére Patyo- lat elárusítását illetőleg. 1684. jun. 9.	386
231. Daniel István jegyzéke bizonyos vásárlásokról. 1685. jan. 11.	387
232. Apafi Mihály rendelete D. Istvánhoz. 1685. márcz. 23.	388
233. Előterjesztés Apafi Mihályhoz D. Istvánt érdeklőleg. 1685. ápr. 16.	390
234. Naláczai András nyugtatványa D. Istvántól fölvetett összegről. 1685. jun. 29.	395
235. Bethlen Elek D. Istvánhoz. 1685. nov. 22.	395
236. Macskási B. levele D. Istvánhoz. 1686. márcz. 14.	397
237. Özv. Mikes Kelemenné Kálnoki Zsuzsa levele D. Istvánhoz. 1686. május 6.	398
238. Macskási B. sógorához D. Istvánhoz irt levele. 1686. jun. 9.	400
239. Macskási B. n. levele D. Istvánhoz. 1686. jun. 14.	401
240. Béli Anna levele D. Istvánhoz. 1686. jun. 16.	401
241. Kálnoki Farkas levele D. Istvánhoz. 1686. jun. 17.	402
242. Kálnoki Sámuel D. Istvánhoz. 1686. jun. 21.	404
243. Apor István D. Istvánhoz. 1686. jun. 29.	405
244. Apafi Mihály rendelete D. Istvánhoz. 1686. jun. 30.	406
245. Apafi Mihály újabb rendelete D. Istvánhoz. 1686. jun. 30.	406
246. Teléki Mihály D. Istvánhoz. 1686. szept. 4.	407

	Lap
247. Bethlen Gergely D. Istvánhoz. 1686. szept.	407
248. Komáromi János D. Istvánhoz. 1686. szept. 18.	408
249. Teleki Mihály D. Istvánhoz. 1686. okt. 7.	409
250. D. István Teleki Mihályhoz. 1687. jan. 27.	409
251. Apafi M. D. Istvánhoz. 1687.	411
252. Daniel Ferenczné Bélydy Judithra vonatkozó emlékirat. 1687.	413
253. Apafi M. rendelete D. Istvánhoz. 1688. márcz. 10.	414
254. Mikola László levele özv. D. Istvánné sz. Kemény Zsófiához. 1689. jul. 28.	415
255. Bethlen Elek özv. D. Istvánné Kemény Zsófiához. 1689. aug. 6.	416
256. Bethlen Elek özv. D. Istvánné Kemény Zsófiához. 1689. aug. 12.	418
257. Bethlen Elek özv. D. Istvánné Kemény Zsófiához. 1690. febr. 12.	419
258. Bethlen Gergely és Elek özv. D. Istvánné Kemény Zsófiához. 1690. jun. 23.	420
259. D. Mihály levele anyjához, Kemény Zsófiához. 1690. jul. 5.	421
260. Bethlen E. özv. Daniel Istvánnéhoz. 1690. jul. 9.	422
261. Bethlen E. özv. Daniel Istvánnéhoz. 1690. szept. 15.	423
262. Az orsz. tanácsi rend meghívója özv. Daniel Istvánnéhoz. 1690. decz. 6.	424
263. Bethlen E. levele özv. D. Istvánnéhoz. 1691. jan. 31.	425
264. Bethlen E. levele özv. D. Istvánnéhoz. 1691. febr. 9.	426
265. II. Apafi M. levele özv. Daniel Istvánnéhoz 1691. febr. 9.	427
266. Az erd. országtanács rendelete özv. Daniel Istvánnéhoz. 1691. jun. 18.	428
267. Bethlen Elek özv. Daniel Istvánnéhoz. 1691. jul. 4.	429
268. Kálnoki Sámuel özv. D. Istvánnéhoz. 1691. jul. 4.	431
269. Kálnoki Sámuel özv. D. Istvánnéhoz. 1691. jul. 8.	432
270. Bethlen Elek és Toroczka Mária levele özv. D. Istvánnéhoz. 1692. jan. 6.	433
271. Daniel Istvánné, Kemény Zsófia néhány jobbágya nevében indi- tott keresete Csató Adorján ellen. 1692. jul. 17.	434
272. Daniel Mihály Passaroviczról keltezett levele anyjához. 1692. nov. 26.	436
273. Daniel Mihály Passaroviczról keltezett levele anyjához. 1693. febr. 12.	437
274. Daniel Mihály Nándorfehérvárról keltezett levele anyjához. 1693. nov. 2.	438
275. Az ev. ref. és luth. erdélyi rendek kötelezvénye bizonyos kivált- ságok megszerzéseért. 1693. okt. 4.	439
276. D. Mihály Sófiából irt levele anyjához. 1694. jan. 2.	441
277. D. Mihály levele anyjához Torgovista melletti zárdából. 1694. jul. 24.	442
278. Özv. D. Istvánné törvényszékre való megidézése. 1695. febr. 12.	443
279. Bánfi György ítélete Daniel József korát illetőleg. 1696. febr. 16.	445
280. Kiegyezés D. István és Ádám Mihály adós között. 1698. máj. 18.	446

	Lap
281. D. Mihály levele, Földváry Györgyhez és Pálhoz. 1699. nov. 8.	449
282. I. D. István fiainak a vargyasi udvarház felosztásáról szóló okmánya. 1700. máj. 7.	450
283. D. István két ágon levő maradékainak kiegyezése a kárpótlást kérő Daniel Klárával. 1700.	453
284. A Gubernium rendelete Udvarhelyszékhez D. Ferencznél leteendő hűségi eskü iránt. 1706. márcz. 2.	454
285. Károlyi Sándor gróf által Daniel József részére kiállított útlevél. 1706. máj. 27.	455
286. D. István küldetése Esztergomba. 1706. okt. 6.	456
287. D. Istvánnak a Bethleni várhoz való küldetése. 1707. jun. 25.	457
288. Utasítása D. István részére a Bethleni vár átvételét illetőleg.	457
289. Bethlen vár átadásának feltételei. 1707. jun. 21. és 25.	459
290. Újabb utasítás Pekry Lőrincztől D. Istvánnak. 1707. jul. 2.	462
291. Daniel József kinevezetése az Aranyosszék Rendek cselédjeinek gondviselőjévé. 1708. jan. 17.	463
292. D. Istvánnak lengyelországi küldetése. 1709. jan. 28.	464
293. Daniel Péter levele II. Rákóczy Ferenczhez Foxinból. 1710. aug. 24.	465
294. Az erdélyi főnemeselek instructiója D. István részére Moldvába küldetése alkalmával. 1711. márcz. 31.	469
295. A Moldvában levő erdélyi fő- és köznemes menekültek levele Pálffy János grófhhoz. 1711. márcz. 31.	470
296. Tanukihallgatási okmány főleg Daniel Zsuzsa, Horváth Boldizsárné hozományára vonatkozólag. 1714. jan. 14.	472
297. D. Ferencz kinevezetése táblai assessorrá. 1715. okt. 13.	476
298. D. József kinevezetése felügyelő biztossá. 1717. febr. 4.	477
299. II. D. István kinevezetése élrelmezési biztossá. 1717. febr. 4.	479
300. Kiegyezés Daniel Lőrincz és D. Mária között az olaszteleki birtokosztályra vonatkozólag. 1721. jul. 4.	480
301. Daniel Lőrinczné tiltakozása férjének az ősi s csak fiágot megillető birtokokra vonatkozó eljárása ellen. 1721.	483
302. Daniel Elek levele atyjához, D. Józsefhez. 1721. ápr. 6.	485
303. Daniel Lajos distichonja. 1723.	486
304. Daniel Elek levele atyjához. 1723. május 28.	487
305. Ifj. Daniel István korának megállapítása 1728. nov. 25.	488
306. Ifj. D. István tiltakozása szülői önkényes eljárása ellen. 1728. nov. 25.	489
307. Khevenhiller gróf tábornok levele Daniel Lajost érdeklőleg. 1730. aug. 29.	490
308. D. Ferencz és István stb. protestatioja az ősi birtokok elzalogosítása iránt. 1732. ápr. 12.	491
309. II. D. István emlékirata. 1731.	493
310. Daniel Lajos sirirata. 1733. febr. 13.	497
311. Kérdő pontok Horváth Boldizsárné, Daniel Zsuzsa menyasszonyi hozományára nézve. 1733.	499

	Lap
312. Révai Elek levele D. Lajos betegségére vonatkozólag. 1733. márcz. 6.	500
313. Bethlen Klára vigasztaló levele D. Istvánhoz. 1733. ápr. 13.	500
314. Nagy Ajtai Cserey Mihály levele D. Istvánhoz. 1733. ápr. 14.	501
315. D. István válasza Cserey Mihálynak. 1733. ápr. 18.	503
316. Révai Elek D. Istvánnak. 1733. okt. 19.	505
317. Lobkovitznak Danielhez irt levele. 1739. május. 31.	506
318. D. Péter vargyasi Curiajának leirása. 1743.	507
319. Az olaszteleki udvarház átalakítására vonatkozó adatok. 1744. jun. 1.	510
320. Suki Sára özv. D. Ferenczné levele Borsai N. Samuelnek. 1747. ápr. 15.	512
321. Az olaszteleki udvarház átalakítására vonatkozó adatok. 1747. jun. 14.	513
322. Nehány jobbágy neve s vagyonának kimutatása. 1747. jun. 23.	515
323. Daniel János hagyománya a székelyföldvári ref. egyházközségnek. 1747. aug. 14.	516
324. Daniel Klárának szülőtől kapott ékszere becsüjegyzéke. 1750. ápr. 25.	518
325. Elismerés kifejezése királyi leirattal Daniel Elek kapitánynak. 1750. máj. 12.	521
326. Daniel Lőrincz bárói diplomája. 1751. febr. 14.	522
327. Gyulai Ferencz levele Daniel kapitányhoz. 1751. okt. 19.	526
328. D. Zsófia özv. Haller Jánosné levele Daniel Györgyhez. 1755. okt. 20.	527
329. Leltár a néhai D. Eleknéről maradt javokról. 1757. márcz. 4.	528
330. D. Anna gróf Lázár Ádámné végrendelete. 1757.	541
331. D. Ferencz hagyománya a kolozsvári unit. főtanodának. 1757. okt.	548
332. Az erd. főkormánysszék felszólítása Daniel Lőrincz báróhoz. 1758. febr. 17.	550
333. Kemény gubernator fölszólítása Daniel Gáborhoz. 1758. decz. 11.	553
334. Felső-Rákos község kötelezvénye Daniel Gáborral szemben. 1760. ápr. 5.	555
335. Udvarhely vármegye házának egyik kövén levő felirat. 1772.	557
336. Br. ifj. D. István levele özv. D. Györgynéhez. 1772. nov. 20.	558
337. D. Ferencz kötelezvénye 5000 frtról. 1773. szept. 22.	558
338. D. István levele özv. D. Györgynéhez. 1774. márcz. 25.	559
339. Szentpéteri Borbála folyamodványa házassága fölbonthatásáért. 1774.	560
340. Br. D. István levele D. Györgynéhez. 1775. ápr. 8.	563
341. Br. D. István levele D. Samunak. 1776. május 8.	564
342. D. Elek tiltakozása D. Lajos költekezése ellen. 1777. szept. 16.	566
343. Okirat D. Istvánné, Bethlen Éva grófnőnek végrendelete tárgyában. 1778. decz. 15.	567
344. Br. D. István, Pálffy Juli és Daniel Elek által a doboi és felső-rákosi alladialis erdők őrzésének meghatározása. 1782. jan. 22.	570
345. Br. D. István egy rokonához intézett levele. 1783. ápr. 15.	573

	Lap
346. Br. D. István egy rokonához írt levele 1783. május 17.	574
347. A Daniel család czímeréről. 1783. nov. 12.	576
348. Daniel Gábor levele D. Samuhoz. 1783. nov. 26.	577
349. Daniel Károly urfi felszólítása bizonyos összeg megfizetése céljából. 1784. márcz. 20.	579
350. Br. Daniel Istv. levele Daniel Samuhoz. 1785. jan. 8.	582
351. Br. D. István levele D. Samuhoz bátyja halálát tudatva. 1785. febr. 13.	583
352. Br. D. István titkos tanácsossá emeltetéséről szóló rendelet másolata. 1789. márcz. 18.	584
353. D. Zsófinak D. Samuhoz írott levele. 1789. márcz. 18.	585
354. D. Zsófinak D. Samuhoz írott levele. 1789. okt. 14.	588
355. Szerződés D. Samu és D. Imre között. 1791. decz. 14.	590
356. Daczó Mária levele bátyjához valamelyik Danielhez. 1797. jun. 12.	596
357. Daczó Mária levele D. Elekhez. 1797. szept. 12.	598
358. Daniel Lajos levele Stuttgartból öcscsének, D. Eleknek. 1797. szept. 13.	600
359. D. Lajos levele öcscséhez. 1797. decz. 18.	603
360. D. Zsuzsáról szóló halotti jelentés. 1798. decz. 20.	608
361. D. Imre kir. tanácsos végrendelete. 1799. ápr. 3.	610
362. Az erd. kir. tábla ítélete, melylyel özv. D. Istvánné 23000 magy. frt visszafizetésére köteleztetik. 1799. jun. 20.	611
363. Daniel ezredes levele bátyjához. 1800. jan. 20.	621
364. D. Károly gondnokság alá vettése. 1801. jun. 26.	626
365. Daniel Juliánnának levele bátyjához D. Elekhez. 1809. jul. 15.	627
366. D. Samu levele D. Elekhez. 1805. szept. 28.	628
367. Id. Daniel Elek folyamodványa Daniel Károlyt illetőleg. 1806. május 6.	629
368. D. Elek végrendelkezési irata. 1806. jun. 3.	633
369. Br. Rauber Miklós honosítási oklevele. 1808. máj. 20.	636
370. D. Samu levele Elekhez. 1808. szept. 23.	637
371. D. Elek admoneáltatása az iránt, hogy a Daniel Ferencztől maradt jöszághoz D. Teréz, Zsuzsa és Juli fönntartják jogukat. 1809. jun. 14.	639
372. Ferenczi Istv. D. Elekhez. 1809. okt. 10.	641
373. Özv. Daniel Lajosné levele Körmecei Jánoshoz. 1810. jan. 28.	643
374. Daniel Elek levele atyjához. 1810. jul. 10.	645
375. Id. Daniel Elek végintézkedése. 1810. decz.	646
376. Daniel Lajos tábornoknak D. Elek öcscséhez intézett kérése s utasítása. 1810.	652
377. Gyászvers IX. D. Ferencz halálára. 1810. okt.	656
378. Föltételek, melyek mellett Daniel Elek fiának ifj. D. Eleknek ménesét átadja. 1810. decz. 1.	658
379. Jegyzék a D. Elek által ifj. D. Eleknek átadott lovakról. 1811. márcz. 17.	660

	Lap
380. D. Elek levele Somogyomból. 1811. szept. 8.	660
381. D. Elek haláláról szóló szomorújelentés. 1812. febr.	662
382. D. Terézia levele leányához. 1812. decz. 19.	663
383. Augusztinovics Pál levele Daniel Elekhez. 1816. febr. 23.	664
384. Daniel Elek által tett alapítvány levél 3000 frtról. 1816. nov. 1.	665
385. Br. Henter Klára szomorújelentése Daniel Elektől. 1819. május 16.	667
386. III. D. Elek vice királybíróvá kineveztetése. 1820. nov. 3.	670
387. Br. Rauber Ferdinánd levele Bónis Sámuelhez. 1822. ápr. 4.	670
388. III. D. Elek főkuratori beszéde	671
389. III. D. Elek beszéde Miklósvárszék gyűlésén. 1825.	673
390. III. D. Elek megerősíttetése alkirálybírói hivatalába. 1826. márcz. 24.	675
391. Írásbeli búcsúszózat Miklósvárszékhez. 1827. jun. 12.	676
392. Miklósvárszék válasza a búcsúsorokra. 1827. jun. 30.	678
393. Beszéd a zsinati gyűlésen. 1830. aug. 21.	679
394. D. Elek főispán megyei gyűlést megnyitó beszéde. 1833.	680
395. A Rauber fivérek indigenatusságáról való diploma. 1834. márcz. 12.	682
396. A szász-mártonfalvi marchalis ülésen tartott megnyitó beszéd. 1835. jun. 1.	685
397. D. Elek latin szövegű beszéde. 1838. ápr.	688
398. Székely Miklós unit. püspök beigtatása alkalmával tartott beszéd. 1839. febr. 11.	689
399. D. Elek beszéde Gr. Teleky J. erd. kormányzónál tett tisztelgés alkalmával. 1842.	692
400. D. Elek beszéde aranyosrákosi Székely Sándor püspöki székébe igtatásakor. 1845. aug. 25.	693
401. Gyászjelentés D. Elek haláláról. 1848. márcz. 15.	696
402. Vargyas község részvétirata D. Elek özvegyéhez	697
403. Bizonyítvány az oláhoknak és cs. katonáknak özv. D. Gáborné- nál tett pusztításokról. 1849. máj. 6.	698
404. Gyászjelentés D. Imre haláláról. 1869. ápr. 29.	699

II.

A vargyasi Daniel családra vonatkozó függelékül adott okmánytár tartalma.

405. Daniel Lukács és Miklós perbe idézik a rákosi birtokért Jánosi Imre fiait. 1500.	703
406. Vargyasfalva pere Almásfalva ellen. 1599.	705
407. Nyári Pál és társai tudósítása Bogáthi Andrásához. 1607. jan. 23.	707
408. Bethlen Gábor meghívója D. Mihályhoz 1622. aug. 23.	709
409. Bethlen G. levele D. Mihályhoz. 1625. jul. 27.	710
410. Rákóczy György adománya D. Jánosnak. 1641. máj. 1.	711
411. Rákóczy Gy. rendelete D. Jánoshoz. 1651. decz. 29.	713
412. Rákóczy Zsigmond levele D. Jánoshoz. 1652. jan. 20.	714

	Lap
413. D. István levele Wolfgang Frigyes ezredeshez. 1662. decz.	715
414. D. István részére kiadott esketési parancs foganatosítói által a tanuknak föltett kérdőpontok. 1666. jan. 11.	719
415. Apafi Mihály egy gazdátlan németet családotul D. Istvánnak ajándékoz. 1666. okt. 5.	723
416. Az olaszteleki udvarház és épületek osztálya D. Mihály, Ferencz és Péter között. 1668. márcz. 21.	724
417. D. Jánosné ellenmondása a vajdaszei jobbágyok kiváltása iránt. 1668. decz. 3.	726
418. Árva Bélyd Judith levele. 1669.	727
419. Rédei Ferencz levele D. Istvánhoz. 1669. ápr. 18.	728
420. Apafi Mihály adománya D. Istvánnak. 1670. márcz. 11.	729
421. Ülkei Ferencznek özv. Daniel Ferencznénél levő tartozásáért kezességet vállalnak többen. 1678. máj. 17.	730
422. D. József aranyosszéki fő-királybiróságáról szóló diploma. 1727. ápr. 28.	732
423. Br. Woit de Rincek ezredes levele D. Istvánhoz. 1733. ápr. 9.	734
424. VI. Károly D. Istvánnak a Liber bárói rangot adományozza. 1737. decz. 5.	736
425. A turóczy convent kiadványa a Daniel s más erd. családok eredetéről. 1739. okt. 14.	741
426. Br. D. István szerződése Markó Bálinttal. 1740.	749
427. Osztályos egyezség D. Zsófia, D. Anna, D. Judith, D. Krisztina, id. D. Ferencz és id és ifj. D. István között. 1743. decz. 7.	750
428. Id. D. István udvarhelyszéki fő-királybirói diplomája M. Teréziától. 1745. szept. 15.	753
429. D. Lőrincz bárói diplomája M. Teréziától. 1751. febr. 24.	755
430. Báró D. Polixena, báró Wesselényi István özvegyének alapítványa. 1761.	760
431. Ifj. báró D. István udvarhelyszéki fő-királybirói diplomája M. Teréziától. 1774. jul. 5.	761
432. Br. István és felesége gr. Mikes Anna kölcsönös végrendelkezése. 1783. febr. 14.	763
433. Br. D. István életrajza s halálára irt versek. 1788. febr. 24.	774
434. D. Eleknek erd. kir. táblai elnökké való kineveztetése Ferdinánd által. 1838. jan. 19.	797

III.

A vargyasi Daniel levéltárában levő vegyes okmányok
tartalomjegyzéke.

1. A gyulafehérvári káptalan bizonyítása Sepsi Baczoni Sándor és Sepsi Baroti Lukácsnak őket illető puszták eladásáról. 1621. jul. 6.	803
--	-----

2. I. Mátyás királynak Budán kelt adománylevele Zekel Mihály részére. 1459.	804
3. Szerződés Szakács László és Darabos István között. 1581. jun. 10.	806
4. Bánffy Boldizsár Patoczy Erzsébet feleségénél zálogba teszi a testvéreinek borsai kastélybeli részeit. 1582.	806
5. Mihácz Ilona ügyvédi bevallása. 1592.	808
6. Bogáthi Miklósnak Bogáthi Andrásához írott levele. 1602. decz. 24.	809
7. Suki Pál levele Bogáthi Andrásához. 1607. jul. 24.	810
8. Rákóczy Zsigmond Bogáthi Andrásához intézett rendelete. 1607. jul. 27.	810
9. Török Gáspár perbe fogja Fenyédi Tamást. 1620.	811
10. Bethlen István rendelete Csiszér Mártonhoz. 1622. május 6.	812
11. Bethlen Gábor rendelete Kézdy és Orbay székhez. 1622. aug. 17.	813
12. Bethlen Gábor rendelete a Kolozsvárt tartandó országgyűlés végett. 1622. aug. 23.	814
13. Rákóczy Gy. rendelete Udvarhely városához. 1633. márcz. 29.	815
14. Zalancai Erzsébet kelengyjét illető jegyzék. 1635. jun. 22.	816
15. Rákóczy Gy. rendelete Oláhfalú és Lővéte közötti egyenetlenség tárgyában. 1639. május 2.	822
16. Sebesi Ferencz naplójából. 1652. aug.	823
17. Kemény J. levele Daniel Ferenczhez. 1654. aug. 23.	824
18. Béldi Pál D. Ferenczhez írott levele tatárfogságából. 1659. márcz. 29.	825
19. Béldi Pál levele Béldi Judithoz, Daniel Ferencz nejéhez. 1661. jul. 8.	829
20. Apafi Mihály Alszei F. és Karandi Istv. ellen kiadott elfogatási rendelete. 1662. nov. 19.	831
21. Árkosi Mihály Kelemen könyörgése a fejedelemhez. 1665. jun. 4.	832
22. Béldi Pál Daniel Istvánhoz. 1665. jun. 25.	832
23. Uzoni Béldi Pál Apafi Mihályhoz intézett kérése. 1666. febr. 16.	833
24. Adásvevési szerződés Miklós Márton és Daniel István között. 1666. nov. 28.	837
25. Cziogh testvérek lekötik magokat örökös jobbágyul D. Mihály-nak. 1667. jun. 19.	837
26. Béldi Pál Kálnoki Sámuelnek. 1668. szept. 17.	838
27. Ajtai Sámuel Daniel Istvánt esküvőre hívja. 1669.	839
28. Béldi Pál levele Judithoz fia haláláról és temetéséről. 1673. jun. 5.	841
29. Béldi Pál levele Daniel Istvánhoz. 1673. ápr. 10.	842
30. Balassi Balázs folyamodása a fejedelemhez. 1674. márcz. 13.	843
31. Béldi Pál levele Daniel Istvánhoz. 1675. jan. 20.	843
32. Béldi Pál levele nénjéhez Béldi Judithoz. 1675. jan. 20.	844
33. Béldi Pál levele Daniel Istvánhoz. 1675. jan. 21.	845
34. Petrityevich Horvát Kozma folyamodása a fejedelemhez. 1675. jul. 1.	847
35. Apafi Mihály adománylevele Horvát Kozmának. 1675. jul. 1.	847

	Lap
36. Béldi Pál levele Daniel Istvánhoz. 1675. jul. 17.	849
37. Béldi Pál levele D. Istvánhoz. 1675. okt. 2.	850
38. Több megyének adója, administráció költségei stb. 1676.	851
39. Apafi Mihály rendelete Udvarhelyszék alkirály biráinak. 1676. aug. 22.	863
40. Jegyzék (alkalmasint D. István által) tizenegy zacskóban elhelye- zett pénzösszegekről. 1683.	864
41. Béldi Annának levele Daniel Istvánhoz. 1686. jun. 16.	865
42. Kálnoki Farkas levele D. Istvánhoz. 1686. jun. 17.	866
43. Teleky Mihály az erdélyi vármegyék rendeihez. 1686. jun. 17.	867
44. Apafi Mihály rendelete Zolya Istvánnak. 1686. aug. 12.	868
45. Apafi Mihály rendelete özv. Daniel Istvánnénak, Kemény Zsófiá- nak érdekében. 1688. márcz. 10.	869
46. Teleky Mihály levele Háromszékhez. 1689. febr. 24.	870
47. Az erd. menekülők Inczédi György és Mihály előadják Tököli általi fogadtatásukat. 1690. decz. 4.	871
48. Apafi M. sajátkezűleg írt levele sógorához, Bethlen Ferenczhez. 1697. decz. 4.	874
49. Siményfalvi és ahhoz tartozott udvarhelyszéki birtokok összeírása. 1703. márcz. 5.	875
50. Az erd. Gubernium rendelete Háromszékhez. 1704. jan. 29.	883
51. Gróf Apor István levele a háromszékiekhez. 1704. febr. 6.	885
52. Gubernium rendelete Háromszékhez. 1708. decz. 16.	886
53. Gubernium rendelete Háromszékhez. 1708. decz. 20.	886
54. Gubernium rendelete Háromszékhez. 1709. jan. 24.	887
55. Gr. Pekry Lőrincz és Gr. Petróczy Kata Moldvában levő Ménes és Szarvas marháinak jegyzéke. 1709. május 14.	888
56. Gubernium rendelete Háromszékhez. 1709. decz. 9.	892
57. Br. Inczédi György levele fiához. 1789. jul. 28.	893

LÉNYEGESEBB SAJTÓ- ÉS SZÖVEG-HIBÁK KIJAVÍTÁSA.

lap	sor	hiba	igazítás
32.	26.	aug. 1.	aug. 21.
36.	19.	István	Péter
84.	1.	1615	1635.
85.	2.	Balázsy	Balassy
86.	2.	Balázsy	Balassy
100.	10.	Novalibus	Nemoribus
182.	21.	a vargyasi Daniel cs. levéltárban	az Udvarhelymegyei levéltárban
212.	12.	a vargyasi Daniel cs. levéltárban	az Udvarhelymegyei levéltárban
213.	36.	Magasfalvára	Siménfalvára
222.	15.	Béldi Zsuzsanna	Bánfy Zsuzsanna
239.	34.	a v. D. család ltárában	az Udvarhelymegyei ltárban
241.	4.	a v. D. család ltárában	az Udvarhelymegyei ltárban
243.	30.	Eredetije	ezen másolat
274.	23.	a v. Daniel cs. ltárában	Gr. Teleki cs. ltárában
294.	15.	megyeri	medgyesi
309.	2.	újabb	másolati
309.	32.	Eredetije	Ezen másolat
311.	12.	groffal	nal
320.	18.	János	István
327.	19.	Eredetije	hiteles másolata
332.	32.	tanulna	találma
334.	28.	febr. 27.	febr. 7.
356.	2.	Alsó	felső
406.	14.	1666	1686
425.	11.	Decembris	novembris
446.	5.	1698	1688
446.	17.	1698	1688
448.	26.	1698	1688
450.	17.	május 7.	május 4.
596.	21.	valamelyik Danielhez	Daniel Elekhez
621.	24.	Danielt	Daniel Sámuel
645.	1.	jul. 10.	jul. 18.
656.	2.	VIII.	IX.
673.	29.	beszéd	beszéde Daniel Eleknek
750.	9.	decz.	oct.

A még előforduló több sajtóhibákért az olvasótól elnézést kérünk.